

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 07438827 7

10/23/30

10/23/30

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS, ALII.

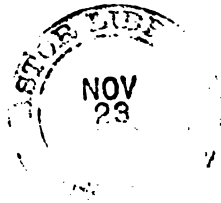
COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN SEPTIMUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.
1879.

3108

INDEX.

	Pag.
Annotationes Criticae et Historicae ad Plutarchi vitam	
M. Bruti. C. G. COBET	1— 24.
Diodorus Siculus. C. G. C.	24.
ATAKTA. C. BADHAM.	25— 30.
TO KPHITON. C. C. COBET.	31— 39.
Diodorus Siculus	39.
Imitationes. C. G. COBET	40— 48.
Macrobius. C. G. C.	48.
Ad Isocratem. Scripsit S. A. NABER	49— 85.
Gellius. C. G. C.	85.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN	86— 97.
Gellius. C. G. C.	97.
Ad Propertii Elegias. J. J. CORNELISSEN	98—110.
Ad Scholia in Odysseam. C. G. C.	110—112.
Ad Ciceronis Philippicas. C. G. COBET.	113—179.
Gellius. C. G. C.	179.
ATAKTA. C. BADHAM.	180—183.
Diodorus Siculus. C. G. C.	183.
Plautina. C. M. FRANCKEN.	184—204.
Diodorus Siculus. C. G. C.	204.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN (<i>Continuatur</i> <i>ex pag. 97 h. v.</i>)	205—220.
Ad Tibullum. J. J. CORNELISSEN	221—224.
Annotationes Criticae et Historicae ad Plutarchi vitam	
M. Bruti. (<i>Continuantur ex pag. 24.</i>) C. G. COBET	225—261.

	Pag
Diodorus Siculus. C. G. C.	261.
Ad Epistolas Ciceronis et Bruti. C. G. COBET	262—297.
Ad Plinii Nat. Hist. XVI. 1. 1. J. J. CORNELISSEN . .	298—299.
Ciceroniana. Oratio pro L. Flacco. H. T. KARSTEN. . .	300—307.
Diodorus Siculus. C. G. C.	307.
Ad Statii Achilleidem. J. J. CORNELISSEN.	308—312.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN <i>Continuantur</i> <i>ex pag. 97 h. v.)</i>	313—391.
Emendatur locus Iliadis τ, 90 sqq. H. v. H.	398.
Cicero. Orationes post reditum tres. Oratio de domo. H. T. KARSTEN	399—410.
Gellius. C. G. C.	410.
Annotationes ad Ruhnkenii disputationem de vita et scriptis Longini. C. G. COBET.	411—422.
Diodorus Siculus. C. G. C.	422.
Emendatio epigrammatis nuper primum editi. C. G. COBET.	423.
Ad Scholia in Odysseam. C. G. COBET.	424—445.
Diodorus Siculus C. G. C. ,	445.
De locis quibusdam apud Thucydidem. C. G. COBET . .	446—448.

ANNOTATIONES
CRITICAE ET HISTORICAE
AD
PLUTARCHI
VITAM
M. BRUTI.

Brut. 1. 1. Μάρκου δὲ Βρούτου πρόγονος ἦν Ἰούνιος Βροῦτος, ὃν ἀνέστησαν ἐν Καπιτωλίῳ χαλκοῦν οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι μέσον τῶν βασιλέων ἐσπασμένον ξίφος ὡς βεβαίότατα καταλύσαντα Ταρκυνίους. Stabant in area Capitolina octo statuæ Regum ex aere, octo, inquam ¹⁾, nam T. Tatii quoque erat statuæ. Asconius Pedianus ad Scaurianam pag. 30. (Cato sine tunica) „in forum descendebat iusque dicebat idque repetierat ex vetere consuetudine secundum quam et Romuli ac Tatii statuæ in Capitolio fuerunt togatæ sine tunicis.” ubi notandum est dicere Asconium „in Capitolio FUERUNT,” non „SUNT.” Perierant iam statuæ et sola fama supererat. Quam vellem scire quo fere tempore REGES in area Capitolina positi fuerint, sed reperiri id iam nullo modo potest. ἀνέστησαν οἱ ΠΑΛΑΙ Ῥωμαῖοι ²⁾, Plutarchus inquit, et

1) Romani antiquiores, qui has statuas viderant, Tatium non omittunt. Ovidius VI. *Pastorum* va. 624. de *Servio Tullio*:

qui rex in nostra septimus urbe fuit.

2) Vetustissimæ Romanorum statuæ erant e ligno, non tantum olim, ut apud poetam est:

stabat in exigua lignæus aede deus.

sed etiam vivo Augusto, qui dirutis quibusdam templis antiquis τὰ ἀγάλματα ξύλινα πλὴν ὀλίγων ὅντα combussit teste Dione Cassio 43. 49. 3.

antiquitatis exemplum ab iis Cato sumebat, sed apud Romanos quidem Ciceronis aequales et Catonis et Bruti non ita magnus annorum numerus *faciebat antiquum*. Cicero in *Bruto* 15. 61. „*eum* (Catonem Censorium) *nos ut PERVETEREM habemus, qui — mortuus est annis LXXXVI ipsis ante me Consulem*” (149—63=86). Fuisse illas statuas magno artificio elaboratas colligas ex iis quae Posidonius narrat (*Brut.* 1. 29). τῶν καθ' αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας (*Bruti*) γεγονότων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἀναφέρειν ἐνίους πρὸς τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βρούτου τὴν ὁμοιότητα τῆς ιδέας. Serio credebatur Posidonius L. Bruti veteris effigiem *similem* in Capitolio esse eique seros nepotes similitudinem oris et lineamenta referre. Hoc quidem cras credemus sed nasci haec fabella non potuit nisi Bruti in Capitolio status τὸ ἀνδρείκελον habuisset. Media inter Reges posita erat Bruti statua strictum gladium tenentis. Senatus quum certaret Iulium Caesarem novis et inauditis extollere honoribus ei decrevit STATUAM INTER REGES. Sueton. *Caes.* 76. „*honores nimios recepit — praenomen imperatoris, cognomen patris patriae, statuam inter Reges, suggestum in orchestra.*” Dio Cass. 43. 45. (*Caesari statuam*) ἐς τὸ Καπιτώλιον παρὰ τοὺς βασιλεύσαντάς ποτε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀνέθεσαν. — δεκτῶ γὰρ (de Tatio non cogitat) ἅμα αὐτῶν οὐσῶν, ἐπτα μὲν ἐκείνοις, ὀγδόῃ δὲ τῷ Βρούτῳ τῷ τοὺς Ταρκυνίους καταλύσαντι, παρὰ ταύτην τότε τὴν τοῦ Καίσαρος ἔξησαν, quae res, ut addit, *Bruto vehementer stomachum movit*, sed quod scribit: ἐκ τούτου ὅτι μάλις α ὁ Βροῦτος ὁ Μάρκος κινηθεὶς ἐπεβούλευσεν αὐτῷ veri speciem nullam habet.

Brutus ipse minime dubitabat quin liberatorem populi Romani auctorem nobilitatis haberet. Vetus erat fama et imago in atrio nullo repugnante. Et hercle eodem iure ab L. Bruto originem generis repetebat quo Caesar a Venere, Antonius ab Hercule ¹⁾ et sexcenti alii nobiles aut ab Olympo aut e bello Troiano aut ex Romanorum Regibus maiores sibi legerant. De

1) Plutarchus in *Antonio* 4. 1. ἦν δὲ καὶ λόγος παλαιὸς Ἡρακλείδας εἶναι τοὺς Ἀντωνίους ἀπ' Ἀντωνος παιδὸς Ἡρακλέους γεγονότας. Lepide Petrus Bayle, quo nemo melius ridendo dicere verum potest, (in *Dict. H. et C.* in v. *Antoine*) „on pourrait dire tres justement, qu' Anton fils d' Hercule etait aussi peu la tige des Antoinnes en Italie, que Cocceius Nerva la tige de la maison de Cossé en France.”

In hac sola re posterī nascuntur prius et aliquanto post maiores.

imaginibus in atrio Bruti Cicero in *Philipp.* II. 11. 26. *si auctores ad liberandam patriam desiderarentur, Brutos ego impellerem, quorum uterque L. Bruti imaginem quotidie videret, alter etiam Ahalae?* Nec deerant antiquarii qui haec vera esse ostenderent. Pomponius Atticus „*M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeravit notans quis a quo ortus quos honores quibus temporibus cepisset.*” Nepos in Attico 18. Non erat facile negotium sed in ea re ὅ τις βούλεται τοῦθ' ἔκαστος καὶ οἶεται et „*nil volentibus arduum.*” Itaque Bruti admiratores lubenter talia audiebant: „*L. Brutus et ipse dominatu regio remp. liberavit et ad similem virtutem et simile factum stirpem iam prope in quingentesimum annum propagavit.*” *Philipp.* I. 6. 13. sed Bruti osiores hanc gloriationis vanitatem facili negotio destruebant iis argumentis, quae exponit Dionysius Hal. A. R. V. 18. *certissimos, ut ait, rerum Romanarum testes secutus auctores: ὡς οἱ σαφέστατα τὰ τῶν Ῥωμαίων ἐξητάκτες λέγουσιν.* Quam vellem nominasset auctorem. Eundem Plutarchus sequitur *Brut.* 1. 21. τὸ πατρῶον γένος οἱ διὰ τὸν Καίσαρος φόνον ἔχθραν — ἀποδεικνύμενοι πρὸς Βρούτον οὐ φασιν εἰς τὸν ἐκβαλόντα Ταρκυνίους ἀνήκειν. Quisquis est primum gravissimo hoc argumento utitur *L. Brutum nullam ex se prolem reliquisse.* Dionysius l. l. *Brutus mortuus est γενεὰν οὐτ' ἄρρενα καταλιπὼν οὔτε θήλειαν.* Plutarchus l. l. οὐδὲν γὰρ ἐκείνῳ λειφθῆναι γένος ἀνελόντι τοὺς υἱούς. Credas hoc unum argumentum sufficere, sed Posidonio philosopho aliter visum. Audi Plutarchum 1. 26. Ποσειδώνιος δ' ὁ Φιλόσοφος τοὺς μὲν ἐνὸντο φησὶν ἀπολέσθαι τοῦ Βρούτου παῖδας Ὡς ἸΚΤΟΡΗΤΑΙ, τρίτον δὲ λειφθῆναι νήπιον ἀφ' οὗ τὸ γένος ὠρμήσθαι. Hoc igitur οὐχ ἰσθῆται sed a philosopho fictum est. Quia apud eum satis constabat *M. Bruto „L. Brutum praeclarum auctorem nobilitatis” fuisse (Tusc. Quaest. IV. 1. 2.) nihil aliud erat reliquum nisi ut L. Bruto prope post quingentesimum annum filiulus nasceretur.* Eiusdem modi est argumentum quod addit „*Brutos aequales suos L. Bruti statuae in Capitolio similia oris lineamenta habere.*” Quod si forte verum est, facile intelligimus veterem statuarium ex Iuniis aequalibus aliquem imitando expressisse.

Addidit Dionysius l. l. alia argumenta perinde gravia et

δυσαντίλεκτα. *L. Brutus*, inquit, *Patricius erat*, οἱ δ' ἀπ' ἐκείνης ἑαυτοὺς ΛΕΓΟΝΤΕΣ τῆς οἰκίας εἶναι Ἰούνιοι τε καὶ Βροῦτοι πάντες ἦσαν πλήβειοι καὶ τὰς ἀρχὰς μετέθεσαν ἅς τοῖς δημοτικοῖς μετιέναι νόμος ἀγορανομίας τε καὶ δημαρχίας, ὑπατεῖαν δ' οὐδεὶς, ἥς οὐδενὶ πλὴν ἢ τοῖς πατρικίοις μετῆν, ὅψε δέ ποτε καὶ ταύτης ἔτυχον τῆς ἀρχῆς ὅτε συνεχωρήθη καὶ τοῖς δημοτικοῖς αὐτὴν λαβεῖν. *His igitur et Dio Cass. 44. 12. assentitur et omnes, qui argutias non amant, assentiri arbitror.*

Brut. 1. 15. de materno Bruti genere nulla est controversia: Σερβιλία δὲ ἡ μήτηρ ἀνέφερε τὸ γένος εἰς Ἄλκην Σερβίλιον, ὃς Μαλλίου Σπορίου τυραννίδα κατασκευαζομένου — πατάξας ἀπέκτεινεν, *ubi scribendum Ἀλκὴν Σερβίλιον et Μαλλίου. Nomina propria Romanorum corrumpi solent a scribis, quos nimium revereri passim Sintenisium video.*

Brut. 1. 25. οὐδὲν γὰρ ἐκείνῳ λειφθῆναι γένος ἀνελόντι τοὺς υἱούς, ἀλλὰ δημότην τοῦτον οἰκονόμου υἱὸν ὄντα Βροῦτου ἄρτι καὶ πρόην εἰς ἄρχοντα προελθεῖν. Miserum in modum et citra spem emendationis haec et vitiata et mutilata sunt. De re ipsa aliunde, ut vidimus, satis constat. Plutarchi verba „satius est non tangere” nam „quidquid attigeris ulcus est.”

Brut. 2. 24. καὶ περὶ Παταρέων ἐτέραν (Bruti Epistolam): Ξάνθιοι τὴν ἐμὴν εὐεργεσίαν ὑπεριδόντες τάφον ἀπονολίας ἐσχήκασιν τὴν πατρίδα. Παταρεῖς δὲ πισεύσαντες ἑαυτοὺς ἐμοὶ οὐδὲν ἐλλείπουσι διοικοῦντες τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐλευθερίας. ἔξδν οὖν καὶ ὑμῖν ἢ τὴν Παταρέων κρίσιν ἢ τὴν Ξανθίων τύχην ἐλέσθαι. *Haerent viri docti in verbis περὶ Παταρέων, nec hercle mirum, namque nisi prius emendata intelligi non possunt. Tres erant in Lycia maximae urbes Xanthus, Patara et Pinara. Strabo pag. 665. Cas. Πίναρα τῶν μεγίστων οὖσα πόλεων ἐν τῇ Λυκίᾳ. Cives appellantur Πινारेῖς ὡς Μεγαρεῖς Steph. Byz. Qui has cepisset Lyciam in potestate habebat. Alexander apud Arrianum Anab. I. 24. Lyciam ingressus περάσας τὸν Ξάνθον ποταμὸν Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἔλαβεν. Brutus igitur ad Pinares scripserat: Xanthios delevi, Patarensibus ignovi et vobis optionem facio utrum hos an illos imitari malitis. Ergo Plutar-*

ehus dederat aut περί Πιναρέων vel καὶ τοῖς Πιναρεῦσιν ἑτέραν,
et omnis est remota difficultas.

In fine loci pro ἐλεσθαι scribendum ἔλεσθε, nam si coniunx-
tis ἐξὸν ὑμῖν ἐλεσθαι exitum sententia non habebit. Nunc dicit:
ἔλεσθε ἢ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἕξει γὰρ ὑμῖν.

Brut. 3. 1. Brutus ἔτι μεῖράκιον ὢν Κάτωνι τῷ θείῳ συναπε-
δήμυσεν εἰς Κύπρον. Brutum natum esse anno 85 Ciceronis
testimonio constat in *Bruto* cap. 94. ¹⁾ Cato anno 58 in insu-
lam Cyprum profectus est. Ergo Brutus erat tum μεῖράκιον ἔτι
XXVII annorum. Ex Bruti anno natali prorsus confutatur fa-
bella, quam ex vulgi rumoribus natam propagavit Plutarchus
in *Bruto* 5. 1. *Serviliam non ex marito Iunio Bruto, sed ex*
adultero Iulio Caesare Brutum concepisse: ἐγνώκει γὰρ (Caesar)
ὅς τοικε ΝΕΑΝΙΑC ὢν ἔτι τὴν Σεrbιλίαν ἐπιμανεῖσαν αὐτῷ καὶ
καθ' οὗς μάλιστα χρόνους ὁ ἔρως ἐπέφλεγε γενόμενον τὸν Βροῦτον
ἐπείκεισθ' ὡς ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι ²⁾. Facillime in maledica ci-
vitate corruptis moribus huiusmodi suspiciones nascuntur et
fidem inveniunt, sed hunc quidem rumorem falsum esse ἀναν-
τιλέκτῳ argumento demonstrari potest. Brutus enim conceptus
anno 86 non potuit patrem habere Caesarem *puerum prae-*
teritatum XIV annorum et non νεανίαν, ut Plutarchus scribit,
sed μεῖρακύλλιον adhuc sub paedagogo nondum toga virili sumta.
Non sic mater Aurelia Caesarem instituerat, vid. *Dialog. de*
Orat. cap. 28.

Similiter de nihilo ficta est fabella apud Plutarchum et in
vita *Caesaris* et in *Bruto* 5. 9. de lasciva epistola amatoria
(ἀκόλαστον ἐπιστόλιον) quam Servilia miserit ad Caesarem in Cu-
riam quo die de sociis Catilinae senatus consuleretur. Cur sit
illa fabella fide indigna ad Caesaris vitam ostendemus. Accedat
his novum argumentum ex Serviliae aetate. Ponamus Servi-

¹⁾ Ciceronis verba sunt: „annis ante decem causas agere coepit Hortensius quam
tu (Brutus) natus es” et cap. 64. „Q. Hortensius L. Crasso Q. Scaevola Coss. (anno
96) primum in foro dixit.”

²⁾ Appianus B. C. II. 112. *Brutus Caesari παῖς ἐνομιζέτο εἶναι Σεrbουλίας τῆς*
Κάτωνος ἀδελφῆς ἐρασθείσης τοῦ Καίσαρος ὥτε ὁ Βροῦτος ἐγγίνετο.

liam XX annos natam Brutum peperisse: ergo Cicerone Consule erat XLII annorum, et quis sanus credere potest matronam id aetatis eamque catam et callidam ἐπιστόλιον ἀνδραγον amatorī misisse in Curiam, quum de salute reip. omnibus metu percussis Senatus haberetur? Quis serio putat Caesarem Catone sententiam illam nobilissimam dicente otiose vetulae amicae literulas lectitasse? Nemo herole, sed est haec κατεφευσμένη ἱστορία ex vulgi rumoribus nullo certo auctore orta et propagata.

Quam facile huiusmodi flagitiosi rumores de nihilo ex malediciis facetiis nascerentur ostendet bonum dictum Ciceronis de Servilia apud Sueton. in *Caesare* 50. „(Caesar) ante alias dilexit M. Bruti matrem Serviliam, cui et primo suo consulatu sexagies sestertio margaritam mercatus est et bello civili super alias donationes amplissima praedia ex auctionibus hastae nummo addidit." Unum ex his nominat Cicero ad Atticum XIV. 21. 3. „quoniam etiam hoc ipso tempore multa ὑποδόλαια. Pontii Neapolitanum a matre tyrannoctoni possideri!" Pergit Suetonius: „cum quidem plerisque vilitatem mirantibus facetissime Cicero: Quo melius, inquit, emptum sciatis tertia deducta est: existimabatur enim Servilia etiam filiam suam Tertiam Caesari conciliare." Quis mortalium ex hoc dicto serio colligat Tertullam Cassii postea uxorem matris lenocinio a Caesare vitiatam esse? Dicuntur haec aut iocose aut stomachose, ut nemo vera esse existimet. Cantabant milites in triumpho:

Gallias Caesar subegit, Nicomedes Caesarem.

et Cicero in epistola scripsit (Suet. *Caes.* 49.) „florem aetatis a Venere orti in Bithynia contaminatum." Quisnam autem hisce plus tribuet quam maledictis, quae apud Plautum ignoti in ignotos evomunt? Antiquarii sero nati haec omnia pro veris in literas retulerunt. Suet. in *Caes.* 50. „(Caesarem) pronum et sumptuosum in libidines fuisse constans opinio est plurimasque et illustres foeminas corrupisse: in quibus Postumiam Servii Sulpicii, Lolliam Auli Gabinii, Tertullam M. Crassi, etiam Cn. Pompeii Muciam." Qui hanc OPINIONEM veram esse existimant, iidem credant Curioni patri qui Caesarem „in quadam oratione omnium mulierum virum et omnium virorum mulierem appellavit" Suet. *Caes.* 52.

De Servilia matre Bruti nulla est dubitatio quin Caesaris amoribus famosa fuerit. Plutarch in *Catone* minore 24. 14. Ex Plutarchi verbis in *Brut.* 5. 7. et 5. 21. ἐγνώκει τὴν Σεργιλίαν ἐπιμανεῖσσαν αὐτῷ, et οὕτω μὲν ἦν ὁ πρὸς Καίσαρα Σεργιλίας ἑως περιβόητος, suspiceris Caesarem magis appetitum esse quam appetiisse; neque obliviscendum est Serviliam in primo Caesaris consulatu XLVI annorum fuisse, et in bello civili quum amplissimis praediis a Caesare ditaretur fuisse propemodum sexagenariam. Caesar igitur non vetulae amore sed catae et callidae foeminae moribus captus erat. Quanta fuerit auctoritate Servilia in consiliis Bruti et amicorum vide in *Epist. ad Atticum* XV. 11. (ubi „exclamat tua familiaris” significat „exclamat Servilia”). Quantum ei Cato tribuerit testis est Asconius Pedianus in *Scaurianam* pag. 17. „soror Catonis Servilia, quae mater M. Bruti fuit — apud Catonem maternam obtinebat auctoritatem.” Catone Praetore anno 54 soror Servilia annos LI nata dudum pristinos mores mutaverat. Quantum gratia Servilia apud Senatum valuerit vide in *Epistolis ad Attic.* XV. 12. Quam acris fuerit in epistola ad Cassium (*ad Fam.* XII. 7.): invita socru (Servilia) feci. *Mulier timida verebatur ne Pansae animus offenderetur.* Non sine risu aut Cicero mulier timida scribere potuit aut Cassius legere.

Brut. 4. 3. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ (Bruti) διὰ τὸν Πομπηϊὸν ἐρεθνέει πρότερον nempe anno 78 post Syllae mortem in Gallia Cisalpina cf. Plutarchus in *Pompeio* cap. 16. Magna invidia ob Bruti caedem Pompeius flagravat perfidiae et crudelitatis nomine, de qua re eximium testimonium est Valerii Maximi nescio unde sumtum VI. 2. 8. Helvius Mancius L. Libonem apud Censores accusabat. In quo certamine cum Pompeius Magnus — ab inferis illum ad accusandum remissum dixisset: Non mentiris, inquit, Pompei: venio enim ab inferis, sed dum illic moror ridi cruentum Cn. Domitium Ahenobarbum deflentem quod summo genere natus, integerrimae vitae, amantissimus patriae, in ipso iuventutis flore, tuo iussu esset occisus. Vidi pari claritate conspicuum Brutum ferro laceratum, querentem id sibi prius perfidia, deinde etiam crudelitate tua accidisse. Vidi Cn. Carbonem —, vidi praetorium virum Perpernam — omnesque eos

una voce indignantes quod indemnati sub te adolescentulo carnifice occidissent." Quae fama quum vulgo obtinuisset Brutus ἀπαντήσας οὐδὲ προσεῖπε τὸν Πομπηϊὸν ἄγος ἡγούμενος μέγα πατρός Φονεῖ διαλέγεσθαι. Plut. 4. 7.

Brut. 4. 5. τὴν Πομπηϊοῦ νομίζων ὑπόθεσιν βελτίονα πρὸς τὸν πόλεμον εἶναι ΤΟΤ Καίσαρος ἐκείνῳ προσέθετο. Perit articulus ad sensum necessarius: εἶναι ΤΗC τοῦ Καίσαρος.

Brut. 4. 10. Brutus εἰς Σικελίαν ἔπλευσε πρεσβευτῆς μετὰ Σησίου τοῦ λαχόντος τὴν ἐπαρχίαν. Dudum receptam oportuit certissimam emendationem εἰς Κιλικίαν. Quis enim horum temporum historiae gnarus nescit Catonem Siciliam sortitum ab Asinio Pollione ex ea provincia expulsum esse (Plut. in Cat. 53. 5.)? Sestium eo anno pro praetore Ciliciam provinciam obtinuisse etiam aliunde constat (Cic. ad Fam. V. 20. 5.). Praeterea notum est quoties in libris Mss. σικελία et κιλικία confundantur. Omnino in nominibus propriis praesertim Romanorum mirifice scribae turbare solent. Uno exemplo defungar: cap. 12. 21. ALBINUM appellant λαβιῆνον, λαβήϊνον, λαβιήνον et λαβιηνόν.

Brut. 6. 15. Brutus τῷ τῶν Λιβύων βασιλεῖ προηγορῶν μὲν ἡττάτο τοῦ μεγέθους τῶν κατηγοριῶν, δέδμενος δὲ καὶ παραιτούμενος [περὶ τούτου] πολλὴν αὐτῷ διέσωσε τῆς ἀρχῆς. Λέγεται δὲ Καῖσαρ ὅτε πρῶτον ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος εἰπεῖν πρὸς τοὺς φίλους· Οὗτος ὁ νεανίας οὐκ οἶδα μὲν ὃ βούλεται, πᾶν δ' ὃ βούλεται σφῶδρα βούλεται. Manarunt haec sine controversia ex Ciceronis ad Atticum epistola XIV. 1. ita scribentis: *de Bruto nostro — Caesarem solitum dicere „Magni refert hic quid velit; sed quid quid vult, valde vult.”* idque eum animadvertisse cum pro Deiotaro Nicaeae diceret." Apparet igitur mendosum esse τῷ τῶν ΛΙΒΤΩΝ βασιλεῖ, sed incertum est sitne Plutarchi error an scribarum. In Bruti dicto non video quid sibi *sed* velit in verbis: *magni refert hic quid velit SED quidquid vult valde vult.* Intelligerem ita scriptum: *SIQUIDEM quidquid vult est.* Neque Plutarchus recte vertit: οὗτος ὁ νεανίας οὐκ οἶδα μὲν ὃ βούλεται. Erat tum Brutus νεανίας XXXVIII annorum (85—47).

Quod autem scribit Plutarchus πολλὴν αὐτῷ (*Deiotaro*) διέσωσε τῆς ἀρχῆς, meliora docebit Cicero *de Divinatione* II. 37.

De Bruti oratione *pro Deiotaro* vid. *Dial. de Oratt.* cap. 21.

Brut. 6. 21. τὸ γὰρ ἐμβριθὲς αὐτοῦ — ὅποι Τρέψειεν ἰσχυραῖς ἐχρήτο ταῖς δρμαῖς. Una litera minus Plutarchum scripsisse arbitror ὅποι 'Ρέψειεν, in quam partem inclinasset, id est id quod semel facere constituisset et strenue agebat et perducebat ad exitum. In Plutarchi *Pyrrho* 22. 14. ἐπὶ ταῦτα Τρέψας. optime Wytttenbach. restituit 'Ρέψας.

Brut. 7. 9. contendunt inter se Brutus et Cassius de Praetura urbana, ἡγωνίζετο δὲ Βροῦτος εὐκλεία καὶ ἀρετῇ πρὸς πολλὰ τοῦ Κασσίου καὶ λαμπρὰ τὰ Παρθικὰ νεανιεύματα. Satis inique Cassii res praeclare gestae adversus Parthos in Syria νεανιεύματα appellantur. Solus enim Cassius pro Quaestore rem Romanam lapseam et penitus afflictam restituit non minore virtute et consilio quam fortuna usus. Magna erat in ipso bello Cassii quaestoris fama etiam apud hostes. Appian. B. C. IV. 59. ἐξ οὗ Κράσσῳ ταμιεύων ἐμφρονέστερος ἔδοξε τοῦ Κράσσου γενέσθαι. Accepta clade milites Carris Cassio deferunt imperium, detulit et ipse Crassus, sed Cassius recusavit (Dio Cass. 40. 28.) et reliquias legionum salvas in Syriam reduxit. Dio Cass. 40. 25. οἱ δὲ εἰς τὴν Συρίαν μετὰ Κασσίου Λογγίνου τοῦ ταμίου διεσώθησαν. Vell. Paterc. II. 46. Reliquias legionum C. Cassius tum quaestor conservavit, Syriamque adeo in populi Romani potestate retinuit ut transgressos in eam Parthos fugaret ac funderet. Cassius primum non ita magnas copias Parthorum fudit, deinde ingentem exercitum occiso duce vicit et Syria expulit. Dio Cass. 40. 28—29. Est operae pretium aequalem testem de his rebus audire. Ciceronem *ad Famil.* II. 10. cum venissem ad Amicum — Cassius noster, quod mihi magnae voluptati fuit, feliciter ab Antiochia hostem reiecerat. et ad Atticum V. 20. 3. Rumore adventus nostri et Cassio, qui Antiochiae tenebatur, animus accessit et Parthis timor iniectus est. ITAQUE eos cedentes ab oppido Cassius insecutus rem bene gessit: qua in fuga magna auctoritate Osaces dux Parthorum vulnus accepit eoque interiiit paucis post diebus." Cf. Dio Cass. 40. 28—29. Cicero ipse,

ut opinor, non sine risu relegere potuisset verba: *rumore adventus nostri Cassio animus accessit, Parthis metus iniectus est*. praesertim quia debellaverat Cassius anteaquam quisquam de Ciceronis adventu aliquid potuerat inaudire. Hoc quoque est i eodem genere ludicrum in § 3. „*castella munitissima nocturno Pomptinii adventu matutino nostro cepimus.*” id est *Pomptinio noctu de hoste castella cepit, Cicero mane superveniens a Pomptinio accepit.* Sed ut est Cicero natura candidus et φιλαληθής non se continet quin statim addat: *Castra paucos dies habuimus ea ipsa quae contra Darium habuerat apud Issum Alexander, imperator haud paullo melior quam aut tu aut ego.*” Cicero tamen imperator ab exercitu salutatus supplicationibus impetratis perparum abfuit quin triumpharet, Cassio, qui pacatam provinciam imbelli Bibulo tradidit, ne gratiae quidem actae Haec sunt Cassii quae Plutarchus appellat νεανιεύματα. Hinc Caesar dixit: δικαιότερα μὲν λέγει Κάσσιος, Βρούτῳ δὲ τὴν πρῶτην δοτέον. Appianus B. C. II. 112. ὥς τὰ μὲν δίκαια Κάσσιο ἀποφαίνοι, Βρούτῳ δ’ αὐτὸς χαρίζοιτο. Dignior erat Cassius sed Brutus amicier. Nihil tribuo Appiani coniecturae non seri dissediasse Brutum et Cassium. „*ars haec erat, inquit, ne in omni re inter se conspirare viderentur*” (ὑπόκρισις ἦν τοῦ μὴ πάντ. συμπράσσειν ἀλλήλοις νομίζεσθαι), neque magis credendum iis qui narrabant Καίσαρος ἔργον γενέσθαι τὴν Φιλονικίαν ταύτην ἐκατέρῳ κρύφα δι’ ἐλπίδων ἐνδιδόντος ἑαυτόν. (apud Plut. 7. 6.) quid enim Caesar stultius facere potuisset? Sed neque Caesar neque alius quisquam Cassium amabat, Brutum ne hostes quidem oderant. Cicero quoque lenissimus mortalium Cassium non amabat. Lege mihi epistolam ad Atticum XV. 11. Cassius ex Scto frumentum ex Sicilia in Urbem mittere debebat Brutus ex Asia. Consulunt Ciceronem quid sit agendum „*Brutus — quaerere quid placeret. Ego ut uteretur Asiatica curatione frumenti. — Cassius intervenit. Ego eadem illa repetiri Hoc loco fortibus sane oculis Cassius* (Martem spirare diceret *se in Siciliam non iturum. Egone ut beneficium accepissem contumeliam!*” Aperte hominem ut ineptum deridet, nam statim ostendit vanas has minas fuisse. Urebant Ciceronem res : Cassio pro quaestore in Syria praeclare gestae. ad Atticum VI. 1. 14. *Parthicum bellum impendet: Cassius ineptas literas misit*

Nempe ad Senatum miserat literas „quibus per se scribit 'confectum esse Parthicum bellum.'" ad Atticum V. 21. Mentitum esse Cassium ibidem scribit et literis nil creditum ¹⁾). Erat tamen res verissima ipso Cicerone teste in *Philippica* XI. 14. *Magnas C. Cassius res gessit ante Bibuli summi viri adventum cum Parthorum nobilissimos duces maximasque copias fudit Syriamque immani Parthorum impetu liberavit.*

Ergo Brutus Praeturam urbanam adeptus est, Cassius inter cives ac peregrinos ius dicebat. Dio Cassius videtur Cassium Praetorem urbanum dicere 47. 20. *καίτοι καὶ ἀσυνδύμος ὁ Κάσσιος ἦν.* Sed transponenda esse nomina et de Bruto, non de Cassio, haec dici infra ostendere conabor.

Bruti 7. 5. narrat Plutarchus Brutum et Cassium inter se contendisse de Praetura urbana *καίπερ οἰκείους ὄντας.* *Ἰουνία γὰρ ἀδελφῇ Βρούτου συνῴκει Κάσσιος.* Iunia in Ciceronis Epistolis *Tertia* et blandiore nomine *Tertulla* appellatur, unde natum est illud: *tertia deducta est.* Cassius ipsis Idibus Martiis ante Caesaris caedem filio togam virilem dedit eumque in forum deduxit. Plut. 14. 15. *πρὸς Κάσσιον ἀθροισθέντες τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸ καλούμενον ἀνδρεῖον ἱμάτιον ἀναλαμβάνοντα κατήγον εἰς ἀγοράν.* Cassius Brutum uno anno aetate antecedeat. Fuit enim Crassi quaestor in secundo consulatu anno 55, quum esset de more annorum XXXI. Itaque anno 86 natus est, Crassus enim paludatus in provinciam profectus est *priusquam consulatu abisset* medio fere mense Novembri et Crassum quaestorem secum abduxit. Colligimus hoc ex Ciceronis epistola *ad Atticum* IV. 13. *Nos in Tusculanum venisse a. d. XVII. Kal. Decembr. (14 Nov. anni 55) video te scire. Crassum — minore dignitate aiunt profectum paludatum quam olim aequalem eius L. Paulum iterum Consulem" ²⁾.* Unde tempora sic constitui possunt:

1) Odiosius etiam Caelius (*ad Fam.* VIII. 10. 2.) in eam opinionem Cassius veniebat (id est putabatur) quae diripisset ipse ut viderentur ab hoste vastata finisse bellum et Arabas in provinciam immisisse eosque Parthos esse Senatui renuntiassent.

2) aequalem dicit, nam Aemilius Paullus, ut Crassus, sexagenarius in provinciam abiit. Livius 44. 23. *Traditum est memoriae maiore quam solita frequentia prosequentium Consulem' Aemilium Paullum) celebratum.*

Cassius natus est	anno 86.
Iuniam uxorem duxit	„ 60.
Quaestor in Syriam profectus	„ 55.
Designatus aedilis	„ 48.
Praetoram gessit	„ 44.
Filio togam virilem dedit.	„ 44.
Periit	„ 42.

Abortum fecit Tertulla anno 43. Cicero *ad Atticum* XIV.

20. 2. *Tertullae nollem abortum: tam enim Cassii sunt iam quam Bruti serendi.* In magna dignatione et maximis divitiis ad extremam senectutem pervenit. Tacitus *Annal.* III. 76. *Iunia sexagesimo quarto post Philippensem aciem anno (22 p. Chr.) supremum diem explevit Catone avunculo genita, C. Cassii uxor, M. Bruti soror. — Viginti clarissimarum familiarum imagines ante latae sunt — sed praefulgebant Cassius atque Brutus eo ipso quod effigies eorum non visebantur.*

Brut. 7. 13. Certabant inter sese Brutus et Cassius de Praetura urbana. Caesar Brutum praetulit, ἀπεδείχθη δὲ Κάσσιος ἐφ' ἐτέρᾳ στρατηγῶς οὐ τοσοῦτον εὐνοίας ἔχων δι' ἥν ἔλαβεν ὅσον ὀργῆς ὧν ἀπέτυχεν. Apparet Cassium accepisse iurisdictionem peregrinam, quae dignitate esset secunda, sed ἐφ' ἐτέρᾳ eo sensu dici non potest et haud dubie mendose scriptum est. Quod commodè substituam sedulo quaerens non reperio. Praetorem urbanum et peregrinum nominat Dio Cassius 53. 2. *iurisdictionis Aedilium*, inquit, *Praetoribus delata*, τὰ μὲν μείζων τῷ ἀτυνόμενῳ, τὰ δ' ἕτερα τῷ ξενικῷ προσετάχθη.

In sqq. compositionis concinnitas postulat ἥC ἀπέτυχεν, ut δι' ἣν ἔλαβεν.

Brut. 7. 15. Βροῦτος δὲ — μετεῖχε τῆς Κλίστρος δυνάμεως ὅσον ἐβούλετο. Βουλομένῳ γὰρ ὑπῆρχεν εἶναι τῶν φίλων πρώτῳ. — ἀλλ' εἴλκεν αὐτὸν ἢ περὶ Κάσσιον ἔταιρεία. Plutarchus scripserat id quod rei natura postulat ἀλλ' ἂνΘεῖλκεν, id est εἰς τοῦναντιον εἴλκεν. Caesaris amicitia blanda vi Brutum alliciebat, sed retrahebat eum (retro trahebat) Cassius eius animum a Caesare alienans et iubens φεύγειν τὰς τυραννικὰς φιλοφροσύνας καὶ χάριτας.

Brut. 7. 15. ἐκτέμνοντα τὴν ἀλκὴν καὶ τὸν θυμὸν ὑπερείποντα. In libris est ἐκτείνοντα, sed rectissime correctum est ἐκτέμνοντα, neque debebat Sintenis aliud quaerere. Philodemus *de Ira* col. XXXI. pag. 107. Γομπ. ἔνιοι τῶν Περιπατητικῶν — ἐκτέμνουν τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς φασὶ τοὺς τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν αὐτῆς ἔχειν. quod manavit ex Platone *de Rep.* pag. 411b. ὥς ἂν ἐκτῆξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ τοιήσῃ μαλακὸν αἶχμητήν.

Brut. 9. 2. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἦν τῇ φύσει τοῦ Κασσίου δυσμένειά τις — πρὸς τὸ γένος τῶν τυράννων. Addita praepositione scribendum: Ἐν ἡν τῇ φύσει δυσμένειά τις. Plato *de Rep.* pag. 411d. εἰ τι καὶ ἐν ἡν αὐτοῦ Φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ — ἀσθενὲς γίγνεται. Dici potest ἦν ἐν τῇ φύσει ut ἐν ἡν τῇ φύσει sed praepositio abesse non potest.

Brut. 9. 17. τῷ μὲν γὰρ ἀνδριάντι τοῦ προπάτορος Βρούτου τοῦ καταλύσαντος τὴν τῶν βασιλέων ἀρχὴν ἐπέγραψον „Εἶθε νῦν ἦς, Βρούτε” καὶ „Ὡφελε νῦν ζῆν Βρούτος.” Τὸ δ' αὐτοῦ Βρούτου βῆμα σφατηγοῦντος εὕρισκετο μεθ' ἡμέραν ἀνάπλεων γραμμάτων τοιούτων „Βρούτε, καθεύδεις.” καὶ „Οὐκ εἶ Βρούτος ἀληθῆς.” Prodeant nunc reliqui testes. Suetonius in *Caes.* 80. Subscripsere quidam L. Bruti statuæ UTINAM VIVERES. item ipsius Caesaris:

Brutus quia reges eiecit consul primus factus est,

hic quia consules eiecit rex postremo factus est.

Stabant hae statuæ sub divo in area Capitolina et Caesaris statua inter reges (ut supra ostendimus) iuxta Bruti statuam erat posita, ut simul et veteris libertatis auctor et novae servitutis conspicerentur, quo mordacius est epigramma. Appianus B. C. II. 112. πολλὰ τοῖς ἀνδράσι τοῦ πάλαι Βρούτου καὶ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ τοῦ Βρούτου τοιάδε ἐπεγράφετο λάθρα „Βρούτε, δωροδοκεῖς.” „Βρούτε νεκρὸς εἶ.” ἢ „Ὡφελές γε νῦν περιεῖναι.” ἢ „Ἀνάξιά σου τὰ ἔκγονα.” ἢ „Οὐδ' ἔκγονος εἶ σὺ τοῦδε.” Dio Cassius 44. 12. τῇ τοῦ παλαιοῦ Βρούτου εἰκόνι ἐπέγραψαν „Εἶθε ἔζης” καὶ τῷ τούτου βήματι (ἐσρατῆγει γὰρ καὶ βῆμα καὶ τὸ τοιοῦτον ὀνομάζεται ἐφ' οὗ τις ἐξόμενος δικάζει.) ὅτι „Καθεύδεις, ὦ Βρούτε.” καὶ „Βρούτος οὐκ

εἶ." Ex his in Plutarchi loco, ubi libri exhibent: εἶθε νῦν ἤς ΒροῦτοC nomen proprium Sintenis expungebat, sed quia *protus* idem est εἶθε νῦν ἤς et ὄφελος νῦν ζῆν, suspicor Plutarchum scripsisse: — ἐπέγραφον „ὩφελεC νῦν ζῆν." deletis verbis εἶθε νῦν ἤς Βροῦτος et Βροῦτος, quod additum est postquam ὄφελεC in ὄφελε corruptum est. Nihil aliud *subscribere* quidam quam UTINAM VIVERES, ὄφελος νῦν ζῆν.

Brut. 10. 9. *Cassius ex Bruto quaerit ei tῇ νομηνίᾳ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἔγνωκεν εἰς σύγκλητον παρεῖναι· πυθάνεσθαι γὰρ ὡς λόγον ὑπὲρ βασιλείας Καίσαρος οἱ φίλοι τότε καθήσοιεν. Φήσαντος δὲ τοῦ Βρούτου [μὴ] παρίεναι „Τί οὖν, εἶπεν ὁ Κάσσιος, ἂν καλῶσιν ἡμᾶς;"* In his μὴ abest a Codicibus et παρεῖναι pro παρίεναι Schaeferus reponebat. Frustra. Rectissime enim dicitur *quaesivit an Calendis Martiis in Senatum venturus esset*, (nam hoc est εἰς σύγκλητον παρεῖναι) sed vitiosum et ineptum est *dixit se non venire*. Quid multa? Corrige: — καθήσοιεν. ΟΤ Φήσαντος δὲ τοῦ Βρούτου „ΤΙ οὖν, εἶπεν κτέ. Perierat negatio, deinde Graeculi *συκίνην ἐπικουρίαν* attulerunt.

Sequitur: τί οὖν, εἶπεν ὁ Κάσσιος, ἂν καλῶσιν ἡμᾶς; Ἐμὸν ἔργον, ἔφη (ὁ Βρούτος, recte delet Sintenis) ἤδη τὸ μὴ σιωπᾶν ἀλλ' ἀμύνειν καὶ προαποθνήσκειν τῆς ἐλευθερίας. καὶ ὁ Κάσσιος ἐπαρθείς· Τίς δ', εἶπε, Ῥωμαίων ἀνέξεται σοῦ προαποθνήσκοντος; Ἄρα ἀγνοεῖς, ὦ Βρούτε, σεαυτὸν; ἢ τὸ βῆμά σου δοκεῖς καταγράφειν τοὺς ὑφάντας καὶ τοὺς καπήλους; Comparanda haec sunt cum narratione Appiani, quae ex eodem fonte manavit et ex his gravi mendo poterit liberari. Appianus B. C. II. 113. *Cassius ad Brutum: τί ποιήσομεν — ἂν οἱ κόλακες τοῦ Καίσαρος γνώμην περὶ βασιλείας προθῶσιν; καὶ ὁ Βρούτος οὐκ ἔφη παρέσεσθαι τῷ βουλευτηρίῳ. ἐπανερομένου δὲ τοῦ Κασσίου· Τί δ' ἂν ἡμᾶς καλῶσιν ὡς στρατηγούς τί ποιήσομεν; Ἀμυνῶ τῇ πατρίδι, ἔφη, μέχρι θανάτου. Καὶ ὁ Κάσσιος αὐτὸν ἀσπασάμενος· Τίνα δ', ἔφη, CΤ προσλήψῃ τῶν ἀρίστων οὕτω φρονῶν; ἢ σοι δοκοῦσιν οἱ χειροτέχναι καὶ κάπηλοι καταγράφειν σου τὸ δικαστήριον; Vides esse haec plane eadem sed aliis verbis enuntiata. Confidenter igitur redde Appiano τίνα δ' ΟΤ (pro CΤ) προσλήψῃ τῶν ἀρίστων οὕτω φρονῶν; Contra ex Appiano reddendum Plutarcho: ἔμὸν*

ἔργον ἤδη τὸ μὴ σιωπᾶν ἀλλ' ἀμύνειν (ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ) καὶ προ-
αποθνήσκειν τῆς ἐλευθερίας.

Eodem est ratio eorum quae sequuntur. Res et sententiae
nihil differunt sed aliis atque aliis verbis vestitae sunt.

Quod autem Cassius Bruto dixit *πυνθάνεσθαι ὡς λόγον ὑπὲρ
βασίλειας Καίσαρος οἱ φίλοι καθήσοιεν* (optime Reiske pro καθί-
σοιεν) Plut. 10. 11. et Appianus II. 113. comparandus est Sue-
ton. Caes. 79. *Valida fama percrebuit — proximo Senatu L.
Cottam XVvirum sententiam dicturum ut, quoniam libris fatali-
bus contineretur Parthos nisi a rege non posse vinci, Caesar rex
appellaretur*, quae descripsit Dio Cassius 44. 15. Cicero de Di-
vinatione II. 54. *Sibyllae versus observamus — quorum interpres
nuper FALSA QUADAM HOMINUM FAMA dicturus in Senatu putaba-
tur, cum quem recera regem habebamus appellandum quoque esse
regem si salvi esse vellemus. Hanc famam igitur veram esse
ratus Brutus statuerat illo die in Senatum non venire. Sed
sive vera haec fama erat sive falsa Caesare interfecto res exitum
non habuit.*

Brut. 12. 2. *coniurati socios sibi assumunt οὐ μόνον τῶν συνή-
θων ποιούμενοι τὴν αἵρεσιν ἀλλ' ὅσους ἠπίσαντο τολμητὰς ὄντας
[ἀγαθοὺς] καὶ θανάτου καταφρονητὰς. Dele inepte additum
ἀγαθοὺς. Perinde vitiosum est τολμητῆς ἀγαθός et εὖ τολμᾶν.*
Satis frequens est apud Plutarchum τολμητῆς sic positum.

Brut. 12. 4. *Brutus et Cassius socios sibi legentes Κικέρωνα
τοῦτο μὲν πίστεως, τοῦτο δὲ εὐνοίας ἔνεκα πρῶτον ὄντα παρ' αὐτοῖς
ἀπεκρύψαντο. Multis locis Cicero queritur se in hanc societa-
tem non esse receptum. Ad Cassium scribit (ad Famil. XII. 4):
Vellem Idibus Martiis me ad coenam invitasses: reliquiarum ni-
hil fuisset. nunc me reliquiae vestrae exercent. et ad Trebonium
(X. 28): quam vellem ad illas pulcherrimas epulas me Idibus
Martiis invitasses! reliquiarum nihil haberemus, et post pauca:
Quod a te seductus est tuoque beneficio adhuc vivit haec pestis
(Antonius) interdum tibi subirascor. et in Philipp. II. 14. 34.
si enim fuisset (in numero Caesaris interfectorum) non solum
regem sed etiam regnum de rep. sustulissem. Verissimum autem
est quod scribit ad Atticum XV. 4. animis usi sumus virilibus,*

consiliis (mihi crede) puerilibus. Optima factu Cicero suaserat sed non est auditus. *ad Att. XIV. 10. Meministine me clamare illo ipso primo Capitolino die Senatum in Capitolium a Praetoribus vocari? Dii immortales! quae tum opera effici potuerunt! et ad Attic. XV. 11. 2. cum ingressus essem dicere quid oportuisset* (statim post caedem Caesaris) — *nec tamen illum locum attingerem quemquam praeterea oportuisse tangi, sed Senatum vocari, populum ardentem studio vehementius incitari, totam suscipi rempublicam, exclamat tua familiaris (Servilia) „Hoc vero neminem umquam audiui!”* Interea coniurati nihil consilio, nihil ratione, nihil strenue agere. Die tertio Senatus in aede Telluris habetur et acta Caesaris pacis causa (ut loquebantur) sed revera metu veteranorum confirmata sunt. Cicero *ad Attic. XIV. 14. nam Liberalibus quis potuit in Senatum* (in aedem Telluris) *non venire? Fac id potuisse aliquo modo: num etiam cum venissemus, libere potuimus sententiam dicere? Nonne omni ratione veterani, QUI ARMATI ADERANT, cum praesidii nos nihil haberemus, DEFENDENDI* (vocabulum corruptum) *fuerunt? Mendosa lectio est sed sententia aperta.* Deinde graviter peccatum est in recitando Caesaris testamento et in funere publico decernendo. Cicero *ad Atticum XIV. 14. 3. Recordare tua. Nonne meministi clamare te omnia perisse si ille funere elatus esset? Sapienter id quidem. Itaque ex eo quae manarint vides.* Hinc illae acerbæ Ciceronis querelæ: (*ad Fam. XII. 1.*): *non regno sed rege liberati sumus.* (*ibid. XII. 3.*): *dominum ferre non potuimus, conservo servimus.* (*ad Att. XIV. 9.*): *O dii boni! vivit tyrannus, tyrannus occidit. cuius morte laetamur eius facta defendimus* (nam sic videtur scribi oportere pro: *eius interfecti morte l. cuius*). (*ad Attic. XIV. 10.*): *interfecto rege liberi non sumus.* (*ad Attic. XIV. 14.*): *sublato enim tyranno tyrannida manere video. et tandem pertaesus omnia non dubitavit scribere ad Attic. XV. 4. „Nos ita gratiosi eramus apud illum (Caesarem) ut nostrae aetati, quoniam interfecto domino liberi non sumus, NON FURRIT DOMINUS ILLE FUGIENDUS. Rubeo, mihi crede, sed iam scripseram: delere nolui.”*

κλύεις τὰδ' Ἀμφιάροσ ὦν ὑπὸ χθονός;

Quamquam etiam post tot saecula piget videre praeclaros viros patriae liberatores malis consiliis uti, tamen facile intel-

ligimus etiamsi optimis consiliis usi fuissent remp. et libertatem servari tum non potuisse. In tam male morata civitate ut in corpore putri et tabido nulla spes hic salutis, illic libertatis. Labentem et cadentem rem Romanam sapienter consultando fulcire aliquamdiu fortasse potuissent, sed quo minus his moribus rueret prohibere non poterant. Ipsa enim si cupisset Salus servare prorsus non poterat hancce rempublicam. Brutus, quem Cicero dicit *Orat.* cap. 39. optime tenere Demosthenis sententias, poterat recordari quod est in *Philippica* I. pag. 43. 8. λέγεται τι καινόν; — τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δι' ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε ἅνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν.

Brut. 15. 36. συνεταράχθη μὲν — οὐ μὴν γε κατέλιπε τὸ κοινόν. Ut Graeca oratio sit transpone οὐ μὴν κατέλιπέ ΓΕ τὸ κοινόν.

Brut. 17. 5. Τρεβώνιος περὶ τὰς θύρας Ἀντώνιον ἐπισπασάμενος καὶ προσομιλῶν ἔξω κατέσχευεν. Cicero ad ipsum (*ad Fam.* X. 28.): *quod a te seductus est Antonius tuoque beneficio adhuc rivi haec pestis interdum tibi subirascor.* Ita loquitur quasi id in Trebonii potestate fuerit. Antonium omnes una cum Caesare interficere volebant, sed Brutus obstitit. Plutarchus 18. 7. τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσιν ἤρεσκεν Ἀντώνιον ἐπισφάττειν Καίσαρι, — Βρούτος δ' ἐνέστη. Appianus II. 114. *quum caeteri Antonium una occidere vellent ὁ Βρούτος ἔλεγεν ἐπὶ μὲν τῷ Καίσαρι μόνῳ δόξαν εἶσθαι τυραννοκτόνων, ὡς βασιλέα ἀναιροῦντες, ἐπὶ δὲ τοῖς Φίλοις αὐτοῦ ἐχθρῶν, ὡς Πομπηίου σασιῶται.* Quam vehementer id Cicero improbaverit paullo ante vidimus; sed erat Bruto parendum. Itaque Cicero *ad Attic.* XV. 11. 2. coram Bruto non audebat „illum locum attingere QUEMQUAM PRAETEREA OPORTUISSE TANGI.” De eadem re Cicero in *Philipp.* II. 14. *si interfici Caesarem voluisse crimen est, vide quaeso, Antoni, quid tibi futurum sit quem et Narbone hoc consilium cum Trebonio cepisse notissimum est et ob eius consilii societatem cum interficretur Caesar tum te a Trebonio vidimus servocari.* Quae sit horum verborum sententia planum facit Plut. 18. 13. Brutus Anto-

nium occidi vetuit ὑποβείς ἐλπῖδα τῆς μεταβολῆς. Sperabat fore ut Antonius secum patriam in libertatem vindicare vellet. Ea spes frustra fuit. Iterum Cicero Philipp. XIII. § 22. sceleratum Trebonium? quo scelere? nisi quod te Idibus Martiis a debita tibi peste seduxit?

Brut. 17. 24. ὤζε — πίπλασθαι τοῦ αἵματος ἅπαντας. Requiritur in tali re verbum compositum ἸΑΝΑπίμπλασθαι, quod reponendum.

Brut. 18. 18. ἐν δὲ τῷ τότε φόβῳ μεταΒΑΛὼν ἐσθῆτα δημοτικὴν ἔφυγεν. Vera lectio est μεταΛΑΒών: *deposuit enim praetextam et togam sumsit.* Saepius vidimus μεταλαβεῖν eo sensu in μεταβαλεῖν corruptum.

Brut. 18. 31. Βροῦτον δὲ πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν περιέποντες ἐν μέσῳ πάνυ λαμπρῶς κατήγον ἀπὸ τῆς ἄκρας. Non potest περιέπειν absolute dici, sed εὔ vel καλῶς vel τραχέως περιέπειν dicebant. Emenda: περιέχοντες ἐν μέσῳ. ut 17. 7. καθεζόμενον (*Caesarem*) ἐκεῖνοι περιέσχον ἄθροοι, et alibi passim.

Deinde scribe vs. 35. ΠΑΡελθόντος δ' αὐτοῦ πάντες ἡσυχίαν τῷ λόγῳ παρέσχον pro ΠΡΟελθόντος.

Brut. 19. 11. συνελθόντες οἱ βουλευταὶ πρῶτον μὲν Ἀντωνίῳ τιμὰς ἔδοσαν — καὶ τέλος ἐπαρχιῶν διανομαί. Βρούτῳ μὲν γὰρ ἐψηφίσαντο ΚΡΗΤΗΝ, Κασσίῳ δὲ ΛΙΒΤΗΝ. In gravem se errorem Plutarchus induit, sed habemus testes meliores et certos. Caesar Bruto et Cassio Praetura abeuntibus provincias assignaverat Bruto Macedoniam, Cassio Syriam. Appianus B. C. III. 2. Κάσσιος δὲ καὶ Βρούτος ἤρηντο μὲν καὶ οἷδε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος εἰς τὸ μέλλον ἔτος (annum 43) ἡγεμονεύειν Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος καὶ Μακεδονίας ὁ Βρούτος. Quia placuerat ut Caesaris acta confirmarentur in eam rem Sctum factum est. Paulo post quum languentibus apud Antium Bruto et Cassio Antonius et Dolabella Coss. impotenter dominarentur Dolabellam provinciae Syriae cupido cepit. Agit cum Antonio, qui suavit ut Syriam peteret οὐ παρὰ τῆς βουλῆς (οὐ γὰρ ἐξῆν) ἀλλὰ παρὰ τοῦ δήμου νόμῳ. Appian. B. C. III. 7. Itaque lex de permutatione provinciarum promulgata et perlata est suffragante Antonio Appian. l.l.

Livius in *Epitom.* 117. *M. Antonius Consul legem de permutatione provinciarum per vim tulit.* Antonio tribuens quod Dolabella per Antonium fecisset. Questus est Senatus acta Caesaris infirmari sed nihil egit. Antonius deinde impetravit ut sibi Macedonia decerneretur, quum Brutus et Cassius, qui Romae tuto esse non poterant, quia veteranorum gladios extimescebant, Urbe cessissent. Non poterant autem ante Calendas Ianuarias provinciam obtinere. Itaque ἀπρεπὲς ἡγούμενοι τὴν ἐν ἄξει στρατηγίαν προλιπεῖν ἀτελῇ ἡροῦντο ὁμῶς ὑπ' ἀνάγκης τὸ ἐν μέσῳ διάστημα διατρίψαι πρὸς μᾶλλον ἰδιωτεύοντες ἢ ἐν ἄξει στρατηγεῖν. Appian. B. C. III, 6. In his angustiis Brutus et Cassius Praetores M. Antonio consuli ita scripserunt (*ad Famil.* XI. 2): scribitur nobis magnam veteranorum multitudinem Romam convenisse et ad Calendas Iunias futuram multo maiorem. — Quare petimus a te facias nos certiores tuae voluntatis in nos: putesne nos tutos fore in tanta frequentia militum veteranorum, quos etiam de reponenda ara cogitare audimus. Antonius contumeliose rescripsit. Idem deinde D. Brutus postulavit (*ad Famil.* XI. 2): placitum est mihi ut postularem legationem liberam mihi reliquisque nostrum (M. Bruto et Cassio) ut aliqua causa proficiscendi honesta quaereretur. Hoc se (Antonius) impetraturum (a Senatu) pollicitus est nec tamen impetraturum confido. Fefellit eum haec opinio, namque Cicero in *Philipp.* II, 13, 31. ad Antonium ita dicit: *M. Brutus referente te legibus est solutus si ab Urbe plus quam decem dies afuisset.* Id est aliis verbis: legationem liberam a Senatu impetravit, qualem Cicero quoque cupiebat habere (*ad Attic.* XV. 11, 4): *aveo genus legationis ut cum velis introire exire liceat.* — *Bella est autem huius iuris quinquennii licentia.* Senatus autem quo esset iis Urbis relinquendae causa honestior ipso Antonio referente decrevit quod est apud Ciceronem (*ad Attic.* XV. 9): *a Balbo redditae mihi literae fore Nonis Senatum ut Brutus in Asia, Cassius in Sicilia frumentum emendum et ad Urbem mittendum curarent.* Comparanda sunt testimonia Appiani B. C. III. 6. ἡ βουλὴ ἔδωκε (Bruto et Cassio) σίτου τῇ πόλει φροντίσαι ἐξ ὅσης δύναιντο γῆς (verius apud Ciceronem Bruto ex Asia, Cassio ex Sicilia) μέχρι αὐτοῦ ὁ χρόνος τῶν ἔθνων τῆς στρατηγίας καταλάβοι, καὶ ἡ μὲν οὕτως ἔπραξεν ἵνα μήποτε Βρούτος ἢ Κάσσιος Φεύγειν δοκοῖεν.

Alterum eiusdem de ea re luculentum testimonium est IV. 57. Κάσσιος δὲ καὶ Βρούτος ἐσρατήγουν μὲν ἔτι τῆς πόλεως, ἤρηντο δὲ ἐπὶ τῇ σρατηγίᾳ (Praetura abeuntes sive ex Praetura) καὶ οἷδε ὑπὸ Γαίου Καίσαρος ἡγεῖσθαι Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος, Μακεδονίας δὲ ὁ Βρούτος. οὔτε δὲ ἄρχειν πῶ τῶν ἐθνῶν πρὸ τοῦ χρόνου δυνάμενοι οὔτε τὸν ἐν ἅσκι φόβον ὑπομένοντες ἐξήεσαν ἔτι σρατηγούντες καὶ αὐτοῖς ἐς εὐπρέπειαν (ut esset iis honesta proficiscendi causa) ἡ βουλὴ σίτου φροντίσαι προσέταξεν ἵνα μὴ τὸ ἐν μέσῳ διάστημα φεύγειν νομίζοιτο. Tum vero facta est provinciarum permutatio: οἰχομένων δὲ αὐτῶν Συρία μὲν καὶ Μακεδονία ἐς τοὺς ὑπάτους Ἀντώνιον τε καὶ Δολοβέλλαν μετεψηφίζετο τῆς βουλῆς πᾶν δυσχεραίνουσης. ἀντεδόθη δὲ ὅμως τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὧν ὑπεριδόντες ὡς βραχυτέρων ἐκεῖνοι σρατὸν καὶ χρήματα ἤγειρον ὡς ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν ἐσβαλοῦντες. Diserte scribit Cassio Cyrenaicam, Bruto Cretam provinciam esse datam: οἱ ἀμφὶ Κάσσιον significat Cassius et Brutus, ut sequens ὧν ὑπεριδόντες ἐκεῖνοι declarat. Sed Creta et Cyrenaica una et eadem provincia erat vel sic satis exilis neque umquam bipartito divisa est. Sueton. in *Vespas.* 2. *Quaestor Cretam et Cyrenas provinciam sorte cepit.* Veriora Appianus ex alio auctore attulit III. 8. τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον — ἐδόθη Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὡς δ' ἐτέροις δοκεῖ τάδε μὲν ἀμφοτέρω Κασσίῳ, Βιβυνία δὲ Βρούτῳ. Hoc verum est, sed varia fama est quia Brutus et Cassius has provincias ut minores aspernati sunt iisque anno sequenti veteres provinciae ex Scto sunt redditae Syria Cassio, Bruto Macedonia adiecto etiam Illyrico Appian. B. C. III. 63 et IV. 58.

Patet nunc gravis Plutarchi error diversa tempora confundentis.

De Bruti provincia Creta sunt et alia testimonia. Dio Cass. 47. 21. *Brutus et Cassius Κρητῶν μὲν καὶ Βιβυνῶν ἐφ' οὓς ἐτέλλοντο ἡμέλησαν.* Cicero in *Philipp.* XI. 12. *neque enim (Brutus) est in provinciam suam Cretam profectus: in Macedoniam alienam advolavit.* In eundem errorem M. Antonius stulte se implicuit. Quasi ex Caesaris actis et commentariis fixit tabulam qua statuebatur „ne post M. Brutum Proconsulem esset Creta provincia.” Cicero *Philipp.* II. 38. *Exclamat Cicero: tu mentis es compos? — an Caesaris decreto Creta post M. Bruti*

decessum potuit liberari cum Creta nihil ad Brutum Caesare vivo pertineret? Fugerat Antonium ratio et sic fraus perpluit.

Interea Cassius et Brutus cum matre Servilia, sorore Iunia, uxore Porcia et paucis amicis Antii iacebant amissas inter se occasiones conquerentes et novas amittentes. „*nihil consilio, nihil ratione, nihil ordine*” teste Cicerone *ad Att.* XV. 11. 3. Accepto Scto de libera legatione et curatione frumenti inopes consilii „*amanter*” ex Cicerone quaerunt quid sit agendum. Cicero quo se verteret non habebat. „*quid scribam?*” (*ad Att.* XV. 10.) *Ut beneficio istorum utantur? Quid turpius? Ut moliantur aliquid? Nec audent nec iam possunt. Age quiescant auctoribus nobis. Quis incolumitatem praestat? — Ludos vero non facere: quid foedius? Frumentum imponere (an coëmere?): — quod munus in rep. sordidius?* Deinde cogitare coepit an proficiscendo ex his difficultatibus se subducere posset. „*Matris consilio quum utatur et precibus quid me interponam?*” Sed erat Cicero vir melior quam ut id faceret. Quid igitur? Ipse Antium ire statuit. „*Antium veni*” (*ad Att.* XV. 11.) ante VI Idus. Bruto iucundus noster adventus. Deinde multis audientibus Servilia, Tertulla, Porcia quaerere quid placeret. Ego — suadere ut uteretur Asiatica curatione frumenti: nihil esse iam reliqui quod ageremus nisi ut salvus esset. — Cassius intervenit. Ego eadem illa repetivi. Hoc loco fortibus sane oculis Cassius (Martem spirare diceret) se in Siciliam non iturum. Egone ut beneficium accepissem contumeliam!” Deinde Cicero ostendit eos male repugnasse. Cassius mihi videbatur iturus. etenim Servilia pollicebatur se curaturam ut illa frumenti curatio de Senatus consulto tolleretur, et noster cito deiectus est DE ILLO INANI SERMONE. velle enim se dixerat. Constituit igitur ut ludi absente se fierent suo nomine. Proficisci autem mihi in Asiam videbatur ab Antio velle. Quae quum Atticus non plane intellexisset iterum scribit (*ad Att.* XV. 12.): de nostris autem Antiatibus satis videbar plane scripsisse ut non dubitares quin essent usuri beneficio Antonii contumelioso. Cassius frumentariam rem aspernabatur. Eam Servilia sublaturam ex Scto se esse dicebat. Noster vero καὶ μάλα σεμνὸς in Asiam posteaquam mihi est assensus tuto se Romae esse non posse (ludos enim absens facere malebat) statim autem se iturum simul ac ludorum apparatus iis qui curaturi

essent tradidisset." Cicero ex illo itinere moestus et indignabundus rediit. „*nihil me*, inquit (*ad Att.* XV. 11. 3.) *in illo itinere praeter conscientiam delectavit.*" Itaque quam primum „*ex Italia evolare*" statuit. Paulo post Brutus Athenas se contulit, ubi ipsi et Cassio stolidi Attici statuas ex aere posuerunt παρὰ τὴν τοῦ Ἀρμοδίου καὶ παρὰ τὴν τοῦ Ἀριστογείτονος ὡς ζηλωταῖς αὐτῶν γενομένοις, teste Dione Cassio 47. 20.

πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Brut. 21. 3. *Brutus et Cassius Urbe cesserunt καὶ διέτριβον ἐν Ἀντίῳ τὸ πρῶτον ὡς ὅταν παρακμάσῃ καὶ μαρανθῇ τὸ τῆς ὀργῆς αὐθις εἰς Ρώμην κατιόντες.* Opinabantur enim fore ut ira populi mox defervesceret et mobiles animi flecterentur. Maximam spem Brutus in ludorum Apollinarium commissione repositam habebat. Praetor Urbanus quotannis olim *ante diem tertium Nonas Quintiles* (Liv. 27. 23.), et post Fastos emendatos *pridie Nonas Iulias* ludos Apollinares edebat. Brutus qui nulli rei pepercerat ut ludos quam magnificentissimos celebraret ipse agere ausus non est. Egit igitur per C. Antonium in Praetura collegam, ad quem absente Bruto Praetura urbana delata erat. Appian. III. 23. *θέας δὲ πλησιαζούσης, ἣν ἔμελλεν ὑπὲρ Βρούτου στρατηγούντος ἐπιδώσειν Γάϊος Ἀντώνιος ὁ ἀδελφὸς Ἀντωνίου καὶ τᾶλλα τοῦ Βρούτου τῆς στρατηγίας ἐπιτροπεύων ἀπόντος παρασκευή τε ἦν ἐς αὐτὴν δαψιλῆς καὶ ἐλπίς ἐν τῇ θέᾳ τὸν δῆμον ἐπικλασθέντα καλέσειν τοὺς ἀμφὶ τὸν Βρούτον.* Manifestus error in eadem re est Dionis Cassii 47. 20. *Brutus et Cassius*, inquit, *exiunt ex Urbe καίτοι καὶ ἀσυνόμος ὁ ΚΑΣΣΙΟΣ ἦν τὰ τε Ἀπολλώνεια οὐδέπω διεωρτάκει ἀλλ' ἐκείνα μὲν δι' Ἀντωνίου τοῦ συστρατηγοῦ καὶ ἀπὼν ἐκπρεπέστατα διετέλεσεν.* Scriptum erat aut scribi debebat *ἀσυνόμος ὁ ΒΡΟΤΤΟΣ ἦν.* Ludi „*incredibili M. Bruti honore celebrati sunt*," ut narrat Cicero in *Philipp.* II. § 32. Idem *Philipp.* I. § 36. *Quid Apollinarium ludorum plausus vel testimonia potius et iudicia populi Romani parum magna vobis videbantur? — Nisi forte Accio tum plauli et sexagesimo post anno palmam dari non Bruto putabatis, qui ludis suis ita caruit ut in illo apparatissimo spectaculo studium populus Romanus tribuerit absenti, desiderium liberatoris sui perpetuo plausu et clamore leniret.* Haec Cicero oratorie. Ad

Atticum scribens (XVI. 2. 3.) magis τὰ πρὸ καρδίας λέγει: *Bruto tuae literae (de ludis) gratae erant. Delectari mihi Tereo videbatur et habere maiorem Accio quam Antonio gratiam. Mihi autem quo laetiora sunt eo plus stomachi et molestiae est populum Romanum manus suas non in defendenda rep. sed in plaudendo consumere.* Sed populus Romanus etiam aliud quid fecit, quod Cicero silentio praeteriit. Mercenarii quidam magnis clamoribus flagitabant ut Brutus et Cassius revocarentur, qua re audita ingens civium multitudo in theatrum irrupit et intermissi ludi sunt donec ab ea postulatione destiterunt. Testis est unicus Appianus III. 24. ἐμίσθων τινῶν ἀνακραγόντων κατακαλεῖν Βροῦτόν τε καὶ Κάσσιον — ἐπέδραμον ἄθροοι καὶ τὰς θέας ἐπύσχον μέχρι τὴν ἀξίωσιν ταύτην σβέτσει. Sic Brutum ultima spes fefellit: non est dubium quin ipse hos mercenarios (ἐμίσθους) ad ludos miserit sed nihil egit. Cicero ad Att. XVI. 5. 3. *Bruto cum saepe iniecissem de ὁμοπλασίᾳ non perinde atque ego putarem arripere visus est. Existimabam μετεωρότερον esse et hercule erat et maxime de ludis.* Habebat Brutus animum in aliis rebus occupatum (nam hoc est μετέωρον εἶναι), maxime de ludorum eventu cogitabat. Eadem de causa profecturus Athenas moras nectebat. Cic. ibid. „Cn. Luceius mihi narravit illum valde morari non tergiversantem sed expectantem SI QUI FORTE CASTUS.”

Ubi haec ultima spes fefellit relicta Italia in Gracciam vela dederunt. Appian. III. 24. Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος ἐπεὶ σφῶν τὰς ἐλπίδας τὰς ἐν (leg. ἐπὶ) ταῖς θέαις ὁ Καῖσαρ διέχεεν ἔγνωσαν εἰς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν χωρεῖν. Brutus aliquamdiu Athenis mansit, Cassius mox Syriam petiit.

Brut. 21. 19. *Brutus ludos editurus τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν αὐτὸς εἰς Νέξν πόλιν κατὰ βᾶς ἐνέτυχε πλείστοις.* Brutus egreseus ex Urbe haerebat circa Lanuvium, plerumque Antii, nonnumquam Asturae. Habebat villam apud Lanuvium, quam credo Λακεδαιμόνα appellatam fuisse. Cicero ad Atticum quum scripisset de curatione frumenti Bruto et Cassio ex Scto mandata addit: „atque haud scio an melius sit quam ad Eurotam sedere,” et post pauca: „Hoc certe melius quam illa Περσικὴ porticus. Nolo Lacedaemonem * longinquo quum Lanuvium exis-

timavit. Ciceroni numquam erat tam male ut non aliquid scite et lepidè diceret. „*Rides, inquires, in talibus rebus? quid faciam? plorando fessus sum.*” Quis est tam perspicax et dicax ut Ciceronis iocum excogitare possit? Hoc unum apparet illam Lacedaemonem Bruti villam fuisse. Itaque praeterfluentem rivum Eurotam nominat et maximum villae ornamentum, ut et Spartanorum urbis, fuisse *Περσικὴν porticum*, de qua Vitruvium laudari video sed optimus testis est Pausanias in *Laconicis* III. 11. 3. ἐπιφανέστατον δὲ τῆς ἀγορᾶς (*Spartae*) ἐστίν, ἣν σοὶ ἂν Περσικὴν ὀνομάζουσιν ἀπὸ λαφύρων ποιηθεῖσαν τῶν Μηδικῶν. — εἰσι δὲ ἐπὶ τῶν κιόνων Πέρσαι λίθου λευκοῦ καὶ ἄλλοι καὶ Μαρδόνιος ὁ Γωβρύου. πεποίηται δὲ καὶ Ἀρτεμισία. Cicero igitur hoc dicit: *melius est aliquid agere quam otiosum ad villam sedere.*

Brut. 21. 23. Brutus ἔγραφε καὶ Κικέρωνι πάντως παρτυχεῖν ταῖς θείαις δεόμενος. Cicero ad Atticum XV. 26. 1. *Tabellarius ille, quem tibi dixeram a me ad Brutum esse missum, — ad me venit literasque attulit in quibus — illud ut spectem ludos suos. Rescripsi — ἀτοπώτατον esse me qui Romam omnino post haec arma non accesserim — subito ad ludos venire.* Non senserat hoc Brutus, cuius ultima spes, ut vidimus, erat in his ludis sita. Itaque nihil reliquit intentatum ut quam maxima suorum frequentia celebrarentur, et sic Ciceronem quoque rogandum putavit.

C. G. COBET.

(*continuabitur.*)

DIODORUS SICULUS.

Lib. XII. 15. 4. *tutores, ait, ἐπιβουλεῦσαι οὐ δύνανται διὰ τὸ μὴ πιστεύεσθαι τοῦ σώματος.* Verba sensu vacua. Lege μὴ πιστεύεσθαι ΤΑ σώματα, quia pupillorum corpora iis non committuntur. Tritum est apud sequiores πιστεύομαι τι pro committitur aliquid meae fidei.

C. G. C.

Α Τ Α Κ Τ Α.

Philebus. 63. A.B. οὐχ ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, διερωτᾶν χρή, τὰς ἡδονὰς δ' αὐτάς καὶ τὰς Φρονήσεις, διαπυνθανομένους τὸ τοιόνδε ἀλλήλων πέρι. Πρ: τὸ ποῖον; Σω: ὦ Φίλοι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρή προσαγορεύειν, εἴτε ἄλλω ὁτῶοῦν ὀνόματι, μῶν οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν μετὰ Φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ Φρονεῖν. Si quis haec cum praecedentibus sequentibusque accurate conferat, solas voluptates interrogari oportere confitebitur. ("Ωρα δὲ βουλευέσθαι καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν κτέ.") (Πάλιν τοῖνον Φαῖμεν ἂν αὐτὸν νοῦν τε καὶ τὴν Φρόνησιν ἀνερωτῶντες.) Accedit quod si quando argumenti natura postulat ut in rebus ad Φρονήσεως genus pertinentibus plurali numero utatur, modo ἐπιστήμας ponit auctor, modo νοῦν καὶ Φρόνησιν, vel Φρόνησιν καὶ μνήμην καὶ δόξαν ὀρθήν, et si qua sunt similia. Qui τὰς Φρονήσεις con- coquere potest non video cur ad τοὺς νοῦς offendant. Sed qui has voces invexit, ne vidit quidem quo in loco inseri deberent, nempe ante αὐτάς, ut pronomen ad Φρονήσεις haud minus quam ad ἡδονὰς pertineret. Neque minus ἀλλήλων πέρι pro ἐκατέρως ἐκατέρων πέρι dictum scriptorem indicant a Platone plane diver- sum. Ergo solis voluptatibus quaestio proponitur. Sed illa qualis est? *Velintne cum omni genere Φρονήσεως vivere, an a Φρονήσει remotae.* Quid? Sanine hominis est id quaerere, cui postquam responsum est, id quod intererat scire haud minus incertum sit, quam antea? „Nolumus μετὰ πάσης Φρονήσεως εἶναι, nolumus etiam χωρὶς τοῦ Φρονεῖν vivere.” Quid tum? Velintne cum aliqua parte τῆς Φρονήσεως vivere etiam incer- tum est. Rescribe — μῶν ἂν δέξαισθε οἰκεῖν Φρονήσεως πάσης

χωρίς; tum demum intelligitur cur Voluptates responderint τι μόνον καὶ ἔρημον εἶναι τι γένος οὔτε πᾶν τι δυνατόν, οὔτ' ὠφέλιμον

Ibid. D. E. Quae νοῦς ὑπέρ θ' ἑαυτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὁρθῆς ἀποκρίνεται non omnia νουνεχόντως dicuntur: ἄλλα; δι' ἡδονὰς, ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς ἃς εἶπες, σχεδὸν οἰκείας ἡμῖν νόμιζε, καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, καὶ δὴ καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὁπαδοὶ γιγνόμεναι αὐτῇ ξυνακολουθοῦσι πάντῃ, ταύτας μίγνυ. Duo sunt genera, unum αἱ ἀληθεῖς καὶ καθαραί, alterum ὁπόσαι μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ξυνακολουθοῦσι. Illas σχεδὸν οἰκείας τῷ νῷ νομίσέον, has tantummodo miscere iubemur. Itaque post νόμιζε plenius interpungendum, et quoniam verba τὰς μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν vix Graeca sunt, et coniunctiones καὶ δὴ καὶ procul dubio ad ξυμπάσης ἀρετῆς, non ad ὁπόσαι, pertinent, sequitur τὰς, unde omnis haec confusio orta est, insititum esse. Idem dicendum de θεοῦ et αὐτῇ. Nam quae est illa θεός? Ὑγεία an Σωφροσύνη an aliqua ex ceteris Virtutibus? Postremo γιγνόμεναι a sciolo intrusum est, qui non intelligebat καθάπερ ὁπαδοὶ adiectum esse ut vim verborum ξυνακολουθοῦσι πάντῃς augetet. Vide nunc quam apte sibi invicem respondeant, μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν . . . ὁπόσαι καθάπερ ὁπαδοὶ ξυνακολουθοῦσι πάντῃ, et, τὰς αἰεὶ μετ' ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κακίας ἐπομένους.

64. D. Lege, ὅτι μέτρον καὶ τῆς ἐμμέτρου φύσεως μὴ τυχοῦσα [ἡτισοῦν καὶ] ὁπωσοῦν ξύγκρασις πᾶσα. Infra (65. D.) τὸ ἔμμετρον et τὸ μέτρον ad idem genus pertinere dicuntur. Contra quoties τὸ ξύμμετρον commemoratur in secundo genere cum honesto et pulcro ponitur (V. 64. D. et 66. A.). Si quis tertium mihi locum obiicit, (65. A.) κάλλει καὶ ξυμμετρίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, haec ipsa cum praecedentibus tam aperte pugnant, ut ἐμμετρίᾳ reponere non dubitaverim. Cur ἡτισοῦν καὶ uncinis incluserim attente legentibus satis perspicuum erit. Vocem ipsam a proxima oratione repetitam videbis. Mox legitur: οὐδὲ γὰρ κρᾶσις, ἀλλὰ τις ἄκρατος ξυμπεφορημένη ἀληθῶς ἡ τοιαύτη γίγνεται ἐκάστοτε ὄντως τοῖς κεκτημένοις ξυμφορά. „Recte dicitur ξυμφορά, quippe quae ἄκρατος ξυμπεφόρηται.” Ὀντως an ἀληθῶς dicas parum refert, sed ambobus locum praebere recusat oratio. Quid autem sibi vult ἡ τοιαύτη? Ἡ τοιαύτη κρᾶσις?

At non est κρᾶσις. Crede mihi nihil aliud esse quam nominativum a grammatico inventum et ad sententiae perniciem in-
vectum.

64. E. Νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμῖν ἡ τᾶγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ Φύσιν. μετρίότης γὰρ καὶ ξυμμετρία κάλλος δῆπου καὶ ἀρετὴ πνταχοῦ ξυμβαίνει γίγνεσθαι. Imo, μετρίοτητι γὰρ καὶ ξυμμετρίᾳ κάλλος δῆπου καὶ ἀρετὴν π. ξ. γίγνεσθαι. Μετρίοτης ξυμβαίνει γίγνεσθαι ἀρετὴ! Quam pulcre dictum! Sed ne verum quidem est; nam non omnia quae modum habent, (h. e. quae metiri possumus) virtutes vocantur; et si totum illud genus quod est περὶ τὸ μέτρον necessario in alterum genus τοῦ καλοῦ transit, nullum est inter utrumque discrimen; itaque fit ut universa disputatio ad nihilum redeat.

65. B. Lege. — βέλτιον καθ' ἐν ἑκαστον. Σω: Ἐκαστον τούτων — et mox ποτέρῳ ὡς μᾶλλον ξυγγενές.

66. A. Dele χρὴ νομίζειν. Ibid. E. Ἐγὼ δὴ κατιδὼν ἅπερ νῦν δὴ διελέλυθ, καὶ δυσχεράνας τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλακισμυρίων εἶπον ὡς κτέ. Quoniam κατιδὼν et δυσχεράνας non duas causas continent cur contra Philebum disputaverit, καὶ certe deleri oportet; sed altius latet malum. Nam supra nihil aliud διελέλυθε, praeter ea quae Philebus in initio proposuerat, in quae verbum κατιδὼν non cadit. Quin etiam totius disputationis decursum perlustranti manifestum est eas fuisse Socratis partes, ut nihil praeviderit, sed more suo quocunque ὁ λόγος ducere videbatur secutus sit. Igitur non de nihilo est quod Clarkianus δυσχεράνας διελέλυθε habet; hinc enim colligimus iam olim δυσχεράνας incertam sedem habuisse. Scilicet ex eo loco exciderat ad quem supplendum κατιδὼν a nescio quo excogitatum est. Legendum, ἐγὼ γὰρ δὴ δυσχεράνας ἔπερ νῦν [δὴ] διελέλυθε, τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνου κτέ. Infra pro καὶ ἄλλα εἶναι πολλά, longe praestaret καὶ ἄλλ' ἂν εἶναι. In 27. B. iam ostendi, ἕτερον γὰρ οὖν legendum esse, et λέγομεν sive λέγωμεν invectum esse propter superius illud λέγομεν; hoc autem ipsum a grammatico suppletum qui non vidit τὸ δὲ δὴ πάντα κτέ. a praecedentibus οὐκοῦν τὰ μὲν pen-
lere. In Theaeteto, 177. E. fraudem haud absimili ratione usus patefaciam. Post νομοθετουμένη vel addendum vel subau-
iendum videtur πόλις; sed superior oratio αὐτὴν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα

πόλις ἐαυτῇ θῆται nimis remota est quam ut inde vocem necessariam arcessas. Quod si frigidissimum emblemata eieceri [μὴ λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται Μὴ γάρ.] reliquae partes orationis satis propinquae fient ut in cabulum quod in priore membro positum est in altero cognitione suppleatur. Nunc pauca de Demosthene delibabo.

Dem. Olynth. I. 21. οὐτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτ ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾤθηθαι δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἐπιὼν ἅπανι τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευστο τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταραττεῖ παρὰ γνώμην γεγονός κτέ. *Lege ἀναρτήσεσθαι* et fortasse ἀλλ' ἀπλῶς ἐπιὼν.

Olynth. II. 2. ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅς' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τῶν ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπράχθα Quomodo quae de Philippi potentia dicuntur at Atheniensibus vel bene vel male facta esse dici possunt? *Dele καλῶς πεπράχθα*

Ibid. 7. τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξίπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠυξήθη. Quid sit ἄνοιαν ἐξίπατῶν non magis scio quam cur quisquam alterius ἄνοιαν προσλαμβάνειν cupiat; nonne satis habet domi? *Dele ἐξίπατῶν καὶ*, et lege εὐνοίαν. Ibid. 8. *Dele supplementum*, ὥς οὐ ἀληθῆ ταῦτα λέγω. Ibid. 10. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπα καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἡνθήσεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχη. Mire confusa translatio ut eadem res dicatur ἀντέχειν et ἀνθεῖν. Sed quid est ἀνθεῖν ἐπ' ἐλπίσιν? Nonne ipsa spes est ἄνθος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις φυόμενον? Vide an praestaret καὶ σφόδρα γ' ἡνθήσεν ἢ ἐπ' αὐτοῖς ἐλπίς. Sed fortasse in leniori medicina acquiescendum, ut deleatur ἐπὶ. Ibid. 16. οὐτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις [οὐτ' ἐπὶ] τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν. Qui uncinis inclusi infersit aliquis, qui quid τὰ ἔργα essent nesciebat. Pro αὐτῶν lege αὐτῶν memor eorum quae Naberus V. 1. vere et luculenter in nupero Mnemosynes fasciculo disseruit Ibid. 18. L. εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος, ἢ ἄλλως τὴν . . . ἀκροσίαν . . . οὐ δυνάμενος φέρειν. Pro λησὰς quidni αὐλητὰς legimus? Ibid. 21. Locus iamdiu corruptus est, quippe quae falsarius, qui orationem πρὸς τὴν ἐπιστολὴν scripsit, fere ut nunc habetur legerit. Sed operae pretium videtur sententiam aliquam ex parte saniozem proponere. Sic igitur legerim: ἐπειδὴν

ἀρρώστημά τι συμβῆ, πάντα κινεῖται, κἄν ῥῆγμα κἄν σρέμμα
κἄν ἄλλο τι ἤ (gl. τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν.) et mox ἐπειδὴν δ'
ἰμέροισι πολέμοις συμπλακῆ. sc. τὰ κακὰ. 27. τὰς προφάσεις δ'
ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα. At ipsa ἐλλείμματα sunt
imperatorum προφάσεις quare καὶ tollendum censeo. Ibid. 8.
καιροῦ μὲν δὴ πρὸς τοῦτο περιέσθη Φιλίππῳ τὰ πράγματα. Sic
legendum. Vulgo πάρεσι. Ibid. 9. καὶ μικρὸν πταῖσμα. Longe
meliolem lectionem praelet F in margine. καὶ τὸ τυχὸν
πταῖσμα. In § 18, suspicor ἐμπειρος (εἵναι) — Φιλοτιμίᾳ —
pro φιλοτιμίαν legendum ζηλοτυπίαν. Ibid. 15. Lege, Οἶον ὅθ'
ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ολυνθίους, καὶ πάλιν αὐ
τῷ Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις, ἐφάνη τι τοῦτο συναμφοτέροις. h. e.
a Atheniensibus et Olynthiis.)

Olynth. III. 1. Pro δέον scribendum videtur δεῖν, et περὶ
ἡς βουλευέσθε eiicienda nam principalem sententiam, (τὴν
ὑπόθεσιν οὐχὶ τὴν οὖσαν παρισάντες) non modo interrumpunt sed
etiam evertunt. Si de certa re consulunt ea profecto est ἡ
ὡσα ὑπόθεσις; neque quisquam id potest παρισάναι de quo om-
nes jam agere coeperunt.

Ibid. 28. ἐφίλουν. an ἐφήλουν? 30. περιουσίαν. an πλεονεξίαν?

Ibid. 38. Pro καὶ παρὰ χρῆμά γε malim ναί· καὶ παρέσχημαι
γε. Locum male ceperunt Scholiastae, ἐπειδὴ ἐδόκει ἐφύβριτον
εἶναι τὸ ὄνομα τῆς μισθοφορᾶς, sed videntur παρέσχημαι legisse.

De Corona. 229. L. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι ἔδει. Ante haec
acciderunt nonnulla hac sententia. Nunquam Aeschines accu-
sando occasionem mihi praeiuit ut me contra crimina defen-
derem. Mox legendum τὸ δ' ἐν ἐπηρείᾳ κτέ. 229, 28. L.
εἰσὶ νόμοι π. κ. μ. ἔχοντες τὰ πικρία. Caetera non sunt nauci.

320, 17. an pro ἐτέρῳ legendum ἐτέρῳθι?

232. ἀλλὰ βοᾶν κτέ. Additamentum. Nisi ita esset non
dixisset τοῦτο.

233, 24. [οὔτοι δὲ ἠθέλησαν.]

234. Pro τοῦτο lege τότε.

236. Pro τὸν πορθμὸν l. τὴν ἀρόδον.

237, 5. Dele ῥηθέντες et quae sequuntur.

241. Dele πλήν.

245. Dele καὶ ἀναγκαίους.

251, 25. [εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε.]

252, 8. Dele ὑπῆρχον, et fortasse ἔκαινοι — χάριτες.

252, 20. [ἐξελέγχεσθαι μὴδ' ἂ ποιῶν ἡδίκηει.]

254. Dele τῇ πόλει.

255. [καὶ πράττων καὶ.]

258. Κλεωνάς. Suspīcor Κέω. Ita circulus continuatur, et τὰς ἄλλας νήσους commodē adiicitur.

259. Lege τοὶ γὰρ τοὶ.

262. L. τοῖς πένησιν ἐν τῷ λειτουργεῖν.

268. Pro κακῶς scribendum κακῶν.

Eur. Iph. Taur. 570—75.

Οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι

πτηγῶν δνείρων εἰσὶν ἀψευδέτεροι.

πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖς ἐν

καὶν τοῖς βροτείοις· ἐν δὲ λείπεται μόνον —

“ὅ τ' οὐκ ἄφρων, χῶ μάντεων πεισθεὶς λόγους

“ὄλωλεν ὡς ὄλωλε” — τοῖσιν εἰδόσιν.

Vulgo ὅτ' οὐκ ἄφρων ὦν. Similiter in Acharnensibus versus 518, sic interpungendum:

ἀλλ' ἀνδράρια μοχθηρὰ παρακεκομμένα

ἐσυκοφάντει· “Μεγαρέων τὰ χλανίσκια.”

Aesch. Prom. V. Versus 425—29. Μόνον δὴ . . . ὑποστενάζει. orationem interrumpunt, et ipsi futiles sunt. Paullo supra coniectio: πρόπασα δ' ἤδη σονόεν | λέλακε χώρα μεγάλοις | σχιμοῖσιν ἀρχαιοπρεπῇ | σένουσα τὰν σὰν ξυνομαι|μόνων τε τιμάν κτέ. Qua de coniectura, mi Cobete, libenter audiam quid censeas. Multum enim iudicio tuo tribuere soleo

κοὐκ ἔστιν ὅτφ μείζον' ἂν ὦραν

νείμαιμ' ἢ σοί. (cf. Soph. Trach. 57.).

SYDNEY

Aug. 1878.

C. BADHAM.

ΤΟ ΚΡΗΓΤΟΝ.

In Epistolis commenticiis, quae HIPPOCRATIS et DEMOCRITI nomine circumferuntur in Epistola XVII. 9. 32. (pag. 302 in Hercheri *Epistologr. Graecis*) ita scriptum est: ἐγὼ δέ· „ταῦτα μὲν (ἔφην) ΚΡΗΓΤΑ, Δημόκριτε.” Sero nati Graeculi, qui has epistolas finxerunt, perinepte solent verborum obsoletorum cadavera eruere. Quum vellent dicere: ταῦτα μὲν ἀληθῆ, credebant esse multo exquisitius dare: ταῦτα μὲν κρήγυα, sed κρήγυον ipsum quid esset prorsus nesciebant. Semel omnino in antiquis litterarum monumentis et nunc et olim legebatur:

μάντι κακῶν, οὐπώποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

αἰεὶ τοι τὰ κακ' ἐστὶ Φίλα Φρεσὶ μαντεύεσθαι.

ubi ambabus manibus amplectenda est Bentleyi emendatio:

οὐπώποτε μοι ΤΑ κρήγυα Φεῖπας.

ad quem locum (Iliad. A. vs. 106.) Aristarchus annotavit: (ἢ διπλῇ) ὅτι ἄπαξ εἴρηται τὸ κρήγυον καὶ οὐκ ἔστιν ἀληθές, ἀλλ' ἀγαθόν· ἀντιδιατέλλει γοῦν πρὸς τό·

αἰεὶ τοι τὰ κακ' ἐστὶ Φίλα.

Unde apparet vitiose vulgo ante Aristarchum κρήγυον pro ἀληθές usurpari solitum fuisse. Κρήγυον, inquit, non est ἀληθές, (ut est hominum opinio) sed ἀγαθόν. Sic Theocritus vulgarem errorem secutus dixit XX. 19.

ποιμένες, εἶπατέ μοι τὸ κρήγυον, οὐ καλὸς ἐμμί;

et sic personatus Hippocrates: ταῦτα μὲν κρήγυα. Contra incertus auctor, qui scripsit dialogum *Alcibiadem priorem* in Platoniceis circumferri solitum, κρήγυοι dixit pro ἀγαθοί pag. 111. e. οὐδὲ κρήγυοι διδάσκαλοι εἰσι τούτων, ubi Olympiodorus doctum

et veterem Platonis interpretem describens annotavit pag. 94. Creuz. τὸ δὲ κρήγυοι ἀντὶ τοῦ ἀγαθοὶ κεῖται, ὡς καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ κακὸν ἀντιθέσεως παρὰ τῷ ποιητῇ δῆλον τοῦτο· εἰπὼν γάρ· μάντι κακῶν, οὐπόποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

ἐπήγαγεν·

αἰεὶ τοι τὰ κακ' ἐς Φίλα Φρεσὶ μαντεύεσθαι.

ἀντίθεκε γὰρ τὰ κακὰ πρὸς τὸ κρήγυον ὡς ἀγαθὸν ὅν. *quam* manifesto ex Aristarchi observatione manarunt et verissima sunt. Eodem sensu Hippocrates ipse adiectivum κρήγυον usurpavit in *Coacis praenot.* I. 2. 31. (Tom. I. pag. 40. *Ermerins*): σπασμὸς ἐν πυρετῷ χειρῶν καὶ ποδῶν πόνοι κακοήθεις· κακοήθεις δὲ καὶ ἐκ μηροῦ ὀρμὴ ἀλγέματος, ἀλλ' οὐδὲ γουνάτων πόνος κρήγυον. Perspicuum est ut κακοήθεις ponitur pro κακόν, sic κρήγυον pro ἀγαθόν. Apud Hippocratem quoque ἅπαξ εἴρηται et nusquam nisi hoc uno loco reperitur. Huc igitur spectat *Galenus* ἐν ταῖς Ἱπποκράτους γλώσσαις annotatio: Κρήγυον: ἀγαθόν. et *Erotiani* Κρήγυον: ἀληθές. οἱ δὲ ἀγαθόν, ὡς καὶ Ὁμηροῦ μάντι κακῶν, οὐπόποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

miscet vera falsis, ut vides. Similiter *Hesychius*: Κρήγυον: ἀγαθόν. ὠφέλιμον. ὑγιές. ubi ὑγιές valet ἀληθές, ut in οὐδὲ ὑγιές λέγειν. Ut grammatici, sic scriptores promiscue vocabulo antiquo utuntur, ut modo sit ἀγαθόν, modo ἀληθές. *Theocritus*, qui dixerat

εἶπατέ μοι τὸ κρήγυον.

id est: εἶπατέ μοι τὰ ἀληθές, idem in Epigrammate XXI κρήγυον: manifesto posuit pro ἀγαθός, χρηστός. Epigramma sic scribendum:

ὁ μουσοποιὸς ἐνθάδ' Ἱππῶναξ κεῖται.

εἰ μὲν πονηρός, μὴ πρόθερπε τῷ τύμβῳ·

εἰ δ' ἐστὶ κρήγυος τε καὶ πατρός χρηστῷ

θαρσέων καθίξεν, κῆν θέλῃς ἀπόβριξον.

in libris est Ἱππῶναξ κεῖται et μὴ ποτέρχεν et καὶ παρὰ χρηστῶν. Scribendum κεῖμαι, quia ipse Hipponax loquens inducitur. πατρός χρηστῷ emendavit *Meineke*. Dictum est ut ἀγαθός καὶ ἐξ ἀγαθῶν, βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων, ὅσι ὅσις prognati. Evidens est igitur κρήγυος et χρηστός esse prorsus idem.

Occurrit κρήγυος et κρηγύως in Epistola *Lysidis* *Pythagorei* ad *Hipparchum* § 3. οὐ γὰρ κιβδήλως ἐνεπορεύετο λόγως (*Pythagoras*) οὐδὲ πάγας, ταῖς τοὶ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τὼς νέως ἐμπλέκοντι

ποτ' οὐδὲν κρήγυον σχολάζοντες. et in fragmentis Pseudo-Pythagoreorum in Stobaei *Florilegio* 79. 50. in omni re parentibus obtemperandum, πεπνυμένα γὰρ ταῦτα καὶ κρήγυα τοῖσι εὖσεβέσι. et 85: 19. πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς ζῶειν ὧδε δεῖ νομίμως καὶ κρηγύως. et post pauca: γυνὴ γὰρ ἄνδρα Φιλέουσα καὶ τὸνδρὸς πρῆσσοῦσα κρηγύως ἁρμονίῃ ὑπάρχει καὶ οἶκον τὸν ξύμπαντα Φιλέει, ubi legendum οἶκον τὸν ξύμπαντα Ὀφελεί. Haec omnia vitiose et contra Aristarchi sententiam dicta sunt. Probe cavendum est igitur ne indocti Graeculi nobis incantis imponant et omnes huiusmodi testes reiiciendi sunt si verum reperire volumus. Quid est autem κρήγυον? Si compositum est, quibus partibus constat? si simplex, qua analogia formatum? Equidem iuxta cum ignarissimis id me nescire fateor. Multi semper fuerunt homines eruditissimi, qui talia ex subtilissimis etymologiis illustrari et intelligi posse sperarent. Omnium aetatum grammatici, etiam antiquissimi, cum philosophis et sophistis hoc etymologiae morbo laborabant, sed omnia eorum commenta longa dies funditus delevit. Omnia haec φαντάσματα et antiqua et recentiora dudum contemptus eruditorum et risus obruit. Quis sanus hodie credat κρήγυον esse pro κρήδυνον id est τὸ ἡδῦνον τὸ κέαρ, ut serio scribit nescio quis grammaticus in Scholiis Venetis? aut pro τῷ κέαρῳ ἡδύ aut pro τὸ κέαρ ἦδον? Quis credat nunc Buttmanno τὸ κρήγυον comparanti aut cum κρατύς, κρείσσων aut cum χρῆσθαι, χρήσιμος? Ludere hoc quidem est et verbis ψηφοποιεῖν.

Sed novum exortum est genus doctrinae et doctorum, qui existimant hisce omnibus claram lucem ex comparatione linguarum (*linguιστικὴν* barbare appellant) aut affulsisse iam aut affulgere posse. Εὐρεῖα Μουσῶν κέλευθος et magnus est in re litteraria campus, multis apertus cursus ad laudem; itaque diligenter audiemus εἰάν τι φαίνωνται λέγοντες. Adhuc nova doctrina, ut ferebat rei natura, et boni aliquid peperit et mali. Quid attulerit boni luculenter ostendit vir acutus et perelegantis ingenii MICHEL BRÉAL dans la *Revue de Philologie* (Janvier 1878), qui ex animi mei sententia scripsit „sur les rapports de la Linguistique et de la Philologie” pag. 1: „(il ne faut pas) établir entre linguistes et philologues une séparation fâcheuse pour les uns comme pour les autres.” Sed claudicat nova doctrina in eo potis-

sitae continentur: itaque facili negotio et periucundo labore et radices et omne etymologiarum genus aut reperio aut ipse fingo. Facile credimus, sed nihil umquam sic aut repperit aut excogitavit quod esset operae pretium audire. Non eo hoc commemoro ut Comparativos derideam sed quo planius dicam id quod sentiam. Bona pars eorum, qui radices ex radicibus serunt et etymologias etymologiis ut Pelion Ossae imponunt, non diuturna lectione et observatione linguae Graecae notitiam collegerunt, sed e Lexicis sapiunt et Grammaticis et Philologorum et Criticorum scriptis, unde fit ut in graves errores se induant et misceant quadrata rotundis. Dabo exemplum. Doctissimus F. Schmalfeld (*Revue des Revues* 1877. pag. 28.) quid sit ἀζηχῆς sic ἐτυμολογεῖ: „Ἀζηχῆς. *Étymologie*: ἄζω = sécher, et ἡχέω = relentir; *signification*: „à la voix rauque,” „aux cris incessants.” Non dicam ἄζειν et ἡχεῖν numquam sic in unum coalescere potuisse, sed eam esse prisci adiectivi notionem ut nihil prorsus aut cum ἄζειν aut cum ἡχεῖν commune habeat. Legitur apud Homerum his quinque locis Δ. 435.

ἔϊες — ἀζηχῆς μεμακυῖαι ἀκούουσσι τόπα φαρῶν.

O. 658.

ἀζηχῆς γὰρ ὁμόκλεον ἀλλήλοισι.

P. 741.

ἀζηχῆς ὀρυμαγδὸς ἐπήϊεν.

O. 25.

ἀζηχῆς ὀδύνη Ἡρακλῆος.

et in Odyss. O. 3.

ἀζηχῆς φηγέμεν καὶ πιέμεν.

Significat ubique idem, συνεχές, διηνεκές, ἀδιάλειπτον, ut Aristarchus docuit et cuiusque loci natura clamat, et nusquam apparent neque *la voix rauque* neque *les cris incessants*. Unde natum sit ἀζηχῆς plane nescio, sed ex ἄζω — ἡχέω natum non esse perspicuum est.

Quod fieri necesse est in omnibus, quae magis ingeniose quam vere excogitata sunt, semper et in omni re inter se Comparativi dissentiunt. Satis est exempli in ipso κρήγυος. Viro doctissimo Bréal certa videtur Pottii etymologia ex κῆρ et γεύω. Nihil horum credebat doctissimus Schmalfeld l.l. „Κρήγυον. La racine est κρα ou κρη que l'on retrouve dans le

comparatif sañcrit „çreyas” = „melior.” Le γ remplace un r primitif comme liaison entre la racine et le suffixe.” Nous voilà bien loin (dixerim) de κῆρ et γεύω! Quis igitur mirabitur huiusmodi suspiciones nullo fundamento nixas, leves et inanes, nobis philologis, qui cum Graecis ipsis diuturnam et quotidianam consuetudinem et familiaritatem contraximus, non esse ad palatum. Addam alias quasdam, quas laudari video dans la *Revue des Revues* pag. 130. repertas a doctissimo C. Angermann „Ἀσκληπίδς (cf. ἀσκάλαβος = lézart, serpent), surnom d’Apollon, vient de „skalp” ou „skarp”, développement de „skar” = sauter.” Ergo Aesculapius est saltator, quod nemo exspectasset. Lepide etiam intervenit optimus stellio (ἀσκάλαβος).

Πέλοψ — „pal” = gris et „ap” faire, — qui rend gris, orangeux.”

Πηνέλεως „pa” = protéger: défenseur du peuple.” Rectissime igitur tribunus plebis Πηνέλεως diceretur. Quis autem credidisse iam in bello Troiano defensores populi fuisse?

Μακεδόνες. „mak” = grand (cf. μακρός. „magnus”): les grands les puissants.” Praesagiebat animo qui nomen hoc populo obscuro et inopi imposuit futuram Macedonum magnitudinem et potentiam.

Sed ohé iam satis est: quadrant in haec omnia id quod verissime dixit doct. Bréal pag. 4. „ce ne sont pas seulement des étymologies étranges: c’est tout un ensemble d’idées fausses et de procédés arbitraires.” Quis igitur iniquo animo feret si haec philologus non admiramur? Accedit quod Comparativi omnes ultro fatentur ad scriptores Graecos intelligendos, interpretandos, emendandos, nihil sua inventa et etymologias cuiquam prodesse, quippe ipsos Graecos de his omnibus ne per somnium quidem umquam cogitasse. Insitum est quidem etymologiae studium (vel potius morbus et insania) omnium propemodum Graecorum cuiusque aetatis ingenio inde ab Homero usque ad futilissimos in desipiente Graecia magistros ¹⁾. Odyss. τ. 406. Autolycus nepoti nomen impositurus ait:

1) In his Eustathius est qui serio credebatur ὀπύειν (= γαμῖν) esse δι’ ὀπῆς γενεῖν, et hinc οὐδὲς esse natum. Maritus πόσις dicitur ὅτι ὑπὸ τῆς γυναικὸς πίνεται.

γαμβρὸς ἐμὸς θυγάτηρ τε, τίθεσθ' ὄνομ' ὅττι κεν εἴπω.

πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος τὸδ' ἱκάνω,

τῷ δ' Ὀδυσσεὺς ὄνομ' ἔσω ἐπώνυμον.

Non assentitur Σειληνὸς ὁ Χῖος (Schol. ad Odyss. α. 75.), qui graviter et serio docet „*Ulyssis matrem Anticleam gravidam ὕσαντος πολὺ τοῦ Διὸς ὀδεύουσιν τὸν Ὀδυσσεῆα ἀποτεκεῖν καὶ διὰ τούτο ταύτης τῆς ὀνομασίας τυχεῖν ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕσεν ὁ Ζεὺς*. „*Qui des deux se montre ici le plus près du génie de la langue Grecque?*”

Eiusdem pretii etymologiae reperiuntur apud poëtas tragicos.

πόντιος μυχρὸς — Ἰόνιος κεκλησεται

τῆς σῆς πορείας μνήμα τοῖς πᾶσιν βροτοῖς.

et:

ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γέννημ' ἀφῶν

τέξεις κελαινὸν Ἑπαφον.

Aeschyl. *Prometh.* 839 et 850.

Nihilo sanior Euripides, ut in *Antiope* (fragm. 181 Dind.).

τὸν μὲν κικλήσκει Ζῆθον, ἐξήγησε γὰρ

τόκοισιν εὐμάρειν ἢ τεκοῦσά νιν.

et addidit (fragm. 182.) ὅτι Ἀμφίων ἐκλήθη παρὰ τὸ ἀμφὶ τὴν ὄδον γεννηθῆναι. Fortasse dixerat:

τὸν δ' ἀμφὶ τὴν ὁδὸν γεγῶτ' Ἀμφίονα.

Lepide Aristophanes, qui in hoc genere οἷος πέπνυται, haec deridens dixit:

Ἀμφόδον ἐχρῆν αὐτῷ τίθεσθαι τοῦνομα.

Multo etiam peiora hisce sophistae et philosophi omnes, et Stoici ante omnes, monstra et portenta pepererunt. Nihil cogitari potest absurdius quam est etymologia pronominis ἐγὼ a Chrysippo excogitata, quae legitur apud Galenum *de Hippocr. et Plat. decretis* Tom. V. pag. 215. Kühn. Nihil tamen iis cedunt Grammatici, Critici et totum Antiquariorum agmen. Aristarchus etiam in his multo plus sapit quam caeteri omnes, sed minime ab hac labe et insania immunis est.

Recte vidit Aristarchus ἀζηχῆς esse ἀδιάλειπτον, sed ἐτυμολογῶν addidit ἀδιεχῆς, quasi ex διέχω διεχῆς nasceretur (ut συνέχης ex συνέχω) et sic ἀζεχῆς et ἀζηχῆς esset formatum, quod non multo melius est quam ἄζω — ἡχῶ à la voix rauque.

Non tamen omnes Graeci veteres hac erudita insania labora-

bant. Rident haec Comici et ante omnes Comicorum princeps Aristophanes, qui has nugas lepidissime passim ludificari solet. Audivimus modo eum iocantem in nomine Amphionis:

Ἀμφόδον ἐχρῆν αὐτῷ τίθεσθαι τοῦνομα.

Similiter ludit ἐν Λημνιάις:

ἐνταῦθα δ' ἐβασίλευεν Ἵψιπύλης πατήρ

Θόας βράδισος τῶν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν.

et salsissime in *Nubibus* vs. 394. ubi Socratem Sophistarum more argutantem inducit et ita loquentem:

ταῦτ' ἄρα καὶ τῶνόματ' ἀλλήλοιν βροντῇ καὶ πορδῇ ὁμοίω.

ut ille ioco, sic Chrysippus serio apud Galen. *de Hippocr.* *ex Plat. decret.* Tom. V. pag. 328. τοῦτοις πᾶσι συμφῶνως καὶ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχηκεν ἡ ΚΑΡΔΙΑ κατὰ τινὰ κράτησιν — ὡς ἡ ΚΡΑΤΙΑ λεγομένη. Utrumque absurdum est sed Poëta εἰρωνεύεται, philosophus σπουδάζει.

Quoniam πᾶν σαθρὸν τὸ μὴ ἐξ ἀληθείας συγκαίμενον, et opinionum commenta delet dies, tandem Graecos harum ineptiarum satias et fastidium capere coepit. Deridet Galenus l.l. pag. 213. τὴν βελτίστην ἐτυμολογίαν, ἣ περικρίνει μὲν οὐδὲν, ἀναλίσκει δὲ καὶ κατατρίβει μάτην ἡμῶν τὸν χρόνον. et pag. 214. ἀλαζμένιοι ἐσι μάρτυρ ἡ ἐτυμολογία πολλάκις μὲν ὁμοίως μαρτυροῦσα τοῖς τᾶναντία λέγουσι τῶν ἀληθῶν, οὐκ ὀλιγάκις δὲ τοῖς ψευδομένοις μᾶλλον ἢ περ τοῖς ἀληθεύουσιν. Nondum mutavit Etymologiæ ingenium. Etiamnunc est

tam ficti pravique tenax quam nuncia veri.

Ipse doctissimus Bréal (dans la *Revue des Revues* pag. 196. 16.) componit *interpre(t)s* et *pretium* cum πέρ — νημι et πι — πρᾶς — κω; et *luxus* cum λοξός, possédé (ut ipse dixerit) „par le démon de l'étymologie.”

Concludam hunc locum verbis eius qui *Alcibiadem priorem* conscripsit, quia planissime quid sentiam et cur ita sentiam declarant pag. 111. a.

ΣΩΚ. οὐκ οἶσθ' ὅτι χρὴ τοὺς μέλλοντας διδάσκειν ὅτιοῦν αὐτοὺς πρῶτον εἰδέναι;

ΑΛΚ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩΚ. οὐκοῦν τοὺς εἰδότας ὁμολογεῖν τε ἀλλήλοις καὶ μὴ διαφέρεισθαι;

ΑΛΚ. ναί.

ΣΩΚ. ἐν οἷς δ' ἂν διαφέρωνται ταῦτα φήσεις εἰδέναι αὐτούς;

ΑΛΚ. οὐ δῆτα.

ΣΩΚ. τούτων οὖν διδάσκαλοι πῶς ἂν εἶεν;

ΑΛΚ. οὐδαμῶς.

et post pauca pag. 111. d.

ΣΩΚ. ἱκανὸν δέ σοι τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐπίσανται οὐδὲ κρήγουσι διδάτκαλοί εἰσι τούτων, ἐπειδὴ οὐδὲν ὁμολογοῦσιν ἑαυτοῖς περὶ τούτων.

„*Quid enim stultius quam incerta pro certis habere, falsa pro veris?*” CICERO de Senect.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XI. cap. 9. 4. *Leonidas militibus suis παρήγγειλε τάχιστα ἀριστοποιεῖσθαι ὡς ἐν Ἄιδου δειπνησομένους.* Δειπνήσομαι barbarum est ut χαίρομαι. Leg. δειπνΟΠΟΙησομένους.

Lib. XI. 192. 3. οἱ δὲ χαριέστεροι τῶν πρεσβυτέρων παρόντες ἐτεφαίνοντο σώζειν τὸν ἰκέτην. Interpres *qui tum aderant*, sed non poterant *absentes* sententiam dicere, ut opinor. Lege παρόντες.

Mirum est quam vitiosa dictione Diodorus utatur. Scribit XIII. 64. 4. ὁ μὲν δῆμος — μετέστησεν (Leg. κατέστησεν) εἰς κρίσιν, ὁ δὲ Ἄνυτος — πρῶτος Ἀθηναίων δοκεῖ δικασήριον δωροδοκεῖν. Quid esset δωροδοκεῖν neque sciebant neque intelligebant sero nati, itaque mutata in contrarium notione δωροδοκεῖν dicebant non qui ipse largitione *corrumperetur*, sed qui alium *corrumpere*, et antiquum δεκάζειν in desuetudinem et oblivionem abierat.

C. G. C.

IMITATIONES.

Solebant Graeci sequioris aetatis, qui ad stilum formandum et ad orationis copiam colligendam scripta Veterum assidue lectitabant et partim memoriter tenebant, locos quosdam insigniores et venustiores ex iis sumtos suis intexere, ut his quas luminibus splenderet oratio et quasi floribus ornata aut gemmâ distincta esse videretur.

Veteres philologi in Hollandia nostra, qui omnia legerant et omnia quae legissent meminerant, facili negotio has imitationes deprehendebant et notabant, unde saepissime obscuris repente clara lux affulsit, veluti in loco Iuliani in *Misoprogone* pag. 351. θεατρον οὐκ ἰδεῖν πρὶν μᾶλλον κομῆσαι τῆς κεφαλῆς τὸ γένειον vexata haec sunt ineptis coniecturis donec Wyttenbach (in *Epist. Crit.* pag. 33.) adscripsit locum Xenophontis (*Sympos.* IV. 28.) προαγορεύω σοι μὴ ἄπτεσθαι μου πρὶν ἂν τὸ γένειον τῇ κεφαλῇ ὁμοίως κομήσης.

Demosthenes dixerat περὶ τοῦ τεφάνου pag. 269. 26. σοὶ δὲ ἀρετῇ ὧ καθαρμα, ἣ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; Hinc Iulianus (ut Wyttenbach primus ostendit) pag. 235d. σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς . . . ἀφελὼν δὲ τὸ δύσφημον (id est ὧ καθαρμα) τὸ λεγόμενον (id est τίς μετουσία;) αὐτὸς ἀναπλήρωσον. Demosthenes dixerat pag. 17. 5 καὶ πρόσσεθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν. Hic Iulianus (quod Wyttenbachium fugit) pag. 287. c. τὸ παθεῖν τε οἷμαι τὰ ἔσχατα προσῆν καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν. Omnes paullo doctiores hos locos tenebant memoriter. Synesius quum scribere

Epist. 95 pag. 235 d. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου μέχρι προὔδωκεν Ὀλυνθον, τὸν δὲ ἄπολιν πῶς εἰκός ἐστιν εἰνυχεῖν; omnes eruditi meminérant Demosthenem dixisse περὶ τοῦ σεφάνου pag. 241. 25. μέχρι τούτου Λασθένης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου ἕως προὔδωκεν Ὀλυνθον.

Sed, uti fit, viri docti suavitate et lepore observationum huiusmodi delectati et allekti modum omnem excesserunt et quidquid ab aliquo diceretur quod esset dictum prius pariebat iis imitationis suspicionem, quae res nobis legentibus saepe risum, nonnumquam stomachum movet.

Non est tamen difficillimum si quis hoc agit neque subito natam suspicionem statim arripit, veras imitationes ab imaginariis (ut ita dicam) discernere. Ostendam uno exemplo et veram et inanem. Iulianus scribit *Orat.* VIII. pag. 246. c. τὸν ἄριστον τῶν ἐπαίρων οὐκ ὀψόμεθα, δι' ὃν ἡχθόμεν μὲν τῇ νυκτὶ ὅτι μοι τὸν φίλον οὐκ ἐδείκνυσεν, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ χάριν ἡπιστάμεν ὅτι μοι παρεῖχεν ὄρν' οὗ μάλιστ' ἤρων. Perapposite Wytttenbach (*Epist. Crit.* pag. 22) attulit Xenophontem (*Sympos.* IV. 12): ἐχθρομαι νυκτὶ καὶ ὕπνῳ ὅτι ἐκείνον οὐχ ὀρῶ, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν. Res est certa et evidens. Sed pergit Wytttenbach.: „Ceterum idem imitatus est Longus Pastor. II. p. 50. ἐπιθυμοῦμεν ἀλλήλους ὄρν' καὶ διὰ τοῦτο θάττον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν.” Nemo est omnium qui non hoc ipsum his ipsis verbis nonnumquam in vita dixerit, etiam eorum qui Xenophontem et Longum ne natos quidem esse sciant. Quis sanus credat Aristophanem quum diceret:

ὅσον δ' ἔχει τὸν χρυσὸν ὥσπερ παρθένος.

imitari Homerum:

ὅς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἵεν ἤυτε κούρη.

(Wytttenb. E. C. 28)? Caeterum utebantur ut plurimum locis celebrioribus, quos nemo paullo eruditior ignorabat. Thucydides dixerat II. 8. ὀλίγον τ' ἐπενόουν οὐδὲν ἄλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον. Hinc certa et evidens parata est emendatio (ut in *Nox. Lectt.* pag. 372 ostendimus) loco Charitonis pag. 122. 19. Dorv. pag. 132. 16. Herch. τὸ δὲ νυκτικὸν ἐπήρθη ταῖς ἐλπίσι καὶ φρονήματος ἐνεπλήσθησαν ὅτι τὸν ἀνδρείοτατον καὶ κάλλιστον εἶχον ἡγούμενον· ὀλίγον τ' ἐπένθουν ἢ οὐδὲν ἄλλ' ὤρμηντο —

πάντες ὁμοίως. Luce clarins est Charitonem scripsisse *δλίγον τ' ἔπενθοτονόταδεν* (ἔπενθόνουν οὐδέν) ἀλλ' ὥρμητο. Qui haec legebant continuo Thucydidis verba agnoscebant. Ubi Lucianus scribit: *ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη*, statim omnes meminerant Thucydideum hoc esse II. 1. Quod in Luciani *Convivio* legitur cap. 3. *πολλὴν τὴν ἐωλοκρασίαν κατασκεδάσας ἀνδρῶν φιλοσόφων*, nemo nesciebat sumtum esse ex Demosthene pag. 242. 13. *ὥσπερ ἐωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἐαυτοῦ — κατασκεδάσας* Nota haec erant omnibus ut proverbialia aut sententiae poetarum.

Ad hunc igitur modum Dio Cassius multos saepe locos Veterum suis verbis intexit. Plerosque ex Demosthene et Aeschine sumsit, ex Thucydide multos, ex Platone nonnullos. Si forte quaeras an id scite et lepide fecerit, respondebo mihi quidem pleraque satis inficeta et insulsa esse videri. Subineptum est enim ea quae scias Demosthenem dixisse et Aeschinem et (apud Thucydidem) Periclem et Cleonem et Hermocratem, ea audire dicentes Ciceronem, Antonium, Fufium Calenum, Caesarem, Augustum, alios Romanos Dabo exemplum. Augustus in Curia depositurus imperium apud Dionem Cass. 53. 3. 2. ita dicit: *καὶ γιγνώσκω τοῦθ' ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ λέγοντες οὐχ ὅσον οὐ πείθουσιν τινὰς ἀλλὰ καὶ κόβχλοι δοκοῦσιν εἶναι*. Hermocrates olim eadem dixerat ad Syracusanos (Thucyd. VI. 33): *καὶ γιγνώσκω ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες ἢ ἐπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι*.

Nunc reliquos locos ordine subiiciam.

DIO CASS. 36. 20. *οὐ γὰρ ἔστιν ὅτε τχῦτ' οὐκ ἐγένετο οὐδ' ἂν παύσαιτό ποτε ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾗ*. Thucydides III. 82. *γιγνόμενα μὲν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾗ*.

DIO 43. 13. 2. scribens *ἐν τρόπῳ δὴ τινι ἀφανεῖ ὑπεξήρει*, imitatur Thucydidem VI. 54. *ἐν τρόπῳ δὲ τινι ἀφανεῖ [ὥς οὐ διὰ τοῦτο δὴ] παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν*, ubi expunge insulsum additamentum ὧς οὐ διὰ τοῦτο δὴ.

In libris Thucydidis scribitur *ἐν ΤΟΠΩΙ* δὲ τινι, sed *τρόπῳ* verum esse etiam Dionis imitatio declarat.

DIO CASS. 44. 23. 4. *Cicero in Curia dicit: ἂν δ' ἀκριβῶς πάντα εξετάσαι ἐβελήσωμεν δέδοικα μὴ κακῶς — — — δυσχερὲς δ' οὐδὲν ἀρχόμενος τῶν λόγων εἰπεῖν βούλομαι. Imitatur satis frigide celebratum Demosthenis locum de Corona pag. 226. 18. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν — — — οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου.*

Quod de se dixerat Pericles apud Thucydidem II. 60. οὐδενὸς αἰσμαι ἥσσων εἶναι γινῶναι τε τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύσαι ταῦτα, idem Antonius in Caesaris laudatione dicit apud Dionem Cassium 44. 38. 6. (*Caesar*) καὶ γινῶναι πᾶν τὸ δέον δέξυτατα καὶ ἐρμηνεύσαι πιθανώτατα — ἡδυνήθη.

DIO CASSIUS. Lib. 45. 27. 4. οὗτος ὁ τὸ σπέρμα τῶν κικῶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐκφύντων ἐμβαλὼν, Demosthenes pag. 280. 28. ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρσχὼν οὗτος τῶν φύντων αἴτιος. Cicero ad Antonium in *Philipp.* II. 22. 55. *ut igitur in seminibus est causa arborum et stirpium, sic huius luctuosissimi belli semen tu fuit.* Post pauca exime manifestum emblemata e verbis: *ut Helena Troianis, sic iste huic reip. [causa belli] causa pestis atque exitii fuit.*

DIO CASS. 45. 35. ταῦτ' οὖν ὁρῶντες μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα καὶ τηλικούτεν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τύρηνον ἀσχοῦμεν. Demosthenes pag. 120. 7. ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα. et pag. 36. 12. ἐχθρόν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτεν ἡσκήκαμεν.

Quae ferebatur in antiquis libris scriptura μαλκίμεν pro μαλακιζόμεθα teste Harpocrate in v. ea, ut vides, Dionis nota non erat.

DIO CASS. 46. 1. 2. καὶ προσέτι καὶ ἐμοῦ διαβόλως ἐμνημόνευτεν, ex Thucyd. VI. 15. καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη.

DIO CASSIUS. Lib. 46. 7. 2. καὶ φθελγόμενος ταπεινὸν τι καὶ τεθνηκὸς ἀπαλλάττη. Aeschines pag. 32. 41. φθέγγεται τὸ θηρίον τοῦτο προοίμιόν τι σκοτεινόν τε καὶ τεθνηκὸς δειλίᾳ. Non debbat Dio δειλίᾳ omittere. Omisit iterum in simili loco 40. 54. 2. βραχὺ δέ τι καὶ τεθνηκὸς χαλεπῶς φθελγόμενος.

DIO CASS. 46. 7. 4. ἀλλ' ὁκνῶ μὴ τὰ προσόντα σοι ἀκριβῶς λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ λόγους ποιῆσθαι δόξω. Demosthenes pag. 270. 15. ἀλλὰ γὰρ ὁκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω προηρῆσθαι λόγους. Cicero in *Philippica* II. 19. 47. *sunt quaedam quae honeste non possum dicere: tu autem eo liberior quod ea in te admisisti, quae a verecundo inimico audire non posses.*

DIO CASSIUS. Lib. 46. 18. 5. ταῦτα ἄλλως ἐξήχθην εἰπεῖν ἵνα μὴδὲ ἐν τούτοις ἔλαττόν τι ἔχων ἀπέλθῃ. Demosthenes pag. 268. 26. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν.

DIO CASSIUS. Lib. 46. 25. 5. ἐκ τῶν ἐπιτετηδευμένων σοι τούτων ἀντιτεθέντων (recte Bekker ἀντιθέτων) ὧν μόνων ἤς κύριος. Aeschines pag. 28. 18. ψωχαγωγηθέντες τοῖς ἐπιβεβουλευμένοις καὶ κακοήθεσι τούτοις ἀντιθέτοις.

DIO CASS. 46. 47. 3. 4. οὔτε τι ἔρμα ἐν τῇ ψυχῇ ἔχει — πλείονας μὲν τροπὰς τρεπόμενος τοῦ πορθμοῦ πρὸς ὃν ἐφυγεν. Aeschines in *Ctesiphontea* pag. 66. 27. de Callia Chalcidensi πλείους τρεπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου παρ' ὃν ᾤκει.

DIO CASSIUS. Lib. 48. 3. 6. καὶ ἦν ἡ τροφή τοιαύτη καὶ τοσαύτη ὥστε μήτε τινὰ ἡδονὴν καὶ βώμην αὐτῷ παρασχεῖν μήτ' ἀποθανεῖν αὐτὸν ἔαν. Demosthenes pag. 37. 25. τοῖς [ἀσθενούσι] παρὰ τῶν ἱατρῶν σιτίοις [διδόμενοις] ἔοικε. καὶ γὰρ οὗτ' ἰσχύον ἐκεῖνα ἐντίθησιν οὗτ' ἀποθνήσκειν ἔα. Ostendimus alibi et ἀσθενούσι et διδόμενοις alienae manus additamenta esse.

DIO CASSIUS. Lib. 48. 36. 8. in oratione Caesaris: ἰδίᾳ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν εἰς οὕτως εὖ πράξειεν ὥστε μὴ οὐ τῷ κοινῷ πταίσαντι συναπολέσθαι· τὸ δὲ δημόσιον εὐτυχοῦν πάσας καὶ τὰς ἐκάστου συμφορὰς ἀναφέρει. Non Caesar hoc dixit neque id erat ad captum militum Romanorum, sed Pericles apud Thucydidem II. 60. καλῶς φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' αὐτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν ἥσσαν ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον διασώζεται. Si quis veram Caesaris orationem (de B. G. I. 60) cum hoc sophistico tinnitu verborum compo-

merit probabit magis Ciceronis iudicium in *Bruto* 75: (Caesar) *inperitis gratum fortasse fecit qui volent illa calamitatis inurere: ipso quidem homines a scribendo deterruit.*

DIO CASSIUS. Lib. 52. 3. 3. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἄλλως ἂν τι εἰπεῖν δυναίμην. Demosthenes pag. 95. 23. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην.

DIO CASSIUS Lib. 52. 16. 3. ἡ πόλις ἡμῶν ὥσπερ ὀλκὰς — χωρὶς κυβερνήτου — ἐν κλύδωνι πολλῷ φερομένη — ἔττει δεῦρο κἀκείσε καθάπερ ἀνερμάτιστος οὔσα. ex Platonis *Theaeteto* pag. 144 a. ἔττοντες φέρονται ὥσπερ τὰ ἀνερμάτιστα πλοῖα.

DIO CASSIUS Lib. 52. 18. μακρῷ τὸ φυλάξαι τι τοῦ κτήσασθαι ἑξὼν ἐστίν. Demosthenes pag. 25. 24. πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.

DIO CASSIUS Lib. 53. 10. τοὺς κειμένους νόμους φυλάττετε. — τὰ γὰρ ἐν ταῦτῳ μένοντα κἂν χεῖρῳ ἢ συμφορώτερα τῶν αἰεὶ καινοτομουμένων κἂν βελτίῳ εἶναι δοκῇ. Cleon apud Thucydidem III. 37. πάντων δὲ δεινότατον εἰ — μὴ γνωσόμεθα ὅτι χεῖροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσω ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις.

DIO CASS. 58. 17. μὴδ' ἀπαρνήσασθαι τινος δυναμένου τὸ μὴ οὐ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἡδέως ἔμφαγεῖν. Neque ἐμφαγεῖν (*capitum aliquid cibi capere*) huius loci est et ἂν male abest. Scribendum est igitur: ἡδέως ἄν φαγεῖν. Obversabatur Dioni locus ex Xenophontis *Hellenicis* III. 3. 6. ὅπου γὰρ ἐν τούτοις τις λόγος περὶ Σπαρτιατῶν γένοιτο οὐδένα δύνασθαι κρύπτειν τὸ μὴ οὐχ ἡδέως ἂν καὶ ὤμων ἐσθίειν αὐτῶν.

DIO CASS. 78. 39. 4. scribit: ἡ γὰρ εὐνοία σφῶν παρὰ πολὺ ἐς αὐτὸν — ἐποίει. Imitatur Thucydidem II. 8. ἡ δὲ εὐνοία παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. Sententia verborum est aperta et perspicua, sed non intelligo quo pacto ἡ εὐνοία ἐποίει ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους eo sensu dici possit et suspicor aliquid mendi subesse. Non aliter tamen in suis libris legerunt Arrianus et Appianus et Dio Cassius, quo-

rum locos Interpretes ad Thucydidis locum protulerunt. Arrianus II. 2. 5. Τενεδίοις τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρον - ἐποίει μᾶλλον. Appianus B. C. II. 25. ἡ γὰρ εὐνοία τῆς βουλῆς μάλιστ' ἐς αὐτὸν ἐποίει. et V. 27. ἡ δὲ εὐνοία τῶν Ἰταλῶν ἐς τὸ Λεύκιον παρὰ πολὺ ἐποίει. Dio Cassius 45. 11. ἡ δὲ δὴ σπουδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸν Καίσαρα ἐποίει. et 57. 6. ἡ γὰρ εὐνοία πάντων — ἐς αὐτὸν ἐποίει. quae omnia ex Thucydidis loco minarunt et ostendunt non aliter quam nunc apud Thucydidei olim scriptum fuisse.

Minutiora complura sciens omitto, et unum tantum addam quia Dionis testimonio vera lectio apud Thucydidem vindicata Corinthiorum legati in concilio Spartanorum (Thucyd. I. 121) ita dicunt: ὁ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἐγένετο διδασχῇ, ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμη προὔχουσιν καθαιρετοὶ ἡμῖν ἐς μελέτην. L. Dindorf. sensit καθαιρετοΝ verum esse Nemo obtemperat. Apud Dionem (in Maii Exc. p. 181. Bekk. p. 47.) Consul Appius Claudius prorsus idem dicit de Romanis et Carthaginensibus: illis virtutem inesse, his rerum nauticarum peritiam, sed hanc peritiam κητόν τε καὶ καθαιρετο μελέτῃ εἶναι, τὸ δὲ εἰ μὴ φύσει τῷ προσείη οὐκ ἂν διδασχῇ περιθῆναι. Tam certum est καθαιρετόν unice verum esse quae haec ex Thucydidis imitatione fluxisse.

Dio dicendi copiam collegit potissimum ex Thucydidis Herodoto et quibusdam poetis Comicis et ex Tragicis paucis. Potiora quaedam et frequentiora indicare iuvat. Ex Thucydidis sumsit:

ἀγχώμαλα ἀγωνίζεσθαι.
 ἀδωρότατος.
 ἀκραιφνής.
 ἐν ἀμφιβόλῳ εἶναι.
 αὐτοβοεῖ εἶλον.
 ἀχθιδών.
 διοκωχή.
 ἐκβολὴ λόγου.
 ἐκδεδηγημένος.
 ἐνθύμιον.

εὐπραγία (pro εὐπραξία).
 κηλίρειν τὰ λησικά.
 κλυυβητῆς ὕψυδρος.
 νερχοῦν (pro νεωτερίζειν).
 πασσυδί.
 παράλογος (πολύς, πλεῖτος).
 περίνεα.
 πολεμητέα εἶναι.
 τεκμηριοῦν.

Herodotea sunt:

ἰθάνατος σίτησις (*perpetua*).
 βερυσυμφορώτατος.
 ἰατμός, δασμοφόρος, δασμολογεῖν.
 ἰοιβουλεῖν.
 λυχνοκτία.
 οὐ φρενήρης.
 τυγχρεῖν.

χεῖμα. ἄπλετόν τι χεῖμα ἀνθρώπων *ingens hominum multitudo*.
 χρεῖν, χρῆσθαι de oraculis.

Herodotea sunt etiam κατεσράφατο, ἐσάλατο, προσετέταχατο
 et similia, et pronomina οἱ pro αὐτῶ, σφᾶς pro αὐτούς, de
 quibus alio loco diximus.

Denique a poëtis sumsit:

ἀγᾶλλειν.
 ἀθύρειν, ἄθυρμα.
 ἀνυβγλωσσο.
 γνωσιμωχεῖν.
 ἐπικυρέσθαι (ἀπολαῦσθαι).
 ἐπιλητμοσύνη (λήθη).
 καταδερθεῖν.
 κυμνοπρίσης.
 προδωσέταιρος.
 σεμνοπροσωπεῖν.
 σπατίλη (*stercus*).
 συννέφειν. συννένοφεν.

(Quam inficete multa eorum in oratione soluta et humi re-
 pente intexantur in uno alteroque exemplo vide. Aristophanes

in *Avibus* vs. 791. dixerat ἐξίδισεν ἐς θοιμάτιον pro *conocavit pallium*. Arripit hoc (quod nemo praeter Aristophanem umquam dixit) Dio scribens de Caesare 44. 8. ἀκρατὴς ὑπὸ διαρροίας ἐγεγόνει καὶ διὰ τοῦτο ἵνα μὴ ἐξιδίση κατέμεινεν. Mirati Graeculi quid esset ἐξιδίση de suo ἐξοιδήσῃ reposuerunt sententiae securi, sed meliores libri servarunt ἐξιδίση quod quam sit elegans ac venustum tu ipse, qui haec legis, iudicato.

In libro 55. 14. narratur Augustus cum uxore decumbens curis anxius somnum oculis capere non posse. Cui Livia: τί ἐστὶ τοῦτο, ὦ ἄνερ; διὰ τί οὐ καθεύδεις; Respondet Augustus: καὶ τίς ἄν, ὦ γύναι, κἄν ἐλάχισον ἀπομερμηρίσειε τοσούτους αἰεὶ ἐχθροὺς ἔχων; Bellissimum illud ἀπομερμηρίσειε sumsit ex Aristophanis *Vespis* vs. 5. ubi somnolentus servulus ita dicit:

ἀλλ' ἐπιθυμῶ σμικρὸν ἀπομερμηρίσαι.

Praeter unum Aristophanem nemo eo verbo utitur, unde sedulo interpretantur Grammatici, ut Phrynichus in Bekkeri *Anecd.* pag. 28. 4. Ἀπομερμηρίσαι: ἀπονυδάσαι. — παίζων χρῶ. Sed Dio non iocans sed in re seria id arripuit

et sic mirifice sperabat se esse locutum.

Omnino ut in caeteris rebus sic et in scribendo optimum est suum esse et imitatores servum pecus non aemulari.

C. G. COBET.

MACROBIUS.

Macrob. Saturnal. I. 10. „quo die si Saturnalia gererentur nec causam omnino dixisset.” Scribendum: si Saturnalia AGE-
RENTUR.

Ibid. „quo solo die apud aedem Saturni convivio soluto Saturnalia clamabantur” Imo vero: convivio soluto IO Saturnalia clamabatur.

C. G. C.

AD ISOCRATEM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Vitium est manifestum apud Isocratem 1. 49: ὅπου μὲν γὰρ τοὺς τῷ λόγῳ μόνον ψευδομένους ἀποδοκιμάζομεν, ἢ πού γε τοὺς τῷ βίῳ παντὶ ἐλαττομένους οὐ Φαύλους εἶναι Φήσομεν; Opponuntur inter se οἱ λόγῳ ψευδόμενοι et οἱ βίῳ ἐλαττούμενοι, sed absonum est ἐλαττοῦσθαι et requiro ut per totam vitam hi dicantur *mentiri* vel *simulare*. Estne verum difficile ad invenendum? Non opinor. Lege: τοὺς τῷ βίῳ παντὶ πλαττομένους. Hoc Isocratem decet, qui scripsit ipse 9. 21: τοσούτου δέω πλασάμενος εἰπεῖν τι περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Eodem modo Demosthenes F. L. § 154: ταῦτα οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι νῦν πλαττομαί καὶ προσποιῶμαι et Lysias 19. 60: δλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἂν τις πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὐτοῦ, ἐν ἐβδομήκοντα δ' ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὢν, quod cum scriberet fortasse non immemor fuit noti versiculi: ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον. Sed iam aperta res est. Simul rescripto τῷ βίῳ παντὶ πλαττομένους, vitabimus molestum hiatus, quo itidem arguitur vitium 1. 37: δόξεις γὰρ καὶ αὐτὰς τοιαῦτα πράττειν, οἷάπερ ἂν τοῖς ἄλλοις πράττουσι βοηθῆς, quod intelligi poterit, si πράξειν correxeris, sed mendum etiam levius est. Δόξεις γὰρ καὶ αὐτὰς τοιαῦτα πράττειν sine controversia vera lectio est.

Graviter reprehendit Isocrates 2. 1 eos, qui pretiosa dona regibus offerunt, ἐσθῆτας ἢ χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον· dum enim gratiosi cupiunt haberi, spe lucri quaestum facere videntur: λίαν ἔδοξαν εἶναι μοι καταφανεῖς οὐ δόσιν ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνικώτερον αὐτὰ πωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων καπηλεύειν. Incommode adhaeret pronomen αὐτά, neque aurea supellex in caupona prostat, nec χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον πωλοῦσιν οἱ κάπηλοι. Quid latet? Dicuntur munifici illi οὐ δόσιν ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνικώτεροι αὐτοπωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων καπηλεύειν. Scio sane aliquid interesse inter αὐτοπώλην, ἔμπορον et κάπηλον et si quis forte id nesciat, docere discrimen poterit Plato in Politicis p. 260 C, quem locum laudavit grammaticus in Anecdotis Bekkeri p. 467. 20; sed Isocrates coniunxit τὸ ἐμπορίαν ποιῆσθαι, τὸ αὐτοπωλεῖν et τὸ καπηλεύειν, prorsus eodem modo quo Plato in Sophista p. 231 D ostendit unum eundemque sophistam esse ἔμπορον, κάπηλον et αὐτοπώλην περὶ τὰ τῇ ψυχῇ μαθήματα. Dixeris fere Isocrati, dum haec scriberet Platonis locum observatum fuisse; sed lubrica ea suspicio est nisi quis forte putet eum lectitavisse Vetus Testamentum ubi in Exodo 3. 22 itidem coniunguntur σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμοί.

Edebatur olim 2. 41: ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὸς τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν τὰς καινότητας, ἐν οἷς οὐτ' παράδοξον οὔτε ἄπιστον οὔτε ἔξω τῶν νομιζομένων οὐδὲν ἐστι εὐρεῖν, sed ex Urbinatē Codice rescriptum fuit: ἔξεστι εἰπεῖν. Quia ζητεῖν et εὐρεῖν inter se opponuntur et quia non λέγομεν ἐν τοῖς λόγοις, quod quid sit nemo dixerit, malim sane veterem scripturam εὐρεῖν et intelligo quid velit Isocrates, quum pronunciet difficile esse novi aliquid εὐρεῖν ἐν τοῖς λόγοις τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, sed praeterea adverbium latet sub illo ἔξεστι Urbinatis Codicis. Οὐδὲν ETI ἐστὶν εὐρεῖν vera scriptura est. Consentit Choerilus poeta:

Ἄ μάκαρ, ὅστις ἔην κείνον χρόνον ἴδρις αἰοιδῶν

Μουσάων θεράπων, ὅτ' ἀκήρατος ἦν ETI λειμών.

Non intelligo rationem optativi modi in hisce, 2. 45: εἰ θέλοιμεν σκοπεῖν . . . εὐρήσομεν et multo malim θέλομεν. Recurrunt eadem verba cum vitio eodem 3. 30. Pariter 9. 66:

τίνα γὰρ εὐρήσομεν, . . . εἰ τὴν ἀλήθειαν σκοποῖμεν, com-
mendo: σκοποῦμεν. Olim recte scribebatur 7. 73: (χρὴ)
βιρέας Φέρειν εἰ χεῖρους τῶν προγόνων τυγχάνομεν ὄντες, sed
Urbinas scriba, qui dedit τυγχάνοιμεν, editores decepit.

Minutum est quod displicet 2. 54: (δωρεὰς) τοιαύτας, αἱς
κὰν σφόδρα χρῆ καὶ μηδεμίαν ἡμέραν διαλείπης, οὐ κατατρίψεις
ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀξίας ποιήσεις. Aut ego fallor aut in tali
sententiae conformatione, requiritur αἱς, quod ad verbum κα-
τατρίψεις pertinet. Qui retinere volet αἱς, is scribere debet:
κατατρίψεις αὐτάς, sed illa ratio longe est simplicior. Con-
trarium vitium invenio 6. 89: ἐν ταῖς ἀτιμίαις αἱς ληφόμεθα,
ubi αἱς rescribendum est, quod monstrabunt loci sequentes:
7. 15: ἐν ταῖς διανοίαις αἱς ἔχομεν, 7. 81: ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ὧν
ἔτεμψε, 8. 16: ταῖς συνθήκαις αἱς γεγράφασι, 8. 32: τοῖς
ἀγαθοῖς οἷς ἔχομεν, 12. 28: ταῖς ἐπιστήμαις αἱς ἔχουσι, 12.
171: ταῖς δόξαις αἱς ἔχουσι, 14. 48: ταῖς ἐλπίσιν αἱς ἐποίησά-
μεθα, 15. 43: τῆς αἰτίας ἧς εἶχον, 15. 151: ταῖς διατριβαῖς
αἱς κατεσησάμεν. 15. 249: τῆς δυνάμεως ἧς ἔχει, 15, 253:
τοῖς ἄλλοις οἷς ἔχομεν, alibi.

Miror 3. 3: θαυμάζω δὲ . . . ὅπως οὐ καὶ τὸν πλοῦτον
καὶ λέγουσιν. Etiam minus ferendum est 4. 162: οὐκ ἄδηλον
ὡς ἂν διατεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν. Sed
prorsus ridiculum est de Alcibiade 16. 15: σκοπεῖν . . . καὶ
ὡς περὶ Σικελίαν ἐσρατήγησεν, quae mediocris laus est et pa-
ram digna summo imperatore. Denique legitur 16. 16: ἀνα-
μνήσθητε . . . ὡς ἔχόντων τῶν πράγματων αὐτὸν κατεδέξασθε.
Quater rescribendum est πῶς atque sic tertio loco etiam hiatus
vitabitur.

Sensu vacua sunt quae leguntur 3. 18. Ubi summa rerum
penes paucos vel penes populum est, ibi cives λυμαίνονται
τοῖς κοινοῖς: contra sub rege omnes, cum non habeant cui in-
videant, πάντων ὡς οἶόν τ' ἐστὶ βέλτισα πράττουσιν. Imo
προνοοῦσιν.

Nimis fortasse multa, spreta reliquorum librorum auctori-
tate, ex Urbinato libro in Isocratis textum recepta fuerunt et
tamen etiam hodie supersunt loci, qui ex hoc solo Codice
emendari possunt. Veluti 3. 24 appellat Isocrates *Lacedaemo-
nios τοὺς ἄριστα τῶν Ἑλλήνων πολιτευομένους* et *Atheniensium ur-*

bem τὴν μάλις αὐτὰς τυραννίδας μισοῦσαν. Utroque loco praestantem ducem secutus nomina propria expunxerim, quo facto non opus erit ut cum Blassio legamus: τοὺς ἄριστα τῶν ἄλλων πολιτευομένους. Ceterum incredibile dictu est, quoties hoc modo apud Isocratem erratum fuerit. Veluti 2. 40: τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἀρχόντων lectio est Urbinatis libri, reliqui habent: ἰδιωτῶν. Legitur 4. 52: ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας, Petrus Victorius enotavit τῶν Ἑλλήνων. Itidem 5. 43: εἴ τις σκέψαιτο τὰς τῶν ἄλλων συμφοράς, Urbinas liber Ἑλλήνων habet. Quod legitur 5. 63: Λακεδαιμονίους ἀρχοντας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, Urbini omittitur id quod est ἄλλων; tuentur tamen illud loci bene multi, veluti 5. 74; 7. 59; 8. 71, 78, 87; 12. 2, 129, 158, 177; 15. 85. Pariter 5. 64: τοὺς δ' ἄλλους Ἑλληνας ἡλευθέρωσεν, idem liber ἄλλους omittit. Ibidem perperam fortasse legitur 5. 100: τοσούτου δεῖ τῶν ἄλλων ἀρχειν, pro vulgata reliquorum librorum scriptura Ἑλλήνων. Eadem varietas est 12. 70: τὰς πανταχῇ προεχούσας τῶν ἄλλων. Itidem 5. 142: ὅσας οὐδεὶς πώποτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πόλεις εἶλε et 6. 83: ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας, Urbinas liber omittit ἄλλων. Cf. Dobraeus in Adversariis p. 25. Contra 6. 104: τὴν μὲν ἡγεμόνα τῶν Ἑλλήνων καταστᾶσαν, accessere ex eodem libro vocabula τῶν Ἑλλήνων, sed nulla est lectionis varietas 7. 66: μὴ μόνον τῶν Ἑλλήνων ἀρχειν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Quod legitur 8. 43: ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας, perperam in praestanti libro legitur τῶν ἄλλων. Ibidem vocabulum Ἑλληνας omissum est in hisce, 8. 58: τοὺς ἄλλους Ἑλληνας αὐτονόμους ποιήσαντες. Contra 8. 136: τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας, eadem manus addidit τοὺς ἄλλους Ἑλληνας. Alcibiades, ut est 11. 5, πολὺ διήνεγκε τῶν ἄλλων, secundum unum testem διήνεγκε τῶν Ἑλλήνων, Theseus autem, ut perhibetur 11. 35, παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὀνομαστότατος ἐγεγέννητο, qui in reliquis libris omnibus celeberrimus fuit παρὰ τοῖς ἄλλοις. Prorsus autem constat de vitio 12. 13: τῶν λόγων τῶν παρακαλούντων τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τὴν ὁμόνοιαν τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας, nam ibi certe multum praestat olim recepta lectio: τὴν πρὸς ἀλλήλους. Sed iam abunde apparet, perpetuo confundi Ἑλλήνων, ἄλλων et ἀλλήλων, Ἑλληνας, ἄλλους et ἀλλήλους et

res est nostri arbitrii ubique statuere, quae scriptura vera ac genuina habenda sit. Veluti quod legitur 4. 16: ὅς τις οὖν ἔσται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθόν, πρὶν ἂν τοὺς τρεῖς αὐτῶν διαλλάξῃ, malim equidem: τοὺς Ἑλληνας, ut pronomen αὐτῶν habeat quo referatur, cf. praeterea 4. 20 et 4. 22. Stulte legitur 4. 98: οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει θυμηνῶς, ὅς τις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῇ πολέμῳ κρατῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. Potestne cuiquam dubium esse, quin unice verum sit: τοὺς Ἑλληνας? Persas *Graeci* bello superarunt, victoriae laus *Atheniensibus* tribuitur. Olim, ut est 8. 79, Athenienses συναγόντες ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀργοτάτους, ἐπλήρουν ταύτων τὰς τριῆρεις, sed Isocratis tempore ipsi cives servili ministerio fungebantur et τοὺς πολίτας ἐλαύνειν ἠνάγκαζον, ut est 8. 48. Hinc arguitur vitium 7. 54, qui locus est quidem paulo longior, sed admodum idoneus ad ostendendum id quod suscepi demonstrare: ὅταν ἴδῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν αὐτοὺς μὲν περὶ τῶν ἀναγκαίων, εἴθ' ἔξουσιν εἶτε μὴ, πρὸ τῶν δικαστηρίων κληρουμένους, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς ἐλαύνειν τὰς ναῦς βουλομένους τρέφειν ἀξιούοντας. Ne Isocrates sibi contradicat, scribendum erit: τῶν δ' ἄλλων. Non minus apertum est, quid ipsa verborum oppositio suadeat 8. 68: οὔτε δίκαιόν ἐστιν οὔτε συμφέρον μίαν πόλιν κυρίαν εἶναι τῶν Ἑλλήνων, nam τῶν ἄλλων omnino verum est. Cf. Coraes ad eum locum. Eodem modo Cobetus correxit Photii glossam: πατριῶται· οἱ δοῦλοι ἀλλήλων, ubi in Codice invenitur Ἑλλήνων. De Demosthenis duobus locis, qui eodem morbo laborant, ipse nuper dixi ad Charitonem p. 213.

Animadvertit me quod legitur 3. 32. Laudat se ipsum rex Nicocles hoc modo: πρὸς τοὺς πολίτας μετὰ τσαύτης πραότητος προσηνέχθην, ὥςτε μήτε Φυγὰς μήτε θανάτους μήτε χρημάτων ἀποβολὰς μήτ' ἄλλην μηδεμίαν τοιαύτην συμφορὰν ἐπὶ τῆς ἐμῆς γεγενῆσθαι βασιλείας. Tempore bellorum civilium tales calamitates incidere solent et Isocrates frequenter hoc modo loquitur, veluti 20. 8: θανάτους καὶ φυγὰς, 15. 127: οὔτε σφαγὰς καὶ φυγὰς, 5. 107: εἰσέσεις καὶ ταραχὰς καὶ σφαγὰς, 6. 89: φυγὰς καὶ θανάτους, 8. 96: σφαγὰς καὶ εἰσέσεις, 12. 259: οὔτε εἰσέσεις οὔτε σφαγὰς οὔτε φυγὰς, denique 12. 99: τὰς

ῥάσεις καὶ τὰς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν πολιτειῶν μεταβολάς,
 qui locus vel solus monstrare poterit quae sit vera scriptura
 4. 114, nam quod ibi legitur: φυγὰς δὲ καὶ ῥάσεις καὶ
 νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολάς, quis non videt emen-
 dandum esse σφαγὰς? Quo autem tempore cives morte mul-
 tantur, alii in exsilium mittuntur et proscribuntur, revocantur
 alii quibus aqua et igni interdictum fuerat, tunc sane multi
 ἀποβάλλουσι τὰ χρήματα et rediguntur ad summam pauper-
 tatem, sed hoc semper et ubique accidere potest et accidit,
 etiam in media pace et summa omnium rerum tranquillitate
 saepeque Irus fit, qui modo Croesus erat, mercator praesertim.
 Ab Nicocle rege usque ad reginam Victoriam semper ea con-
 ditio proposita fuit omnibus, qui trabe Cypria mare secarent.
 Sed in rerum perturbatione, dum unusquisque imperium ad se
 trahit, exposcitur ingens malum *novae tabulae*. Hisce annis,
 ita rex gloriatur, nemo vidit in nostra patria φυγὰς neque
 θανάτους neque χρημάτων ἀποκοπὰς. Σόλων, uti ait Plutar-
 chus, χρεῶν ἀποκοπὴν ἐν Ἀθήναις ἐποίησε, σεισάχθειαν προσαγο-
 ρεύσας. Sed vates interrogantur εἴτε τῷ θάνατος εἴτε νόσος εἴτε
 ἀποβολὴ χρημάτων ἔσται, quae verba sunt Platonis in *Lachete*
 p. 195 E. Discrimen in aprico est positum.

Quod Nicocles affirmat 3. 33: ἔτι δὲ καὶ τῶν τὴν νῆσον
 οἰκοῦντων δυσκόλως πρὸς ἡμᾶς διακειμένων καὶ βασιλέως τῇ
 μὲν λόγῳ διηλλαγμένου, τῇ δ' ἀληθείᾳ τραχέως ἔχοντος, ἀμ-
 φότερα ταῦτα κατεπράυνα: reliquarum urbium incolas rex non
 potuit appellare τοὺς τὴν νῆσον οἰκοῦντας, nam habitabat Sala-
 mine et insulae partem ipse regebat. Deinde credibile est,
 barbaros odisse Graecum regulum, sed ubique per totam insu-
 lam multi Graeci natione erant σποράδην οἰκοῦντες, qui Evago-
 ram filiumque Nicoclem, uti aequum est, amabant et admira-
 bantur. Sed simultas erat inter regem et praefectos, quos
 Persa miserat et scripsit Isocrates: τῶν τὴν νῆσον διοικούντων
 δυσκόλως πρὸς ἡμᾶς διακειμένων. Illi διώκουν τὴν νῆσον, sicuti
 Evagoras pater dicitur διοικῆσαι τὴν πόλιν, 9. 43. Sequens pa-
 ragraphus luculenter ostendit, quam sit ea mutatio necessaria.

Exsecrat rex 3. 39 τοὺς τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν περὶ τοὺς παῖδας
 καὶ τὰς γυναῖκας ἡττωμένους. Ne filii et uxorcs intelligantur,
 bis expunge articulum. Sed multo plus nocuit interpolator

4. 38, ubi Isocrates patriam suam laudat, quae ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφὴν τοῖς δεομένοις εὐρεῖν, ἥνπερ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικῆσειν. Ex meris tenebris nascetur lux, deletis quatuor vocabulis, quae diductis literis notavi. Itidem in iis quae continuo sequuntur: ἡγρυμμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον εὖπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν, quam languent illa perincepta: τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν, quae libenter expungerem, nisi hiatus metu deterrerer. Addo 4. 58: ἡνάγκασαν ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, quam interpolationem verbo notasse satis est.

De Hercule legimus 4. 60, ὃς ἐκ Διὸς μὲν γεγονῶς ἔτι δὲ ἡγήτας ὦν θεοῦ βώμην ἔσχε. Uniuscuiusque est reponere γέγονεν idque ipsum latet sub corrupta lectione Urbinatis Codicis γεόμενος.

Solemne vitium deprehendi 4. 62: οἱ πρόγονοι τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεσχέσαντο. Recte quidem legitur 6. 45: ἐγκρατέστερον τὴν ἀρχὴν κατεσχέσατο, 7. 20: κατεσχέσαντο πολιτείαν, 8. 69: τὴν ἀρχὴν κατασχέσασθαι, 9. 15: ἱερὸν κατεσχέσαντο, 11. 11: κατεσχέσατο τὴν βασιλείαν. Sed εὐδαιμονίαν κατασχέσασθαι nemo poterit, non enim ea est τῶν ἐφ' ἡμῖν, maiores autem illi divino favore εὐδαιμονίαν κατεκτήσαντο. Sic recte legitur 4. 182: μεγάλους πλούτους κατακτήσασθαι.

Scire pervelim num ferri possit in soluta oratione id quod legitur 4. 64: τότ' ἦσαν μέγισται καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσι, est certe facillimum supplere διατελοῦσιν οὖσαι. Deinde 4. 68 dicuntur Thraces, Scythae et Amazones Atheniensibus deinceps bellum intulisse, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιητάμενοι. Quia non *privatim* et intra parietes ea res acta fuit, legerim: ἰδίᾳ. Neque exputo qui sint οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν, nam adverbium μάλα neque cum verbo δύνασθαι neque cum verbo λέγειν recte coniungi poterit. Lege: κάλλιστα. Idem mendum hodie deturpat Platon. Sophist. 227 C. et conferatur praeterea Porsonus ad Eur. Phoen. 878.

Nunc venio ad 4. 83, ubi διήνεγκαν legitur, quae apud Isocratem utique sincera forma videtur esse. Scribit Phrynichus apud Bekkerum p. 35. 24: Διενέγκει καὶ Διενέγκοι ἄμφω

δόκιμα. Idem pronunciat p. 41. 28 et ἤνεγκον et ἤνεγκα δόκιμα εἶναι. Legi apud Isocratem διήνεγκαν 4. 83; 4. 92; 5. 54; 7. 75; 8. 85; 8. 104; 12. 53; 12. 55; 12. 133; 12. 189 atque ter adeo 15. 207. Διηνέγκμεν habes 4. 48; 12. 53; 12. 55; 15. 5; 19. 17. Sed ἐνεγκόντων 4. 148. Minuta res est, in qua non video cur Codicum fidem deseramus. De singulis est difficile statnere. Veluti δεικνύς saepe legitur, 3. 57; 10. 15; 11. 9, alibi. Ἀπολλύντες est 12. 220, sed Urbinas Codex ibi ἀπολλύντες habet. Ἀπώλλυεν legi 11. 8; ἀπολλύουσιν 5. 52; 5. 55; 12. 226; 12. 228; 15. 142; ἀπολλύουσα 8. 103; 12. 158; 12. 162; δεικνύων autem 4. 4; 12. 39; 12. 89; 12. 166 et 12. 270 Scribebatur olim ἀποκτινύντας 3. 4 et 10. 33; ex Urbinate Codice tamen receptum fuit ἀποκτείνοντας. Erat apud Isocratem est ἦν 5. 72; 15. 152; 15. 195 etiam ante vocalem litteram, veluti 5. 8; 5. 94; 12. 231; 12. 233; 15. 159; 19. 36 et 20. 22. Admodum miror 12. 127 προῆδεν ἐσόμενον. Invenio ἥδεσαν 8. 103 et 12. 115 Ποθέσαι est 4. 122 et 19. 7; τοσούτου δέεις 11. 5. Ἀποκτείνοντας receptum fuit ex Urbinate Codice 12. 243, cf. 19. 22 et 19. 47. Denique 7. 42 futurum κολάσουσιν est, 12. 25 ἀγνοήσιν et 12. 111 ἐγκωμιάσιν.

Excidit particula γε in hisce, 4. 97: πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διανευμαχεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησάν γε. Particula hic non minus necessaria est quam 4. 68, quem locum Cobetus sanavit. Morbus idem est et proderit eadem medicina 5. 120: ἦν μάλισα μὲν πειραθῆς ὅλην τὴν βσιλείαν ἐλεῖν, εἰ δὲ μὴ, χώραν γε ὅτι πλείστην ἀφορίσασθαι. Adde 12. 98: ὅπως μάλισα μὲν ἀπάντων ἄρξουσιν, εἰ δὲ μὴ, Πελοποννησίαν γε. Denique 12. 244: ὅσις οὐκ ἂν εὖξαιτο τοῖς θεοῖς μάλισα μὲν αὐτοὺς τυχεῖν τῆς ἐξουσίας ταύτης, εἰ δὲ μὴ, τοὺς οἰκειοτάτους γε. Putidum est adscribere locos, ubi γε hoc modo rectissime usurpatum est; id potius miror tam evidens mendum nondum correctum fuisse. Sed viri docti ad minuta illa saepe non satis attendunt, veluti 4. 105, ubi nondum observarunt particulam μὲν excidisce: τοὺς ταῖς οὐσίαις ΜΕΝ ἐνδεεστέρους, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χεῖρους ὄντας.

Sensu vacua sunt quae leguntur 4. 106: ἐβδομήκοντ' ἔτη διετελέσαμεν ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς βαρβάρους

μυς, ἀσασίαισι δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. Miror Bekkerum qui coniecerit διετέλεσαν nec intellexerit veram esse scripturam, quam invenit ipse in margine Urbinatis libri: πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Qui locum inspiciet, facile videbit esse sermonem de Atheniensibus et minime de eorum sociis. Noli autem quaerere quam verum sit quod orator tam fidenter asseverat: est enim Isocrates summus verborum artifex, sed res ipsas parum curat aut nihil. Scribit Isocrates per spatium illud septuaginta annorum Athenienses ἀγαγεῖν εἰρήνην πρὸς πάντας ἀνθρώπους: hoc aureum saeculum in historia frustra quaeres, opinor. Sed omnium turpiissimus error est 8. 84: Λακεδαιμονίων ἐμβεβλήκωτων εἰς τὴν χώραν καὶ τοῦ τείχους ἤδη τοῦ Δεκελείᾳσιν ἐσηκότας, εἰς Σικελίαν τριήρεις ἐπλήρουν. Putavitne serio Isocrates, ante Siculam expeditionem Lacedaemonios iam occupavisse Deceleam? Ne tum quidem hoc videbitur satis recte dictum esse, si referes ad Demosthenis expeditionem, de qua Thuc. VII. 20. Fama est eum admodum lente scripsisse: talem negligentiam cum videam, propemodum eo adducor ut credam, opuscula illa corrente calamo elaborata fuisse; scribit certe de se ipso in Philippo § 23: οὐ πολλὰ ἡμέραις ἐπιτελεσθέντος τοῦ λόγου. Sed illud unice curat, ut sententiae bene cadant. Reges, ut ait 8. 113, semper sibi metuant necesse est: συνίστασι γὰρ τοὺς πρὸ αὐτῶν τετυραννευκότας τοὺς μὲν ὑπὸ τῶν γονέων ἐκρημένους, τοὺς δ' ὑπὸ τῶν παίδων, τοὺς δ' ὑπ' ἀδελφῶν, τοὺς ὃ ὑπὸ γυναικῶν. Si rogaveris eum num tyrannum norit, qui a patre matreque interfectus sit, non habebit, uti existimo, quod respondeat. Attigi argumentum, quod ab hac descriptione poterit alienum videri, sed unum tamen locum adiiciam. In Panegyrico, quem edidit anno 380, Isocrates § 146 cum contentu loquitur de Graecis militibus, qui cum Clearcho in Asiam profecti sunt eosque sex milium fuisse dicit, οὐκ ἀριστίνδην ἐπιλεγμένους, ἀλλ' οἱ διὰ φαυλότητα ἐν ταῖς αὐτῶν οὐχ οἱαὶ τ' ἦσαν ζῆν. Triginta quatuor annis post in Philippo § 90 aqq., lecta uti coniicio Xenophontis Anabasi, veriora et meliora dedit.

Redeo ad 4. 107, ubi legimus Athenienses misisse colonias εἰς τὰς ἐρημουμένας τῶν πόλεων, quas ἡρημωμένας dicere malo. Tum tolle emblemata 4. 138: ὅταν ἡμεῖς πρὸς ἀλλήλους

ὥσπερ νῦν [πολεμικῶς] ἔχωμεν. Deinde mire dictum est quod legimus 4. 142, regem Persarum per integrum triennium περιδεῖν τὸ ναυτικὸν τὸ προκινδυνεύον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων πολιορκούμενον. Rem vide apud Diodorum Siculum 14. 79, sed quid censes de illo μόνων? Nonne verum est μόνον οὐ πολιορκούμενον? Denique postquam laudavit Iones, pergit Orator sic § 157: ἔχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων τοιαῦτα διελθεῖν. Imo: ἕτερα τοιαῦτα. cf. 8. 113, sed vix opus est locos laudare in re tam simplici.

Accedo ad sequentem librum, de quo primum proferre iuvat incertam suspicionem. Legitur 5. 6: Ἀμαδόκῳ τῷ παλαιῷ. Intelligo quo sensu Solon ὁ παλαιὸς νομοθέτης dicatur; Aristides est vel Miltiades ὁ παλαιὸς ἐκείνος, sed Amadocus ille pater erat Amadoci filii, qui tunc regnum apud Thraces obtinebat. Novimus hominem ex Xenophontis Anabasi. Isocrates patrem a filio distinguere voluit et hoc sensu, nisi fallor, paulo aptius est: Ἀμαδόκῳ τῷ πάλαι. Sequitur 5. 71: ἡδονὰς ὑπερβαλλούσας καὶ τιμὰς ἀνεξαλείπτους. In Urbinatē Codice μεγίσας legitur, quae coniectura est docti grammatici, qui in hoc libro plura ex ingenio acutissime correxit, ξνία δὲ καὶ παραδιώρθωσεν. Sensit Isocrateam Musam aspernari audaces metaphoras, quae Aeschylum potius decent, apud quem τιμαὶ eleganter dicuntur ἐξαλειφθῆναι, sed genuinum vocabulum ei non contigit reperire, quod fuit ἀδιαλείπτους. Corruptelae origo satis nota est. Legitur 12. 268: ἀδιέργασον et exstat eadem lectio 5. 109, nisi quod in Urbinatē Codice legitur διεξέργασον, quod Bekkerus inconsiderate mutavit in ἀδιεξέργασον. Erat tamen vera lectio ante pedes posita.

Recte legitur 5. 76: οὐδὲν ἂν λέγοι περὶ αὐτοῦ Φλαῦρον, sed, quia nondum vidi qui satis diligenter explicaret, quid inter φαῦλον et Φλαῦρον interesset, operae mihi pretium visum est, eam quaestionem paulo curiosius persequi. Est in Stephani Thesaurō de his adiectivis disputatio multarum paginarum, quam exquisitis observationibus ornavit Dindorfius, sed male digesta omnia sunt et summo cum taedio singula perreptaveris nec magis intelliges discrimen quam antea. Quodsi autem Moeridem sequi liceret, nihil foret ea quaestione inutilius; scripsit enim ille p. 385: φαῦλον καὶ Φλαῦρον, Ἀριστοφάνης

ἑμφότερα κατὰ τοῦ αὐτοῦ σημαينوμένου· τὸ δὲ Φαῦλον σημαίνει τὸ κακόν. Hoc certe falsissimum est, sed veteres grammatici nesciebant quid Athenienses Φαῦλον appellare fuissent soliti. Quod scribit verbi causa Photius: Φλαῦρον· ἢ κοῦΦον κακόν· διαφέρει γὰρ Φλαῦρον καὶ Φαῦλον· Φλαῦρον μὲν γὰρ ἐστὶ τὸ μικρόν κακόν, Φαῦλον δὲ τὸ μέγα, convenit Scholiasta ad Platonis Minoem p. 321 D et consentit etiam Herennius Philo apud Valckenaerium ad Ammonium p. 174; sed non opus est ostendere, quam perversa ea doctrina sit. Tam egregie falluntur illi ut qui prorsus contrarium statuatur et contendat Φλαῦρον esse τὸ μέγα κακόν, Φαῦλον τὸ μικρόν, is levius erret et paulo propius accedat ad id quod verum est. Noli autem mirari grammaticos circa eam quaestionem titubasse, nam adjectivum Φαῦλος significationem mutaverat et altero saeculo post partum Virginis Graeculi Φαῦλον appellabant, quod ipsis Atheniensibus erat Φλαῦρον. Adnotatio est Aelii Dionysii apud Photium: Φαῦλον ἢ μεῖς μὲν ἐπὶ τοῦ κακοῦ καὶ μοχθηροῦ τάσσομεν· παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς σημαίνει τὸ ἀπλοῦν, καὶ ἰδιον. καὶ τοῖς λοιποῖς, modo rescribas: καὶ τὰ λοιπά, quod nescio quomodo olim me fugit. Similia adnotata sunt ad Platonis Remp. IV 423. Boethus in Platónico lexico de adjectivo Φαῦλος copiose disputaverat; vide hodie eius doctrinam in Photii lexico, quam Dindorfius rectissime composuit cum Schol. Plat. Alcib. 147 D. Scribit sic: Φαῦλον· τὸ ἀπλοῦν ὡς Εὐριπίδης ἐν τῷ Λικυμνίῳ· Φαῦλον ἀκομψον τὰ μέγισ' ἀγαθόν, ἀπλοῦν καὶ ἀπόνηρον λέγων· τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ τυχεύοντος, οἷον Φαῦλον πρᾶγμα ἔσται τὸ τυχεὶν πρᾶγμα. Πλάτων· (Legg. XI. 918 C) πρᾶγμα δ' ἔσται ὡς ἔοικεν οὐ Φαῦλον οὐδὲ μικρᾶς δεόμενον ἀμετῆς· τάττειτο δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μοχθηροῦ, ὅταν ἀντιδιατέλληται πρὸς τὸ σπουδαῖον, ὡς Πλάτων· (Legg. VI. 756 fin.) δοῦλοι γὰρ καὶ δεσπότες οὐδέποτε ἂν γένοιτο φίλοι οὐδ' ἐν ἴσας τιμαῖς διαγενόμενοι Φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι· τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου· Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν· Εἰ μικρὸς ὦν τὰ Φαῦλα νικήσας ἔχω· καὶ ἐπὶ τοῦ ῥαδίου· Πολιτείας δ'· (Rep. IV. 423 C) καὶ Φαῦλόν γε, ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν· καὶ τούτου δ' ἐγὼ ἔτι Φαυλότερον· τάττεται καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ καὶ εὐκαταφρονήτου, ὡς Δημοσθένης (adv. Aristocr. 1 et adv. Conon. 13) καὶ ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ τῶν

ἀποφάσεων καὶ ἐπὶ πένητος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδόξου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνοήτου. Sic breviter lex. rhet. Bk. p. 315. 1, τὸ Φαῦλον σημαίνει δέκα, ubi eadem fere decem significationes enotantur. Agnoscimus Boethum etiam in Scholiis ad Platonis Alcibiadem: τὸ Φαῦλον ἐπὶ τεσσάρων ἐννοιῶν τάσσεται, κατ' ἐναντιότητα παραλαμβάνομένων. ἐπὶ ἀπλότητος καὶ εὐηθείας Δημοσθένους· (Fals. Leg. § 30) οὐ γὰρ εἰ Φαύλοις ὑμεῖς προσάταις χρήσθε· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπαίνου Εὐριπίδης· Φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγισ' ἀγαθόν· ἐπὶ δὲ μεγέθους, Φαῦλον σόμα ἀντὶ τοῦ μέγα· ἐπὶ δὲ μικρότητος εὐθέως ἐν ἀρχῇ τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους. Λέγουσι δὲ καὶ τὴν Φαυλίαν ἐλαίαν μικρόκαρπον οὔσαν οὕτως ὀνομάζεσθαι. ἐκνενίκηκε μέντοι τὴν παλαιὰν χρῆσιν ἢ εἰς τὸ κακὸν μετέληψις· Φαῦλον γὰρ οἱ πλείστοι τὸ κακὸν ἐξακούουσι. Itaque videmus postea Φαῦλον usurpatum fuisse, ubi olim Φλαῦρον atque haec causa fuit, cur Lobeckius ad Aiace p 473 utriusque vocabuli descrimen definire non potuerit. cum inter veteres et recentiores scriptores non satis accurate distingueret. Faciam initium ab eo quod est facillimum, ab vocabulo Φλαῦρος, nam Boethus rem minime expedivit et fidem superat fuisse olim qui crederent unius vocabuli decem esse posse significationes et Φαῦλον dici modo τὸ μέγα modo τὸ μικρόν, quo nihil potest fingi absurdius. Ac primum videmus Φλαῦρον, quod multo rarius invenitur quam Φαῦλον, significare κακόν, πονηρόν, ὀυδενὸς ἄξιον. Aristophanis verba sunt Nub. 834: εὐσόμει καὶ μηδὲν εἴπης Φλαῦρον ἄνδρας δεξιούς, hoc est opinor: μὴ κακῶς εἴπης. Sophoclis est in Aiace vs. 1162: αἴσχιστον κλύειν ἀνδρὸς ματαίου Φλαῦρ' ἔπη μυθουμένου i. e. κακῶς λέγοντος et vs. 1323: ἐγὼ γὰρ ἀνδρὶ συγγνώμην ἔχω κλύοντι Φλαῦρα συμβαλεῖν ἔπη κακά, i. e. κακῶς ἀκούοντι. Eodem sensu Thucydides dixit 1. 126: Φλαῦρος εἶχον σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. Plat. Politic. 273 C: σμικρὰ μὲν Φλαῦρα. μεγάλα δ' ἐνέτικτεν ἀγαθὰ. Plat. Legg. XII. 955 C: ἐπ' ἀγαθοῖς μὲν δεῖ δέχεσθαι δῶρα, ἐπὶ δὲ Φλαῦροις οὐ. Adde Plat. Legg. X 900 E, Epinom. 979 B, 983 C, Epist. 2. 310 C; 7. 348 D. E. Pariter Isocrates 5. 76: οὐδὲν ἂν λέγοι περὶ αὐτοῦ Φλαῦρον. Id. 8. 81 et 15 168: δεδοικα μὴ ἀπολαύσω τι Φλαῦρον. Id. 12 16 et 15. 260 αἰεὶ τι Φλαῦρον περὶ ἐμοῦ λέγουσιν. Id. 15. 33: ὁ μὴδ' ἀκηκοὼν μηδὲν πώποτε Φλαῦρον. Id. 15. 103: οὐδὲν Φλαῦρον εἰπεῖν ἐτόλ-

κησε. Id. 15. 139: τοὺς φλαῦρον τι λέγειν τολμῶντας. Id. 15. 297: τῆς δόξης ταύτης φλαῦρον τι καταγιγνώσκειν. Id. 19. 21: φλαῦρον οὐδὲν ἀπέλαυσα. Id. 19. 23, unde luculenter apparet quid sit φλαῦρον, habet: ἀγαθὸν τι ἀπολέλυκα.

Satis videmus τὸ φλαῦρον idem fere esse quod τὸ κακὸν καὶ τνηρόν. Diversum est τὸ φαῦλον, quod medium est inter τὸ κακὸν et τὸ ἀγαθόν. *Mediocre* Latine dicimus. Ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; scripsit Plato, quod Cicero vertit ita: Haec peregrinatio *mediocris* vobis videri potest? Φαῦλος est in quo nihil inest quod reprehendas, sed non magis is habet quod laudes. Quem φαῦλον dicimus, idem est ἐπιεικής, sed hoc interest: laudamus τὸν ἐπιεικῆ quod vitii immunis est; vituperamus τὸν φαῦλον quod omnis virtutis expers est. Eundem hominem amici ἐπιεικῆ appellabunt, inimici autem qui omnia maligne interpretantur φαῦλον. Cives φαῦλοι neque ἄριστοι sunt nec κάκιστοι et qui auream diligit mediocritatem, cum Euripide medicare poterit: φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγιστ' ἀγαθόν, nam *mediocris* vitae conditio omnium tutissima. Dixit idem poeta in *Ione* vs. 834: φαῦλον χρηστὸν ἂν λαβεῖν φίλον θέλοιμι μᾶλλον ἢ κακὸν σοφώτερον, unde vides φαῦλον minime esse κακόν. Eiusdem est fragmentum 212:

δαιτὸς δὲ πληρωθεὶς τις ἄσμενος πάλιν

φαύλῃ διαίτῃ προσβαλὼν ἦσθη σόμα,

nam φαύλη δαίτα non est sordidus victus, quo nemo delectari potest, sed *simplex* et frugalis. Saepe componuntur οἱ φαῦλοι et οἱ σπουδαῖοι, veluti Plat. Legg. VI. 756 extr., Isocr. 1. 1; 1. 43; 1. 48; 1. 50; 2. 30; 5. 27; in ea comparatione possunt inferiores videri et sunt nec tamen malitiosi sunt habendi, veluti apud Isocratem 15. 250: πῶς οὐκ ἄλγος τοὺς τοῦ φαυλοτέρου πεισμένους τὴν ἐπιμέλειαν ἐπαινεῖν μᾶλλον ἢ τοὺς τοῦ σπουδαιότερου; sunt utrique laudandi sed non sunt aequae laudabiles, nam corporis exercitatio minoris habenda est quam mentis et facit Isocrates cum Paulo Apostolo, qui censebat ὅτι ἡ σωματικὴ γυμνασία πρὸς δλίγην εἶη χρήσιμος. Opponuntur etiam οἱ φαῦλοι τοῖς ἀγαθοῖς, nam est quidem aliquid nihil admodum peccare, sed qui nihil peccat nondum continuo *bonus* est. Hinc Isocrates scripsit v. c. 7. 5: ἴδοιμεν γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῆς φαυλοτέρως (μερίδος) εἶναι δοκούσης ἐπὶ τὸ βέλτιον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς

πράξεις ἐπιδιδούσας, ἐκ δὲ τῆς κρείττονος φαινομένης ἐπὶ τὸ χεῖρ εἰθισμένως μεταπίπτειν. Cf. 12. 110 et 12. 248 Recte quoque idem ad Demonium § 30: εἰὰν ἀποδέχη τῶν φίλων τοὺς πρὸς τὸ φαυλότατον χαριζομένους, οὐχ ἔξεις ἐν τῷ βίῳ τοὺς πρὸς τὸ βέλτιστον ἀπεχθανομένους. Nec stultus est φαῦλος ἄνθρωπος, ut indoctus, quem οἱ πεπαιδευμένοι postea ιδιώτην dicebant. Hoc modo Euripides dixit Phoen. 696: καὶ σοφοῖς καὶ τοῖσι φαῦλοι ἐνδίκῃ et Plato in Symposio 174 C: κινδυνεύσω φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς ἵεναι θοίνην ἄκλητος. Luculentus est etiam in vi cinia locus p. 175 E: οἶμαι γὰρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φαύλη τις ἂν εἴη καὶ ἀμφισβητήσιμος, ὥσπερ ὄναρ οὔσα, ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε καὶ πολλὴ ἐπίδοσιν ἔχουσα. Sic quoque adiectivum usurpavit Isocrates 4. 48. Quid autem intersit inter τὸν ἐπεικῆ et τὸν φαῦλον ostendunt Plato Epist. 2. 311 E et Isocrates 5. 135: supra hoc iam attigi. Non autem eodem loco haberi τοὺς φαύλους et τοὺς μοχθηροὺς, docebit Isocrates 1. 38: κἀκείνων μὲν τοῖς φαύλοις μέτεσι, ταύτης δὲ τοῖς μοχθηροῖς ἀδύνατον μεταλαβεῖν. Uter verbo dicam, quidquid est leve, mediocre, in quo nihil eminet quod neque optimum est neque pessimum, id omne φαῦλον dicitur. Facillimum est multos praeterea afferre locos, sed parum id proderit. Sophoclis verba supra apud Boethum offendimus εἰ μικρὸς ὢν τὰ φαῦλα νικήσας ἔχω. Plato scripsit in Phaedon. 95 E: φαῦλον πρᾶγμα ζητεῖς. Οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων dicuntur Plat. Symp. 181 B et Isocr. 15. 258 et 16. 23 Legitur Plat. Legg. VIII 839 C: εὖ τὸ σῶμα ἔχων καὶ μὴ ιδιωτικῶς ἢ φαύλῳ et XII 966 E: ἰδὼν ταῦτα μὴ φαύλως μὴδ' ιδιωτικῶς. Utilis imprimis locus est Isocr. 2. 32: τὰ μὲν καὶ ΦΑΥΛΟΙΣ παραγίνεται, τὴν δὲ οὐχ οἶόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς ΔΙΕΝΕΓΚΟΝΤΑΣ κτήσασθαι. Adde apud eundem 2. 44; 4. 6; 6. 5; 7. 7; 9. 59; 10. 13; 15. 200; 15. 210; 15. 283; 16. 33; 19. 37 et ut tandem finem inveniam, 12. 71: ὢν (ἀρετῶν) πολλοὶ τὰ φαύλων κοινωνοῦσι, qui homines, uti vides, minime mali sunt. Scribit Galenus, quem locum Stephanus mihi indicavit, oppositam τὴν φαύλην δίαίταν τῇ ἀκριβεῖ. Revocavit hoc mihi in memoriam Alcibiadis verba apud Thucydidem VI. 18: νομίσατε νεότητά μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ τὸ φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς συγκαταθεῖν μάλισ

ν ισχύειν. Non possum non suspicari interpolata esse verba καὶ τὸ μέσον, quae qui adscripsit, is bene intellexisse videtur, quid esset τὸ φαῦλον. Ceterum φαῦλος et φαῦρος multo rarius ab librariis permutantur quam quis putaverit. Exemplum habes ἐν τῷ λογίῳ Ἑρμῇ p. 276. Apud recentiores Graecos dubia saepe optio potest videri.

Redeo in viam. Apud Isocratem 5. 96: πλέον ἀνήλiskon εἰς τὰς διδομένας τοῖς συλλέγουσι δωρεὰς ἢ τὴν εἰς τοὺς στρατιώτας μισθοφοράν, multo malim substantivum συλλογεῦσι. Tum § 108 pro διαγόντα corrigendum est διαγαγόντα. Deinde legebatur olim § 147: ἐκ δὲ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχίας, Bekkerus ex Urbinatē Codice rescripsit τῆς Μαραθῶνι μάχης καὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας. Malim omissa praepositione Μαραθῶνι et Σαλαμῖνι, sicuti recte legitur 4. 109; 12. 94 et 14. 8, sed Bekkerus vitium non correxerat 8. 38. Denique 5. 154: ἦν γὰρ ταῦτα πράττης, ἅπαντες σοι χάριν ἔχουσιν, verum est πράττης.

Negligenter admodum Archidamus loquitur apud Isocratem 6. 11. Erant qui Lacedaemoniis suaderent ut Messeniis libertatem redderent, quos graviter reprehendens Archidamus ita dicit: τὴν δόξαν ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑτακιοσίοις ἔτεσι κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ἡμᾶς ἀποβαλεῖν. quasi Spartani iam septingentis annis ante subegissent Messeniam. Tum recurrit solemne vitium 6. 30: περὶ δὲ Μεσσηνίας οὔτε βασιλεὺς οὐδ' ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις οὐδὲ πῶποθ' ἡμῖν ἐνεκάλεσεν ὥς ἀδίκως κεκτημένοις αὐτήν pro οὐδέεν.

Vitium est quo nullum aliud levius 6. 52: ἀναμνήσθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τὸν παρελθόντα χρόνον, εἰ πολιορκουμένην τὴν τῶν πόλεων τῶν συμμαχίδων εἰς μόνος Λακεδαιμονίων βοηθήσειεν, ὑπὸ πάντων ἂν ὠμολογεῖτο παρὰ τοῦτον γενέσθαι τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς, deinde orator affert exempla Pedariti, Brasidae et Gylippi. Particula autem ἂν accessit ex Urbinatē Codice, nam olim legebatur ὠμολογεῖτο. Quid scribendum est? Quivis enim videt particulae nunc non esse locum. Nimirum: ἀνωμολογεῖτο.

Pergit ostendere Archidamus sociorum incommoda, qui ne ipsi quidem dicere habeant, quorum sit miserrima conditio, 6. 65. Οὔτω δ', inquit, ὠμαλισμένοι ταῖς συμφοραῖς εἰσίν, ὥς τε μη-

δένα διαγνώναι δύνασθαι τοὺς κάκιςα πράττοντας αὐτῶν. Quanto melius scribetur: μηδένας! Vide eum pluralem numerum recte positum 14. 2 et 14. 8. Deinde debetne ferri 6. 75: ποία γὰρ ἂν τῶν πόλεων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοιοῦτον πόλεμον ὑπομείνειεν, οἶον εἰκὸς γενέσθαι βουλευθέντων ἡμῶν; Intelligam: βοηθοῦντων. Sequitur 6. 90: χρὴ σκεψαμένους ἐλέσθαι μὴ τὸ τοῖς συμμάχοις ῥᾶσον, ἀλλ' ὃ πρέπον ἔσαι τῇ Λακεδαιμόνι. Legendum est ἄριστον et notum est illa adiectiva saepe confundi, cf. Wyttenb. Eclog. p. 356, qui primus emendavit Herodotum 3. 80: διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι.

Aoristo opus est 6. 98: δόξομεν γὰρ τὸν παρελθόντα χρόνον ἀλαζονεύεσθαι et facillimum fuerit corrigere: ἀλαζόνες γενέσθαι. Nec minus evidens mendum est 6. 104: λέγω ἢ τὴν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, ubi vel puer corrigat: τὴν Θηβαίων, neque opus est rem demonstrare laudatis exemplis, veluti 5. 30: τὴν τε πόλιν τὴν Ἀργείων καὶ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὴν Θηβαίων καὶ τὴν ἡμετέραν, vel 8. 116: τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίαν. Bis praeterea observavi excidisse articulum, nempe 5. 81: Διονύσιον (τὸν) τὴν τυραννίδα κτησίμενον et 12. 145: ὑπὸ τῶν φυλετῶν καὶ (τῶν) δημοτῶν. Adeo non vitat articulum Isocrates, ut interdum apud eum abundet, veluti 2. 6: τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς παραχῆς, 8. 119: τὴν ἀπολασίαν καὶ τὴν ὕβριν, 12. 18: τῆς Ἡσιόδου καὶ τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, quae verba recurrunt 12. 33, 15. 8: συκσφάντην δ' ὄντα τὸν γεγραμμένον καὶ τὸν πράγματά μοι παρέχοντα, 15. 78: τῶν εὐδοκιμούντων καὶ τῶν ὠφελίμων εἶναι δοκούντων, 15. 121: τοὺς ἀπειλοῦντας καὶ τοὺς ἐκφοβοῦντας, alibi fortasse. Quod legitur 14. 15: τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, novimus quid Graecitas postulet. Sed multum miror 10. 8: ὁ τῶν πτωχευόντων καὶ φευγόντων βίος ζηλωτότερος ἢ ὁ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Hicne est Isocrates, qui vocalium concursum vitare solebat et nunc, cum facillime posset, vitare noluit? Alibi tamen solet interdum vocabulorum ordinem immutare, ne turpes hiatus orationem dedecorent, v. c. 8. 58: ὥς τε μεταξὺ πάσχωιν εὖ πολεμεῖν et 12. 99: τοιοῦτον ἐν τοῖς συμμάχοις τι διαπραξαμένη ἦν. Vix dubitari potest quin verum sit: τοῦ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

In Panegyrico notabimus § 6 ubi πυκνοτέρας requiritur pro

πυκνοτάτας, sed imprimis me advertit § 12: *δισκαριφησάμεθα καὶ διελύσαμεν*. Norunt Mnemosynes lectores, verbum *διελύσαμεν* spurium videri Cobeto, qui ea de re egit in Praefatione ad Novas Lectiones p. XXXIII. Equidem dubito, cum videam Isocratem τὰ *ισοδύναμα* coniungere. Ecce pauca quaedam de pluribus exempla: 2. 35: *ἐμπειρία καὶ φιλοσοφία*, 3. 9: τῶν *ταυδεύοντων καὶ φιλοσοφούντων*, 4. 6: *σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν*, 4. 186: *πονήσει καὶ φιλοσοφήσει*, 5. 29: *μετὰ λογισμοῦ καὶ φιλοσοφίας*, 8. 5: *μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν*, 8. 116: *φιλοσοφεῖν καὶ σκοπεῖν*, 9. 78 et 12. 11: *φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν*, 15. 121: *φιλοσοφεῖν καὶ πράττειν*, 12. 240: *καλὸν καὶ φιλόσοφον*, 15. 247: *πόνῳ καὶ φιλοσοφίᾳ*, 15. 285: *πονητέον καὶ φιλοσοφητέον*. Atque haec quidem sunt exempla verbi *φιλοσοφεῖν*, de cuius potestate Harpocration dixit: sequuntur alia: 5. 75 et 12. 48: *φρβεῖσθαι καὶ δεδιέναι*, 5. 77: *ἀγανακτεῖν καὶ μισεῖν*, 5. 137: *μισεῖν καὶ καταφρονεῖν*, 7. 48 et 8. 83: *θαυμάζειν καὶ ζηλοῦν*, 7. 73: *κακοδαιμονησάντων καὶ μανέντων*, 8. 41: *μαίνεσθαι καὶ παραφρονεῖν*, 8. 142: *ζηλῶται καὶ μιμήσασθαι*, 15. 17: *συναρμόσαι καὶ συναγαγεῖν*, 15. 62: *ἐπιτιμᾶν καὶ βασκαίνειν*, 15. 103: *ἡλεσθῆαι καὶ διατάξασθαι*. Nec verba tantum synonyma hoc modo apud Isocratem componuntur, sed nomina quoque substantiva, adjectiva, adverbia, v. c. 3. 7: *ἀληθὲς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος*, 3. 13; 9. 26; 9. 38 et 15. 321: *ὁσίως καὶ δικαίως*, 3. 17: *ἡδίῳν καὶ πραότερα καὶ δικαιότερα*, 3. 29: *τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην*, 3. 48: *ἐπιμελῶς καὶ δικαίως*, 3. 57 et 3. 64: *πιστοὶ καὶ δίκαιοι*, 10. 37: *νομίμως καὶ καλῶς*, 10. 62: *σύνοικον καὶ πάρεδρον*, 11. 25: *ἀγίως καὶ σεμνῶς*, 12. 31: *ἡδέαι καὶ βερύτητες*, 12. 124: *ὁσίως καὶ καλῶς*, 13. 6: *καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι*, 14. 2 et 15. 284: *ὁσιωτάτους καὶ δικαιωτάτους*, 14. 54: *μειζόνων καὶ δικαιωτέρων*, 15. 130: *ταραχαὶ καὶ τύρβη*, 15. 146: *πόνου καὶ ταλαιπωρίας*, cet. Hoc igitur modo nihil mirum, si Isocrates coniunxit verba *δισκαριφησάμεθα* et *διελύσαμεν*. Cf. Κόντος ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ p. 574.

In Areopagitico § 23 ex prava correctione natum est futurum *βραβεύσειν* pro praesenti tempore. Deinde 7. 48: *ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔμενον ἐν οἷς ἐτάχθησαν*, multum praestat compositum *ἐνέμενον*. Cognoscat mihi quis haec pauca exempla: 1. 8: *λήθην ἐμποιῆσαι*, quae locutio iterum occurrit 5. 37; 5. 107:

ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσι ζῶσεις καὶ ταραχὰς καὶ σφαγὰς ἐμποιοῦν-
τες, 5. 150: ἐνοιαν ἐμποιοῦσιν, 8. 6: προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν, 8.
128: ἐμποιεῖ λύπας, 12. 55: ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιῆσαι, 12. 183:
τῆς ἀρετῆς ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγιγνομένης, 15. 31: φθόρον ἐμποιῆ-
σειν· adde 5. 60; 5. 124; 6. 38; 6. 86; 7. 38; 13. 6; 15.
214; 15. 230; 15. 253; 15. 271. In Antidosi § 130 malim:
τοὺς φθόρους τοὺς ἐγγιγνομένους ἡμῖν quam ἐπιγιγνομένους
et § 201: ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις οὐδὲν ἐνεορακότες τούτων
συμβαῖνον, quam ἐορακότες.

Minutum est 8. 12 pro κινδυνεύοντες corrigere κινδυνεύουσιν,
uti et 9. 14: ἤλθον οἱ προεσῶτες τῶν πόλεων ἱκετεύοντες pro
ἱκετεύοντες. Paulo gravius erratur 8. 104: τοὺς γὰρ ἐν με-
γίσαις ἐξουσίαις γεγενημένους ἴδοι τις ἂν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς
περιπεπτωκότας ἀρξάμενος ἀφ' ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων. Sic
olim recte edebatur, sed post Bekkerum ex Urbinatē Codicē
pessime receptum fuit ἀρξάμενους. Sic loqui amant omnes.
Plat. Gorg. 471 C: ἔστιν ὅστις Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἀρξάμενος δι-
ξαιτ' ἂν ἄλλος ὅστις οὖν Μακεδόνων γενέσθαι; Isocr. 12. 5: δι-
λέξομαι οὐκ ἀπὸ τούτων ἀρξάμενος ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐμοὶ συμβεβη-
κότων. Isocr. 15. 59: ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς ἀνάγνῃ.
Non multum confert ad rei intelligentiam 16. 14, sed non
abutendum est iis quae leguntur 15. 231: εὐρήσετε τοὺς ἀρίστους
ρήτορας καὶ μεγίστην δόξαν λαβόντας πλείων ἀγαθῶν αἰτίους τῇ
πόλει γεγενημένους, ἀρξάμενους ἀπὸ Σόλωνος· ibi enim agitur
de longa oratorum serie, quorum Solon primus est, sed in
Oratione de Pace § 104, a quo loco fecimus initium, ita tan-
tum posset ferri ἀρξάμενους, si Athenienses et Lacedaemonii
antiquitus magnam potentiam nacti essent, deinde calamitati-
bus concidissent. Nihil est ἀρξάμενους nisi coniectura Urbinatis
scribae, cuius correctiones saepe non pluris faciendae sunt
quam τοῦ τυχόντος. Operae pretium est cognoscere luculentum
exemplum quod inveni 6. 18: ἐκβληθεὶς γὰρ Τυνδάρεως ἐκ
τῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ Κάτωρ καὶ Πολυδεύκης ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη-
σαν, καταγαγόντος αὐτὸν Ἡρακλέους, δίδωσιν αὐτῷ τὴν χώραν.
Hic forte dormitavit Urbinas scriba et putavit Eurystheum
fuisse qui Lacedaemonem Herculi dono dederit itaque in *textu*
dedit, quod nemo recepit nec recepturus est: ἐκβληθέντος γὰρ
Τυνδάρεω.

Notabilis mihi videtur usus reflexivi pronominis in hisce 8. 18: οἱ μὲν σφίσιν αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Hoc modo Isocratem haud raro dicere deprehendi, ubi ἀλλήλοις potius exspectes. Dabo quaedam exempla. Legitur 10. 53: περὶ δὲ ταύτης πρὸς σφᾶς αὐτοὺς ἐπολέμησαν, 12. 13: λοιδορουμένους σφίσιν αὐτοῖς, 12. 158: οὐ πρότερον ἐπαύσαντο σφᾶς τ' αὐτοὺς ἐπολλύουσai καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας. Exemplum primae personae habes 12. 159: ἀλλοτριώτερον ἔχομεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Alibi pronomem librariorum incuria excidit, veluti 4. 17: τὰς πλεονεξίας ἃς νῦν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν (σφίσιν) αὐταῖς γίγνεσθαι, quae verba cum eodem vitio iterum leguntur 5. 9. Nec tamen dubium est quomodo Isocrates dicere soleat, cuius illa recte se habent 4. 34: ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, ex quo loco itidem apparere poterit, si quis forte non statim id animadverterit, quo sensu iis locis, quos supra exscripsi, dictum sit σφίσιν αὐτοῖς pro ἀλλήλοις. Addo 5. 145: σφίσιν αὐτοῖς μεγίστην δυναστείαν κτησαμένους, 7. 51: παρεῖχον σφᾶς αὐτοὺς πισούς, 12. 58: δυνηθέντας κατασῆσαι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν αὐτὴν ἔξιν, alibi. Ceterum non semel hoc pronomem excidit vel perperam fuit additum. Legitur v. c. 7. 69: ὥς τε Λακεδαιμονίους ἐλθεῖν δεησόμενους μὴ περιδεῖν σφᾶς αὐτοὺς ἀνασάτους γενομένους. Bekkerus ibi quoque ducem sequitur quem solet et cum Urbinate Codice σφᾶς omittit, sed rectissime observavit praestare σφᾶς solum. Verum nihil dixit de 12. 255: τοσοῦτον φρονῆσαι φῆς αὐτοὺς ὥς' οὐχ ἡγήσασθαι σφᾶς αὐτοὺς ἀξίους εἶναι ζῆν, εἰ μὴ δεσπότῃ γενέσθαι δυνηθεῖεν, quod merito suspicionem movet. Sed turpiora sunt 5. 149: ταῦτα διελθὼν πρὸς αὐτόν, αἰτιῶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμήν, 11. 47: διέλθε πρὸς αὐτόν, 15. 145: οὐ μόνον αὐτὸν παρέχεις ἀλλὰ καὶ τὸν υἱόν, nam certum est prorsus ταυτόν requiri.

Orationem de Pace nondum dimittere possum. Legitur 8. 124 et 8. 145 εὐπραγία et recurrit eadem forma, qua diserte legimus etiam Thucydidem fuisse usum, 7. 13; 9. 42; 12. 32 et 15. 142. Κακοπραγία est 15. 300; hinc suspicor 6. 30 δυσπραγίαν verum esse, non δυσπραξίαν.

Praepositio περὶ apud Isocratem interdum miro modo abundat, sed tantus est locorum numerus ut de corruptela nemo

cogitare debeat. Legitur v. c. 9. 2: αἰσθησις περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων. Fieri potest ut alii quoque sic dixerint, sed mihi quidem hoc inusitate accidit ad aures. Scripsit tamen idem 10. 9: περὶ τῶν πολιτικῶν ἐπισήμην ἔχουσιν, 10. 14: περὶ τοιαύτης ἐμνήσθη γυναικός, 10. 38: κριτὴς περὶ τῶν Ἑλένης προσόντων ἀγαθῶν, 10. 46: περὶ πράγματος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, 19. 42 in Aeginetico leguntur eadem verba quae modo ex Evagora excitavi, denique 20. 1: τὰς τιμωρίας ἴσας ποιεῖσθαι περὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν χρημάτων. Cupio edoceri num alii quoque sic dixerint.

Scio quid contra dici possit et tamen fere malim 9. 3: πᾶν ποιοῦντας ὅπως καταλείψουσι, quam πάντα. Multo gravius est vitium 9. 5. Iudice Isocrate laudare nos oportet et tollere non veteres illos tantummodo admodum antiquos, sed etiam aequales, si qui simili honore digni reperiuntur; sic juvenum potissimum animi incenduntur, dum videbunt ὅτι τούτων εὐλογήσονται μᾶλλον ὢν ἂν ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παράσχωσιν. Hunc locum equidem aut non intelligo aut expungendum est pronomen ὢν. Magno opere miror viros doctos hoc nondum sensisse; Blassius certe, cuius improbo sed utili labore gratus utor, ad eum locum nihil adnotavit. Sed idem recte vidit ὑπερβάλλη requiri, non ὑπερβάλλη, in hisce 9. 6: ὅταν αὐτὸν προεῖδῃ μὴδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιοθησόμενον. Itaque credibile est, eum aliquando editurum esse 15. 258: ἐλπίζοντες, ἦν τούτους διαβάλλωσι, τοὺς αὐτῶν ἐντιμωτέρους ποιήσιν, non διαβάλλωσι. Sequitur § 33: ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθεῖην, ῥᾶδιον ἐκ τούτων εἶναι γινῶναι τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου, ubi commendo: ἐκ τούτων γ' εἶναι· vide modo 10. 8; 11. 6; 11. 28; 12. 27; 12. 216; 12. 202; 15. 314; 20. 11. Supra hoc jam attigi. Accedat praeterea 15. 246: οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εὐξαίτο μάλιστα μὲν αὐτὸς δύνασθαι λέγειν, εἰ δὲ μή, τοὺς παῖδας, ubi rescribe τοὺς γε παῖδας· vide modo, ut in re minime necessaria, 15. 287: εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου, τούτου γε χάριν ἔχειν.

Licetne Graece dicere sicuti hodie editur 9. 48: οὐ δέδοικα μὴ Φανῶ μεῖζω λέγων? Vel 7. 18: πῶς δ' οὐ χρὴ δεδιέναι μὴ τελευτῶντες ἐξεκείλωμεν? Bene opinor 10. 47: τοιαύτης δὲ τιμῆς τυχεῖν οὐχ οἶόν τε μὴ οὐ τὸν πολὺ τῇ γνώμῃ διαφέροντα. Ac

statim sequitur 9. 49: πρὶν μὲν γὰρ λαβεῖν Εὐαγόραν τὴν ἀρχήν, ubi reponam: πρὶν μὲν γὰρ. Est hoc vitium apud Demosthenem etiamnunc frequentissimum.

Scribit Herwerdenus in Studiis Thucydideis p. 116, historiarum scriptorem formam πλέον usurpare, sed ceteris casibus et numeris ubique apparere diphthongum. Quantum video, eadem quoque formae Isocrati in usu fuerunt, quam ob rem minus probō quod 9. 57 legitur. Invenio saepius, nam nihil attinet singulos afferre locos, πλέον, πλείω, πλείους, πλείονων, πλείοσιν, sed πλεόνων semel tantum 14. 31. Contra πλείονος paulo frequentius inveniri videtur quam πλείονος. Illud vidi sexies decies, hoc decies, sed fieri potest ut multi loci me fugerint nec res fortasse tanti est. Paulo utilius attendemus ad 9. 59, ubi κατὰ μικρὸν id significat quod solet; eadem ratio est 4. 32; 5. 1 et 15. 311. Nunc autem vide 6. 7: κατὰ μικρὸν ἀρετῆς ἀντιποιοιμένους, 11. 31: οἷς αὐτὸς μὴδὲ κατὰ μικρὸν τυγχάνεις κεχρημένος, 14. 52: μὴδὲ κατὰ μικρὸν οἴκτου δυνηθῆναι τυχεῖν, 15. 143: μὴδὲ κατὰ μικρὸν ὁμοίας οὔσας. Itaque nihil est cur doctis criticis obsequamur et deleamus praepositionem 3. 10: τοὺς λόγους τοὺς καὶ κατὰ μικρὸν ἡμᾶς ὠφελεῖν δυναμένους. Miram rem esse vides, quae digna est quam aliquando ulterius investigemus.

Leve est corrigere 9. 72 προγεγενημένων in hisce: εἴ τινες τῶν ποιητῶν περὶ τίνος τῶν γεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχρηται. Paulo minus ferendum est 9. 76: εἴ τις ἀθρόοις τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνου παραδοίῃ θεωρεῖν ὑμῖν καὶ συνδιατρίβειν αὐταῖς προ ἐνδιατρίβειν. Veluti apud Isocratem ipsum, ut alios taceam, 4. 158: τῶν μύθων ἥδις συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωικοῖς, ubi ἐνδιατρίβομεν vera lectio est. Notum est horum verborum discrimen: amicis συνδιατρίβομεν, rebus ἐνδιατρίβομεν.

Venio ad Helenae Encomium. Legitur § 2: ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἑώρων νεωστὶ τὴν περιεργίαν ταύτην ἐν τοῖς λόγοις ἐγγεγενημένην καὶ τούτους ἐπὶ τῇ καινότητι τῶν εὐρημένων φιλοτιμουμένους, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐθαύμαζον αὐτῶν. Qui sunt illi, quos Isocrates τούτους appellat? Intelligam: τοὺς νέους. Adulescentes enim, ut scribit Plato, χαίρουσιν ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεί. Tum 10. 12: περὶ τῶν

ὁμολογουμένων ἀγαθῶν praefero: ὁμολογουμένων. Deinde notabimus aliquot nomina propria, quae ex margine irrepserunt in textum, veluti 10. 20: μνησεῦσαι [Κόρην] τὴν Διδίς καὶ Δήμητρος, 10. 26: στρατευσάμενος ἐπὶ [Κενταύρους] τοὺς διφυεῖς, 10. 41: [Ἀλέξανδρος] ὁ Πριάμου, 12. 80: ὑπὲρ [Ἐλένης] τῆς Μενέλεω γυναικός. Sic 10. 27 Minotauri naturam describit, sed nomen reticet. Recte Plato in Gorgia 483 π: Ξέρξης ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, neque additum est proprium Darii nomen, sed alibi librarii fuerunt nimium diligentes, veluti in Menexeno p. 239 D: ὦν ὁ μὲν πρῶτος [Κῦρος] ἐλευθερώσας [Πέρσας] τοὺς αὐτοῦ πολίτας τῷ αὐτοῦ Φρονήματι ἄμα καὶ τοὺς δεσπότας [Μήδους] ἐδουλώσατο. Deinde pergit Plato dicere de Cyri filio, sed Cambysis nomen nunc recte quidem adscriptum est in Scholio, additamentum autem sese in textum non insinuavit. Pariter in Cratylo p. 404 A lege: οὐδ' ἂν [ὁ Κρόνος] δύναιτο ὁ πατὴρ συγκατέχειν, sed p. 396 A malim: [τῷ πατρὶ λεγομένῳ] τῷ Δίδι. Pleni sunt nostri libri istiusmodi exemplorum. Est tamen opus cautione quadam; veluti 10. 68: Πελοποννήσου δὲ συμπάσης ὁ Ταντάλου Πέλοψ ἐκράτησεν, ne vocales literae concurrant, omnino Pelopis nomen retinendum erit.

Denuo interpolator interstrepit 10. 39: [πρὸς τὸ μνησεύεσθαι] λαβούσης ἡλικίας, quod ridicule dictum est. Deinde 10. 42: τοῦτο τοῖς εὖ Φρονούσι πολλῶν αἰρετώτερόν ἐστιν, facile fidem inveniam, si contendero positivum αἰρετόν ab Isocrate scriptum fuisse, librarios autem non perepexisse quid esset πολλῶν αἰρετόν. Dubito de vera lectione 10. 57: τοὺς μὲν ὑπ' ἄλλῃ τινὶ δυνάμει γιγνομένους λοιδοροῦμεν καὶ κόλακας ἀποκαλοῦμεν et malim fere ἐπ' ἄλλῃ legere. Paulo certius idem illud ἐπὶ repones 4. 154: τίς τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰκισθεῖς τὸν βίον ἐτελεύτησεν; 16. 7: συστήσαντες τὴν βουλὴν καὶ τοὺς ῥήτορας ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι. Recte legitur 21. 12: ἐφ' οἷς γὰρ ἦν ἡ πόλις, οὐ τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐτιμωροῦντο et 15. 6: μηδ' ἐπὶ τοῖς βλασφημεῖν εἰθισμένοις ὥσπερ νῦν γενόμενον. Admirabile est olim bene editum fuisse 7. 62: τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα κατὰσᾶσαν, sed postea receptam fuisse malesanam Urbinatis scribae correctionem: ὑπὸ τῶν τριάκοντα. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα unice verum est et quantivis pretii est praeclarus Codex, modo uti scias et utaris libero iudicio.

Praepositio ὡς apud Isocratem minime rara est. Legitur 10. 59: ὡς Ἀλκμήνην ἤλθε, 4. 149: ὡς αὐτὸν πρεσβευόντων, 12. 160: πρέσβεις πέμπομεν ὡς ἐκεῖνον, 14. 53: ἐλθόντων ὡς τοὺς προγόνους ὑμῶν, 17. 51: ὡς Σάτυρον εἰσπλεύσεσθαι, 18. 6: ὡς τοὺς συνάρχοντας ἤγε, 18. 61: εἰσάγει σῖτον ὡς ὑμᾶς. Sed quid interest inter ὡς et πρὸς? Legitur 4. 121: ΩΣ ἐκεῖνον πλέομεν ὥσπερ ΠΡΟΣ δεσπότην. Gratias habebo, si quis me discrimen doceat vel ostendat πρὸς bene usurpari, ubi ὡς proprie locum habeat. Legitur 12. 162: πρὸς βασιλέα πρέσβεις πέμπουσαι.

Praeter usitatum morem dictum est 10. 63: θυσίας ἀποτελοῦσιν, nam haud parum rectius est ἐπιτελοῦσιν. Recte dictum est 11. 3: πρὸς τὰς ὠφελείας ἀποβλέπειν, 1. 17: πρὸς τὴν δόξαν, 5. 134: πρὸς τὰς τούτων κτήσεις, 8. 142: πρὸς ὃ χρὴ βλέποντας, 10. 42: πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀποβλέψας, 12. 102: πρὸς τὴν φιλίαν, 12. 217: πρὸς τὴν εὐσέβειαν, 15. 130: πρὸς τὸ δίκαιον, 15. 292: πρὸς τὸ βέλτισον. Recte quoque 3. 18: εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες, 9. 24: εἰς τοὺς τρόπους, 12. 188: εἰς οὐδὲν ἄλλο. Sed vitiosum est 12. 234: πρὸς ἐμὲ βλέψας, quae lectio est Urbinatis Codicis, nam ceteri libri πρὸς ἐμὲ βλέψας habent, quod non magis placet. Circa eam praepositionem haud raro erratur etiam in emendatissimis Isocratis libris. Legitur 5. 25: διαφέρουσι τῶν λόγων εἰς τὸ πείθειν οἱ λεγόμενοι τῶν ἀναγιγνωσκομένων, sed necessarium est rescribere πρὸς τὸ πείθειν. Nec magis genuinum 15. 279: ἔχει ῥοπήν εἰς τὸ πείθειν τὸ τοῖς κρίνουσιν ἀρέσκειν, neque abutendum est Aristophanis auctoritate, qui alio sensu dixit: ὃ χρησμὸς εἰς τοῦτο ῥέπει. Sed recte editur 4. 103: πρὸς εὐδαιμονίαν πλείστον ἐπιδόντες, 5. 16: πρὸς τοὺς Ἑλληνας συμφέρον, 12. 10: ἄτιμοι περιέρχονται πρὸς τὸ δοκεῖν ἄξιοι τινος εἶναι; contra errarunt librarii 12. 165: εἰς τὰς μάλλον τασιαζούσας ἐξέπεμπον τῶν πολιτῶν τοὺς μεγίστην δόξαν ἔχοντας. Nec fero equidem 16. 32: ἡγούμενος τὰς μὲν ἐνθάδε λειτουργίας ὑπὲρ τῶν ἰδίων πρὸς τοὺς πολίτας εἶναι, τὰς δ' εἰς ἐκείνην τὴν πανήγυριν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γίνεσθαι, nam sicuti bene scribitur τῶς τοὺς πολίτας, sic omnino requiro: πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Mittimus nunc praepositionum confusiones, ut veniam ad aliud corruptelae genus. Legimus 11. 12 esse Aegyptum ἀθα-

νάτῳ τείχει τῷ Νείλῳ τετειχισμένην. *Immortalem* murum appellare ineptum est. Firmata Aegyptus est αἰνῶ τείχει: hoc intelligo. Vera huius adiectivi forma est αἰνῶς, quod aliunde constat et testimonio Phrynichi in Anecdotis Bekkeri p. 347. 7, de quo loco Cobetum vide in Mnemosyne VII. 19. Ἐρεῖς δὲ καὶ, inquit, αἰνῶς ποταμὸς καὶ αἰνῶς κρήνη. Librariis fere scribere placuit αἰνῶς, atque hinc ortum est mendum in Isocratis Codicibus, nam ΑΕΝΑΩΙ perparum distabat ab ΑΘΑΝΑΤΩΙ. Deinde Isocrates pluribus persequitur, quantum boni Aegypto afferat τεῖχος illud αἰνῶν. Pythagoras deinde, uti legimus 11. 29, εὐδοξίᾳ τοὺς ἄλλους ὑπερέλαβεν, sed ille, uti opinor, reliquos ὑπερέβαλεν, quod quam sit necessarium, imprimis apparere poterit ex derivato nomine ὑπερβολή, in quo minus saepe erratur. Polycratem compellat Isocrates 11. 44 et scribit ita: τὸν γε λόγον ὃν συνέγραψας ὁμολογίαν τῶν ἐπικαλουμένων δικαίως ἄν τις εἶναι νομίσειεν, ipse autem dederat exemplum verae laudationis; hinc malim: ὃν σὺ συνέγραψας et vides cur pronomen exciderit. Denique intelligi non poterunt illa 11. 45: εἰ γὰρ τῶν μὲν ἀδικημάτων μὴ ῥᾶδιον εὐρεῖν ὃ μήπω τυγχάνει γεγεννημένον, τοὺς δ' ἐφ' ἐκάστοις αὐτῶν ἀλίσκομένους μηδὲν ἡγοίμεθα δεινὸν ποιεῖν, κτῆ, nisi suppleas: ῥᾶδιον ὅν.

Quod legitur 12. 70: ὑφ' ἐκατέρας τῶν πόλεων, paulo rectius est τοῖν πόλεοιν· huius nominis dualem vide 12. 48, 12. 97, 12. 108 et 12. 262. Eadem correctio paene necessaria est 15. 109; vide modo 4. 73 et 4. 75. Non satis assequor cur Bekkerus 4. 17 τῷ πόλει ediderit, sed τῷ πόλει 12. 156 et 12. 157. Πολέμοιν legitur 12. 191. Quum autem haud semel dicatur ἐκατέρα τοῖν πόλεοιν, miror quod legitur 12. 44: ἐφ' ἐκατέρας τῶν ἡπείρων pro τοῖν ἡπείροιον, quod fortasse itidem restituendum erit 4. 35, 5. 112 et 12. 166, quos locos Urbinas scriba neglexit corrigere, sicuti correxit 12. 44. Et quia nominum formas attigimus, etiam illud addam Πειραιᾶ legi 7. 67, 7. 68 et 18. 61, Πειραιῶς 15. 307 et 16. 46. Πλαταιᾶς 12. 92; hinc corrigendum Πλαταιέων 4. 109, 12. 94 et 14. 8, Πλαταιᾶς 12. 93, Δωριέων 12. 177 et 12. 190. Θεσπιέας 14. 9, denique Πειραιέως, quod quater invenitur in Callimachea, quae in Urbinato Codice deest, § 2. 7. 38 et 50. Emendandum quoque est 10. 48 τὰς θεοὺς pro θεᾶς, vide modo 10. 41

Malim equidem 12. 96: οὐκ ἀποσιωπητέον quam κατασιωπητέον. Peius est etiam 12. 166: πάντας ἐκβαλλόντες τοὺς μάλιστα sicu δεομένους κατ' ὀκίζον pro μετ' ὀκίζον. Quin etiam bis legitur κατοικισάμενος 19. 23, quum tamen satis apertum sit quid requiratur pro: ἐπειδὴ εἰς Αἴγιναν κατοικισάμενος ἡσθέησε. Deinde corrige 12. 43 et 12. 94. Itidem negligenter dictum est 15. 183: ἐπειδὴν γὰρ λάβωσι μαθητάς pro παραλάβωσι et 12. 27: περὶ τῆς καταθίκης pro παρακαταθήκης. Denique 12. 150 supplendum est: διὰ τῆς ἀκοῆς ἢ (διὰ) τῆς ὀψεως· sed hoc ut vincam, demonstratione utendum est paulo quam vellem longiore.

Quantum equidem observavi, nam facile fieri potuit, praesertim in re tam minuta, quam obiter tantum investigavi, ut aliquot loci me fugerent, Isocrates in duplici sententia praepositionem ἐκ numquam bis posuit. Ecce exempla: 3. 1 et 3. 22: ἐκ τῶν ἔργων ἢ τῶν λόγων, 4. 51 et 15. 58: ἐκ τῶν κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν, 5. 96: ἐκ τῶν πλανωμένων ἢ τῶν πολιτευομένων, 12. 254: ἐκ τε τῶν πόλεων καὶ τῆς χώρας, 15. 77: ἐκ τε τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν καὶ τῶν κινδύνων, 15. 97: ἐκ τε τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν συνουσιῶν, 19. 46: ἐκ ποίας οἰκίας μᾶλλον ἢ τρυφῆς. Idem fere valet de praepositione ἐν: 9. 61: ἐν τούτοις ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις, 12. 175: ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς μάχαις, 13. 14: ἐν τοῖς εὐφυέσι καὶ τοῖς γεγυμνασμένοις, 15. 147: ἐν τε ταῖς πανηγύρεσι καὶ τοῖς ἰδίοις συλλόγοις, 15. 158: ἐν τοῖς ἰδίοις ἢ τοῖς κοινοῖς, 15. 175: ἐν ταύτῃ μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, 16. 34: ἐν ταῖς θυσίαις καὶ ταῖς ἄλλαις δαπάναις. Nescio quomodo excipiuntur 3. 81: ἐν τοῖς λόγοις ἢ ἐν τοῖς ἔργοις et 16. 50: καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ. Aliarum praepositionum quae fuerit norma alii indagabunt quibus otium est, sed praepositio ὑπὲρ iteratur 6. 92: ὑπὲρ τῶν ἐνθάδε ψηφισθησμένων ὥσπερ ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀγώνων et 12. 68: οὐχ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας. Eadem ratio est praepositionis διὰ· 3. 56: μᾶλλον διὰ τὴν πραότητα τὴν ἐμὴν ἢ διὰ τὴν ἀρετὴν, 15. 151: οὐ διὰ πλοῦτον οὐδὲ διὰ ὑπερφάνειαν, 17. 46: διὰ τὸ μέγεθος τῶν συμφορῶν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων, 11. 20: διὰ τὴν ἐνδειαν καὶ διὰ τὸν πόλεμον. Atque sic 12. 150 malim quoque: διὰ τῆς ἀκοῆς ἢ (διὰ) τῆς ὀψεως.

Offendere debent verba quae leguntur 12. 98: τοῦ δὲ λέγεσθαι ταῦτα καὶ πολὺ πλείω καὶ μικρότερα τούτων, sed paratum est remedium; lege: μιαινώτερα. Non minus est sensu vacuum 12. 108: οὐς οἶμαι ῥαδίως εὐρήσειν, requiritur *refellendi* verbum scripsitque Isocrates ἀναιρήσειν, sicuti bene legitur 12. 112: ἣν μὲν οὖν ἀναιρῶσί τι τούτων. Minus certa correctio est 12. 143: πάσας τὰς ἡγεμονίας τὰς τῆς πόλεως αὐτοῖς παρεδίδσαν, miror enim pluralem numerum et libenter reponerem πάσας τὰς ἡνίας, sed frustra conatus sum eam correctionem idoneis exemplis stabilire. Dicitur Eurystheus 12. 194 bello fuisse aggressus Athenienses, ἐκκληψόμενος βίᾳ τοὺς ἐκείνου παῖδας. Verbum ἐκλαμβάνειν hoc modo usurpatum me non memini videre et arridet: ἐκκληψόμενος. Eandem corruptionem odoror Epist. 6. 15: ἐλπίζουσι δὲ, ὅσον μὲν ἀγαθὸν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, τοῦτο μὲν ἐκλήψεσθαι, τὰ δὲ δεῖνα διαφεύγεσθαι, nam ibi quoque malim: κλέψεσθαι. Denique 12. 262: συμβουλεύω σοι τὸν λόγον διδόναι τοῖς βουλομένοις λαμβάνειν, Isocrates hoc appellare solet: διαδιδόναι.

Recte editur 12. 257: ἐξεῖναι γὰρ εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι σφεῖς μὲν ὄντες οὕτως ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν οὐδεμιᾷ πώποτε τῶν μυριάδων πόλεων ἡκολούθησαν. Monstrare hic locus poterit quid probem 4. 11: τοσοῦτον διημαρτήκασιν, ὥσπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέροισι ἔχειν ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μετριότητας, τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον εἰπεῖν. Non assequor equidem quo referendus sit quartus casus σφᾶς et, nisi omnia me fallunt, syntactica ratio postulat, σφεῖς μὲν διορῶντες. Nusquam fortasse pronomen σφεῖς quod saepe periit, maiore cum evidentia restitui potest quam in Platonis Euthydemo, p. 305 D. Legitur ibi: εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφωτάτους, requiritur autem σφεῖς σοφώτατοι atque Bodleianus Codex revera habet σοφώτατοι. Veram lectionem Schanzius agnovit. Bis vocabulum periit apud Dionem Cassium. Legimus de Pompejo et Crasso Consulibus 39. 33: αὐτοὶ μὲν οὐδένα οὔτε ἐν τῇ βουλῇ οὔτε ἐν τῷ δήμῳ λόγον ὑπὲρ αὐτῶν ἐποίησαντο, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐπλάττοντο μηδενὸς σφῶν προσδεῖσθαι, quod intelliges si rescriperis σφεῖς. Notum est quanto opere Dio Cassius hoc pronomine delectetur. Pariter 44. 21 de Cicerone et aliis, qui Idibus Martiis ad epulas illas

non fuerant invitati: οὔτε γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ ἔργου ἄτε μηδὲν αὐτοῦ προσκοινωνήσαντες ἔλαβον, καὶ τοῦ κινδύνου τοῦ τοῖς δράσασιν αὐτὸ συμβάντος ὡς καὶ ἐπιβουλεύσαντές σφισι μετέσχεον. Exigua mutatio dabit lucem: lege: σφεῖς συμμετέσχον.

Non est admodum difficile ad pervidendum quid scripserit Isocrates 13. 12: τὸ τῶν γραμμάτων ἀνικήτως ἔχει καὶ μένει κατὰ ταῦτόν, nam legendum est ἀκινήτως. Eodem modo Meinekius correxit versiculum incerti Comici, quo supra usus sum. Legitur in Anecdosis Bekkeri p. 347. 7:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν ἐν δήμῳ φορεῖν

καλῶν λόγων αἰνῶν

ἧ πάντα κινήσεις λέγων,

quod Meinekius recte emendavit πάντα νικήσεις. Ceterum uno vocabulo inserto, equidem metrum sic restituerim:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν

(θησαυρὸν) ἐν δήμῳ φορεῖν καλῶν λόγων αἰνῶν,

ἧ πάντα νικήσεις λέγων,

quo facto etiam melius apparebit, quam recte Phrynichum reprehenderit Cobetus in Mnemosyne VII. 19.

In Antidosi statim ab initio me advertunt illa: βλασφημοῦντας περὶ τῆς ἐμῆς διατριβῆς καὶ λέγοντας ὡς ἔσι περὶ δικογραφίαν καὶ παραπλήσιον ποιοῦντας ὥσπερ ἂν εἴ τις Φειδίαν τολμήῃ καλεῖν κοροπλάθον. Non est hoc convicium, sed clamitabant Sophistae Isocratem occupatum esse περὶ δικορραφίαν. Non potest intelligi quid dicat Orator § 4: ἀντιδόσεως γενομένης περὶ τριηρχίας καὶ περὶ ταύτης ἀγῶνος ἔγνων καὶ τούτων τινὰς οὐχ οὕτως πρὸς με διακειμένους ὥσπερ ἡλπιζον. Scilicet scribendum est: ἀγωνιζόμενος. Tum non intelligo qua causa inductus Bekkerus edere potuerit 15. 36: οὐ μὲν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἔχων περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν, οὐδ' οὕτω φανήσομαι περὶ τοὺς λόγους τοὺς τοιοῦτους γεγενημένος, nam etiam puer corrigere poterit ἔχω. Eidem puero emendandum relinquo 15. 51: συγγνώμης τυγχάνειν παρ' ὑμῖν. Leve quoque est 15. 79: τὰ συμβέλλαια τὰ γιγνώμενα πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, corrigere ἡμᾶς. Inaudita forma est 15. 89: δεινὸν ἔσι διαφθείρασθαι τοὺς τηλικούτους pro διαφθείρεσθαι. Sequenti paragrapho supplebo: εἰ μὲν τις τοῦτον ἀπαγαγὼν (ὡς) ἀνδραποδισὴν et utere

eadem correxione 15. 146: ἐλέγχεσθαι τὸν βίον τὸν αὐτῶν (ὡς) οὐ σπουδαῖον ὄντα. Paulo difficilior est 15. 107: ἀθροάτατον μὲν οὖν τοῦτ' εἰπεῖν ἔχω περὶ Τιμοθέου. Etiam vetus scriba intellexit corruptum esse adiectivum, hinc in margine Urbinate Codicis legitur: ἀπλούστατον γρ., quae infelix coniectura est. Scriptum fuit olim opinor ἀμπρότατον, rubricam enim literam addere omiserant; veram lectionem existimo esse λαμπρότατον. Obiter corrige 15. 116: διαπραξόμενοι pro διαπραξάμενοι, deinde consideret mihi quis 15. 128: καίτοι χρὴ στρατηγὸν ἄριστον νομίζειν οὐκ εἴ τις μῖζ' τύχῃ τηλικούτων τι κατάρθωσεν ὥσπερ Λύσανδρος, ὃ μηδενὶ τῶν ἄλλων διαπραξάσθαι συμβέβηκεν, ἀλλ' ὅστις ἐπὶ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν καὶ δυσκόλων πραγμάτων ὀρθῶς ἀεὶ πράττειν καὶ νοUNEχόντως διατετέλεκεν, ὅπερ Τιμοθέῳ συμβέβηκεν. Cum apud alios semper mihi visum fuit lubricum negotium notare et eiicere τὰ παρεμβεβλημένα, tum apud Isocratem. Fieri potest ut quaedam nobis displiceant et abundare videantur, quae alii tanquam necessaria mordicus retinebunt. In Lessingii nobili tragoedia de Nathane Sapienti vs. 111 sermo fit de palmis,

Die dort des Auferstandnen Grab umschatten.

Idem versus post breve spatium prorsus inutiliter recurrit; quis non deleteret, si splendidum opus Graecorum librariorum manibus ad nos propagatum esset? Apud Isocratem praesertim maxima cautione opus est, nam sunt apud eum quae inepte abundant. Veluti quam puerile est 9. 71: τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας, ὃς τοιούτων μὲν προγόνων ἔτυχεν οἷων οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ γέγονεν! Itaque ut aliquid satis tuto apud eum eiicere possis, illud accedere debet non solum ut verba supervacanea sint, qua de re alii fortasse aliter iudicabunt, sed etiam ut vitiosa Graecitas sit vel certe non conveniens Isocratis consuetudini. Veluti illum locum, a quo fecimus initium disputandi, audacter poterimus interpolatione liberare, quae arguitur verbo συμβέβηκεν, quod Isocrates ipse non negligenter bis posuisset in sententia eadem.

Facile vincam non scripsisse Isocratem 15. 140: ἀπορῶ δ' ὃ τι χρήσομαι, sed χρήσωμαι. Minime raro coniunctivi aoristorum hoc modo apud eum usurpantur, v. c. 4. 156: ἀπορῶντες πόθεν ἐπισκυσώσιν, 7. 9: ἀπορῶ πρότερον ὑπολάβω, 8-

πορῶ τι ποιήσω πότερα χρήσωμαι ταῖς ἀληθείαις ἢ κατα-
ω, 9. 55: ἀπορούντων ὅτι χρήσονται, 10. 29; 11. 7; 11.
2. 23; 12. 175; 12. 176; 12. 234; 14. 46; 15. 169;
10, alibi fortasse. Sed impense miror 4. 44: ἐκατέρους
ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, quod dixeris Romae scriptum
non Athenis. Rauchensteinius coniunctivum illum tue-
ubito an serio.

io ad 15. 147, ubi supplendum esse censeo: τῶν τὸν σὸν
εἰ τὸν (σὸν) τρόπον ἡγαπηκότων, sed turpius mendum est
50: μηδὲν δὲ δεόμεναι μήτε κληροῦσθαι τῶν ἀρχῶν ἔνεκα
λαμβάνειν ἂ τοῖς ἄλλοις ἢ πόλις δίδωσι. Quid Isocrates
rit, ostendet Lysias 6. 4: ἂν ἔλθῃ κληρωσόμενος τῶν
ἀρχόντων vel 24. 13: τί μὴ κωλύει κληροῦσθαι τῶν
ἀρχόντων, modo scribas apud Isocratem utique τῶν
ἀρχόντων, ut vocalium concursus vitetur.

d legitur 15. 175: τοὺς συκοφαντοῦντας ἀτιμητέον,
us est dicere cur ἀτιμωτέον sic necessarium. Deinde
76 suppleverim: ἀκμάζοντί μοι συμπεσεῖν (τοῦτον) τὸν
ν, sed pluribus disputandum est de 15. 178: πειράσομαι
ν ποίας τινὰς ποιούμεθα ἡμεῖς τὰς ὑποσχέσεις. Notum
inibus quo modo ποῖος dicatur sine τις. Scribit v. c. Iso-
4. 155: ποῖον χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες; Nempe

Id. 6. 75: ποία γὰρ ἂν τῶν πόλεων τοιοῦτον πόλεμον
νειεν; Nempe οὐδεμία. Id. 8. 67; ποίους λόγους οὐκ ἀνη-
εν; Id. 14. 31: ποίας εἰσβολῆς ἀπελείφθησαν; Adde 4.
. 111; 8. 99; 8. 139; 14. 4; 15. 76; 17. 46; 19. 36.
Platonem legitur in Ione statim ab initio: πῶς ἡγωνισά-
h. e. οὐδαμῶς. Dixerunt de hoc usu et alii multi et
orfius ad Platonis Charmid. p. 174 B. Platonis quoque
nt, Rep. 1. 330 B: ποῖ' ἐπεκτησάμην; Lysid. 208 B:
ἔφην; Vide illud πῶθεν itidem Hipp. Mai. 285 E et Eur.
. 1614 ibiq. Valcken. qui laudat Hemsterhusium ad Lu-
Timon. p. 115. 38. Non opus est plures afferre locos,
le hoc usu satis constat. Ubi alius sensus requiritur, ac-
pronomen τις, v. c. Isocr. 4. 186: ποίων τινῶν χρὴ προσ-
ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς κρατήσαντας; 5. 120: ποίαν τινὰ
προσδοκᾶν γνώμην αὐτοῦς ἔξειν; 5. 140: ποίους τινὰς χρὴ
οἰκᾶν τοὺς ἐπαίνους ἔσεσθαι; Apud poetas discrimen negli-

gitur dixitque Sophocles, ut hoc utar, Aiac. 46: *ποίαισι τέλμαϊς ταῖςδε καὶ Φρενῶν θράσει*; Apud Platonem vidi eiusmodi locos haud ita multos, v. c. Phaed. 73 A, Rep. VIII. 551 B, Rep. IX. 583 C, Alcib. I. 124 E, Hipp. Mai. 285 B, Cratyl. 391 E, Euthyd. 279 A, alios fortasse, sed mihi utique difficile est semper ad talia attendere. Id certe apparet non continuo omnes locos ad unam eandemque normam esse refingendos. Eodem modo *ὁποῖος τις* usurpatur, v. c. Isocr. 3. 16: *γινγνώσκμενος ὁποῖός τις ἐστίν*, 15. 54: *εἰδότες ἔποιοι τινές εἰσι*, 16. 14: *κρίνειν ὁποῖός τις ἦν ὁ πατήρ πολίτης*, adde 2. 28; 6. 102; 10. 47; 12. 108; 14. 32; 19. 2; 19. 41 cet. Sed illud interest: ubi *indirecte* interrogatur, apud Isocratem saltem, *ποῖός τις* et *ὁποῖός τις* non usurpantur nisi de *personis*, de *rebus* autem simplex pronomen *ποῖος* in usu est. Ecce exempla: Isocr. 1. 5: *συμβουλευεῖν ποίοις τισὶν ἀνθρώποις ὁμιλεῖν χρή*, 12. 239: *σκοπεῖσθαι ποίους τινὰς ἀν. ἐκατέρους εἶναι φήσας ἀληθῆ λέγειν δόξειας περὶ ἀμφοτέρων*, 15. 306: *σκέψασθε ποῖός τις ἦν καὶ πῶς γεγονώς*. Contra Isocr. 5. 68: *εἰ αἴρουν δολὴ μετὰ ποίας ἀν. ἐπιμελείας εὖξαι' ἀν. τὸν βίον διαγαγεῖν*, 12. 74: *ἀπορῶ ποίοις ἀν. λόγοις χρησάμενος ὀρθῶς εἶην βεβουλευκώς*, 15. 140: *ἀπορῶ τίνος πρώτου μνησθῶ καὶ ποίου δευτέρου*. Addo praeterea 2. 2; 8. 62; 12. 204; 15. 43; 15. 178; 16. 2 et 16. 39. Et nunc apparet quo nomine considerari debeant Isocratis verba quae supra adscripsi 15. 178: *πειράσομαι διελθεῖν ποίας τινὰς ποιούμεθα ἡμεῖς τὰς ὑποσχέσεις*. Spero fore ut alii quibus otium est, ulterius quaerere velint; equidem si periculum faciam, metuo ne taedium devorare non possim. Res certe non absolvitur iis quae Cobetus disputavit in Mnemosyne VI. 12. Nihil impedit quominus obiter duos Demosthenis locos emendemus. Legitur alter p. 879 § 12: *γινγνώσκεται ὁποῖός τις ἐστίν*, alter autem p. 1002 § 25: *εἰδέναι τίς ἦν χρηματιστής ὁ πατήρ*, videtur autem utrobique scribendum esse *ὁποῖός τις*.

Consideremus nunc illa quae invenies 15. 211: *περὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κύνας καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ζώων ὀρῶντες τέχνας ἔχοντάς τε· νας, αἷς τὰ μὲν ἀνδρεϊότερα τὰ δὲ πρατότερα τὰ δὲ φρονιμώτερα ποιοῦσι*. *Tria* adiectiva sunt de *duobus* animalium generibus non est haec satis nitida compositio. Equi ἀνδρεϊότεροι fiunt dum domantur, canes φρονιμώτεροι, quae autem animalia *πρατό*

τεροι? Sed docebit hoc Isocrates ipse § 213: θεωροῦντες ἐν τοῖς ζύμοις τοὺς λέοντας πραότερον διακειμένους: itaque supplementum: τοὺς ἵππους (καὶ τοὺς λέοντας) καὶ τοὺς κύνας. Ad similem Platonis locum, qui levi mendo laborat. Legitur i Gorgia 516 A: ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητῆς καὶ ἵππων καὶ ὤων τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λακκίζοντας μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας ἀπέδειξε αὐτ' ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα. Qui enim λακκίζουνσιν? Equi, opinor. Qui κυρίττουσιν? Boves. Qui denique δάκνουσιν? Asini. Itaque legendum est: καὶ βοῶν καὶ ἵππων, nam in alibus Plato qui perpetuo Homerum solet imitari, semper verborum antecedentium ordinem *immulat*: A, B, Γ, = Γ, B, A.

Minime corrupta est paragraphus 15. 223: οὐδ' ἂν εἰς τῶν οὐσῶν τοῖς κακόν τι λέγουσιν ἢ πράττουσι διαλεχθῆναι εὐμήτειεν, sed animadvertendum est quomodo usurpetur verum διαλέγεσθαι, de quo adnotavi quae apud Isaeum exempla reperirentur in Mnemosyne XVI p. 416. Eodem modo 19. 37: καὶ μηδὲ πάποτ' αὐτῷ διελέχθην. Substantivum est 15. 283: ἵδὲ τοῖς ὀνόμασιν ἐν τῇ διαλέκτῳ ἔνιοί τινες ἔτι χρῶνται κατὰ φύσιν. *Conversationem* vix dicere audeo, sed eo certe nomine nostri homines utuntur.

Legerim 15. 225: ἐξὸν αὐτοῖς μηδὲν δαπανηθεῖσιν εἶναι τοιούτοις, non τούτοις. Deinde 15. 282: τοὺς ἄριστα πρὸς τοὺς μεθ' ὧν ἂν οἰκῶσι διακειμένους, multo malim: πρὸς τοὺς αἵτις hoc librariorum vitium apud Isocratem minime rarum. Eadem medicina sanabimus 2. 15: ἢν μή τις χαίρη τοῦτοίς (lege τοῖς) ὧν αὐτὸν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. 5. 70: πυνθάνονται περὶ αὐτῶν (l. τῶν) ἐν οἷς ἐστίν, 5. 115: ἐπὶ τούτους (l. τοὺς) πρὸς οὓς προσήκει, 9. 6: τούτους (l. τοὺς) ὑφ' ὧν εὐπρόσθετες τυγχάνουσιν, 12. 194: ἐκείνης γενόμενος τούτων (l. τῶν) οὓς ἐξαίτων ἦλθε, denique 19. 46: τοῦτοίς (l. τοῖς) παρ' ὧν αὐτὸς λαμβάνειν ἤξιωσεν. Attigi hunc usum ad Isaeum p. 390 ibique Cobetum laudavi qui alia attulit ad Hyperidem p. 55.

Cognoscendum nunc est, quantas tenebras una lineola creare possit. Oratio est de Bigis de qua nuperrime Mauvius quaesivit utrum Isocratis ipsius esset necne. Non est in animo eam *questionem*, pertractare, nam lubricum saepe est de eiusmodi re

judicium, quae primo obtutu satis facilis videtur, cum postea procedente opere deprehendas eam multis atque intricatis difficultatibus implicatam esse. Unam tamen dubitationem removere fortasse potero. Alcibiadem minorem in jus vocavit Tisias, cui Alcibiades pater dicitur olim furto ademisse bigas. Diserta sunt oratoris verba: incipit fragmentum sic: *περὶ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἵππων, ὡς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατὴρ Τισίας εἶχεν ἀλλὰ πριάμενος παρὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, τῶν εἰδότεων ἀκηκόατε μαρτυρούντων.* Est ea res ex historia nota. Scribit Plutarchus in Alcibiade c. 12 sic: *Λέγεται, ὡς ἦν Ἀθήνησι Διομήδης, ἀνὴρ οὐ πονηρὸς, Ἀλκιβιάδου φίλος· ἐπιθυμῶν δὲ νίκην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι καὶ πυνθανόμενος ἄρμα δημόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἀργεὶ μέγα δυνάμενον καὶ Φίλους ἔχοντα πολλούς, ἐπεισεν αὐτῷ πείσθαι τὸ ἄρμα. Πριάμενος δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδην χαίρειν εἶπαι.* Consentit Diodorus Siculus 13. 74, qui brevius de eadem re retulit et similia quoque tradit Orator qui Andocidis nomen ementitur in Oratione adversus Alcibiadem § 26. Omnes autem perscribunt *Diomedem* fuisse cui bigas Alcibiades dolo malo ademerit. Id mirum est quomodo ea res tot annis post in judicium venire potuerit, nam teste Diodoro jam anno 407 Diomedes Alcibiadi patri litem intenderat fueratque ea causa octo talentis aestimata. Deinde qui fit ut Tisias nunc dicatur, qui Diomedes erat? nam nemo certe eo confugiet ut credat Alcibiadem dolo malo decepisse et Tisiam et Diomedem; reliqua enim omnia conveniunt, crimen, tempus, locus. Nec magis credibile videtur esse errorem Oratoris ipsius, qui etiam si Isocrates non fuerit ipse, qua de re anceps est judicium satis tamen antiquus fuit atque Alcibiadi propemodum aequalis. Nunc vide quid coniciam. Lis erat orta nescio quibus de rebus inter Tisiam et Alcibiadem filium. Coram iudicibus Tisias invectus fuerat in patrem inimici sui et ostendebat hunc olim clam a Diomede abegisse bigas quibus Olympiae reportavisset victoriam. Paratum erat filio responderi crimen ad se nihil pertinere, sed metuebat ne paterna invidia conflagraret: *ἀγανακτῶ εἰ διὰ τὴν τοῦ πατρὸς νίκην τὴν Ὀλυμπίᾳσιν ἀτιμωθήσομαι.* Itaque postquam dixit de sua causa, produxit testes, ut iudices doceret patrem olim ab Argivis emiss-

currum. Auditis testimoniis pergit iis verbis a quibus incipit fragmentum quod aetatem tulit: *περὶ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἱππῶν, ὡς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατήρ, Τισία, εἶχεν ἀλλὰ πριάμενος παρὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, τῶν εἰδόντων ἀκηκόατε μαρτυρούντων.* Nempe accusativus *Τισίαν* locum cedere debet vocativo *Τισία*. Hiatu non deterrebor quominus sic scribam nec quisquam deterrebitur, qui viderit Mauvii de ea re observationes p. 42. Superest fragmentum quod servatum fuit, quia in ea parte orationis ipsius Alcibiadis vita enarrabatur. Etiam Plutarchus non plura legit quam nos; loquitur negligenter sed videmus quid dicere velit: *καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τοῦ ζεύγους ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου παιδός, ἐν ᾧ Τισίας ἐστὶν ὁ Διομήδης ὁ δικασάμενος.* Fragmentum enim sic inscribi potuit: *περὶ τοῦ ζεύγους*, integra oratio non potuit. Ubique apparet verum esse id quod dixi, v. c. § 2: *πλείω χρόνον διατρίβουσι τὸν πατέρα μου διαβάλλοντες ἢ περὶ ὧν ἀντῴμοσαν διαβάλλοντες*, unde videmus non patris aliquod delictum fuisse, propter quod filius in jus vocatus sit. Diserta quoque verba sunt: *περὶ ἐν ὑμᾶς ὑπ' ἐκείνου Φασὶν ἡδικῆσθαι, τούτων αὐτοὶ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἀξιοῦσιν*. tanta est inimicorum improbitas. Denique fac Tisiam hoc tantum egisse ut sibi satisdaretur propter bigas multis annis ante dolo malo ablatas: potuitne Alcibiades in extrema oratione ita dicere: *ἀγανακτῶ πρῶτον μὲν εἰ τούτῳ δώσω δίκην παρ' οὗ λαβεῖν μοι προσήκει, . . . πρὸς δὲ τούτοις, εἰ Τισίας μὲν μηδὲν ἀγαθὸν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μέγα δυνήσεται, κτέ.* Sed jam satis haec sunt ut ostendam correctionem meam, nisi certa sit, esse tamen admodum verisimilem.

Sequitur Trapeziticus, in quo scribendum est § 17: *ὅπως αὐτῷ τε καλῶς ἔξει* pro *τούτῳ* et § 26: *τί παθόντες* pro *τί μαθόντες*. Sed gravius latet vitium 17. 34, qui locus paulo accuratius expendendus est. *Πυθόδωρον τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν πέρυσιν ἀνοίξαντα τὰς ὑδρίας καὶ τοὺς κριτὰς ἐξελόντα τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς εἰσβληθέντας; καίτοι ὅσις μικρῶν ἔνεκεν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων, ταύτας ὑπανοίγειν ἐτόλμησεν, αἱ σετημασμέναι μὲν ἦσαν ὑπὸ τῶν πρυτάνεων, κατεσφραγισμέναι δ' ὑπὸ τῶν χορηγῶν, ἐφυλάττοντο δ' ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἐκείντο δ' ἐν ἀπροπόλει, τί δεῖ θαυμάζειν, κτέ.* Primum nunc videmus quid

sit ex sitella *eximere* tabellas, *ἐξαιρεῖν* et plane confirmatur quod nuper dixi, Mnem. XVI p. 405, apud Isaeum pro *ἐξαίρεθαισῶν* esse scribendum: *ἐξεραθαισῶν τῶν ψήφων*. Deinde videmus Pythodorum fuisse choregum; metuebatur forte ne praemium non sibi decerneretur sed aliis; itaque nocturno tempore clam adscendit in arcem ut aperiret obsignatam urnam, quae iudicum nomina continebat, *τῶν κριτῶν*, quo facto reposuit nomina quorundam hominum, quos sibi favere credebat. Fecit hoc *μικρῶν ἔνεκεν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων*. Verum choregi non *κινδυνεύουσι περὶ τοῦ σώματος*, deinde si vel maxime capitis periculum fuit, quidquid fecit Pythodorus, id certe non fecit *μικρῶν ἔνεκεν*. Quid legendum est? Nimirum: *περὶ τοῦ προτερήματος κινδυνεύων*.

Itidem est vitium satis grave 17. 41. Describam totum locum, quod necessarium est ut correctionis ratio appareat. Εἰς Φορᾶς ἡμῖν προσταχθείσης καὶ ἐτέρων ἐπιγραφῶν γενομένων ἐγὼ πλείστον εἰσήνεγκα τῶν ξένων, αὐτὸς τε αἰρεθεὶς ἐμαυτῷ μὲν ἐπιγραψα τὴν μεγίστην εἰσφοράν, ὑπὲρ δὲ Πασίωνος ἐδεόμην τῶν συνεπιγραφέων, λέγων ὅτι τοῖς ἐμοῖς χρήμασι τυγχάνει χρώμενος. Si quis dicere habebit quid hoc loco sit ὑπὲρ Πασίωνος ἐδεόμην magnus mihi erit Apollo. Interea legam equidem: ὑπὲρ δὲ Πασίωνος διελεγόμην τῶν συνεπιγραφέων (ἐναντίον). Hoc unusquisque intelliget. Continuo sequitur: ὁλκάδα, ἐφ' ἧ πολλὰ χρήματα ἦν ἐγὼ δεδωκώς, sed proprium de ea re verbum ἐσδεδανεικώς. Denique vitiose dictum est 17. 48: ἐνθυμηθῆνα δ' ἄξιόν ἐστιν τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ὧν ἐκάστοτε Πασίῳ ἐπιχειρεῖ λέγειν. Tria adjectiva sunt quae interdum confunduntur: ἄλογος, ἄτοπος, ἄπορος. Dixi olim de eo argumento in altera commentatione Platonica, sed quia ea commentatio in paucissimorum hominum manus pervenit, lubet quaedam ex cerpere ex iis quae tunc dixi; deinde de Isocrate addam quae mihi observata sunt. Itaque ἄλογον vocatur id quod sibi contra tradicit et ex se ipso falsum esse arguitur. Ἀτοπον est ridiculum et absurdum. Ἀπορον denique idem est quod Homer ἀμήχανον. Quid sit ἄλογον nusquam melius cognosci potest quam in Phaed. p. 62 B: καὶ γὰρ ἂν δόξειεν οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως ἔχει τινὰ λόγον. Adde Charmid. p. 175 C: οὐδενὸς ὅτου οὐχὶ ἀλογώτερον τοῦτ' ἂν φανείη.

idem scilicet scire et nescire. Ἀτοπος Socrates imprimis saepe dicitur: vide v. c. Theaet. p. 149 A, ubi ipse dicit: ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. Alcib. 1 p. 106 A, 116 E. Symp. p. 207 E. Crit. 44 B. Phaed. 60 B. Euthyphr. 3 B. Theag. 122 D. Rep. V. 475 D, VI. 493 C, VII. 515 A et 522 D. Phaedr. 230 C. Lys. 223 B. Euthyd. 305 A. Leg. II. 662 E: ἄτοπος ἂν οἶμαι φαίνοιτο καὶ ἄπορος τοῦ ξυμφυνούν- τε; ἐαυτῷ λέγειν. Vitium est in Theaet. 198 E: ibi Socrates bis juvenem interrogat de re quadam absurda et quae fieri omnino nequeat. Priore vice Theaetetus respondet: Ἄλλ' ἄτοπον ἢ Σάκρατες, altera: Ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄλογον. Tum Socrates pergit interrogare de re quadam satis probabili. Ἐχει γὰρ οὐν λέγον, Theaetetus inquit. Quis mihi non concedet ἄτοπον fieri non posse et omnino corrigi oportere ἄλογον· hoc certe λέγον ἔχει. Non minus evidens mendum est in Gorgia p. 519 D: τούτῳ τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα οὐ δοκεῖ σοι τοῦτ' ἄτοπον εἶναι; Imo lege ἄλογον, ut recte mox legitur illud ipsum ἄλογον. Adde Phaed. p. 62 D: ἔοικε τοῦτο ἐτόπω, εἶπερ ὁ νυνδὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει· lego: εὐλόγω. Dubito de Rep. V. 453 E: δελφινὰ τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἂν ἢ τιν' ἄλλον ἄπορον σωτηρίαν. Equidem certe quae sit ἄπορος σωτηρία, nescio, nam putabam ἄπορον eum esse, qui nullam inveniret rationem salutis. Fortasse Plato scripsit ἄλογον. Certius judicari potest de Apolog. 18 C: ὁ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τ' αὐτῶν εἶδέναι καὶ εἰπεῖν . . . οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν. Non est hoc admodum ἄλογον aliquid nescire: ἄλογον est scire quae nescias, dicere quae taceas. Sed Socrati ἀπορώτατον accidebat, quod illorum accusatorum nomina non nosset et hinc addit eos omnes ἀπορώτατους esse, h. e. ut Homerice dicam, ἀμηχανούς. Eandem rationemprehendimus apud Isocratem, cuius διδασκαλικὸς τόπος est 12. 149: τάχ' οὐν ἂν τινες ἄτοπον εἶναι με φήσειαν. . . . ἐγὼ δὲ οὐδὲν τούτων ἄλογον ποιεῖν. Pariter 15. 1: πολλοῖς ἂν ἴσας ἄτοπος εἶναι δοξείεν, 15. 74: καὶ γὰρ ἂν ἄτοπος εἴην, 15. 150 et 18. 39: πάντων ἀνθρώπων ἀτοπωτάτους, 15. 243: ἄτοπον δέ τι τυγχάνω πεπονθώς, 18. 14: οὐδὲν ἄτοπον ἐποίησεν. Contra ἄλογον recte legitur 13. 6: πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μὴ πισεύειν, 14. 6: πάντων ἂν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβεβηκός, 15.

265: πολλῆς δὲ ἀλογίας περὶ ἐμὲ γεγενημένης. Item 17. 48 τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ὧν ἐπιχειρεῖ λέγειν, malim equidem: τὴν ἀλογίαν, cum praesertim proxime sequatur: πῶς ἂν τούτων ἀλογώτερα γένοιτο.

Minus accurate editur 18. 6: εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτοῦ ἀπέδωσαν pro ἀνέδωσαν. Nec magis editores compositionis elegantiam agnoverunt 18. 24: δεινόν, εἰ ἐπὶ μὲν τοῖς ὑμετέροισι αὐτῶν πράγμασιν ἐμμενεῖτε τοῖς ὅρκοις, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου σφοδρῶς παραβαίνειν ἐπιχειρήσετε, καὶ τὰς μὲν ἰδίας ὁμολογίας δημοσίᾳ κυρίας ἀναγκάζετε εἶναι, τὰς δὲ τῆς πόλεως συνθήκας ἰδίᾳ τὸν βουλόμενον λύειν ἑάσετε, nam sicuti componuntur praesens ἀναγκάζετε et futurum ἑάσετε, eodem modo orator composuit praesens ἐμμενετε et futurum ἐπιχειρήσετε. Deinde 18. 35: οἶμαι δ' αὐτὸν ὀδυρεσθαι καὶ λέξειν, malo ὀδυρεῖσθαι. 18. 48 pro ἐπιθυμεῖ reponam ἐπεθύμει. Excidit autem ὅσας in hisce: ὅσοις ἐπιβεβούλευκε καὶ δίκας οἷας δεδίκασαι κ. γραφὰς (ὅσας) εἰσελήλυθε.

In Aeginetico legimus § 13 de adoptione quadam in insula Siphno et ostendere vult orator eam adoptionem rite et secundum leges fuisse factam. Λαβὲ δὴ μοι, inquit, καὶ τὸν Σιφνίων νόμον, καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα. Coram Aeginetici iudicibus illa verba pronunciantur, sed quid attinebat addere καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα? Noli tamen eiicere verba quae supervacanea videntur, nam aliud quid latet. Scilicet in Cidicibus κατὰ τὸν κίον νόμον legitur, solus Urbinas κίων habet Σιφνίων Wolfii coniectura est. Equidem legam: τὸν Κεῖων νόμον, καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα. Celebres erant Ceorum lege

Admodum ridiculum est 19. 24: τὸν μὲν πλείστον τοῦ χρόνου πονήρως μὲν ἔχοντα, περιιέναι δ' ἔτι δυνάμενον, ἐξ δὲ μηνὸς συνεχῶς ἐν τῇ κλίνῃ κείμενον. Perpetuone per sex menses ille miser in lecto jacuit, cum tamen posset περιιέναι? Sed etiam aliqua spes salutis erat et poterat περιεῖναι. Deinde suppl. 19. 42: τρέφονται δ' ἴσως ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον, ὅσπερ αὐτοῖς (μόνοις) λοιπὸς ἐστίν.

Unum mendum mihi superest notandum. Quod legimus 2. 13: ὥς μὴ περὶ τοῦτ' εἶναι Νικίαν, ὅπως συκοφαντῶν τ' ἀλλότρη λήψοιτο, ἀλλ' ὅπως μηδὲν ἀδικῶν κακὸν τι πείσοιτο, de vitæ lectionis consentiunt omnes, sed mihi considera 3. 48: ὅπ

λαμβάνοντες ὡς οὐ παρὰ τοῦτ' εἶναι, 6. 52: ὑπὸ πάντων ἀνωμο-
 λογεῖτο παρὰ τοῦτον γενέσθαι τὴν σῶτηρίαν αὐτοῖς, Epist. 9. 15;
 ὥστε παρὰ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον πράξουσιν.
 Eodem modo corrigam: ὥς μὴ παρὰ τοῦτ' εἶναι Νικίαν.

Amstelodami, Id. Octobr. 1878.

S. A. NABER.

GELLIUS.

Gell. III. 3. 3. in Comici fragmento

maior pars populi (iam) aridi reptant fame.

expunge languidum Editorum supplementum iam et reponere:

maior populi pars aridi reptant fame.

Gell. IV. 8. 5. *Eam rem plerisque admirantibus quod hominem
 ararum, cui esset inimicissimus, creari (CONSULEM PETERET „malo,
 inquit, civis me) compilet quam hostis vendat.”*

Melius supplebis: „*creari consulem VELLE*.”

Gell. IV. 11. 2. ex Callimacho:

καὶ κυάμων ἄπο χειρὰς ἔχειν ἀνιῶντος ΕΔΕCΤΟΤC

κάγω, Πυθαγόρης ὡς ἐκέλευε, λέγω.

quid sit legendum pro mendoso ΕΔΕCΤΟΤC colliges ex frag-
 mento Euripidis VI. 16. 7.

τρυφῇ δέ τοι

ἄλλων ἐδεσῶν μηχανὰς θηρώμεθα.

nempe ἐδεσῶ id est ἐδέσματος.

Gell. XVI. 19. 12. de Arione: „*homo id unum oravit ut —
 INDUERE permitterent sua sibi omnia INDUMENTA — et canere car-
 men.*” Legendum est: *induere — sua sibi omnia ORNAMENTA,*
 ex Herodoto I. 24. — τὸν Ἀρίονα παραιτήσασθαι — περιιδέειν
 αὐτὸν ἐν τῇ CΚΕΤΗΙ πάσῃ — ἀεῖσαι. Librarius *induere* ἔναυ-
 λον habens pro *ornamenta INDUMENTA* substituit. Ex mendo no-
 rum mendum ortum est § 21. „*tum Arionem cum fidibus et in-
 dumentis (ornamentis) — exstitisse.*”

C. G. C.

AD LUCIANUM.

SCRIPTISIT

H. VAN HERWERDEN.

Post editum anno praecedente opusculum, quod *Plutarchea et Lucianea* inscribitur, iterum diligenter et accurate relegi Lucianum, et haud pauca in eius scriptis repperi quae vel hodie post multos multorum curas utiliter moneri posse mihi quidem videantur. Novum data occasione de emendando Luciano opus composituro, iam nunc nonnullas in hoc scriptore emendationes ex adversariis meis delibare et cum Mnemosynes lectoribus communicare mihi lubet.

In libello *De somnio*, cap. 4 in verbis, ἀγανακτισαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, nondum, quod sciam, animadversum est immanem commissum esse datismum; non enim magis ἀγανακτεῖσθαι Graecum est pro ἀγανακτεῖν, quam χαίρομαι pro χαίρειν. Error procul dubio natus est e sequenti λοιδορησαμένης. Quare corrigatur ἀγανακτῆσάσης. Similem errorem eodem modo natum notavi in *Anacharsi* cap. 21 init. γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν, ubi necessarium est γράψαι. eundemque in libello *de imaginibus* cap. 17, ubi requiro: οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸ αὐτῆς ἔγραψα (pinxissem) pro ἐγραψάμην (accusassem). Idem fortasse fons est erroris, quo hodie Lucianus videtur contra perpetuum bonorum scriptorum usum peccasse in *Timone* scribens cap. 10 med.: κατεαγμέναι γὰρ αὐτοῦ καὶ ἀπεσο-

μυμέναι εἰσὶν αἱ ἀκτῖνες pro κατεάγασιν. Unum addam exemplum ex *Vita Demonactis* cap. 26. ἐνὶ γοῦν ἐρωτηθέντι ὑπ' αὐτοῦ λόγον τινὰ καὶ ὑπεραττικῶς ἀποκριθέντι, ubi Lucianus more suo et Atticorum dederat ἀποκριναμένῳ. Tandem ad hoc genus pertinet mendum in loco *Philopseud.* 24 χάσμα ταμύγεθες, ἡλίκον ταρτάρειον τὸ μέγεθος. Immo τὸ βάλει. Nec fortasse alia de causa hodie in *Somnio* s. *Gallo* 1 extr. agitur: ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαί σοι καὶ — ἔσομαι, pro eo quod expectamus ἡσυχάσω.

Nigrin. c. 27, ubi Lucianus agit de *regum*, ut Romanis illa etate vocare placuit divites, fastu et insolentia legitur: ὅταν ἂν αὐτῶν τὴν περιουσίαν θαυμάσωσι (pauperes) καὶ τὸν χρυσὸν ταυνέσωσι καὶ τοὺς πυλῶνας ἔωθεν ἐμπλήσωσι καὶ προελθόντες περ δεσπότας προσεῖπωσι, τί καὶ φρονήσῃν ἐκείνους εἰκὸς ἐστίν; Honoris causa dominos ditiores a tenuioribus vocatos esse e *Marali* aliisque satis constat, neque sic ut hodie scribitur, scripsit Lucianus videtur, sed longe acerbius: καὶ προελθόντας βὲ δεσπότας προσεῖπωσι. Summo mane veniunt miseri clients, sed ipsi divites sero tandem prodeuntes domini salutantur illis. Erit fortasse qui malit: προελθόντας ὁψέ ποτε δεσπότες προσεῖπωσι. Ex ipso Luciano mihi cf. *Somn.* s. *Gall.* 9 γὰρ μὲν προσεῖπὼν αὐτὸν ὥσπερ εἰώθειν δεσπότην ἡλλαττόμην, unde nostro loco scribi quoque possit: καὶ προελθόντας, ὥσπερ (εἰώθασιν), δεσπότας προσεῖπωσι. Utra harum coniecturarum verior sit, penes alios esto iudicium. Vulgatam tionem ferri non posse mihi constat. Pro priore, quam pro sui, lectione militat quoque locus ex *Menippo* cap. 12: ἡνίκα γλοὶ μὲν ἔωθεν ἐπὶ τῶν πυλῶνων παρῆσθήκεσαν τὴν πρόοδον τοῦ περιμένοντες ὠθούμενοί τε καὶ ἀποκλειόμενοι πρὸς τῶν ἐτῶν· ὁ δὲ μόγις ἂν ποτε ἀνατείλας αὐτοῖς κορφυροῦς ἢ διαποικίλος εὐδαίμονας ᾤετο καὶ μακαρίους ἀποφαίνειν τοὺς σπειρόντας κτέ. *Regum* appellationem recte mihi *Pseudo-Luciano* reddidisse videtur *Jacobsius* in *Deorum Concilio* 19, ubi pri habent θύρας δὲ τῶν καλουμένων ἀνθρώπων οὐ θεραπεύω, spicatus librariorum vocabulum genuinum ἀνάκτων habuisse το ἀνῶν i. e. ἀνθρώπων. Vid. *append.* ad *Porsoni Advers.* Lips. 384, p. 305.

Piscat. cap. 15 prope fin. Verba: Εἴσει αὐτίκα, ἣν ἐθέλῃς

ἀκούειν ἀπολογουμένου μόνον non recte a Jacobitzio tribuuntur Platoni, Luciano tunc infesto, sed procul dubio ipsi Luciano, cui libri tribuunt, reddenda sunt. *De merc. cond.* cap. 4 init. ἀλλὰ καὶ περὶ γραμματικῶν καὶ ῥητόρων καὶ μουσικῶν. Huius loci non sunt ludorum magistri, sed grammatici, quare legendum γραμματικῶν. Vix Graecum est quod legitur cap. 15 extr. καὶ ἀγροικίας δόξαν ὥφλες, sed turpe est ea lectio magistellorum interpretamentum genuinae scripturae καὶ ἀγροικίαν ὥφλες. Similiter in *Dial. Mort.* XI, 4 med. verba τοῦ πυθμένος εἶγαι οὐ δυναμένου nihil aliud mihi esse videtur quam explicatio verae lectionis οὐ εἶγοντος (cf. *Timon.* c. 18), neque in *Piscatore* cap. 41 genuinum esse puto σησαμαῖος πλακοῦς pro eo quod Graecis uno vocabulo vocatur σησαμοῦς, sive σησαμῇ, sive σησαμῖς, triplici enim fere modo hoc placentae genus appellant. Ita σησάμη (l. σησαμῇ) ab Hesychio s. v. explicatur πλακοῦς ἐκ σησάμης. Adiectivum σησαμαῖος an alibi reperiatur ignoro.

Pro lapsu int. sal. cap. 3 ita corrige: ἐν ἐπιστολῇς δὲ ἀρχῇ Κλέων ὁ Ἀθηναῖος δημαγωγὸς ἀπὸ Σφακτηρίας πρῶτος χαίρειν προὔθηκεν εὐαγγελιζόμενος τὴν νίκην τὴν ἐκεῖθεν καὶ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἄλωσιν καὶ ὁμῶς γε μετ' ἐκεῖνον ὁ Νίκλας ἀπὸ Σικελίας ἐπισέλλων ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῶν ἐπιστολῶν τρόπῳ διέμεινεν ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενος τῶν πραγμάτων. In editis hic locus triplici vitio est corruptus: legitur enim πρῶτον et ὁμῶς, omittiturque necessarium substantivum τρόπῳ, quod inserui. Cap. 7 init. μυρία δὲ καὶ ἄλλα ἐκ τε ποιητῶν καὶ — φιλοσόφων καταδείξαι. Quo sensu καταδεικνύναι usurpari soleat, pauci ignorant. Hic requiro ἐπιδείξαι, quod de more corruptum in ἀποδείξαι, peperisse videtur καταδείξαι.

Hermotim. 5 init. transpono: Οὐδὲν ὅμοιον, ὦ Λυκῖνε, οὐδ' ἔστι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἶον, ὡς σὺ εἰκάζεις, ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι. Vulgo: οἶον σὺ εἰκάζεις, ὡς. Etiam malim, deletο τοιοῦτον, scribere: οὐδ' ἔστι τὸ πρᾶγμα οἶον, ὡς σὺ εἰκάζεις, ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι.

Harmonid. cap. 4 med. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς ὁ Ἀνάχαρσις, μαθητὴν σου ἴσθι με γεγεννημένον καὶ ζηλωτὴν τοῦ ἔρωτος. Non discipulum, sed imitatoreм Toxaridis se profitetur Anacharsis, quapropter reposuerim μιμητήν.

Quom. hist. conscr. I. τοῖς δ' ἰδρῶς ἐπιγενόμενος, πολὺς καὶ εὖτος, ἔλυσε τὸν πυρετόν. *Scribendi usus suadet* ΕΠΑΤΣΕ pro ΕΛΤΣΕ, ἔπαυσε τὸν πυρετόν. Simili vitio *de Saltat.* cap. 17 extr. legitur ἀρχομένης καὶ ΔΤΟΜΕΝΗΣ τῆς ἡμέρας pro ΠΑΤΟΜΕΝΗΣ. Sol enim, non dies, δύεσθαι dicitur. Cap. 3 ὁ μὲν ὄπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λίθους παραφέρων. Huius loci est παραφορῶν. Cf. *Arist. Av.* vs. 839. Cap. 9 οἱ δὲ οἶνται καλῶς διαιρεῖν εἰς δύο τὴν ἰσορίαν, εἰς τὸ τερπνὸν καὶ (τὸ ins.) χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιούσι καὶ τὸ ἐγκώμιον ἐς αὐτὴν ὡς τερπνὸν καὶ εὐφραῖνον τοὺς ἐντυγχάνοντας. Pro altero τερπνὸν concinnitas postulat τέρπον. Cap. 12 καὶ ἐλέφαντας ἐνὶ ἀκοντίφ φονεύοντα. Hoc sane fieri poterat, sed quoniam sermo est de re prorsus incredibili, verisimile reor ante ἐλέφαντας periisse notam numeralem ἐ, i. e. πέντε.

Ver. Hist. 7 οὐπω δὲ πολὺ παρήειμεν (scil. τὴν σῆλην) καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἶνον ῥέοντι ὁμοιοτάτῳ μάλιστα οἷόνπερ ὁ χιὼς ἐστίν. Absurdus est in hac verborum compositione Imperfecti usus, absurdeque ὁμοιοτάτῳ scribitur eodem casu quo ῥέοντι, cum tamen ad οἶνον referendum sit. Sed male opinor Luciano consuleres corrigendo ὁμοιότατον. Quod enim est ὁμοιότατόν τινι dici non potest μάλιστα εἶναι οἷόνπερ τοῦτο. Possis ὁμοιον μάλιστα οἷόνπερ, ut scribit *Xenoph. Hell.* III. 2, 11 ὁμοιον εἶναι τὸ πρᾶγμα οἷόνπερ τὸ τῶν ποταμῶν, aut deleto ὁμοιοτάτῳ legendum, οἶνον ῥέοντι μάλιστα οἷόνπερ ὁ χιὼς ἐστίν. Scribendum igitur propono: Οὐπω δὲ πολὺ παρεληλύθειμεν (malim fere, quia praecedat προσκυνήσαντες δ' οὖν προήειμεν, προεληλύθειμεν), καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἶνον ῥέοντι ὁμοιον μάλιστα οἷόνπερ ὁ χιὼς ἐστίν. Ita v. c. est in *Icaromenippo* 20 init. οὐπω γάρδιον ἀνεληλύθειν καὶ ἡ Σελήνη κτλ. Nisi forte leniore manu corrigendum est: οὐπω δὲ πολὺ ἀπῆμεν, καὶ ἐφιστάμεθα. Necessaria vox excidit cap. 32 init. sic supplenda: αὐτοὶ δὲ τὰ τυρεῖα συντρίψαντες καὶ (πῦρ) ἀνακαύσαντες. Cf. v. c. *Ver. Hist.* II, 2 med. et 4 extr. Cap. 41 ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πουλύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν. Male ἀπορριπτεῖν iungitur cum Dativo, nec rectius omittitur, unde revincti essent polypodes. Vix igitur sufficit ἀλλήλοις ἐπερρίπτουν. Conicio: ἐκδεδεμένους ἀλλήλων ἀλλήλοις ἐπερρίπτουν.

Ver. Hist. II. 5 med. ποταμούς τε διαυγείς ἐξιόντας — ἐς τὴν θάλατταν. De fluminibus in mare effluentibus Graeci usurpant non ἐξέρχομαι, sed ἐκδίδωμι et ἐξίημι. Legatur igitur ἐξιέντας, quod ipsum exhibent libri CM. Cap. 45 med. μεγάλη δὲ φέρουσι, scil. αἰδοῖα. Tueor, quod *Plut. et Luc.* p. 86 proposui φοροῦσι, contra novissimam Mehleri in *Mnemosyne* coniecturam φύουσιν, quod hic aptum non est, quia φύειν πώγωνα, τρίχας, γλῶσσαν, κέρατα, πτέρα, ἔρια cett. (et translate φύειν νοῦν, φρένας, δόξαν, alia) dicuntur quibus haec crescere incipiunt, non quibus iam creverunt, de quibus dicendum est ἔχειν vel φορεῖν.

Tyrannic. cap. 15 med. Φυλακῆς ἐκράτησα. δορυφόρους ἐνίκησα, τὸν τύραννον ἀφύλακτον, ἄνοπλον, γυμνὸν ἀπέδωκα. Immo vero ἀπέδειξα, reddidi.

Abdicat. 7 med. Φησιν ἐκόντα καθυφίσθαι. Una littera duplicata emicat vera lectio: καὶ Φησί με ἐκόντα καθυφίσθαι. Contrario fere errore laborant in *Phalaride* priore cap. 11 med. verba μυκηθμοῦ ἔδει μόνον πρὸς τὸ καὶ ἔμψυχον εἶναι δοκεῖν, ubi necessarium est ἐνέδει.

Alexand. cap. 8: ταῦτα πρὸς ἀλλήλους σρέφοντες καὶ κυκλοῦντες μαντεῖον συζητᾶσθαι καὶ χρησῆριον ἐβουλεύοντο. Scire pervelim quid discriminis intercedat inter μαντεῖον et χρησῆριον, quod donec me quis docuerit, verba καὶ χρησῆριον aliena manu adiecta esse credam. Cap. 14 init. τὴν προφυκοδομημένην τοῦ χρηστηρίου πηγὴν. Fons neque aedificatur neque οἰκοδομεῖται, sed, ut narravit scriptor cap. 13, ad fraudem ante praeparatus fuerat, deposito ibi ovo anserino, itaque corrigatur προφυκονομημένην, quod nunc ipsum video totidem litteris exstare in cod. H, et receptum esse a Lehmanno; eoque ducit quoque aliorum librorum lectio προφυκονομουμένην. Earundem litterarum confusio in *Iove tragoedo* cap. 14 perdidit verba Mercurii ad Iovem, declamantem versum Homericum. Ἀπαγε, ait, ἱκανῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρὸς Νηταί σοι τὰ πρῶτα. Nec enim παροινεῖν πρὸς τινι Graecum est, sed εἰς τινι, nec παροινία erat quod Iupiter tragicorum epicorumque versus in rem suam converterat. Emendandum πεπαρὸς Δηταί, opinor. Cap. 47 οὐδ' εἰδὼς ὁ κατάρτος ὅσων ἀγαθῶν τὸ βιβλίον — αἴτιον γίγνεται. Sententiam recte assecutus sum in *Plut. in Luc.* p. 87 corr. 1.

gens εὖ εἰδῶς, sed lenius refingendum erat: εὖ δὲ εἰδῶς ὁ κατάρματος κτλ.

Amor. 3 extr. τὴν Φωνὴν δ' ἴσῃν τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ λεπτὸν ἀφιδύνων. Requiro ἴσα τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ, ut (Archilocho teste, opinor) *facere solebat Lycambi filia*. Similiter usum adverbialem τοῦ ὁμοῖα librariis fraudi fuisse video in *Dial. Meretr.* V, 3: χρόνῳ δὲ ἡ Μέγιλλα ὑπόθερμος ἤδη οὔσα τὴν μὲν πνήκην ἀφείλετο τῆς κεφαλῆς, ἐπέκειτο δὲ πᾶν ὁμοῖα καὶ προσφυῆς, καὶ ἐν χρῶ ᾤφθη — ἀποκεκαρμένη. Manifesto enim hoc dicit scriptor, comam ficticiam haerere capiti Megillae prorsus ut naturalem, quod Lucianus Atticorum exemplo sic enuntiaverat: ἐπέκειτο δὲ πᾶν ὁμοῖα καὶ προσφυῆς. Ita Sophocles fr. 149:

ὄδ' ἀνὴρ οὐ πρὶν ἂν Φάγῃ καλῶς,

ὁμοῖα καὶ βοῦς ἐργάτης, ἐργάζεται.

vel potius, ut illa aetate pronuntiasse Athenienses traduntur, ὁμοῖα καί.

Imag. cap. 8 μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν γραφέων Ὅμηρον παρ-
έντος Εὐφράντορος καὶ Ἀπελλοῦ δεδέγμεθα. Immo vero παρ-
έντος, i. e. cum venia Euphranoris et Apellis. Cap. 10
prope fin. Νῆ Δία, καὶ ὥσπερ γε ὄρων αὐτὴν οὕτω διατέθει-
μαι, ὅπῃ κατ' ἐκεῖνό που ἀναγιγνώσκων γένωμαι. Atticum
non est nec Lucianeum διατέθειμαι pro διάκειμαι, et sententiae
ratio postulat praesens διατίθεμαι. Cap. 20 ἡ καὶ νῆ Δία
κατὰ τὴν δμῶνυμον αὐτῇ τὴν τοῦ Ἀβραδάτου. Quid hoc
monstri est? eratne Penelope, nam de hac sermo est, δμῶνυ-
μος Pantheae, Abradatae uxori? Non video quid aliud latere
possit quam ἐμότροπον: iisdem moribus, eadem indole.

Pro Imag. 4 extr. funditus interiit iocus in verbis, quae tra-
ditur nescio quis susurrasse in aurem poetae, qui carmen ali-
quod saepius recitaret, cum mulierem celebratam in eo et prop-
ter corporis proceritatem comparatam cum populo videret γά-
στῃ τῷ ἐπαίνῳ καθάπερ αὐξανομένην πρὸς τὸ μέλος καὶ
τὴν χεῖρα ἐπισείειν. Verba iocosa, quae hodie omni aculeo
et lepore carent, haec sunt: Πέπυσο, ὦ οὗτος, μὴ ἀνας-
ται πειστής τὴν γυναικᾶ. Sive enim stabat matrona sive sede-
bat, inepte dicitur periculum esse ne surgeret, quia nihil foret
in ea re aut grave aut incommodum. Sed satis ridicule de ea,

quae laudibus continuo crescere videbatur et τὴν χεῖρα ἐπισείοντα speciem referebat ὀρνέου σείοντος τὰς πτέρυγας, diceretur, periculum esse ne nimio crescendi impetu humo distracta avo-
laret. Quare homo poetam sic videtur monuisse ut diceret: πέπαυσο, — μὴ ποιήσης ἀναπτῆναι (ita enim scribere amat Lucianus pro ἀναπτέσθαι) ποιήσης τὴν γυναῖκα. Nec negligen-
dum subinde μετεώρους vocari *superbos*, velut Nigrin. 5. Si-
milem errorem deprehendi in Lucii cap. 12 extr., quem locum emendavi *Plutarch. et Lucian.* p. 78, et ad idem genus pertinet quod correctum velim in libello *de morte Peregrini* cap. 41 init.: ἐννέει τὸ λοιπὸν οἷα εἰκὸς ἐπ' αὐτῷ γενήσεσθαι, ποίας μὲν οὐ μελίττας ἐπισήσεσθαι ἐπὶ τὸν τόπον, τίνας δὲ τεττίγας οὐκ ἐπάσεσθαι, τίνας δὲ κορώνας οὐκ ἐπιπτήσεσθαι, καθάπερ ἐπὶ τὸν Ἡσιόδου τάφον, καὶ τὰ τοιαῦτα. Pausanias IX, 38, 3 au-
tor est Orchomenios peste laborantes adisse oraculum Delphi-
cum, consultantibus autem Pythiam respondisse Hesiodi ossa ex agro Naupactio Orchomenum esse transportanda; denuoque quaerentibus, ubi ea inventuri essent, dixisse: ὡς μηνύσει κορώνη σφίσιν· οὕτω τοῖς θεοπρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν, πέτραι τε οὐ πόρρω τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι καὶ τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὅσα εὗρον ἐν χηραμῷ τῆς πέτρας. Potestne igitur punctum temporis dubitari pro ἐπισήσεσθαι (quod de apibus absurde dictum est) legendum esse ἐπιπτήσεσθαι, contra de cornicibus pro ἐπιπτήσεσθαι Lucianum scripsisse ἐπισήσεσθαι? Eadem confusio litterarum ΠΤ et ΣΤ perdidit *Icaromenippi* locum cap. 14: ἦν γὰρ ἐθελήσης μικρὸν ἀνασᾶς ἐπισχῶν τοῦ γυπὸς τὴν πτέρυγα θατέρᾳ μόνῃ πτερύξασθαι, ubi de volanti aptius, credo, fuerit ἀναπτᾶς.

Toxaris 12 extr. ὥς διὰ ταῦτα οὐδὲ ἐπὶ τοὺς κώμους ἐπῆγεν ἔτι αὐτόν. Immo ἐπήγετο, *secum ducebat*. Cf. *Somn.* 8. *Gall.* 3. Contra cap. 23, ἥδη γὰρ με προάγεται τᾶλθές εἰπεῖν, non video quid latere possit praeterquam προάγεις. *Ibid.* cap. 50 p. 556, 6 sqq. sic corrige et interpunge: ὁ δὲ Λοχάτης, Ὁμοσον, εἶπεν, ἢ μὴν φυλάξειν τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρνήσεσθαι τότε, ἥδη τούτων γενομένων· καὶ ἐπεὶ κτέ. Male vulgo: — ἀπαρνήσεσθαι. τότε ἥδη τούτων γινομένων καὶ ἐπεὶ κτλ. In huius libelli initio (cap. 1 med. fere), *Tox.* Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς, post ΟΥΜΟΝΟΝ inter-

idissee suspicor necessarium verbum ΘΟΜΕΝ, i. e. Οὐ μόνον θύομεν, ἀλλὰ κτέ. Cap. 30 med. ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τοὺς οἰκείους νεκρούς, ἥδη ἐώλων ὄντων ἀναζητοῦντες ἐν ταῖς παρατάξεσιν. Nemo id facit in pugna, nec tam cito cadavera putrescunt, sed Lucianus dedit ἐπὶ ταῖς παρατάξεσιν, i. e. *post pugnas*.

Lucius 4 prope fin. ὄλω ἐμπρησμῷ ἐπέθηκας (με). Conieci ἐνῆκας vel ἐφῆκας. Cap. 9 εἶτα ἐξελεύσας κατὰ πλάτος διὰ βουβῶνος δῆξον. Immo πῆξον. Cap. 10 extr. lege κατὰ μᾶττε pro κατὰ μᾶττου. Cap. 41 med. requiro προσωπεῖται et σωματεῖται pro πρόσωπα et σωματία.

Ikrit. trag. 28 Apollo in oraculis dicitur ἐς τὸ μεταίχμιον ἀτφιλῶς ἀπορρίπτων τὰ πολλά. Loci rationi aliquanto melius convenit ἀσαφῶς. Omnino cf. Momi verba 30 vers. fin.: Λέγε, σαφῆ δὲ μόνον κτέ.

Somnium s. Gallus: 27 τελώνην δὲ ἵππον ἢ συκοφάντην βάτραχον ἢ σοφιστὴν κολοῖδον ἢ ὀψοποιδὸν κώνωπα ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα ἢ ἕτα ὑμεῖς ἐννοεῖτε, οὐκ ἂν ἴδοις ἐν ἐκείνοις. Scripsit Lucianus ἐψοφάγον κώνωπα, non *coquum*, sed *helluonem* culicem, quod vel verba vicina docere potuerant; deinde requiro ἐπινοεῖτε, *excogitate*.

Icaromen. 22 init. μετ' ἔλιγον γὰρ καὶ ἡ σελήνη βραχεῖά μοι καθεωρᾶτο καὶ τὴν γῆν ἥδη ἀπέκρυπτεν. Quo minor luna videbatur, eo minus celare poterat terram, itaque procul dubio in mendo cubat ἀπέκρυπτεν. Sed quicumque meminit eleganter Attice eum, qui aliquid non amplius discernere possit, dici id ἀποκρύπτειν, velut τὴν γῆν τοὺς πλείοντας (cf. Plat. Prot. 338 A), facile emendabit: καὶ τὴν γῆν ἥδη ἀπέκρυπτον, *iamque terram amplius discernere non poteram*. Ipse noster similiter scripsit Ver. Hist. II. 38 extr. ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτοῖς, ἰώμεθά τε τοὺς τραυματίας, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν τοῖς ὅπλοις ἤμεν.

Bis Accusat. 4 med. ἐκεῖ δὲ τὴν μὲν Δίκην ἀποκληροῦν σφίσι τὰ δικασήρια κατὰ λόγον τῶν τιμημάτων ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων. Si iudices sortiebantur lege ex omnibus Atheniensibus, ut revera fieri solebat, quomodo simul id fieri poterat pro ratione census? Insuper id non sic dici solet sed ἐκ τῶν τιμημάτων. Aenigma solvet cap. 12 med., unde apparet corrigendum esse κατὰ λόγον τῶν ἐγκλημάτων. Inde enim pendebat heliastarum numerus, qui maior aut minor erat, prout quaeque

causa gravior erat aut minus gravis. Cap. 12 med. ὁπόσοι δ' ἀποθήμενοι γραφήν κτέ. Graecum non est ἀποτίθεσθαι, sed ἀποφέρειν γραφήν. Corrige προθέμενοι γραφήν, dictum ut προτίθεσθαι κρίσιν, quae frequens est apud seniores locutio. 21 med. ἑώρα τούτους περὶ (ins. μὲν) τοῦ καρτερεῖν — πολλὰ διεξιόντας, ἰδίᾳ δὲ τὴν Ἑδονὴν θεραπεύοντας, καὶ μέχρι μὲν τοῦ λόγου νεανειουμένους, οἵκοι δὲ κατὰ τοὺς τῆς Ἑδονῆς νόμους βιοῦντας, αἰσχυνομένους μὲν εἰ φανοῦνται χαλῶντας τοῦ τόνου καὶ προδιδόντας τὸ δόγμα, πεπονθότας δὲ ἀθλίου τὸ τοῦ Ταντάλου. Expectes saltem τοὺς ἀθλίους, ut Graece dicitur πέπονθα ἢ ἀθλιος cett., sed quia scriptor hic non cum commiseratione, sed cum contemptu et ira, de istiusmodi philosophis loquitur, haud scio an verius sit: Πεπονθότας δ' ἀληθῶς τὸ τοῦ Ταντάλου. Cap. 52 ῥήτορας δὲ καὶ φιλοσόφους εὖροι τις ἂν οὐ τινὰς ἀλλὰ πάντας ὑπὸ τύφου καὶ δόξης τριβέντας ἀλλὰ καὶ — ὑπ' ἀργυρίου. Pro inepto τριβέντας sententia postulare videtur ἐπαρθέντας.

Rhetor. Praec. 3 οὐ γὰρ σε τραχεῖάν τινα οὐδὲ ὄρειον καὶ ἰδρωτός μεσὴν ἡμεῖς γε ἄξομεν. In *Plutarch. el. Luc.* p. 85 haud feliciter, linguae magis quam sententiae intentus, proposui ἔρεινῃν (typorum vitio legitur ἔρεινδον), sed mox intellexi scriptorem alludere noto loco Hesiodo:

— λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθει ναίει,
τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτά θεοὶ προπάραιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον κτλ.

et sub ὄρειον latere ὄρθιον, quod adiectivum Attice communis generis esse potest. Mox cap. 8 eadem via audit τραχεῖα ἀνάντης. Cf. quoque *Bis Accus.* 21.

Philopseud. cap. 19 καὶ μὴν καὶ λούται καὶ παίζει δι' ἔλητῆς νυκτός, ὥς ἀκούειν τοῦ ὕδατος ψοφούντος. Mehlerus noster recte haerens in παίζει proposuit παφλάζει. Quod verbum quia sensu proprio numquam de hominibus usurpatum repperi, sed de ipsa tantummodo aqua, equidem nescio an potius sub ΠΑΙΖΕΙ delitescat ΚΑΤΖΕΙ, κλύζει. Mox cap. 21 πρὸς τὸν μηρὸν κηρῷ κεκολλημένῃ. Statua non sine femore ambulatum iverat, ut opinor. Conieci τὸν μῆνα, sive τὸ μηνίσκον, nam quid aliud, abeunte statua, praeter basin locum suo relinqui potuerit, haud reperio.

De Electro 6 extr. οἶόν τι πάσχουσιν οἱ ἐν τῷ ὕδατι ὁρῶντες· αἰόμενος γὰρ τηλικαῦτα εἶναι αὐτὰ οἷα διεφάνετο αὐτοῖς ἄνωθεν, ἐρυνεμένης τῆς σκιᾶς πρὸς τὴν αὐγὴν, ἐπεὶ δὲ ἀνασπάσῃσι, πολλῷ μικρότερᾳ εὐρίσκοντες ἀνιῶνται. Sermo est non de umbra, opinor, sed de imagine rei quae sub aqua conspecta, fractis lucis radiis, aucta videtur. Quapropter ΚΛΙΑC refingam in εἰκοῦς = εἰκόνας.

De Calumni. 5 ὥς δέ μοι καὶ ταύτας ἐμήνευσεν ὁ περιγηγῆτης [τῆς εἰκόνας], ἡ μὲν τις Ἐπιβουλὴ ἦν, ἡ δὲ Ἀπάτη. Aptius mihi videtur ἡρμήνευσεν, interpretatus est. Insuper vocabula τῆς εἰκόνας abesse malim, quia περιγηγῆται non unam aliquam rem sed plures advenis monstrare solebant. Fortasse est glossema.

Navig. 12 in Lucini verbis κοινὸς Ἑρμᾶς, Φασίν, ex usu doricae formae Ἑρμᾶς apparet pro κοινὸς corrigendum esse ξυνὸς. Cap. 36 init. ἤδη γὰρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπιλαμβάνουσιν. Interpretantur adoriantur s. invadunt, sed neque ἐπιλαμβάνειν ponitur pro ἐπιχειρεῖν, ἐπιτίθεσθαι, neque sententia non longe aliud requirit. Nondum enim adoriri hostem, sed appropinquare, apparet ex ipsis sequentibus: ὥς τε τὸ μὲν σύνθημα ἔσ' Ἐνυάλιος· ὑμεῖς δ' ἐπεὶ δὲ ἀνιῶνται (l. σημήνη) ὁ σαλπικτῆς (dele), ἀλλοτρίαντες κτέ. Quare scribatur necesse est: ἤδη γὰρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπελαμβάνουσιν. Cf. in hoc ipso libello 39 extr. His scriptis, video idem iam placuisse Seagero.

Dial. Meretr. IX. 2 prope init. Soloece scriptum est: ἐσπάττε τότε τὰς κόμας καὶ τὰ σέρνα ἐτύπτετο. Litteris aliter divisio, lege: ἐσπαράττετό τε τὰς κόμας κτέ. Similis error subest *Convivi* loco 6 prope fin.: καὶ εἰσελθόντα γε αὐτὸν εὐθύς· ὑπεβλέποντο οἱ Στωικοὶ καὶ ἀπεσρέφοντο. Immo: ὑπεβλέπόν τε οἱ Στωικοὶ κτέ., de quo iam monui in *Plutarcheis* et *Lucianeis*.

De morte Peregrini 5 extr. εἶτα μέντοι ἔδοξεν αὐτῷ ἴσους πως φυλάξει αὐτοὺς καὶ οὕτω κατέπαυσε τὸν λόγον. Alterum cedo exemplum, ubi φυλάττειν sic usurpatur. Conieci: ἴσους πως κηρύξει αὐτοὺς κτέ.

Fugitiv. 14 extr. δασμολογοῦσι γὰρ ἐπιφοιτῶντες ἢ, ὥς αὐτοὶ φασιν, ἀποκείρουσι τὰ πρόβατα δώσιν τε πολλοὺς οἶόν τε ἢ αὐτῷ τοῦ σχήματος ἢ δέει τοῦ μὴ ἀκοῦσαι κακῶς. Nemo paulo attentius haec legere potest, quin statim sentiat verum esse

οἶονται pro οἶόν τε. Id vero ipsum habent optimi codices Cap. 32 med. ὅτι δεινῶς τῶν ὑποσάθρων ἐστὶ. Immo vero τῶν δεινῶς ὑ., ut seriores scriptores subinde scribunt pro πάνυ.

Epist. Sat. III 32 non procul ab initio: οἶον ἐκεῖνο τὸ μὴ τοῖ αὐτοῦ οἶνου συμπίνειν. L. ὑμῶν πίνειν.

Conviv. et Larith. 17 extr. ὁ Ζηνόθεμις δ' ἀνεγίνωνσκε — λεπτογράμμῳν τι βιβλίον. Emendo: λεπτογράμματα ὅν τι. Nam λεπτογράμμος non aliter quam πολὺγράμμος, alia, ducitur a γραμμή, linea, λεπτογράμματος vero et πολυγράμματος a γράμμα, littera. Possis quoque λεπτόγραφον, ut scribere placuit nostro in *Vitarum auctione* 23. Cap. 21 med. requiro ἀσφαλέστερον ἢδὲ προσπαλαίων pro ἀσφαλέστερος, et similiter de *Oeco* 17: ἐπισημότερον ὢν δειλὸς pro ἐπισημότερος. *Conviv.* 40: Καὶ σὺ γὰρ φθέγγει, κάθαρμα; εἶπεν οἶμαι, καὶ Διονυσόδωρος ἀντελοιδореῖτο τὰ εἰκότα. Inauditum est parenthethicum οἶμαι ordiens sententiam, nec apparet qui dixerit verba: καὶ — κάθαρμα. Sed lene paratum est remedium: nam vocabuli οἶμαι repetenda est ultima littera, super scripto signo tachygraphico, quo indicari solet in codicibus terminatio ὦν, et mutata interpunctione corrigendum: καὶ σὺ γὰρ φθέγγει, κάθαρμα; εἶπεν, οἶμαι, (ἴω), καὶ Διονυσόδωρος κτλ. Vide praegressa. Cap. 42: ὁ δὲ Δίφιλος ἡξίου καὶ τὰ τῶ Ζήνωνι δὴ ἀπιδόντι παραδοθέντα φέρεσθαι. Non tradita erant apophoreta Zenoni abeunti (nam postquam is abierat (cf. 38 et 41 demum mensis imponebantur, nec si ei tradita essent, Diphilus ea postulare poterat), sed apposita erant absenti. Quapropter duplici mendo locum libera scribendo ἀπιδόντι παρατεθέντα quam lectionem revera traditam esse nunc demum animadvertit Cap. 47 extr. οὐ γὰρ ἡδυνήθησαν ἐκβαλεῖν τὸν ἄνδρα, ἐπὶ ἄπαξ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πλαγίως ἐκάθευδε: *Obliquo corpore* certe dicendum fuerat πλαγίον; sed nescio a potius lateat παγίως (i. e. βεβαίως) καθῆυθεν. Neque ἐκβαλεῖν, quod facile labem concipere potuit e sequenti καταβαλὼν admodum placet, quia potius expectes ἐξεγείρειν, aut aliqui in hanc sententiam.

Demosth. encom. 43 init. καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ τεθεαμένοι διαφέρμεν οὐδὲν ἐκπλήξει τε καὶ ἀπισίᾳ τῶν ὁρώντων. Immo τῶ (οὐχ) ὁρώντων, sive τῶν (μὴ) ὁρώντων. Cf. 48 prope ini

Ἔειπεν Ἀρχίας — ὅπλα μόνον — καὶ στρατόπεδα δυνάμεις εἶναι καὶ κρησφύγετα ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ὑπολαμβάνειν. *Corrigatur τύχαις.*

Cynic. 1 ἐπὶ ξηροῦ δαπέδου. *Legatur σκληροῦ, in duro solo.*

Pseudosoph. 8 init. καὶ γὰρ μὲν κελῶ τοὺς βελτίστους εἶναι ἔλους, σὺ δὲ γνῶρισον. *L. ἰέναι.*

Philopat. 1 ὠθύμην ἂν ἐπὶ κεφαλῇς. *L. κεφαλῇν. Cap.* 2 πολύωτον σαυτὸν ἀναπέφηνας. *L. ἀνέφηνας. Cap.* 6 καὶ ἔτι ἐπιμοιχεύει. *L. καὶ ἔτι μοιχεύει. Cap.* 9 pro ἐπα-
ιδίαις *l. ἐπαοιδᾶς, et mox* 13 init. ποιήματα pro ποιήματα, *deleto Ὀρνιθας. Cap.* 17 μηδὲν εἴπῃς φλαῦρον θεοῦ δεξιῶ. *Cf. Arist. Nub. 833 et lege θεδν δεξιόν. Cap.* 21 init. τριβώνιον ἔχων πολύσαθρον. *Coniectum est πολύθυρον cl. dial. mort. I. 2, sed lenius poteris ὑπόσαθρον, cl. de merc. cond.* 37 init. Prorsus sic ὑπόχρυσος et πολύχρυσος confusa esse in *Toxaride* 16, alibi monui. Alias plura.

Traiecti ad Rhenum, m. Octobri.

GELLIUS.

Gell. II. 21. 3. „*Triones rustico CETERO vocabulo boves appellatos scribunt.*” Non intelligo. Intelligerem: *rustico VETERE vocabulo.*

Gell. X. 24. 5. in Pomponiani versiculo:

dies hic sextust cum nihil egi: diequarte moriar fame.

ambigunt utrum egi an edi sit scribendum, quasi ulla esse possit in tali re dubitatio, aut *inertia* mortem afferret ut *fames*.

Gell. XII. 5. 6. „*nostri enim, credo, verbum illud vetus:*

ἀμαθέστερον πως εἰπὲ καὶ σαφέστερον [λέγε].

Inepte additum λέγε perinde metrum iugulat et dicti leporem.

C. G. C.

AD PROPERTII ELEGIAS.

Sex Propertii Elegiae. Ed. Lucianus Mueller.
Lipsiae MDCCCLXXIV.

LIBER I. Eleg. II. Cynthiam suam rogat poeta ne se velit vendere peregrinis muneribus, *naturaeque decus mercato perdere cultu*; priscis temporibus feminas non ornatu cultuque amorem sibi conciliasse monet (vs. 21):

Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,

Qualis Apelleis est color in tabulis.

Non illis studium vulgo conquirere amantes:

Illis ampla satis forma pudicitia.

Pro *vulgo* legendum existimo *fuco*; cf. III. XI (XXIII) 9 (31): *An si caeruleo quaedam sua tempora fuco Tinxerit, idcirco caerulea forma bonast?*

V. his versibus incipit:

Invide, tu tandem voces conpesce molestas

Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.

Quia *esse cursu* num recte dicatur dubito, corrigendum puto

Et sine nos cursu, quae sumus, ire pares.

Cf. III. XVII (XXIII). 19: *nec dicet 'timeo, propera iam surgere, quae so'*; I. IX: 11: *I quae so et tristes istos compone libellos*. — *Pares cursu ire* est metaphora a iugo sumpta.

VI. ad Tullum, vs. 19 seqq.:

Tu patroi meritas conare antire secures

Et vetera oblitis iura refer sociis.

*Nam tua non aetas umquam cessavit amori,
Semper et armatae cura fuit patriae.*

Verba tua aetas cura fuit armatae patriae, si recte video, nihil intellegere possunt nisi hoc: armata patria tuam aetatem sollicita cura fovit et custodivit. Propius vero ad poetae mentem nescio an accedas scribendo:

Semper at armatae dura tulit patriae.

i. e. tu adhuc semper labores et molestias tulisti bellorum, quae patria gessit. Cf. I. XV. 1: *Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam.*

VIII. 5 sq.

*Tunc audire potes vesani murmura ponti
Fortis et in dura nave iacere potes?*

Navis duritiem tolerare non fortis animi, sed corporis validi et robusti est. Corrigas quaeso *dubia* i. e. quae fluctibus nec illuc iactatur, cf. Ovid. Fast. II. 101: *dubiam rege nata pinum.*

VIII^b. 39 sqq. laetitia exsultans poeta, quod carminibus suis Cynthiae amorem sibi conciliavit:

*Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blando carminis obsequio.
Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo,
Quis ego fretus amo: Cynthia rara meast.*

Pro amo scribendum videtur *ovo* i. e. velut triumphans exclamo. Non enim hoc agit, ut simpliciter se amare affirmet, immo, opinor, gloriatur, se Musis et Apolline fretum victis rivalibus Cynthiae amore beatum esse.

Proxime sequuntur hi versus:

*Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;
Sive dies seu nox venerit, illa meast,
Nec mihi rivalis certos subducit amores.
Ista meam norit gloria canitiem.*

Interpretes ultimum versum per hypallagen significare contendunt: senectus mea sentiat istam gloriam. Quod nescio an frigidius dictum sit. Malim

Ista meam decoret gloria canitiem.

IX. 11 sqq.

*Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.*

*I quaeso et tristes istos compone libellos,
Et cane quod quaevis nosse puella velit.*

Vs. 13 in hanc sententiam viri docti interpretati sunt 'dum, seponere gravia epici argumenti carmina.' At vero non afferunt exemplum, quo demonstratur *componere* idem esse *seponere*. *Componere libros* autem sive *versus* significat *scribere* *bro*s et *versus* et apud alios et apud Propertium (cf. III. XX (XXXIV), 41; I. VII. 19). Quae cum ita sint, corrigas v

I quaeso et tristes istos combure libellos.

Cf. V. VII. 78:

Et quoscunque meo fecisti nomine versus, Ure mihi.

Elegia X noctem celebrat, qua testis fuerat lusus amandi Galli sui cum puella delicata quadam et libidinosa. Propertius ita in edd. leguntur:

*O iocunda quies, primo cum testis amori
Adfueram vestris conscius in lacrimis!*

Profecto mirari licet poetam, congressum lasciviae plebs recordantem, lacrimas potissimum commemorare. Forsitan artes amore luxurioso ebrii lacrimas interdum fuderint, etc. 'non nihil aspersis gaudet amor lacrimis', ut est I. XII (cf. vs. 13: *non solum vestros didici reticere dolores*), atque satis credibile est, lacrimas illas, parum ceteroquin sensibiles, mox per oscula siccatas esse, ita ut nox illa hilari atque laetitiae plena fuerit (cf. vs. 12. *accipe commissae mulieris laetitiae*). Quae cum ita sint, legendum videtur

Adfueram vestris conscius in latebris.

Adesse in latebris recte dicitur; *adesse in lacrimis* ferri neque *conscium esse in lacrimis* ut defendi possit vereor. Legitur apud Ciceronem, ad Att. I. 18 *qui mihi et in publica re et in privatis omnibus conscius esse soles*, sed ita hunc scripsi existimo ut praecedentibus *i. p. r. socius* sequentia assimul Minucium Felicem et Orosium, quos testes citant edidit equidem hac in re non audiendos censeo.

Eiusdem Elegiae vs. 21 sqq.:

*Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae
Neve superba loqui neve tacere diu,
Neu, siquid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro vano verba benigna cadant.*

Legendum est *contracta fronte*, qua emendatione et metrum iuvatur. In vulgata enim ultima syllaba v. *petiit* solo ictu producit. Cf. Ovid. ex Ponto IV. 3. 7: *Nunc, quia contraxit cultum fortuna, recedis*; Cic. Cluent. XXVI. 72: *contrahit frontem*. Fere eadem significatione scripsit Propertius III. I (X) 9 *subducto vultu*.

XVIII. vs. 19 sqq.:

Vos eritis testes, siquos habet arbor amores,

Fagus et Arcadio pinus amica deo.

A quotiens teneras resonant mea verba sub umbras,

Scribitur et vestris Cynthia corticibus!

Contendere nolim, id quod doctos quosdam fecisse video, *umbras* absurde *teneras* dici. *Umbra* h. l. frondem valet, quae quin recte *tenera* appelletur nemo, opinor, dubitabit. At vero pro *teneras* elegantius et emendatius *vestras* legetur. Quia enim tam praecedentibus duobus, quam sequenti versu ipsas arbores affatus sit poeta, eum idem hoc fecisse credibile est.

LIBER III. Elegia I (X) vs. 11 sqq.:

Surge, anima, ex humili iam carmine, sumite vires,

Pierides, magni nunc erit oris opus.

An forte *subdite vires*? Cf. Livius VIII. 40. 8: *Si cui honores subdere spiritus potuerunt*.

VI (XIV) vs. 9 sqq.:

Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte:

Immortalis ero, si altera talis erit.

At dum demissis supplex cervicibus ibam,

Dicebar sicco vilior esse lacu.

Fere non dubito, quin scripserit poeta *fisso* — *lacu* i. e. re nihili. Lacus enim hic significat vas amplum, in quo mustum recipitur. Cf. Ovid. Fast. IV. 888: *Praemia de lacubus proxima masta tuis*.

VI (VII) vs. 27 sq.:

Exemplo iunctae tibi sint in amore columbae,

Masculus et totum femina coniugium.

Malim fidum. — *Coniugium* dictum puta pro coniuge, ut IV. XII (XIII) 19 sq.: *Et certamen habent leti, quae viva sequatur Coniugium* et V. XI. 87: *Coniugium, pueri, laudate et ferte saternum: Capta dabit vestris moribus illa manus*. — Cf. Plin-

nius N. H. X. 34. 52: *Columbae coniugii fidem non violant*
XII. vs. 17 sqq.:

*Ipse ego venabor: iam nunc me sacra Dianae
Suscipere et Veneri ponere vota iuvat:
Incipiam captare feras et reddere pinu
Cornua et audaces ipse monere canes;
Non tamen ut vastos ausim temptare leones
Aut celer agrestes comminus ire sues.*

Pro ipsemonere lego instimulare, quia monere canes in re venatica nescio an frigidius dictum sit. Pro utvastos conicio impastos coll. Verg. Aen. IX. 339: *Impastus ceu plena leo per ovis turbans.*

XXVII (XXIX) iocose narrat poeta, sibi, cum bene potus noctu vagaretur, obviam factam esse Amorum turbam, quam Cynthia, irata quod sola esset relicta, in se emisisset; (vs. 7)

*quorum lascivior unus
'Arripite hunc', inquit, 'nam bene nostis eum:
Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit'.*

V. locavit intellegere docti affirmant pretio proposito excruciamdum tradidit, sed dubito, num locavit simpliciter dicto haec vis iure adtribuatur. Conicio notavit i. e. designavit.

Postquam Amores poetam vinctum secum duxerunt, unus eorum haec loquitur (vs. 13 sqq.):

*Haec te non meritum totas expectat in horas:
At tu nescio quas quaeris, inepte, foris.
Quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
Solverit atque oculos moverit illa graves,
Adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.*

Offendor illis oculis moverit illa graves, nam illa post praecedens quae orationis tenorem aliquantum impedit et obstruit. Praeterea in interpretatione haereo. Passeratius explicat: 'si oculos somno gravatos extulerit'. Sed etiamsi concedam movere oculos significare posse extollere, quod addubitare audeo, tamen satis absurda videtur opinio, Cynthiae ardenti desiderio flagrantis oculos somno fuisse gravatos. Propertium scripsisse suspicor atque oculos moverit illecebris. Cf. Cic. de Off. I. 28. 5: *Ut pulchritudo corporis movet oculos et delectat.*

XXXII (XXXIV) vs. 15 sqq.:

*Te socium vitae, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus, amice, meis.*

Librarium socordia socium et dominum inter se sedes mutavisse suspicor, nam socium — corporis probabilem interpretationem vereor ut admittat.

LIBER IV. Elegia IV (V) vs. 11 sq.:

*Nunc maris in tantum vento iactamur, et hostem
Quaerimus, atque armis neclimus arma nova.*

Pro tantum conicio vastum. IV. XXIV. 17: *Nunc demum vasto feni respiscimus aestu.*

Ibid. 25 sqq.:

*Tum mihi naturae libeat perdiscere mores,
Quis dens hanc mundi temperet arte domum,
Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis
Cornibus in plenum menstrua luna redit,
Unde salo superant venti, quid flamine captet
Eurus cett.*

Legendum videtur unde salo spirent venti i. e. qui fiat ut venti e mari surgant. Cf. Seneca Agam. 532: *Caelo novae spirant procellae*; Ovid. ex Ponto IV. 10. 43: *At Notus adverso tepidum qui spirat ab are*; Lucan. VIII. 246: *Spirat de litore Coe Aura fluens*.

VIII. (IX) vs. 35 sq.:

*Non ego velifera tumidum mare findo carina:
Tuta sub exiguo flumine nostra morast.*

Potius scripserim flamine. — II. IX. 33: *incerto flamine*; IV. IV (V) 25: *quid flamine captet Euris*. Cum hoc loco comparari potest Phaedri IV. 16: *navis Ferri secundis tuta coepit flatibus*.

IX (X) vs. 19 sqq.:

*Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
Luserit et tota flamma secunda domo,
Sit mensae ratio, norque inter pocula currat,
Et crocino nares murreus ungat onyr.*

Non crediderim optasse poetam, ut nox inter pocula curreret, quia currere, ubi de tempore dicitur, fere valet celeriter praeterire s. fugere ut apud Horatium, Od. II. 5. 13: *Ferox aetas*

currit. Legas quaeso surgat. Cf. Ovid. Met. IV. 92: nox surgit; Sen. Thyest. 822: Sol auroram videt occiduus tenebrasque iubet surgere.

XII (XIII) vs. 25:

Felix agrestum quondam pacata iuventus,

Divitiae quorum messis et arbor erant.

Inepte prisci temporis rustica iuventus *pacata* dicitur. Conicio *barbata* i. e. intonsa et rudis. Antiquos homines saepius *barbato*s appellatos esse neminem nescire arbitror. Cf. Cic. pro Murena 12; Sext. 8. Iuvenalis Sat. IV. 103 habet: *facile est barbato imponere regi* i. e. simplici et rudi ut priscis temporibus fuere. Cf. Id. VI. 105; XVI. 29.

Ibid. vs. 35 sqq.:

Himulei pellis stratos operibat amantes,

Atque nativo creverat herba toro,

Pinus et incumbens lentas circumdabat umbras,

Nec fuerat nudas poena videre deas.

Pro *lentas* corrigendum puto *densas*.

Sequuntur haec:

Corniger atque dei vacuum pastoris in aulam

Dux aries saturas ipse reduxit oves,

Dique deaeque omnes, quibus est tutela per agros,

Praebant vestris verba benigna focis.

Ferri nequit *vestris*, quoniam in praecedentibus neque deum ullum neque hominem affatur poeta. Conicio *festis* — *focis* i. e. diebus festis incensis. Cf. *festi frons* (Verg. Aen. IV. 459), *festi corona* (Ov. Met. X. 598), *festae mensae* (Sil. It. VII. 198, Val. Flac. III. 159), *festae taedae* (Claud. Cons. Hon. IV. 642).

XIII (XIV) vs. 1 sqq.:

Multa tuae, Sparte, miramur iura palaestrae,

Sed mage virginei tot bona gymnasii,

Quod non infames excercet corpore ludos

Inter luctantes nuda puella viros,

Cum pila veloces fallit per brachia iactus,

Increpat et versi clavis adunca trochi.

Vv. Cum — *iactus* hoc modo interpretatus est Hertzbergius: 'ipsa pila dicitur iactus suos fallere, dum cursum suum, quem quo-

dammodo promittere videbatur, subito alio flectit'. Recte sane. At nequeo probare vulgatum *per brachia*, quippe quod satis ieiune dictum videatur. Antiquitus scriptum fuisse suspicor *per inania* i. e. per aërem missa. Cf. Verg. Aen. XII. 906: *lapis vacuum per inane volatus*; Stat. Theb. I. 310: *sublimes raptim per inane volatus Carpit*; Ovid. Met. II. 506: *celeri raptos per inania vento Imposuit caelo*.

XIX (XX) vs. 3 sqq.

*Durus, qui lucro potuit mutare puellam!
Tantine, ut lacrimas, Africa tota fuit?
At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera,
Forsitan ille alio pectus amore terit.*

Ultima verba non intacta relinquenda videntur, nisi enim fallunt omnia *pectus terere amore* sine exemplo est. Corrige

Forsitan ille alio captus amore furit.

Fere eodem modo Ovidius, Fast. II. 762: *caeco raptus amore furit*.

XXI. vs. 5 sqq.:

*Omnia sunt temptata mihi, quacumque fugari
Possit: at ex omni me premit iste deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum saepe negarit:
Seu venit, extremo dormit amicta toro.*

Legendum *Bis tamen aut semel*.

XXII. vs. 15 sq.:

*Et sis, qua Ortygia et visenda est ora Caystri,
Et qua septenas temperat unda vias.*

Paene risum movet Hertzbergius annotando '*temperare* propria significatione liquor Nili dicitur, qui denuo semper per vias suas effunditur, novasque aquas prioribus addit et has suis miscet'. Tu legas quaeſo:

Et qua septenas permeat unda vias.

Cf. Plinius, N. H. XXXI. 5. 30: *Alpheus sub ima maria permeat*; V. 26. 21: *Euphrates mediam Babyloniam permeans*.

Ibid. vs. 19 sqq.:

*Armis apta magis tellus, quam commoda noxae:
Famam, Roma, tuae non pudet historiae.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus: victrices temperat ira manus.*

Horum versuum elegantissimorum postremus mendo laborare videtur, quo sententiae lumen obscuratur. Broukhusio significare visus est 'nos, quamvis irati, postquam vicimus, manibus temperamus'. Qua interpretatione e fervido ingenio potius quam sana mente nata editores adhuc acquievisse videntur. Equidem credere malo poetam scripsisse *victrices temperat ara manus*, i. e. postquam vicimus, deorum cultus et religio feroces animos domat et mitigat.

Ibid. vs. 39 sqq.:

*Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes,
Hic tibi pro digna gente petendus honos,
Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
Spes et venturae coniugis aptus amor.*

Hic tibi ad eloquium cives: verba et voces. Legas quaeso *hic ad eloquium lites* i. e. hic, Romae, lites aguntur, dignae, quibus orandis eloquentiam tuam exhibeas.

Elegia XXV poeta stomachatus iniuriis sibi illatis Cynthiae valedicit his verbis vs. 5 sqq.:

*Nil moveor lacrimis: ista sum captus ab arte;
Semper ab insidiis, Cynthia, flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria vincet:
Tu bene conveniens non sinis ire iugum.
Limina iam nostris valeant lacrimantia verbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.*

Nondum Herzbergius (ad Eleg. II. XX. 8) mihi persuasit *limina lacrimantia* significare *limina lacrimis madentia*, fere eodem modo quo plantae humorem remittentes lacrimantes interdum appellantur. Corrigendum puto *adamantina* i. e. dura, inexorata. Cf. V. XI. 4: *Non exorato stant adamantoe viae*; IV. X (XI) 9: *adamantina iuga*.

LIBER V. Elegia I priscorum Romanorum mores depingens, haec scribit vs. 27 sq.:

*Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
Miscebant usta proelia nuda sude.*

Corrigendum est *tuta* i. e. innoxia. Verba ita emendata recte opponuntur praecedentibus *infestis armis*.

Ibid. 135 sq.:

*At tu finge elegos, fallax opus, haec tua castra,
Scribat ut exemplo cetera turba tuo.*

Pro fallax Broukhusius coniecit *felix*, N. Heinsius *pellax*. Editores, licet vulgatam servarint, neglexerunt ostendere cur tandem elegi fallaces appellari possint, credo, quia ipsi in significatione haeserunt. Neque ego rem intellego. Suspicio oborta est legendum esse *sollers opus*.

Elegia II Vertumnus loquens inducitur. Narrat vs. 23 sqq. se varias species induere solere:

Indue me Cois, fiam non dura puella:

Meque virum sumpta quis neget esse toga?

Da falcem et torto frontem mihi comprime faeno:

Iurabis nostra gramina secta manu.

Arma tuli quondam et, memini, laudabar in illis:

Corbis in inposito pondere messor eram.

Quid quaeso sibi volunt postrema illa verba? Hertzbergius silentio locum praeterit. Burmannus verbosus, ut solet, varias coniecturas profert, quas commemorare supersedeo, quia nihil quidquam faciunt ad nebulas dispellendas. Nisi quid melius, propono:

Orbis humi posito pondere messor eram.

i. e. postquam clypeum gravem deposui, messor factus sum.

IV. vs. 13 in Romae antiquae descriptione:

Murus erant montes: ubi nunc est curia saepta

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Pro illo malim alto.

Ibid. vs. 27 sq.: de Tarpeia:

Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Rettulit hirsutis brachia secta rubis.

Affirmant interpretes primo *Capitolia nubila fumo* significare Capitolium circumdatum fumo ex aedibus surgente, ubi coena vespertina parabatur. Credat Iudaeus Apella. Nam, ut reliqua taceam, qui, quaeso, fieri potest, ut fumus ille vespertinus primus appelletur? Conicio *prono Capitolia nubila Phoebo*. Sole ad occasum vergente Capitolium nebulis vespertinis obductum fuisse puta. *Prono Phoebo* est ablativus temporis. Cf. I. XVI. 23: *sidera prona*; Ovid. Met. XI. 257: *Pronus erat Titan*.

Ibid. vs. 55 sq.:

Sic hospes pariamne tua regina sub aula:

Dos tibi non humilis prodita Roma venit.

Lectio, quam dedit Muellerus est Codicis Neapolitani, Gronin-
ganus habet *pariam tua ne*, Vossianus *patriamne tua*, d'Orville-
anus II *patiar tua mi*, Burmannianus II, qui Daventriae asse-
vatur *patiare tua*. — Locus corruptissimus variis coniecturis a
doctis tentatus est, quas enumerare longum est. Neque ego
multum profeci. Attamen quod in mentem venit prodere iuvat:

Si tu hospes patiare, fiam regina sub aula:

Cf. III. X (XVIII). 19: *At tu etiam iuvenem odisti me perfida
cum sis.*

V. vs. 61 sq.:

Vidi ego odorati victura rosaria Paesti

Sub matulino cocta iacere Noto.

Inepte et ridicule legitur *cocta*. Substituendum nimirum *tosta*.

VI. vs. 83 sq.:

Gaude, Crasse, nigras siquid sapis inter harenas:

Ire per Euphraten ad tua busta licet.

Docta et laboriosa Hertzbergii commentatio de variis sabuli co-
loribus nondum me adduxit, ut crederem *nigras* a Propertii
manu profectum esse. Potius eum scripsisse putaverim *pigras*
i. e. inertes et immotas, quo epitheto vis sequentis *sapis* ali-
quantum augeri videtur. Cf. Hor. Od. I. 22. 17: *pone me,
pigris ubi nulla campis Arbor aestiva recreatur aura*; Ovid. ex
Ponto IV. 10. 61: *Stagno similis, pigraeque paludi.*

VII. vs. 10 sq.:

Spirantisque animos et vocem misit: at illi

Pollicibus fragiles increpuere manus.

Mortuorum manus digitosque exiles tenuesque potius poetam
effinxisse credo, quam *fragiles*; quamobrem corrigendum vide-
tur *graciles*. Cf. Ovid. Fast. IV. 10. 86: *Et gracilis struc-
tos effugit umbra rogos.*

Ibid. vs. 79 sq.:

Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo

Mollia contortis adligat ossa comis.

Absurdam lectionem *pugnante* ocius deleas. Restituas velim *prae-
gnante*. Cf. Ovid. Met. III. 664: *Impediunt hederac remos
nexuque recurvo Serpunt et gravidis distringunt vela corymbis*;
Columella X. 379: *gelidas per graminis umbras, Intortus cucu-
mis, praegnansque cucurbita serpit.*

VIII. vs. 3 sqq. narrat Lanuvii quotannis in Iunonis Sospitae festo virgines descendisse in speluncam, ut pabulum praeberent draconi, qui pro loci genio haberetur, vs. 9 sqq.:

Talia demissae pallent ad sacra puellae,

Cum temere anguino creditur ore manus.

Ille sibi admolas a virgine corripit escas:

Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.

Vr. *anguino creditur ore manus* auctore Hertzbergio significant: 'quamvis os anguinum sit ideoque reformidandum, tamen manus illi creditur'. Quae interpretatio molestior et implicatio est, quam cui fidem habere possim. Suspitor:

Cum tenera anguino raditur ore manus.

i.e. tangitur et stringitur; cf. IV. II (III). 23: *Alter remus aquas, alter tibi radat harenas.* — *Tenera* dedit Scaliger e libro suo.

Eadem elegia narrat, se cum duobis scortillis genio indulxisse, donec subito Cynthia intervenerit, "non operosa comis, sed furibunda decens", quae puellas foras expulerit; vs. 83 sq.:

Dein quemcumque locum externae tetigere puellae,

Suffit et pura limina tergit aqua.

Legendum videtur *extrusae*. Extrudendi verbum in tali re sollemne est, cf. Plant. Aul. I. 1. 3: *Me extrusisti ex aedibus*; vs. 31: *Decies die uno saepe extrudit aedibus*; Ter. Eunuch. IV. 5. 11: *Extrudere foras*; Cic. Verr. VII. 15: *domo extrudere*.

Elegia IX tradit Herculem Caco occiso, quum frustra fontem quaereret, quo sitim extingueret, tandem lucum invenisse, intra quem cadentis aquae sonitum audiret. Vs. 21 sq.:

Huc ruit in siccam congesta pulvere barbam

Et iacit ante fores verba minora deo.

Fauces Herculis siccas fuisse facile credo, de barba non item. Corrigere sodes *spissam*.

XI. vs. 15 sqq.:

Damnatae noctes et vos vada lenta paludes,

Et quaecumque meos implicat unda pedes,

Imatura licet, tamen huc non noxia veni:

Det pater hic umbrae mollia iura meae.

Vulgatam damnatae merito improbravit Peerlkampius. 'Non credo', inquit, 'simile inveniri exemplum, quo *noctes tristes, infelices*, sic appellantur *damnatae*'. Non tamen placet, quod substituit, *aeternae*, quippe quod a codd. vestigiis nimis longe recedat. Conicio *tartareae* coll. Val. Flacc. VI. 435: *tartaream noctem*; Sen. Her. Fur. 436: *tartareae tenebrae*.

Scr. Arnhemiae Id. Nov. 78.

J. J. CORNELISSEN.

AD SCHOLIA IN ODYSSEAM.

Ad. I. 276. perit loci sententia in hisce: ἀμέλει δὲ τοῖς τὰ τοιαῦτα εἰς θεοὺς ἀπορρίψαι μετὰ τὴν τύφλωσιν θεοῖς εὐχεται. Perspicua erunt omnia ubi reposueris: ἀμέλει ὁ τὰ τοιαῦτα εἰς θεοὺς ἀπορρίψας κτέ.

Odyss. I. 444. scribendum: τὸ αὐτοῦ ἀσφαλὲς ἐν ᾧ Τέρῳ ἔθετο, pro ἑτέρῳ, et διδάσκει — οἷους δεῖ εἶναι τοὺς ἄρχοντας ΠΕΡΙ τοὺς ὑποτεταγμένους, pro διὰ.

Λ. 115. ὅτι οὐκ ἐνῆλλαται ὁ χρόνος ὥς τὸ πρὸν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν." (Iliad. Δ. 161.). οὐ γὰρ ἦσαν οἱ μνηστῆρες συνηγμένοι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσεύς. Legendum: οὐ ΠΩ γὰρ ἦσαν κτέ. Sic et ad vs. 182. corrige: οὐδέ ΠΩ γὰρ οἱ μνηστῆρες, οἳ γε μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐπίασιν.

Non audiunt Editores P. 81.

αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν ἢ τινα τῶνδε.

recte enim in Scholio monetur: ἐχρῆν ὀρθοτονεῖν τὴν σέ, et ita scribere:

αὐτὸν ἔχοντα σὲ βούλομ' ἐπαυρέμεν.

Quod autem alius ἐπαυρέμεν interpretatur esse ἐπεντρυφῆσαι vehementer fallitur. Nihil aliud est quam ἀπολαῦσαι.

Odys. P. 111.

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσει τε πατὴρ ἐὼν υἷον.

Scholion: οὕτως Ἀρίσταρχος. ὁ δὲ Ζηνόδοτος

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσει τε πατὴρ ἐὼν υἷον.

Est eadem lectio, ut vides. Coniicio alteram scripturam fuisse:

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσει τε πατὴρ φίλον υἷον,

alteram

ἐνδυκέως ὥσει τε πατὴρ ὃν παῖδ' ἐφίλησε.

quam acute Dindorfius collegit ex Iliad. I. 481 et Odys. Π. 17.

Annotatur ad P. 160 et 161: ἐν τοῖς χαριετέροις οὗτοι μόνον οἱ δύο (οἱ β' Codex) ἀθετοῦνται ἐπεὶ καὶ πρὶν εἰσελθεῖν ἐν τῇ νηϊ τὸν οἰωνὸν εἶδε καὶ ἐγγέγωνεν ἀκρίως ἐστίν. ἐν δὲ τοῖς κοινοτέροις: ἀπὸ τοῦ „ὥς φάτο" (vs. 150) ἕως τοῦ „ἐξ ἐμεῦ" (vs. 165). Corrupta sunt verba πρὶν εἰσελθεῖν ἐν τῇ νηϊ, neque magis sana sunt quae in Harleiano supersunt: καὶ μὴν οὐδέπω εἰσελθὼν εἰς τὴν νηῦν θεᾶται τὸν οἰωνόν. Pessime haec corrupta sunt neque leni manu sanari possunt, quod frustra conatus est Lehrsius *Aristarch.* p. 107. Sed quia constat de sententia loci vitiati et mutilati, de verbis ipsis quibus Aristarchus usus sit minus est laborandum. In Odys. O. 525. Theoclymenus navi egressus et in litore stans ubi vidit faustissimum omen se vocat Telemachum a sociis et dextra prehensa ita dicit:

Τηλέμαχ', οὗ τοι ἄνευ θεοῦ ἔπατο δεξιὸς ὄρνις.

In nostro loco contra ad Penelopen dicit:

τοῖον ἐγὼν οἰωνὸν εὐσσήμου ἐπὶ νηὸς

ἤμενος ἐφρασάμην καὶ Τηλεμάχῳ ἐγγέγωνεν.

Adversis frontibus haec inter se concurrere animadvertit Aristarchus et molestos versus ὀβελῶ confixit, quia neque ἐπὶ νηὸς ἤμενος illud viderat sed *stans in litore*, neque ἐγγέγωνεν recte dicitur de eo qui Telemachum a sociis procul seductum (ἐτάρων ἀπόνοςφι κλέσας O. 529.) secreto illa monuit. Deteriores libri, ἐν τοῖς κοινοτέροις (in alio Codice eodem sensu ἐν τοῖς εἰκαστέροις) sedecim versus (P. 150—165) obelo notatos habebant, quos si ab omnibus libris abessent neminem magnopere desideraturum fuisse arbitror. Nihil enim in iis inest quod non alibi melius dictum sit.

Odyss. Σ. 282.

οὐνεκα τῶν μὲν δῶρα ΠΑΡΕΛΚΕΤΟ θέλγε δὲ θυμόν.

Scholion: εὐτελὲς τοῦτο. διὸ καὶ κεραύνιον παρέθηκεν Ἀριστοφάνης. Ecce iterum fastidiosus Aristophanes, cui multa εὐτελῆ, μικροπρεπῇ, ἀπρεπῇ, σμικρόλογα videntur suae aetatis mores et ingenium respicienti. Aristophanes autem, qui (ut supra vidimus) ὀβελοῖς καὶ ἄσερίσκοις utebatur, pro Aristarchi διπλαῖς videtur κεραύνια posuisse. Commode indicat Dindorfius Scholion Aristonici ad Iliad. Α. 147. ἡ διπλῆ — ὅτι (καὶ addendum) ἐν Ἰλιάδι εὐτελέσι χρῆται λεξιδίοις οὐ μόνον ἐν Ὀδυσσεΐᾳ. Itaque ad quae Aristarchus διπλῆν apponebat, ad ea Aristophanem videmus κεραύνιον apponentem. Praeterea ambigunt in ΠΑΡΕΛΚΕΤΟ sitne πᾶρ ἔλκετο an παρέλκετο, quorum hoc sine controversia unice verum est. Ἐλκεσθαι δῶρα παρὰ τινος nihil est sed παρέλκεσθαι, ut post Homerum παρασπᾶσθαι. Quemadmodum a Demosthene dicitur *Olympiaca* I. p. 10 Α. ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι — τρέψῃ (imo vero κλέψῃ) τε καὶ παρασπάσῃται τι τῶν ὄλων πραγμάτων, et Latine lepide et iocose dicebant *dona vel minuscula* ab aliquo *auferre* vel *avellere* vel *abradere*, sic Homerus dixit τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, id quod Ἀριστοφάνης μὲν δυσχεραίνει, „γῆθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,” (Σ. 281).

In argumento *Odysseae* Σ. ubi legitur Πηνελόπης πρὸς τοὺς μνηστῆρας ἐπιπληττούσης Τηλεμάχῳ περὶ τῆς τοῦ ξένου καταξενίας, Dindorfius annotat „καταξενίας] *vocabulum suspectum*.” Manifesto mendosum est καταξενίας, sed tu repone *κακοξενίας*, ut Cato Uticensis Antiochenses increpans loquitur apud Plutarchum in *Catone Minore* cap. XII. ὃ μοχθηροί, μεταβάλεσθε ταύτης τῆς κακοξενίας, et sic Scholiasta ad Odyss. Τ. 108. νεικέοι: διαβάλοι ἐπὶ κακοξενίᾳ.

C. G. COBET.

AD
CICERONIS PHILIPPICAS.

M. TULLII CICERONIS in M. Antonium orationum Philippi-
carum libri XIV. ex recensione CAROLI HALMII.
Turici 1856.

Nihil egisti, M. Antoni. — Eripuisti tu M. Ciceroni lucem sollicitam et aetatem senilem et vitam miseriorem te principe quam sub te triumviro mortem: famam vero gloriamque factorum atque dictorum adeo non abstulisti ut auxeris. Vivit vivetque per omnem saeculorum memoriam — omnisque posteritas illius in te scripta mirabitur, tuum in eum factum execrabitur. VELLEIUS PATERCULUS.

Philipp. I. 3. 7. „*Kalendis Sextilibus veni Syracusas.*” deinde Rhegium „*municipes Rhegini complures ad me venerunt; ex his quidam Roma recentes.*” nuntiant laeta omnia „*addebant praeterea — rem conventuram; Kalendis [Sextilibus] Senatum frequentem fore: Antonium — ad auctoritatem Senatus esse rediturum.*” Praeterierant dudum Kalendae Sextiles. Itaque optimo iure Madvigius *Sextilibus* expunxit. *Kalendis* id est *Kalendis proximis, Septembribus.*

Hinc perspicue apparet quam nihil sentirent, quam nihil cogitarent homunciones, qui suis additamentis Codices Ciceronis inquinarent.

Madvigius existimat Vaticanum Codicem, unum omnium antiquissimum et fidelissimum testem, additamentis huiuscemodi fere liberum esse, sed et ipse nonnulla deprehendit et expunxit et alia quaedam adhuc latent.

Philipp. I. 6. 15. *Alia causa est eorum, quorum silent ignosco: alia eorum, quorum vocem requiro: quos quidem dol in suspicionem populo Romano venire non [modo] metus, qu ipsum esset turpe, sed alium alia de causa deesse dignitati sua* Pro metus scribendum metu, non enim coniungenda sunt: *suspicionem metus, sed metu deesse dignitati suae.* Simul mox eximendum est, namque inter se opponuntur NON METU, SE alium alia de causa. Manifesto enim haec sententia est: *qu quidem doleo populum Romanum suspicari non metu deesse dignitati suae, sed alium alia de causa.* Quos dicat esse eos quorum silentio ignoscat, perspicuum est, nempe „L. Caesarem avunculum, Calenum procuratorem, Pisonem familiarem”. Philipp. XII. 7. 8. cf. Philipp. XII. 1. „apud alterum (Pisonem uxor, liberi; alter (Calenus) quotidie literas mittere, accipere aperte favere Antonio. Ad eundem Calenum igitur pertinet quod dicit Philipp. VII. 2. 5. „faveas tu hosti? ille literas a te mittat de sua spe rerum secundarum? eas tu laetus proferas! recites? describendas etiam des improbis civibus?” De avunculo scribit Philipp. VIII. 1. (L. Caesar) antequam sententiam dicere propinquitatem excusavit. — Ergo ille avunculus. Num etiam vos avunculi qui illi estis assensi?”

Optime Latine dici populo Romano in suspicionem venire deesse dignitati suae luculenter demonstravit Madvigius ad Asconium Pedianum in Cornelianam pag. 59 Orell. ubi legitur Cominii magna infamia flagrauerunt vendidisse silentium magnae pecuniae. Comparavit Ciceronis locum in Verr. IV. 13. 30 quum in suspicionem venissent suis civibus fanum expilasse Apollinis (ὁπωπτεύοντο συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν.) et Lentulus (ad Famil. XII. 15): magistratus veniebant in suspicionem detinuisse nos et demorati esse.

Similis verborum compositio est in epistola Caelii (ad Famil. VIII. 10. 2. in eam opinionem Cassius veniebat — finire bellum et Arabas in provinciam immisisse eosque Parthos esse Senatui renuntiasse.

Addit Madvigius locum Asconii in argumento Milonianum pag. 146. Pompeius et Sallustius in suspitione fuerunt in gratiam redisse cum Milone. Ad eundem igitur modum Cicero dixerat: quos doleo in suspicionem populo Romano venire deesse

dignitati suae non metu sed alium alia de causa. cf. Philipp. XIV. § 17. *hoc vero tempore in tanta inopia constantium et fortium consularium quo me dolore affici creditis quum alios male sentire, alios nihil omnino curare videam, alios parum constanter in suscepta causa permanere sententiamque suam non semper utilitate rei publicae sed quum spe tum timore moderari.*

Philipp. I. 7. 15. *deinde a vobis, patres conscripti, peto ut, etiamsi sequi minus audebitis orationem atque auctoritatem meam, benigne me tamen, ut adhuc fecistis, audiat. Perspicuum et frequens est sequi alicuius auctoritatem id est amplecti sententiam quam quis dixerit, uti consilio quod quis dederit et sim.* Graece συμβουλευόντι πείθεσθαι Philipp. I. § 3. *auctoritatem eius summo studio secuti sumus. Sed quid sit orationem alicuius sequi praesertim in curia non assequor.*

Philipp. I. 7. 16. *an in commentariolis — se uno auctore prolatis, ne prolatis quidem sed tantummodo dictis, acta Caesaris firma erunt?* Intolerabile est asyndeton et sententiae verborum non congruens. Requiritur: — *prolatis VEL POTIUS ne prolatis quidem, μᾶλλον δὲ μηδὲ προκομισθέντων ἀλλὰ ῥηθέντων μόνον ὑπάρχειν.*

Philipp. I. 9. 21. *promulgata lex est ut et de vi et maiestatis damnati ad populum provocent si velint.* post pauca § 22. *quam eadem ad pestem furor tribunicus impelli non poterit his duabus quaestionibus [de vi et maiestatis] sublati?* Quid, quod obrogatur legibus Caesaris, quae iubent ei qui de vi itemque ei qui maiestatis damnatus sit aqua et igni interdici? Reseca pannum inepte assutum [de vi et maiestatis]. Poteratne quisquam dubitare quid esset his duabus quaestionibus sublati, quas quidem paulo ante Cicero nominasset et iterum commemorat in iis quae continuo sequuntur?

Praeterea in Vaticano est de vi et maiestate, in caeteris de vi et de maiestate, quorum neutrum probum est. Halmius maiestatis reposuit. Sed erat suus sciolo error relinquendus qui sic suomet ipse indicio se quasi sorex prodidit.

Iterum ex his iudicari potest quam futilia et puerilia homur ciones nihili ad Ciceronem annotarent.

Philipp. I. 11. 27. *Video autem quam sit odiosum haberi iratum eundem et armatum, quum tanta praesertim sit gladiatorum impunitas.* Comparandus est locus in epistola ad Plancum (*ad Famil. X. 2. 1*): *nec sine periculo quisquam libere de re publica sentiens versari potest in summa impunitate gladiatorum.*

Philipp. I. 13. 32. *quo Senatus die laetior? quo populus Romanus? — proximo [altero], tertio, denique reliquis consecutis diebus non intermittebas quasi donum aliquod quotidie afferre reipublicae.* Ne inepte bis idem dicatur expunge altero. Est enim proximus dies sequens dies ut in *Tuscul. Quaest. IV. 30.* de morte et de dolore primo et proximo die disputatum est.

Philipp. II. 2. 3. *At enim te in disciplinam meam tradideras (nam ita dixisti) domum meam ventitabas.* Quod sententia requirit imperfectum *ventitabas* ad praecedens *tradideras* male accommodatum est. Commemoraverat enim Antonius illud tempus quum se in Ciceronis disciplinam tradidisset et domum eius *ventitaret* non *ventitasset*. „Tradideram me in disciplinam tuam, domum tuam ventitabam.” Cicero *de Legibus* I. 4. *a primo tempore aetatis iuri studere te memini, cum ipse etiam ad Scaevolam ventitarem.*

Philipp. II. 3. 5. *qua in re non tam iucundum mihi videri debuit non interfectum a TE quam miserum te id impune facere potuisse.* Lambinus *ME non interfectum*, Madvig. *non interfectum ME*. Recte, ut opinor: sed eadem opera *a TE expunctum* esse oportuit. Gaudebat Cicero se non esse interfectum, se utrum ab Antonio an ab alio quolibet sibi vitam ereptam non esse dicat nihil facit ad rem; *Antonium*, id est nequissimum mortalium, *id impune facere potuisse* erat miserum.

Philipp. II. 3. 6. *cum omnes impuritates impudica in domo quotidie susciperes vino lustrisque confectus.* Sic scribitur e auctoritate Codicis Vaticani et Nonii Marcelli quum sana ratio *impudica* postulet. Namque *impudica in domo* est in domo, qui

Cn. Pompeii fuerat, *impudica in domo est in domo TUA*, in qua quum quotidie omnes impuritates susciperentur quam fatuum est addere *impudicam* illam domum fuisse. Comparandus est locus Philipp. II. 28. 69. *quid enim umquam domus illa (Pompeii) viderat nisi pudicum, quid nisi ex optimo more et sanctissima disciplina?*

Philipp. II. 3. 7. *tamquam mihi cum M. Crasso contentio esset quocum multae et TAM magnae fuerunt.* in Vaticano libro est et IAM magnae, unde Halmius TAM exculpsit, vitiose. Recte dicitur tot et tantae (non tam magnae) fuerunt, aut multae et magnae fuerunt, quod reponendum. Similiter Graece passim dicitur ἀγῶνες τοσοῦτοι καὶ τηλικούτοι aut πολλοὶ καὶ μεγάλοι, non item πολλοὶ καὶ τηλικούτοι.

Philipp. II. 4. 8. *homo diserte, ut Tironi et Mustelae [iam] me videris.* Quid sibi vult iam in tali re, quasi antea illi Antonium non putarint esse disertum? Deleto iam sententia est, ut stultissimi homines Tiro et Mustela iudicant.

Philipp. II. 4. 8. *quo me teste convincas? an chirographo, in quo habes scientiam quaestuosam?* Eam scientiam dicit, quam scimus Titum principem habuisse. Sueton. in Tito 3: *e compluribus comperi — Titum imitari chirographa quaecumque vidisset ac profiteri saepe se maximum falsarium esse potuisse.* Antonium dicit sua manu Caesaris chirographum imitatum esse.

Philipp. II. 7. 17. *ad sepulturam corpus vitrici sui negat a me datum. Hoc vero ne P. quidem Clodius dixit umquam: quem quia iure ei inimicus fui, doleo a te omnibus vitiis [eum] esse superatum.* Additum eum orationem soloecam facit. Dici poterat: CUI quia iure (deleto ei) inimicus fui doleo EUM a te esse superatum; sed ubi QUEM praecedit vitiose EUM additur. cf. Philipp. X. 5. 11. *ne Caii quidem Antonii celeritas contemnenda est, QUEM nisi in via caducae hereditates retardassent, volasse EUM, non iter fecisse diceres.*

Philipp. II. 9. 21. *tu illum (Antonius Clodium) in foro*

SPECTANTE populo Romano gladio insecutus es. Ex optimo (dice pessima lectio recepta est spectante pro inspectante. Hinc „secuti sumus Vaticanum: saepius enim a librariis inspectum in locum v. spectare illatum videmus, ut pag. 342. 10. Et utrum quoque loco spectare an inspectare verum sit non penitus a libris sed a verborum intelligentia. Spectare dicuntur homines ea quae oculos et mentes oblectant ut ludos, gladiatorum venationes in Circo et quidquid populo est spectaculo. Inspicere apud Ciceronem non nisi in ablativo participii usurpatum inspectante et inspectantibus, ut populo Romano inspectante, spectante me, nobis inspectantibus et sim. Populo Romano spectante est in conspectu populi, ante oculos populi habetque coniunctam notionem impudentiae cuiusdam et audaciae, v. ad Famil. I. 9. 19. quoniam quidam nobiles homines — nisi amarent inimicum meum meque inspectante — familiariter atque hilare amplexarentur. In Verr. II. 22. 49. convivis inspectantibus (alii spectantibus) emblemata evellenda curavit. Pro Milone 27. 74. domino trans ripam inspectante (alii spectante) non conturbavit aedificium exstruere in alieno. ibid. 37. 101. vobis modo inspectantibus sed etiam armatis et huic iudicio praesidentibus haec tanta virtus ex hac urbe expelletur? et § 103. quod me reducem esse voluistis? an ut inspectante me expellerentur per quos essem restitutus? et in Philippicis I. 10. 24. quod (leges) nobis inspectantibus recitavit, pronuntiavit, tulit. II. 21. tu illum in foro inspectante populo Romano gladio stridentem insecutus es. II. 36. 92. inspectantibus vobis toto Capitolio bullae figebantur. III. 5. 12. populo Romano inspectante nunc — est concionatus. Si esset scriptum in Verrina convivis spectantibus et pro Milone domino trans ripam spectante sententia esset convivas et dominum grato et iucundo spectaculo occupasse.

Contra rectissime dicitur VI. 5. 13. (L. Antonius) Mylamm mirmillo Thraecem iugulavit. Quonam modo istum ferre populum si in hoc foro SPECTANTIBUS vobis depugnasset? quia veris gladiatoribus haec dicuntur, quos populus Romanus foro depugnantes spectaret.

Philipp. II. 9. 22. de morte Clodii fuit quaestio, non si

prudenter illa quidem constituta; quid enim attinebat nova lege quaeri de eo, qui hominem occidisset, cum esset legibus quaestio constituta? Vel auris admonet reponendum esse: cum esset legibus quaestio instituta. cf. Cicero pro Milone 5. 13. hanc vero quaestionem etsi non est iniqua nunquam tamen Senatus constituendam putavit: erant enim leges, erant quaestiones vel de caede vel de vi nec tantum moerorem ac luctum Senatui mors P. Clodii afferebat ut nova quaestio constitueretur et post pauca: quis potest credere Senatum iudicium novum constituendum putasse?

Arguitur etiam aurium iudicio languidum additamentum II. 16. 40. me nemo nisi amicus fecit heredem — te is quem tu vidisti nunquam L. Rubrius Casinas [fecit heredem], et post pauca: te quem nunquam viderat aut certe numquam salutaverat fecit heredem. Quis nostrum sic scripsisset? et Ciceronem ita scribere potuisse putabimus?

Philipp. II. 9. 22. quod igitur cum res agebatur nemo in me dixit id tot annis post tu es inventus qui diceres? Cicero non erat optima memoria et saepe sibi ipse contradicit. Oblitus erat se octo ante annis scripsisse in defensione Milonis. 18. 47. Scitis, iudices, fuisse qui in hac rogatione suadenda dicerent Milonis manu caedem esse factam, consilio vero maioris alicuius. Me videlicet latronem ac sicarium abiecti homines et perditii describebant. ubi annotat Asconius Pedianus: Q. Pompeius Rufus et C. Sallustius tribuni sunt quos significat. Hi enim primi de ea lege ferenda populum hortati sunt et dixerunt manu Milonis occinum esse Clodium, consilio vero maioris alicuius.

Apparet ex his, quibus plurima similia apud Ciceronem colligi possunt, quam cauti esse debeamus ne huiusmodi argumentis in diiudicanda fide et auctoritate librorum Ciceronis abutamur. Si quid huiusmodi in Bruti epistolis legeretur quam triumpharent illi omnes qui dicerent fieri non potuisse ut Cicero in re tam nota tam parum sibi constitisset.

Philipp. II. 11. 25. cuius autem, qui in eo numero (interfectorum Caesaris) fuisset, nomen est occultatum? — Citius dixerrim iactasse se aliquos, ut fuisset in ea societate viderentur [quum consocii (alii socii) non fuissent] quam ut quisquam celari vellet

qui fuisset. Reseca inepte assutum pannum [quum consocii (socii) non fuissent]. Qui sese iactabant in ea societate fuisse, id est qui se inani iactatione in eo numero fuisse mentiebantur, profecto consocii (an socii) non fuerunt.

Etiam auris admonet τὸ κακόφωνον *fuisse — fuissent — fuisset* a tersa et numerosa Ciceronis oratione abhorrere.

Caeterum quod Cicero suspicari se dicit *iactasse se aliquos ut fuisse in ea societate viderentur*, de ea re satis constabat inter omnes. Dio Cass. 44. 21. καὶ αὐτοῖς (interfectoribus Caesaris) καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πρώτων — τῆς μὲν ἐπιβουλῆς οὐ συμμετασχόντες, τῆς δὲ ἀπ' αὐτῆς δόξης — μεταποιησόμενοι συνεγένοντο. Appianus B. C. II. 119. συνέθεον δὲ αὐτοῖς τινὲς χρησάμενοι ξιφίδια οἱ τοῦ ἔργου μὴ μετασχόντες προσποιούοντο τὴν δόξαν Λέντλος τε ὁ Σπινθήρ καὶ Φαώνιος καὶ Ἀκύνιος καὶ Δολοβέλλας καὶ Μούρκος καὶ Πατίσκος, οἱ τῆς μὲν δόξης οὐ μετέσχον, τῆς δὲ τιμωρίας τοῖς ἁμαρτοῦσι συνέτυχον.

Mentitur igitur Lentulus Spinther ad Ciceronem scribens (*ad Famil. XII. 14. 6*); *ego me de republica puto esse meritum — tantum quantum Cassius et Bruti non solum illius facti periculi et huius temporis studio et virtute. Iactat se Spinther ut in ea societate fuisse videatur. Idem fecerat Patiscus, quem Lentulus in Asia pro quaestore habebat (ad Famil. XII. 15. 2).*

Dolabellam *iactasse se ut fuisse in ea societate videretur* diserte testatur Appianus B. C. II. 122. *Dolabella, inquit, statim post caedem Caesaris consulatus insignia corripuit καὶ συνεγνωκέναι τοῖς ἐπ' αὐτῷ (Caesari) βεβουλευμένοις ὑπεκρίνετο καὶ μόνῃς ἄκων τῆς χειρὸς ἀπολειφθῆναι. εἰσὶ δ' οἱ λέγουσιν αὐτὸν εἰσηγήσασθαι τὴν ἡμέραν (Idus Martias) θέσθαι τῇ πόλει γενέθλιον. Sed statim sequenti die mutavit homo vanus sententiam (cap. 129.): δὲξῃα δὴ τοῦ χθὲς ὑποκριναμένου (Dolabellae) μετασχεῖν τῶν γεγυότων ἐγίγνετο μεταβολή.*

Philipp. II. 11. 26. *etenim si auctores ad liberandam patriam desiderarentur illis auctoribus Brutos ego impellerem cet. Emendandum illis auctoribus, auctore Madvigio Opusc. I. pag. 164. Paronomasia est studio quaesita et sententia clara et perspicua est. Plutarchus in Bruto 10. 1. Κασσίω δὲ πειρῶντι τοὺς φίλους*

ἐπὶ Καίσαρα πάντες ὁμολογοῦν, εἰ Βροῦτος ἡγοῖτο· δεῖσθαι γὰρ οὐ χειρῶν οὐδὲ τόλμης τὴν πράξιν ἀλλὰ δόξης ἀνδρὸς οἷος οὗτός ἐστιν. Erant omnes ad agendum parati sed ducem et auctorem praeclari facinoris M. Brutum expetebant, εἰ Βροῦτος ἡγοῖτο. Actores erant, sed auctor desiderabatur.

Philipp. II. 13. 32. *etenim vereor ne aut celatum me illis ipsis non honestum, aut invitatum refugisse mihi sit turpissimum.* Cicero probe sciebat et aegerrime tulerat se a Bruto et Cassio celatum esse et se „*Idibus Martiis ad coenam non invitatum*” ad Famil. X. 28. XII. 4. Ad Cassium scribit (ad Fam. XII. 3.) *vestri pulcherrimi facti ille furiosus* (Antonius) *me principem dicit fuisse. Utinam quidem fuisset! molestus nobis non esset: sed hoc vestrum est* (qui me celastis).

Philipp. II. 14. 35. *illud quidem fuit — omnibus bono — tibi tamen praecipue — qui maximo te aere alieno ad [aedem] Opis liberasti.* Delendum est aedem. Sic enim tum loquebantur. Terentius Adelph. IV. 2. 43. *ubi ad Dianae veneris.* Cicero Philipp. I. 7. 17. *pecunia utinam ad Opis maneret.* II. 37. 93. *in tabulis quae sunt ad Opis.* VIII. 9. 26. *ne tangantur rationes ad Opis.* Multa conguessit Drakenborch. ad Livium X. 23. *ad Martis, ad Cereris, ad Spei, ad Apollinis, ad Cereris Liberi Liberaeque* (Liv. 41. 28.) et complura alia, ubi libri deteriores inserunt aedem vel templum. Horatius Sat. I. 9. 39. *ventum erat ad Vestae.* Cicero Philipp. VI. 5. 13. *ante Castoris.* et in Philipp. V. 6. 18. *quum erat ventum ad [aedem] Concordiae,* delendum est aedem. Idem fit in praepositione a. Cicero ad Famil. XIV. 2. *a Vestae ad tabulam Valeriam.* Livius X. 47. *a Martis.* Perpetuum hoc est in ad, ante, a et pone. Apud Plautum in Curculione IV. 1. 20.

pône [aedem] Castoris ibi sunt subito quibus credas male. delendum est aedem. Contra praepositiones in et pro hanc elipsin non admittunt aut non requirunt. Cicero Philipp. V. 6. 15. *in aede Opis.* Philipp. V. 8. 1. *pro aede Castoris.* Suetonius in Caesare 78 *sedens pro aede Veneris Genitricis.*

Philipp. II. 16. 40. *hereditatem mihi negasti venire. Utinam*

*hoc tuum verum crimen esset! plures amici mei et necessarii v
verent. Aliud agens Halmius pro hereditates substituit heredi
tatem. Manifesto redarguunt errorem et ea quae continuo se
quuntur et quae paullo post Cicero addit: ego enim amplius
sestertium ducenties acceptum hereditatibus rettuli, ubi scribendum
amplius sestertio ducenties. Male enim expletum est amplius
ducenties.*

In Vaticano scriptum est *hereditate mihi negasti venire.*

Philipp. II. 16. 40. *me nemo nisi amicus fecit heredem; —
te is quem tu vidisti numquam L. Rubrius Casinas. Et quidem
vide quam te amarit is, qui albus aterne fuerit ignoras. Soloece
oratio est et omnino requiritur quem albus aterne fuerit ignoras
ὁν ὁποιός τις ποτ' ἦν ἀγνοεῖς.*

Philipp. II. 16. 41. *in multas praeterea pecunias — tamquam
heres esset invasit. Miror cur non sit recepta Heumannii certi
emendatio: tamquam heres esset invasisti. Nulla enim potest
esse dubitatio quin haec quoque ut reliqua omnia veluti ad
ipsum Antonium praesentem dicantur. Quia praecedit te facie
bat heredem aliud agentes homunculi secundam personam in
tertiam converterunt.*

Philipp. II. 18. 44. *sedisti in quatuordecim [ordinibus], quum
esset lege Roscia decoctoribus certus locus constitutus. Interpolat
um est ordinibus. Fatuum est in tam frequenti ellipsi sup
plere id quod omnes omissum esse sciebant. vid. Mnemosyn
vol. X. (1861) pag. 337. ubi in lege 1 d. ad legem Iuliam de
vi privata emendavimus: — cautum est ne Senator sit nec de
curio aut ullum honorem capiat neve in QUATUORDECIM sedeat.*

Philipp. II. 19. 48. *intimus erat in tribunatu Clodio, qui su
erga me beneficia commemorat. Ambigue dictum est Clodio qu
quasi Clodius sua erga Ciceronem beneficia commemorasse
Inserendum est pronomen is qui — commemorat. Graece dix
ris Φίλτατος ἦν τῷ Κλωδίῳ Ὁ τὰς ἑαυτοῦ περὶ ἐμὲ εὐεργεσίας
διηγούμενος.*

Philipp. II. 22. 55. *ut Helena Troianis, sic iste huic rei publicae [belli causa] causa pestis atque exitii fuit.* Expungi oportere *belli causa* ad Demosthenem ostendimus. In Vaticano Codice pro *belli causa, causa pestis* legitur *belli causa pestis*, ut unum tantum vocabulum *belli* sit interpolatum.

Philipp. II. 22. 55. *omnia perfecit quae Senatus salva rep. ne fieri possent PERFECERAT.* Mendosum est *perfecerat*, cui verbo in tali re nullus locus est. Corrigendum: *ne fieri possent EFFECERAT.* cf. Philipp. XIV. 5. 14. *in aliquem credo hoc gladiatorem aut latronem aut Catilinam esse consultum, non in eum qui ne quid tale in re publica fieri posset EFFECERAT.*

Ingrata est et auri permolesta eiusdem verbi non eodem sensu iteratio: *omnia PERFECIT quae Senatus — PERFECERAT.*

Philipp. II. 25. 61. *venisti Brundisium in sinum quidem et in complexum tuae mimulae. — quis enim miles fuit qui Brundisii illam non viderit? — quis qui non indoluerit tam sero se quam nequam hominem secutus esset cognoscere?* Cicero undique criminandi materiam arripiens nonnunquam aberrat a vero. Romani milites, qui uxores non habebant et mulierosi et libidinosi erant, Antonii furtis amatoriis oblectabantur magis quam indignabantur. Plutarchus in *Antonio* 4. 14. ἦν δὲ που καὶ τὸ ἡυτικὸν οὐκ ἀναφρόδιτον ἀλλὰ καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐδημαγῶγει συμπράττων τε τοῖς ἐρῶσι καὶ σκωπτόμενος οὐκ ἀηδῶς εἰς τοὺς ἰδίους ἔρωτας.

Philipp. II. 25. 62. *accessit ut Caesare ignaro [quum esset ille Alexandriae] beneficio amicorum eius magister equitum constitueretur.* Eruditulus de suo addidit [*quum esset ille Alexandriae*]. Quis nesciebat Caesarem illo tempore in Italia non fuisse? Ubi locorum tum fuerit nihil facit ad rem. Abfuisse eum satis argumento est quod dicitur *eius rei ignarus fuisse.* Etiam additum pronomen ille fraudem patefacit.

Natum est emblemata ex § 64. *Caesar Alexandria se recepit.*

Philipp. II. 27. 67. *quae Charybdis tam vorax? Charybdis lico? quae, si fuit, fuit animal unum: Oceanus medius fidius*

vix videtur tot res, tam dissipa[ta]tas [tam distantibus in locis positas] tam cito absorbere potuisse. Neque dissipatas in tali re bene ponitur et nihil interest inter dissipatas et distantibus in locis positas. Equidem tam dissitas verum esse arbitror, ad quod nescio quis adscripsit in margine tam distantibus in locis positas.

Philipp. II. 27. 68. *quam domum (Pompeii) aliquamdiu nemo adspicere poterat, nemo sine lacrymis praeterire, hac te in domo tamdiu diversari non pudet?* Duobus vocabulis ex fuga retractis scripserim: *nemo SINE LACRYMIS adspicere poterat; nam adspicere quidem omnes poterant qui oculos haberent. Omnes qui Pompeianam domum adspiciebant, omnes qui praeteribant lacrymas tenere non poterant. cf. Philipp. XIV. 4. 10. Quis liberos, quis coniugem adspicere poterat sine fletu?* et passim in tali re *sine lacrymis, sine fletu, sine gemitu* poni solet.

Philipp. II. 29. 71. *quos Caesar, ut nonnullos, fortasse servasset. Supplendum: ut nonnullos ALIOS.*

Philipp. II. 32. 81. *quisquamne divinare potest quid vitii in auspiciis futurum sit nisi qui de coelo servare constituit? quod neque licet Comitibus per leges et si qui servavit non Comitibus [habitis] sed priusquam habeantur debet nunciare. Ineptissime interpolatum est habitis. Quid stultius quam obnuntiare post peracta comitia? Nempe hoc est Comitibus habitis. Dicit solere Comitibus, ut gladiatoribus, ludis et sim. hic ipse locus demonstrat.*

In Philipp. IV. 4. 11. *ludis* sic ponitur, I. 15. 36. *gladiatoribus*, IX. 7. 16. *ludis gladiatoribusque*. et XI. 8. 19. *comitiis*.

Philipp. II. 32. 82. *ecce Dolabellae comitiorum dies; sortitis praerogativae; quiescit. Renuntiatur; tacet. Prima classis vocatur, renuntiatur; deinde ita ut assolet suffragia; tum secunda classis vocatur; quae omnia sunt citius facta quam dixi. Confecto negotio bonus augur — ALIO DIE inquit. Nemo mortalium hunc locum intelligit neque haec verba explicari aut emendari ullo modo possunt. Quae homines docti plurima commenti sunt*

egrorum sunt somnia plane a ratione et natura rei abhorrentia, quae quum legeris continuo alia meliora quaeras et nequidquam quaeras.

Itaque satius id non tangere. Hoc unum notandum comitia haec consularia non ab Antonio, sed a Caesare habita fuisse et quod addit: *augur auguri, consul consuli obnuntiasti* esse: tu (Antonius) *augur auguri* (Dolabellae), tu (Antonius) *consul consuli* (Caesari) *obnuntiasti*.

Philipp. II. 34. 84. *apparet esse commotum; sudat, pallet. quilibet modo ne [nauseet] faciat quod in porticu Minutia fecit.* Horum verborum neque compositio neque sententia constat. Si unum vocabulum exemeris omnia habebunt optime. Dele *nauseet*, ut sit *modo ne faciat quod — fecit*. Quid igitur fecerat? Nempe id quod legitur II. 25. 63. *tu — tantum vini in Hippiae nuptiis exhauseras ut tibi necesse esset in populi Romani conspectu vomere postridie*. Hinc sciolus aliquis suum *nauseet* adscripsit.

Philipp. II. 34. 86. *supplex te ad pedes abiiciebas. Quid petens? Ut servires? Tibi uni peteres qui ita a puero vixerat ut omnia paterere [ut facile servires].* Neminem vidisse ineptum pannum resecari oportere! In omnia pati etiam *servitutem* pati continetur, quod additum vim verborum debilitat et frangit. Etiam auri molestum est repetitum *ut servires et ut facile servires*.

Comparari potest locus in Philipp. III. 5. 12. *hunc igitur ego consulem — putem, qui foedo illo et flagitioso die et quid pati Caesare vivo posset et quid eo mortuo consequi ipse cuperet ostendit?*

Philipp. II. 37. 94. *compellarat hospitem* (Deiotarum Caesar) *praesens, [computarat] pecuniam impetrarat, in eius tetrarchiam unum ex Graecis comitibus suis collocarat.* Expunge *computarat* sensu vacuum et ex dittographia natum. Deinde emenda *impetrarat*, non enim a volente acceperat, sed invito extorserat.

Philipp. II. 38. 98. *quem* (patrum C. Antonium) *etiam ad*

censuram petendam impulisti eamque petitionem comparasti, quae et risus hominum et querelam moveret. — Quid? eundem in Septemviratu nonne destituiisti? Intervenit enim. Quid metuisti? Credo, ne salvo capite negare non posses. Ultima erant menses tenebrae, quum claram lucem attulit palmaris Madvigii emendatio (Opusc. I. pag. 170.): Intervenit enim cui metuisti, credo, ne salvo capite negare non posses. „Intervenisse Cicero dicit aliquem, qui id munus patruo debitum interceperit et M. Antonio extorserit quod metueret scilicet ne salvo capite negare ei non posset.” Verissima haec sunt; sed fallitur Madvigijs in iis, quae addit: „Notus erat Senatoribus homo contemptissimus, quem M. Antonius patruo detruso ad eum locum evoxerat; ne nobis quidem plane ignotus; nam aut Nucula aut Lento fuit; (vid. Philipp. VI. 5. 14. VIII. 9. 26. XI. 6. 13. XII. 8. 20. et 9. 23).”

Cui enim credibile est M. Antonium homines hos *contemptissimos* tanto opere metuisse ut si iis Septemviratum negasset de capite se dimicaturum existimaret? Unus tantum homo erat in Antonii castris, quem ille sine capitis periculo offendere non posset, cui nihil negare auderet. Quis tandem is est? L. Antonius frater, „qui ob eam causam natus videtur ne omnium turpissimus esset M. Antonius.” Philipp. X. 10. 22. Vide Philipp. V. 11. 30. *sit per se ipse sanus* (M. Antonius), quod numquam erit, per hos (L. Antonium et alios) esse ei non licebit. et Philipp. XI. 5. 10. *at videtis quos habeat Antonius: primum — Lucium fratrem: quam facem, dii immortales! quod facinus, quod scelus, quem gurgitem, quam voraginem!* et imprimis VI. 4. 10. *quid ipse si velit, num etiam Lucium fratrem passurum arbitramur? Nuper quidem dicitur ad Tibur, ut opinor, quum ei labare M. Antonius videretur, MORTEM FRATRI ESSE MINITATUS.* Hanc „*teterrimam belluam*” (X. 10. 22), „*propudium illud et portentum*” (XIV. 3. 8.) frater Marcus non sine causa metuebat. Itaque quum patruum septemvirum facere vellet et Lucius intervenisset sibi hanc praedam postulans negare non est ausus et patruum hiantem destituit. Tres Antonii eodem anno (44) magistratum gerebant: Marcus consulatum, Caius praeturam, Lucius tribunatum plebis. Teterrimus omnium erat Lucius natu minimus. Praeter locos l. vide Philipp. XII. 11. 26. (M. Antonius) *ira dementiaeque inflammatus adhibito*

atre Lucio, teterrima bellua, numquam profecto a me sacrilegas manus atque impias abstinebit. Hi tres erant VIIviri agris andis adsignandis cum collegis Dolabella, Nucula et Lentone. Septimus qui fuerit ignoramus. cf. *Philipp.* V. 3. 7. (M. Antonius) omnem Italiam moderato homini L. Antonio dividendam dedit. VI. 5. 14. haec agrorum assignatio L. Caesaris — sententia dissoluta est. — Iacent beneficia Nuculae, friget patronus L. Antonius. XII. 8. 20. L. Antonius latro Italiae collega Lentonis et Nuculae. VIII. 18. 37. cavebat L. Antonio, qui fuerat aequissimus agri privati et publici decempedator Nucula et Lentone collega XI. 6. 13. Quid? illa castrorum M. Antonii lumina ante oculos proponitis? Primum duos collegas Antoniorum et Dolabellae Nuculam et Lentonem Italiae divisores lege illa quam Senatus per vim latam iudicavit. Vel ex hoc uno loco satis apparet Antonios (tres), Dolabellam, Nuculam et Lentonem collegas in Septemviratu fuisse. De Marco multa etiam alia indicia sunt, veluti V. 12. 33. legi epistolam M. Antonii, quam ad quemdam Septemvirum capitalem hominem COLLEGAM suum miserat, et II. 17. 43. duo millia iugerum campi Leontini Sex. Clodio rhetori assignasti et quidem immunia. et II. 39. 101. agrum Campanum — tu compransoribus tuis et collusoribus dividebas — medico tria millia iugerum: quid, si te sanasset? rhetori duo: quid si te disertum facere potuisset?

Colligimus ex his Septemviros non tantum agros in Italia et sua libidine divisisse sed etiam in Sicilia opimum agrum Leontinum. In Italia L. Antonius „dividebat agros, quibus et quos volebat; nullus aditus erat privato, nulla aequitatis deprecatio. Tantum quisque habebat possessor quantum reliquerat divisor (L.) Antonius.” Eximius locus est in *Philipp.* VI. 5. 20. ubi Cicero in concione dicit, sed redeo ad amores deliciasque vestras L. Antonium. Adspicite a sinistra illam equestrem statuam inauratam, in qua quid inscriptum est? QUINQUE ET TRIGINTA TRIBUS PATRONO. Populi Romani igitur est patronus L. Antonius. et post pauca: sed haec una statua. Altera ab equitibus Romanis equo publico; qui item adscribunt PATRONO, — agrum is divisit. O sordidos qui acceperint! improbum qui dederit! et VII. 6. 16. dominabitur Lucius; est enim patronus quinque et triginta tribuum, quarum sua lege, qua cum C. Caesare ma-

gistratus partitus est, suffragium sustulit: patronus centuriarum equitum Romanorum, quas item sine suffragio esse voluit.

Videntur duo Consules Antonius et Dolabella agrum Campanum et Leontinum divisisse, quod colligas ex Philipp. VIII 8. 25. (Antonius postulat) *ut quos ipse cum Dolabella dederit agros teneant ii quibus dati sint. hic est Campanus ager et Leontinus.*

Philipp. II. 38. 99. *filiam eius (C. Antonii) sororem tuam eiecisti. — non est satis: probri insimulasti pudicissimam foeminam. Quid est quod addi possit? Contentus eo non fuisti. Frequentissimo Senatu — hanc tibi esse cum Dolabella causam odii dicere ausus es quod ab eo sorori et uxori tuae stuprum esse oblatum comperisses. Ut recte et ordine sententia procedat quatuor verba transponenda sunt in hunc modum: Contentus eo non fuisti. Quid est quod addi possit? Senties ita haec esse componenda ubi cogitaveris non est satis et contentus eo non fuit idem significare.*

Philipp. II. 40. 102. *consuluisti me per litteras de Capua tu quidem — possesne ubi colonia esset eo coloniam novam iure deducere. Negavi in eam coloniam, quae esset auspiciato deducta dum esset incolumis, coloniam novam iure deduci, colonos novo adscribi posse [rescripsi]. Elegans et perusitatum ζεύγμα nescis quis ineleganter explevit.*

Philipp. II. 40. 103. *advolas in M. Varronis — fundum Casinatem. Quo iure? quo ore (Vaticanus quore)? Eodem, iniquies, quo in heredum L. Rubrii — praedia. Ut nunc legitum eodem est eodem ore, sed clamat sententia eodem IURE necessarium esse. Reseca igitur veterem dittographiam [quo ore] et omnia habebunt optime.*

Comparandus locus est in Philipp. XI. 12. 28. *qua lege? quo iure? eo quod Iupiter ipse sanxit.* Philipp. I. § 26. *quo iure an eo quod vi et armis omne sublatum est!*

Philipp. II. 41. 106. *Anagnini — cum essent devii descendunt ut istum tamquam si esset consulē salutarent. Vaticanus*

a manu secunda habet *consul*, quod unice verum videtur: *descenderunt ut istum salutarent tamquam si esset Consul*. nam *salutare aliquem Consulem* dicuntur illi qui quem in salutando consulem appellant, quod est ab hoc loco alienum. Sic milites saepe dicuntur ducem suum re bene gesta imperatorem salutare. Tacit. Ann. II. 18. *miles in loco proelii Tiberium imperatorem salutavit*. Sueton. in *Caesare* 79. *plebi regem se salutanti Caesarem se non regem esse respondit*. Cicero eo sensu appellandi verbo, non salutandi, utitur, ut in Epistola ad Atticum v. 20. 3. *castella munitissima — cepimus, incendimus; imperatores appellati sumus*.

Philipp. II. 41. 106. in Vaticano Codice scriptum est: *incredibile dictum sed cum vinus inter omnis constabat neminem esse resalutatum*. Mirum est in sententia tam facili et aperta veram lectionem reperiri non posse. Quod Madvigio in mentem venit: *sed sum vicinus ne ipsi quidem diu placebit*. Potuit dicere: *incredibile dictu sed nihilo minus inter omnes constabat*.

Philipp. II. 41. 107. — *te, ut Basilum — et alios vestri similes, quos clientes nemo habere velit, non modo illorum cliens esse*. Sententia loci requirit: *nec dum illorum cliens esse*.

Philipp. II. 42. 107. *interea dum tu abes, qui dies ille collegae tui fuit, cum illud, quod venerari solebas, bustum in foro exertit! qua re tibi nuntiata, ut constabat inter eos, qui una fuerunt, concidisti*. Cicero oblitus est eorum quae dixerat de *versione illius execratae columnae* in Philippica I. 2. 5. *atque haec omnia communiter cum collega* (Dolabella Antonius): *alia porro propria Dolabellae, quae nisi collega afuisset, credo iis futura fuisse communia*

Praeterea pro ut *constabat inter eos qui una fuerunt* requiritur *inter omnes*. Error ex compendio natus est. Antonium concidisse accepto hoc nuntio non poterat constare nisi *inter eos, qui una erant*, sed sententia est *omnes qui aderant id animadvertisse*: tam aperta res erat.

Philipp. II. 44. 114. *Spurius Cassius, Sp. Maelius, M. Man-*

lius propter suspicionem regni [APPETENDI] sunt necati. Vementer mihi suspectum est additum appetendi. Quid est propter suspicionem caedis faciendae, furti committendi, facinorosae perpetrandi, stupri offerendi et sim.? Unde igitur natum putamus? Ex proximis: hi primi cum gladiis non in regnum APPETENTEM, sed in regnantem impetum fecerunt.

Philipp. II. 46. 118. *quin etiam corpus libenter obtulerim, ut repraesentari morte mea libertas civitatis potest. Corrigendum civitati. Poterat eodem sensu dicere civibus non civium. Suetonius in Nerone 44. iussit inquilinos privatarum aedium et in sularum pensionem annuam repraesentare fisco. Repraesentatio perinde habet dativum atque quod idem est praesentem dare.*

Philipp. III. 1. 1. *exspectantur Kalendae Ianuariae. — quae est igitur exspectatio? — quamquam enim ADSUNT Kalendae Ianuariae, tamen breve tempus longum est imparatis. Nonne haec manifesto inter se pugnant? Dicuntur haec in curia a. d. XII Kalendas Ianuarias (i. e. die 19 Decembris) Philipp. V. 11. 2. Quomodo igitur Kalendae Ianuariae ADESSE dicuntur et statim additur breve tempus (id est dies XII qui supersunt ante Kalendas) longum esse imparatis? Ciceronem scripsisse arbitror, quamquam enim INSTANT Kalendae Ianuariae, et sic omnis est sublata difficultas.*

Instare esse prope adesse, iamiam adfore quid opus est exemplis demonstrare?

Senatus in curiam convocatus est a. d. XIII Kalendas Ianuarias a novis tribunis plebis, qui paucis ante diebus (a. d. I Idus Decembris i. e. die 10 Decembris Liv. 39. 52) honorem inierant.

Philipp. III. 2. 3. *C. Caesar adolescens paene potius puer exercitum comparavit. Et asyndeton offendit et paene puer viciosum est, quod significat nondum plane puer, ut in epigrammate:*

*dum dubitat natura marem faceretne puellam
factus es, o pulcher, paene puella puer.*

Reponendum est id quod dici solet *adolescens VEL potius puer*

ut in Philipp. IV. 1. 3. *nomen clarissimi adolescentis vel pueri potius*. Philipp. III. 1. 2. *dies enim affert vel hora potius* — *magnas saepe clades*. et sic passim.

Philipp. III. 2. 5. *qua peste privato consilio rem publicam (neque enim fieri potuit aliter) Caesar liberavit*. Transpone *rem publicam privato consilio*, nam dirimi non possunt arctissime coniuncta *privato consilio*, *neque enim fieri potuit aliter*.

Philipp. III. 4. 10. *huius (Antonii) domi inter quasilla pendebatur aurum, numerabatur pecunia*. Stulte corruptus locus est. Emenda: *pendebatur aurum, NON numerabatur*, expuncto *pecunia*. Sic dici solet de ingenti copia nummorum, spatium ad numerandos nummos non esse, itaque in trutina pendi. Xenophon in *Hellenicis* III. 2. 27. *οἱ περὶ Ξενίαν τὸν λεγόμενον μέλιων ἀναμετρήσασθαι τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς ἀργύριον*. Eadem sententia sine mendo legitur in Philipp. II. 38. 97. *tanti acervi nummorum apud istum construuntur ut iam expendantur, non numerentur, pecuniae*.

In vulgata lectione, quam Halimius tuetur, hoc imprimis molestum est quod *aurum* et *pecunia* inter se opponuntur. Itaque *aurum* significat nummos aureos, *pecunia* argenteos, quod quis umquam audivit? Praeterea quoniam aureorum longe minor copia fuisse intelligitur et multo maior argenteorum hos potius pendi, illos numerari oportuit, non contra.

Fortasse tamen non *pecunia* interpolatum est sed *aurum* ex aliquo errore natum, ut verum sit *pendebatur non numerabatur pecunia*, vel quia in Vaticano est *numerabantur* eodem quo ante modo scripsit: *pendebantur non numerabantur pecuniae*.

Philipp. III. 5. 13. *quam ob rem, tribuni pl., quamquam vos nihil aliud nisi de praesidio — retulistis, tamen mihi videmini — potestatem nobis de tota re publica fecisse dicendi*. Iustus et naturae ordo et in soluta oratione necessarius est *potestatem nobis — dicendi fecisse*.

Philipp. III. 6. 17. *qui autem evenit ut tibi Iulia natus ignobilis videatur cum tu eodem materno genere soleas gloriari?*

Ferrarius pro *Evenit* coniecit *convenit*, ut sensus esset *nonne haec inter se pugnant?* Nihil mutandum recte iudicat Halmius comparans locum Philipp. VII. 2. 4. *qui enim evenit ut — improbos se quam populares esse malint?* Eodem sensu haec dicuntur ut apud Horatium: *qui fit ut nemo sua sorte contentus vivat?* Graece brevius *πῶς* in tali re ponitur ut in *Pluto*:

καὶ πῶς Φεύγουσι σε πάντες;

qui fit (qui evenit) ut te omnes fugiant?

Philipp. III. 7. 17. *idem etiam Q. Ciceronem fratris mei filium compellat edicto. — at etiam gladiator ausus est scribere hunc de patris et patruī parricidio cogitasse. — in eum adolescentem hoc scribere audere, quem ego et frater meus propter eius suavissimos atque optimos mores praestantissimumque ingenium certatim amamus omnibusque horis oculis, auribus, complexu tenemus.* Haec omnia Cicero temporis causa mentitur, nam satis constat Quintum filium nequissimum nebulonem propter eius perditissimos et pessimos mores patri, patruo et avunculo, Attico, odiosum admodum et invisum fuisse. Quod Cicero monet Philipp. II. 4. 7. epistolas amicorum non esse in medium proferendas, „*quam multa ioca solent esse in epistolis, quae prolata si sint inepta videantur! quam multa seria neque tamen ullo modo divulganda!*” non movit eos, qui post Ciceronis mortem eius epistolas in medium protulerunt, in quibus permulta sunt quae minime divulgari voluisset.

Deligam insigniores quosdam locos ex epistolis ad Atticum, unde appareat quid de Quinti filii moribus sentiat. X. 11. 3. (anno 49): *de eius (fratris) filio indulsit illi quidem suus pater semper, sed non facit indulgentia mendacem aut avarum aut non amantem suorum.* Natura enim Quintus filius haec vitia habebat, non ex patris indulgentia. XI. 10. 1. *P. Terentius — Quintum filium Ephesi vidit (anno 47) — cumque ex eo de me percontaretur eum sibi ita dixisse narrabat se mihi esse inimicissimum volumenque sibi ostendisse orationis, quam apud Caesarem contra me esset habiturus.* XI. 16. 4. (anno 47): *Quintum filium ad me acerbissime scripsisse iam antea tibi scripsi.* XIII. 37. 2 (anno 45): *novi nihil sane nisi Hirtium cum Quinto acerrime pro me litigasse: omnibus eum locis furere maximeque in convi-*

vis: cum multa de me, tum redire ad patrem: nihil autem tam ἀξιοπύως dici quam alienissimos non esse a Caesare, fidem nobis habendam non esse, me vero etiam cavendum. XIII. 38. 2. (anno 45): datur mihi epistola a sororis tuae filio — cuius est principium non sine maxima contumelia. XIV. 17. 3. (anno 44): Quintus filius ad patrem acerbissimas literas misit — quarum erat caput — „se ab Caesare habere omnia, nihil a patre, reliqua sperare ab Antonio.” O perditum hominem! XIV. 19. 3. (anno 44): de coronatis cum sororis tuae filius a patre accusatus esset rescripsit se coronam habuisse honoris Caesaris causa — ac libenter vituperationem subire quod amaret etiam mortuum Caesarem ¹⁾. Itaque M. Antonio intimus factus est. XIV. 20. 5. Quintus filius, ut scribis, Antonii est dextella. per eum igitur quod volumus facile auferemus. Deinde nescio qua offensione interposita nebulo minatus est se ad Brutum et Cassium transiturum. XV. 19. 2. (anno 44): Statius scripsit ad me locutum secum esse Quintum Ciceronem valde asseveranter se haec ferre non posse; certum sibi esse ad Brutum et Cassium transire. — Potest aliquid iratus Antonio, — potest totum esse σχέδασμα et nimirum ita est. Vides quanto opere adolescentem nequam contemnat. XV. 21. 1. (anno 44): Quintus pater exsultat laetitia; scripsit enim filius se idcirco profugere ad Brutum voluisse quod cum sibi negotium daret Antonius ut eum dictatorem efficeret, praesidium occuparet, id recusasset: — Ecquem tu illo certiore nebulonem? XV. 22. 1. (anno 44): gratulor nobis Quintum filium exisse: molestus non erit. XV. 27. 3. (anno 44): O turpem sororis tuae filium cum haec scriberem! XVI. 1. 6. (anno 44): Quintus filius mihi pollicetur se Catonem. — Dū faciunt ut faciat ea quae promittit. sed ego . . . nihil dico amplius.

Unus tantum in Epistolis ad Atticum locus est ubi Quintus filius laudibus extollitur XVI. 5. 2. Quintus fuit mecum dies

1) Inde ab anno 46 Parilibus (a. d. XI. Kal. Maias natali Urbis) erant ludi equestres in Circo ob victoriam Caesaris in Africa. Dio Cass. 43. 42. Intermissi sunt annis 44 et 43. Hoc anno Quintus filius et alii quidam improbi Parilibus coronati prodierunt. Cicero ad Attic. XIV. 14. 1. iteradum eadem ista mihi. Coronatus Quintus noster Parilibus? Parilibus. Solusne? solus. — scire cupio qui fuerint alii: quamquam satis scio nisi improbum neminem.

*complures et si ego cuperem ille vel plures fuisset: sed quama fuit incredibile est quam me in omni genere delectarit in eo maxime in quo (olim add.) minime satisfaciebat. Sic enim conmutatus est totus et scriptis meis quibusdam quae in manib habebam et assiduitate orationis et praecceptis ut tali animo i remp. quali nos volumus futurus sit. Hoc cum mihi non moc confirmasset, sed etiam persuasisset, egit mecum accurate mult verbis tibi ut sponderem se dignum et te et nobis futurum neq se postulare ut statim crederes, sed cum ipse perspexisses tum se amares. Quodnisi fidem mihi fecisset iudicassetque hoc qu dico firmum fore, non fecissem id quod dicturus sum. Du enim mecum adolescentem ad Brutum. Sic ei probatum est qu ad te scribo ut ipse crediderit, me sponsorem accipere nolue eumque laudans amicissime mentionem tui fecerit complexus osc latusque dimiserit. Quamobrem etsi magis est quod gratuler t quam quod te rogem tamen etiam rogo ut si quae minus ant propter infirmitatem aetatis constanter ab eo fieri videbantur, iudices eum abiecisse mihi que credas inultum allaturam vel plu mum potius ad illius iudicium confirmandum auctoritatem tua Mireris hanc tantam nebulonis et tam repentinam mutatione in melius; sed mirari noli, haec omnia falsa et ficta sunt Cicerone; nihil in his veri est, nihil ex animi sententia d tum. Cicero, qui nihil suis impudenter rogantibus negare p terat, in hac re astutus fuit et διπλοῦς ἀνὴρ. Quinto patri filio pollicitus est facturum se ut Attico sponderet et ipsoru arbitratu literas daret, sed clam Atticum admonuit ut ni his literis crederet. XVI. 1. 6. egit autem et pater et filius tibi sponderem — huic ego literas ipsius arbitratu dabo. E NE TE MOVERINT. et XVI. 3. 3. de Quinto filio gaudeo tibi m literas prius a tabellario meo quam ab ipso redditas. Prin hanc Ciceronis fraudem perspexit et aperuit Tunstallus in *Et tola ad Middletonum* pag. 13.*

Ex his igitur suspicio subnascitur non esse mentitum „g diatorem qui ausus esset dicere hunc de patris et patruis pa cidio cogitasse.” Confirmatur haec suspicio literis Ciceronis Atticum. X. 4. 5. (anno 49): *alter (Quintus filius) O rem m ram! nihil enim mihi accidit in omni vita acerbius. — inc gentia nostra depravatus eo progressus est* QUO NON AUDEO DICE

et § 6. *neque unum eius nec parvum sed multa magna delicta compressi. — literas eius ad Caesarem missas ita graviter tulimus ut te quidem celaremus.* et X. 7. 3. *Quintum puerum accepi vehementer: avaritiam video fuisse et spem magni congiarii. Magnum hoc malum est sed SCELUS illud quod timueramus SPERO NULLUM FUISSE.* Quod est illud SCELUS? Nempe eum de patris et patru parricidio cogitasse, non quo id facere decreverit, sed odio et acerbitate ingenii incensus id se facturum minatus erat, neque id Antonium latebat. Operae pretium est legere quae de ea re scripsit Tunstall *Observations on the present collection of Epistles between Cicero and M. Brutus* pag. 77 sqq.

De Quinti patris et filii nece duplex fama fertur. Si Dioni Cassio credimus 47. 10. filius patrem occultavit καὶ ερεβλωθεὶς οὐδὲν ἐξελάλησεν· μαθὼν δ' ἐκεῖνος — ἦλθεν ἐς τοῦ μφανεὶς et sese ultro percussoribus obtulit. Contra Appiano teste B. C. IV. 20. pater percussores obsecravit ut se priorem occiderent. Filius contra. *Sciuncti igitur ambo simul necati sunt.*

Hoc solum constat ambos proscriptos periisse.

Philipp. III. 9. 21. *sententiolas edicti cuiusdam memoriae mandari, quas videtur ille peracutas putare: ego autem qui intelligeret [quid dicere vellet] adhuc neminem inveni.* Coniuncta sunt QUAS qui intelligeret; itaque quid dicere vellet eliminandum. Cicero dixisset quid diceret, ut Graece ὃ, τι λέγοι. Post pauca in eandem sententiam dixit: *nonne satius est mutum esse quam quod nemo intelligat dicere?*

Philipp. III. 9. 22. *En cur magister eius ex oratore arator factus [sit] possideat in agro publico campi Leontini duo millia iugerum immunia.* Vitiosum est asyndeton sed sit expungendum.

Philipp. III. 9. 23. *quid enim attinuerat — Ti. Canutium, a quo erat honestissimis contentionibus et saepe et iure vexatus — aditu prohibere Capitolii? Aliter de Ti. Canutii in Antonium orationibus iudicat Velleius Paterculus II. 64. Haec sunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus aeternas Antonii memoriae inussit notas. Sed hic fulgentissimo et coelesti ore, at tribunus Canutius canina rabie lacerabat Antonium. Addit Vel-*

leius in proscriptione primum omnium necatum esse Canutium, ultimum Ciceronem ¹⁾. „utrique, inquit, vindicta libertatis morte stetit: sed tribuni sanguine commissa proscriptio, Ciceronis veluti satiatio Antonio poena finita.” In iis, quae de Canutio memoriae prodita sunt, confusio quaedam est et error. Satis constat Ti. Canutium in tribunatu Octavio fuisse et cum Antonio inimicitias exercuisse, quem asperrimis orationibus vexavit et (ut Velleius loquitur) *canina rabie laceravit*. Canutius anno 44 Octavio concionem dedit teste Dione Cassio 45. 6. (Octavius) *Τιβέριον Κανούτιον δημαρχοῦντα ἀναπέλας ἐς τὸν ὄμιλον ὑπ’ αὐτοῦ εἰσέχθη*, id est *ad populum productus est*. Deinde quum Octavius veteranos Calatia et Casilino excitos ad Urbem duceret et ad secundum lapidem ad Martis constitisset Canutius eum cum copiis in Urbem introduxit eique concionem dedit et ipse in Antonium investus est. Appian. B. C. III. 41. et Dio Cass. 45. 12. Itaque quum aperte Octavio faveret, Antonius „in concione dicere ausus est *Canutium apud eos locum sibi quaerere, quibus se salvo locus in civitate esse non posset*.” Cicero *ad Famil. XII. 23. 3*. Plana haec omnia et perspicua sunt, sed audi quid Cicero eodem anno ad Cassium scripserit (*ad Famil. XII. 3*): (Antonius) *a. d. VI. Non. Octobres productus in concionem a Canutio — ea dixit de conservatoribus patriae, quae dici deberent de proditoribus; de me quidem non dubitanter quin omnia de meo consilio et vos fecissetis et Canutius faceret*. Primum miror ipsum Consulem a tribuno plebis ad populum produci, sed fac ita usitatum fuisse, cur tandem Antonius, qui fratrem Lucium tribunum plebis habebat, ab acerrimo inimico in concionem produci maluit, in quem in hac ipsa concione investus est? Exitum non reperio, nisi forte gravi errore scriptum est *productus a Canutio* quum Cicero dedisset *a fratre Lucio*. Gravior etiam difficultas est in morte Canutii. Quem Velleius narrat *primum omnium in proscriptione periisse eum videmus anno 40 expugnata Perusia ab Octavio captum et crudeliter necatum*. Dio Cassius 48. 14. *Perusia capta plerique Senatores et equites Romani occisi sunt. καὶ λόγος γε ἔχει ὅτι — ἐπὶ τὸν βωμὸν τὸν*

1) Quum Ciceronis caput ad Antonium relatum esset ἰδὼν ἀνεβόησεν ὡς νῦν αἱ προγραφὰὶ τέλος ἔχουσιν. Plutarch. in *Cicerone* cap. 49.

τῷ Καίσαρι τῷ προτέρῳ ὡσιωμένον ἀχθέντες ἰππεῖς τετρακῶσιοι καὶ βουλευταὶ ἄλλοι τε καὶ ὁ Κανούτιος ὁ Τιβέριος, ὃς ποτε ἐν τῇ δημοκρασίᾳ τὸ πλῆθος τῷ Καίσαρι ἤθροισεν, ἐτύθησαν. Disertissimum testimonium est: Ti. Canutius, qui in tribunatu plebis Caesarem ad populum produxerat. Neminem nominat Suetonius in *Augusto* 15. de eadem caedis atrocitate scribens: scribunt quidam trecentos ex dediticiis electos utriusque ordinis ad aram Dico Iulio exstructam Idibus Martiis hostiarum more mactatos." Alia omnia narrat Appianus B. C. V. 49. *Perusia expugnata* ὁ μὲν Καῖσαρ ἐσπένδετο ἄπασιν, ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐπαύετο ἐπὶ τισι θορυβῶν ἕως ἀνγρέθησαν. καὶ ἦσαν οἱ μάλιστα Καίσαρος ἐχθροὶ Κανούτιος τε καὶ Γάϊος Φάβιος κτέ. et Velleius II. 74. *Usus Caesar virtute et fortuna sua Perusiam expugnata*, Antonium inviolatum dimisit. in Perusinos magis ira militum quam voluntate ducis saevitum. Quas cient tragoedias Suetonius et Dio de nobilissimis civibus ad Caesaris aram Idibus Martiis hostiarum more mactatis, eas inanes et fictas esse facile intelligimus, nec ipsi vehementer affirmant: scribunt quidam et λόγος ἔχει dicunt. Deinde qui fieri potuit ut Canutius fautor et amicus Octavii et Antonii osor ¹⁾ deserto Octavio furiosi L. Antonii sectam secutus fuerit? Aut igitur in nomine (vel in praenomine) error est, aut tota res est σχεδίασμα fide indignum. Soli igitur Velleio fides constat narranti et Canutium in proscriptione periisse et Perusia expugnata in Perusinos (non in cives Romanos) militum ira esse saevitum.

Philipp. III. 9. 23. *Quid enim attinuerat L. Cassio tribuno plebis — mortem denuntiare si in Senatum venisset. D. Carfulanum — Senatu vi et minis [mortis] expellere?* Et supervacuum et inelegans est mortis additum post mortem denuntiare. Ecquod aliud acri viro trituno plebis minari potuit ut eum nolentem ex Curia expelleret?

Philipp. III. 10. 25. *L. Lentulus et P. Naso — [nullam se habere provinciam] nullam Antonii sortitionem fuisse iudicave-*

1) Κανούτιος ὁ δήμαρχος ἐχθρὸς ὢν Ἀντωνίῳ καὶ παρ' αὐτὸν Καίσαρι φίλος Appian. B. C. III. 41.

runt. Frigidum emblema Vaticanus liber omittit, addidit secunda manus. Est operae pretium huiuscemodi additamenta ab antiquis libris damnata sedulo animadvertere, quo facilius ea deprehendas quae in omnibus libris circumferuntur.

Philipp. III. 11. 27. *O C. Caesar, adolescentem appello, quam tu salutem rei publicae attulisti! quam improvisam! quam repentinam! qui enim haec fugiens fecit, quid faceret insequens?* Quae tandem est sententia verborum *adolescentem appello*? Cum *adolescentem* eum vocat? an ne cum patre confunderetur? absurdum hoc quidem est. Quid igitur dixerat? nempe: *O C. Caesar, ABSENTEM appello.* ut in Philippica I. 13. 31. *Tu autem, M. Antoni, absentem appello, unum illum diem — non omnibus anteponis?*

Philipp. III. 12. 29 *aliquando, per deos immortales! patres conscripti, patrium animum virtutemque capiamus, ut aut libertatem propriam Romani [et] generis et nominis recuperemus aut mortem servituti anteponamus.* Male Vaticanus et inserit namque nihil propemodum interest inter *genus* et *nomen Romanum*. Hinc etiam restituendum est IV. 5. 13. *virtus — quae propria est Romani generis et nominis, pro seminis.* cf. Philipp. III. 11. *a Lucio Bruto principe huius maxime conservandi generis et nominis.* IV. 3. 7. *deorum — munere datum rei publicae Brutorum genus et nomen.* VII. 4. 11. *omine quodam illius generis et nominis.* X. 6. 14. *fato quodam paterni maternique generis et nominis.*

Philipp. III. 12. 30. *cum exercitu Romam ad interitum nostrum et ad dispersionem urbis venire conatus.* Nihil est *dispersionem urbis*, ut nihil est *dispergere urbem*. *Diripere urbem*, si quid Ciceroni credimus, illi parabant. Itaque vera est Lambini coniectura ad DIREPTIONEM urbis, ut § 27. *Custosne urbis an DIREPTOR — Antonius? ad Famil. IV. 1. 2. Vides Urbem sine legibus, sine iudiciis, sine iure, sine fide relictam direptioni et incendiis.*

Philipp. IV. 5. 13. *Hanc (virtutem) retinete, quaeso, quam*

vobis tamquam hereditatem maiores vestri reliquerunt. Expuncta litera male duplicata scribendum: tamquam hereditatē maiores reliquerunt. Nepos in *Hannibale* I. 3. hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic confirmavit ut prius animam quam id deposuerit. et in vita Attici XIII. 2. domum habuit in colle Quirinali ab avunculo hereditate relictam.

Philipp. IV. 6. 16. quantum cura, labore — consilio niti atque efficere potero. Revocandum niti, quo Cicero in tali re passim uti solet.

Philipp. V. 1. 2. Hic enim dies vobis, patres conscripti, illuxit [haec potestas data est] ut quantum virtutis, quantum constantiae, quantum gravitatis in huius ordinis consilio esset populo Romano declarare possetis. Furcillis expellenda annotatione haec potestas data est. Interpretatus est aliquis quod Cicero eleganter dixerat: hic dies vobis illuxit ut — declarare possetis. Quis non sentit quam ieiune dicatur: haec potestas data est ut — possetis? Perinde est ac si diceret: haec potestas data est ut — potestatem haberetis.

Philipp. V. 4. 10. de colonis in agros deducendis. Multo melior est scriptura colonis, quoniam complures fuisse satis constat. Ineptum est in talibus aliquid libris credere. In Vaticano locis innumerabilibus I et II, IS et IIS confusa videbis. Itra sit ubique lectio potior et vera nostri iudicii est.

Philipp. V. 4. 12. Quibus rebus tanta pecunia una in domo coacervata est, ut si hoc genus pene in unum redigatur non sit pecunia rei publicae defutura. Vaticanus unam in domo, unde Ciceroni unam in domum coniecit quod mihi, ut et Halmio, valde arridet. Coacervata est enim acervatim congesta.

Quid lateat in hoc genus pene in unum diu et multum frustra caesivi. Nam quid prodest corrigere in ABBARIUM redigatur si simul reliqua corrigantur?

Philipp. V. 8. 21. in concione (Antonius) dicere ausus est se in magistratu abiisset ad urbem futurum cum exercitu introi-

turum quotiescumque vellet. Excidit propter δημοσιτέλευτον vocabulum sententiae necessarium introituum et exituum quotiescumque vellet. cf. Philipp. III. 11. 27. in concione dixerat ac custodem fore urbis sequē — ad urbem exercitum habiturum. — et quidem se introituum in urbem dixit exituumque cum vellet.

Philipp. V. 8. 22. *domum ad se venire iussit centuriones, quos bene sentire de re publica cognoverat, eosque ante pedes suos uxorisque suae, quam secum gravis imperator ad exercitum ducebat, iugulari [coëgit]. Iugulari coëgit: quis sic loquitur? et quis ita recte dici posse putat? Reseca importunum coëgit ab eo additum qui perperam existimavit sententiam eo fulcro indigere neque intellexit iussit — iugulari coniuncta esse.*

Philipp. V. 9. 25. *quae non faciebat Hannibal, quia multa ad usum reservabat, haec hi, qui in horam viverent etc. Narrat Cicero quid Hannibal faceret, non cur id faceret. Itaque scribendum: QUI multa ad usum reservabat, non QUIA.*

Philipp. V. 10. 27. *nostros quo iubemus ire si non paruerit Antonius? quod in nonnullis libris de nescio cuius coniectura scriptum est iubeBIMUS vera lectio esse videtur et sententiae necessaria.*

Philipp. V. 11. 30. *teretur interea tempus, belli apparatus refrigescit. Unde est adhuc bellum TRACTUM nisi ex retardatione et mora? Ex Vaticano additum tractum omissum in ceteris. Estne autem haec sententia insana et absurda an non est? Qua tandem alia causa bellum trahi (id est in longum trahi, protrahi, duci) potest quam retardatione et mora? Nulla certa. Ubi tractum deleveris omnia optime procedent. Unde est adhuc bellum? id est cur bellum nondum confectum est? Respondet: ex retardatione et mora et post pauca: si dies nullus intermissus esset bellum profecto nullum haberemus. et in orationis exitu § 53. celeritate autem opus est: qua si essemus usi bellum, ut saepe dixi, nullum haberemus. et Philipp. III. 1. 2. si Kalendae Ianuariae — non essent expectatae — bellum iam nullum haberemus.*

Si quis propter singularem libri Vaticani auctoritatem ac fidem, (qui scatet mendis minutioribus ac facile tollendis, sed minus est quam caeteri interpolatus) quaesierit unde tandem molestum illud *tractum* nasci potuerit, non premam suspicionem quae mihi saepe hunc locum relegenti subnata est, nempe scriptum olim fuisse: unde est adhuc bellum TANTUM? cf. Philipp. VIII. 2. 7. *utrum hoc bellum non est? etiam TANTUM bellum quantum nunquam fuit.* et Philipp. III. 1. 3. *quo enim neque TANTUM bellum — privatis consiliis propulsabitur?*

Philipp. V. 11. 30. *ut primum — libere senatus haberi possit.* in Vaticano *libere* in rasura a secunda manu scriptum est, unde Halimius coniecit *tuto* olim scriptum fuisse, cui plane assentior: certae enim hae sunt locutiones. *Senatus TUTO habetur* et *sententiae LIBERE dicuntur.* cf. Philipp. III. 15. 37. *uti Senatus Kalendis Ianuariis TUTO haberi sententiaeque de summa re publica LIBERE dici possint.* et post pauca: *dent operam uti Senatus Kalendis Ianuariis TUTO haberi possit.*

Philipp. V. 12. 31. *verum praeterita omittamus. Etiamne hanc moram [afferemus], dum proficiscantur legati? dum reuertantur?* Halimius *afferemus* omittendum putat quoniam in Vaticano omissum et a secunda manu in margine suppletum est. *rum tot ellipsisibus*, inquit, *in his orationibus Cicero usus est, hic quoque afferemus ex interpolatione adiectum esse statuendum.* Necessarium esse *afferemus* et negligentia librarii in Vaticano omissum facile apparet. Non quodlibet vocabulum per ellipsin recte omittitur, sed ea tantum quae legentibus vel audientibus certa statim in mentem venire debent: *tam bonus gladiator rudem tam cito?*

Philipp. V. 12. 34. *haec si censueritis, Patres conscripti, brevi tempore libertatem populi Romani auctoritatemque vestram recuperabitis. Sin autem lenius agetis, tamen eadem sed fortasse serius decernetis.* Absurda haec oratio est: ridiculum est *sed*, magis etiam ridiculum *fortasse*. Si haec non NUNC statim decernetis tamen eadem *SERIOUS* decernetis. Nulla est in his oppositio (*sed*), nulla dubitatio (*fortasse*). Clamat sententia et

rei natura restituendum esse: *tamen eadem sed fortasse SERO decernetis*. Decernenda omnino haec vobis sunt, inquit, aut statim aut postea: nunc prodesse poterunt, postea fortasse sero erit. cf. Philipp. II. 10. 24. *cum opes omnes Pompeius ad Caesarem detulisset seroque ea sentire coepisset quae ego multo ante provideram*.

Philipp. V. 13. 37. (D. Brutus Antonium) *nondum interposita auctoritate vestra suo consilio atque iudicio non ut Consulem recepit sed ut hostem arcuit* [Gallia]. Supervacaneum et molestum Gallia interpolatum esse declarat inepta et importuna vocabuli sedes. Praeterea Cicero a Gallia dixisset.

Philipp. V. 16. 42. *advolabat ad urbem a Brundisio homo impotentissimus, ardens odio, animo hostili in omnes bonos cum exercitu* [Antonius]. Perinepto loco in sententiae exitu adhaesit nomen Antonius. An metuit sciolus ne quis nesciret de quo illa dicerentur?

Philipp. V. 16. 43. (Cn. Pompeius) *subvenit rei publicae sed aetate multo robustior* (quam C. Caesar) *et militum ducem quaerentium studio paratior*. Sic Halmius de suo dedit pro Codicum lectione *paratior* (Vatic. *patior*), quae sine mora revocanda est. C. Caesar erat imparatior, qui „*veteranos cupientes iam requiescere*” sollicitavit, paratior Pompeius cui paternae clientelae ad arma vocanti statim ac lubenter obtemperarunt. Quod autem dicitur Caesar „*annis multis minor*” oratorie dictum est, Pompeius enim erat XXIII annorum, Caesar XIX.

Philipp. V. 18. 50. *Omnes Caesar inimicitias rei publicae condonavit: — hanc moderatricem omnium consiliorum atque factorum* (constituit). Vaticanus omittit *consiliorum*, quod quam recte sit suppletum permulti apud Ciceronem loci declarant. Halmius attulit Philipp. X. § 20 et 23. *de prov. cons.* § 20. Similiter legitur Philipp. II. 22. 53. *quam causam consilii et facti afferebat?* et aliis locis.

Philipp. V. 18. 51. *quam ob rem ab eo non modo nihil ti-*

vere sed maiora ET Meliora expectare debetis. Supplendum: sed maiora ETIAM et meliora expectare. Cur exciderit etiam perspicuum est.

Philipp. VI. 1. 1. Quod XIII Kalendas Ian. Senatus me auctore decrevit. Duas literulae interciderunt: scribendum ut solet: quod A. D. XIII. Kalendas.

Philipp. VI. 1. 2. hominem audacissimum — bello censui persequendum: tumultum esse DECREVI, iustitium edici, saga summi dixi placere. Vaticanus decrevi habet, reliqui decerni, quae potior lectio videtur. cf. V. 12. 31. rem — confestim gerendam censeo; tumultum DECERNI, iustitium edici, saga summi dico oportere. Perinde dicitur tumultum decerni et tumultum esse decerni. Livius 34. 56. ob eas res tumultum esse decrevit Senatus. Dio Cass. 46. 29. ταραχὴν εἶναι ἐψηφίσαντο καὶ τὴν βουλευτικὴν ἐσθῆτα ἀπέδυσαν tumultum esse decreverunt et saga sumserunt.

Philipp. VI. 1. 3. Hodierno autem die nescio qua eis obiecta re remissior Senatus fuit. In Vaticano est dies PENE. scio quAKIS obiectarem remissior, in quo latet: — die SPE nescio qua PACIS obiecta REMISSIOR Senatus fuit. Huius emendationis laus et gratia omnis debetur Ravio Bakii mei optimo discipulo, qui Vaticani Codicis scripturam ignorans ex ipsa loci sententia eruit; — die PACIS nescio qua obiecta SPE remissior. (Var. Lectt. I. pag. 27.) quae mutato ordine ipsa sunt Ciceronis verba, quibus egregie loci sententia restituitur. Dixerat enim Cicero: tumultum esse decerni, iustitium edici, saga summi dixi placere. — Itaque haec sententia, Quirites, sic per triduum valuit ut quamquam discessio facta non esset, tamen praeter paucos omnes mihi assensuri viderentur. Deinde repente facta est animorum conversio et repudiata est Ciceronis sententia non „nescio qua eis obiecta re” quasi quid id fuerit esset oblitus, sed quia maior pars erat ad pacem propensior. cf. Philipp. VII. 1. 14. de eadem re: non intelligitis — meam sententiam flagitari? cui cum pridie frequentes essetis assensi postridie ad spem istis inanem pacis devoluti. VII. 8. 25. cavete — ne spe prae-

sentis pacis perpetuam pacem amittatis. XII. 1. 2. spe al deditiois, quam amici pacem appellabant. XII. 3. 8. quis enim qui ad bellum inflammato animo futurus sit spe ꝛ oblata? XII. 7. 18. alacres et laeti spe pacis oblata. Sic ig nunc quoque dixerat contentim et fastidiose spe nescio pacis obiecta remissior Senatus fuit.

Philipp. VI. 3. 9. *properent legati, quod video esse factu vos saga parate. Est enim decretum ut, si ille auctoritati S tus non paruisset, ad saga iretur. Ibitur [non parebit]: amissos tot dies rei gerendae queremur. Insiticia sunt verba parebit. Id ipsum enim inest in ibitur.*

Philipp. VI. 4. 11. *nam Trebellium valde iam diligit: oatum cum ille tabulis novis adversabatur: iam fert in oculis, teaquam ipsum [Trebellium] vidit sine tabulis novis saluum non posse. Recte vidit Orellius importunum nomen Trebell expungi oportere nec tamen id Halmio persuasit. Quod L binus ipsum quoque deletum voluit fregit vim oppositio qui olim tabulis novis adversabatur nunc ipse sine tabulis n saluus esse non potest.*

Philipp. VI. 7. 18. *quis est civis — tam inimicus dignit suae. Legendum dignitati. Inimicus (ut amicus) cum genit componitur ubi nominis substantivi notionem habet. Cic pro Caelio 13. mulier semper amica omnium potius quam cu quam inimica.*

Philipp. VII. 2. 4. *qui enim evenit ut — in re una max populari — improbos se quam populares esse malint. Mir ni scripserit: in re una omnium maxime populari. Comper scriptum omnium facile excidere potuit.*

Philipp. VII. 2. 5. *et quidem dicuntur, vel potius se ipsi cunt consulares: quo nomine dignus est nemo, nisi qui tanti noris nomen potest sustinere. Inepte bis idem dicitur: eo non nemo dignus est nisi qui est tanti honoris nomine dignus: ꝛ quid interest inter eo nomine dignum esse et id nomen susti*

nomen? Obtinere nomen tritum est sed alio sensu, ut Philipp. X. 3. 6. audi viros bonos, quibus multis uteris, — tum denique amplissimi honoris nomen obtinebis. Nostro loco emendandum esse arbitror: *nemo nisi qui tanti honoris ONUS potest sustinere.* Sic demum *sustinere* recte dicitur et sententia est aperta et simplex. Ille demum, inquit, nomine consularis dignus est qui summa ope Senatus auctoritatem et populi Romani libertatem tueatur ac defendat. Hinc addidit ex oppositione: *Faveas tu hosti? — et te consularem — putes?* Et in eandem sententiam post pauca: *hunc ipsum* (C. Pansam) — *nisi talis consul esset ut omnes vigilias, curas, cogitationes in rei publicae salute defigeret, consulem non putarem.*

Philipp. VII. 6. 16. *dominabitur Lucius; est enim patronus quinque et triginta tribuum, quarum sua lege, qua cum C. Caesare magistratum partitus est, suffragium sustulit.* In Vaticano est *magistratum*, in caeteris *magistratus*, quod unice verum est, ut colligo ex Suetonii Caesare cap. 41. *Comitia cum populo partitus est ut exceptis consulatus competitoribus de cetero numero candidatorum pro parte dimidia quos populus vellet renunciarentur, pro parte altera quos ipse edidisset.* Quo modo potuit Caesar comitia sic cum populo partiri? Nempe lege lata, cuius quis lator fuerit Ciceronis locus declarat. Sic enim rectissime et Caesar dicitur *magistratus partitus esse* et L. Antonius *quinque et triginta tribuum suffragium sustulisse.* Habebantur comitia sed Caesar magistratus „*edebat per libellos circum tribus missos — commendo vobis illum et illum ut vestro suffragio suam dignitatem teneant*” Sueton. l. l.

Sic Dolabella Consul factus est ipso Caesare comitia habente; sic Caesar dicere potuit „*se prius quam proficisceretur Dolabellam consulem esse iussurum.*” Philipp. II. 32. 80.

Philipp. VIII. 1. 3. *quid est enim aliud tumultus nisi perturbatio tanta ut maior timor oriatur? unde etiam nomen ductum est [tumultus].* Itaque maiores nostri *tumultum Italicum — tumultum Gallicum* — praeterea nullum nominabant. Expellendum est frigide repetitum *tumultus* et aurem laedens vocabulo eodem tam saepe iterato.

Caeterum *tumultus* quasi dicas *timor maior* (aut *timor mutus*) est etymologia vere Romana, id est absurdissima.

Philipp. VIII. 2. 7. *Cinna cum Octavio de novorum civium suffragiis (contendebat); rursus cum Mario et Carbone Sylla, n. dominarentur indigni et ut clarissimorum hominum crudelissimam POENIRETUR necem.* Absurda lectio est *poeniretur* (Vaticanu *poenirentur*) namque et *poeniri* (*puniri*) pro *punire* poni poss quis Latine sciens serio credere poterit neque *punire* *necesse* recte dicitur. Nihil mihi verius videtur quam nescio cuius emendatio: ut *clarissimorum hominum* — ULCISCERETUR *necem*. In antiquo Codice lacero et perroso nihil apparebat quam ***** ERETUR *necem* et inductus scribe quod in buccam venit de more supplevit.

Αἱ δεύτεραι Φρενίδες; mihi etiam simpliciozem emendandi rationem suppeditarunt. Pro *ulcisci mortem alicuius, iniurias*, Ciceronis aequales dicebant *persequi*. Caesar de B. G. VII. 38. *Proinde si quid est in nobis animi persequamur eorum mortem qui indignissime interierint atque hos latrones interficiamus.* et post pauca: *hortatur ut simili ratione atque ipse fecerit suas iniurias persequantur.* Cicero Philipp. XIII. 18. 39. Trebonii mortem an Caesaris persequi. *Trebonii mortem satis persecuti sumus hoste iudicato Dolabella.* — cum mortem Caesaris *ulciscendam putat.* Vides plane ἰσοδύναμz esse *persequi* caedem et *ulcisci*. Restituamus igitur loco nostro: ut *clarissimorum hominum crudelissimam persequeretur necem.* cf. Ciceronem pro Rabirio § 14. et similis viri tu *ulcisceris* patrum mortem atque ille *persequeretur* fratris sui. et in Verrem II. 2. § 9. *statuerunt istius iniurias per vos ulcisci et persequi.* et § 11. *gravissimam atque honestissimam quaeque civitas vehementissime suas iniurias persecuta est.* et in Epistola ad Brutum I. 3. 3. quos quidem ego omnibus sententiis *ulciscor et persequor.*

Philipp. VIII. 4. 13. atque ais eum te esse qui semper pace optaris, semper omnes cives salvos volueris. Honesta oratio Manavit, credo, ex Terentii Andria I. 1. 112.

*Quid feci? quid commerui aut peccavi, pater?
quae sese in ignem iniicere voluit prohibui;*

servavi. honesta oratio est.

Graecis εὐπρόσωπος λόγος appellatur, si quis rem improbam, aut malam causam verbis speciosis tuetur. Demosthenes pag. 277. 6 λόγους εὐπρόσωπους διεξελέθων. Eodem Terentii loco per iocum Cicero utitur *de Offic.* II. 20. 69. *dictu quidem est prodire — se in beneficiis collocandis mores hominum, non fortunam sequi.* *Honesta oratio est: sed quis est tandem qui inopis et optimi viri causae non anteponat in opera danda gratiam fortunati et potentis?*

Philipp. VIII. 5. 15. *in corpore si quid eiusmodi est quod reliquo corpori noceat, id uri secarique patimur ut membrum aliquod potius quam totum corpus intereat: SIC in rei publicae corpore, ut totum salvum sit, quidquid est pestiferum amputetur.* Arguit vocabulum *sic* in praecedentibus duas literulas periisse: ¶ *in corpore si quid eiusmodi est cet.*

Philipp. VIII. 6. 19. *Caesar — quotidie aliquid iracundiae remittebat.* Postulat Latine loquentium consuetudo ut rescribatur: *quotidie aliquid DE iracundia remittebat*, ut Philipp. I. 5. 12. *remisisset aliquid de severitate cogendi.* Philipp. XIII. 1. 2. *si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Caesar remisisset.* ad Fam. I. X. 9. 2. *nihil de meo studio perseverantiaque sum remissurus, et passim remittere aliquid, multum, tantum, nihil DE aliqua re aut EX aliqua re legitur.*

Philipp. VIII. 8. 25. *Si legionibus meis sex, si equitibus, si cohorti praetoriae PRAEDAM agrumque dederitis.* Optime Ernesti et Garatoni PRAEMIA agrumque emendarunt: non poterat enim Senatus illis praedam dare, quae nonnisi de hoste capitur. Halminus vulgatam retinet, sed certum esse PRAEMIA declarant quae continuo sequuntur: *iis etiam PRAEMIA postulat, quibus ut ignoscatur si postulet impudentissimus iudicetur.* Unde tam manifestum vitium ortum putemus? Supererat in vetusto libro PRAE*** AGRUMQUE.

Philipp. VIII. 9. 27. *Galliam, inquit, togatam remitto, comatam postulo — cum sex legionibus — iisque suppletis ex*

D. Bruti exercitu — tamdiuque ut obtineat dum M. Brutus, C. Cassius consules prove consulibus provincias obtinebunt. Quia haec ipsius Antonii verba sunt corrigendum: tamdiuque ut obtineam.

Philipp. VIII. 10. 31. *Q. Scaevolam augurem memoria teneo — quotidie simul atque luceret facere omnibus conveniendi potestatem sui. Poëtarum hic verborum ordo est, non solutae orationis conveniendi potestatem sui. Itaque fuerunt qui transpenderent. Multo melius est conveniendi expungere ab eo additum qui nesciret perinde bene dici facere copiam sui et facere sui potestatem, ut ad Quintum fratrem I. 5. 15. cum Gabinium de ambitu vellet postulare neque praetores diebus aliquot [adiri possent vel] potestatem sui facerent.*

Ut illic conveniendi est interpolatum sic hoc loco adiri possent vel.

Philipp. VIII. 10. 31. *huius industriam maxime quidem vellem ut imitarentur ii quos oportebat, secundo autem loco ne alterius labori inviderent. Constanter dicebant vellem imitarentur omisso ut. Fieri tamen potest ut h. l. concinnitatis gratia contra usum communem adiectum sit ut imitarentur — ne inviderent. Ut Graece dicitur ἱβουλὴν ἔν — εἰ δὲ μή sic Cicero dixit maxime quidem vellem — secundo autem loco.*

Philipp. IX. 1. 1. *Vellem di immortales fecissent ut vivo potius Serv. Sulpicio gratias ageremus quam honores mortuo quaereremus. Concinnitas verborum postulat ut duo vocabula sic transponantur: ut vivo potius gratias ageremus quam mortuo honores quaereremus.*

Philipp. IX. 2. 5. *Reddita est ei (Octavio) tum a maioribus statua pro vita, quae multos per annos progeniem eius honestaret, nunc ad tantae familiae memoriam sola restat. In libris est restaret, quod quum esset absonum recepta est Ernesti emendatio restat. Sed eadem est molestia in honestaret, quam removebimus scribendo honestavit. Perfecto honestavit utitur*

quia illo tempore familia haec Octavia erat exstincta, ad cuius memoriam sola restabat statua in Rostris.

Philipp. IX. 3. 7. *Quocirca etiam ad posteritatis memoriam pertinere arbitror exstare quod fuerit de hoc bello iudicium Senatus. Nequeo ex his verbis ullum idoneum sensum extundere. Exstare quod fuerit iudicium Senatus poterat pertinere ad posteritatis emolumentum, usum, commodum, fructum, non ad posteritatis memoriam. Quid multa? Coniuncta olim fuisse existimo ad posteritatis memoriam exstare et in hunc modum emendandum esse: etiam ad posteritatis memoriam SEMPITERNAM OPORTERE arbitror exstare cet. cf. Philipp. XIV. § 38. ut exstet ad memoriam posteritatis sempiternam scelus crudelissimorum hostium militumque divina virtus.*

Philipp. IX. 7. 16. *cumque ANTEA Senatus auctoritatem suam in virorum fortium funeribus ornamentisque ostenderit placere KUM quam amplissime supremo suo die efferri. Et cum Ser. Sulpicius Q. F. Lemonia Rufus ita de re publica meritis sit ut iis ornamentis decorari debeat Senatum censere atque e republica aestimare cet. In his scribendi error et vitiosa verborum dispositio sententiam Ciceronis obscuravit et funditus delevit. Quo pertinet placere KUM — efferri? Non potest alio quam ad Ser. Sulpicium referri. Quid? an Senatus igitur ANTEA de Sulpicii funere auctoritatem suam ostenderat? Quid multa? Emenda: — cumque antea Senatus auctoritatem suam in virorum fortium funeribus ornamentisque ostenderit placere EOS quam amplissime supremo suo die efferri, et cum Ser. Sulpicius — ita de republica meritis sit ut iis ornamentis decorari debeat cet. Commemorat primum vetus Patrum decretum de fortium virorum funeribus placere eos (viros fortes) quam amplissime efferri, tum addit Ser. Sulpicium ita esse de republica meritum ut iis ornamentis decorari debeat.*

Nunc omnia plana et perspicua sunt.

Philipp. X. 2. 4. (Brutum) *tua sententia spolias iis copiis, quas ipse suo labore — PERFECIT. Quid est perficere copias? Passim in tali re dicitur exercitum (copias) comparare vel con-*

ficere. In frequentissimo omnium usu putidum est exem-
paucula afferre. Sine mora restituendum est quod praeter V
ticanum habent omnes: *quas ipse suo labore confecit.*

Philipp. X. 2. 5. *ita enim dixisti et quidem de scripto (n-
te inopia verbi lapsum putarem) literas Bruti recte et ord-
scriptas videri.* Solus Vaticanus codex stulto additamento Ci-
ronem liberavit: — *putarem* [nisi tuam in dicendo facultate
nossem]. Verissime Halmius „*at est sententia: putarem, n-
de scripto dixisses.*” Sic non raro fit ut sciorum emblem-
cum scriptoris sententia pugnent, ut de interpolatione nu-
possit esse dubitatio.

Philipp. X. 3. 6. *Legiones abducis a Bruto. — Rursus igit-
vis nudatum illum atque solum a re publica relegatum* VIDE
Quid sibi vult *videri*? Quid est? an δοκεῖν? an existimar
Nihil minus. Qui Brutum oderant eum copiis nudatum esse
non *videri*, volebant. Emendata una literula legendum: *et
nudatum videre* et ea re oculos pascere? Nam Brutus inops
praesidio armato nudatus iucundum erat inimicis spectaculu-
cf. Philipp. XIV. § 17. *utinam illi principes viverent qui me-
principem non inviti videbant.*

Philipp. X. 4. 8. *O spectaculum illud — luctuosum! cedere
patria servatorem eius, manere in patria perditores!* Ineleganti
et frigide additur *in patria*, sed corrigendum esse arbitro
manere patriae perditores! τοὺς τῆς πατρίδος ἀλιτηρίους.

Philipp. X. 5. 11. *etsi ne Caii quidem Antonii celeritas co-
temnenda est: QUAM nisi in via caducae hereditates retardasse*
volasse eum, non iter fecisse diceres. Si in optimo libro pessim-
lectio reperitur magnum semper periculum est ne ob insignem
testis auctoritatem calidius recipiatur. Absurdum est quod
(celeritatem) *caducae hereditates retardarunt.* Recte in ceteris
omnibus *quæ* legitur.

Philipp. X. 7. 15. *hi, credo, qui C. Caesaris res acce-
everti, qui causam veteranorum prodi volunt.* Corrigendum

Caesaris ACTA everti. Res gestae usitate dicitur, res actae non item. Passim in his orationibus *Acta Caesaris* nominantur, passim legitur *acta Caesaris confirmare, sancire, defendere, dissolvere, rescindere, patroni actorum Caesaris* et his similia.

RES post *Caesaris* ex dittographia natum est, deinde *ACTA* ad RES accommodatum in *ACTAS* est conversum.

Continuo sequitur X. 8. 16. *Si ipse viveret C. Caesar, acrius, credo, acta sua defenderet, quam vir fortissimus defendit Hir-
tius.* Ut locus plane intelligi possit revocanda est quae inter-
cidit necessaria negatio. *Si ipse viveret Caesar NON acrius,
credo, acta sua defenderet.*

Philipp. X. 8. 17. *Quis sapientior ad coniecturam rerum fu-
turarum?* Obversabatur Ciceroni haec scribenti locus Thucydi-
dis de Themistocle, quem posuit in epistola ad Atticum X. 8.
ἢ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκασής.

Philipp. X. 10. 20. *quod si immortalitas consequeretur prae-
sentis periculi fugam, tamen eo magis fugienda videretur quo
diuturnior esset servitus; quum vero dies et noctes omnia nos
undique fata circumstent, non est viri, minimeque Romani, du-
bitare eum spiritum quem naturae debemus patriae reddere.* Ci-
ceroni quum haec scriberet obversabatur praeclarus locus ex
Homeri *Iliade* M. 322.

ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε Φυγόντες
αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγῆρω τ' ἄθανάτω τε
ἔσσεσθ' οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρῶτοισι μαχοίμην
οὔτε κε σὲ σέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεσῶσιν θανάτοιο
μυρίαί, ἅς οὐκ ἔστι Φυγεῖν βροτὸν οὐδ' ὑπαλύξαι,
ἴομεν ἢ ἐτῷ εὖχος δρέξομεν ἢ ἐτις ἡμῖν.

Eundem Homeri locum luculenter imitatus est Theopompus
apud Clementem Alexandrinum *Strom.* VI. pag. 749. Pott.
Θεόπομπος. εἰ μὲν γὰρ ἦν τὸν κίνδυνον τὸν παρόντα διαφυγόντας
ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον οὐκ ἂν ἦν θυμασθὲν φιλοψυ-
χεῖν· νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν ὥστε τὸν ἐν
ταῖς μάχαις θάνατον αἰρετώτερον εἶναι δοκεῖν. Cicero Theopompi
scripta optime noverat, carmina Homeri etiam multo melius.

Philipp. X. 10. 21. *Concurritur undique ad commune incendium restinguendum. Veterani qui primi Caesaris auctoritatem secuti (sunt) conatum Antonii reppulerunt: post eiusdem furorem Martia legio fregit, quarta afflixit. Halmius sunt inseruit non perspecta loci sententia. Nihil enim addendum sed unum vocabulum eximendum: veterani [qui] primi — conatum Antonii reppulerunt, post Martia legio. Primi omnium, inquit, veterani Caesaris auctoritatem secuti Antonio obstiterunt, deinde Martiales, tum quarta legio.*

Philipp. XI. 1. 3. *omnes, qui libere de rep. sensimus, qui dignas nobis sententias diximus, qui populum Romanum liberum esse volumus statuit ille — hostes. Legendum est volumus, quod aliud agentes ad perfecta sensimus et diximus accommodarunt. Illa enim praeterita sunt, haec voluntas perpetua et nunquam intermissa.*

Philipp. XI. 2. 5. *caput abscidit idque adfixum gestari iussit in pilo: reliquum corpus tractum [atque laniatum] abiecit in mare. Quia in Vaticano prima manus atque laniatum omittit Halmius ea verba resecanda putavit. Sed tractum nimis debile est et addito alio participio corroborandum, ut in § 8. tam immemor humanitatis — ut in eius corpore lacerando et vexando — oculos paverit suos.*

Videntur igitur verba atque laniatum negligentia excidisse et sine mora revocanda esse.

Philipp. XI. 6. 14. *nam quid ego de Trebellio dicam? quem ultae videntur Furiae debitorum; vindicem enim novarum tabularum novam tabulam videmus. Ultima non intelligo. Quia vindex novarum tabularum est ipse Trebellius suspicor verbum necessarium incuria periisse: vindicem enim novarum tabularum novam tabulam PROFERRE videmus. cf. Philipp. II. 29. 73. itaque — ad praedes tuos milites misit, cum repente a te praeclara illa tabula prolata est.*

Sententia est: videmus Trebellium obrutum aere alieno bona omnia venalia proscribere.

Philipp. XI. 8. 18. *de Cn. Pompeii imperiis, summi viri atque omnium principis, tribuni plebis turbulenti tulerunt. Gabinium dicit et Manilium, de quo Velleius Paterculus II. 33. Manilius tribunus plebis semper venalis et alienae minister potentiae legem tulit ut bellum Mithridaticum per Cn. Pompeium administraretur. Sed Cicero oblitus esse videtur quo acerrime suadente lex Manilia sit perlata.*

Philipp. XI. 10. 25. *at mittent aliquem de SUO NUMERO. Imo vero de suorum numero.*

Philipp. XI. 11. 26. (Brutus) *aget ipse per sese, ut adhuc [quoque] fecit neque in tot incendiis — exspectabit Senatum. Molestum et importunum quoque sine mora exterminandum.*

Philipp. XII. 2. 5. *Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore perseverare: posteriores enim cogitationes, et aiunt, sapientiores solent esse. Cicero, qui plurimum poetis electatur, qui Latinos diligit, Graecos admiratur, in Graecorum tragoediis probe versatus est. Sumsit ex Euripidis *Hipolyto* 440. senarium, qui dudum in proverbium abierat:*

αἱ δεύτεραι πῶς φροντίδες σοφώτεραι.

Philipp. XII. 16. 33. *Scilicet verba dedimus [decepimus]; norabat legio Martia, quarta, nesciebant veterani quid ageretur. Ille fatuum glossema decepimus.*

Philipp. XIII. 1. 1. *nam nec privatos focos nec publicas leges detur nec libertatis iura cara habere — quem bellum civile electat.*

*ἀφρήτωρ, ἀθέμιτος, ἀνέσιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου δακρυδέντος.*

Philipp. XIII. 7. 15. *irati pugnamus, extorqueri de manibus arma non possunt, receptui signum [aut revocationem a bello] audire non possumus. Elegantem metaphoram inepte corrumpit utile additamentum. Quid? eratne opus quid esset receptui inere interpretari? Philipp. XII. 3. 9. quis enim revocante et*

receptui canente Senatu properet dimicare? Tuscul. Quaest. I 15. (Epicurus) *vetat nos intueri molestias, — a quibus quae cecinit receptui impellit rursum — ad conspiciendas — volupta-*

Philipp. XIII. 21. 49. *Moveri sedibus suis huic urbi mei est atque in alias, si fieri possit, terras demigrare, unde An- niorum nec facta nec nomen audiat.* Cicero ad Atticum I 11. 3. *eo minus dubito evolare hinc idque quam primum ubi nec Pelopidarum facta neque famam audiam.*

ad Famil. VII. 30. 1. *hinc ipse evolare cupio et aliquo perven- ubi nec Pelopidarum nomen nec facta audiam.*

ad Attic. XIV. 12. 2. *itaque exire aveo ubi nec Pelopidarum inquit.* ad Famil. VII. 28. 2. *sed tu pedibus es consecutus ut esses ubi nec Pelopidarum — nosti reliqua.*

Philipp. XIV. 5. 13. *is enim demum est mea quidem sententia iustus triumphus ac verus, cum bene de re publica meritis testimonium [a] consensu civitatis datur.* Eliminanda est mole praepositio.

Philipp. XIV. 12. 32. *in fuga foeda mors est, in victo- gloriosa: etenim Mars ipse ex acie fortissimum quemque per- rari solet.* Multum celebrata haec sententia est apud poet- praesertim tragicos. Sophocles in Stobaei *Floril.* VIII 5.

τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κάγαθούς, ὃ παῖ, Φιλεῖ

**Ἀρης ἀναιρεῖν.*

Similia collegit Valcken. in *Diatrise* pag. 226.

Posteaquam de oratione et verbis Tullianis ea diximus quae hoc tempore dicenda habebamus, reliquum est ut de rebus exponamus et Ciceronis in Antonium crimina et querelas et rebus tum actis testimonia ad historiae fidem exigamus. M. Cicero odio incensus et inflammatus ira dixit, nonnunquam magnis maiora loquitur, interdum nimium tribuit auguriis rerum futurarum et quae eventura esse certo credebat vera esse putavit: est etiam ubi temporis causa (plane et tunc dicam) mentitus est.

Est operae pretium haec omnia post viginti propemodum

mente sedata et composita sine ira et studio investigare a veris discernere. Prodesse ea res fortasse nobis quod erit ad dignoscendum quid nostra aetate in rebus nostris indignatione, ira, odio, invidia, quam ex vero dicatur. re primum animadvertendum est quo tempore, quo mense, quo die orationes hasce Cicero habuerit.

PHILIPPICA I.

est in curia *postridie Kalendas Septembres* (2 Septembr.)

a. Chr. cf. Philipp. V. § 7.

us deinde habitus est a. d. XIII. Kalendas Octobres. t.) quo die Antonius in Ciceronem absentem acerbissimam iracundiam evomuit.

PHILIPPICA II.

habita sed a Cicerone domi scripta et ad Atticum tibi ubi tuto posset vulgaretur.

Antonii discessum exeunte mense Novembri edita est. tibi se Cicero statim eodem die Antonii maledictis respondit apparet ex Philipp. II. § 111. *Quaero deinceps numquid dies qui sit ignores? Nescis heri quantum in Circo ludorum Romanorum fuisse? te autem ipsum ad populum tibi quintus praeterea dies Caesari tribueretur? Stante re-ludi Romani in Circo celebrabantur per quatrimum ex VII. Kalendas Octobres usque ad a. d. XIV. Kalendas Octobres* (15 Sept.—18 Sept.). Aetate imperatoria et in Kalendas Octobres habemus, accessit quintus dies a. d. XIII Kalendas Octobres.

tibi igitur Cicero haec dici die 19 Sept. statim post Antonii maledicta.

PHILIPPICA III.

tibi in curia a. d. XIII. Kalendas Ianuarias (20 Decembr.)

XII. 22. *ad Famil. XI. 6.*

PHILIPPICA IV.

one ad populum eodem die.

PHILIPPICA V.

dis Ianuariis anni 43.

PHILIPPICA VI.

. Nonas Ianuarias (3 Ianuar.) ad populum in concione.

PHILIPPICA VII.

ineunte mense Februario.

PHILIPPICA VIII.

mense Februario.

PHILIPPICA IX.

mense Februario.

PHILIPPICA X.

mense Martio.

PHILIPPICA XI.

mense Martio.

PHILIPPICA XII.

mense Martio.

PHILIPPICA XIII.

exeunte mente Martio.

PHILIPPICA XIV.

a. d. X. Kalendas Maias (22 April.) *pridie Vinalia* Phil. XIV. § 14.

Vinalia incidunt in a. d. IX. Kalendas Maias (23 April)

Subiiciam his seriem temporum et rerum insigniorum quibus in Philippicis agitur.

Idus Martiae (15 Mart.) anni 44. a. Chr.

a. d. XVI. Kalendas Apriles (17. m. Martii). Liberalibus natus in aede Telluris. Caesaris acta confirmantur.

Octavius in Italiam venit a. d. III. Idus Apriles (11 April) et a. d. XIV Kalendas Maias (22 April) venit Neap et exeunte mense Maio Romam.

Mense Aprili medio Brutus et Cassius Urbe cedunt.

Antonii iter per Campaniam ab exeunte mense Aprili u ad mensem Maium medium.

a. d. VII. Idus Octobres (9 m. Octob.) Antonius ad legi Macedonicas Brundisium proficiscitur.

Medio mense Octobri Octavii iter in Campaniam. Veteri ad suam sententiam perduxit.

Ante Antonii Brundisio reditum Octavius cum evocato agmine Romam contendit.

Ad secundum lapidem ad Martis substitit. A Ti. Ca tribuno plebis in urbem cum copiis introducit et in co nam producit.

Mox in Etruriam transit et copias circa Arretium in castris
locat.

Legio Martia et legio quarta ad eum deficiunt.

Antonius cum cohorte praetoria Urbem ingreditur medio mense
Novembri. Alam equitum in suburbio collocat, legiones Tiburi.
In urbe circa domum excubias disposuit tesserasque dedit ut in
castris. Excurrit Albam ad Martiales: telis de muris repelli-
tur. Reversus in Urbem a. d. IV. Kal. Decembres (28 Nov.)
Senatum habet et statim Tibur ad legiones se recipit. Hinc
Ariminum in Galliam contendit.

Medio mense Decembri D. Brutus Mutinam occupat et ab
Antonio obsidetur.

Sub anni exitum Octavius D. Bruto se adiungit.

Per triduum Kalendis Ianuariis anni 43 et postridie Kalen-
das et a. d. III. Nonas Senatus habetur. Tres consulares Ser.
Sulpicius, L. Philippus, L. Piso legati ad Antonium mittuntur.

In ea legatione Ser. Sulpicius moritur. Reliqui exeunte mense
Ianuario revertuntur.

Proelium Mutinense prius die 15 m. Aprilis.

Posterius die 27 m. Aprilis.

Antonius victus in Galliam Narbonensem confugit et a. d.
IV. Kalendas Iunias (29 m. Maii) M. Lepidum sibi iunxit et
hostis a Senatu iudicatus est.

Pridie Kalendas Quintiles (30 m. Iunii) Lepidus a Senatu
hostis rei publicae iudicatus est.

Antonius, si quid Ciceroni credimus, Brundisii *ad trecentos
fortissimos viros civesque optimos trucidavit*. Audi ipsum: Phi-
lipp. III. § 10. *Brundisii ad trecentos fortissimos viros civesque
optimos trucidavit*. Philipp. XIII. § 18. *Brundisii in sinu —
rudelissimae uxoris delectos Martiae legionis centuriones trucida-
vit*. Philipp. V. § 22. *Brundisii — domum ad se venire iussit
centuriones, quos bene de re publica sentire cognoverat, eosque
ante pedes suos uxorisque suae, quam secum gravis imperator ad
exercitum duxerat, iugulari*. Philipp. III. § 4. *in hospitis tectis
Brundisii fortissimos viros optimosque cives iugulari iussit, quo-
rum ante pedes eius morientium sanguine os uxoris respersum
esse constabat*. Philipp. III. § 30. *quid hic victor non audebit qui*

nullam adeptus victoriam tanta scelera post Caesaris interitum fecerit? — ad legiones Brundisium cucurrerit? ex his optime sentientes centuriones iugulaverit? cum exercitu Romam sit ad interitum nostrum et ad direptionem urbis venire conatus? Philipp. XII. § 12. ut centurionum legionis Martiae Brundisii profusus sanguis eluatur, num etiam elui praedicatio crudelitatis potest? Dio Cassius, qui Ciceronem auctorem in his sequi solet, scribit 45. 13. Antonius Brundisii militibus viritim centenos denarios se daturum pollicitus est καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ θορυβησάντων σφαγῆναι ἄλλους τέ τινας καὶ ἑκατοντάρχους ἔν τε τοῖς ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσεν. Idem 45. 35. in oratione Ciceronis, quae tota ex Philippicis conglutinata est, (Antonius) τρικκοσίους στρατιώτας καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἑκατοντάρχους τινὰς μὴδὲν ἀδικήσαντας οἶκοι παρ' ἑαυτῷ παρουσίας τῆς γυναικὸς καὶ βλεπούσης ἐφόνευσεν ὥστε καὶ τοῦ αἵματος αὐτὴν ἀναπλήσαι.

Quid sit in his veri Appianus docebit B. C. III. 40. Legiones V. Macedonicae a Caesare ad bellum Parthicum in Macedoniam praemissae, ab Antonio arcessitae Brundisium venerant infestae Antonio ob Caesaris caedem inultam: quod quum Octavius cognovisset misit certos homines Brundisium, qui libellos spargerent et magna pollicerentur si ad sese transire vellet. Properat Brundisium Antonius. Milites ἐπιμεμφόμενῃ αὐτὸν (Appian. III. 43.) οὐκ ἐπεξελθόντα τῷ Φόνῳ Καίσαρος χυρὶς εὐφημίας ἐς τὸ βῆμα παρέπεμπον. Ad haec Antonius exarscit ira, ὃ δ' αὐτοῖς χαλεπτόμενος τῆς σιωπῆς — ὠνειδίζεν ἀχαριστίαν ἐκ Παρθυαίων ὑπὸ οὗ μετενεχθεῖσιν ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ οὐκ ἐπιμαρτυροῦσι τοιαῦδε χάριτος. Praeterea questus est quod homines a petulanti puero (Caesare) ad illos corrumpendos missos sibi non traderent, sed eos se ipsum esse reperturum dixit et militibus viritim centenos denarios divisurum. οἱ δὲ ἐγέλασαν τῆς μικρολογίας (nam Caesar quingentos denarios dabat) καὶ χαλεπήναντος αὐτοῦ μᾶλλον ἐθορύβουν καὶ διεδίδρασκον. Haec ipsa Octavius Ciceroni nuntiavit ad Attic. XVI. 8. (Legiones) congiarium ab Antonio accipere noluerunt — et ei convicium grave fecerunt concionantemque reliquerunt. Exarsit ad haec Antonius et discetis imperata facere (μαθήσεσθε ἄρχεσθαι) exclamat Imperat tribunis militum ut sibi seditiosos indicent, ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐν τοῖς Ῥωμαίων στρατοῖς αἰεὶ καθ' ἓνα ἄνδρα

τῶτος, eorumque non decimum quemque, sed pauciores, sorte ductos occidi iussit (διεκλήρωσε τῷ στρατιωτικῷ νόμῳ καὶ οὐ τὸ δέκατον ἅπαν ἀλλὰ μέρος ἔκτεινε τοῦ δεκάτου νομίζων σφᾶς ὥδε καταπλήξειν δι' ὀλίγου.) cf. Appian. B. C. II. 47. ubi Iulius Caesar ita dicit: χρήσομαι τῷ πατρίῳ νόμῳ καὶ τοῦ ἐνάτου τέλους, ἐπειδὴ μάλιστα τῆς εὐσεύς κατήρξε, τὸ δέκατον διακληρώσω λαβεῖν. Ibid. cap. 63. ultro milites iubent Caesarem τῷ πατρίῳ νόμῳ διακληρώσαντα αὐτοὺς τὸ δέκατον μέρος ἀναιρεῖν. et iterum in simili re cap. 94. καὶ σφᾶς αὐτὸν ἡξίουσαν διακληρώσαι τε καὶ τὸ (δέκατον add.) μέρος θανάτῳ ζημιῶσαι. Non erat igitur haec poenae severitas in seditiosos Romano militi illis temporibus incognita aut inusitata, et Antonius suo iure imperioque usus est.

Componenda cum his primum ea sunt quae apud Dionem Cassium leguntur 45. 12. Antonio, inquit, Brundisium ad legiones Macedonicas profecto Octavius ἐκείσε ἐτέρους τινὰς μετὰ χρημάτων ὅπως σφᾶς σφετερίσωσι προαπέστειλεν, — Ἀντώνιον δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν Φιλοφρόνως οἱ στρατιῶται ἐν τῷ Βρεντεσίῳ ἐδέξαντο προσδοκῆσαντες πλείω παρ' αὐτοῦ τῶν προτεινομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος λήψεσθαι. (Caesar quingentos denarios pollicebatur) — ὥς μέντοι ἑκατὸν τε ἐκάστῳ δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ θορυβησάντων σφαγῆναι ἄλλους τέ τινας καὶ ἑκατοντάρχους ἐν τε τοῖς αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσε τότε μὲν ἡσύχασαν, πορευόμενοι δὲ ἐς τὴν Γαλατίαν — πρὸς τὸν Καίσαρα μετέστησαν.

Multo etiam gravius Ciceronis testimonia refutantur in oratione, quam L. Piso illo ipso die in Senatu adversus Cicero-nem habuit servata apud Appianum III. 54—61. Cicero, qui passim L. Pisonis orationem in Antonium Kalendis Sextilibus anni 44 in curia dictam commemorat laudatque ¹⁾, ne verbum quidem facit de illa a. d. III. Nonas Ianuarias a L. Pisone habita, qua Ciceronis in Antonium crimina redarguit καὶ σαφῶς αἴτιος ἐγένετο μὴ ψηφισθῆναι πολέμιον Ἀντώνιον Appian. III. 61. Audi quid ad illam criminationem Piso responderit cap. 56: Ἄλλ' ἔκτεινέ τινας τῶν στρατιωτῶν ὃ Ἀντώνιος. Αὐτοκράτωρ γ' ἦν καὶ ἐς τοῦτο ὑφ' ὧν κευχεροτονημένος. καὶ οὐδεὶς πω τῶνδε λόγον ὑπέσχεεν αὐτοκράτωρ. οὐ γὰρ ἔκριναν οἱ νόμοι λυσιτελήσειν

1) Philipp. I. § 4 et 40. V. 7. XII. 14. ad Att. XVI. 7. ad Famil. XII. 2.

ὁμῖν τὸν ἄρχοντα τοῖς στρατευομένοις ὑπεύθυνον εἶναι οὐδ' ἐκ ἀπειθείας τι χεῖρον ἐν στρατοπέδῳ. — καὶ οὐδεὶς ἠϋθυνε τοὺς ἀνιόντας. οὐδὲ τῶν νῦν συγγενῆς οὐδεὶς ἀλλὰ Κικέρων ἐπιμέμφεται *nemo cognatorum*, inquit, *sed Cicero queritur de hac suppli crudelitate: merito plecti seditiosi videbantur*. Verissime etiam hoc L. Piso addit: *quam seditiosi fuerint milites* (in quos Antonius animadvertit) *etiam hinc intelligi potest, quod duae legiones non ad vos, sed ad C. Caesarem transfugerunt, quas tamen Cicero laudavit usque praemia ex aerario attribuit. Di facite ne id exemplum nobis exitiale fiat.* (Appian. III. 56.). Iam mihi componat aliquis Ciceronis narrationem cum historicorum testimoniis. „*Trecentos fortissimos viros civesque optimos trucidavit.*” et „*centuriones, quos bene de re publica sentire cognoverat iugulavit*” et „*optimos cives iugulari iussit.*” et „*optime sentientes centuriones iugulavit.*” Non opinor i illis legionibus inultos fuisse *optimos cives* et *optime de re publica sentientes*, id est antiquae libertatis amatores et vindices. Neque eos ex caeteris Antonius, qui eos non noverat, segregare potuisset, sed seditiosissimum quemque tribunorum militarium indicio cognoscere facile erat, quia tribuni (quod nos solus Appianus docuit III. 43.) in tabulas referebant non tantum singulorum militum patriam, aetatem, stipendia, praemia militaria et sim. sed etiam indolem et mores. Hos igitur more maiorum decimavit ex vetere disciplina, qua plectebantur seditiosi et qui praesidio cessissent et qui fugissent ex acie. Conatus Cicero (apud Appianum III. 53.) eorum culpam elevare his verbis: (*Antonius*) τὴν στρατιὰν διεκλήρωσεν ἐς θάνατον οὐ στρατιώσαντας ἢ φυλακὴν ἢ τάξιν ἐν πολέμῳ λιπόντας, ἐφ' ὧν μόνον ὁ στρατιωτικὸς νόμος τὴν οὕτως ἀμὴν ὥρισε τιμωρίαν, — ὁ δὲ Φωκῆς ἢ γέλωτος ἤγεν ἐς θάνατον τοὺς πολίτας. sed veriora Piso nem dicere res ipsa satis declarat. Irati erant Antonio quod Caesaris caedem non persequeretur, ridebant exiguum congrarium quum Octavius et magnifica polliceretur et vindictae Caesaris spem ostentaret.

Non omnia Antonius mentitur et vera sunt quae queritur Philipp. XIII. § 33. „*milites aut meos aut veteranos contraxistamquam ad exitium eorum, qui Caesarem occiderant; et eosde necopinantes ad quaestoris sui aut imperatoris aut commilitonum*

uorum pericula impulistis." et § 35. „*quoniam vos (add. cum) assentationibus et venenatis muneribus venistis.*" *Assentationes* dicit quia se Caesaris caedem ulcisci velle simulabant, *TAMQUAM ad exitum eorum qui Caesarem occiderant*, et propter hanc fraudem C. Caesaris quingentos denarios *venenata munera* appellat.

Quis autem ad hanc lucem multum movebitur tragoediis, quas in ea re Cicero ciet, Antonium *in hospitibus tectis* optimos viros iugulasse, *domum ad se venire* iussisse centuriones bene le rep. sentientes eosque ibi trucidasse, *in sinu crudelissimae uxoris* delectos centuriones trucidasse, *morientium cruore os uxoris esse respersum*, et sim. Quis serio credet Antonium *in hospitibus tectis* aut *domi suae* aut *in sinu uxoris* trecentos fortissimos viros iugulasse? hanc tantam suppliciorum atrocitatem in privatis aedibus perpetrari potuisse? Cicero fecit in his id quod aliis ut faciant suadet *de Oratore* II. § 241. *si habes vere quod narrare possis, tamen est mendaciunculis adspargendum.* Magna amen in ea re cautio est ne fraus aliqua perpluat. Optime Quintilianus IV. 2. 89. *prima sit cura ut id quod fingamus fieri possit: deinde ut et personae et loco et tempori congruat et credibilem rationem et ordinem habeat: — Curandum praecipue (quod fingentibus frequenter accidit) ne qua inter se pugnent. — Semper autem orator meminisse debet actione tota quid finxerit, quoniam solent excidere quae falsa sunt, verumque est illud quod vulgo dicitur MENDACEM MEMOREM ESSE OPORTERE.* Illud quoque verum est quod Demosthenes dixit: πᾶν σαρδὸν τὸ μὴ εἶναι ἀληθές; συγκαίμενον et si quis diligenter hoc agat eum illis mendatiunculis non semper decipi posse.

Antonius, si quid Ciceroni credimus, optimis civibus Brundisii trucidatis furens Urbem cum exercitu petebat optimum quemque et ante omnes Ciceronem pessimis exemplis discruciatos et excarnificatos obtruncaturus. Philipp. V. § 42. *advolabat ad Urbem a Brundisio — ardens odio, animo hostili in omnes bonos cum exercitu Antonius.* Philipp. XIII. § 18. *Inde (a Brundisio) se quo furore, quo ardore, ad Urbem, id est ad caecum optimi cuiusque rapiebat?* Philipp. III. § 3. *quum (Antonii) Brundisio crudelis et pestifer reditus timeretur.* Philipp. III. 4. *Quis enim est tam ignarus rerum — qui hoc non intelligat*

si *M. Antonius a Brundisio cum illis copiis, quas se habiturus putarat, Romam, ut minabatur, venire potuisset nullum genus crudelitatis praeteriturum fuisse?* Philipp. III. § 5. *S. iudico nisi unus adolescens illius furentis impetus crudelissimosque conatus prohibuisset rem publicam funditus interituram fuisse* Philipp. XIV. § 25. *Caesar — qui primus Antonii immanem — crudelitatem non solum a iugulis nostris sed etiam a membris et visceribus avertit. Eiusdem atrocitatis in bello Mutinensi haec sunt:* Philipp. XIII. § 41. *te victore (quod Dii omen avertant) beata mors eorum futura est qui e vita excesserint sine tormentis.* et Philipp. XIII. § 21. *hostis teterrimus omnibus bonis crucies ac tormenta minitatur.* et Philipp. XIV. § 8. (*Antonius*) *gerit bellum cum Senatu populoque Romano; omnibus pestem, vastitatem, cruciatum, tormenta denunciat. Ciceroni ante omne erat paratum exitium. Cicero ad Famil. XII. 2. 1. homo amens et perditus (Antonius) — caedis initium quaerebat nullamque aliam ob causam me auctorem fuisse Caesaris interficiendi criminatur nisi ut in me veterani incitentur.* Philipp. III. § 33. *si enim tum illi caedis a me initium quaerenti respondere voluissem nunc rei publicae consulere non possem.* Philipp. V. § 19. *adesse in Senatum iussit a. d. XIII Kalendas Octobres, — quo die si per amicos mihi cupienti in Senatum venire licuisset caedis initium fecisset a me. Sic enim statuerat. Quum autem semel gladium scelere imbuisset nulla res ei finem caedendi nisi defatigatio et satietas attulisset.* et ad Famil. XII. 2. 1. *caedem enim gladiator quaerit eiusque initium a. d. XIII Kal. Octobres a me se facturum putavit. Vides omnia atrocita et cruenta: sed, si qua Ciceroni fides, Octavius etiam tum puer insperatam omnibus salutem necopinato attulit. Cicero ad Famil. XII. 24. 4. Puer egregius praesidium sibi primum et nobis deinde summae rei publicae comparavit: qui nisi fuisset Antonii reditus a Brundisio pestis patriae fuisset.* Philipp. XIII. § 19. *Caesaris — virtus latronis impetus crudeles et furibundos retardavit.* Philipp. V. § 23. *atque ille (M. Antonius) furens infesta iam patria signa inferebat quum C. Caesar deorum immortalium benefici divini animi, ingenii, consilii magnitudine quamquam sua sponte eximiaque virtute tamen approbatione auctoritatis meae coloniae patrias adiit, veteranos milites convocavit, paucis diebus exerc-*

tum fecit, incitatos latronum impetus retardavit. Philipp. V. § 42. Quid huius (Antonii) audaciae et sceleri poterat opponi? Nondum duces habebamus, non copias: nullum erat consilium publicum, nulla libertas; dandae cervices erant crudelitati nefariae: fugam quaerebamus omnes, quae tamen exitum non habebat. Quis tum nobis, quis populo Romano obtulit hunc divinum adolescentem deus, qui quum omnia ad perniciem nostram pestifero illi civi paterent subito praeter spem omnium exortus prius confecit exercitum, quem furori M. Antonii opponeret, quam quisquam hoc eum cogitare suspicaretur. et Philipp. III. § 3. C. Caesar adolescens vel potius puer incredibili ac divina quadam mente atque virtute tum quum maxime furor arderet Antonii — nec postulantibus nec cogitantibus ne optantibus quidem nobis (quia non posse fieri videbatur) firmissimum exercitum ex intacto genere veteranorum militum comparavit. et post pauca: quum (Antonius) multo bonis omnibus veniret iratior quam illis fuerat quos (Brundisii) trucidarat, cui tandem nostrum aut cui omnino bono pepercisset? Qua peste rem publicam privato consilio Caesar liberavit. Quis talia et similia alibi legens punctum temporis dubitare possit quin Octavius, puer egregius, unus rem Romanam penitus afflictam restituerit et certam salutem attulerit bonis omnibus? 'Αλλ' οὐκ ἔς' ἔτυμος λόγος οὗτος, videamus quid rei sit: Octavius quum Antonius Brundisium ad legiones Macedonicas profectus esset (non ut eas ad Urbem et multo minus in Urbem adduceret, sed ut in provinciam Galliam Citeriorem secundum mare superum mitteret), metuens ne se opprimeret inermem cepit calidum et audax consilium non sine approbatione auctoritatis Ciceronis. In Campaniam profectus colonias paternas adiit, veteranos milites convocavit et magno congiario proposito et de Caesaris interfectoribus vindictam se sumturum pollicitus multos ad sententiam suam perduxit. Dio Cass. 45. 12. Caesar misit qui legiones Macedonicas corrupterent, αὐτὸς δὲ μέχρι Καμπανίας ἐλθὼν πλῆθος ἀνδρῶν ἐκ τῆς Καπύης μάλιστα ἄτε καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὩΤΙ ΤΙΜΩΡΕΙΝ ἔΔΕΓΕΝ, τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν εἰληφότων ἡθροισεν ὑπισχυεῖτό τε σφίσι πολλὰ καὶ ἔδωκεν εὐθύς τότε κατὰ πεντακοσίχς δραχμάς. Appianus B. C. III. 41. Octavius χρήματα φέρων εἰς Καμπανίαν ἦει — καὶ ἔπεισε Καλατίαν πρώτην

ἐπὶ δ' ἐκείνῃ Κασιλῖνον δύο τάσδε Καπύης ἐκατέρωθεν. ἐπιδούς
ἐκάσῳ δραχμὰς πεντακοσίας ἤγεν ἐς μυρίους ἄνδρας οὔτε ὥπλι-
μένους ἐντελῶς οὔτε συντεταγμένους πω κατ' Ἴλας ἀλλ' ὡς
μόνην τοῦ σώματος φυλακὴν ὑφ' ἐνὶ σημείῳ. Cicero ad Atticum
XVI. 8. 1. *Kal. (Novembribus) vesperi literae mihi ab Octavi-*
ano. magna molitur: veteranos quique Casilini et Calatiae sun-
perduxit ad suam sententiam. Nec mirum: quingenos denario
dat. Cogitat reliquas colonias obire. et ad Att. XVI. 9. (Octa-
vianus) rem gerit palam: centuriat Capuae, dinumerat. et ad
Attic. XVI. 11. 6. Puero municipia mire favent. Iter enim
faciens in Samnium venit Cales, mansit Teani. Mirifica ἀπάν-
τησις et cohortatio. Hoc tu putares? Vell. Paterc. II. 61. C
Caesar primum a Calatia mox a Casilino veteranos excivit pa-
ternos, quorum exemplum secuti alii brevi in formam iusti coien-
exercitus. Cum hoc exercitu confestim Romam petiit et ad se-
cundum lapidem ad Martis substitit, eumque Canutius Trib-
pl. (ut vidimus) cum copiis in Urbem introduxit et ad concio-
nem produxit. Ibi tum Canutius primus in Antonium invectus
est: deinde Octavianus patris beneficia commemorat et Antoni
in se iniurias, seque patriae opem ferre et cum Antonio bellum
gerere paratum esse ostendit. His auditis veterani aegre fere-
bant bellum Antonio indici imperatori suo et nunc consuli:
non enim ad id se esse evocatos sed ad reconciliandam Antoni
et Octaviani gratiam, et ut Octaviano ad caedem Caesaris ul-
ciscendam praesidio essent. Itaque plerique dilapsi sunt et
mille tantum (vel tria millia, non enim de numero inter auc-
tores convenit) soli in fide remanserunt; sed non ita multo post
taedio agriculturae et spe novarum praedarum redierunt. Haec
omnia Appianus III. 40—42. diligenter exposuit. Interea Cae-
sar ante Antonii reditum (pestiferum illum) Urbe cedit: ὃ δὲ
ἤδη μετὰ χρημάτων ἄλλων τήν τε 'ΡΑΒΕΝΝΑΝ καὶ τὰ ἀγχῶ
πάντα περιήει στρατεύων ἑτέρους ἐφ' ἑτέροις καὶ πάντας ἐς 'Αρρή-
τιον ἔπεμπεν. App. cap. 42. Quicumque autem haec legen-
situm et intervalla locorum habet ob oculos statim sentie-
'Ράβενναν esse absurdum. Quid? an Octavius in provinciar
Galliam introiit ut Ravennae veteranos exciret, quum Ravenn
tenuē illis temporibus oppidulum et insalubre omnino veterani-
rum coloniam non haberet? Fert opem Dio Cassius 45. 1:

Octavius, inquit, *concionatus in Urbe* ἀπῆρεν ἐς τὴν *Turσηνίαν* ἰπας καὶ ἐκεῖθεν *δύναμιν* τινα προσλάβῃ. Ipsa rei natura in *Etruriam* ducebat idque eo confirmatur quod suos *circa Arretium* in castris habuisse dicitur. Nunc de Antonio videamus. Miserat Octavius, ut supra ostendimus, qui *Macedonicas* legiones largitione corrumpere. Irascitur Antonius quod eos homines *a petulanti puero* (παρὰ μεираκίου προπετοῦς, οὕτω τὸν *Καίσαρα* καλῶν Appian. III. 43.) submissos sibi non traderent deinde nonnullos sorte ductos supplicio affecit: οἱ δὲ οὐκ ἐς φόβον μᾶλλον ἢ ἐς ὀργὴν ἀπὸ τοῦδε καὶ μῖστος ἐτρέποντο. Quam inquit Antonio ob id fuerint apparet ex Appiano III. 67. *in proelio Mutinensi*, inquit, γνώμη ἦν τοῖς μὲν Ἀντωνίου τοὺς Ἀρείους ἀμύνασθαι τῆς αὐτομολίας οἷα προδόντας σφῶν γενομένους, τοῖς δ' Ἀρείοις ἐκείνους τῆς ὑπεροφίας τῶν ἐν Βρεντεσίῳ διεφθαρμένων, *quod crudelissimam commilitonum caedem Brundisii inultam reliquissent*. Quod quum sentirent Octavii emissarii libellos multos spargebant ut spe magni congiarii ad eum transfugerent; οὗς ὁ Ἀντώνιος μηνύμασί τε μεγάλοις ἐζήτει καὶ ἀπειλαῖς, εἰ τις ἐπικρύπτοι· οὐδένα δὲ συλλαβὼν ἐχαλέπηνεν ὡς τοῦ στρατοῦ σφᾶς ἐπικρύπτοντος. Deinde eos verbis lenire et placare conatus plura est pollicitus sed in praesentia οὐδέν τι ἔτι προσθεὶς τῇ ἡμερᾷ τοῦ μὴ δοκεῖν στρατηγὸς ἡσσήσθαι τοῦ στρατοῦ — καὶ προὔπειπεν ἀνὰ μέρος τὴν παραθαλασσίαν ὀδεύειν ἐπὶ Ἀρίμινου. Ipse ex omnibus cohortem praetoriam sibi delegit et ὤδευεν ἐπὶ Ῥώμην ὡς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ Ἀρίμινον ὁρμήσων. Tum vero Antonius Urbem ingressus est omni praesidio nudatam. Introiit autem cum sola cohorte praetoria (mille armatis); alam equitum in suburbio collocat, legiones Tiburi. In urbe domum armatis circumdat, excubias disponit, tesseras dedit, ut in castris. Senatum convocat a. d. IV. Kal. Decembres. Ubi auditit legiones Martiam et quartam defecisse μικρὰ διελέχθη καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὰς πύλας ἐχώρει καὶ ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐπὶ Ἀλβην πόλιν, si forte Martiales ad officium redire vellent, βαλλόμενος δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνέστρεφεν καὶ τοῖς ἄλλοις τέλεσιν προσέπεμπεν ἀνὰ πεντακοσίας δραχμὰς ἐκάτω (quingenos denarios dabat, quantum Octavius pollicebatur) καὶ σὺν οἷς εἶχεν αὐτὸς ἐς Τίβυρον ἐξῆει πτευὴν ἔχων τὴν συνήθη τοῖς ἐπὶ τοὺς πολέμους ἐξιοῦσιν, paludamentum sumsit et paludatus ad bellum iam non dubium pro-

fectus est in Galliam. καὶ γὰρ ἤδη σαφὲς ἦν ὁ πόλεμος Δέκμου τὴν Κελτικὴν οὐ μεθιέντος. Appian. B. C. III. 45. Antonium Urbe exeuntem Tibur prosecuti sunt Senatus et equites et optimus quisque de populo, qui omnes συνώμνουον ἐκόντες οὐκ ἐκλείψειν τὴν ἐς Ἀντώνιον εὐνοίαν τε καὶ πίσιν, et sic Antonius λαμπρῶς ἐς τὸ Ἀρίμινον προεπέμπετο, ὅθεν ἐξῖν ἡ τῆς Κελτικῆς ἀρχῆς. (Appian. III. 46). Habebat Antonius legiones quatuor veteranorum et auxilia et cohortem praetoriam et tirones, et erat opinio M. Lepidum cum quatuor legionibus in Hispania Citeriore et Asinium Pollionem cum duabus legionibus et Munatium Plancum in Gallia ulteriore cum tribus arma cum Antonio consociaturos esse. (Appian. III. 46.). Conferenda cum his sunt Ciceronis testimonia ad Attic. XVI. 8. (Octavius Ciceronem) *consultabat utrum Romam cum tribus millibus veteranorum proficisceretur an Capuam teneret et Antonium venientem excluderet an iret ad tres legiones Macedonicas, quae iter secundum mare superum faciunt, QUAS SPERAT ESSE SUAS.* Acta haec sunt circa Kalendas Novembres. Tum Octavianus Urbem ingressus brevi post in Etruriam excurrit. Octavianus enim sedulo cavit ne Antonio occurreret. καὶ αὐτοὺς (evocatos ex Campania) παραλαβὼν ἡπείχθη ἐς τὴν Πώμην πρὶν τὸν Ἀντώνιον ἀνακομισθῆναι, deinde ante eius adventum ἀπῆρεν ἐς τὴν Τυρρηνίαν. Itaque nullo obsistente Antonius cum una cohorte Romam introiit, nullam cuiquam iniuriam fecit, Senatum habuit et confestum paludatus in provinciam profectus est.

Antonius cum cohorte εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν σοβαρῶς (App. III. 46.). sed sine cuiusquam iniuria, et odiose Cicero Philipp. XIII. 19. *ingressus Urbem est* (Antonius) *quo comitatu, vel potius agmine! cum dextra, sinistra gemente populo Romano minaretur dominis, notaret domos, divisurum se Urbem palam suis polliceretur. Rediit ad milites; ibi pestifera illa Tiburi concio.* (In ea concione L. Antonius „quum ei labare M. Antonius videretur mortem fratri minitatus est. Philipp. VI. § 10.). *Inde ad Urbem cursus; Senatus in Capitolium; parata de circumscribendo adolescente sententia consularis; quum repente (nam Martiam legionem Albae consedissee sciebat) affertur ei de quarta nuntius. Quo percussus abiecit consilium referendi ad Senatum de Caesare; egressus est non viis, sed tramitibus paludatus. — Ex*

eo non iter sed cursus et fuga in Galliam. Caesarem sequi arbitrabatur cum legione Martia, cum quarta, cum veteranis, quorum ille nomen prae metu ferre non poterat. Videmus haec adversis frontibus inter se concurrere sed utri sit credendum apertum est.

L. Piso (apud Appian. III. 58.) crimina Ciceronis in Antonium refutans ridet Ciceronis *auguria rerum futurarum*, quae nunquam factae essent: ἐπεὶ δέ γε ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι καὶ μαντεύματα ἐπάγουσιν ὥς ὁ Ἀντώνιος ἔμελλε μὲν τὸν στρατὸν ἄξειν ἐπὶ τὴν πόλιν, δεισείη δὲ προλαβόντος αὐτὴν ἐτέρῳ στρατῷ Καίσαρος. et optimo iure quaerit: πῶς οὖν εἰ τὸ μελλῆσαι μόνον ἐστὶν ἀνδρὸς πολεμίου τὸν ἐλθόντα — οὐχ ἡγεῖται πολέμιον; πῶς δ' εἴπερ ἤθελεν ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἀφίκετο; ἢ τρισμυρίους ἔχων συντεταγμένους ἔδεισε τρισχιλίους τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα ὄντας ἀνόπλους ἀσυντάκτους ἐς μόνας Καίσαρι διαλλαγὰς συνελθόντας καὶ ἐνθὺς ὡς ἔγνωσαν πολεμεῖν αἰρούμενον καταλιπόντας; Εἰ δὲ μετὰ τρισμυρίων ἐλθεῖν ἔδεισε πῶς ἦλθε μετὰ χιλίων (id est cum sola cohorte praetoria), μεθ' ὧν αὐτὸν ἐς τὸ Τίβυρον ἐξιόντα πόσοι προέπεμπον καὶ πόσοι συνώμνυον οὐχ ὀρούμενοι; Itaque Ciceronis auguria de infinita caede et trucidatione bonorum omnium ad nihilum recidere videmus. Rectissime enim quaerit L. Piso (App. III. 57.): τίνα ἐκτείνειν ὡς τύραννος ἀκριτον ὁ νῦν κινδυνεύων ἀκρίτως; τίνα δ' ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως; τίνα δ' ἡμῖν διέβαλεν; Compose haec cum Tullianis Philipp. IV. § 11. *neque enim ille (Antonius) servitutem vestram, ut antea, sed iam iratus sanguinem concupiscit. Nullus ei ludus videtur esse iucundior quam cruor, quam caedes, quam ante oculos trucidatio civium. Utri creditis, Quirites? Palam est haec omnia Ciceronis auguria (μαντεύματα) falsa fuisse. Habent hoc πολιτικοὶ ἄνδρες, habent idem poëtae nonnulli, ut se ex longo intervallo futuros rerum incertarum eventus prospicere opinentur. Poëtae nostri hanc intuitionem appellant, sed saepe et hos et illos ea auguria fallunt ut succurrat Terentianum illud:*

omnia se putat scire et solus nescit omnia.

Cicero de se id praedicat Philipp. II. § 89. *O mea frustra imper verissima auguria rerum futurarum!* et ad Attic. X. 4. (anno 49.): *praeclara conscientia sustentor cum cogito — ea sa tempestate eversam esse rem publicam, quam ego XIV annis*

ante prospexeram. et ad Famil. VI. 6. 3. ne nos quidem nostra divinatio fallat — cui quidem divinationi hoc plus confidimus quod ea nos nihil in his tam obscuris rebus tamque perturbatis umquam omnino fefellit. Dicerem quae ante futura dixissem ni vererer ne ex eventis fingere viderer. Sed quam multa Ciceronem fefellerunt? Scribit ad Atticum (X. 8. 6.) anno 49: et tamen, mi Attice, auguria quoque me incitant quadam spe non dubia nec haec collegii nostri ab Atto, sed illa Platonis de tyrannis. Nullo enim modo posse video stare istum (Caesarem) diutius, quin ipse per se etiam languentibus nobis concidat. et post pauca: intelliges id regnum vix semestre esse posse.

Pessimum autem est Ciceronem quae fore suspicabatur pro veris et certis subinde ponere et quae futura esse opinabatur pro factis narrare.

Eiusdemmodi sunt quae de Antonii trepida et turpi fuga in Galliam commemorat. Si quid Ciceroni credimus, Antonius allato de legione quarta nuncio mente concidit, et fugere festinans Senatus consultum de supplicatione per discessionem fecit quum id factum esset antea nunquam. Quae vero profectio postea! quod iter paludati! quae vitatio oculorum, lucis, urbis, fori! quam misera fuga! quam foeda! quam turpis! Philipp. III. § 24. et III. § 11. Antonius — neglectis sacrificiis sollemnibus ante lucem vota ea quae numquam solveret nuncupavit. et Philipp. V. § 24. (Antonius) neque sacrificiis sollemnibus factis neque votis nuncupatis non profectus est sed profugit paludatus. et Philipp. V. § 30. post discessum latronis vel potius desperatam fugam. Quid est in his veri? Dio Cassius 45. 13. (Antonius) ἄλλα τέ τινα ἐν τῇ Ῥώμῃ διοικήσας καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς λοιποὺς τοὺς τε βουλευτὰς τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας ὀρκώσας (Tiburī) ἐς τὴν Γαλατίαν ἐξώρμησε φοβηθεῖς μὴ καὶ αὐτὴ τι νεοχμώσῃ. Appianus III. 46. Senatus fere totus et equites καταλαμβάντες αὐτὸν (Antonium) ὀρκῶντα τοὺς παρόντας οἱ στρατιώτας — συνώνμυον ἔχοντες οὐκ ἐκλείψειν τὴν ἐς Ἀντώνιον εὐνοίαν τε καὶ πίσιν. — ὁ μὲν δὴ λαμπρῶς οὕτως ἐς τὸ Ἀρίμινον προεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ τῆς Κελτικῆς ἀρχῆς. Sunt haec aliquanto, ut opinor, similia veri. Non poterat Antonius, credo, cum quatuor legionibus veteranorum *tramitibus* clanculum in Galliam introire. Interea Octavianus suos Albam contraxit. Appian. III.

47. συναγωγῶν δ' ἅπαντας ἐς Ἀλβην ἐπέτελλε τῇ βουλῇ. ἡ δὲ ἐφῆδετο μὲν αὐθις Καίσαρι, ὥς ἀπορεῖν καὶ τότε τίνες ἦσαν οἱ πρῦπεμπον Ἀντώνιον. In libris est ἡ δὲ ἐφῆδετο μὲν αὐθις Ἀντανίῳ, quod de Caroli Stephani infelici coniectura in Καίσαρι est mutatum. Non meminerant viri docti quid inter ἐφῆδομαι et συνῆδομαι interesset. Vertunt: iam vicissim Caesari congratulabantur, sed ἐφῆδεσθαι (ut ἐπιχαίρειν) significat ἐπιχαίρεκαεῖν, id est *ex alieno malo et incommodo gaudium capere*. Senatus, qui modo Antonium persecutus erat, nunc contra laetabatur Antonio hostem validum repente exstitisse. De turpi Senatorum mobilitate et inconstantia infra dicemus. Hoc quoque aegre ferebant duas Antonii legiones non ad sese sed ad Caesarem se contulisse. Appian. l. l. ἤχθοντο δὲ τοῖς τέλεσιν οὐκ ἐς τὴν βουλὴν ἀλλ' ἐς τὸν Καίσαρα μετελθοῦσιν. In ea quoque re Cicero magis fallit quam fallitur. Si quid Ciceroni credimus, legio Martia et quarta libertatis amore Antonium rei publicae hostem deseruerunt seque ad Senatus auctoritatem contulerunt, easque adeo *coelestes et divinas* appellat. Philipp. IV. § 5. *Praeclare et loco, Quirites, reclamatione vestra factum pulcherrimum Martialium comprobastis, qui se ad Senatus auctoritatem, ad libertatem vestram, ad universam rem publicam contulerunt.* Quod Cicero Philipp. XIII. § 33. pro falso et absurdo deridet: *Scilicet verba dedimus; ignorabat legio Martia, quarta, nesciebant veterani quid ageretur. Non illi Senatus auctoritatem, non libertatem populi Romani sequebantur; Caesaris mortem ulcisci volebant, sed quod deridet verissimum est.* Partem veri ipse aperit in Philipp. XI. § 20. *Milites veterani, qui C. Caesaris auctoritatem, imperium, nomen secuti pro re publica arma eperunt, volebant sibi ab illo imperari; legio Martia et legio quarta ita se contulerant ad auctoritatem Senatus et rei publicae dignitatem ut deposcerent imperatorem et ducem C. Caesarem. Imperium C. Caesari belli necessitas, fasces Senatus dedit.* Omitit Cicero quod Appianus III. 48. memoriae prodidit legiones Albae ultro ad C. Caesarem fasces et secures detulisse, ut sibi pro praetore esset. Sed puer callidissimus uti noluit remque ad Senatum reiecit quumque legatos ad Senatum mittere velent retinuit ὥς καὶ τῆς βουλῆς ψηφισμένης ταῦτα καθ' ἑαυτὴν καὶ μᾶλλον, inquit, ἣν αἰσθωνται τὴν ὑμετέραν προθυμίαν καὶ

τὸν ἐμὸν ὄκνον. Recte viderat, nam paucis post diebus Senatus ei Cicerone auctore imperium extraordinarium dedit. Quamvis tribuni militum, qui ei imperium obtulerant, contemptos esse ab illo quererentur ea respondit unde apparet quam probe Senatus animos ac mentem perspectam haberet. Denique iis iterum denarios quingenos donavit et victoribus vicena millia nummorum pollicitus est se daturum. Sic erant hae legiones intestate Senatus! Neque id ordinem amplissimum latebat vidimus, sed quid facerent? Metuebant Antonium et alium exercitum nullum habebant. Appian. III. 48.

Non praeteriit hoc crimen L. Piso Ciceronem redarguit (Appian. III. 56.). τὰ δύο τέλη, ἃ ὑμεῖς μὲν ἐψηφίσασθε Ἀντώνιον στρατεύειν, αὐτομολήσαντα δὲ παρὰ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους οὐ πρὸς ὑμᾶς ἀλλ' ἐς Καίσαρα, ὁ Κικέρων ὁμῶς ἐπήνεσε καὶ τῶν κοινῶν ἐχθρὸς ἐμισθοδότησεν. et iterum cap. 59. εἰ δὲ καὶ ἀπ' Ἀντωνίου μεταστάντα δύο τέλη πρὸς ὑμᾶς μετέστη, καὶ θά φησι Κικέρων, καὶ τότε καλῶμεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος εἰς πόλιν. Satis sciebant omnes has legiones non ad Senatus auctoritatem et populi Romani libertatem se contulisse, sed ad insurrexerem odio Antonii transfugisse (αὐτομολῆσαι).

Reliquum est ut Ciceronem ipsum adversus se ipsum testes producamus intimos animi sensus Bruto aperientem in epistola ad Brutum I. 3. 1. ¹⁾ *Caesaris pueri mirifica indoles virtus. Utinam tam facile eum florentem et honoribus et gratia retinere possimus quam facile adhuc tenuimus! Est omne illud difficilius; sed tamen non diffidimus. Persuasum est et adolescenti ET MAXIME PER ME eius opera nos esse salvos. Etenim haec satis perspicua oratio? Fatetur Cicero per se maximum effectum esse ut puer existimaret sua opera Urbem et cives salvos, quod si verum fuisset nihil erat opus puero id perferre: res enim ipsa satis loqueretur. Sed neque Octavius copiis in Urbe mansit neque quo minus Antonius cum cohortibus praetoria introiret prohibuit, et si Antonius inimicos suos occidere voluisset magna strages brevi tempore fieri potui*

1) Epistolas Bruti et Ciceronis genuinas esse et earum testimonia in horum scriptorum historia fide digna, alio loco demonstrare conabor.

Nunc neminem violatum esse constat. Addidit Cicero: *et certe mihi is Antonium ab Urbe avertisset perisset omnia*. Minuere et elevare voluit quod modo aperte et candide erat confessus, sed nihil egit nam haec illis refutantur. Non avertit ab Urbe Antonium, qui ingressus est „eo comitatu vel potius agmine” quod Cicero ipse descripsit.

Pervulgata opinio est Ciceronis auctoritatem in Curia post caedem Caesaris maximam fuisse et rem publicam eius potissimum sententiis consiliisque administratam esse, sed re paullo diligentius considerata apparebit Ciceronis sententias et eloquentiam perparum in amplissimo ordine valuisse. Incredibile dictu est quam languidus, quam iners, quam sine consilio Senatus fuerit, deinde quam inconstans, quam levis, quam mobilis. Aspere sed vere eos reprehendit Dio Cassius 46. 34. αἵτιοι δὲ τῶν κακῶν τούτων αὐτοὶ ἑαυτοῖς οἱ βουλευταὶ ἐγένοντο. δέον γὰρ αὐτοὺς ἓνα τινὰ τὸν τὰ ἀμείνω φρονούντα προσήσασθαι καὶ ἐκείνῳ διὰ παντὸς συναίρεσθαι τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησαν ὑπολαβόντες δὲ δὴ (verib. ἀεί) τινὰς καὶ ἐπὶ τοὺς ἐτέρους ἐπαυξήσαντες ἔπειτα κακίους ἀντικαθελεῖν ἐπεχείρησαν κακὸν τούτου φίλον μὲν οὐδένα ἐχθρὸν δὲ πάντας ἔσχον. et post pauca: κακῆνοι οὖν ἓνα μὲν μηδὲνα προσδεξάμενοι, ἄλλω δὲ καὶ ἄλλω ἐν μέρει προσθέμενοι καὶ κατ' αὐτῶν καὶ ψηφισάμενοι καὶ πράξαντες πολλὰ μὲν δι' αὐτοὺς τιλλὰ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔπαθον. Cicero Senatorum animos nonnumquam laudando excitare conatur, saepius iis faces verborum admovet tantae rei indormientibus, sed nequidquam omnia. Laudat Philipp. XIII. § 15. *Senatus ipse se non contemnit nec vero fuit umquam gravior, constantior, fortior.* et Philipp. XIV. § 19. *de universo Senatu populus Romanus verissime iudicat nullis rei publicae temporibus hunc ordinem firmiorem atque fortio-rem fuisse.* ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. nullis rei publicae temporibus FIRMIO-REM ATQUE FORTIOREM! Sed veriora Cicero ipse dabit. Philipp. VII. § 19. *Turpe est summo consilio orbis terrae praesertim in re tam perspicua consilium intelligi defuisse.* et Philipp. III. § 34. *hanc igitur occasionem oblatam tenete per Deos immortales, patres conscripti, et amplissimi orbis terrae consilii principes vos esse* ALIQUANDO recordamini. et Philipp. III. § 29. *ALIQUANDO per Deos immortales, patres conscripti, patrium animum virtu-*

temque capiamus ut aut libertatem propriam Romani generis et nominis recuperemus aut mortem servituti anteponamus. et Philipp. XIV. § 17. *hoc vero tempore in tanta inopia constantium et fortium consularium quo me dolore affici creditis quum alios male sentire, alios nihil omnino curare videam, alios parum constanter in suscepta sententia permanere sententiamque suam non semper utilitate rei publicae sed quum spe tum timore moderari:* et Philipp. VII. § 9. *Quid est inconstantia, mobilitate, levitate quum singulis hominibus tum vero universo Senatui turpius? Quid porro inconstantius quam quem modo hostem non verbo sed re multis decretis iudicaritis cum hoc subito pacem velle coniungi.* Deinde eius rei permulta argumenta enumerat quibus nihil opponi, nihil omnino contra dici potest, et ita pergit § 14. *At legatos misimus. Heu me miserum! cur Senatum cogor quem laudavi semper reprehendere? Quid? vos censetis, patres conscripti, legatorum missionem populo Romano vos probasse? Non intelligitis, non auditis meam sententiam flagitari, cui quum pridie frequentes essetis assensi postridie ad spem estis inanem pacis devoluti? Maior pars patrum conscriptorum, quos Cicero passim exarsisse dicit libertatis amore, si qua levis aura pacis afflasset, de sententia deiiciebatur et dabat manus; et Cicero, qui omnia posse videbatur, nihil proficiebat. Si Bruto credimus (in epistola ad Ciceronem I. 4. 4.) „nihil iam nobis adversi evenire potest in quo non cum omnium culpa tum praecipue tua futura sit, cuius tantam auctoritatem Senatus ac populus Romanus non solum patitur, sed etiam cupit, quanta maxima in libera civitate unius esse potest, sed si res ipsas spectamus Cicero tam potens nihil poterat. Multi in curia clam Antonio favebant, alii palam, plerique pacem aut aperte suadebant aut taciti optabant. Kalendis Ianuariis anni 43 Cicero in curia censuit Antonium hostem rei publicae iudicandum belloque persequendum. Philipp. V. § 31. rem administrandam arbitror sine ulla mora et confestim gerendam; tumultum decerni, iustitium edici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sublati vacationibus in Urbe et in Italia praeter Galliam tota. et § 34. quapropter ne multa nobis quotidie decernenda sint, consulibus totam rem publicam commendandam censeo iisque permittendum ut rem publicam defendant provideantque ne quid res publica detrimenti capiat.” eodem die*

natione dixit Philipp. VI. § 2. *M. Antonium — bello consequendum; tumultum esse decerni, iustitium edici, sagaxi placere.*

antiquus animus Senatui Romano fuisset, si pristinae libertas, si patria virtus, de Antonio erat actum. Nunc quid factum est? Antonii fautores Senatui spem pacis praebuerunt et legatos ad eum mittendos censuerunt.

descendit Cicero et ita dixit Philipp. V. § 3. *legatos ad decernendum, de quo gravissimum et severissimum iudicium nuncius decimus feceritis, non iam levitatis est sed, ut quod licet, DEMENTIAE.* Nihilominus Ciceronis sententia victa Philipp. VI. § 3. *(mea) sententia, Quirites, sic per triduum ut quamquam discessio facta non esset tamen praeter paucos mihi assensuri viderentur. Hodierno autem die spe qua pacis obiecta remissior Senatus fuit; nam plures eam am secuti sunt ut quantum Senatus auctoritas vestraeque apud Antonium valiturus esset per legatos experirentur.*

Cicero vehementer improbens ita se consolatur ut dicat Philipp. VI. § 15. *boni aliquid accessisse ad causam. Quum legati renuntiarent — non in vestra potestate, non in Senatus Antonio, quis erit tam improbus civis, qui illum habendum putet? et post pauca Quo etiam, inquit, ut speret vobis, Quirites, minus hodierno die contendere, minus laborare mihi Senatus assentiens tumultum decerneret, sagaxi uberet.*

Malui viginti diebus post sententiam meam laudari magis quam a paucis hodie vituperari. Ad haec verba inquit venit illud *ἐμφανε; ἔτι εἰσὶν.* Sed etiam haec spes sperata. Spreta enim et reiecta legatione Senatus iterum ad decernendum spem pacis devolutus est et nova legatio decreta, quae exitum non habuit. Est operae pretium animadvertere quid sententia prior legatio decreta sit et missa. Cicero Philipp. IX. § 7. *cuius (Ser. Sulpicii) quum adventu maxime metuendus esset Antonius, quod ea quae sibi iussu vestro decernerentur auctoritate erant et sententia Ser. Sulpicii constituta.*

(Ser. Sulpicius) pollicitus est se quod velletis esse factumque eius sententiae periculum vitaturum, CUIUS IPSE AUCTOR

est. Ergo legationis auctor et princeps fuit Ser. Sulpicius, quod sententia reliquos legatos L. Philippum et L. Pisonem an-

teibat, *sapientia omnes*, iudice ipso Cicerone Philipp. IX. § 1.

Refutatur hinc inepta fabula quam nescio unde arreptam narrat Appianus B. C. III. 61. *Senatores*, inquit, *mandata quae legatis darentur ad Antonium perferenda* εἴτε λαθόντες εἴτε ἐξ-
πίτηδες Κικέρωνα συγγράψαι τε καὶ δοῦναι τοῖς πρεσβεύουσι προ-
έταξαν, ὁ δὲ τὴν γνώμην παραφέρων συνέγραψεν. et post pauca:
οὕτω μὲν Φιλονίκως τε καὶ ψευδῶς ἐντολὰς ὁ Κικέρων συνέγραψεν.
Arguitur Cicero dolo malo Senatus mandata mutasse et vitiasse.
Quo tandem pacto id fieri potuit, si quis eam perfidiam in Ci-
ceronem cadere serio credere volet? Cogitari enim vix potest
Ciceronem illi Senatus consulto cui vehementer obstiterat *scri-
bendo adfuisse*. Ex ipsa enim rei natura illi *ponebantur ad
scribendum* quorum sententia vicerat. Subnascitur tamen haec
suspicio ex iis quae scribit Appianus III. 63. ubi Antonius ita
ad Senatum rescribit: *fore se in Senatus potestate sed Ciceroni*
QUI MANDATA SCRIPSERAT (τῷ συγγράψαντι τὰς ἐντολὰς) *ita re-
spondere* cet. Unde enim hoc Antonius scire poterat nisi in
ipso Scto in *auctoritatibus praescriptis* Ciceronis nomen fuisset?
Semel tantum memini me videre *scribendo adfuisse* eum, qui
sententiam quae vicerat dissuasisset. Cato qui Ciceroni suppli-
cationem non decreverat tamen quum esset decreta scribendo
adfuit. Cicero ad Attic. VII. 1. 7. ad Famil. XV. 6. 2. Sed
quidquid huius rei est certum est illa mandata, ut Cicero diserte
dicit, Ser. Sulpicii *auctoritate et sententia constituta fuisse*. Prae-
terea quae sunt ea mandata, quae Ciceronis fraude vitiosa esse
Appianus criminatur? Nempe haec: Μουτίνης Ἀντώνιον εὐθὺς
ἀπανίστασθαι καὶ Δέκμῳ τὴν Κελτικὴν μεθιέναι· ἐντὸς δὲ Ῥουβί-
κωνος ποταμοῦ τοῦ τὴν Ἰταλίαν ὀρίζοντος ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἡμέρας
ῥητῇ γενόμενον ἐπιτρέψαι τὰ καθ' ἑαυτὸν τῇ βουλῇ. Primum
quaeram quae alia mandata praeter haec legatis dari potuerint
Haec ipsa Cicero et in concione et in curia diserte commemo-
rat Philipp. VI. § 4. *mittuntur qui nuntient ne oppugnet consu-
lem designatum, ne Mutinam obsideat, ne provinciam depopuli-
tur, ne delectus habeat, sit in Senatus populiue Romani pote-
tate*. et post pauca § 5. *an ille id faciat quod paullo ante decretu-
est ut exercitum citra flumen Rubiconem, qui finis est Gallia
educeret dum ne propius urbem Romam CC millia admoveret*
Haec ad Quirites: in curia dixit (Philipp. VII. § 26.) *omn*

*oportet quae interdicta et denunciata sunt priusquam ali-
postulet; Brutum exercitumque eius oppugnare, urbes et
provinciae Galliae populari destiterit; ad Brutum adeundi
potestatem fecerit, exercitum citra flumen Rubiconem
rit nec propius Urbem millia passuum ducenta admoverit;
et in Senatus et in populi Romani potestate. Quo ore
haec mandata proferre potuit si ab ipso praeter Senatus
etiam interpolata et vitiata essent? Absurdum est credere.
unde haec tam absona sumserit Appianus, qui multa
et praeclara memoriae prodidit sed nonnumquam admiscet
quod sit manifesto falsum et commenticium. Quale est
continuo narrat de legatis ad Antonium missis III. 62.
ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀπεσταλμένοι πρέσβεις αἰδούμενοι τῶν ἐντο-
νὰ ἀλλόκοτον οὐδὲν μὲν ἔφασαν αὐτὰς δ' ἐπέδοσαν αὐτῶ.
pat, ut opinor, viros consulares mandatorum, quae ipsi
tuissent, itaque taciti Antonio scripta mandata tradiderunt.
nt Philippus et Piso ut fœtiales apud Achillem:*

*τῶ μὲν ταρβήσαντε καὶ αἰδομένῳ βασιλῆα
σῆτην οὐδὲ τί μιν προσεφώνεον οὐδ' ἐρέοντο.*

Atque Antonius dicere:

ἄσπον ἴτ', οὐ τί μοι ὑμεῖς ἐπαίτιοι

*ὁ Κικέρων. Reprehendit quidem Cicero legatos Philipp.
§ 28. nec vos ut legati apud illum fuistis, nec ut consu-
nec vos vestram nec rei publicae dignitatem tenere potuistis.
rius etiam ad Famil. XII. 4. 1. nihil autem foedius Phi-
et Pisone legatis, nihil flagitiosius: qui cum essent missi
ntonio ex Senatus sententia certas res denuntiarent, cum ille
i rerum nulli paruisset, ultro ab illo ad nos intolerabilia
lata retulerunt. sed tam submissos et languidos et inertes
, ut Appianus narravit, quis credet?*

*Age maxima pars Senatus erat ad pacem propensior et
onis impetum retardabat. Philipp. VII. § 25. cavete —
e praesentis pacis perpetuam pacem amittatis. Philipp. VII.
. ad spem estis inanem pacis devoluti. Vide autem quam
quam anxie dicat pacem se nolle Philipp. VII. § 8. ego
pacis, ut ita dicam, alumnus — periculose dico; quemad-
m accepturi, patres conscripti, sitis horreo; sed pro mea
ua cupiditate vestrae dignitatis retinendae et augendae,*

quaeso oroque vos, patres conscripti, ut primo etsi erit vel acerbum auditu vel incredibile a M. Cicerone esse dictum, accipiat sine offensione quod dixerō, neve id prius quam quale sit explicare repudietis, ego ille, dicam saepius, pacis semper laudator, semper auctor PACEM CUM M. ANTONIO ESSE NOLO. et veluti mitigans dictum tam acerbum VII. § 19. ita dicit: *nec ego pacem nolo sed pacis nomine bellum involutum reformido. Quare si pace frui volumus bellum gerendum est: si bellum omittimus pace nunquam fruemur.* Brevi post incertum qua de causa nova spes pacis affulsit. Pansa ipse erat pacis hortator. Cicero et ipse labare coepit. Inducit P. Servilium ita dicentem: „moestam (Antonii) domum offendi, coniugem, liberos. admirabantur boni viri, accusabant amici, quod spe pacis legationem suscepissem.” (Philipp. XIII. § 5.) Pansa Consul et ipse (XIII. § 6.) repente pacis patrocinium suscepit „eodem captus errore quo nos.” Quo errore? Non satis apparet sed Cicero mox repudiata pace iterum canit classicum (XIII. § 7.): *Quod si est erratum, patres conscripti, spe falsa atque fallaci redeamus in viam. Optimus est portus poenitenti mutatio consilii.*

Quis autem mirabitur illo Senatu Ciceronis sententiam a Consulibus non esse pronuntiatam neque in eam discessionem factam, aut plures transiisse in alia omnia. Philipp. VIII. § 1. *quum re viderent omnes esse bellum quidamque id verbum removendum arbitrantur, tua voluntas (C. Pansa) in discessione fuit ad lenitatem propensior. Victa est igitur propter verbi asperitatem te auctore nostra sententia. Vixit L. Caesaris, amplissimi viri, qui verbi atrocitate dempta oratione fuit quam sententia lenior.* Nempe stolidi pars patrum neque bellum esse dici neque hostem Antonium aequo animo ferebat. Philipp. XIV. § 20. *meis sententiis — numquam legatos ad Antonium; semper illum hostem, semper hoc bellum. — Has in sententias meas si Consules discessionem facere voluissent omnibus istis latronibus — iampridem de manibus arma cecidissent.* et § 22. *antea quum hostem aut bellum nominassem semel et saepius sententiam meam de numero sententiarum sustulerunt.* Pansa Consul saepius sic Ciceroni obsistebat. Cicero ad Cassium scribit (*ad Famil. XII. 7. 1.*): *mea sententia in Senatu facile valuisset nisi Pansa vehementer obstitisset.* Itaque Cicero Pansam, quem tamen laudibus extollit in coelum, non

multum probabat. Impense et nimis laudat Philipp. VII. § 6. *C. Pansam non modo consulem esse dico sed etiam memoria mea praestantissimum atque optimum consulem, non quin pari virtute et voluntate alii fuerint, sed tantam causam non habuerunt in qua et virtutem et voluntatem suam declararent. Tristissimis illis temporibus omnes ad unum*

ἕτερον μὲν ἔκλευθον ἐνὶ Φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζον.

vera Ciceronis sententia aperitur in epistola ad Brutum I. 3. 4. *Consules duos bonos quidem sed dumtaxat bonos amisimus.*

Quod Cicero ante omnia summa vi agebat, in quo ἡσραπτ', ἰβρόντα et nihil intentatum reliquit, ut Antonius hostis rei publicae iudicaretur, numquam ab illo Senatu impetrare potuit. Frustra saepe invictis argumentis demonstravit Antonium non verbo, sed re multisque decretis et sententiis amplissimi ordinis hostem esse iudicatum, numquam illi pacis amatores ut id facerent impelli potuerunt. Quum anno 44. exeunte (a. d. XII. Kal. Ianuarias) novi tribuni plebis Senatum convocassent et de praesidio, ut Senatum tuto Consules Kalendis Ianuariis habere possent retulissent (Philipp. III. § 13.) callide hac occasione Cicero usus est, Antonii fautoribus aut absentibus aut non satis acriter obsistentibus, ut Scto laudaretur D. Brutus et C. Caesar et legio Martia et quarta, quod Senatus auctoritatem populi que Romani libertatem defenderint. Decretum illo die de his rebus nihil est quia de iis non erat relatum, sed Senatus sibi placere declaravit uti C. Pansa, A. Hirtius — quum magistratum inissent — primo quoque tempore de his rebus ad amplissimum ordinem referrent (Philipp. III. § 39.). His igitur fretus Cicero Kalendis Ianuariis ita dixit: *illo die* (a. d. XII. Kal. Ian.), *patres conscripti, ea constituistis ut vobis nihil sit integrum nisi aut honesta pax aut bellum necessarium.* Philipp. V. § 2. et § 29. *Quid igitur illo die aliud egistis nisi ut hostem iudicaretis Antonium?* Victa est Ciceronis sententia, ut vidimus, et legatos mittere placuit. Cicero interea Senatum regere non destitit Philipp. VII. § 9 sqq. Iterum Ciceronis assicuum canentis sententia victa est (Philipp. VIII. § 1.) quum gati contemti et reiecti revertissent (§ 21.). additque: *nos am languidiores postea facti sumus.* Deinde iterum ad inanem cis spem devoluti sunt. De secunda legatione cogitabant et

ipsum Ciceronem legatum mittere volebant, quo acerrime repugnante exitum res non habuit. Consecutum est prius proelium Mutinense: fama victoriae Romam perlata Cicero habuit Philippicam XIV. Cicero de novo summa ope enititur ut Antonius hostis iudicetur. Philipp. XIV. § 6. *imbuti sanguine gladii, patres conscripti, legionum exercituumque nostrorum vel madefacti potius duobus consulum, tertio Caesaris proelio. Si hostium fuit ille sanguis summa militum pietas: nefarium scelus si civium. Quousque igitur is, qui omnes hostes scelere superavit, nomine hostis carebit? Nisi mucrones etiam nostrorum militum tremere vultis dubitantes utrum in cive an in hoste figantur.* et § 9. *Est igitur quisquam qui hostes appellare non audeat, quorum scelere crudelitatem Karthaginensium victam esse fateatur?* et § 10. *Recordamini per Deos immortales, patres conscripti, quid hoc biduo timuerimus.* Nempe improbi cives rumorem de Antonii victoria sparserant. iam, inquit, aut foedissimam mortem omnes aut miserabilem fugam cogitabant. Haec a quibus timebantur eos hostes appellare dubitamus? Omnia haec frustra dicta sunt. Post secundum demum Mutinense proelium victo fugatoque Antonio sine ulla Ciceronis opera Senatus eum hostem iudicavit. Livius in Epitome libri CXIX. *victus ab Hirtio et Caesare Antonius in Galliam confugit — hostisque a Senatu cum omnibus, qui intra praesidia eius essent, iudicatus est.* cf. epistola Ciceronis ad Brutum I. 3. 4. *Reliquias hostium Brutus persequitur et Caesar. Hostes autem omnes iudicati, qui M. Antonii sectam secuti sunt.*

Cicero tum iacebat: scribit ad D. Brutum (*ad Famil. XI. 14.*): *plane iam, Brute, frigeo; ὑπὸ πύλον enim erat meum Senatus: id iam est dissolutum. Tantam spem attulerat exploratae victoriae tua praeclara Mutina eruptio, fuga Antonii conciso exercitu, ut omnium animi relaxati sint meaeque illae vehementes contentiones tamquam σιναπιασμοὶ esse videantur. Quae tandem illo Senatus spes esse poterat libertatis recuperandae? neque plus erat animi et virtutis in populo. Magnifice dicitur (Philipp. VI. § 19. *populum Romanum servire fas non est, quem Dii immortales omnibus gentibus imperare voluerunt.* et: *aliae nationes servitutes pati possunt, populi Romani est propria libertas.* et Philipp. I. § 20. *omnes nationes servitutem ferre possunt: nostra civitas no**

test; nec ullam aliam ob causam nisi quod illae laborem dormique fugiunt, quibus ut careant omnia perpeti possunt: nos a maioribus instituti atque imbuti sumus ut omnia consilia prae facta ad dignitatem et ad virtutem referremus. Verba haec ut rebus contraria; illa *S(entina) P(opuli) Q(uondam) R(omani)* ut ad serviendum parata. Nonne igitur illo Senatu et illo pulo vehementes illae in Philippicis contentiones tamquam *ιαμυχ/αι* esse videntur?

Apparet ex his in gravi errore versari Appianum, qui scripsit l. 63. post reditum legatorum auditis quae Antonius posteret ἡ βουλὴ αὐτὸν αὐτίκα ἐψηφίζετο πολέμιον. Tam multum erat ut hoc facerent ut etiam de nova legatione cogitarent. Philipp. VIII. § 20. *Quam hesternus dies nobis, consularibus ro, turpis illuxit!* ITERUM LEGATOS? Cicero quoque censuerat Antonii militibus „si errorem suum deposuerint et cum re publica gratiam redierint veniam et impunitatem esse dandam. Quas res ita censeo: Eorum qui cum M. Antonio sunt qui ab aris discesserint — ante Idus Martias primas iis fraudi ne sit od cum M. Antonio fuerint” Philipp. VIII. § 32 sq. Sed ea frustra fuit. Idem Cicero censuerat Kalendis Ianuariis Philipp. V. § 34. *censeo ut iis qui in exercitu Antonii sunt ne sit res fraudi si ante Kalendas Februarias ab eo discesserint.* d reiecta eius sententia est et legati, ut vidimus, missi sunt.

(Continuabitur.)

C. G. COBET.

GELLIUS.

Gell. III. 3. 3. „quasdam item alias probavit adductus filo prae facetia sermonis Plauto congruentis. Corrige: adductus stilo. Post pauca dele Plauti in his: qui quoniam sunt, ut de il- [Plauti] more dicam, Plautinissimi.”

C. G. C.

Ἦ Α Τ Α Κ Τ Α.

In Philebi altera editione retinui eam quam in priorē proposui correctionem, τὴν αἰδίων ἡρῆσθαι φύσιν (66 a.) Obicit mihi vir doctus ἡρῆσθαι, quam lectionem omnes libri praeferunt, idem quod ἡρῆσθαι significare provocatque ad locum in Phaedro 253 c. quem totum apponam: προθυμία μὲν οὖν τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων καὶ τελετῇ ἐὰν γε διαπράξωνται ὁ προθυμοῦνται, ἣν λέγω, οὕτω καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος Φίλου τῷ φιληθέντι γίγνεται ἐὰν αἰρεθῇ. ἀλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἰρεθεὶς τοιῷδε τρόπῳ. Facile mihi concessum iri puto ἀδύνατον εἶναι τὸν αἰρεθέντα ἀλίσκεσθαι ἐὰν γε μὴ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάλιν ἀπολελυμένος τύχῃ. Facessat igitur ὁ αἰρεθείς. Nunc caetera videamus. Nullum discrimen est inter ἐὰν γε διαπράξωνται ὁ π. et ἐὰν αἰρεθῇ. Nam ne turpem sensum in priorē enuntiatione inesse credamus totius disputationis natura prohibet. Itaque si vincendi potius quam veritatis studio impellerer ἐὰν αἰρεθῇ damnarem, alterum illud retinerem. Sed obstat quod ante ἀλίσκεται aliquam τοῦ αἰρεῖν mentionem desideramus. Contra si ἐὰν γε δ. ὁ π. eieceris subita lux affulget. Scilicet τελετῇ ἣν λέγω ad certissimam correctionem nos ducit: προθυμίαν — καὶ τελετὴν λέγω. Οὕτω καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ γίγνεται. *Haec studium vel initium dicere ausim*; tum rationem adiungit: ὅτι καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ γίγνεται. Estne igitur illud ἐὰν αἰρεθῇ relinquendum? Minime; sed reponendum ἐὰν αἰρῇ. Obiter monei supra legendum esse: κατὰ τὸν θεὸν ἰόντες ζητοῦσι τὸν σφέτερον — resectis, quae sensum pessumdant, παῖδα πεφυκέναι. In Philebo 47 c. verba τῶν ἐπιπολῆς τε καὶ ἐντὸς κερασθέντων νοεῖν sunt Platonis. Multa alia exempla τῶν κοινῶν παθημάτων αὐτο

σώματος attulerat, in quibus et voluptas et dolor in externa e corporis simul perficiuntur: veluti *ὁπόταν τις βίγῶν θέρηται θερμαινόμενος ἐνίοτε ψύχεται*. Praeterea legendum τῶν ἂν ἢ σώματι ἐναντία ξυμβάλλεται. Tum eiicienda sunt ταῦτ' ὥσθ' ἐνίοτε διήλθομεν, et legendum ὥσθ' ὁπόταν κενῶται, et α δὴ τότε μὲν [οὐκ] ἐμαρτυράμεθα. Id factum erat supra ad 36 δ.

hucydides I. 36. Lege βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ τόδ' (sic ἂν μάθοιτε τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλλησι ναυτικά. Nisi ὠφελιμωτάτῳ suppleas, τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ὅν sensu vacua sunt. Idem dicendum de verbis μὴ προέσθαι. Supra 32. legendum videtur: καὶ ξυγγνώμῃ εἰ τῇ μὴ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτία (γενομένη) πρότερον ἡγοσύνη ἐναντία τολμῶμεν. In 33. lege ἡμέτερον δ' αὐτῶν εἰρησάει [τῶν μὲν] διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν. Infra inducendum videtur ἢ τῷ ἴσῳ. nam quid sit τῷ τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν prorsus ignoro.

emosthenes de Corona pag. 276. § 145. lege οὐτ' εἰσῆγετο δεῖτο (sc. χώρα). § 147. εἰ μὲν οὖν τῆς ἰδίας ἔνεκ' ἐχθρας ἢ Θετταλοῦς ἢ τοῦς Θεβαίους συμπεῖθαι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, α ἡγεῖτο προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν, ἐὰν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς ἀσεις λαβὼν ἡγεμὼν αἰρεθῇ ῥᾶον ἤλπιζε τὰ μὲν παρακρούει τὰ δὲ πείσειν. Haec non modo in grammaticam peccant συμπεῖθαι ἡγεῖτο — ἐὰν αἰρεθῇ ἤλπιζε) sed plane falsa sunt ei naturae contraria. Quid enim? Nonne hanc ipsam ob rem fallaciis utebatur ut dux crearetur? Quod ut semel verum est deposita simulatione vi agere coepit. Quae vero illa κοινὰ προφάσεις Thessalorum Thebanorumque? Si essent Atheniensibus bellum inferre nullius προφάσεως indigent. Philippo contra necesse erat προφάσεις λαβεῖν, quibus in societatem adduceret. Quas ergo? Nempe τὰ κοινὰ Thessalorum et Thebanorum. Scribendum igitur τὰ δ' ἐκείνων προφάσεις λαβὼν (vel εἰ δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς π. λάβει) ῥᾶον εἰ τὰ μὲν παρακρούεσθαι, τὰ δὲ πείσειν. Idem factum est quod in Olynth. II. 28. τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ ὑμᾶς ἐλλείμματα. Dele καί.

Thucyd. I. 17. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν δυνάμεως. Haec infra ponenda et hunc ad modum corrigenda puto: πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ, οἱ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν δυνάμεως, ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν.

In Thucyd. I. 140. legerim: τὸ γὰρ βραχύ τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν [καὶ πείραν] τῆς γνώμης. *Ὡς εἰ ξυγχαρήσετε καὶ ἄλλο τι μεῖζον — ὑπακούσαντες. ἀπισχυρισάμενοι δὲ [σαφὲς ἂν] καταστήσετε αὐτοὺς (ἐς τὸ) ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεισθαι· αὐτόθεν δ' ἢ διανοήθητε [ἢ] ὑπακούειν πρὶν τι βλαβῆναι ἢ [εἰ] πολεμήσωμεν ὥς [ἔμοιγε δοκεῖ ἄμεινον εἶναι] καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἰζόντες κτέ. Inseriri ἐς τὸ, sed fortasse καταστήσετε αὐτοὺς προσφέρεισθαι satis bene habet. De πείραν non dubito quin ab aliena manu sit. Etenim in his ἔχειν τὴν βεβαίωσιν, ἔχειν πείραν diversissimae est notio τοῦ ἔχειν.

In cap. 118. pro ὄντες μὲν καὶ προτοῦ μὴ ταχεῖς legerim οὐκ ὄντες μὲν καὶ προτοῦ ταχεῖς. Postquam postrema syllaba in χρόνου sequentem οὐκ absorpsit imperite suppletum est μὴ quod alienum esse quis non videt?

In cap. 120. eodem modo peccatum est quo apud Demosthe nem in loco supra laudato. χρὴ εἰδέναι ὅτι ἐὰν ἀμύνωσι· ἔξουσιν — χρὴ προσδέχεσθαι εἰ προεῖντο προελθεῖν ἂν τὸ δεῖνόν. Sed verba εἰ τὰ κάτω προεῖντο et per se inutilia sunt e ποτε a suo verbo προελθεῖν ἂν separant. Libenter etiam κακοῦ deleverim. Opposita sunt inter se κριτὰς εἶναι ὥς μὴ προσήκων των et περὶ αὐτῶν βουλευέσθαι. Si κακοῦς scripsisset, addidisset δεῖν (χρὴ εἰδέναι μὴ δεῖν αὐτοὺς κακοῦς κριτὰς εἶναι). Sed hoc dicit: non de alienis rebus iudicatis, sed de vestris deliberatis. Accedit quod omnium consensu homines in aliena re multa melius quam in sua iudicare consuerunt. Mox legitur: ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἐσιν εἰ μὴ ἀδικοῖντο ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὼν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι. In promptu est corrigere εἰ μὴ ἀδικοῦνται, nisi malis μὴ ἀδικουμένους delere. Infra offendo ad illa: ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστα· ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥαζώνης δι'

ἄπερ ὀκνεῖ εἰ ἡσυχάζει. Lege δι' ὅπερ ἡσυχάζει. Pro ἀβουλο-
 τήρων τῶν ἐναντίων τυχόντων, iamdiu monui τυχόντα legendum
 esse. Simili errore in cap. 73. scriptum est δι' ὄχλου μάλλον
 ἔστι ἀεὶ προβαλλομένοις. Lege προβαλλόμενα. In capitis proximi
 initio illepidam ταυτολογίαν e Thucydide eximemus scribendo:
 ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ [ἀδικούμενοι] τὸν πόλεμον ἐγείρομεν [καὶ] ἱκανὰ
 ἔχοντες ἐγκλήματα. Nihilo elegantior est iteratio in 102. καὶ
 δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιόσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο
 παθεῖν. Corrigo: καὶ δεινὸν ποιησάμενοι οὐκ ἀξιοὶ ὄντες ὑπὸ
 Λ. τ. π.

Finem faciam in *Medeai miseriis*, quarum haud levissima est
 quod in versu 128. vulnus a librariis illatum a summis medi-
 cis Brunckio, Porsono, Elmsleio parum feliciter curatum est.

εἰ μοι Φιλία κέκρται et quid non? Si praecedentia attendis-
 sent Λέξον, ἐπ' ἀμφιπώλει κτέ. necessario, ut opinor, correxis-
 sent εἴ τι μὴ Φίλον κέκρται.

Sidneiae d. 25 Nov.

C. BADHAM.

DIODORUS SICULUS.

Lib. I. 79. περὶ πλείου πᾶς τις ἔξει τὸ μὴ καταντᾶν ἐπὶ
 τὸν ὄρκον. Vera lectio est πᾶς τις ἔξει. Difficillimum est in
 libris discernere sitne αὖ an ἐξ scriptum. Similiter confundun-
 tur αγ — εγ et αχ — εχ (ἀγείρω — ἐγείρω, ἄχθος — ἔχθος).

Lib. II. 2. τοῖς εὐτυχούσιν ἢ τῶν πραγμάτων ἐπίρροια τὴν τοῦ
 πλείονος ἐπιθυμίαν παρίσθησιν. Ἐπίρροια non est *successus*. scrib.
 ἢ τῶν πραγμάτων εὐροια. Plutarchus in Pericle 20. 19. διὰ τὴν
 εὐροίαν τῶν πραγμάτων.

C. G. C.

PLAUTINA.

I.

Interdum speciosa locis morataque recte
Fabula nullius Veneris *sine* pondere et *arte*
Valdius oblectat populum meliusque moratur
Quam versus inopes rerum nugaeque *canorae*,

sed quae nec sunt sonorae valde et nimio laborant artificio :
facile probaverit. Ad quod genus cum referenda sit Epidi-
quaerere licet, utrum Plautus (nam cur ab eo hos versus :
dicem non satis video causae) Bacch. 214:

Etiam Épidicum, quam ego fábulam aequae ac me ipsum

Nullam aèque invitus spécto, si agit Péllo¹⁾

voluerit eam optimis annumerari, an offensionem in Pelli-
tantum praetexuerit. Cum ipsa verba (*si agit*) ostendant
pius fabulam actam esse, nec successu caruisse, non tam
oportunitatem sui commendandi quam reprehendendi Pellio
captasse videtur, quem actorem fortasse in posterum depre-
tur. Itaque laus fabulae, ut deprimat hunc, fortasse cal-
est pronuntiata, quam debebat, neque ex his verbis effice-
Epidicum, qualis e manu poetae prodierit, tam fuisse
stantem, ut propterea nostra pro genuina haberi non pos-
Qua in re deliquerit Pello etiam nunc possumus utique
nare; nam etsi mutata fabula sit, tamen Epidici mores et
genium in universum eadem mansisse probabile est. Eur

1) De forma nominis cf. Studemund, Comm. Philol. in honorem Th. Mommseni, p. 801.

inquit poeta, ut doceat servum subdolum esse verum dominum: in exitu fabulae servus hero imperat, tantoque se eo superiorem sentit, ut donum ab eo accipere recuset, atque etiam libertate accepta beneficium potius conferat quam accipiat. Cum his moribus bene conciliare priora in quibus tanquam vulgaris quidam servus Epidicus omnes fallaciarum vias init et fraude exultet, ut utrobique poetae satisfaciat, actori non admodum facile est.

Ergo si quaerimus num retractata sit fabula, ex poetae ipsius testimonio non multum lucramur. Sed ipsa fabula declarat magnam se mutationem subiisse. Repugnantias enim, quae insunt non exiguae, contaminatione natas esse non possumus statuere; nam etiam ex alia fabula quaedam adsciscens poeta quivis cavebit tamen, ut omnia recte inter se conveniant, nec credi potest Plautus apertam repugnantiam, quae facile tolli potuisset, relicturus fuisse ¹⁾. Duplicis recensionis vestigia inesse Reinhardt ²⁾ et Goetz ³⁾ demonstrarunt. Quorum argumenta nolo repetere, cum praesertim ubique indicia retractationis in Goetzii editione in promptu sint. Tantummodo addam, quae ab illis animadversa non videntur.

Apocides quomodo Stratippoclis fictam amicam sibi comparasset Epidicus, Periphani narrans haec dicit, v. 410:

Ne tú habes servum gráphicum et quantivís preti:

Non cárust auro cóntra. ut ille fidicinam

Facéte *fecit néscire esse emplám tibi!*

Ita rídibundam atque hílaram huc adduxít simul.

PERIPHANES.

Mirum hóc qui potuit fieri.

APOECIDES.

Te pro filio

Factúrum dixit rém esse divinám domi,

Quia Thébis salvos rédierit.

Adducitur in domum Periphanis puella, rata (ita Apocides

1) cf. R. Müller, de Plauti Epidico, p. 4. Langrehrii librum ubi de hoc argumento agit, frustra adhuc quaesivi.

2) In Studemundi Studiis in priscos scriptores Latinos collatis, I. p. 103 sqq. et copiosius in Fleckeisens Jahrb. 1875, p. 194 sqq.

3) Dittographiën im Plautustexte, in Actis soc. philol. Lips. VI. p. 233—323.

opinatur) se amici sui Stratippoclis sacris adhibitum iri; nebat se emptam esse, eoque non tergiversatur sed laeta accipit itaque gaudet, nihil esse, quod a Periphane metuat. Se 276 Epidicus ad Periphanem:

Sic faciundum cénseo,

Quási tu cupias liberare fidicinam animi grátia,

Quásique *ames vehementer tu illam.*

Hoc loco amore Periphanis allici posse dicitur puella. manifesta repugnantia est; neque illius ficti amoris ullus usus est. Melius sane v. 410 quam v. 276 res est comparanda. Versus 276—280 pertinent ad priorem recensionem.

Narraverat Epidicus Apoecidi se fidicinam volentem ad Periphanem adduxisse, ut ad sacrificium filii causa faciendum praesentare posset. Optime *inventum!* Sic fidicina illa eius, quam amat, causa venire dicitur. Id tanquam rem *commenti* Apoecides coram ipsi Periphani narrat, qui nihil obloquitur ergo *non* sacrificaturus est Periphanes. Sed Epidicus v. 314

mane me iussit senex

Condúcere aliquam fidicinam, quae hodié domi

Dum rém divinam fáceret cantarét sibi.

Si iussisset re vera cantricem accersere Epidicum domum haberet hic quod suscenseret servo, qui fidicinam ad rem suam faciendam non adduceret, nam ea nulla venit; quae ducitur Periphani videtur esse amica filii, quam emerat. (modo tandem sacra facturus erat propter filium, quem, (v. 314) nondum noverat reducem? Et Epidicus Stratippocli quid moliretur exponens v. 372 de re sacra nihil dicit. Ita v. 314 prioris recensionis esse videtur.

Deceperat Epidicus fidicinam, sed non mandaverat, ut senes deciperet. Ipsa satis ostendit v. 500 sqq., nullam fraudem adhibens et ingenue affirmans:

Condúcta veni ut fidibus cantarém seni,

Dum rém divinam fáceret.

Sed pugnat hoc cum aliis locis in superioribus. Nempe v. Epidicus:

Ea cónducetur átque ei praemonstrábitur,

Quo pácto fiat súbdola adversúm senem,

et v. 371—373, 375:

Iam ego parábo

Aliquám dolosam fidicinam, nummó conducta quae sit,
Quae se éemptam simulet quae senes duo dócte ludificétur —
Eam pérmeditatam meis dolis astútilisque onústam
Mittam.

Haec quoque, quae exiguis mutationibus removeri non possunt, eodem modo explicanda videntur.

Confirmatur igitur his duplex recensio sive retractatio. Nam hunc dissensum oscitantiae poetae adscribere non magis possumus, quam alia in quibus iure haesit Reinhardt. Habemus, ut existimo, alterius recensiois partem; inde a v. 385 omnia apte decurrunt et inter se congruunt; prior pars fabulae antiquam formam in universum refert. Hanc priorem partem, in qua multa offendunt, retractatam esse editionem, non debemus credere. Nam oportet illud, quod melius est, existimare maiore et iterata cura confectum esse, non quod deterius.

Priorem partem, cum ab initio simplicior et planior fuisset, additamentis quibusdam ita sensim oneratam esse et corruptam ut hinc forte fortuna illa partium dissonantia extiterit, si quis statueret, ei demonstrandum esset, quaecunque in prioribus in connexum fabulae peccent, a reliquis posse separari; commissuras certe hic illic apparere et partes male conglutinatas, ostendendum esset. Id autem nemini cedit. Sane insunt interpolationes, sed ea ipsa, quae totius fabulae oeconomiae, quae nunc est, obsunt, tam firmiter haerent, ut avelli nequeant. Velut illa quae de astutia fidicinae dicuntur, continentur versibus 316 sq., 373, 375, qui removendi, versibus 372 et 376 qui mutandi essent. Rursus in eadem scena versus 314 sq. (de re sacra seni faciunda) non possunt esse interpolati; nam his una cum proximis omissis (316 sq.) in oratione Epidici nihil supererit, quapropter eam interposuerit poeta. Omnino quae propter oeconomiam offendunt maximam partem non possunt reseccari salvis reliquis.

Sed prior illa pars, ut est antiquior, etiam plures passa est interpolationes et corruptelas, quas indicavit nuper Goetzius in editione sua, quae talis est qualem a germano Ritschelii discipulo possis exspectare, i. e. sollerter et ex certis artis principiis instituta. Mallem sane, ut hic illic uberiore annotatione uti

potuisset, sed succurrunt ex parte „Analecta Plautina”. De quibusdam exponam, in quo si forte alienis vestigiis insisto, f me inscio.

II.

V. 5—12 interpolatos esse recte suspicatur Reinhardt. Quae leguntur vs. 13

Di immortales te infelicient! ut tu es gradibus grandibus,
Nam ut apud portum te conspexi, curriculo ocepi sequi
Vix aspiscendi potestas modo fuit

manifesto dicta sunt ab eo qui alterum assequitur postquam diu frustra id conatus est. Exempla ex Livio (*adipiscor*) v. ap. Gron.; ex Plauto cf. As. 279. Et v. 16 repetit v. 8. Haec interpolatio ut alia v. 229—235, e genere illo est, quod frequens in Plautinis, originem debet studio histrionum ampliandi et pro tempore augendi quae placere intellexerant; quod consilio ex aliis fabulis subinde quaedam eos adscivisse constataneum est. Enumerationes, quales altero loco leguntur, su Marte auxisse videntur.

V. 61 aliquid excidisse statuit Goetz, sic scribens

Nescio pol quid tu timidus: trepidas Epidice ita voltum tuum
* * * * *

Videor videre conmeruisse hic me absente in te aliquid mali.

„Videor videre”, „audire” dicuntur, si dubites num sensu te fallant, non ubi aliquis de re sensibus animadversa iudicium suum interponit. Exempla in analectis p. 106 allata, quae facile possunt augeri, demonstrant. Non dubitandum igitur videtur, quin vere olim restitutum sit: „ita voltum tuum video” i. e. talis mihi videre, cum voltum tuum aspicio. A qua haec verba ad *timidus es* pertinent; minus bene mihi videntur ad *trepidus* referri, quoniam trepidatio non ex volu coniectatur, sed ex toto habitu, neque latet; nam non est animo tantum, sed in specie anxia et turbata et statim in oculum incurrit. Nec *video* apte versus fine separatur solum a superioribus. Scripserim:

Nescio pol quid timidus Epidice, ita voltum video tuum

Mi videre conmeruisse hic me absente in te aliquid mali

Cur ad *ita* addatur adiectivum non causa est. Menaechn. 10

„itast adulescens”, 258 „itast haec hominum natio”, 377 „ita sunt hic meretrices”, conf. ib. 732. *Trepidare* et *festinare* a Plauto et Terentio iunguntur Cas. II. 7. 9: „ut ille trepidabat, ut festinabat miser”. Adolph. III. 2. 25: „quid trepidas? — quid festinas?” Hec. III. 1. 35: „trepidari sentio et cursari rursum prorsum”. De animo usurpavit Ennius, sed nimirum addito *corde* Ann. 512. Lucretius pro *pavere*, sed non de metu, qui occultatur. Epidicus metum dissimulat.

64. THESPR. Quid nunc me retinés? EP. Amatne istam quam
[émit de praedá? TH. Rogas?

Déperit.

Sine indicio Ambrosiani non crederemus inter verba: „quid nunc me retines” et „deperit” duos versiculos intercidiisse (praeter illa *amatne — rogas*); nam post v. 64 in Ambr. spatium est trium versiculorum. Lacuna statuenda est post *retines*; excidit aliquid in hanc sententiam: EP. Est paucis etiamnum quod te volo. || TH. Igitur ne morare. EP. Amatne istam? TH. Quam emit de praeda rogas? — Epidicus, qui celare vult Thesprionem, quare tam vehementer curet captivam illam (nam 46—48, 50a, 53a ad spectatores dicta sunt, deinde aliquid effluens 59 linguam in tempore cohibet Epidicus), primum tergiversatur et a Thesprione demum admonitus palam quid velit eloquitur.

109—111. insulsam continent interpolationem; notavit post Geppertum Goetz. Videntur esse inserti ne videretur Stratipoclae cum sorore sua rem habuisse; sed hoc minime necesse erat monere, et 109 ineptus est; quis enim emta captiva tum querebatur quod omnium inimicorum invidiam movisset? Cum quaestione de retractata fabula hi versus nihil commune habent. Hoc quoque loco A. indicium dat.

65. THESPRIO. Deperit. EPID. Detegetur corium de tergo meo.

Sic B J; *degitur* F Z cum Nonio. *Detegetur* defendi potest; tamen verbum *detergere* propter assonantiam praeferrem; quod ut reponatur sane ordine mutato, sed nullo additamento opus est

Déperit. De térgo corium détergebitúr meo.

Abstergere et detergere cum accusativo rei, quae removetur, satis nota sunt.

74. „Püppis pereundást probe”.

Num: *pereundost prope?* Sil. It. I. 13 ex Livio (XXI, init.): „propiusque fuere periculo quis superare datum”. „Propiusque inopiam erant obsidentes quam obsessi” et simm. cf. Drakenb. ad Liv. l. l. „Propius spem venerant”, XXVI. 37. — Non similia sunt quae conferuntur Trin. 1159: „si illa tibi placet, placenda dos quoque est”, nam hoc dicitur ad similitudinem eius quod semper usurpatum est: *placitus* et *complacitus*. Ib. 264 „(amor) procul abhibendust atque apstandust” natum est ex „abstare rem” = declinare rem.

130. Quód ad me attinuit, égo curavi. quód tu mandastí mihi
 ‘Inpetratumst. émpta ancillast, quód tute ad me líttaras
 Míssiculabas.

Languent me iudice postrema: „quod tute-miss.”, quae cum laxiore vinculo superioribus annectantur, dum nihil novi continent, nec propter sententiae conformationem nec propter rem necessaria, locum onerant. Fortasse:

Émpta ancillast. inpetratumst quód tute ad me líttaras
 Míssiculabas.

Cf. Most. 785: „quod me miseris, adfero omne inpetratum”. Pseud. 539: „ut id agam quod missus huc sum”.

143. EP. Díc modo: unde auférre vis me? a quó tarpezita peto

STRAT. Unde lubet: nam ni ánte solem occásum elo ***

Meám domum ne inbítas. tute in prístinum *****

Suppleo: „ante solis (sic J F Z) óccasum edoláveris” et „t te in prístinum *ipsus* cónferas. *Edolare* est extorquere, extricare Simili metaphora *exasciare* Asin. 553: „quo modo argento in tertortam et adventorem et Sauream: iam hoc opus est exaciato”, et *exterebrare* Pers. 237: „numquam hercle istuc exterbrabis tu”. Cic. Att. XIII. 47. a, partim e vetere poeta, Enn fortasse „posteaquam *abs te*, *Agamemno*, non *ut venirem*, sed scriberem, *tetigit aures nuntius*, extemplo, — quod iusser *edolavi*” (de quo loco cf. Ribbeck. Trag.³ p. 237, sed dubita

non debet, quin *edolem* quoque sit ex Ennio, vid. locum prox.). Varro apud Nonium 448. 10 p. 105 Riese: „ego unum libellum non *edolem*, ut ait Ennius?” i. e. ad umbilicum adducam. Idem Varro ap. Non. 392. 14, p. 174, R.: „vix duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum” — *Dedolare assulatim viscera* Menaechm. 859 (*dolare* R.) — Sed duo, quos explevi versus aliunde assumti sunt aut ficti ad lacunam sarciendam. Sunt enim ab hoc loco alieni: minas adhibere non potest Stratippocles, cum statim exoret Epidicum; huiusque verba v. 146 parum illis respondent:

EP. Fácile tu istuc sine periclo et cúra, corde libero

Fábulare: nóvi ego nostros: míhi dolet quom ego vápulo.

STR. Quid tu? nunc patiérin ut ego me interimam?

Post v. 143 apta esset adhortatio: facile esse et non periculum astuto servo pecuniam alicunde corradere. — Goetzius tres versus 143—145 interpolatos suspicatur; sed his simpliciter omissis minus aptum Epidici responsum videtur quam si in sententiam propositam aliquid praecesserit.

174.

At pól ego te crédidi

Quám tu uxorem éxtulistí pudore éxsequi.

„Pudore exsequi” pro „cum pudore” vix recte dicitur, nec comparari possunt quae habet Holtze I. 172, 176. Fortasse illud *pu* varia lecto est ad superius vocabulum adscriptum:

^{pu}
extulisti dore exsequi

i. e. „extulisti *decore* exsequi”. *Expulisti* re vera exstat in Z. In proximis aliquid haeret: „Quoius quotiens sepulcrum vides sacrificas Ilico orco hostiis” e. q. s. Periphanes visebat interdum sepulcrum uxoris et locum noverat; sed quid iam sibi vult *ilico*? re aliqua *improvisio* obiecta *ilico* sacrificabant. Nec de loco melius accipitur. Fuit olim fortasse „speciem conspicis”, cuius interpretamentum est „sepulcrum vides”.

Actus III scenam secundam misere laceratam esse constat. De quo quae dixit R. Mueller, de Plauti Epidico, Berol. 1865 p. 6 sqq. nolo iterare. Dicam quae addenda videntur. Legitur ibi: v. 348 „EP. Dum tibi (Stratippocle) ego placeam atque obsequar, meum tergum flocci facio. STRAT. Namquid ita?

„Ep. Quia ego tuom patrem *faciam* perenticidam“. At non facturus erat, sed fecerat iam, tradit enim nunc pecuniam patri Stratippocli (346). „STRAT. Quid istuc est verbi? Ep. Nil moror vetera et volgata verba: peratim ductare (leg. ductari) „ego follitim *ductilabo*“. Rursus de re instante sermo est „Nam leno omne argentum abstulit pro fidicina: ego resolvi – „Nunc iterum ut fallatur pater tibi *auxilium adparetur in niam*“. Ad id quod ago, perinde est utrum *inveniam* an cum Saraceno *inveni iam* legatur; agitur enim de auxilio, quod *paritur*. Iam fieri non potest ut casu tribus locis deinceps contententiarum nexum de re futura sermo sit; nec ex retractatio hoc potest explicari; retractator enim id agit ut planiorem fibulam faciat, aut maiore artificio distinguat, aut in brevius cogat, denique, quantum possit, emendet, non ut contrarium iuxta colloquet. Longe ineptissima sunt quae sequuntur (356 „ut quom redisses ne tibi eius copia esset“, in quibus cum quod pertineat *eius* non appareat, *conicere* tantum possumus de Acropolistide agi, quam se emisisse putat Periphanes; sed id in quod cardo rei vertitur, ut dicat Epidicus se ad illam emendam argentum accepisse, omittitur, quo fit ut Stratippoclis exclamatio *Euge* sententia careat. Nec melius se habet hoc „ea iam domi pro filia“, quod dudum noverat Stratippocles. Haec lacunosae esse agnovit et supplevit Mueller, quod tamen supplementum cum plures versus desiderentur, per se incertum est.

Paucis versibus post 366:

Pro fidicina argenti minas se habere quinquaginta recte a Reinhardto est observatum summam pecuniae nullam offerre difficultatem ¹⁾, nec tamen versus ferri potest una cum proximo:

Quippe ego qui nudiustertius meis manibus dinumeravi quod, nisi vim adferre velis sermoni, nihil aliud significare potest quam: „dinumeravi *quinquaginta minas*“; illas autem non dinumeraverat pro amica, quam pater suam filiam esse rebatur. Tum haec (369 sq.):

1) Jahrb. l. l. p. 196: wir nehmen also an, der leno hat sich von Epidicus be-
reden lassen, eventuell zu sagen, ihm seien fünfzig minen gezahlt. Idem iam La-
wig perspexerat.

Ibi leno sceleratū caput suom inprūdens adligābit,

Quasi pro illa argentum accēperit, quae tecum adducta nūc est posse ad aliam fabulae conformationem referri Reinhardto darem (p. 196 sq.), si postrema illa *quae — est* abessent; nam nequaquam leno Athenis habitans accusari poterat, quod pro captiva puella Thebis a Stratippocle adducta pecuniam acceperisset. Manifesto is, qui hos versus composuit, oeconomiae oblitus erat, cum haec scribebat: debebat hanc sententiam exprimere: quam a te amatam putant, nempe pro Pseudo-Acropolistide, altera illa fidicina. Nec possum assentiri haec verba *sceleratum caput* indicio esse in fabula, ad quam haec pertinuerint, lenonem poenas dedisse. Malum quod „scelerato capiti” imminere potest hoc est tantum, ut pretium, utpote ipsius testimonio pro Telestide acceptum, ab eo repetatur. Sed si pro Telestide vendita cum aliqua, quamvis debili, iuris specie expilabitur leno, haec non esse debet captiva modo Thebis adducta. Ita vero non appareret, cur Stratippocles in bellum profectus fingatur, nec quomodo Philippa filiam amiserit; et abesse debet danista pretium accipiens. Omnino ista lenonis accusatio et expilatio nimis est inepta et fatua. Sequitur igitur ut verba illa (368) temere scripta esse credamus a titubante interpolatore; quae si re vera urgenda essent, non alia fabulae conformatio, sed plane nova fabula existeret. Quod si quis dicat haec verba „quae tecum adducta nunc est” corrupta esse, et manifesto significari Pseudo-Acropolistidem, pro qua nimirum falso testatus esset leno se pecuniam accepisse, eadem difficultate premetur. Ipsa enim Pseudo-Acropolistis ad convincendum lenonem erat adhibenda; nunc evanescit. Quae si exstantiorem locum in exitu fabulae habeat, cedere debet alicui in matrimonium. At cui? Seni decrepito Apocidi? An Chaeribulo? At huic apta erat soror Stratippoclis Telestis. An Stratippocli? sed huic domi aderat, quod amaret v. 653, vera Acropolistis. Periphanes suam habet Philippam. Si quid pro v. 370 legeretur in hanc sententiam: „quasi pro filia suppositicia non triginta, sed quinquaginta minas acceperit”, in promptu esset credere, lenonem ad viginti minas reddendas compulsum fuisse; nunc vero quae leguntur potius imperite consarcinata crediderim, quam ex retractatione nata. Iis quae dixi simul responsum est Goetzio, qui Act. Soc. Philol. Lips. VI,

1876 p. 286 de his agit. Nam si fabulae conformatio aliqua cogitari posset, ad quam quae istis versibus traduntur apta essent, ac versus tantummodo obscuritate offenderent, statuere possemus ex „abbreviatione” (Kürzung) illos natos esse. Ampliata haec et copiosius tractata nihilo magis in hac fabula locum invenire potuerunt, quam in breve coacta; itaque nullam habemus causam cur de malo „abbreviatore” potius quam omnino de interpolatore cogitemus. In improbandis his versibus mihi cum Goetzio convenit: dass der kürzende Uebersetzer, eben weil er kürzen wollte (?), *ein solches Kauderwelsch* verschuldet haben könne ist schliesslich nicht unmöglich. Sed distinguendum est inter retractatorem „Uebersetzer” (is prudenter agit) et ineptum abbreviatorem; nec video cur studium in breve redigendi ad ineptum per se ducat ¹⁾).

Itaque cum in hac scena III. 2 desint quae necessario adesse debebant (post v. 355), versus inveniantur, qui ad aliud actionis quasi momentum pertineant (349 sqq.), alia sint imperite conflata (366 sqq.), nascitur suspitio hanc scenam admodum lacunose traditam laciniis aliunde assumptis aut imperite compositis suppletam esse, ut quomodocunque agi aut legi posset.

Versus 349—351 delet Guyetus:

STR. Nam quid ita? EP. Quia ego tuum patrem faciam ~~per~~
[~~perenticidam~~].

STR. Quid istuc est verbi? EP. Nil moror vetera et volgata verba
„Peratim ductare”: hodie ego follitim ductitabo.

Sic Goetz.; pro *hodie* in libris est *at*; *perenticidam*, *peratim*, *folZitim* ex Camerarii emendatione sunt pro *parenticidam*, *peratim* (B), *follitum*. De reliquis emendationibus cf. Goetz. Quomodo haec accipienda sint, demonstrant sequentia: „nam leno omne argentum abstulit pro fidicina” illa, quam pater suam natam esse putabat; itaque pater semel perenticida factus erat, semel crimenam suam exenteraverat. „Nunc iterum ut fallatur pater

1) Non grave argumentum est hoc p. 286: für eine Kürzung sprechen namentlich die beiden letzten Verse [369, 70], für deren Entstehung uns bei dieser Annahme ein *notdürftiges* verständniss aufgeht. Quibus verbum non addo. Superior pagina 285 minus recte se habent: da er nun diesmal *im Begriff ist*, ihm fünfzig Minen abzuschwindeln. Sed magnus subinde dormitat Homerus. Res est ardua, quam suscepit Goetzius.

tibique auxilium adparetur", nimirum ut danistae pro captiva satisfiat. Minus recte igitur „*faciam* parenticidam", quoniam iam *fecerat*. Sed *iterum* facturus erat:

STR. Nam quid ita? EP. Quia *iterum* patrem *faciam* perent-
[ticidam.

Tuom abesse potest, cf. 354, 368. Ad „nil moror vetera et volgata verba" cf. Pseud. 123: „at hoc pervolgatumst nimis", O. Seyffert, *Studia Plautina*, p. 16. In proximis continuatur oratio: „*faciam* peratim ductare", ut in istiusmodi locis Plantinis fit. Curc. 30: „semper curato ne sis intestabilis. || Quid istuc est verbi? || Cautē ut incedas via: quod amas amato testibus praesentibus". Pseud. 608: „Immo vero ego eius sum Subballio. || Quid istuc verbist? || Condus promus sum, procurator peni". Ad usum infinitivi cf. infra 411: „ut ille fidicinam facete fecit nescire esse emptam tibi!" Necessario igitur requiritur: „peratim *ductari*", *faciam* patrem iterum peratim ductari. *Hodie* a Goetzio adscitum recte se habet, quamquam possunt alia ad versum supplendum excogitari, velut „p. ductari ego f. d." cum hiatu (quod ego malim), utique illud *at* libris traditum ferri non potest: „*faciam* perentitidam, at follitim ductitabo" debilem, vel potius nullam continent oppositionem.

332. Non óris causa módo homines aequóm fuit

Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,

Sed qui perspicere póssent [cor sapiéntiae

Igitúr perspicere ut póssint] cordis cópiam.

Tertio versu B manu prima *s. id* (manus secunda in rasura supplevit *ed: sed id*); fuisse videtur *si id*, quod veteres editiones habent; id Taubmannus non male animadvertit ex „praecipitancia recensoris" natum esse, qui non animadverterit π poni a lapicidis pro ϵ ; exempla complura olim iam notis (veluti *FAMILIAI*, *SAITVRNI* = *fameliae*, *Saeturni* pro *Saturni* Ritschl, Opuscc. IV. 271, 290) accesserunt e Pompeianis: *FILICITUR*, *ANSTITUIT*, cf. Fiorelli, Pompeii p. 71, 175, al. *Cor-possint* Goetz. praeunte Gepperto secluserit; nec dubitari potest de corruptione; sed *cordis copia* tamen mire dictum est. Si coniectura conceditur (nam totus Periphanis sermo misere corruptus est) tale quid olim fuisse crediderim:

Sed qui perspicere p[ossent] cor, sapi[ent]ia[e]
Quantam aut stultitiae haberet intus copiam.

Reliqua verba: „igitur perspicere ut possint cor” aut *variam* continent lectionem v. 384, aut cohaeserunt cum alio quodam, qui nunc hoc loco desideratur. Scilicet versus hic: „Fuit c[on]ducibile hoc quidem mea sententia”, qui in libris legitur post 393, ubi ferri omnino non potest, quo pertineat ambigunt editores. Brix, quem sequitur Goetzius, eum facit huius scenae septimum (post: *vitam* —); sed eo loco ista non sunt necessaria separantque magis quam in vulgata dispositione ea, quae sententiarum ordine cohaerent: „vitam ut vixissent olim *in adolescentia*, velut ego — quasi non plurima *mea* malefacta essent *in adolescentia*”. Melius collocabitur versus post v. 4, ubi iam explebit sententiam imperfectam. Habemus igitur:

Sed qui perspicere p[ossent] cor, sapi[ent]ia[e]

* * * * *

Igitur perspicere ut p[ossent] (sic scrib.) cor * *

Fuit c[on]ducibile hoc quidem mea sententia.

Quod licet sic supplere et cum Acidalio (vs. ult.) emendare :

Igitur perspicere ut p[ossent] cor, *speculum dari*

Fuit c[on]ducibile mea quidem sententia:

Ubi id inspexissent, cogitarent e. q. a.

Versus igitur ille: „fuit cond. —” sine dubio a loco suo aberravit; nam etiamsi malis credere, esse illum annotationem in margine appositam, de quo genere dixit Ritschl, *Parallelstellen im Plautus als Ursache von Glossemen*, Opuscul. II. p. 274 sqq., Goetz l. l. p. 247, tamen statuas necesse est pertinere ad v. 382, non ad 393, ubi nunc legitur. Quod ne nimis mirum videatur, aliud in proximis succurrit exemplum: quatuor enim versus 444—447, qui in libris leguntur post 430, iure statuit Goetz. a loco suo aberrasse. Sunt autem hi:

Atque haec stultitiam me illi vitio v[er]tere,

Egom[en]t quod factitavi in adulescentia,

Quom militabam: p[er]p[et]uis memorandis meis

Eradicabam hominum aureis, quando occiperam,

ex quibus duo postremi manifesto pertinent ad colloquium cum milite (433 sqq.), primus autem et secundus post 430 non apti sunt; de benivolentia erga filium dudum peroravit Periphanes

v. 393; in proximis amicum Apoeciden laudibus extulerat. Non possum autem mihi cum Goetzio persuadere verba „atque haec stultitias me illi vitio vortere, egomet quod factitavi in adolescentia” pertinere ad gloriationem bellicam, cui se nimis in adolescentia indulsisse coram milite fateatur Periphanes. Brevi ut dicam quid mihi in mentem venerit: versus illi collocati sunt in margine post 430, cum omissi essent; signisque quo pertinerent neglectis ibi locum suum invenerunt, cum duo priores 38 versibus ante (folium unum 2×19 hi explere potuerunt), duo posteriores 19 versibus post (i. e. una pagina: 431, 32, Inscr. scenae, 433—443, 443—452) collocandi fuissent¹⁾. Quae coniectura si incerta videatur, tantum fatendum certe est, primum istiusmodi additamenta diversis locis inserenda uno loco deinceps in codicibus poni, cuius rei notabile exemplum praebet Oblongus Lucretii (de quo cf. Munro ed. p. 22), porro apte locis indicatis inseri altero (449 aqq.)

ML. . . (tu is es?) Quemne in adulescētia

Memorant apud reges armis, arte duellica

Divitias magnas indeptum? PER. Immo si audias

Meas pugnās, fugias manibus dimissis domum: ²⁾

Quom militabam, pugnis memorandis meis

Eradicabam hominum aureis, quando occiperam.

ML. Pol ego magis unum quaero, meas quoi praedicem

Quam eum, qui memoret suas mihi,

priore (392) illa: „atque haec”, rell. Sed praestabit nunc totum Periphanis sermonem v. 382—393 quemadmodum a me suppletus est, hic apponere:

1) Vix opus est monere, hac computatione non excludi, ut versus unus alterve (nam rarius hoc in senariis) in duas partes fuerit in archetypo divisus, sed hoc, cum utrobique et ante et post 430 fieri potuerit, rationes non subvertuntur. Et sic possunt etiam pro scenae inscriptione duo versus numerari.

2) *Manibus* non esse sollicitandum apparet, ut recte animadvertit Goetz., ex loco Pseud. 841: „odos dimissis manibus in caelum volat. || Odos dimissis manibus? || Peccavi insciens. || Quidum? || Dimissis pedibus volui dicere”, ubi „dimissis manibus currere” nisi in consuetudine vulgari dictum esset, non adscriberet odori poeta, nam enim festivitatem quandam quaerit, sed emendat pravam loquendi consuetudinem, ut in eadem fabula 711: „Attuli hunc. || Quid? attulisti? || Adduxi volui dicere”. Et recte *dimissis*, non *dem.*; est enim: dispensis, iactatis manibus, ut fit in leri cursu, cum palliolum in collum reiciunt, ne manus impediat „Manibus dim. currere” nihil est nisi celeriter currere.

Non óris causa módo homines aequóm fuit
 Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,
 Sed qui perspicere póssent cor, sapiéntiae
Quantam aut stultitiae habéret intus cópiam.
 Igitúr perspicere ut póssent cor, *speculúm dari*
 Fuit cónducibile meá quidem senténtia:
 Ubi id ínspexisent, cógitarent póstea
 Vitam út vixissent ólim in adulescéntia.
 Velut égomet dudum fili causa cóperam
 Animí med excrucíare, quasi quid fílius
 Meus déliquisset méd erga, aut non plúruma
 Malefácta mea essent stólida in adulescéntia.
 Atque haéc stultitíast me fíli vitio vórttere,
 Egomét quod factitávi in adulescéntia:
 Profécto delirámus interdúm senes.
 Sed húc meus sodális, e. q. s.

„Malefacta *solida*” sibi imputare Periphanem, (quibus nihi¹
 boni admixtum est, scelera) non videtur probabile. Itaque *stolida* dedi.

490. Nam pró fidicina haec cérva subpositást tibi.

Cerva accessit ex Ambrosiano, reliqui omittunt. Velim scire-
 quomodo hoc explicant R. Mueller et Goetz. Vereor iis iniuriam
 facere dicendo de Iphigeniae sacrificio illos cogitasse. Vi-
 deatur de eiusmodi reminiscentiis, quas nunc dicimus, in Plauto
 non temere admittendis Geppert, vol. I studiorum Plautinorum.
 Exstitit fortasse duplicata littera C ex *haec vera*: *HAECERUA* ex
HAECUERA, ut legendum sit: „nam pró fidicina vera haec subpo-
 sitast tibi”, i. e. pro f. vera haec fidicina subp. est tibi.

573. PHIL. Quis istaec est, quam tu ósculum mihi férre
 [iubes? PER. Tua filia.

Propter dactylum male divisum „dare iubes” coniicit Müller,
 qui de Ritschelii praecepto, quod cum Lachmanniano de dacty-
 lico pro trochaeo non substituendo una formula admodum per-
 spicua complexus est, copiose egit in Nachträge zur Plautini-
 schen Prosodie p. 13 sqq., cum quibus cf. Luchs, Hermes VI, 1872
 p. 264 sqq. praesertim 276—280. Certius me iudice est v. 541.

Pláne hicinest is, qui in Epidauro prímus pudicitíam mihi
[pepulit
ferri non debere *primus pu-*; tam sententia quam metrum postu-
lat *prius pu-*. Initio versus malim: *hic illest*; sic addito *is*,
quod in libris deest, non est opus. Scripserim, ut versus
exaequantur: „Certo haec illast, quam in Epidauro” — „Pláne
hic illest qui in Epidauro” — Nam quod libri habent *certo*
east, rem non conficit; apparet enim ex B, lacunam fuisse post
illa verba hoc fere modo:

539. PH. Di boni visitavi — antidhac?

PER. Certo east * * * * *

PH. * * * * *

540. PER. * * * quam in Epidauro e. q. s.

541. PH. Plane hic illest e. q. s.

Versus 538—541 octo versus in A occupaverunt; in B. post
eas 540 sequitur spatium 25 litterarum, unde apparet non
tantum versus aliter distributos fuisse in A, sed etiam quaedam
desse.

Versus 597—599 secludit Goetz auctoritate Ambrosiani.
Leguntur autem v. 596 sqq., haec:

PH. Quíd, ob eam rem istánc emisti, quía tuam gnatám
[ratú's?

Quíbus de signis ágnoscebas? PER. Núllis. PH. Quare
[filiam

Crédidisti nóstram? PER. Servos Épidicus dixit mihi.

PH. Quíd si servo alitér visumst, non póteras novisse
[óbsecro?

600. PE. Quíd ego, qui illam ut prímum vidi númquam
[vidi póstea!

Versus 597—599 „quamvis omissi in Ambrosiano tamen ne-
cessarii sunt propter versum antecedentem et sequentem, qui
nisi quae in B J interposita sunt servantur male cohaerent.
„Videntur oculi aberravisse propter similia initia versuum [596,
„599, 600.]”:

„Quid ob eam

„Quid si servo

„Quid ego qui.”

Sunt ipsius Goetzii verba, quae cur nunc improbet nescio (Anal. p. 93). Vereor ne Ambrosiani auctoritas, qui hodie „im-perat, haud servit”, editori imposuerit. „Quid ego” v. 600 non respondet versui 596 „ratus es” (oportebat „quidni ego”) sed v. 599: „si servus decipi se passus est, tu non poteras scire?” „Non poteram, inquit, quod ipsam non noveram”, vel „quomodo? ego qui non noveram?” Non video quid hic offendat nisi accentus v. *aliter*; malim: „quid si servost áliter visum? nón poteras nosse óbsecro?” Forma disyllaba *nosti* etiam infra 637 restituenda est: „Nón me novistí? || Quod quidem nunc véniat in mentém mihi.” Leg.: „nosti? || *Nón* quod.” De „de signis agnoscere” cf. Holtze I. 56.

648. STR. Núnc enim tu meá's. TEL. Soror quidem édepol,
[ut tu aequé scias.

Desidero *mecum*; cf. Asin. 332: „ánimum advorte ut aéque mecum haéc scias.” Fortasse:

Núnc enim tu mea's. || Sórór quidem edepol, út tu mecum
[aequé scias.

675. Dúodecim deis plús quam in caelo déorumst inmortalium.

„Vexaverunt, inquit Goetz., versum docti usque ad hunc diem.” Sed non sine causa; haec enim si solvas, accipis ineptam sententiam: „plus deorum immortalium, quam in caelo est, duodecim deis”, ut dii, qui nunc auxilio sint Epidico, duodecim plures sint quam dii caelestes. Respicitur ad; 610: „si undecim deos praeter sese secum adducat Iuppiter, ita non omnes ex cruciatu poterunt eximere Epidicum.” Gloriabundus idem Epidicus omnes sibi suppetias ferre dicit duodecim, quare hoc numero aegre caruerim (C. F. W. Müller: „plures di, oder nimio plus quam [quantum]”). R. Mueller: „duodecim di plus-que quam in coelo adeost immortalium,” sed in hac exultatione illud *que* languet. Suspisor compendium *quām* (pro *quantum*) male intellectum esse et versum per *plus* suppletum:

dúodecim dei, quántum in caelo déorumst inmortalium.

i. e. deorum quidquid in caelo regit, noto usu v. *quantum*: Pseud. 37: „at te di deaeque, quantumst —.” Poen. I. 3. 23: „quantum Acherunte est mortuorum”. Aul. 782: „ut illum di

immortales omnes deaeque, quantumst, perduint", cf. supra 213 et al. Duodecim dii nunc sunt omnes, qui sunt in caelo, consentes, qui a Iove in consilium adhibentur. „Bis sex caelestes medio Iove sedibus altis Augusta gravitate sedent." cf. Preller, *Myth.* p. 61.

485—495 admodum corruptos iudicat (arg. entstellt) C. F. W. Müller p. 633 quoniam verba Periphanis: „unde haec gitor gentiumst? equidem hercle argentum pro hac dedi" confessionem erroris contineant, quae pugnet cum sequentibus, quod, modo recte pronuntientur, minime necessarium est; porro quod 491 „senex tibi os est sublitum plane et probe," qui quasi epilogus est eorum, quae miles probavit et quo maledicit seni, inutilis post reliqua trahatur (hinkt bedenklich nach); denique quod inter 494 et 495 certo (*gewiss*) aliquid desit. Ex argumentis unum dandum est v. 492 „pugnasti homo es" esse corruptum, de quo nemo dubitat:

Euge! euge! Epidice frugi's: pugnasti homo es,
in quo *homo es* pro interpretamento ad *frugi* adscriptum habet
loetz., exempli causa proponens: „pugnasti bene." Sed illud
pugnasti minus aptum est sequentibus: „qui me emunxisti mu-
cidum minumi preti;" melius *purgasti*. Atque in altero illo
versu *minumi preti* non latinum est, aut, si pro genetivo qua-
ritatis habetur, ambiguum ad quem referatur; ante hoc inse-
atur: *homo's*. Homo minumi pretii, ut homo multi cibi, et
ilia est parvus, qui parvo constat, frugalis, ut priore versu
licebatur. Scribendum igitur:

Euge! euge! Epidice! frugi's, purgasti bene,

Qui me emunxisti mucidum, homo's minumi preti!

Finem scenae misere laceratum esse ac vix sanabilem (v. 517—525) Muellero assentiendum est.

Non de nihilo hausta sunt quae Weisius affert ut spurios
demonstret v. 660—665. Postquam agnovit Epidicus sororem
et cum ea domum intravit, relictus in scena servus Thesprio-
nem vocat ex domo Chaeribuli, quo ille se iubente domino con-
tulerat (68):

Thésprio, exi istac per hortum: abí domum. auxilió mihi

Mágnast res: minóris multo fácio quam dudúm senes.

Rémeabo intro ut ádcourentur ádvenientes hóspites.

Éadem haec intus édocebo, quae égo scio, Stratíppoclem.

Nón fugio. domi adéssé certumst, néque ille haud obiciét mihi
Pédibus esse próvocatum. abeo íntro: nimis longúm loquor.

Primo versu recte sic scripsit Goetz. pro: „per hortum adfer domum auxilium mihi”; Mueller pros. p. 605: „ac fer domum auxilium mihi”, quae mutatio sane lenior est, sed Epidicum Thesprionis opem implorare pugnat cum proximis. Goetzi emendatione recepta concidunt dubia Gepperti, Plaut. Studiën I. p. 78. Weisius: (versus 660—665) mihi „videntur a vero „poeta et a re ipsa alieni. Cur enim Ep. Thesprionem iubet „exire *per hortum*, quasi clanculum? Cur autem advocato in „sui vicem Thesprione tamen ipse quoque introit? Ut doceat „Stratíppoclem? quae dudum scire potest, atque nunc ex ipsa „puella discere.” Haec igitur Weise ad h. l. Sed paulo ante Epidicus haec dixerat: „cetera haec posterius faxo scibis” tum „ego ad vos Thesprionem iussero huc transire.” Itaque Thesprion, qui in postica aedium parte esse fingitur, nunc quo citius domino praesto sit per hortum ire iubetur. Id poeta sic ordinavit, ne cogeretur Epidici et Thesprionis congressum enarrare et nota repetere. Reliquit solum Epidicum in scena poeta, ut mutatum eius animum explicaret: qui antea timidus erat in sequente scena intrepidus domini minas contemnit. Versus tamen 662 et 663 languent, nec necessarii sunt. Epidicus adspicit advenientes Periphanem et Apocidem: quos decrepitos senes cum animadvertit, sponte periculum subit: „non fugio”. Post hunc versum plane alius factus est, et abiturus est intro („ab eo intro”). Haec est iustior poetae causa intromittendi. Pro illis duobus versibus melius placeret alius, quo adventus senum nuntiaretur.

Praeter hunc locum unus est etiam in posteriore fabulae parte, qui retractationis suspicionem possit movere, v. 564. Ibi Periphanes de filia sua ficta ad Philippam verba faciens:

nám postquam audiui filio

Éx meo servo *illam éssé captam*, cóntinuo argentúm dedi,

‘Ut emeretur.

Quem locum non video quomodo explicem, nisi ut credatur Periphanes hoc ad placandam Philippam pro tempore comminisci. Philippae filia „hostium erat potita”; iam ut persuadeat

ei, puellam, quam domi haberet, esse illam filiam, hanc quoque bello captam dicit. Probe noverat Epidicum eam a lenone emissam. Diu fuerat apud hunc et a Stratippocle amata. Sane istiusmodi quid spectatores turbare potest; sed fatendum omnino est, poetam in hac fabula parum perspicuitati compositionis studuisse. Duae sunt fidicinae, usque ad finem fabulae ἀνώνυμοι, quarum prior, vera Acropolistis, sub nomine Telestidis a Periphanis domo est ¹⁾; altera *fingitur* esse Acropolistis. Tertia denique puella, captiva illa, est vera Telestis. Melius errorem exclusisset, si ab initio utramque fidicinam nomine distinxisset et nomen filiae Periphanis memorasset.

Versus 724—731 Goetzio p. XXV ex duplici recensione videntur consuti; cuius sententiae haec tantum causa affertur quod v. 729 (voluit 728):

Ep. Numquam hercle hodie, nisi me orassis; solves . . .

parallelus sit v. 724:

Ep. Numquam hercle hodie, nisi supplicium mihi das, me
[solvi sinam.

Argumentum satis infirmum. Post v. 724 tergiversatur Periphanes, et promissis quibusdam placere studet Epidicum, sed frustra. Epidicus quod postulaverat iterum exponit; tum deum Periphanes effugium non videns ad preces descendit. Reinhardt, l. l. p. 198 postremam scenam suppositam statuit: wir müssen uns deshalb wenigstens denken, dass an stelle der letzten schlussscene des Epidicus eine oder zwei andere gestalten haben, in denen ausser dem inhalt der jetzigen schlussscene die berückung des leno, die heirat des Periphanes und der philippa, die enthüllung dass Telestis die Tochter beider sei, das weitere geschick des Stratippocles und vielleicht des soltes und der Acropolistis dargestellt war. De lenone supra dictum est; Periphanis et Philippae matrimonium factum se sponte consequitur ex benevola ratione, qua Philippus eam accipit et v. 166 sqq.; Telestidem esse filiam eius ex crepundiis v. 639 apparet. Militis cur in fine ratio habeatur non magis

) Olim hoc iam turbas dedit: v. 568 Periphanes in libris iubet Acropolistidem dire, quod nomen ignorabat. Recte ibi „Telestidem” restitutum est; sed vetus nomen est et iam in A.

causa est quam cur Pseudo-Acropolistidis; uterque servit acti-
oni: secundariae sunt personae, quae tantum ut solvatur com-
plicatio adhibentur et porro abesse possunt. Stratippocle quid
factum sit, dubium Reinhardto videtur; nam etsi agnoscit indi-
cari posse quomodo ei satisfactum sit v. 653 („tibi quidem
quod ames praestost — fidicina illa — opera mea”), tamen
inclinat potius in eam partem, ut existimet destinatam a patre
uxorem (190, 267, 283) Stratippocli datam esse. Quod etsi
fieri *potuit*, tamen non necessarium videtur. Mentio illa desti-
natae uxoris obiter iniicitur in priore fabulae parte, et for-
tasse si illa una cum altera retractata fuisset, plane abesset,
nisi forte poeta hoc matrimonium pro callido scilicet bardi
Apocididis consilio haberi voluit, quod, cum animus Stratippo-
clis iam alienatus esset a fidicina, frustra fuerit. De Telestide
nihil amplius audimus, quam fuisse Periphanis filiam, Stratip-
poclis sororem. Sequitur inde illam liberam factam esse. Po-
tuisset huius cum Chaeribulo coniugum fabulae adiici. Et
fortasse multo plura. At hoc non quaeritur, sed num satis-
factum fuerit desideriis spectatorum, quos Plautus habuerit.
Mihi, cum videam in aliis quoque fabulis partem eventus divi-
nationi spectatorum relinqui, et reputem in omnibus paene
solutiones inter se admodum similes esse, ut spectatores eas,
vel verbo, vel imperfecte indicatas de suo facile possent sup-
plere, hoc praeфраcte negandum non esse videtur. Utique pos-
trema scena tam bene est comparata, ut ea non facile caruerim.

Traiecti, M. Januario, 1879.

C. M. FRANCKEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. IV. 65. 6. Ἀμφιαράου πρὸς Ἀδραστον βασιλεύοντος περὶ τῆς
βασιλείας, non de regno contendebant sed de bello Thebanis
inferendo. Itaque scribendum περὶ τῆς CTPATελας. Vetus la-
cuna imperite expleta est.

C. G. C.

AD LUCIANUM.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

(Continuatur ex pag. 97 h. v.)

Pergam in emendando Luciano, sed non antequam emendavero verba mea ab operis corrupta pag. 97, ubi in Philopatridis cap. III (sic, non II) πολύωτον σαυτὸν ἀναπέφηνας adnotatur: L. ἀνέφηνας. Nempe volueram ἀπέφηνας, i. e. *te ostendisti*; manifestum est enim hoc composito opus esse eo sensu, non illo. Supra scripta, ut fit, varia lectio αν(α) has turbas dedit. Sed mea culpa factum est quod ibidem p. 86, nondum satis explorato scribendi usu Lucianeo iniuria tentavi in libello *Pro imaginibus* cap. 17 verba οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸ ἐστῆς ἐγραψάμην, requirens formam activam. Ἐγραψα sane scripssissent veteres, quibus γράφεσθαι h. s. est *pingendum curare*, sed tamen nihil est certius quam Lucianum subinde forma media uti pro activo sine ullo discrimine. Ita in dialogo qui *Imagines* inscribitur cap. 23, vs. 2 legitur: τὰς εἰκόνας, ἣν τε τὸ ἀνέπλασας τὴν τοῦ σώματος καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, ubi debuerat ἔγραψα. Ibidem cap. 12 εἰκόνα γραβάμενος, et 19 σὺ δ' ἄλλας γράφου, ubi deteriores tantum add. γράφε exhibent. Add. *Pro Imag.* 6 extr., al. Simili incuria Lucianus non solet distinguere inter usum verbi medii διδάσκεσθαι et activi διδάσκειν, et λοιδορεῖσθαι usurpat ubique etiam iis locis, in quibus veterum usus postulasset verbum activum λοιδορεῖν, quod verbum ille prorsus ignorat. Nam in *Caromenippo* 30, ubi olim soloece legebatur λοιδοροῦσι τοῖς λησίον, iure e libris correctum est δνειδίζουσιν. Eodem certinet creberrimus usus verbi διακονεῖσθαι pro activo διακονεῖν, quo veteres constanter utebantur, alia.

Quod pag. 90 Luciano reddere me primum putabam in *trag.* c. 14 πεπαρώδεται, id iam Solanum vidisse postea madverti, et ῥθιον pro ῥρθιον in *Rhetorum praecept.* 3 notatum reperio ex ipsa Reitziana. Sed tam egregiam litem non ab omnibus receptam esse, qui poteram suspicari.

His igitur praemonitis, pergam faciamque initium a *So* ubi legitur cap. 2, vs. 9 ἀλλὰ τοῦτον ἄγε — δείξας ἐμὲ — δίδασκε παραλαβὼν λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρ καὶ ἐρμολυφέα. Praeter ultimum vocabulum, quod Cobetus requirente analogia mutavit in ἐρμολύφον, ut ἐρμολύφος paulo ante praecessit, alia sunt quae in his moveant suspicionem. Primum enim requiro τοῦτονι, infra cap. 7 aequè vitiose legatur παρὰ ταύτης ἀπέ; δχήματος — δείξασά τι δχημα. Quicumque enim reputat rimis locis Lucianeis codices servasse iota demonstrativum ad veterum exemplum hic scriptor utitur de iis quae quis demonstrat, nec maiore fide librariorum in veterum orationum praesertim et comicorum scriptis eam litteram, quae apud quiores in desuetudinem abierat, servasse, non dubitabit reponere τοῦτονι, ταυτησί, τουτουί. Et vel ii qui de his tent concedent, opinor, v. c. in *Piscatore* 4 extr., ubi e Χρῦσιππος οὗτος — καὶ Ἀριστοτέλης ἐκείνος — καὶ ὁ οὗτος Πυθαγόρας, casu in ultimo pronomine iota desit. Deinde nescio an insiticius sit in *Somniis* loco infinitivus quo deleta nascitur nota constructio Attica verbi διδάσκειν. Quis, ut hoc utar, ignorat Euripideum illud e *Stheneboe*

ποιητὴν δ' ἄρα

ἔρω δίδασκει, καὶ ἄμουςος ἢ τὸ πρὶν?

In ipsis verbis sequentibus Luciani: δύναται γὰρ καὶ φύσεώς γε, ὡς οἶσθα, τυχὼν δεξιᾶς, ἐτεκμαίρετο δὲ τὰ τοῦ κηροῦ παιδιαίς ita ultima vocabula sana esse credi si quis mihi ostenderit Graece dici posse παίζειν τι ἐκ. Sin minus, probabilius habebō Lucianum scripsisse τοῦ παιγνίου, ut aptissime dicerentur, quae deinde commixta e cera plostella, buculi, eculei, homunculi. Cf. *Dial.* VII extr., ubi Vulcanus de virga Mercurii: ἐγὼ ἔδωκα αὐτῷ παίγνιον εἶναι. Nec mihi quidem displicet *Deor.* dial. VI 3 extr., ubi Iuno ad Iovem καὶ ὄλως κτῆ,

εἰδὶὰ τοῦ ἔρωτος σύ γε, legeretur παίγνιον, ut Plato ἄν-
τον θεοῦ τι παίγνιον vocavit, vel lenius etiam παίγνια,
Arist. Eccl. 921. Sed fieri potest ut ibi vulgatae scripturae
aliquid praesidii in nota locutione παιδιὰν ποιεῖσθαι τινα.

lap. 4. ἀποδρᾶς οὖν ἐκείθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχῆς
ιολύζων (l. ἀναλύζων cum libris TUXV) καὶ δακρύων τοὺς
πλμους ὑπόπλεως, καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην καὶ
μῶλωπας ἐδείκνυον (l. ἐδείκνυν)· καὶ κατηγοροῦν πολλήν τινα
ἡται, προσθείς ὅτι ὑπὸ Φθόνου ταῦτ' ἔδρασε, κτέ. Verba
— σκυτάλην, satis otiosa propter sequentia, num ipse Lucia-
addiderit multum dubito ob Graecitatem, si quidem cum
ctatur potius imperfectum, ut sequitur ἐδείκνυν — κατηγό-
, tum pro τὴν σκυτάλην requiras τὰς πληγὰς vel certe τὸ
σκυτάλης. Deinde necessarium videtur: καὶ κατηγοροῦν
ἡν τινα ὠμότητα (τοῦ θείου), προσθείς ὅτι κτέ. Insuper
requiro προστιθείς. Tum sequitur soloecum illud:
ανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοι-
σαμένης, quod in superiore scriptiuncula parechesi corrup-
putabam ex ἀγανακτησάσης, fieri potest ut vere, sed
en subdubito, propterea quod nunc video in cod. A. pri-
n manum habere ἀνακτησαμένης, ne sic quidem male,
lo simul corrigas: ἀνακτησαμένης δὲ (με) τῆς μητρὸς,
π vero mater me consolando quasi aegrum restituisse. Inter-
i enim ἀνακτᾶσθαι usurpari pro ἀναλαμβάνειν notum est,
multum obstat quod sequitur κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς καὶ
σκυτάλην ἐννοῶν, ut felici coniectura Steigerthalius sana-
librorum lectionem νύκτα ὄλην.

lap. 9 de meo inseram necessariam voculam scribendo:
ν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔσει τῷ σώματι πονῶν κὰν τούτῳ τὴν
σαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανὴς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα
ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς (δὲ) τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν
δον. Quippe sola verba ὀλίγα — λαμβάνων causam reddunt
puorum, sed ἀφανὴς, ταπεινός et εὐτελής inter se respondent.

lap. 12. ἂν δέ τι σπουδῆς ἄξιον [ἢ καὶ] τοὺς φίλους ἢ καὶ
πόλιν ὄλην καταλαμβάνη. Proxime vero Sommerbrod-
e Schmiederi coniectura deleta καὶ edidit ἢ τοὺς φίλους.
i multum dubito num hic satis recte sibi respondeant ἢ et
αὶ, et haud scio an praestet delere ἢ καὶ ut dittographiam

sequentis ἢ καί, quod video Lehmanno quoque placuisse.

Cap. 13. *Χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσει καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψει καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας.* Iuvat hic apponere ipsius Luciani (cui utilissimum libellum tribuere non dubito) verba, quibus acerrime perstringit Lexiphanem, in cap. eius libelli 35 sic scribentis: Τὸ δὲ πάντων καταγελαστότατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι ὑπεραττικὸς εἶναι ἀξιῶν — ἐγκатаμιγνύεις τοῖς λόγοις, ἃ μὴ δὲ παῖς ἄρτι μανθάνει ἀγνοήσειεν ἄν· οἷον ἐκεῖνο πῶς οἷι κατὰ γῆς δύναι ἡγήμην ἀκούων σου ἐπιδεικνυμένου, ὅτε χιτώνιον μὲν καὶ τὸν ἀνδρεῖον φοῦ λέγεσθαι — τίς οὐκ οἶδεν ὅτι χιτώνιον μὲν γυναικὸς ἐσθῆς —; quae verba simul eo consilio adscripsi ut emendarem, inserto necessario substantivo *χιτῶνα*, quod elapsum videtur post τὸν ἀνδρεῖον. Sufficere vero ea verba putas an non sufficere ad demonstrandum librariorum culpa in *Somnii* loco scribi *χιτώνιον τι*, et corrigendum esse *χιτωνίσκον τινὰ*, et eadem opera *De merc. cond.* 57 init. *χιτωνίσκον ὑπόσαθρον* pro *χιτώνιον*? Sed praeterea suspectum habeo, quod in fine eorum quae adscripsi legitur *κοπέας*, pro quo ex cap. 3 restituendum arbitror *ἐγκοπέας*. Fortasse per crasin scriptum fuerat *καὶ ἐγκοπέας*, unde facile fieri poterat *καὶ κοπέας*. Quod modo dicebam de *χιτῶνι* vitiose scripto pro *χιτωνίσκος*, prorsus idem valet de barbarismo a Luciani librariis et alibi commisso et in *Somnii* cap. 16, ubi legitur τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενοι pro ἀποπετόμενος, de quo quia pertinaciter editores talia retinent, vel hodie utile est repetere nota Luciani verba ex eiusdem Lexiphanis cap. 25, ubi post modo laudata sequitur: καὶ ἄλλα πολὺ τούτων προφανέστερα οἷον τὸ ἵπτατο καὶ τὸ ἀπαντόμενος καὶ τὸ καθεσθεῖς οὐδὲ μετοικικὰ τῆς Ἀθηναίων φωνῆς. Cf. *Pseudosoph.* 7 ἵπτασθαι δὲ ἐπὶ τῇ πέτεσθαι πολλῶν λεγόντων. Ὅτι μὲν ἀπὸ τῆς πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφὲς ἴσμεν. Responsi ratio satis obscura est. Gesnero iudice grammaticus sic iocatur „Quantum ex usu populari verbi huius „intelligo, a πτήσει derivant ἵπταμι: indicare volunt usu „verbi, se intelligere, haec duo cognata esse: sunt boni „etymologi.” Si hoc voluit, falli tamen videtur. Formatum enim est ἵπτασθαι non a πτήσις, sed a novo radice πτα, quem sumserunt ex πτῆναι, ad analogiam verbi ἰσάναι, ἴσασθαι.

Cap. 16. ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκταραχθεὶς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον. Licet innumeris paene locis in editionibus sic vulgetur, ubi sententia est ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, facio tamen cum antiquioribus criticis eiusmodi locis requirentibus notam formulam ἐμοὶ δοκεῖν, quia lineolam, qua littera N exarari solet, innumeris locis periisse constat.

Cap. 18. καὶ τοίνυν καὶ γὰρ τοῦτον τὸν θνείρον ὑμῖν διηγησάμενον κείνου ἔνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπονται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πένιας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὴν ἥττω ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγεννή διαφθείρων. Sic male edidit Iacobitzius e libris AFQM pro altera scriptura τὰ ἥτω, quam recepit Reitzius, corruptam a librariis qui ἥττω speram referebant ad φύσιν. Sed male sic scribitur pro τὰ εἶρω, cuius abusus, sequioribus non incogniti, an alia exempla apud nostrum reperiantur ignoro.

Prometh. es in verb. 5 δέδοικα δὲ μὴ καὶ τοῦμὸν κάμηλος ἐν λίγυπτοις ἦ, οἱ δ' ἄνθρωποι τὸν χαλινὸν ἔτι αὐτῆς θαυμάζωσι καὶ τὴν ἀλουργίδα. Neque cur ἔτι addatur satis assequor neque comparationis rationem expedio, quandoquidem Aegyptii cameli renum et purpuram ποικιλίαν admirati esse dicuntur in praegressis: Ἰσχυροὶ — ἐπεδείκνυτο αὐτοῖς — κάμηλον — καὶ ᾤετο ἐκπλήγειν τῷ θεάματι. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν κάμηλον ἐφοβήθησαν καὶ λίγου δεῖν ἐφυγον ἀναθορόντες, καίτοι — ἀλουργίδι ἐπέσρωτο καὶ χαλινὸς ἦν λιθοκόλλητος. Sententia igitur suadere videtur: — οἱ ἄνθρωποι τὸν χαλινὸν οὐδὲ ταύτης θαυμάζωσι καὶ τὴν ἀλουργίδα, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸ ἐκ δυοῖν τοῖν καλλίσοιν συγκεῖσθαι, διαλόγου καὶ κωμωδίας, οὐδὲ τοῦτο ἀπόχρη εἰς εὐμορφίαν, εἰ μὴ καὶ ἡ ὕψις ἐναρμόνιος καὶ κατὰ τὸ σύμμετρον γένοιτο. Nec corrupte ratio obscura est. Litteris ου absorptis terminatione vocali praecedentis, ex δὲ ταύτης factum est δ' ἔτ' αὐτῆς, et hinc τι αὐτῆς.

Nigris. p. 61, 6: καὶ ὅλως, καθάπερ ἐν πελάγει καὶ νυκτὶ πολλῇ φερόμενος, ἐς πυρσὸν τινα τοῦτον ἀποβλέπω. Corrige ὡς καὶ κτλ. i. e. ἀποβλέπω ἐς τοῦτον ὡς ἐς πυρσὸν τινα, de quo loquendi genere saepius egit Cobetus. Cap. 11 init.: καὶ ταῦτα, σὺ διήλθες, ἐβουλόμην ἂν εἰρῆσθαι μοι, ἀκεῖνα δὲ, ὅτι οὐχ ἦς οὐδ' ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε, ῥῆσίν τινα περὶ πάντων ἐρῶ· πάνυ ἄρ' τοῦθ' ἡμῖν ἀδύνατον. Quia de una re agitur, requiro κά-

κεῖνο. Cap. 18, 2 καθάπερ ὁ Ζεὺς τὸν Ἑκτορα, ὑπεξαγαγὼν ἑμαυτὸν ἐκ βελέων, Φησὶν,

ἐκ τ' ἀνδροκτασίας ἐκ θ' αἵματος ἐκ τε κυδοιμοῦ
Φησὶν, pro quo meliores libri habent Φασὶν, insiticiū videtur.
Cap. 24 πῶς γὰρ οἷει τὴν ψυχὴν διατεθεῖσθαι μοι, ὅταν ἴδω
τούτων τινὰ, μάλιστα τῶν προβεβηκότων, ἀναμειγμένον πο-
λάκων ὄχλῳ καὶ τῶν ἐπ' ἀξίας τινὰ δορυφοροῦντα καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ
δεῖπνα παραγγέλλουσι κοινολογούμενον, ἐπισημότερον δὲ τῶν
ἄλλων ἀπὸ τοῦ σχήματος ὄντα καὶ φανερώτερον. Primum
requiro διατίθεσθαι pro διατεθεῖσθαι, non tantum quod hae
forma non solet L. cum faece Graeculorum uti pro διακεῖσθαι,
sed etiam quia Praesens est aptius, quod idem valet de loco
Imaginum cap. 10 nuper a me correcto, ubi postea vidi omnes
codices excepto B. servare veram lectionem διατίθεμαι. Ita
Scyllh. cap. 9 extr. rectissime legitur: καὶ ἔμελλον οὕτω διατε-
θήσεσθαι τὴν γνώμην, ἰδὼν πόλιν ἀκμάζουσαν, non διακεί-
σεσθαι. Deinde suspectum est quod post ἐπισημότερον sine vi
additur καὶ φανερώτερον. Quanto malim γεραρώτερον,
venerabiliorē! Nec sane aspernarer, si a codicibus oblatum
esset παρηβηκότων (pro προβεβηκότων), quod rei indi-
gnitatem etiam augeret. Cf. *Timon.* 2 extr. Illud tamen tolera-
Vid. *Abdic.* 13. Verborum τοῖς ἐπὶ τὰ δεῖπνα παραγγέλλου-
σι asperitatem male reddiderunt vertendo cum iis qui coe-
nam VOCANT, debebant enim IMPERANT. *Vocare ad coenam* enim
καλεῖν ἐπὶ δεῖπνον quis nescit? Cap. 25 πλείω δὲ ἀποφέρειν
τῶν ἄλλων ἀξιοῦσιν; Expectaveram verbum medium ἀποφεί-
ρεσθαι, quod de *apophoretis* Lucianus usurpat *Convio.* c. 38.
Contra verbum activum sollemni usu adhibetur de servo elo-
cato mercedem (ἀποφοράν) domino suo referenti. Cap. 31 extr.
καὶ τοῦτο δὴ τὸ [ἐν ταῖς τραγωδαῖς τε καὶ κωμωδαῖς] λεγόμενον,
ἤδη καὶ παρὰ θύραν εἰσβιαζόμενοι. Sommerbrodtius iam delevit
verba τραγωδαῖς τε καὶ, sed probabile est non magis reliqua quae
inclusi esse genuina. Memoratur notum illa aetate proverbium,
quod si comici alicuius dictum esset, potius scripturum fuerat τὸ
τοῦ κωμωδιοποιῶ aut simile quid, ut arbitror. Τὸ λεγόμενον pro-
prium esse de proverbii in vulgus notum est. Cap. 37 τὸ δὲ
(sc. βέλος) ἐνεχθὲν εὖ μάλα ἐντόνως καὶ διακόνψαν ἄχρι τοῦ διελευθ-
μένει τε καὶ πολὺ τοῦ φαρμάκου ἀφίησιν, κτέ. Conieci ἐμ-

et ἐνίησιν, quorum hoc superscriptum est in cod. A. ut varia lectio. Xenophon Memorab. I. 3, 12: ἐνίησι τὰ Φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Aeschylus ap. Plut. Mor. 87 F: οὐ γὰρ ὁ δράκων, Φησὶν, ἐνῆκεν

ἀλλ' ἐνέκισε

δεινὴν σωματὸν ἐκφυσὶν ποδὶς λαβών.

quibus verbis cf. *Plut. et Luc.* p. 41.

Iudicio vocalium cap. 2 extr. Sigma dicit: ὡς ὀλίγου δεῖν ἀγαγόντα μηδὲ ἐν γράμμασιν ἀριθμεῖσθαι, ἐν ἴσῳ δὲ κεῖτο ὁ ψόφου. Recte quidem editores repudiaverunt alteram nem τοῦ φόβου, sed tamen valde suspectum habeo genetivum Hemsterhusio et Lehmanno, quorum hic τοῖς ψόφοις, illo τῷ corrigebat. Mihi prae utrovis placet: ἐν ἴσῳ δὲ κεῖσθαι ὁ φόφ. Quippe Lucianus respicere mihi videtur ad Platonem in Theaeteto p. 174 E: τό τε σίγμα τῶν ἀφώνων ἐστὶς τις μόνον. Quod paulo ante editur ἐπεὶ δ' ἐς τοσοῦτον πλεονεξίας τε καὶ ἀνοίας mendosum esse mihi constat, L. scripserit ἀπονολίας, quod coniecit Hemsterhusius, quod cl. cap. 4 init. et 8 extr. probabilius arbitror ἀνο-, de quo reponendo video cogitasse Lehmannum quoque, male repudiasse tuentem vulgatam, neutiquam me iudicandam. Non saniora duco verba subsequenter: δέος δὲ οὐ μοι ἐπὶ τοῖς τῆς ἀποθλίψεως ἐπέρχεται τῆς ἐμαυτοῦ, falsa mihi videtur Madvigii coniectura, vel ob sequens etai non ferenda, ἐπιούσης ἀποθλίψεως. Conieci ἐπὶ οἷς, i. e. *his de causis*, ut ἐπὶ c. Dat. de causa movente rara est. Vid. v. c. Demosth. p. 558, 9; p. 578, Xen. Mem. I. 2, 61, alibi. Luc. deor. dial. 1 extr. Cap. t. Δίκαιον οὖν οὐχ ὑμᾶς, οἱ δικάζετε νῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματα τῆς πείρας ἔχειν τινὰ φυλακὴν. Pro eo quod illa vi additur νῦν requiro μόνον, cuius vocabuli duae litterae ante simile NO a librario neglectae periisse vir, et in fine sententiae correxerim: οὐχ ὀρῶ τίνα τρόπον ντάξεις τὰ νόμιμα, ἐφ' οἷς ἐτάχθησαν τὰ κατ' ἀρχάς, ν pro ἐτάχθη, quod de industria substitutum videtur, cui fraudi fuerit locutio adverbialis τὰ κατ' ἀρχάς. Cap. .: ἐπ' Ἀττικὴν δ' ἦλθε καὶ ἐκ μέσης αὐτῆς ἀνήρπασεν ἀνδρὸν Ἑτμηττον. Immo vero τὸν Ἑτμησον rapuisse di-

citur τὸ ταῦ, mutato nomine eius in Τμηττον. Locum, ut saepe, perdidit interpretatio. Felicius evaserunt ipsa praegressa, ubi recte editur: περιέσπασε δὲ καὶ μελισσῶν οὐκ ὀλίγας.

Extrema verba opusculi ὃ δὴ σαυρὸς εἶναι ὑπὸ τούτου μὴ ἐδημιουργήθη, ὑπὸ δ' ἀνθρώπων ὀνομάζεται nec Cobeti coniectura ἀπὸ, i. e. ad *huius formam*, nec Madvigiana σαυρωθῆναι pro σαυρὸς εἶναι, multo fiunt, me iudice, tolerabiliora. Fluxisse mihi videntur e scholio ad verba proxime praegressa et una litura delenda esse.

Timon. 2 extr. τὰ ὧτα ἐκκεκώφῃσαι. Recte omnes libri praeter A ἐκκεκώφωσαι. Cap. 6. 6 ἀνιχρότερον τοῦτό γε. Require superlativum. Cap. 7 init. Mercurius de Timone: οὗτός ἐστιν ὁ πηλάκις ἡμᾶς καθ' ἱερῶν τελείων ἐξιάσας ὁ νεόπλουτος, ὃ τὰς ὅλας ἐκατόμβας κτέ. Iure Sommerbrodtius haesit in vocabulo νεόπλουτος usurpato pro ὁ νεωστὶ ἐτι πλούσιος ὢν, dubito tamen num satis probabiliter expunxerit, siquidem ne magistellus quidem note vocabulo tam inauditam vim tributurus fuisse videtur. Quare potius cogitaverim de aliqua corruptela. Venit in mentem ἡ νεὼς πλουτίσας, qui *templa ditavit*, donariis scil., quae coniectura si vera est, simul transponendum: οὗτός ἐστιν ὁ νεὼς πλουτίσας, ὃ πολλὰκις ἡμᾶς κτέ., ne quae ad idem genus pertinent disiungantur. Sed ea ipsa transpositio me deterret, quare fieri potest ut aliud lateat, quod non reperio. Cap. 8 extr. ὅτι οἱ πλουτοῦντες παρ' αὐτοῦ μάλ' ὑπεροπτικῶς παρέρχονται οὐδὲ τοῦνομα [εἰ Τίμων καλοῖτο] εἰδότες. Frigidam annotationem, quam arguit soloecum καλοῖτο pro καλεῖται, auctori reddiderim. Cap. 12 init. καὶ μονονουχὶ δικράνοις ἐξεώθει με τῆς οἰκίας, καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν ἀπορρίπτουντες. Num ii, qui ignem manibus excutiant, dici possunt *illum tantum non furcis expellere*? Si non possunt, an Lucianus dederat: καὶ καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν (sc. ἀπορρίπτουντες) ἀπερρίπτει? Saltem nec ferri potest vulgata, nec sufficit cum Fabero ante καθάπερ inserere voculam καί. Certior est eorum quae mox sequuntur emendatio. Miror enim neminem haesisse in his: ἐπ' ἐκείνους, ὧ Ζεῦ, πέμπε με τοὺς αἰσθησομένους τῆς δωρεᾶς, τοὺς (εὖ insere cum Cobeto) πεμπόντας, οἷς τίμιος ἐγὼ καὶ περιπόθητος. Nam ne Timon quidem, ad quem Plutus dicit ire se nolle, non erat animadversurus

beneficium, ut opinor, sed *gavisurus* eo non erat; itaque Pluto dicendum fuit: ἐπ' ἐκείνους, ὃ Ζεῦ, πέμπε με τοὺς ἱεθισμένους τῇ δωρεᾷ. Cap. 26 med. ὑπερορᾶσθαι νομίζοντες πρὸ σοῦ, ὅτιπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐώρας αὐτούς. Non si quis a sompno non videt, sed si quis te non aspiciat, habes iustam causam suspicandi te ab eo contemni. Quare utique corrigendum: ὅτιπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν προσεώρας αὐτούς. Praepositionem πρὸς scriptam ταχυγραφικῶς saepe a librariis negligi in vulgus notum est. Cap. 32 τουτοιςὶ παραδοῦσα [τῇ Σοφίᾳ καὶ ᾧ Πόνῳ]. Deleantur verba invecta ex cap. 31. Non enim hi oli sunt, quos Lucianus designat pronomine demonstrativo, sed *κάρτερια* et *Ἀνδρεία*. Cf. quoque cap. 33 init: καὶ ὑμεῖς ἐ, ὃ Πόνε καὶ Σοφία καὶ οἱ λοιποί, ἀκολουθεῖτέ μοι. Cap. 4 Lucianus, nisi fallor, ad veterum exemplum orationem sic composuerat: Τί βουλόμενοι δεῦρο ἥκετε, ἄνδρα ἐργάτην καὶ μεθεφόνον ἐνοχλήσοντες, ἀλλ' οὔτι χαίροντές γε, μισροὶ ἄντες ὄντες· ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς αὐτίκα μάλα βάλλων ταῖς βώλοις αἰ τοῖς λίθοις συντρίψω. Sic enim alibi solet, velut in *Sompnio*. Gallo p. 703, 4: ὁ δὲ — ἀφ' ἐσπέρας εὐθύς ἦδε κέκραγεν, ἀλλ' οὔτι χαίρων γε· ἀμυνοῦμαι γὰρ ἀμέλει σε — συντρίβων ἢ βακτηρίᾳ. In *Timone* hodie legitur: ἀλλ' οὐ χαίροντες πῖτε. Cap. 42 αὐτὸς δ' ἦδη πᾶσαν πριάμενος τὴν ἐσχατιάν, ὑργίον οἰκοδομησάμενος. L. ἐνοικοδομησάμενος. Cap. 3 soloece scribitur Οἶμοι τὸ μετὰφρενον pro τοῦ μεταρένου. Cap. 57 ᾧ μὲν πέντε δραχμας, ᾧ δὲ μνᾶν, ᾧ δὲ μιτάλαντον. Soloece sic scribitur pro τῷ μὲν — τῷ δὲ — ᾧ δὲ, iudice ipso Luciano in *Pseudosophista*, quem iniuria iudam ei abiudicant, cap. I. vers. fin., neque in genuinis nostri scriptis multa, si ulla, istius abusus exempla reperies. Post *Auca* legitur: ἐμοὶ δὲ — ἱκανὸν εἰ ταυτηνὶ τὴν πῆραν ἐκπλήσας παράσχοις. — *Timon*: — πρὸ τῆς πῆρας — Φέρε σοι τὴν ἰφάλην ἐμπλήσω κονδύλων. Dubium non est quin utroque loco scriptor eodem verbo composito usus sit, quod utrum ἐκμπλάνει an ἐμπιμπλάναι fuerit non aequae facile dictu est. Metius tamen videtur ἐκπλήσας — ἐκπλήσω, quia ἐκμπιμπλάναι, e. *explere*, *saturare* plus est quam ἐμπιμπλάναι, *implere*, et elius denotat cum *Thrasyclis* insatiabilem cupiditatem tum inplebilem iram *Timonis*.

Halcyon. 3 extr. l. καὶν (pro καί) ἐνθυμηθέντι γὰρ τῷ δέο ἐπέλθοι καὶ τὰς ἀτραπὰς ἐκείνας κτέ. Cap. 4 extr. τῷ δαιμονίῳ δὴ — εὐχερῇ τυχὸν ἴσως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καὶ λεῖα. Nusquam alibi λεῖος, *laevis*, usurpatum vidi pro ῥᾶδιος, utcumque videtur ea metaphora apta et naturalis. Ut legi, ut conieci depravatam esse ex ΛΙΑ, λίαν, idque totidem litteris nunc video exstare in cod Σ; καὶ λίαν, dictum ut καὶ πάνυ, καὶ σφόδρα, καὶ μάλα, non est infrequens. Vel sic tamen dubito; Cap. 5. init.: Τίς δ' ἀνθρώπων — νοῆσαι δύναιτ' ἂν ἢ ὀνομάσαι τι τῶν τοιούτων; οὐδὲ γὰρ εἰπεῖν ἐφικτόν. Nemo mortalium ita loquitur aut cogitat, sed dicere solemus: *quo pacto aliquis dicat quod ne cogitari quidem possit?* Quare transponatur: Τίς — εἰπεῖν δύναιτ' ἂν —; οὐδὲ γὰρ νοῆσαι ἐφικτόν. Quo ducit quoque quaestio Socratis: Φράσαις ἄν; In eodem capite extremo dubito num sana sint verba ταῦτα γὰρ τοῖς νέοις, ὥσπερ εἶπον, παιδίας οὐδ' εἰς νοῦν ἔλθειν δυνατόν φαίνεται, quia vix satis causae erat cur scriptor adderet verba ὥσπερ εἶπον. Malim certe τοῖς οἷοις περ εἶπον παιδίους. Modo enim dixerat: τὰ νήπια ταυτελῶς βρέφη, τὰ πεμπταῖα ἐκ γενετῆς ἢ δεκαταῖα. Interpolator explanandi causa superscripserat νέοις, nisi fallor.

Prometh. 2 ἢ οὐχ [ἱκανὸς εἶναι] σοι δοκεῖ ὁ Καύκασος καὶ ἄλλους ἂν χωρῆσαι δύο προσπατταλευθέντας. Clamat addita vocula ἂν magistelli esse duo vocabula quae inclusi. Nam Graecum est ἱκανός εἰμί τι ποιεῖν ἢ πάσχειν, sed nullus ibi voci conditionalis locus. Cap. 4 Mercurius Ἐκπρόθεσμον μὲν, ὃ Προμηθεῦ, τὴν ἐφ' ἑαυτῷ ἀγωνιεῖ καὶ [ἐς] οὐδὲν δέον. Deleatur importuna vocula. Cf. Mortuor. dial. XXVII. 1, ubi ut h. l. formula significat: *sine ulla utilitate, sine ulla spe proficiundi*. Ibi tamen omittit optimus codex Marcianus 436, et quum οὐδὲν δέον alibi non hoc significet, sed *quum nihil opus sit*, non diffiteor me etiam hic verba καὶ — δέον abesse fere malle. Cogitavi quoque de rependendo καὶ ἐς οὐδὲν πλεον, sed praepositio huic formulae addita habet aliquid insoliti. Videant alii. Cap. 18, p. 202 ὅπου γε καὶ εἰ τὸ πᾶν τοῦτο πῦρ ὑφελόμενος κατεκόμεισα ἐς τὴν γῆν — οὐ μεγάλα ὑμᾶς ἡδίκουν. Quia de una agitur iniuria rectius omnes codd. praeter B habent μέγα, sed optimi libri scriptura praeterea celat necessariam voculam AN.

Deorum dialog. IV. 2 init. οὐδὲ βωμὸν εἶδες ἐν τῷ Γαργάρι

ῥοντος καὶ βροντῶντος καὶ ἀστραπᾶς ποιοῦντος. Dicitur enim ποιεῖν ὕδωρ pro ὕειν, sed ποιεῖν ἀστραπὴν pro ἀστράπτειν litum est. Fuitne ἀστράπτοντος, an, si placuit scriptori periphrastice, ἀστραπᾶς ἰέντος? *Facere fulmina* Vulerat et Cyclopus, ut arbitror. VIII, 1, 9 παντὶ τῷ θυμῷ. ætum habeo articulum. XIII. 1 extr. ἀνδρῶδες δ' οὐδὲν εδειγμένος. *Praestare est ἀποδείκνυσθαι*, itaque leg. ἀπο-
μένος. XVI. 1 med. λοξὰ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα [πρὸς ἐκά-
της ἐρωτήσεως] ἀποκρινόμενος. *Suum reddatur interpreti.*
L. 1, 4 μαινομέναις ταῖς γυναῖξιν συνών. Ineptus est arti-
de mulieribus non ante memoratis. Rectius libri deterio-
mittunt, sed quia est in optimis A B, latere suspicor τισι.
pro τῷ γυναικίῳ τούτῳ γραμματικῷ e cod. X receperim
τῷ, quod agnoscit Schol. Voss. XX. 5, p. 257, 6 εὖ
ς, [καὶ] οὕτω ποιῶμεν. Insiticiū videtur καί, quod recte
v. c. Mort. Dial. XII extr. εὖ λέγεις· οὕτω ποιῶμεν, ib.
xtr. Εὖ λέγεις· χώρει παρὰ τὴν ἀγαπωμένην, et ita saepis-
Sed iterum peccatur infra D.D. XX, 10 med. Εὖ λέγουσι τὸ
τοῦ κεσοῦ, [καὶ] ἀπόθου, ubi ne verba quidem τὸ —
genuina mihi videntur, denuo Mort. dial. X. 2 in. εὖ
ς, [καὶ] οὕτω ποιῶμεν. Cf. ibid. XIX, 1 et 2, ubi post εὖ
ς recte est asyndeton. Sed redeo ad Deor. dial. XX, ubi
7 in verbis Paridis: τὸ δ' ἐμὸν αἶγα μὲν αἰγὸς ὀποτέρα
ίων καὶ δάμαλιν ἄλλης δαμάλεως, τάχ' ἂν δικάσαιμι κατὰ
τέχνην deleatur manifestum emblemata ἄλλης. Ibidem cap.
xtr. haereo in verbis ἦν γάρ με, ὦ Πάρι, δικάσης εἶναι
ἶν, ἀπάσης ἔσει τῆς Ἀσίας δεσπότης et mox 12 iterum in ver-
ικάσης καλήν. Pulchras enim omnes deas in confesso erat,
Paridi occumbebat ferre sententiam, quaenam esset ἡ καλ-
sive ἡ καλή, ut κατ' ἐξοχὴν dicebatur in mali inscriptione
ΛΑΗ ΛΑΒΕΤΩ. Vid. cap. 7. Accedit quod altero loco
deest necessarius Infinitivus εἶναι. Male fortasse nostro
cleres rescribendo priore loco δικάσης εἶναι (τὴν) καλήν et
riore δικάσης (εἶναι τὴν) καλήν, nam fieri potest ut utro-
loco quae hodie leguntur nihil aliud sint quam interpreta-
a genuinae lectionis: ἦν γάρ με — κρίνης, ut dicebat
is Atticorum, i. e. ut veteres tragici loquuntur: κρίνης
ν, si victoriam mihi tribueris. XXV, 1, 11 supple εἰ ἐπεί-

σθην (τῷ) υἱῷ πολλὰ ἱκετεύοντι. XXVI, 1, 2 πότερος ὁ Κάτωρ ἐστὶ τούτων ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης; Usus et ratio postulant καὶ pro ἧ. Utramque voculam difficulter distingui ideoque saepe confundi notum est.

Dialog. marin. I, 4, 5: καὶ τὰ μὲν κέρατα πήχεις ὥσπερ ἦσαν. Expectes certe ὥσπερ πήχεις, sed enim cervi cornua non erant huius lyrae quasi, sed revera πήχεις. Quare ὥσπερ expunxerim. III, 1 extr. Nept. Γυναικὸς — ἐρᾶς. Alph. Οὐκ, ἀλλὰ πηγῆς. Nept. Ἡ δὲ ποῦ σοι γῆς [αὕτη] βεῖ. Dele emblema. IV, 3 init. suspectum habeo κοτύλας dictum pro κοτυληθόνας, quod substituendum videtur pro illo. V, 2 extr. καὶ τίς ἤξει ἀπαγγέλλων. Utrumque recte dicitur ἤκει τις ἀγγέλλων et — ἀγγελλῶν, sed illud de eo qui alia de causa veniens aliquid nuntiat, hoc de eo qui eo ipso consilio venit, ut aliquid nuntiet; quare hoc et similibus locis requiro futurum. VI, 1 ἐπυθόμην γὰρ ἥτις καλοῖτο. Graecum est ὅτι καλοῖτο, quod saepenumero a Graeculis corrumpitur, velut in Convivio, cap. 16, 2. Ib. 2 extr. requiro ὁπόταν (δ') αἰσθῇ προσιοῦσαν αὐτὴν et mox 3 init. Καλή (γ'), ὃ Τρίτων, καὶ ὠραία παρθένος. VII prope fin. οὐκέτι [τὰ] κέρατα οὐδὲ οὐρὰ καὶ δίχτυα τὰ σκέλη. Recte articulum omittunt duo codices. X, 2 del. αὐθις cum uno codice. Dittographia natum videtur ex praegresso ἀναΔΤΘΙ. Ex verbis enim vicinis (ἔτι — ἤδη — ἤδη) apparet numquam Delum, ante tempus quo insula facta est, φανεράν fuisse. XI, 2 εἰ ποθὶ ἄλλοθι. Graecum est εἰ ποὺ ἄλλοθι. Parechesi corruptum. XIV, p. 323, 5 ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κατόπτρου. Sic Iacobitzius in ed. Teubn. secutus cod. B. Rectius in ed. maiore olim omiserat articulum cum reliquis libris. Si quid tribuendum boni libri auctoritati, possis: ἐπὶ τοῦ κατόπτρου. XV, 2, 6 ὥς τε τὴν Εὐρώπην τολμῆσαι καὶ ἀναβῆναι αὐτόν. Immo ἐπ' αὐτόν. Quo sensu ἀναβαίνειν sit verbum transitivum, nemo erit docendus. Contrarium errorem in *Lucio* cap. 52 prope fin. [ἐπὶ] τὴν γυναικα ἀναβήσεται castigavi in *Plut. et Luc.* p. 78. In ipsis sequentibus libenter una litura deleverim verba ὥς μὴ ἀπολισθάνοι, pro quibus in F est ὥς μὴ ἀπολισθοίη (sic) νέοντος. Sunt enim nimis otiosa.

MORTUORUM DIALOGI I, 2, 1 ὅπως δὲ εἰδῶ μάλιστα, ἐποῖά τίς ἐστὶ τὴν ὕψιν; Immo πῶς. Huiuscemodi vitia nascuntur e:

cripto interpretamento *εἰπέ*, ut docere potest lectio cod. F. δὲ ὅπως εἰδῶ. Paulo post e verbis Diogenis βούλει καὶ αὐτοὺς ἐκείνους ἐντεῖλωμαί τι [τοὺς φιλοσόφους] eximatur lemma invectum e proxime praegressis. II, 1 med. Plut. τὶ γὰρ φασιν, ὧς Μένιππε; Sententiam non esse: *cum ista dicunt, quae ista sunt quae dicunt*, docet Menippi responsum Ἀληθῆ, itaque legendum *τὶνα ταῦτά φασιν*, κτέ. V, 1 Plut. Ἐκεῖνον, ὧς Ἑρμῆ, ζῆν ἕασον ἐπὶ τοῖς ἐνεθήκοντα ἔτεσιν — ἐπιμετρήσας αὐτὰ, εἰ δὲ οἶόν τε [ἦν], καὶ ἔτι πλεῖω. Interpolatori latur ἦν, quo addito significaretur, aetatem centum octo- annorum a Mercurio homini tribui posse, sed minime- tium annorum centum octoginta unius. Contra, si expunxe-

Plutus dicet Mercurio licere fortasse vel longius aevum- ini concedere. Ita enim supplendum cogitatione *ἐς/ν*. Pro- esse librariorum ad ellipses explendas constat, sed ibi tantum, falso explent ut h. l., in flagranti deprehenduntur. Cap. 2 utique revocanda antiqua lectio *ἐπελπίζει* pro *ἐλπίζει*, d transitive usurpari nequit. Deinde legitur: καὶ ὅλως ἀει- δόντι ἰοικᾶς ἔρρωται πολὺ μᾶλλον τῶν νέων. Neque θανόντι pedestri oratione Attica recte habet pro ἀποθανόντι neque rates *semper mortui similis* est, sed *moribundi*, opinor, et *qui in eo sit ut moriatur et iam mori desideret*. Intelligis me conicere θανατῶντι; nec de nihilo est quod et deest propositio et optimi libri ABO exhibent θανοῦντι. VI. 2 p. 1, 3 ἢ τὸ τελευταῖον εἰδέναι ἐχρῆν —, ἵνα μὴ μάτην [ἀν-] ὅς ἐθεράπευον. Deleri ἂν iubet syntaxis Graeca, quam vo- lum librariorum non expedites nudum indicativum post coniunc- tiones finales, sedulo addere solent. Pauci loci Luciani felici- ter evaserunt.

Cap. 4 ὧς ἔγωγε ὅσον (οὐκ insero) αὐτίκα οἰόμενος ἐπιβή- ναι αὐτὸν τῆς σοφοῦ ἐπεμπὸν τε πολλὰ κτέ. Qui nuper in *resbericht des philologischen Vereins* pag. 23 contra coniectu- ram meam τῆς πυρᾶς vulgatam tueri conatus est tribuens verbo ἐπιβαίνειν vim τοῦ λαγχάνειν O. Wichmann non reputavit verbum intransitivum βαίνειν non βήσω esse sed βήσομαι, e res me praecipue movit ut de restituenda HomERICA for- mula cogitarem. Insuper vellem unum saltem vir doctus lo- cum attulisset sive ex Luciano sive ex antiquiore scriptore, quo

verbum *ἐπιβαίνειν* prorsus sic ut h. l. usurpatum sit. *Seti* enim manifestum esse arbitror h. l. non tueri nota illa *Homeric*a et tragica: *ἐπιβαίνειν εὐφροσύνης, τέχνης, ἀναιδείης, τερπωλῆς, δόξης, εὐσεβίας*, nec pseudo-lucianum τοῦ λόγου *ἐπιβαίνειν*, ex quibus exemplis apparet abstractas tantummodo, non concretas notiones, verbum *ἐπιβαίνειν* h. s. admittere. Sic ubi vero *ἐπιβαίνειν* iungitur cum concretæ notionis substantivo, necessario retinet propriam significandæ potestatem, nec facile quis *ἐπιβαίνει* σοροῦ, qui in loculum descendit, sed *ἐμβαίνει* εἰς σορόν, si per iocum sic de mortuo dici possit.

Cap. 4 med. τῇ μεγαλοδωρεῇ. Ab analogia unice commendatur altera forma hic et ubique restituenda *μεγαλοδωρί*. Cap. 5 init. et fin. pro ζώοις, quod Ionicum et poeticum est, ex aliis libris corrigatur ζῶης. IX. 1 extr. post γέρον excidisse videtur ὦν, quod recte bis additum videbis in cap. 2. Cap. 3 supple: ἐς τὸ φανερόν μὲν ἕκασον (ἂν) αὐτῶν κληρονόμον ἀπολιτῶν ἔφασκον. Cap. XI. 1 καὶ οἱ μάντεις, οἳ τε ἀπὸ τῶν ἄστρον τεκμαιρμένοι τὸ μέλλον οἳ τε ἀπὸ τῶν ὄνειράτων, ὧς γε Χαλδαῖον παῖδες. Ultima verba si genuina sunt, certe transponenda post τὸ μέλλον, si quidem non oneirocritica sed astrologia est Chaldaeis propria, sed potius releganda in marginem, nihil enim erat cur Lucianus adderet, et prava orationis forma arguuntur. Cap. 4 βαλαντίων. Hic et ubique vocabulum scribatur per duplex λ, quod demonstratur versu Aristophaneo Ran. 772:

τοῖς λωποδύταις καὶ τοῖσι βαλλαντιοτόμοις.

ut recte eum constituit Lachmannus. XII, 4 οὐκ ἤξιωσα, τῶν Μακεδόνων ἀρχὴν περιέπων, ἀγαπᾶν ἄρχειν ὀποσῶν δ πατὴρ κατέλιπεν. Verbum ἀγαπᾶν, *contentum* esse, requirit participium, ἄρχων. Cap. 5, p. 387, 3 καὶ ἵνα σοὶ μὴ τὰ ἐν Τύρῳ μηδὲ τὰ ἐν Ἀρβήλοισι διηγῶμαι, [ἀλλὰ] καὶ μέχρι Ἰνδῶν ἤλω κτέ. Voculam inclusam deleverim, nec sequens καὶ genuinum esse praesto. Cap. 7, p. 389, 4 Σκηπίων ante ἐγὼ abesse melim. Caeterum pro Σκηπίων, quod ter in hoc capite legitur, constanter in bono cod. B apparet forma vere Latina Σκίπιων, quae haud scio an ubique Graecis scriptoribus reddenda sit. XIII, 1 med. περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ὁμοία ἐλέγετο. Hamsterhusius coniecit ὁποῖα. Debuerat οἷα, aut, quod placuit Madvigio, οἷσθ' οἷα. Cap. 2 init. οὐ γὰρ ἐφθασα ἐπισκηψαί

τι. L. *ἱπισκῆψας*, ut recte est XVII, 1 οὐ φθάνω βρῖξας et alibi saepe. Locum *Ver. Hist.* I, 30 extr. iam correxi in *Plut. d. Luc.* p. 86. Cap. 6 init. 'Ἄλλ' οἶσθ' ὃ δράσεις; Graecitatem poscere *δρᾶσον* saepius docuit Cobetus. XIV, 1 ἄλλ' ἐδεξάμην τὸ μάντευμα ὡς χρήσιμον ἐς τὰ πράγματα [οἰόμενος εἶναι]. Duo ultima vocabula esse interpretem arguit ὡς. P. 398 in. suppl. ταῦτα γέλως (ἄν) ἦν, ut recte sequitur ἡ τίς οὐκ ἂν ἐγέλασεν. IV, 3 init. "Ομῶς τί [οὖν] ἂν τις πάθοι. Particulam conclusionem abesse malim. Soloece mox editur a Iacobitzio τῶν ἐταλῶν ὅσοι περὶ σέ ἐσμεν ὧδε, quod *hic* significat, non *hic*. Recensissime olim ex aliis libris edebatur οἷδε. XVI, 2 οὐ δίδνω σε ἐν ὄντα ἐκείνον, ἀλλὰ παρεδέξατο ὑποβολιμαῖον [*Ἡρακλέα παρ*] *π.* Cod. Marc.: *Ἡρακλέα ὑποβολιμαῖον ὄντα* et Parisiensis d. *ὑποβολιμαῖον ὄντα Ἡρακλέα* exhibentes ducunt ad veram actionem. Praepositio *παρ* male repetita videtur ex *παρεδέξατο*. (VIII, p. 407, 1 τί θα) (δὲ?) καὶ δέει τοῦ πιεῖν; οὐ γὰρ σῶμα χεῖς. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἐν Λυδία που τέθραπται, ὅπερ καὶ πεινῆν ἐλθὶς διψῆν ἐδύνατο, σὺ δὲ ἡ ψυχὴ πῶς ἂν ἐτι ἡ διψώης ἡ πίσις; Quia non tam de potu agitur, quam de appetitu, malim *erte*, etiam propter oppositionem: πῶς ἂν ἐτι ἡ διψώης ἡ πειώης; Cum tamen boni libri BO om. ἡ ante διψώης et pro *πίσις* habeant *πίσις*, potius deletis verbis ἡ *πίσις* scripserim *ῶς ἂν ἐτι διψώης*; Respondet Tantalus: τοῦτ' αὐτὸ ἡ κόλασις ἐστὶ, τὸ διψῆν τὴν ψυχὴν ὡς σῶμα οὔσαν. XVIII, 1 in. melius ac. articulum, quo reliqua nomina propria carent, non e libris quibusdam addidisset ante *Ἐμπεδοκλής*. P. 409, 2 e Mercurii ratione eximas glossema τὰ δὲ; nam ἐκεῖνα ἂ πάντες — *αυμάζουσι* non tantum ad haec respiciunt sed etiam ad *κραία*. XX. 4 Ἐμπεδοκλῆς — ἡμίεφθος ἀπὸ τῆς Αἴτνης παρών. Inspectes potius ἡμιόπτος, *scitissus*, ut mox de eodem sequitur *ἀπηνθράκωσεν*. Similiter in *Gallo* cap. 2 καὶ βοῶν κρέα *ωκώμενα* ἡμίεφθα, ubi est in codice ἡμίεφθα καὶ ὅπτα et in aliis ἡμιόπτα. Ecce vero tertius locus *Ver. Hist.* II. 23 extr., ubi de eodem Empedocle dicitur: ὁ μέντοι Ἐμπεδοκλῆς ἦλθε μὲν ἐν οὗτος, *περίεφθος* καὶ τὸ σῶμα ὄλον ὥπτημένος, ubi *περίεφθος* corrigi nequit, nisi simul deletis verbis sequentibus, ut illius glossemate, quod equidem suspicari non ausim. e eodem rectius in *Icaromenippo* cap. 13 dicitur: *ἀνθρακίας* τις

ἰδεῖν καὶ σποδοῦ πλέως καὶ κατωπτημένος. XXIII. 1 med. *Pl* τοῦτον μὲν τὸν ἔρωτα — πάντες νεκροὶ ἔρῳσι, πλὴν οὐδεὶς αὐτῶν τύχοι. Probabilius videtur αὐτοῦ, i. e. τ. τ. ἔρωτ XXV. 1 ἀπάντων εὐμορφότερον. Scribendi usus postulat perlativum, quem habent vett. edd., sed prave scriptum per Cap. 2 τὸ δὲ κρανίον ταύτῃ μόνον ἄρα διακρίνοιτο κτέ. Nec sariam particulam ἂν Dindorfius inseruit post verbum. Mel eam substituisset pro vocula ἄρα, quae hic rectius abe XXVI. 1 extr. οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μετασχεῖν ὅλως τὸ τερπνὸν ἦν. Non sufficit cum Herman inserere μή, nam qualem illi voluit sententiam, sic fere e enuntianda: οὐ γὰρ ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἄλλ ἄλλων μετασχεῖν τὸ τερπνὸν ἦν. Subveniunt duo boni codd. l qui αὐτῷ omittunt, quo abiecto correxerim sententia aliquantu diversa, sed quam contextus postulat: οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀεὶ ἀ καὶ ἐνίοτε μὴ μετασχεῖν ὅλως τὸ τερπνὸν ἦν, non enim semper fruendo sed et aliquando omnino non fruendo voluplas e Ad μετασχεῖν e proxime praegressis assumendum αὐτῶν, i. τῶν ὁμοίων, ἡλίου, φωτός, τροφῆς κτέ. Notum est illud μετ βολὴ πάντων γλυκύ, nec plane absurda est interpolata scriptu ed. Augustanae ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μεταβαλεῖν ὅλως τ. τ. η. Ca 2. Men. ὅρα — μὴ περιπίπτῃς σεαυτῷ καὶ ἐς ταῦτό σοι ὁ γος περιπέσῃ. Vel coniectura restituenda fuerat antiqua vulga περισῆ, merito probata Hemsterhusio. Error unde natus e vides. Cf. Tyrannic. 18. Mox cap. 7 init. pro ὁ δανειστικός Reitziana revoca ὁ δανειστής. Sed ubi finem inveniam, si vel omnes lectiones afferre, quae e veteribus editionibus revocand videantur? XXIX extr. ἐπὶ Τρωσὶ δικασαῖς. Constructio va dubia (pro ἐπὶ — δικασῶν), cuius non aliud novi exempli quam quod editur ap. Demosth. p. 416, 28 ἀλλὰ μὴν καὶ ἐ τοῖς δικασαῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων. Aut ἐν corrig dum videtur, aut παρὰ, quod est in Reitziana. Reliqua aliud tempus reservabo ¹).

1) His iam prelo subiectis, accepi Fritschii recensionem nondum absolutam, posthac diligenter usurus sum. Eo praesidio hucusque destitutus si saepius acta rim, ignoret mihi lector.

AD TIBULLUM.

Elegiarum I, 1, 41. ¹⁾

Non ego divitias patrum fructusve requiro,
Quos tulit antiquo condita messis avo:
Parva seges satis est, satis est requiescere lecto,
Si licet, et solito membra levare toro.

Iners et otiosum *solito* a poeta abiudicandum videtur. Victui simplici et rusticano, quo se contentum esse affirmat, congruit torus non molli pluma fartus, sed palea dura stipulisque. Quamobrem vulgatae praetulerim lectionem, quae exstat in Excerptis Parisinis, *solido*.

I, 3. 3. Me tenet *ignotis* aegrum Phaeacia *terris*;

Abstineas avidas, Mors modo nigra, manus.

Nescio quid offensionis habent illa „Phaeacia me tenet ignotis terris.” Est dictio certe insolentior, neque satis perspicio, quo iure Corcyra, insula Romanorum navigatione tunc celebris, ignotas terras habere dicatur; quas quales intellexerit poeta docet vs 39: „Nec vagus *ignotis* repetens compendia *terris* Presserat aeterna navita merce ratem.” Forsitan rectius scribatur

Me tenet *ingratis* aegrum Phaeacia *tellus*.

f. Paneg. Mess. vs. 78: Finis et erroris miseri Phaeacia tellus.

7. Nunc, dea, nunc succurre mihi (nam posse mederi

Picta docet templis multa tabella tuis).

Malim *fixa*; figendi verbum enim in votivis solemne est. Iuvenalis XII, 100: Legitime *fixis* vestitur tota tabellis Porticus; Verg. en. III, 287: clypeum postibus adversis *figo*; XII, 767: nautis im venerabile lignum, Servati ex undis ubi *figere* dona solebant.

4, 9. O fuge te *tenerae* puerorum credere turbae;

Nam causam iusti semper amoris habent.

1) Usus sum recensione, quae Baehrensii v. cl. cura nuper Lipsiae in lucem prodiiit.

Pro *tenerae* conicio *temere*.

33. Vidi iam iuvenem, premeret cum *senior* aetas,

Maerentem stultos praeteriisse dies

Corrigendum videtur *senior* aetas. Cf. Curtius VIII, 9, 32: Vivos se cremari iubent, quibus aut *senis* aetas aut incommoda valetudo est.

El. I, 4. 65:

Quem referunt Musae, vivet, dum robora *tellus*,

Dum caelum stellas, dum vehet amnis aquas.

Pro *robora* conieceram *pabula*, quia inepte *robora* cum *tellure* universe dicta copulari videbatur. Secundae me curae meliora docuerunt. Forte fortuna enim in locum Ovidianum incidi Tibulliano simillimum, qui legitur Ibis 139:

Robora dum montes, dum pabula campi,

Dum Tiberis flavas Tuscus habebit aquas,

Bella geram tecum.

Quid Tibullus re vera scripserit iam nunc non dubium videtur. *Robora* intactum relinquendum, sed pro *tellus* scribendum erit *saltus*. I, 5, 7. Parce tamen, per te furtivi foedera lecti,

Per Venerem quaeso compositumque *caput*.

Pro *caput* conicio *latus*. „Componere *latus*” pro „coire, concumbere” poetis frequens est; cf. Lucilii fragm. VIII, 270 (Lachmanni): Tum *latu' componi* lateri, et cum pectore pectus; Propert. II, 2, 11: Mercurio et Sais fertur Boebeidis undis Virgineum primo *Composuisse latus*; Ovid. Epist. XIX, 138: Has certe pluresque canunt, Neptune, poetae Molle *latus* lateri *composuisse* tuo.

I, 8, 15. Illa placet, quamvis inculto venerit ore

Nec nitidum *tarda* compserit arte *caput*.

Immo opinor: Nec nitidum *nardo*. Cf. II, 2, 7: Illius puro destillent tempora *nardo*.

43. Tunc studium formae est; coma tunc mutatur, ut annos

Dissimulet viridi cortice tincta nucis;

Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos

Et faciem dempta pelle referre novam.

Versum paenultimum imitatus est Propertius III, 25, 13: „*Vellere* tum cupias albos a stirpe capillos”; quamobrem Tibullo pro *tollere* restituendum censeo *vellere*, ut quod etiam solitum in hac re vocabulum sit.

, 9, 1. Quid mihi, si fueras *miseros* laesurus amores,
Foedera per divos, clam violanda, dabas?

A *miser*, et siquis primo periurio celat,
Sera, tamen tacitis poena venit pedibus.

Displicet molesta eiusdem verbi *miseros*, *miser* iteratio. Miseri utem Tibulli et Marathi amores nisi per prolepsim dici non potuerunt, quum pueri periurio demum infelices facti essent. Iossius et post eum Huschkius *teneros* receperunt ex editi Venturina. Potius crediderim scripsisse poetam

Quid mihi, si fueras *nostros* laesurus amores.

, 10, 15. Sed patrii servate Lares: aluistis et idem,
Cursarem vestros cum tener ante pedes.

Ridicule poeta se ipsum, tenellum infantem, cursantem facit ante Larium pedes. Ni autem fallor, scripsit *curarer*.

II, 5, 81. Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omne quo felix et *sacer* annus eat.

Pro *sacer* corrigendum est *satur* i. e. fecundus, abundans. Columella X. 43: *satur* autumnus; Verg. Geo. II. 197: Saltus et *saturi* petito longinqua Tarenti; Aetna vs. 12: Annua sed *saturae* complerent horrea messes; ubi deteriores codices habent *sacrae*.

In vs. proxime sequentibus

Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni:

Distendet spicis horrea *plena* Ceres.

nescio an potius legendum sit „*flava* Ceres”, ut pleonasmus *distendet* — *plena* tollatur.

II, 6, 9. Castra peto, valeatque Venus valeantque puellae:
Et mihi sunt vires, et mihi *facta* tuba est.

Pro absurdo *facta* Tibullo reddendum est *flata*: „et mihi sonuit tuba”, ait, „etiam me ad pugnam vocavit”. *Flari* pro vulgari *inflari* habet etiam Ovidius, Fast. IV. 341: Exululant comites, furiosaque tibia *flatur*.

Panegyricus Messalae 121.

Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine vestem

Indueras oriente die duce fertilis anni,

Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis

Et fera discordes tenuerunt flamina venti,

Curva nec assuetos egerunt flumina cursus.

Inter fausta omnia, laetum et felicem Messalae consulatum

portendentia, etiam hoc fuisse ait, quod flumina non, ut brumali tempore fieri soleret, cito aquas suas impulissent, sed vulgo fluxissent placidius. In his *curva* friget et languet. Desidero vocabulum, quo immitis et horrenda rapidi tumidique amnis natura indicatur. Forsitan scriptum olim fuerit *torva*, ut apud Valerium Flaccum VIII. 218: *Torvus* ubi et ripa semper metuendus utraque In freta per saevos *Hister* descendit alumnos.

153. Atque duae gelido vastantur frigore semper:

Illic et *densa* tellus absconditur umbra,

Et nulla incepto perlabitur unda liquore,

Sed durata riget *densam* in glaciemque nivemque.

Offendit *densam* post praecedentia *densa umbra*. Corrigendum puto *lentam*, quod optime convenit cum glaciei, qua omnia rigescunt et torpescunt, natura. Sic Horatius, Od. II, 9, 5 habet glacies iners; Propertius I, 2, 31: pigra frigora; Id. IV, 3, 39: tellus *lenta* gelu. Cf. Mnemos. Vol. VII, p. 104.

183. Nam mihi, cum magnis opibus domus alta niteret,

Cui fuerant flavi ditantes *ordine sulci*

Horrea fecundas in deficientia messis,

Cuique pecus denso pascebant agmine colles cett.

Pro *sulci* malim *culmi* propter praecedens *flavi*. Neque negligenda N. Heinsii coniectura elegantissima, qui pro obscuro *ordine* scribendum censuit *horrea*. Quod si receperis, habebis eiusdem vocabuli duobus continuis versibus repetitionem, a Tibulliano dicendi genere haud alienam; cf. quae annotavit Dissenius ad II, 5, 31.

206. Longa manet seu vita, tamen, mutata figura

Seu me finget equum *rigidos* percurrere campos

Doctum seu tardi pecoris sim gloria taurus cett.

Voc. *rigidos* vereor ut probari possit. Campi *rigidi* enim frigore et gelu torpent; at requiritur h. l. laeta et suavis imago, quam obrem emendandum erit *virides*.

Sulpiciae Eleg. 3, 5.

Effice ne macies pallentes occupet artus,

Neu notet informis candida membra *color*.

Praetulerim equidem *calor* i. e. aestus febris. Cf. Sulp. Epist. 5, 2: vexat corpora fessa *calor*.

Scr. mense Ianuario a. 79.

J. J. CORNELISSEN.

ANNOTATIONES
CRITICAE ET HISTORICAE

AD

PLUTARCHI

VITAM

M. BRUTI.

(Continuantur ex pag. 24.)

Brut. 22. 11. ἔπει δὲ Κικέρων τῷ πρὸς Ἀντώνιον μίσει τὰ Καίσαρος ἔπραττε, τούτῳ μὲν ὁ Βροῦτος ἐπέπληττεν ἰσχυρῶς γράφων ὥς οὐ δεσπότην βαρύνοιτο Κικέρων ἀλλὰ μισοῦντα δεσπότην φοβοῖτο καὶ πολιτεύοιτο δουλείας αἵρεσιν Φιλανθρώπου γράφων καὶ λέγων ὥς χρηστός ἐστι Καῖσαρ. Componendus cum his locus in vita Ciceronis 45. 1. τὸ πρὸς Ἀντώνιον μῖσος Κικέρωνα πρῶτον — προσεποίησε Καῖσαρι νομίζοντα προσλαμβάνειν τῇ πολιτείᾳ τὴν ἐκείνου δύναμιν. οὕτω γὰρ ὑπῆκει τὸ μειράκιον αὐτὸν ὥς καὶ πατέρα προταγορεύειν· ἐφ' ᾧ σφόδρα Βροῦτος ἀγανακτῶν ἐν ταῖς πρὸς Ἀττικὸν ἐπιστολαῖς καθήψατο τοῦ Κικέρωνος ὅτι διὰ φόβον Ἀντωνίου θεραπεύων τὸν Καῖσαρα δῆλός ἐστιν οὐκ ἐλευθερίαν τῇ πατρίδι πράττων ἀλλὰ δεσπότην Φιλάνθρωπον αὐτῷ μνώμενος. Legitne Plutarchus Epistolas Ciceronis et Bruti, quae hodie circumferuntur? Suntne illae Epistolae genuinae an suppositae? Difficile est credere et non credere. Relegi diligenter et expendi omnia quae TUNSTALLUS et MARKLANDUS ad labefactandam earum fidem et auctoritatem docte et acute disputarunt. Multae eorum criminationes et nonnullae cavillationes iam refutatae

sunt, complures aliae refutari possunt, sed non paucae restant, quae te ambigentem et incertum relinquant et quamvis invito ac repugnanti assensum extorqueant. Sed, ut in simili re Cicero dixit, *dum lego assentior, quum posui librum* et ipsas epistolas etiam atque etiam relego et in omnes partes verso, *assensio illa omnis elabitur*. Tandem aliquando satis apud me constare coepit has Bruti et Ciceronis epistolas genuinas esse et ab iis quorum nomina gerunt conscriptas. Itaque earum patrocinium in me suscipiam et primum in his ad Plutarchi Brutum annotationibus, deinde de industria earum fidem et auctoritatem vindicare conabor. Multas et graves esse in ea re difficultates et molestias quum in rebus tum in verbis non me fugit, sed in quo Ciceronis scripto omnium consensu genuino non sunt rerum et verborum difficultates? Multa sunt quae nescimus, multa sunt incerta quae pro certis habentur, complura etiam ubi depravata librorum scriptura nos in fraudem et errores induit.

Adhuc omnes ad accusandum prodierunt, ad defendendum nemo. Undique omne genus reprehensionum et criminum corrasum est et in unum congestum, defensionis instrumenta et argumenta et pondera quia nemo quaesivit non videntur reperiri posse. Adversus omnes omnium criminationes tamquam in altera librae lance hoc primum ponendum est: *multa in his epistolis inesse quae nemo praeter ipsum Ciceronem et Brutum* ITA SCIRE, ITA SENTIRE, ITA DICERE POTUERIT. „*Animum generorum liberrimumque hic vivere et spirare, graves inibi inesse quam plurimas luculentasque sententias, orationem denique magna ex parte satis ornate nitideque compositam nequaquam diffiteor.*” Quis hoc dicit? Tunstallus ipse (in Epistola ad C. Middleton pag. 193) in quo viro et ipso spirat animus generosus et liber et minimῶς ὑποθέσει δουλεύων. Idem ibid. pag. 203. „*altera Bruti epistola omnes alias et compositionis artificio et sententiarum gravitate exsuperat neque quidem mirum est eam in omnibus iis, qui vel conscriptis recte iudicare possint vel ullos libertatis igniculos habeant incredibilem exciitasse admirationem sui.*” Quicumque hanc epistolam legerit ex animi sententia his assentietur. Haecine igitur falsarium incertae aetatis nescio quem sophistam aut rhetorem terrae filium sic fingere potuisse putemus? Sed multum de h

ludibus Tunstallus detrahit scribens pag. 193: „*Persperissee videbar has epistolas — ita dictis sententiisque concinnatas ut ex περιεργασίᾳ potius et meditatione scholastica quam ex negotiis ipsis vitaeque verae actione natae esse videuntur.*” Quid alii sentiant nescio, equidem nihil huiusmodi in illis epistolis deprehendo. Contra ubique sentio scripta haec esse ab illis, qui et Ciceronis et Bruti naturam et indolem omnesque eorum intimos sensus ac motus animi optime cognitos haberent. Compose mihi cum Bruti verbis apud Plutarchum haec ex Epistola eius ad Ciceronem I. 16. 6. „*me vero posthac ne commendaveris Caezari tuo, ne te quidem ipsum, si me audies. Valde care aestimas tot annos, quot ista aetas recipit, si propter eam causam puero isti supplicaturus es. — Si Octavius tibi placet, a quo de nostra salute petendum sit, non dominum fugisse sed amiciorem dominum quaesisse videberis.*” et apertius etiam in epistola ad Atticum I. 17: „*(Cicero) dum habeat a quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur, servitutem, honorificam modo, non aspernatur.*” Verissime sic Brutum iudicare ostendit Epistola nobis nota, Bruto ignota, in qua Cicero scribit (ut vidimus supra pag. 16.): „*nostrae aetati, quoniam interfecto domino liberi non sumus, non fuerat dominus ille fugiendus.*” et quod in vita Ciceronis scriptum est: οὕτω γὰρ ὑπῆκει τὸ μείζονον αὐτὸν ὥστε καὶ πατέρα προταγορεύειν, ἐφ’ ᾧ σφόδρα Βρούτος ἀγανακτῶν κατήψατο τοῦ Κικέρωνος, componendum cum Epist. I. 17. 5. *Licet ego patrem appellet Octavius Ciceronem, referat omnia, laudet, gratias agat, tamen illud apparebit verba rebus esse contraria. Quid enim tam alienum ab humanis sensibus est quam eum patris habere loco, qui ne liberi quidem hominis loco sit? Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, ut sit illi Octavius PROPITIUS.*” Et sententia et oratio spirat Bruti φρόνημα et animi robur. Quid acrius dici potest quam: *ut sit illi Octavius PROPITIUS?*

Nulla est dubitatio, quin olim Bruti epistolae ad Familiares, praesertim ad Atticum et Ciceronem, et Ciceronis ad Brutum, fuerint in eruditorum manibus sine ulla fraudis suspicione. Ciceronis ad Brutum epistolas saepe Quintilianus commemorat I. O. II. 20. 10, V. 10. 9, VI. 3. 20, VIII. 3. 24, IX. 3. 58, IX. 4. 41. Unum ex iis locum proferam III. 8. 42.

„Cicero scribit ad Brutum propositis plurimis quae honeste suaderi Caesari possint: Si nonne bonus vir si haec suadeam? Minime. Suasoris enim finis est utilitas eius cui quisque suadet. At recta sunt: quis negat? sed non est semper rectis in suadendo locus.” Perspicuum est ὅτι ὁ Κικέρων ἐπραττε τὰ τοῦ Καίσαρος, indignante Bruto et meliora suadente. Nonius Marcellus habebat in manibus IX minimum libros epistolarum Ciceronis ad Brutum. pag. 264. v. CONTENTUS: „M. TULLIUS ad Brutum: sic igitur facies et me aut amabis aut quo contentus sum diliges.” quae pag. 421. v. AMARE repetita leguntur, et pag. 296. v. EXPERIRI. „M. Tullius Epistola ad Brutum lib. VII: his contraria atque parata ut esse soleat expertus sum.” et pag. 527. v. VEL. „M. Tullius Epistola ad Brutum lib. VIII. et quod te tantum amat ut vel me audeat provocare.” et pag. 421. v. AMARE: „Cicero ad Brutum — lib. IX. L. Clodius tribunus plebis designatus valde me diligit vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me amat.” quae quum totidem verbis scripta legantur in Epistolis quas habemus, valde ea res conturbavit accusatores, adeo ut hanc utique epistolam absolvere voluerint et genuinam esse agnoscere. Bruti ad Atticum et Ciceronem epistolas et alii commemorant et ante omnes Plutarchus, cuius testimonia operae pretium est cognoscere. Brut. 2. 11. ὁ δ' Ἐμπυλος, ὃς καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ οἱ φίλοι μέμνηνται πολλάκις ὡς συμβιοῦντος αὐτῷ, ῥήτωρ ἦν καὶ καταλέλοιπε μικρὸν μὲν, τὸ Φαῦλον δὲ σύγγραμμα περὶ τῆς Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὃ Βρούτος ἐπιγέγραπται. Habebat igitur Plutarchus in manibus et Bruti epistolas et amicorum ad Brutum, in quibus crebra esset Emphylii rhetoris mentio. Emphylium esse suspicor Rhodium, de quo scriptum est a Quintiliano I. O. X. 6. 4. „Cicero Graecorum Metrodorum Scepsium et Emphylium Rhodium nostrorumque Hortensium tradidit quae cogitaverant ad verbum in agendo retulisse.

Sequitur locus, de quo supra scripsimus, 22. 11. ἐπεὶ δὲ Κικέρων — τὰ Καίσαρος ἐπραττε τούτῳ μὲν ὁ Βρούτος ἐπέπληκτεν ἰσχυρῶς κτέ. Ex iisdem epistolis etiam haec Plutarchus descripsit: οἱ δὲ πρόγονοι, Φησὶν, ἡμῶν οὐδὲ πρῶτους δεσπότης ὑπέμενον. Αὐτῷ δ' εἰς τοῦτο καιροῦ μήτε πολεμεῖν βεβαίως δεδόχθαι μήτε ἡσυχάζειν, ἀλλ' ἐν μόνον εἶναι βεβουλευμένον τὸ μὴ δουλεύειν. θαυμάζειν δὲ Κικέρωνος εἰ πόλεμον μὲν ἐμφύλιον καὶ

κινδυνώδη δέδοικεν, αἰσχρὰν δὲ καὶ ἄδοξον εἰρήνην οὐ φοβεῖται, τῷ δ' Ἀντώνιον ἐκβαλεῖν τῆς τυραννίδος μισθὸν αἰτεῖ τὸ Καίσαρα καταΐσχει τύραννον.

Non esse haec omnia ex una Bruti epistola sumta, sed ex pluribus excerpta indicio est quod Plutarchus iis subiicit: ἐν μὲν οὖν ΤΑΙΣ ΠΡΩΤΑΙΣ ἐπιστολαῖς τοιοῦτος ὁ Βροῦτος, ἤδη δὲ τῶν μὲν ὡς Ἀντώνιον διΐσαμένων — ἔγνω καταλιπεῖν Ἰταλίαν. Plutarchus igitur opinabatur hasce *primas* epistolas ad Cicero- nem datas esse quo tempore Brutus circa Antium et Lanu- vium otiosus „ad Eurotam sedebat” (ad Att. 15. 9.) multum indignante Cicerone. Sed manifesto haec Plutarchum opinio fallēbat. Quo tandem pacto Brutus ad villam sedens scribere potuit αὐτῷ μήτε πολεμεῖν βεβαίως δεδόχθαι μήτε ἡσυχάζειν, qui neque navim unam neque militem haberet? Plut. Brut. 28. 24. (Brutus et Cassius) ὤρμησαν ἐκ τῆς Ἰταλλας ὅμοιοι Φυ- γάδων τοῖς ἀτιμοτάτοις ἀχρήματοι καὶ ἀνοπλοι μὴ ναῦν ἐνῆρη, μὴ στρατιώτην ἓνα, μὴ πόλιν ἔχοντες. Cicero Philipp. X. 4. *in ipseis ludorum diebus videbam* (Brutum) — *nil nisi de pace et concordia civium cogitantem. Eundem vidi postea Veliae ceden- tem Italia ne qua oriretur belli civilis causa propter se.* et ibid. cap. 7. *Ab hoc igitur viro* (Bruto) *quisquam bellum timet, qui antequam nos id coacti suscepimus in pace IACERE quam in bello vigere maluit? quamquam ille quidem numquam IACUIT nec hoc ca- dere verbum in tantam virtutis praestantiam potest.*” Reprehendit ipse se veritus ne esset id incautius dictum quamquam animo sic sentiebat. Addit „*tantum autem aberat a bello ut quum cupi- ditate libertatis Italia arderet defuerit civium studiis potius quam eos in armorum discrimen adduceret.*” Eadem tacita animi in- dignatione Cicero scribit ad Brutum I. 15. 4. *Erezerat se civi- tas in retinenda libertate consentiens. Nos tum nimis acres; vos fortasse SAPIENTIUS excessistis urbe ea, quam liberaratis: Italiae sua vobis studia profitenti remisistis.*” Potuitne tum, quaeso, Brutus scribere: *nondum se satis constituisse utrum bellum gerere an pacem agere mallet?* Imo vero non in Italia haec scripta sunt sed Athenis quum Brutus philosophis dans operam ἐδόκει παντάπασιν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν, ἐπραττε δὲ τὰ πρὸς τὸν πό- λεμον ἀνυπόπτως. Quum clam bellum pararet scribere poterat *nondum sibi adhuc satis esse deliberatum et constitutum utrum bel-*

lum gerere an pacem agere mallet, quod si in Italia inops et inermis dixisset fuisset ridiculum. Caetera quoque quae a primis epistolis exprompta sunt ad illud tempus referenda.

Respondent iis quae Plutarchus ex Bruti epistolis attulit et quae leguntur I. 17. 6. *Vivat hercule Cicero, qui potest supplet et obnoxius, si neque aetatis neque honorum neque rerum gestarum pudet. Ego certe quin cum ipsa re bellum geram — nulla erit tam bona conditio serviendi qua deterrear.*” et § 2. „*sustinuisti mihi gloriatur bellum Antonii togatus Cicero noster. Quid hoc mihi prodest si merces Antonii oppressi poscitur in Antonii locum successio?*” et § 5. „*Quid enim nostra victum esse Antonium et victus est ut alii vacaret quod ille obtinuit?*”

Nemo mirabitur M. Brutum, iustum ac tenacem propositi virum et plane virum, Ciceronis in ea re levitatem et vanitatem iniquissimo animo tulisse, sed reverentia viri optimi et candidissimi et amantissimi libertatis et immortaliter de rep. meriti et honoribus et rebus gestis amplissimi et aetate venerabilis reprehensionis acerbiter verborum lenitate emolliebat ¹⁾, ubi ad Atticum scribit *παρησιάζεται* et quod sentit sine ambiguis eloquitur et aperit. Planissime igitur ex Bruti animi sententia haec dicta sunt „*an quia non omnibus horis iactamus Idus Martias similiter atque ille Nonas Decembres suas in o habet, eo meliore conditione Cicero pulcherrimum factum vituperat quam Bestia et Clodius reprehendere illius consulatum soliti sunt.* Sentias eum haec iratum scribere. et § 5. „*Ego vero iam tibi artibus nihil tribuo, quibus Ciceronem scio instructissimum esse. Quid enim illi prosunt quae pro libertate patriae, de dignitate quae de morte, exilio, paupertate scripsit copiosissime?* Et sententia et dicendi genus Bruto dignissima sunt et insunt in reliquis alia permulta de genere hoc, ubi „*scias Brutum sententiae quae dicit*” (Quintil. XII. 1.) de quibus infra erit dicendi locus.

Sumtum est ex Bruti Epistola quod legitur 24. 9. de Ci

1) Cicero ad Atticum XVI. 7. 5. *extremum illud vel molestissimum*: nam Brutus noster silet, hoc est, non audet hominem id aetatis monere. Aliud nihil habeo quod ex iis a te verbis significari putem. Brutus ad Ciceronem I. 4. 3. *quae tua est mansuetudo aequo animo te moneri patieris, praesertim de communi salute.*

ronis filio, ὃν ἐπαινεῖ διαφερόντως (*Brutus*) καὶ Φησιν εἴτ' ἐγρή-
γορεν εἴτ' ἐνυπνιάζεται θαυμάζειν οὕτω γενναῖον ὄντα καὶ μισοτύ-
μνον. Non is locus sed similes huic in *Epistolis* leguntur, ut
II. 3. „*Cicero filius tuus sic mihi se probat industria, patientia,*
labore, animi magnitudine, omni denique officio, ut prorsus num-
quam dimittere videatur cogitationem, cuius sit filius.” Idem I.
4. 6. „*Filius valet et in Macedoniam cum equitatu praemissus*
est.” et I. 6. 1. *Filius tuus a me abest. in Macedonia congregie-*
mur; iussus est enim Ambraciam ducere equites per Thessaliam et
scripsi ad eum ut mihi Heracleam occurreret. Nihil minus fictis
simile est quam haec sunt Bruti imperia et haec locorum pe-
ritia. Quid Cicero filius praefectus alae annorum XXII in Mac-
edonia gesserit vide in *Philippica* X. 6. 13. Plutarchus 26. 15.
(C. Antonius) μάχην συνάψας Κικέρωνι νικᾶται. τούτῳ γὰρ ὁ
Βρούτος ἐχρήτο στρατηγῶ καὶ πολλὰ δι' αὐτοῦ κατάρθωσεν. Len-
tulus ad Ciceronem (*ad. Fam.* XII. 14. 8.) eodem anno scribit:
„*filium tuum, ad Brutum cum veni, videre non potui, ideo quod*
iam in hiberna cum equitibus erat profectus.” Fideliter conspi-
rant omnia.

Laudatur alia Bruti epistola 28. 6. post Ciceronis caedem
(ad Atticum, ut videtur) scripta: Βρούτος δὲ τῆς Κικέρωνος τε-
λευτῆς τῇ αἰτίᾳ Φησὶν αἰσχύνεσθαι μᾶλλον ἢ τῷ πάθει συναλγεῖν,
ἐγκαλεῖν δὲ τοῖς ἐπὶ Ῥώμης Φίλοις· δουλεύειν γὰρ αὐτῶν αἰτίᾳ
μᾶλλον ἢ τῶν τυραννούντων καὶ καρτερεῖν ὀρώντας καὶ παρόντας
ἢ μὴδ' ἀκούειν αὐτοῖς ἀνεκτὸν ἦν. Eiusdem haec sunt qui in
Epistolis inertiam et ignaviam civium acerrime insectatur: I.
16. 3. *Quod si Romanos nos esse meminissemus non audacius do-*
minari cuperent postremi homines quam id nos prohiberemus, neque
magis irritatus esset Antonius regno Caesaris quam ob eiusdem mor-
em deterritus. et § 6. *hanc ego civitatem videre velim aut putem*
illam, quae ne traditam quidem atque inculcatam libertatem recipere
ossit? plusque timeat in puero nomen sublatis regis quam confidat
ibi, cum illum ipsum, qui maximas opes habuerit, paucorum vir-
ute sublatum videat. et § 9. *sed certe non succumbam succumben-*
tibus nec vincar ab iis, qui se vinci volunt, experiarque et tentabo
omnia. et in fine § 11. *magis tute te exsuscita ut eam civitatem,*
qua maxima gessisti, liberam atque honestam fore putes, si

MODO SINT POPULO DUCES AD RESISTENDUM IMPROBORUM CONSILIA

In his omnibus sunt aculei in ipsum potissimum Ciceronem, deinde in reliquos principes quorum „*imbecillitas et desperatio*” (§ 3) omnium reip. malorum causa et origo exstisset. Itaque Cicerone per summum scelus necato Brutus non tantum se amici casu dolere et angere scribit quantum pudore propter imbecillitatem et desperationem populi Romani, qui haec aequo animo spectare potuerit (καρτερεῖν δρῶντες). Optime dixit de his temporibus et de his civium animis Velleius Paterculus II. 61. *Torpebat oppressa dominatione Antonii civitas: indignatio et dolor omnibus, vis ad resistendum nulli aderat.* Hoc ipsum est quod Brutus ad Ciceronem scribit: *si modo sint populo duces* AD RESISTENDUM IMPROBORUM CONSILIIIS. Hinc denique intelligitur cur ad Atticum scripserit Brutus I. 17. 3. *Nec mehercule te, Attice, reprehendo: aetas enim, mores, liberi segnem efficiunt*, in quo loco graviter fallitur Marklandus, qui putat eam *segnitiem* Attico turpem et contumeliosam exprobari. In Attico enim non poterat esse *vis ad resistendum*, non poterat Atticus *dux esse populo ad resistendum improborum consilia*. Itaque Brutus facile patiebatur Atticum nihil moliri adversus Antonii aut Caesaris dominationem, sed Cicero et poterat ei debebat.

Praeterea Brutus sciebat Atticum nihil fecisse „*ad Antonium violandum, sed e contrario familiares eius ex urbe profugientes quantum posset texisse*”, quamobrem „*a nonnullis optimatibus reprehendebatur quod parum odisse malos cives videretur.*” (Corn. Nepos in Att. 9) Non erat Brutus in his reprehensoribus.

Simul refutatur alia Marklandi criminatio in verbis: *sed redeo ad Ciceronem: quid inter Salvidienum et eum interest? qui autem amplius ille decerneret?* Demonstrat enim Salvidienus illo tempore nondum fuisse Senatorem, et nihil de ea re decernere potuisse. Sed non hoc dicit Brutus, sed Ciceroni in Senatu regnanti opponit flagitiosum Caesaris adulatorem Salvidienum, et haec est verborum sententia: *tam turpia Cicero decrevit ut pessimus assentator, SI SENATOR ESSET, turpiora decernere non potuerit.*

Praeclarum locum ex epistola Bruti servavit Plutarchus 21. 31. Βροῦτος οὐ τῇ δυνάμει τοσούτον ὅσον τῇ ἀρετῇ δῆλός ἐστιν.

ἢ γράφει πεποιθώς. Γράφει δὲ πρὸς Ἀττικὸν ἤδη τῷ κινδύνῳ πλησιζῶν ἐν τῷ καλλίσῳ τῆς τύχης εἶναι τὰ καθ' αὐτόν· ἢ γὰρ νικῆσας ἐλευθερώσειν τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἢ δουλείας ἀποθανὼν ἀπαλλαγῆσεσθαι. Gemella his leguntur in *Epist.* I. 16. 9. veluti „*si secuta fuerit, quae debet, fortuna gaudebimus omnes; nō minus ego tamen gaudebo. quibus enim potius haec vita factis aut cogitationibus traducatur quam iis quae pertinuerint ad liberandos cives meos?*” in quibus est eximia quaedam εὐφημία, namque hoc dicit: *quid enim dulcius est quam pro libertate mori?*

In eadem epistola Brutus scripsit 29. 37. Μάρκον Ἀντώνιον ἄξιον τῆς ἀνοίας δίδόναι δίκην, ὃς ἐν Βρούτοις καὶ Κασίοις καὶ Κέντῳ συναριθμεῖσθαι δυνάμενος προσθήκην ἑαυτὸν Ὀκταβίῳ δέδωκε· καὶ μὴ νῦν ἡττηθῆ μετ' ἐκείνου, μικρὸν ὕστερον ἐκείνῳ μαχίται. Idem postea Antonium ipsum sensisse Appianus auctor est B. C. IV. 130. αὐτὸν Ἀντώνιον Φασιν ὕστερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγιγνώσκοντα εἰπεῖν ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασίῳ καὶ Βρούτῳ δυνάμενος ὑπηρέτης γένοιτο Ὀκταουῖου. Recordatus est Antonius in malis quod de se olim Brutum scripsisse noverat. Brutus ab initio meliora de Antonio speraverat: οὐ γὰρ ἀπευλόγησκειν εὐφυᾶ καὶ φιλότιμον ἄνδρα καὶ δόξης ἐραστὴν τὸν Ἀντώνιον ἐκποδῶν Καίσαρος γενομένου συνεφάσεσθαι τῇ πατρίδι τῆς ἐλευθερίας (Plut. *Brut.* 18. 14.) et multa declarant in Antonio praeclaram ad virtutem indolem et generosum pectus fuisse. vid. Plut. *Brut.* 50. 23. Sed effrenata luxuria et temulentia et libidines et male sani amores turpiter deformant effigiem viri, quem Brutus olim admirabatur.

Non solum Brutum de Antonio sperasse meliora apparet ex Philipp. II. § 88. „*quae tua formido (M. Antoni) praeclaro illo die (Idibus Martiis)! quum ex illa fuga beneficio eorum, qui te si SANUS ESSES salvum esse voluerunt, clam te domum recepisti. — Dicebam illis in Capitolio liberatoribus nostris, quum me ad te ire vellent, ut ad defendendam rem publicam te adhortarer: quoad metueres omnia te promissurum, simul ac timere desisses, similem te futurum tui. Itaque quum caeteri consulares irent redirent in sententia mansi.*

Superest una apud Plutarchum Bruti epistola 53. 21.

Φέρεται τις ἐπιστολὴ Βρούτου πρὸς τοὺς φίλους ἐγκαλοῦντος αὐτοῖς καὶ δλοφυρομένου περὶ τῆς Πορκίας ὡς ἀμεληθείσης ὑπ' αὐτῶν καὶ προελομένης διὰ νόσον καταλιπεῖν τὸν βίον. Quia vulgo fama ferebatur quasi Porcia post Bruti et Cassii interitum ardentem ore favillas hausisset, Plutarchus dubitabat an esset epistola genuina (εἴπερ ἄρα τῶν γνησίων ἐστίν). Sed Porcia ante cladem Philippensem excessit e vita et habemus Ciceronis ad Brutum epistolam, qua consolatur lugentem. Dicemus aliquid de ea epistola in sqq.

Laudatur denique locus ex epistola Bruti ad Ciceronem apud Plutarchum in comparat. Demosth. et Ciceronis cap. 4. 17. Ἐγραφε δὲ καὶ Βρούτος ἐγκαλῶν (Ciceroni) ὡς μείζονα καὶ βαρυτέραν πεπαιδοτριβηκότι τυραννίδα τῆς ὑπ' ἐαυτοῦ καταλυθείσης. Brutus I. 4. 3. Nunc, Cicero, nunc agendum (Leg. nunc cavendum) est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus, neu semper primi cuiusque mali excidendi causa sit, ut aliud renascatur illo peius.

Orellio iudice hic „epistolarum liber a rhetore aliquo — viginti vel triginta annis post Ciceronis interitum videtur esse compositus.” Quid consilii hic rhetor secutus fuerit difficile dictum est. Utrum stili exercendi causa illa scripsit an ut lectoribus imponeret? Quī potuit quum verae epistolae exstarent? Equidem (ut supra dixi) omnes esse genuinas existimo et ex maiore collectione excerptas. Itaque ubicumque potero Tunstalli et Marklandi criminationes redarguere conabor et difficultates quae videntur esse remove.

Brut. 23. 4. Brutus παντάπασι ΚΑΤΑγνοὺς τῶν πραγμάτων ἐγνώ καταλιπεῖν Ἰταλίαν. Non poterat Brutus magis καταγνῶναι τῶν πραγμάτων quam fecisset dudum quum se tuto Romae esse non posse, id est certum sibi esse exitium si Romam redisset, liquido intellexisset. Sed quum ludorum quoque spes ultima eum fefellisset rebus desperatis Italia cedere statuit. Itaque vera lectio apud Photium haec servata est παντάπασιν ἈΠΟγνοὺς τῶν πραγμάτων.

Brut. 23. 18. Porcia Bruti uxor a viro discessura flens spec-

tabat tabulam in qua pictus erat προπεμπόμενος Ἑκτωρ ὑπ' Ἀνδρομάχης κομιζομένης παρ' αὐτοῦ τὸ παιδίον, ἐκείνῳ δὲ προσβλεπύσης. Ad haec quum Bruti amicus Acilius Homeri versiculos recitasset:

Ἑκτορ, ἀτὰρ σὺ μοι ἐσσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
 ἥδ' ἐ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης,
 ἰδιάσας ὁ Βροῦτος „Ἄλλ' οὐκ ἐμοί γ', εἶπε, πρὸς Πορκίαν
 τεισι φάνας τὰ τοῦ Ἑκτορος·

ἰσόν τ' ἡλακάτην τε καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε.

Exciderunt nonnulla ad sententiam necessaria, sed perfacile una ex Homericis explebitur in hunc modum: ἄλλ' οὐκ ἐμοί
 ἔπρὸς Πορκίαν ἔπεισι φάνας τὰ τοῦ Ἑκτορος·

(ἀλλ' εἰς οἶκον ἰούσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε)

ἰσόν τ' ἡλακάτην τε καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε

(ἔργον ἐποίχεσθαι.)

Brut. 24. 20. Brutus Athenis natalem suam celebrans ἤτησε
 τῆριον μεῖζον καὶ λαβὼν ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως ἀνεφώνησε
 ἐν εἰχὼν τοῦτον·

ἀλλὰ με μοῖρ' ὀλοή καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός.

τι δὲ πρὸς τούτοις ἰσοροῦσιν ὅτε τὴν τελευταίαν ἐν Φιλίπποις μα-
 ρύμενος ἐξῆι μάχην σύνθημα παρ' αὐτοῦ τοῖς στρατιώταις Ἀπόλ-
 λωνα δοθῆναι. Fugit Plutarchum ratio: natura enim rei clamat
pollinem apud hostes fuisse, ut ex eodem auctore (Livio) nar-
 rat Valerius Maximus l. 5. 7. „*qui deus Philippensi acie a Caesare et Antonio signo datus in eum tela convertit.*” Sed prorsus
 sentior Sintenisio ipsius Plutarchi hunc errorem esse.

Brut. 25. 11. C. Antonius dicitur βαδίζειν ἐπὶ τὰς δυνάμεις,
 καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Ἀπολλωνίῳ ΓΑΒΙΝΙΟC συνεῖχεν. Quicum-
 que in horum temporum historia non est plane hospes Sintenisio
 sentietur BATINIOC emendari oportere. Satis est unum lo-
 cupletem testem laudare Ciceronem in *Philipp.* X. 6. 13. *P.*
item Vatinius — aperuit Dyrrhachii portas Bruto et exercitum
adidit.

Brut. 25. 1. ἐκ τούτου πεντήκοντα μὲν αὐτῷ (Bruto) μυριάδας
 ντίσιος ἀφ' ὧν ἤγε καὶ αὐτὸς εἰς Ἱταλίαν χρημάτων δίδωσιν.

Dixit καὶ αὐτός, quia paullo ante 24. 13. dixerat: πυθόμενοι πλοῖα Ῥωμαϊκὰ ΜΕΤΑ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ἐξ Ἀσίας προσφέρεισθαι — παραλαβὼν τὰ πλοῖα λαμπροτέραν ὑποδοχὴν ἐποιεῖτο. De eadem re scribit Brutus ad Ciceronem I. 11. *Vetus Antistius „nobis ultro et pollicitus est et dedit HS XX ex sua pecunia.”* et in libr. II. 3. *Vetus Antistius me pecunia sublevavit.* Convenit ratio: *aestertium vicies* ἐστὶ πεντήκοντα μυριάδες. Hic est C. ANTISTIVS VETUS, qui in Syria adversus Caecilium Bassum pugnaverat. Teste Appiano B. C. III. 77. Caesar ex Aegypto revertens unam in Syria legionem reliquerat, cui Caecilium Bassum praefecerat legatum. Deinde ita pergit: ὧδε μὲν τισι περὶ τοῦ Βάσσου δοκεῖ, ΛΙΒΩΝΙ δὲ ὅτι τῆς Πομπηίου στρατιᾶς γενόμενος καὶ μετὰ τὴν ἥτταν ἰδιωτεύων ἐν Τύρῳ διέφθειρέ τινος τοῦ τέλους κτέ. Pro Λίβωνι legendum esse ΛΙΒΩΝΙ dubitanter suspicatur Schweighauserus. Certam hanc emendationem esse declarat Livii *Epitome* 114: *Bellum in Syria Caecilius Bassus eques Romanus Pompeianarum partium excitavit.* Visne Livium ipsum Graece loquentem audire? audi igitur: Καί κ' ἄλλος Βάσσου ἱππεὺς στρατεύσας τε τῷ Πομπηίῳ καὶ ἀναχωρήσας ἐς Τύρον ἐκὲν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τὰς διατριβὰς λανθάνων ἐποιεῖτο κτέ. Dionii Cassii haec sunt Livium (quem numquam nominat) Graece vertentis 47. 26 sq. Hunc igitur summa vi bellum parantem Γαῖός τις ¹⁾ Ἀντίσιος ἐς πολιορκίαν κατέκλεισεν (Dio l. l.) Suspiscatur Reimarus hunc esse C. Antistium Reginum Caesaris in bello Gallico legatum, sed fallitur, ut apparet ex Cicerone ad Atticum XIV. 9. 3. „*Balbus hic est, ad quem a VETERE littera datae pridie Kal. Ianuar. cum a se Caecilius circum sederetur et iam teneretur venisse cum maximis copiis Pacorum Parthum ita sibi esse eum ereptum.*”

Sed operae pretium est historiam belli civilis in Syria totam exponere, quantum quidem ex Dione Cassio 47. 26—29. Appiano B. C. III. 77—78. et IV. 58—59. (ubi eadem iisdem prope verbis repetita leguntur) colligi potest, quibus accedunt duo Flavii Iosephi testimonia. Iulius Caesar ex Aegypto revertens et cum Pharnace dimicaturus unam in Syria legione

1) Criminatur Marklandus p. 156. illud *Antistius* QUIDAM, quasi esset homo scurus, sed vide Ruhnkenium ad Vell. Patere. II. 64. pag. 286.

ad bellum Parthicum reliquerat. Provinciae Syriae praefecit Sext. Iulium Caesarem ταμίαν καὶ συγγενῇ αὐτοῦ ὄντα (Dio Cass. 47. 26.) dissolutum et luxuriosum hominem, et legionis curam Caecilio Basso (legato, ut videtur) commiserat ¹⁾. Caecilius Bassus, eques Pompeianarum partium, res novas molitus semel et iterum a Sexto Iulio coercitus et proelio victus per seditiosos milites Sextum occidit et rerum potitus est καὶ ἐς τὴν Ευρίαν ἐπανελθὼν στρατηγός τε ὀνομάσθη καὶ τὴν Ἀπάμειαν ἐκράτησατο, ὅπως ὁρμητήριόν οἱ τοῦ πολέμου γένηται (Dio l. l.). Flavius Iosephus *Antiqq.* IV. 11. 1. Βάσσος Καικίλιος εἰς τῶν τὰ Πομπηίου Φρονούντων ἐπιβουλήν συνθεῖς ἐπὶ Σέξτον Καίσαρα κτείνει μὲν ἐκεῖνον, αὐτὸς δὲ — ἐκράτει τῶν πραγμάτων πόλεμός τε μέγας περὶ Ἀπάμειαν συνέστη τῶν Καίσαρος στρατηγῶν ἐπ' αὐτὸν ὄντων ²⁾. Primus omnium C. Antistius Vetus, legatus Caesaris, cuius in Hispania Ulteriore anno 61 quaestor fuerat, cum Caecilio Basso confixit eumque acie victum Apameae inclusum obsidebat quum Parthorum auxilia duce Pacoro eum ex periculo eripuerunt. Caesar Antistio supplementum miserat sed nihil proficiebat. Itaque L. Statius Murcus in Syriam missus est in Sexti Iulii Caesaris locum. Flavius Iosephus B. *Jud.* I. 10. 10. γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων καὶ πόλεμος μϋύλιος Καικιλίου μὲν Βάσσου διὰ τὴν ἐς Πομπηίον εὐνοίαν δοσφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα καὶ τὴν ἐκεῖνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου ἀσφω συμβαλλόντων — μηχανομένου δὲ τοῦ πολέμου Μοῦρκος μὲν πὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος cum tribus legionibus; qui quum et ipse male pugnasset arcessivit ex Bithynia. Marcium Crispum pro praetore, et coniunctis viribus ambo assum in Apameae moenia compulsum obsidebant quum Casus supervenit. Quo facto et Statius Murcus et Marcius Cris-

1) Contemtim admodum Cicero *pro rege Deiotaro* 8. 23. *misit ad Caecilium nescio quid. et cap. 9. 25. Graves de te (Caesare) rumores sparsi, qui etiam furiosum illum Caecilium excitaverunt.* Haec ad Caesarem: postea in *Philipp.* XI. 18. 32: *Caecilius Bassus, privatus ille quidem, sed fortis et praeclarus vir, habet roborem et victorem exercitum.*

2) Civitate Antonii dominatione oppressa D. Brutus ad Brutum et Cassium ita ipse ait: *ubi consistamus non habemus praeter Sex. Pompeium et Bassum Caecilium, mihi videntur hoc nuncio de Caesare allato firmiores futuri.*

pus exercitus Cassio, maius imperium habenti, tradiderunt et Bassi milites ipso invitissimo missis ad Cassium legatis seque et urbem munitissimam Apameam dederunt. De his rebus Cassius ad Ciceronem scripsit (*ad Famil. XII. 11.*): „*in Syriam me profectum esse scito ad L. Murcum et Q. Crispum imperatores. — viri fortes optimique cives — exercitus mihi tradiderunt. Item legionem, quam Q. Caecilius Bassus habuit, ad me venisse scito. et in epistola sequenti (XII. 12.): Bassus misere noluit mihi legionem tradere. Quod nisi milites invito eo legatos ad me misissent clausam Apameam tenuisset quoad vi esset espugnata. Prior epistola est „data Nonis Martiis (anni 49)“ altera eiusdem anni „Nonis Maiis.“ Caecilius Bassus ex Antistii Veteris manibus ereptus est Kalendis Ianuariis anni 45¹⁾. Itaque Antistius rebus in Syria compositis cum pecunia ex tributis Syriacis redacta in Bruti castra venit eique de ea pecunia sestertium vicies donavit, ut vidimus.*

Addendum his Strabonis testimonium pag. 752. *Κασσῖος Καικίλιος μετὰ δυοῖν ταγμάτων ἀποήσας τὴν Ἀπάμειον διεκαρτέρησε τοσοῦτον χρόνον πολιορκούμενος ὑπὸ δυοῖν στρατοπέδων μεγάλων Ῥωμαϊκῶν (a Statio Murco et Marcio Crispo) — ἐκὼν ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν (Cassio).*

Hunc igitur C. Antistium Veterem ex Syria decedentem Brutus Ciceroni commendans scribit: *huic persuadere cupimus ut imperator in castris remaneret remque publicam defenderet* ** *statuit id sibi quoniam exercitum dimisisset.* Dixerat, credo: — *defenderet, SED NEGAVIT id sibi LICERE quoniam exercitum dimisisset.*

Inprimis memorabile est et fortem constantemque Veteris Antistii animum ostendit quod est in eadem epistola de eo scriptum: *in Achaia congressus P. Dolabellae milites atque equites habenti quodvis adire periculum ex insidiis paratissimi ad omnia latronis maluit quam videri aut coactus esse pecuniam dare aut libenter dedisse homini nequissimo atque improbissimo* Hoc est unum e multis, quae quum sint verissima non aliunde

1) De auxiliis Parthorum consentit Dio Cassius 47. 27. sed διὰ τὸν χειμῶνα nihil ab iis memorabile gestum narrat. Videntur Parthi Caecilio Basso obsidione liberato circa Kalendas Ianuarias domum rediisse.

quam ex his epistolis nobis sunt cognita. Non est difficile in talibus aequalium testimonia et obscuri rhetoris figmenta discernere, quem qui harum epistolarum fidem impugnant omnium rerum imperitum et plumbeum in historia passim describunt. Non abs re erit in hac ipsa epistola Tunstalli errorem redarguere. Brutus scribit: *Veteris Antistii talis animus est in remp. ut non dubitem quin et in Caesare et Antonio se praestaturus fuerit acerrimum propugnatorem communis libertatis, si OCCASIONI potuisset OCCURRERE.* Tunstall. *Observations* pag. 315. ita disputat: „*The phrase, occasionei occurrere, signifies to be present at a special conjuncture, not to meet what an occasion in general. — The conjuncture or occasion then of acting both against Caesar and Antony, at which Vetus could not be present, was no other than the battle of Modena.* His ita positis quasi certa et concessa essent, facile est rhetoris ἀνιστορίαν exagitare. Sed quod pro certo ponitur falsum est: occasionei occurrere, et occasionem nancisci et occasio data, oblata est et καὶ δὲ λαβεῖν, καί τοι ἐπιλαβεῖσθαι et similia omnia perinde de re certa et incerta ponuntur prout cuiusque loci sententia postulat. Quae sit autem illa occasio, cui Vetus occurrere non potuerit optime declarabit Cicero in *Philipp.* II. 12. 29. omnes boni quantum in ipsis fuit Caesarem occiderunt. Aliis consilium, aliis animus, ALIIS OCCASIO DEFUIT: voluntas nemini. Nonne perspicuum est Brutum hoc dicere: *Veteris Antistii talis animus est in remp. ut non dubitem quin si in Urbe fuisset nobiscum Caesarem interfecturus fuerit.*

Praeterea si Tunstallum sequeris quid est in *Caesare*? in utro *Caesare*? dictatore an Octaviano? Nempe Octaviano, scilicet in bello et proelio Mutinensi. Potuitne igitur Vetus simul et Octaviano et Antonio in bello Mutinensi obsistere quum Caesar acerrime cum Antonio depugnaret?

Alia est in eadem epistola cavillatio Marklandi (*Remarks* pag. 151.) dedit HS XX ex sua pecunia. Accepit enim ex sua pecunia quasi esset de suo: „SUA pecunia, is without doubt a man's own money, his private Property. — But the money which Vetus gave to Brutus was not SUA but PUBLICA pecunia.” Facile credimus Veterem non tam divitem ex Syria decessisse ut sestertium vicies de suo Bruto donare

potuerit. Sed quid impedit quo minus *de sua pecunia* dicat eodem modo quo dicitur *de sua classe, de suis militibus, a cohortibus* aut *legionibus*, ut sit de ea pecunia quam secum habebat ex Syriae tributis et vectigalibus redactam et Romae in aerarium deferendam, nisi in itinere e rep. esse cognovisset ut ea pecunia ad rem militarem impenderetur. Itaque Dolus bellae negavit, sed ultro dedit Bruto, qui eam pro imperio poscere potuisset. Cicero in *Philipp.* X. 11. 25. recitat Sctum „ut Brutus pecuniam ad rem militarem si qua opus sit qua publica sit et exigi possit, utatur, exigat pecuniasque a quibus videatur ad rem militarem mutuas sumat.” In *Philipp.* XI. 12 30. Sctum est: *Senatui placere C. Cassium procos. provinciam Syriam obtinere.* — belli gerendi causa quibus ei videatur naves nautas, pecuniam — ut imperandi in Syria, Asia, Bithynia Ponto ius potestatemque habebat; utque quamcumque in provinciam eius belli gerendi causa advenerit ibi maius imperium (Cassii procos. sit quam eius erit, qui eam provinciam tum obtinebit. Eadem Bruto decreta sunt, unde Appianus scribit B. C. III. 63. (*Senatus decrevit*) τοὺς ἄλλους ὅσοι τινὲς (τινὸς) ἔθνους στρατοῦ Ῥωμαίων ἄρχουσιν ἀπὸ τῆς Ἰουλοῦ θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἑπὶ πάντας ὑπακούειν ἐς ὃ, τι προστάσσοι Κάσσιος ἢ Βρούτος. E iure Brutus iam ante acceperat a M. Apuleio milites, naves et quadragies sestertium ex Asiae tributis redactum, quod pauci ostendam ut in Plutarchi loco lacuna suppleatur. Appianus B. C. IV. 75. (Brutus) ἐπειδὴ πρὸ Ἀπουληίου στρατιάν τε τὴν εἰλήφει, ὅσῃν Ἀπουληῖος εἶχε, καὶ χρήματα ἐς ἑξακισχίλια καὶ μύρια τέλαντα ¹⁾, ὅσα ἐκ τῶν φόρων τῆς Ἀσίας συνέλεκτο παρ᾽ ἡλθεν εἰς Βσιωτίαν. Haec est Appuleiana pecunia in *Philippi* XIII. 16. 32. Cicero in *Philipp.* X. 11. 24: *de M. Appuleio separatim censeo referendum: cui testis est per litteras Brutum principem fuisse ad conatum exercitus comparandi.*” Aut nunc Plutarchum in Bruto 24. 13. (Brutus) πύθομενος πλεονεξία Ῥωμαϊκὰ μετὰ χρημάτων ἐξ Ἀσίας προσφέρεισθαι καὶ στρατὸν ἐπιπλεῖν ἄνδρα χαρίεντα καὶ γνώριμον ἀπὸ πᾶσι καὶ αὐτῷ πικρὰ Κάρυσον· ἐντυχὼν δὲ καὶ πείσας καὶ παραλαβὼν τὰ πλοῖα λα

1) τέλαντον a sequioribus poni solet pro XXV millibus nummorum. Itaque : λαντα ἑξακισχίλια καὶ μύρια significat quadragies sestertium.

προτέραν ὑποδοχὴν ἐποιεῖτο. Fieri non potest ut Plutarchus nomen viri optime de Bruto meriti et nobilis silentio praeterierit: itaque supplendum: — καὶ στρατηγὸν ἈΠΟΤΑΝΗΟΝ ἐπιπλεῖν ἔνθα χαρίεντα καὶ γνώριμον ἀπήντησεν αὐτῷ περὶ Κάρυσον. Post Apuleium Vetus Antistius Bruto pecuniam dedit ex Syriae tributis redactam. Plut. 25. 1. ἐκ τούτου πενήτηντα μὲν αὐτῷ μυριάδας Ἀντίσιος ἀφ' ὧν ἤγε ΚΑΙ ΑΤΤΟC (ut M. Apuleius) εἰς Ἰταλίαν χρημάτων δίδωσιν. Rectissime Markland (*Remarks* pag. 153.) Velleii Patereuli locum II. 62. (Brutus et Cassius) pecunias etiam, quae ex transmarinis provinciis Romam a quaestoribus deportabantur a volentibus acceperunt. ad Apuleium et Antistium Veterem retulit, sed quod eos quaestores appellat in eo fallitur: Apuleius a Plutarcho, ut vidimus, στρατηγός dicitur, et Vetus Antistius, qui Caesaris in Hispania Citeriore anno 61 quaestor fuerat, non quaestor sed *Legatus Caesaris* anno 43 (id est annis XVIII post quaesturam) pecuniam Syriacam Bruto dedit. Plutarchus in *Caesare* cap. 5. (*Caesar*) ταμίας εἰς Ἰβηρίαν ἐπὶ τῶν στρατηγῶν ΒΕΤΕΡΙ συνεξήλθεν, ὃν αὐτόν τε τιμῶν ἀεὶ διετέλεσε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάλιν αὐτὸς ἄρχων ταμίαν ἐποίησεν. Hinc redarguitur alia Marklandi criminatio rogantis (pag. 156) qui fieri potuerit ut Vetus quaestor Praeturam peteret, ut Brutus scribit I. 11: „Vetus statim se rediturum ad nos confirmavit legatione suscepta nisi praetorum comitia habituri essent Conules. Nam illi ita sentienti de rep. magno opere auctor fui ne differret tempus petitionis suae. Facile est enim argumentis probare absonum esse virum quaestorium Praeturam petere, sed non est mirum Praeturam petere eum virum, qui annis XVIII ante quaestor fuisset et in Syria diu cum imperio strenue et fortiter rem gessisset.

Una Marklandi cavillatio restat in verbis: *huic persuadere CUPIMUS ut imperator in castris remaneret*. Operose Marklandus demonstrat pag. 27 sqq. *persuadere* et *suadere* inepte esse confusa et rectissime dici *persuadere* studuit, tentavit, conatus est, voluit, cupiit, non coepit. Hoc ipsum *persuadere CUPIMUS* in libro Ms. repertum est et olim repositum. Quis autem de scriptore harum Epistolarum tam male existimat ut ne ea quidem scire videatur quae pueri non nesciunt. Marklandus autem non dubitat quin Pauli apostoli Epistolas legerit et expresserit

(pag. 155) et Vulgatam Bibliorum interpretationem Latinam ob oculos habuerit (pag. 113), quae refutari non opus est.

Sic igitur omnes difficultates, quibus haec Bruti epistolae premi videbatur, remotae sunt habemusque ipsius Bruti in harum rerum historia disertum et certum testimonium.

Nunc ad Plutarchi Brutum revertamur.

Brut. 26. 21. *C. Antonius a Bruto captus est, quem Brutus χρόνον πολὺν ἐν τιμῇ ἦγε καὶ τὰ παράσημα τῆς ἀρχῆς (praetore erat) οὐκ ἀφῆρει καί περ ὥς φασιν ἄλλων τε πολλῶν καὶ Κικέρωνος — κελευόντων ἀνελεῖν.* Cicero ad Brutum I. 2. 5. „*Scribis acrius prohibenda bella civilia esse quam in superatō iracundiam exercendam. Vehementer a te, Brute, dissentio; nec clementiae tuae concedo; sed salutaris severitas vincit inanem speciem clementiae* ¹⁾. *Quod si clementes esse volumus numquam deerunt bella civilia. Sed de hoc tu videris.*” Apertum est de C. Antonio haec scribi. Iterum Cicero I. 3. 3. „*Tu quid de hac re sentias tui iudicii est. Ego sic sentio trium fratrum (Antoniorum) unam et eandem esse causam.*” Ad haec praeclear Brutus revera patriae liberator respondet *Epist.* 3. 1. „*quod scribis mihi trium Antoniorum unam atque eandem causam esse quid ego sentiam mei iudicii esse: statuo nihil nisi hoc: Senatus aut populi Romani iudicium esse de iis civibus, qui pugnante non interierint. — Illud quidem non muto quod ei, quem tu occidere res non cōgit, neque crudeliter quidquam eripui neque dissolute quidquam remisi.*” id est: *C. Antonium quidquid dixeri non occidam.* Ciceronem ira transversum agebat: crudelis factus sitiebat sanguinem. Etiam Lepidi liberos occidi volebat, *Epist.* 12. 2. Sed placabilis erat et mox ad ingenium rediit cf. *Epist.* 15. 10.

Brut. 27. 12. Octavianus Consul factus per collegam Peditum legem tulit ut quaereretur in eos, quorum opera Caesar occisus esset καὶ κατηγοροὺν ἐπέτρεξε Βρούτου μὲν Λεύκιον Κορνιφίκιον

1) Ammian. Marcell. XXIX. 5. „Tullianum illud advertens quod salutaris res vincit inanem speciem clementiae.” Cic. Philipp. II. 45. (Caesar) suos praemiis, et variis clementiae specie devinzerat.

ταίου δὲ Μάρκον Ἀγρίππαν. Non erubuit scribere Velleius Paterculus II. 69. „*quo tempore Capito patruus meus vir ordinis senatorii Agrippae subscripsit in C. Cassium.*” Videtur aduio in illa familia hereditaria fuisse. Quibus praemiis accuores allekti fuerint narrat Dio Cassius 46. 49. 3. „*Οmnibus καὶ ἰγνίque [damnatis del. Ruhnck.] interdictum est*” Vell. I. I. Plutarchus 27. 16. ὠφλίσκανον οὖν τὰς δίκας ἐρήμας ἀναγκαζόντων φέρειν ψῆφον τῶν δικασῶν. Non est sua laude fraudandus quis ex omnibus iudicibus, de quo Plutarchus minus vere ripit 27. 20. λέγεται — Πόπλιον Σιλίκιον δφθῆναι δακρύσαντα *que nomine paullo post proscriptum esse.* Aliquanto plus fecit: palam Brutum absolverat teste Dione 46. 49. Σιλίκιος Κοινῶς βουλευτῆς ἀντικρυς τὸν Βροῦτον ἀπέλυσεν. Omisit nomen Agrippianus III. 95. τῶν δικασῶν οὐδενὸς τὴν ἀπολύουσιν φέροντος λὴν ἐνὸς ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶν ὃς — μικρὸν ὕστερον προὔγραψε.

Deest aliquid ad sententiam prorsus necessarium in Plutarchi verbis: ἀναγκαζομένων φέρειν ψῆφον τῶν δικασῶν, nam qui in consilio sunt iudices non sunt ad sententiam ferendam cogendi. supplendum esse arbitror: ἀναγκαζομένων ΠΑΝΕΡΑΝ φέρειν ἢΝ ψῆφον τῶν δικασῶν. Coacti sunt miseri PALAM sententiam ferre, ne clam reos absolvere auderent.

Brut. 28. 24. ὁρμήσαντες γὰρ ἐκ τῆς Ἰταλίας ὅμοια φυγάδων τοῖς ἀτιμοτάτοις ἀχρήματοι καὶ ἄνοπλοι. Dissecta litera αἱ οἱ emergit vera scriptura ὅμοιοι φυγάδων τοῖς ἀτιμοτάτοις.

Brut. 29. 2. ἔφθανε δ' ὁ Βροῦτος ὡς τὰ πολλὰ φοιτῶν πρὸς τὸν (Cassium) ἡλικία προὔχοντα. Cassius, ut supra vidimus, 40 anno Brutum aetate superabat, sed in potestatibus et imis magnum vel unus annus ad dignationem discrimen faciet. De Cassii aetate et honoribus supra diximus, quibus haec vidimus. Cassius designatus est aedilis Curulis in annum 49 10 suo, aetatis XXXVII. Plutarchus in *Bruto* 8. 16. λέγει: δὲ Βροῦτος μὲν τὴν ἀρχὴν βαρύνεσθαι, Κάσσιος δὲ τὸν ἄρχοντα εἶναι ἄλλα τε κατ' αὐτοῦ ποιοῦμενος ἐγκλήματα καὶ λεόντων κίρεσιν, οὓς Κάσσιος ἀγοράνομεῖν μέλλων παρεσκευάσατο, ἴσαρ δὲ καταληφθέντας ἐν Μεγάροις, ὅθ' ἡ πόλις ἦλθεν διὰ Καίου, κατέσχευεν. Fufius Calenus Megara cepit anno 48 teste

Dione Cassio 42. 14. Cassius designatus aedilis anno 50, leones sibi ad ludos ex Syria comparaverat. Sequenti anno Pompeium secutus est et post aciem Pharsalicam leones in Caesaris potestatem venerunt, qui eos non reddidit et sic dicitur Cassii animum vehementer offendisse. Quantam stragem Megaris hae feræ vinculis solutæ quum urbs caperetur ediderint narrat Plutarchus in *Bruto* 8. 21.

Brut. 29. 7. Βροῦτον δὲ λέγουσι δι' ἀρετὴν φιλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἐρᾶσθαι δ' ὑπὸ τῶν φίλων. Differunt inter se φιλεῖσθαι et ἐρᾶσθαι ut apud Ciceronem *diligi* et *amari*. Nonius Marcellus pag. 421. „inter amare et diligere hoc interest quod amare vim habet maiorem, diligere autem est levius amare. Cicerone ad Brutum: Sic igitur facies et me aut amabis aut quo contentus sum diliges. Et Libro VIII. L. Clodius tribunus plebis designatus valde me diligit vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me amat. Idem ad Dolabellam (ad Famil. IX. 14. 5.) „Quis erat qui putaret ad eum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere? Tantum accessit ut mihi nunc denique amare videar, ante dilexisse.”

Eodem modo scribit ad Famil. XIII. 47. „Quid ego tibi commendem eum quem tu ipse diligis? Sed tamen ut scires eum a me non diligi solum verum etiam amari ob eam rem tibi hæc scribo.” Sed *diligere* est iudicii et rationis, *amare* ex teneriore animi affectu nascitur. *Diligimus* aliquem ob virtutem et optimas artes, *amamus* ob suavitatem et venustatem ingenii ac morum. Itaque homines diligunt constantius sed ardentius amant. Non memini me talia apud Graecos antiquos legere, nam quod Simonides dicit ad Hieronem (Xenophon *Hier.* XI): ὥς τε οὐ μόνον φιλοῖτο ἄν ἀλλὰ καὶ ἐρῶ οὐκ ἀνθρώπων toto coelo diversum esse declarant sequentia: καὶ τοὺς καλοὺς οὐ πειρᾶν ἀλλὰ πειρώμενον ὑπ' αὐτῶν ἀνέχεσθαι ἄν σε δεῖοι.

Suspicio Plutarchum hæc sumsisse ex blandiore quadam Ciceronis ad Brutum epistola: *populus te diligit, familiares amant, optimus quisque admiratur, oderunt ne hostes quidem.*

Brut. 29. 37. Brutus in Epistola ad Atticum Μάρκον Ἀντώνιον ἀξίαν Φησὶ τῆς ἀνολίας δίδόναι δίκην ὅς ἐν Βρούτοις καὶ Κασ.

λοις καὶ Κάτωσι συναριθμεῖσθαι δυνάμενος προσθήκην ἑαυτὸν Ὀκταβίῳ δίδωκεν. Id ipsum Antonium Appianus narrat dixisse IV. 130. αὐτὸν τὸν Ἀντώνιον Φασὶν ὕπερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγινώσκοντα εἰπεῖν ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασσίῳ καὶ Βρούτῳ δυνάμενος ὑπηρετῆς γένοιτο Ὀκταουῖου. Bruti dictum esse arbitror, quem de Antonio meliora olim sperasse vidimus. Fieri potest ut Antonius rebus suis desperatis illorum verborum memor fuerit.

Brut. 30. 12. *Cassius Rhodiis regem ac dominum eum appellatibus respondit: οὔτε βασιλεὺς οὔτε κύριος, τοῦ δὲ κυρίου καὶ βασιλέως Φονεὺς καὶ κολαστής.* Supplendum aut κύριός εἰμι aut κύριος ἐγώ aut κύριος ἐγώ εἰμι, neque rex neque dominus ego sum, sed domini et regis interfector et castigator. Neque Graece neque Latine ea verba abesse possunt.

Brut. 32. 9. laudat Plutarchus Bruti clementiam erga Lycios pro Cassii saevitia in Rhodios ἀναγκάσαντος ἰδίᾳ μὲν ὃν ἐκέπηγτο χρυσὸν καὶ ἀργύριον εἰσενεγκεῖν ἅπαντας, δημοσίᾳ δὲ τὴν πλὴν ἄλλοις πεντακοσίοις ζημιώσαντος. Brutus autem ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα τάλαντα Λυκίους παραξάμενος ἄλλο δὲ οὐδὲν ἀδικίας ἀνέζηξεν. Multum ab his diversa Appianus memoriae prodidit B. C. IV. 81. *Capta urbe Patarensium Brutus ἐκτείνει μὴ οὐδένα οὐδ' ἐξήλασε, χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον ὅσον ἡ πόλις ἔχε συνεισενεγκὼν ἐκέλευε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκάστους ἐσφέρειν ὑπὸ ζημίαις καὶ μηνύμασιν, οἷσις καὶ Κάσσιος ἐκήρυξεν ἐν Ῥόδῳ.* quae varia videntur, namque et necessitas urgebat et erat Brutus in talibus durior. cf. Cic. ad Att. VI. 1. 6. qui Bruti avaritiam indignatus scribit: *si (Brutus) moleste feret accipiam equidem dolorem mihi illum irasci, sed multo maiorem non esse eum talem, qualem putassem.* et VI. 3. 7. *licebit eum (Brutum) solus ames: me aemulum non habebis.*

Brut. 37. 3. *Brutus narrat Cassio se nocte concubia vidisse κτηνὴν καὶ ἀλλόκοτον ὄψιν ἐκφύλου σώματος καὶ φοβεροῦ σιωπῇ παρυσῶτος αὐτῷ quaerentique quis esset respondisse: ὁ σὸς, ὃ ἰροῦτε, δαίμων κακός.* ὄψει δὲ με περὶ Φιλίππους. Brutus vigiliis, aerumnis et laboribus exhaustus et curis anxius quod in

somnis viderat vigilantem se vidisse opinabatur. Apparet in ea re quanto essent Epicurei reliquis philosophis saniores. Cassius ubi haec monstra et portenta audit: ἡμέτερος οὗτος, inquit, ὦ Βροῦτε, λόγος ὥς οὐ πάντα πάσχομεν ἀληθῶς οὐδ' ὀρώμεν. — Σοὶ δὲ καὶ τὸ σῶμα ταλαιπωρούμενον φύσει τὴν διάνοιαν αἰωρεῖ καὶ παρατρέπει. Δαίμονας δ' οὐτ' εἶναι πιθανὸν οὐτ' ὄντας ἀνθρώπων ἔχειν εἶδος ἢ φωνὴν ἢ δύναμιν εἰς ἡμᾶς διήκουσαν. Non possunt his saniora et veriora dici, sed anili superstitione occaecata mens quod verum est non discernit. Si Plutarcho credimus 12. 31. *Diī imminentem Caesari necemμαντεύει· καὶ φάσμασι καὶ ἱεροῖς προέδειξαν*, nempe quia futura sciebant; sed non cogitabat Plutarchus Deos sic quoque scituros fuisse ea omnia frustra fore. Nunc videntur perinepte oleum et operam perdere.

Brut. 37. 22. τοιούτοις μὲν ὁ Κάσσιος ἐπὶ ῥῆϋνε λόγοις τὸν Βροῦτον. Non est sententiae aptum verbum *πραϋνεῖν lenire, placare* iratum aut indignantem aut stomachantem. Requiritur *animos addere* paventi et perterrito. Itaque reponendum *ἐθάρρυνε*. Rarum est verbum simplex *θαρρύνειν*, namque utuntur saepius composito *παρὰθαρρύνειν*. Affertur tamen ex Plutarchi vita *Paulli Aemilii* 16. 24. ἐκ τούτων ἐθάρρυνον οἱ φίλοι τὸν Περσέα. et in hac ipsa Bruti vita legitur 18. 1. Βροῦτος εἰς μέσον προελθὼν ἐβούλετο λέγειν καὶ κατεῖχε θαρρύνων τὴν σύγκλητον.

Brut. 39. 1. *Caesar exercitum lustravit in castris et virgines vicenos nummos divisit: οἱ δὲ περὶ Βροῦτον καταγνόντες αὐτῶν τῆς ἀπορίας ἢ μικρολογίας lustrarunt exercitum de more ἐν ὑπαίθρῳ (sub divo) et ducenos nummos virginitim dividerunt*. Non est Graecum *καταγνόντες αὐτῶν τῆς ἀπορίας* sed *καταγνόντες αὐτῶν ἀπορίαν* sine articulo, ut ratio docet et constans omnium usus confirmat. Putidum esset in re tam nota et usu tam frequenti exempla paucula afferre. Passim legitur *καταγινώσκειν τινὸς ἀνοιχὴν, μανίαν, δειλίαν, πονηρίαν, μαλακίαν* et alia sexcenta, in quibus inest improbitatis aut turpitudinis aut miseriarum notio.

Brut. 40. 2. pridie pugnam Philippensem Κάσσιον δὲ Μεσσήνιον

λας Φησὶ δειπνεῖν τε καὶ αὐτὸν ὀλίγους τῶν συνήθων παραλαβόντα καὶ σύννουν ὀρᾶσθαι καὶ σιωπηλόν. Post coenam Cassius arrepta manu Graece dixit: μαρτύρομαι σε, Μεσσάλα, ταῦτὰ Περικτῶ Μάγων πάσχειν ἀνγκαζόμενος διὰ μιᾶς μάχης ἀναρρῖψαι τὸν περὶ τῆς πατρίδος κύβον. et post pauca: ταῦτα εἰπόντα Φησὶν ὁ Μεσσάλας τελευταῖα πρὸς αὐτὸν ἀσπάσασθαι τὸν Κάστον· εἶναι δὲ κεκλημένος εἰς τὴν ὑπεραίαν ἐπὶ δεῖπνον ὑπ' αὐτοῦ γενέθλιον οὔσαν. Ex his rectissime colligunt Messallam Corvinum intimum Cassii amicum harum rerum historiam scripsisse et de bello *Philippensi* librum edidisse, unde complura sumta sunt eorum quae sequuntur apud Plutarchum, quem tamen non arbitror ipsum Messallae libros lectitasse, sed (ut in *Syllae Commentariis*) Livium auctorem sequi. cf. cap. 42. 21. τῆς νίκης ἔρον ὁ Μεσσάλας τίθεται τὸ τρεῖς αἰτούς καὶ πολλὰ σημεία λαβεῖν τῶν πολεμίων, ἐκείνους δὲ μηδέν. Bene id scire poterat namque in hac parte aciei steterat quae vicit cap. 40. 38. De hoc autem praeclarissimo suae aetatis viro pauca exponere iuvat et ad locos aliquot Plutarchi et Historicorum enucleandos et ad refutandam eorum opinionem, qui *Epistolas ad Brutum, triginti vel triginta annis post Ciceronis interitum ab adulatore Messalae Corvini compositas esse*" suspicantur, quae est Orellii opinio.

M. VALERIUS MESSALLA CORVINUS

I. natus est anno 69.		
II. transiit ad Brutum	43	natus annos 26.
III. Gellius Poplicola frater ei condonatur	42	" " 27.
IV. pugnavit ad Philippos	42	" " 27.
V. servavit Augustum in bello Siculo .	36	" " 33.
VI. Augur factus	36	" " 33.
VII. Salassos domuit	34	" " 35.
VIII. Consul	31	" " 38.
IX. ad Actium <i>ναυαρχεῖ</i>	31	" " 38.
X. ad componendum statum Orientis mit-		
titur	30	" " 39.
XI. triumphat ex Gallia	27	" " 42.
XII. domus arsit	25	" " 44.
XIII. moritur circa annum	8	" " 61.

II. Transiit ad Brutum anno 43. Appian. B. C. IV. Μεσσάλας ἐπιφανής [καὶ del.] νέος ἐς Βρούτον ἔφυγεν. Ap-
 tur ab Appiano ἐπιφανής νέος, ut a Velleio Paterculo II
fulgentissimus iuuenis. Proscriptus est a Triumviris sed at-
 iam enim ad Brutum in Macedoniam pervenerat, quo ter-
 Cicero scribebat ad Brutum 15: „*Messallam habes. —*
cum a me dimittens graviter ferrem hoc levabar uno quod
tamquam ad alterum me proficiscens et officio fungelatur ei
dem maximam sequebatur. Appiano teste l. l. Triumvros s-
 facti poenituit et Messalla proposito edicto e proscriptorum
 mero exemptus est (ἐξήρῃσθω τῶν προγραφέντων Μεσσάλας
 erat sero. In ipso bello Cassii castra legatus secutus e-
 quem intimum habebat amicum, ut supra apud Plutar-
 vidimus, et consociatis utriusque copiis Bruti familiaritate
 batur Smyrnae et in Macedonia. Habebat Messalla fr-
 (uterinum an adoptivum) Gellium Poplicolam in Bruti c-
 Quum esset Brutus in Asia, Gellius Poplicola ei insidias st-
 Dio Cass. 47. 24. τῷ Βρούτῳ Γέλλιος Ποπλικόλας ἐπεβούλ-
 et post pauca ὁ δὲ Γέλλιος ἐφωράθη μὲν ἔπαθε δὲ δεινὸν οὐ-
 γὰρ Βρούτος ἐκείνῳ τε ἐν τοῖς φιλτάτοις αἰεὶ ποτε νομίσας
 καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μάρκον Μεσσάλαν πάνυ τῷ Κασσίῳ
 κείμενον εἰδὼς ἀφῆκεν αὐτόν. Itaque ad Cassium se con-
 καὶ ὃς (Dio l. l.) ἐπέθετο μὲν καὶ τῷ Κασσίῳ οὐδὲν δὲ οὐδὲ
 κακὸν ἔπαθεν. αἴτιον δὲ ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ Πάλλα (leg. Π-
 προμαθοῦσα τὴν ἐπιβουλὴν — τό τε ἐπιβούλευμα τῷ Κ-
 προεμήνυσε καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ παιδὸς ἀντέλαβεν. Livii
Epitome 122. Brutus et Cassius „*M. Messallae Poplicolan-*
trem (insidiarum con)victum *communi consilio condonaverunt*
 Sed beneficii immemor πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ τὸν Ἀντώνιο
 τῶν εὐεργετῶν ἀπηυτομόλησεν. Dio l. l. Huius perfidiae
 mium a Triumviris tulit Consulatum, quem gessit an-
 cum M. Cocceio Nerva. Dio Cass. 48. 54. Ex Fastis C-
 linis colligimus utrumque se consulatu abdicasse et in il-
 locum factos esse L. Munatium Plancum et P. Sulpicium
 rinum. Habet tamen annus de more ab iis nomen. Dio
 49. 24.

1) Tacit. *Annal.* IV. 34. *Messalla Corrinus imperatorem suum Cassium pr-*

Quae sit Poplicolae mater Polla fortasse ex Ciceronis Epistolis expiscari poterimus. Scribit Caelius ad Ciceronem in Ciliciam anno 50. ad. Fam. VIII. 7. 2. „*Paulla Valeria, soror Triarii, divorcium sine causa, quo die vir e provincia venturus erat, fecit. Nuptura est D. Bruto.*” et nupsit, nam Cicero scribit ad D. Brutum anno 43. ad Famil. XI. 8. 1. „*Polla tua misit ut ad te si quid vellem darem literarum.*” Prior Pollae maritus videtur fuisse Gellius Poplicola, ex quo hunc nequam filium habebat.

III. Sequitur proelium Philippense, in quo Cassius Bruto dedit et cornu dextrum et fortissimam legionem cum legato Messalla. Plut. in Brut. 40. 38. τῶν ταγμάτων τὸ μαχιμώτατον ἔχοντα Μεσσάλαν ἐκέλευσεν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καταστῆναι. Brutus et Messalla egregie vicerunt, Cassius victus periit et mox Brutus incubuit in gladium. Messalla cum legionum reliquiis in insulam Thasum ad classem se recepit. Non deerant qui arma retinere vellent et novam spem experiri. Hi igitur Messallae deferunt imperium. Hinc apparet quantum esset in eo viro, qui XXVII tum natus erat annos. Cepit prudens consilium et dedit victoribus manus. Appian. B. C. IV. 38. Βρούτου δὲ καὶ Κασσίου περὶ Θράκην πεσόντων καὶ τοῦ στρατοῦ πολλοῦ τε ἔτι βτος καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ ἐλπίδας ἔχοντος οὐκ ἀσθενεῖς ἵρχειν σφῶν τὸν Μεσσάλαν αἰρουμένων οὐκ ἀνασχόμενος ἔπεισεν αὐτοὺς — μεταστρατεύσασθαι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον. Idem IV. 36. οἱ δὲ ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς τῶν ὁμοτίμων Μεσσάλα τε Κιρουῖνῳ καὶ Λευκίῳ Βίβλῳ ὃ, τι βουλεύσονται περὶ σφῶν ποιεῖν περὶ ἀπαντων. Velleius Paterculus II. 71. „*Messalla fulgentissimus iuvenis proximus in illis castris Bruti Cassiique auctoritati cum essent qui eum ducem poscerent servari beneficio Caesaris* ¹⁾ *maluit quam dubiam spem armorum tentare amplius. Nec aut Caesari quidquam ex victoriis suis fuit laetius quam servasse Corvinum aut maius exemplum hominis grati ac pii quam Corvinus in Caesarem fuit.*” Neque tamen statim Caesari sed Antonio se adiunxit: οἰκειότερος δὲ ὦν (Appian. IV. 38.) Ἀντωνίῳ συνῆν μέχρι κρατούσης Ἀντωνίου Κλεοπάτρας ἐπιμεμφάμενος ἐς Καίσαρα ἐπῆλθεν. Quo anno pertaesus morum Cleopatrae ad Augustum

1) Messalla non Caesari sed Antonio se dedidit, cuius castra secutus erat aliquam-
 2) Velleius, ut solet, Caesari adulatur: ἴσμεν τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

transierit definiri non potest, sed videmus eum anno 36 acrem et impigrum Legatum Augusti in bello contra Sext. Pompeium, in quo imperatorem suum ex praesentissimo capitis periculo eripuit nactus solum ferme et omnium rerum inopem. vid. Appianum V. 112. Exclamat ad haec admirabundus Appianus cap. 113. *Hic est ille Messalla, qui a Triumviris proscriptus mortuis Bruto et Cassio classem Antonio tradidit: — idem Messalla μόνον ἔχων ἐν τοσῷδε συμφορᾷ τὸν προγράψαντα ἐθεράπευσεν ὡς αὐτοκράτορα καὶ περιέσωζεν.* Hinc Velleius, ut modo vidimus: „non est maius exemplum hominis grati ac pii quam Corvinus in Caesarem fuit.” Erat Augustus et ipse gratus ac memor. Eodem anno 36 Messallam Augurem fecit *supra numerum*, namque nemo de collegio erat demortuus teste Dione Cass. 49. 16. *Augustus τὸν Μεσσάλαν τὸν Οὐαλέριον, ὃν πρότερον ἐν ταῖς προγραφαῖς ἐτεθανατώκει, εἰς τοὺς οἰωνισὰς ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ἐσέγραψεν.* Deinde legatum in Pannoniam misit, ubi anno 34 Salassos perdomuit. Dio Cass. 49. 38. *τοὺς Σαλασσούς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' αὐτῶν νεωτερίσαντας ὁ Μεσσάλας ὁ Οὐαλέριος ἐχειρώσατο.* et Appianus in *Illyricis* cap. 17. *Σαλασσούς Μεσσάλας Κοροῦῖνος λιμῶ παρεσήσατο.*

Postquam Antonius in annum 31 Consul designatus (Dio Cass. 50. 4.) hostis reip. iudicatus est in illius locum Messalla Consul est factus. Dio Cass. 47. 11. *Μάρκος Οὐαλέριος Μεσσάλας ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου θανατωθεὶς (proscriptus) — ὕπατος ἀν' αὐτοῦ ἐκείνου ὕστερον ἀπεδείχθη.* Appianus IV. 38. *Caesar Messallam ὕπατόν τε ἀπέφηνεν ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντωνίου ἀποχειροτονηθέντος ὅτε αὐθις ἐψηφίζετο εἶναι πολέμιος (anno 32) καὶ περὶ Ἄκτιον ναυαρχήσαντα κατὰ τοῦ Ἀντωνίου στρατηγὸν ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτοὺς ἀφισαμένους καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι.* Itaque anno 31 Consul ordinarius usque ad Calendas Maias in Fastis est M. VALERIUS M. F. MESSALLA CORVINUS. Velleius quum scribit II. 84. *Caesare deinde et Messalla Corvino Coss. debellatum apud Actium est, sequitur morem eorum qui suffectorum Consulum in notandis temporibus rationem non habent. In veteri Calendario Amitern. (laudato a Fischero in Fast. Rom. ex Orellii Inscriptt. II. pag. 398.) scriptum est: IV. Non. Septembr. (id est 2 Sept.) Feriae ex Scto quod eo die imperator Caesar Divi f. Augustus apud Actium vicit se et Titio consu-*

us. Constat autem ex vetere inscriptione apud Fischerum a Iulendis Maiis usque ad Calendas Octobres M. TITIVM Augusti consulatu collegam fuisse. Messalla igitur ad Actium non consul sed M. Agrippae legatus strenue pugnavit. Plutarch. in *rusto* 53. 7. αὐτὸν δὲ τὸν Μεσσάλαν λέγουσιν ὕστερον ἐπαινούμεν ὑπὸ Καίσαρος ὅτι καίπερ ἐν Φιλίπποις πολεμιώτατος αὐτοῖς ἐνέμενος διὰ Βροῦτον ἐν Ἀκτίῳ προθυμώτατον ἑαυτὸν παρέσχευ Εγὼ σοι, Φάναι, ὦ Καῖσαρ, ἀεὶ τῇς βελτίονος καὶ δικαιοτέρας ἐμῆς καὶ del.] μερίδος ἐγενόμην" quo nil melius dici potest mul vere et libere et perurbane ¹⁾. Itaque post victoriam statim ab Augusto missus est ad Orientis statum componendum, est ad ordinandas eas provincias quae Antonii fuissent. Regens nuper Messallae causa Tibullum vidi doctum interpretem issenium haec scribere ad libri primi Elegiam septimam: *Messala — anno 723 (31) post proelium Actiacum missus erat a Augusto ad Aquitanos qui defecerant debellandos. — Deinde vocatus Messala ab Augusto ad Orientis res componendas CONNUO e Gallia in Asiam profectus est aestate extrema anni 24 (30). — Messala vero anno 727 (27) demum reversus est Romam; tum enim triumphum egit Aquitanicum dilatatum absentia a PER TRES ANNOS die XXIV Sept.*" Induxit virum doctissimum in errorem Tibullus primum in carmine celebrans triumphum Aquitanicum Messallae, deinde iter in Orientem. Quia anno et die triumphi liquido constat ex Fastis Triumphalibus

M. VALERIUS MESSALLA

A. DCCXXVI.

CORVINUS PRO CONSULE

VII K. OCT.

EX GALLIA.

aliquid erat ut res gestae sic disponerentur. Sed neque ingens in Gallia bellum (Tibull. I. 7. 9—12) tam cito profligari poterat, et Orientis provinciae statim post victoriam receptae ordinari sine mora debebant. Quae res (ut Dissenio videtur) tamdiu neglecta mox tanta festinatione est suscepta ut Proconsul continuo ex Gallia dilato in aliud tempus triumpho in Asiam proficisceretur. et quarto demum anno post (31—27) triumphum haberet. Quis umquam audivit triumphum anno quarto post

1) Cornelius Nepos in Attico cap. 6. in republica ita est versatus ut semper optimum partium et esset et existimaretur.

res gestas ductum esse? Ubi erat tum exercitus, ubi capti duces ¹⁾ cum reliquo captivorum agmine, ubi praeda? Melius est igitur Tibullo suo arbitratu canere permittere et verum rerum ordinem ex rei natura restituere. Messalla post victoriam Actiacam statim in Orientem missus visit Ciliciam, Syriam, Phoenicem et Aegyptum, ut ex Tibulli carmine I. 7. apparet. Deinde Romam redux pro Consule rebellantem Galliam domuit et ex ea triumphavit anno 27. a. d. VII. Calendas Octobres. Sic omnia rectissime et naturae congruenter procedunt.

Appianus IV. 38. de legatione Messallae in Orientem ne verbum quidem fecit sed illo teste Augustus Messallam victo Antonio *τρατηγὸν ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτοῦς ἀφισαμένους καὶ νικῶσanti ἔδωκε θριαμβεῦσαι*. Confirmantur haec testimonio Dionis Cassii 51. 8. qui scribit Messallam anno 30 in Syria gladiatores Antonii, qui in fide manserant, apud Daphnen Antiochiae suburbanum dolo circumvenisse. Quo tandem pacto Messalla qui anno 31 exeunte ad Actium pugnavit intra unius anni spatium potuit et rebellantem Galliam multis proeliis subigare, et in Asiam proficisci, et Ciliciam ordinare et in Syriam progressus Antonii gladiatores coercere?

Messalla consularis et triumphalis diu Augusti amicitia floruit et in literarum studiis et doctorum et poetarum, imprimis Tibulli, Virgilii et Horatii consuetudine ingravescentem aetatem oblectabat. Quam carus Augusto fuerit declarat locus Suetonii in Aug. 58. (Augusto) *detulerunt Patris Patriae cognomen — prima plebs — mox in Curia Senatus — per Valerium Messallam. Is mandantibus cunctis „Quod bonum, inquit, faustumque sit tibi domuique tuae, Caesar Auguste, Senatus te consentiens cum populo Romano consalutat patriae patrem.”* Apparet unum omnium in amplissimo ordine Augusto Messallam fuisse acceptissimum. vide et Plutarchum in Bruto 53. 1. *τὸν Στράτωνα Μεσσάλας ἐταῖρος ὢν Βρούτῳ Καίσαρι διαλλαγείς ἐπὶ σχολῇ ποτὲ προσήγαγε καὶ δακρύσας εἶπεν „Οὗτός ἐστιν, ὦ Καῖσαρ, ὁ ἀνὴρ ὁ τῷ ἐμῷ Βρούτῳ τὴν τελευταίαν ὑπουργήσας χάριν,”* quem

1) Tibull. I. 7. 5.

*novos pubes Romana triumphos
ridit et cinctos brachia capta duces.*

Caesar in suorum numerum recepit et fidelissimum expertus est. itaque quum Messallae domus in Palatio arsisset, Augustus eam de suo restituit, teste Dione Cassio 53. 27. Non solebat autem Augustus in exornanda Urbe et viis per Italiam munientibus amicorum opibus parcere.

Duo sunt de ea re testimonia: Dionis Cassii ad annum 27. 53. 22.) *Augustus τὰς ὁδοὺς τὰς ἔξω τοῦ τείχους δυσπορεύτους π' ἀμελείας ὄρων οὔσας τὰς μὲν ἄλλοις τισὶ τῶν βουλευτῶν πισκεύασαι τοῖς οἰκείοις τέλεσι (de suo) προέταξεν et ipse viam Flaminiam ad Ariminum usque munivit.* Suetonius in *Augusto* 30: „quo facilius undique Urbs adiretur desumpta sibi Flaminia a Arimino tenus munienda reliquas triumphalibus viris ex municipalium pecunia sternendas distribuit.” Fideliora esse solent Suetonii testimonia quam Dionis, qui saepe sua ex Suetonio, (quem nusquam nominat) sumere solet, interdum paullo negligentius. In his triumphalibus viris Messalla erat teste Tibullo I. 7. 57—63.

*Nec taceat monumenta viae quam Tuscula tellus
candidaque antiquo detinet Alba Lare.*

*namque opibus congesta tuis hic glarea dura
sternitur, hic apta iungitur arte silex.
te canit agricola e magna cum venerit Urbe
serus inoffensum retuleritque pedem.*

Quod dicit poeta opibus tuis nihil impedit quo minus de municipalium pecunia intelligamus, nempe de ea pecunia, quae ex cuiusque triumphalium virorum praeda redacta esset.

Sequenti anno 26 Augustus novam praefecturam Urbis Messallae detulit. Tacitus *Annal.* VI. 11. *primus Messalla Corvinus eam potestatem (Praefecturam Urbis) et paucos intra dies finem accepit quasi nescius exercendi.* Hieronymus in Eusebii *Chron.* ad hunc annum: „*Messalla Corvinus primus Praefectus Urbis factus sexto die magistratu se abdicavit incivilem potestatem esse contestans.*” Nempe saevendum erat non tantum in municipia sed etiam in cives, qui in cruda servitute memores libertatis tum audaces et turbidi esse videbantur, idque Messalla φιλελεύθερος ὢν a se impetrare non poterat.

Itaque Messalla reliquam aetatis partem in literis transegit oblectans otium historiae studiis et antiquitatum et philosophiae eloquentiae et poeseos.

De monumentis literarum a Messalla conditis deque eloquentia et genere dicendi nota sunt omnia. De eloquentia vide Meyerum in *Oratorum Romanorum Fragmentis* pag. 208 sqq. De historia belli Philippensis supra verbo diximus. Suspicio autem mendosam scripturam esse in loco Taciti *Annal.* IV. 34: „*Asinii Pollionis scripta egregiam eorumdem (Bruti et Cassii) memoriam tradunt, Messalla Corvinus imperatorem suum Cassium praedicabat: et uterque opibusque atque honoribus viguerunt.*” Tacitus non dixerat *praedicabat*, id est crebris sermonibus laudabat, sed *praedicat*, nempe in Historiarum libris, qui tum erant in omnium manibus. Nempe de scribendi libertate illo loco sermo est.

De philosophiae amore Messallae est iocosus Horatii locus *Od.* III. 21.

*Descende (testa) Corvino iubente
promere languidiora vina;
non ille quamquam Socraticis madet
sermonibus te negligit horridus.
narratur et prisci Catonis
saepe vino incaluisse virtus.*

Minime ex his verbis colligendum Messallam Platonicae philosophiae operam dedisse. Horatius qui sese narrat Athenis didicisse

*curvo dignoscere rectum
atque inter silvas Academi quaerere verum.*

ultro fatetur se esse:

Epicuri de grege porcum.

Et Horatius et Messalla ex Socraticis sermonibus hunc fructum ceperant ut sale Socratico et ingenium alerent et scripta condirent.

Aetate grandior Messalla Pomponii Attici exemplo in antiquitatis Romanae studium incubuit et *de Familiis Romanis libros edidit* teste Plinio H. N. 35. 2. „*Similis causa Messallae SENI expressit volumina illa, quae de Familiis condidit.*” Haec studia potissimum senes delectant et otiosos et curiosos, et indignabatur Messalla senex, quo non erat alius Romae generosior, obscuros homines in nobilium familiarum stemmata et imagines irrepere.

Superest locus impeditus et intricatus de anno, quo Messalla

ccesserit e vita. *Senex* appellatur apud Plinium (ut modo vidimus) et apud Suetonium in *Tiberio* 70: *Tiberius in oratione latina secutus est Corvinum Messallam, quem SENEM adolescens servaverat.* Cur existimem Messallam anno fere octavo a. hr. obiisse diem dicam. In *Dialogo de Oratoribus* cap. 17. inserte sic scriptum est: *Corvinus in medium usque Augusti principatum, Asinius paene ad extremum duravit.* Augusti principatus inchoatus anno 31 (2 Sept.) a Chr. continuatus est usque ad annum 14 p. Chr. per annos *quadraginta et quatuor.* Ergo Messallae mors incidit in annum circiter octavum a. Chr., qui Principatus Augusti est XXII. Ex hoc anno caeterisque, de quibus constat, aliorum exemplo natalem Messallae annum constitui LXIX *σάζων τὰ Φαινόμενα.*

Itaque Messalla XXVI annorum *iuvenis fulgentissimus, ἐπιφανής νέος*, ad Brutum confugit caeteraque omnia sicuti descriptum ordine decurrunt. Vixit igitur annos LXI usque corpore infirmiore et assidue aegrotans. *Dial. de Oratt.* cap. 20. *Quis nunc ferat oratorem de infirmitate valetudinis suae praefantem? qualia sunt FERRE principia Corvini?*

Tiberius natus anno 42 togam virilem sumsit anno 27. Si x anno aetatis XXV Corvinum observare coepit Corvinus erat annu LII annorum et in tam tenui valetudine *ὀλοῦν ἐπὶ γήρας οὐδῶν.*

Redeamus nunc ad Bruti et Ciceronis Epistolas. Cicero Messallam iuvenem anno 43 Bruto commendans *Epist.* 15. ita scribit: „*Messallam habes. — cave putes probitate, constantia, cura, studio reip. quidquam illi esse simile; ut eloquentia, qua mirabiliter excellit, vix in eo locum ad laudandum habere videatur. Quamquam in hac ipsa, sapientia plus apparet; ita gravi iudicio nullaque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. Tanta autem industria est tantumque evigilat in studio, ut non maxima ingenio, quod in eo summum est, gratia habenda videatur.*” Cicero qui magis etiam Messallae indolem amabat quam ingenium diligebat, scribit ardentius, et mox se reprimit „*sed prohor amore.*” Haecceine igitur adulatorem XXX annis post Ciceronis interitum scripsisse putemus? Curabatne igitur vir aetatis praestantissimus Augur, Consularis et triumphalis,

omnibus carus et principi intimus, quid rhetor nescio quis terrae filius de sua adolescentia scriberet? Praeterea nihil est minus adulationi simile. Nonne ex paucis et exilibus lacinis, unde nunc egregii viri vitam et mores aegre colligimus, haec omnia verissime dici liquido constat? Mittamus igitur adulatorem in hominum eruditorum cerebris natum et teneamus hoc: si forte haec non ab ipso Cicerone scripta sunt, *tamen eadem iisdem verbis a Cicerone verissime scribi potuisse.*

Brut. 40. 22. Brutus de summa rerum dimicaturus ad Cassium ita dicit: νέος ὢν ἐγὼ — ἡττίαςάμην Κάτωνα διαχρησάμενον ἑαυτὸν ὡς οὐχ ὄσιον (ὅν add.) οὐδ' ἀνδρὸς ἔργον ὑποχωρεῖν τῷ δαίμονι. Agnoscimus in his Platonium philosophum et Socratis sententiam in *Phaedone* expositam pag. 61 e. Sed vitae casus mutant hominum mentes. Idem locus Platonis a Catone morituro lectus eum in vita retinere non potuit. Brutus quoque addit: νυνὶ δ' ἄλλοιός ἐν ταῖς τύχαις γίγνομαι. In talibus fieri assolet quod in *Tusculanis* dicit Cicero: *dum lego assentior: ubi posui librum nescio quomodo omnis illa assensio elabitur.*

Brut. 42. 2. ῥαδίως μὲν ἀπετρέψαντο τεταραγμένους καὶ διφθειραν ἐν χεροῖν τρία τάγματα. Scribendum Ἐτρέψαντο et ἡ χερCIN.

Brut. 42. 33. ταῦτα πρῶτον ἔννοιαν ΚΑΤέθηκε τῷ Βρούτῳ τοῦ συμπτώματος. Nullum habet in ea re locum verbum καθίσταται, sed omnes constanter παριστάνει dicebant et ἔννοιαν ΠΑΡέθηκε legendum est.

Brut. 45. 22. οὓς προσάγοντες οἱ φίλοι κατηγοροῦν ὡς οὐδὲ νῦν τοῦ λέγειν καὶ σκώπτειν πρὸς ὕβριν [αὐτῶν] ἀπεχομένους. Recte Codex B αὐτῶν omittit et ἀπεχομένωνΩΝ exhibet.

Brut. 51. 4. Brutus moriturus πρῶτα μὲν ἀποβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀστέρων ὄντα μεσὸν ἀνεφθέξατο δύο σίχους, ὧν τὸν ἕτερον Βολούμνιος ἀνέγραψε.

Zeῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὅς αἴτιος κακῶν, τοῦ δ' ἐτέρου Φησὶν ἐπιλαθέσθαι. Videntur alii meliore memoria

1. Dio Cassius 47. 49. (*Brutus*) ἀναβοήσας τοῦτο δὴ τὸ λειον·

ὦ τλήμων ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθ', ἐγὼ δέ σε

ὥς ἔργον ἤσκουν· σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ.

raeter Volumnium ἄνδρα φιλόσοφον καὶ συνεστρατευμένον ἀπ' ; Βρούτῳ cap. 48. 4. quem Bruto morienti adfuisse con- quis haec scire poterat? Quae quis in tali re commode potuisset putat ea dicta fuisse saepe opinatur et narrat. erea non congruit sententia poëtae cum Bruti ingenio. Scie- re vinci et succumbere posse. vid. cap. 29. 32. et 40. 27. θεοῦ καλῶς τὰ παρόντα μὴ βραβεύσαντος οὐ δέομαι πάλιν εἰς ἐλπίδας ἐξελέγχειν ἀλλ' ἀπαλλάξομαι τὴν τύχην ἐπαινωῶν. unt tales viri verum esse illud:

ἀπόλωλεν ἀλήθει' ἐπεὶ σὺ δυσυχεῖς;

ut. 53. 15. (*Antonius*) τὰ λείψανα πρὸς τὴν μητέρα τοῦ του Σερβιλίαν ἀπέπεμψεν. Prorsus idem ex eodem fonte anus memoriae prodidit: (*Antonius Bruti*) τὰ λείψανα τῇ Σερβιλίᾳ ἔπεμψεν. Sed dissentit Suetonius in *Augusto* „caput Bruti Romam missum ut statuæ Caesaris submitte- .” Dio contra narrat 47. 49. (*Bruti*) ἡ κεφαλὴ ἐπέμφθη εἰς τὴν Ῥώμην, χειμῶνι δὲ — περιπεσοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν η. In summa rei omnes consentientes ἐν τοῖς κατὰ μέρος alios rumores sequebantur.

1t. 53. 16. de morte Porciae Bruti uxoris duplex fama . *Martialis* I. 42.

Coniugis audisset fatum cum Porcia Bruti

et subtracta sibi quaereret arma dolor:

Nondum scitis, ait, mortem non posse negari,

credideram fatis hoc docuisse patrem.

Dixit et ardentes avido bibit ore favillas,

i nunc et ferrum, turba molesta, nega.

ianus IV. 136. Πορκία δὲ ἡ Βρούτου γυνὴ Κάτωνος δὲ ἡ τοῦ νεωτέρου ἐπεὶ τε ἀμφοῖν ὤδε ἀποθανόντων ἐπύθετο σομένη πρὸς τῶν οἰκείων πάνυ ἐγκρατῶς ἐσχάρας πυρὸς ίσης ἀρπάσασα τῶν ἀνθρώπων κατέπιεν. et Dio Cassius 47. δὲ δὴ Πορκία ἄνθρακα διάπυρον καταπιούσα ἀπέθανεν. Idem

Plutarchus ex Nicolao Damasceno et Valerio Maximo memoria prodidit, sed hi omnes in errore versantur. Porcia enim *ante Bruti mortem et ante Ciceronis caedem* diem obiit supremum Cicero (*ad Brut. I. 9.*) consolatur Brutum in simili luctu quod olim Brutus eum in morte Tulliae „*Fungerer officio, inquit, quo tu functus es in meo luctu teque per litteras consolarer nisi scirem iis remediis, quibus meum dolorem tu levasses, te in tuo non egere.* et post pauca: *accepisti enim dolorem — id enim amisisti CUI SIMILE IN TERRIS NIHIL FUIT — sed ut modice dolor feratur caeteris utile est, tibi necesse est.*” Quid amisit autem Brutus cui simile in terris nihil erat? Nempe uxorem Porciam tanto patre et tali marito dignissimam; nulla potest esse de ea re dubitatio. Sed, dixerit aliquis: quid est tribuendum testimonio, quod omnium consensu a falsario suppositum est? Producam igitur alium testem ipsum Brutum (Plut. 53. 22.): *Φέρεται τις ἐπισολὴ Βρούτου πρὸς τοὺς φίλους ἐγκαλοῦντος αὐτοῖς καὶ δλοφυρομένου περὶ τῆς Πορκίας ὡς ἀμεληθείσης ὑπ’ αὐτῶν καὶ προελομένης διὰ νόσον καταλιπεῖν τὸν βίον.* Suspiciatur Plutarchus Nicolaum ἠγνοηκέναι τὸν χρόνον ἐπεὶ τό γε πάθος καὶ τὴν ἔρωτα τῆς γυναικὸς καὶ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ὑπονοῆσαι δίδωσι καὶ τὸ ἐπιστόλιον. Fama de morte Porciae igitur ab ipso Bruto planissime confirmatur, sed in temporibus erratum est, si quidem Brutus aliquamdiu ante aciem Philipensem de Porciae morte comperit et cum amicis questus est, quod non satis diligenter uxorem custodissent et epistolas consolatorias et ab aliis et a Cicerone accepit.

Sed addit Plutarchus τὸ ἐπιστόλιον Εἰπερ ἂν ἀπὸ τῶν γνησίων ἔσιν. Itaque dubitare videtur de fide epistolii et suspicari fortasse esse spuriam et suppositam. Sed illa suspicio ex eo nata est quod Nicolans et Valerius Maximus alia de tempore mortis memoriae prodiderant. Quanto veri similis est historicos in una re errare quum constet omnes ἐν τοῖς κατὰ μέρος (ut modo vidimus) vulgi famam et rumores sectari. Simul est aliquanto τραγικώτερον Porciam avido ore favillas bibisse ubi de Bruti interitu et Catonis fratris facta certior omnem vitae fructum amisisset et spem omnem deposuisse videretur.

Quo saepius Bruti et Ciceronis Epistolas relego et ad illorum temporum historiam exigo, et dicendi genus considero et anim

sensus ac motus utriusque aut liquido apparentes aut facile pelluentes tota mente examino, rerumque aliunde incognitarum notitiam animadverto, corroboratur mihi magis magisque suspicio *Epistolas hasce iniuria Ciceroni et Bruto abiudicari*. Argumento esto haec ipsa consolatoria ad Brutum. In acerbissimo Ciceronis ob mortem Tulliae moerore Brutus ad Ciceronem litteras dederat, de quibus scribit Cicero ad Atticum: XII. 13. *Bruti litterae scriptae et prudenter et amice multas mihi TAMEN lacrimas attulerunt*. Nempe accusaverat Ciceronem gravioribus verbis quod mollius eum casum ferret quam deceret virum, praesertim eum qui alios consolari soleret. Permolesce id Cicero tulit, sed ab Attico placatus amanter rescripserat. Miserat autem prius epistolam ad Atticum XII. 17. *epistolam, quam ad Brutum UT TIBI PLACUERAT scripsi, misi ad te — ut si minus placeret ne mitteres*. Scilicet verebatur Cicero ne vel sic animi offensionem non satis dissimulasset remque Attici arbitrio permisit. de eadem scribit ad Atticum XIII. 6. *quod epistolam meam ad Brutum poscis non habeo eius exemplum, sed tamen saluum est et ait Tiro te habere oportere et, ut recordor, una cum illius OBIURGATORIA tibi meam quoque, quam ad eum rescripseram, misi*. Huc pertinet quod scribit ad Atticum XII. 20. *nec ego Brutum vito nec tamen ab eo levationem ULLAM exspecto*. et XII. 20. *quod me hortaris idque a caeteris desiderari scribis ut dissimulem me tam graviter dolere, possumne magis, quam cum totos dies consumo in litteris?* et XII. 38. *quod putas oportere pervideri iam animi mei firmitatem GRAVIUSQUE quosdam scribis de me loqui quam aut te scribere AUT BRUTUM, si sciant quid litterarum — conficiam — existiment me — laudari etiam oportere*. Eodem tempore etiam aliis de causis inter Ciceronem ac Brutum frigus erat. Brutus enim in quadam epistola de Ciceronis consulatu non satis honorifice scripserat XII. 21. *hic (Brutus) autem se etiam tribuere multum mihi putat quod scripserit „optimum Consulem.”* Quis enim ieiunius dixit inimicus? Fortasse legendum: QUID — dixerit inimicus? cf. et XII. 36. *ad Brutum si quid scribes — obiurgato eum quod in Cumano esse noluerit propter eam causam quam tibi dixit. Cogitanti enim mihi nihil tam videtur potuisse facere rustice*. Non sunt haec novae Ciceronis querelae. Anno 50. ex CILICIA scripsit ad

Atticum VI. 1. 7. *Brutus de me ad te humanissimas literas scripsit; ad me autem, etiam cum rogat aliquid, contumaciter, arroganter, ἀκοινώνητως solet scribere.* et VI. 3. 7. *Omnino (soli enim sumus) nullas umquam ad me litteras misit Brutus, in quibus non inesset arrogans, ἀκοινώνητον aliquid — in quo tamen ille mihi risum magis quam stomachum movere solet, sed PLANE PARUM COGITAT QUID SCRIBAT AUT AD QUEM.* Harum rerum memoria Ciceroni ad Brutum ob mortem Porciae litteras consolatorias scribenti refricata est et agnosces Ciceronem in his: *Fungerer officio, quo tu functus es in meo luctu teque per litteras consolarer nisi scirem iis remediis quibus meum dolorem tu levasses, te in tuo non egere. — Est enim alienum tanto viro quantus es tu quod alteri praeciperit id ipsum facere non posse. — Cum enim mollius tibi ferre viderer quam deceret virum praesertim eum, qui alios consolari solet, accusasti me per litteras gravioribus verbis, quam tua consuetudo ferebat (benigne et urbane dictum). Itaque — me ipse collegi, et ea quae didiceram, legeram, acceperam graviora duxi tua auctoritate addita.* Eiusdem haec sunt qui de eodem argumento praeclaram scripsit epistolam ad Servium Sulpicium ad Famil. IV. 6. in qua est: *me autem non oratio tua solum et societas paene aegritudinis, sed etiam AUCTORITAS consolatur. Turpe enim esse existimo me non ita ferre casum meum ut tu tali sapientia praeditus ferendum putas.*

In comparatione Dionis et Bruti cap. 5. 3. ἔθηκε δὲ χαλκοῦς ἀνδριάς (Bruti) ἐν Μεδιολάνῳ τῆς ἐντὸς Ἀλπεων Γαλατίας. quam quum postea Augustus vidisset contracto vultu οὐχ οὔτος, ἔφη, πολέμιος ὢν ἡμέτερος ἐνταῦθα ἔθηκεν; et quum oppidani attoniti conticuissent subridens laudavit Gallos ὡς τοῖς φίλοις καὶ παρὰ τὰς τύχας βεβαίους ὄντας καὶ τὸν ἀνδριάντα κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. Itaque Bruti statua Mediolani aetatem tulit. Suetonius Rhetor. 6 C. *Albucius Silus in cognitione caedis Mediolani apud L. Pisonem proconsulem defendens reum quum cohibenti lictore nimias laudantium voces ita excaudisset ut et deplorato ITALIAE statu quasi iterum in formam provinciae redigeretur Marcum insuper Brutum, cuius statua in conspectu erat, inrocaret legum ac libertatis auctorem et vindicem paene poenas luit.*

ubi corrigendum est *deplorato* GALLIAE statu, namque Italia non poterat iterum in provinciae formam redigi, Gallia poterat, quae usque ad Caesarem provincia fuerat. Stabat etiam Plutarchi aetate Mediolani Bruti statua, ut perfectum ἔθηκε declarat eamque a Plutarcho visam esse arbitror, namque Plutarchum per Galliam cis Alpinam iter fecisse colligo ex vita C. Marti 2. 1. τῆς δ' ὄψεως τῆς Μαρίου λιθίνην εἰκόνα κειμένην ἐν Παβένην τῆς Γαλατίας ἐθεασάμεθα.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Libr. I. 3. οἱ πλεῖστοι μὲν ἔθνη ἢ μιᾶς πόλεως πολέμους ἀπῆραψαν. Supplendum: οἱ πλεῖστοι μὲν ἔθνη.

Lib. I. 5. 1. ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν — τίθεμεν ὀγδοήκοντ' ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα ΔΤCI λείποντα τῶν τριακσίων καὶ τριάκοντα.

Troiam captam esse ponebant anno 1183: itaque Heraclidæ ab exsilio redierunt anno 1103. ante primam Olympiadem anni 327 (1103—776). Itaque dixerat ΤΠCΙ λείποντα τῶν τριακσίων καὶ τριάκοντα.

Lib. I. 6. περὶ τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀνθρώπων διτταὶ γέγονασιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς ΝΟΜιμωτάτοις τῶν τε Φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν. Emenda: παρὰ τοῖς ΔΟΚιμωτάτοις. Idem mendum exime V. 2. 4.

Lib. I. 14. διὸ καὶ τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας τὴν Δήμητραν ἱεροφόρον ὀνομάζειν. Graeci dicebant Δημήτηρ, Graeculi Δημήτρα. Hinc in libris nostris constanter legitur δημήτηρ, δημητρος et δήμητρι, sed in accusativo peccatur. Substituunt nim suum δημήτραν, quod Editores peius etiam retracto accentu λήμητραν scribunt. Passim sic apud Diodorum erratur vid. I. 2. 4. I. 13. 5. I. 25. 1.

C. G. C.

AD
EPISTOLAS CICERONIS ET BRUTI.

M. TULLII CICERONIS opera quae supersunt omnia Volum.
III. Curaverunt Io. CASP. ORELLIUS et Io. GEORG.
BAITHEUS. Turici 1845.

Οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια ὥς πᾶντων ἐπιπρα-
τεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.

AESCHINES IN TIM.

Tandem aliquando nactus sum omnia quae CAROLUS FRIDERICUS HERMANNUS scripsit ad vindicandam fidem et auctoritatem epistolarum Ciceronis et M. Bruti ¹⁾. Sunt autem haec:

- I. Car. Frid. Hermann *Vindiciae Latinitatis Epistolarum Ciceronis ad M. Brutum et Bruti ad Ciceronem*. Gottingae 1844.
- II. Eiusdem *Vindiciarum Brutinarum Epimetrum*. Gottingae 1845.
- III. Karl Friedrich Hermann *Zur Rechtfertigung der Ächtheit des erhaltenen Briefwechsels zwischen Cicero und M. Brutus. Erste Abtheilung*. Göttingen 1844.
- IV. „ „ „ *Zweite Abtheilung*. Göttingen 1844.

Ex his *Vindiciis Latinitatis* lubentissime legi, sed imprimis utramque *Defensionis* partem cum summa approbatione et admiratione diu ac multum versavi. Omnes enim Tunstalli et

1) Magnam habeo gratiam viro doctissimo W. H. D. SURINGAR, qui mihi ex rariorum librorum copia haec Opuscula comiter commodavit.

Marklandi dubitationes, criminationes, cavillationes et *συκοφαντίας* ex praeiudicata opinione natas, tanta rerum et verborum intelligentia, tanta interpretandi sollertia, tanto argumentorum pondere tam acute et ingeniose retudit, confutavit et destruxit ut mirer quo pacto qui haec diligenter cognoverit et ponderaverit punctum temporis dubitare possit quin fides et auctoritas harum Epistolarum extra omnem controversiam sit posita. Mallem Hermannus paullo mitius et humanius de Tunstallo et Marklando nobilissimae controversiae auctoribus iudicasset. Quemadmodum enim τὰ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαια τὸν Θεμιστοκλέα οὐκ εἶα κηθεύδειν, sic gloria Bentleii deprensa fraude Epistolarum Phalaridis Tunstallum ad eandem spem erexit, postquam semel similem fraudem in Ciceronis et Bruti Epistolis sibi visus est reperisse. Ubi semel huiusmodi opinio subiit animum et quis suspiciosus tentat omnia an forte vitium sonent, facile reperiuntur quae eam suspicionem alant et confirment, unde tandem exoritur τὸ ἀδελφάντιως πεπεῖσθαι, quod mentis aciem praestringit et occaecat. Tunstallus in rebus potissimum et historia κατεφευσμένη (ut ipsi quidem videtur) ingenii acumen et perspicacitatem exercet, Latine mediocriter doctus et in arte Critica factitanda in Latinis infelix, in Graecis talis, qualem dicere nolo ¹). Marklandus contra historica obiter attigit sed totus ferme est in Latinitatis ratione et usu enucleando, grammaticum ubique agens et omnia ad Grammaticae ἀκρίβειαν revocans et exigens. Sed ut in iure et legibus interpretandis verissimum est quod Comicus dixit:

καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἶσιν, ὃ δ' ὁρῶν τοὺς νόμους
λίαν ἀκριβῶς συκοφάντης γίγνεται.

sic qui toti sunt in grammaticis et circa verborum apices haerent neque intimos et saepe de industria occultos animi motus observant et agnoscunt, saepe in sententiae interpretatione caecutiunt et imprudentes *συκοφαντοῦσιν*, quod subinde et Tunstallum et Marklandum fecisse Hermannus liquido demonstravit. Si quis hoc agit, ut in vultu sic in oratione animi et mentis sensus motusque cernuntur et apparent, sed magna ubique im-

¹ Tunstall Epist. pag. 112. scio te voluisse et me ASINUM (Cod. ASTNUM) germanum fuisse. emendavit: et me Χριστον germanum fuisse. Spectatum admisi cet.

primis apud Ciceronem cautio est, qui multis de causis aliud dicere, aliud sentire coactus solebat et sic secum ipse pugnare aut parum sibi constare debebat videri. Imprimis in ea re observanda est perfrequens *εἰρωεῖα* tam venusta et lepida quam cauta et circumspecta, de qua praeclare scripsit Hermann. *Rechtf.* II. pag. 6. „in tota Epistola pellucet, inquit, die staatsmännische *εἰρωεῖα*, die einem genauen und lebenskundigen Beobachter Ciceros in unzähligen Stellen und Äusserungen eben so wenig entgehen kann, als sie seine oberflächlichen oder pedantischen Beurtheiler — nicht selten zu dem verkehrtesten Tadel veranlasst hat. Cicero quum vellet Antonio et Dolabellae sordidam avaritiam exprobrare ita dixit Phil. I. 12: *credo enim vos nobiles homines magna quaedam spectantes non pecuniam, ut quidam nimis creduli suspicantur, quae semper ab amplissimo quoque contempta est, sed caritatem civium et gloriam concupivisse.* Quid diceres si quis ex hoc Ciceronis testimonio colligeret Antonium et Dolabellam *χημάτων χερσίων*; fuisse? Suaviter, credo, caecum hominem rideres. Ulto candide Cicero fatetur se in iudiciis causae et temporibus servire: pro Cluentio 50: *errat vehementer si quis in orationibus nostris, quas in iudiciis habuimus, auctoritates nostras consignatas se habere arbitratur: omnes enim illae orationes causarum et temporum sunt.* Etiam extra orationes iudiciales idem facit et suam sententiam premit et occulit, ut ea dicat quae tempora postulant. Inique igitur reprehendunt quod scripsit ad Brutum I. 5. *tu si hanc rationem non probas tuam sententiam defendam, non relinquam meam.* quod Marklando p. 182. videtur esse *an Absurdity and an Impossibility in the nature of the thing*, et comparat Senecam de Benef. VI. 6. *iubes me eodem tempore amare et odisse: quod natura non recipit.* Sed potest tamen aliquis eodem tempore amorem profiteri et odium dissimulare. Marklandus ipse attulit locum, qui rem conficit, ex epistola ad Atticum VII. 6. *dices: quid tu igitur sensurus es? Non idem quod dicturus. Sentiam enim omnia facienda ne armis decertetur, dicam idem quod Pompeius.* id est Pompeii sententiam defendam, non relinquam meam. Parum constanter, dicat aliquis. Sed quis tandem illis temporibus sibi semper

istare poterat? Candidè fatetur Plancus ad Ciceronem scribens (Fam. X. 8. 4.): *numquam diffitebor multa me ut ad effectum hominum consiliorum pervenirem et simulasse invitum et dissimulasse cum dolore*. Idem de se poterat Cicero confiteri. De Quinti Ciceronis filio aequissimo nebulone scribit ad Atticum XIII. 38. 2. *Utrum certe hominem asperner et respuam ἢ σχολιαῖς ἀπάταις? Omnis moribus meis illud aptius, sed hoc fortasse temporibus*. itaque hoc fecit. Saepe indignos laudat et extollit non quia ita sentiebat sed „hortandi causa” ut ipse ait, ad Fam. XV. 11. 4. *in excitando autem et acuendo plurimum valet si laudes unum quem cohortere*. et post pauca: *hortandi causa laudavi*. et ad Atticum II. 25. *sed ego malletm ad ipsum (Varronem) scripseris mihi illum satisfacere, NON QUO FACERET SED UT FACERET*. hinc intelligi potest in quam gravem errorem se induerit Marcus, qui serio triumphat componens inter se hos Ciceronis verba: Philipp. V. § 38. *Atque etiam M. Lepido pro eius egregiis in rem publicam meritis decernendos honores quam amplissimos censeo. SEMPER ILLE POPULUM ROMANUM LIBERUM VOLUIT maximumque signum illo die dedit voluntatis et iudicii sui, quum Antonio diadema Caesari imponente se avertit gemituque et moerore declaravit quantum haberet odium servitutis, [quam populum Romanum liberum cuperet. del. male ex superioribus repetita] quam illa quae tulerat temporum magis necessitate quam iudicio tulisset*. et Epist. ad Brutum II. 2. *Lepidi tui necessarii, si secundum fratrem affines habet quos oderit proximos levitatem et inconstantiam ANIMUMQUE SEMPER INIMICUM REI PUBLICAE me credo tibi ex tuorum literis esse perspectum*. Ad haec Marcus declamitare pag. 163. *it is impossible in Nature, that the same Person, of whom it is said on the first of January semper populum Romanum liberum esse voluit, should on the XIth following-be said to have ad animum semper inimicum rei publicae*. Tum laudat Ciceronem XII. 1. *cogitare optima simul ac deterrima non agis est unius animi quam ejusdem hominis bonum esse ac malum*. additque: *Either of the two contrary Propositions may be true; but it is impossible that both of them should be so in a Matter of Fact*. O simplex et candidum pectus! Quid diceret vir optimus si sciret nunc apud

potentissimam nationem viros amplissimos summa potestate praeditos ex fraudibus mendaciisque totos esse conglutinatos? Facile tamen poterat Marklandus hanc apertam *εναγγιολογία* solvere et explicare ipso Cicerone auctore Philipp. V. § 40. *Setum factum est in hunc modum: Quum a M. Lepido imperatore pontifice maximo saepenumero res publica et bene et feliciter gesta sit populusque Romanus intellexerit ei dominatum regium maxime displicere, — eius in rem publicam meritorum statum populumque Romanum memorem fore eique statuam equestrem inauratam in Rostris aut quo alio loco in foro vellet ex huius ordinis sententia statui placere. Qui honos, patres conscripti, mihi maximus videtur primum quia iustus est; non enim solum datur propter spem temporum reliquorum sed pro amplissimis meritis redditur; nec vero cuiquam possumus commemorari hunc honorem a Senatu tributum iudicio Senatus soluto et libera. Haec omnia Cicero et Senatus temporum causa praeter animi sui sententiam decreverunt. Scribit enim Cicero ad Brutum I. 15. 9. in Lepido reprehendimur, cui cum statuam in Rostris statuissimus iidem eam evertimus. NOS ILLUM HONORE STUDUIMUS A FURORE REVOCARE: vicit amentia levissimi hominis nostram prudentiam.*

Sciebant omnes nihil Lepido inepto homine esse levius et inconstantius ¹⁾, sed ne hominem nobilem et potentem a republica alienarent novos et inauditos in eum honores verbis amplissimis contulerunt. Senatus enim „*sapiens qua quemque reputaret modo honesta ad rem publicam iuvandam posse adduci ea utebatur*” Cicero ad Brutum I. 15. 9. cf. Cic. ad Brutum II. 2. 2. *ego hic cum homine furioso satis habeo negotii Servilio, quem tuli diutius quam dignitas mea patiebatur, sed tuli rei*

1) D. Brutus ad Ciceronem XI. 9. *imprimis rogo te ad hominem ventosissimum Lepidum mittas ne bellum nobis reintegrare possit. et post pauca: mihi persuasissimum est Lepidum recte facturum numquam, si forte vobis id de hoc dubium est.* Cicero ad Cassium XII. 8. *Scelus affinis tui Lepidi summamque levitatem et inconstantiam ex actis — cognosse te arbitror.* Cicero ad Brutum I. 10. 2. *datum Lepido tempus est in quo levitatem eius saepe perspectam maioribus in malis experiremur.* et I. 12. *victores rursus decertare cogimur. Id accidit M. Lepidi scelere et amentia,* et post pauca: *cum honoribus amplissimis a Senatu esset Lepidus ornatus — non solum recepit reliquias hostium sed bellum acerrime terra marique gerit.*

*publicae causa ne darem perditis civibus hominem parum sanum
um quidem sed tamen nobilem, quo concurrerent: quod faciunt
hilo minus, sed eum alienandum a re publica non putabam.*
utato nomine eadem omnia in Lepidum quadrant, quem tem-
ris causa extollit in coelum ¹⁾, sed quanto opere hominem
hili contemnat in epistola ad amicum aperte declarat. Nemo
test, fateor, simul bonus ac malus esse, non est eiusdem
ominis simul *semper amicum esse rei publicae et semper rei
publicae inimicum*, sed nihil impedit quo minus idem homo im-
robis sit et bonus esse dicatur. Quod Cicero iocans ad Luc-
ium scripsit (ad Famil. V. 12. 3.): *qui semel verecundiae
nes transierit eum bene et naviter oportet esse impudentem*,
l serio in M. Lepido fecit in quem quum summos honores
ngressisset non dubitavit addere Philipp. V. § 40: *qui honos,
utres conscripti, mihi maximus videtur primum quia iustus est;
m enim solum datur propter spem temporum reliquorum sed
ro amplissimis meritis redditur; nec vero cuiquam possumus
mmemorare hunc honorem a senatu tributum iudicio senatus
luto et libero*. Nemo erat in curia, qui haec vere et serio
ci existimaret. In eandem sententiam Cicero scribit ad Plan-
um (ad Famil. X. 10. 1.): *is denique honos mihi videri solet,
si non propter spem futuri beneficii sed propter magna merita
iris viris defertur et datur*. et post pauca: *is autem qui vere
pellari potest honos non invitamentum ad tempus sed perpetuae
rtutis est praemium*. Hunc quoque his blanditiis a re publica
n abalienare studebat, sed in utroque frustra fuit.

Multis aliis de causis Cicero quae sentiret libere dicere non
debat et „*aliud clausum in pectore aliud in lingua promptum
bere*” coactus multa aut simulabat aut dissimulabat. Scribit

Atticum I. 18. 8. *nunc vides quibus fluctibus iactemur et
ex iis quae scripsimus etiam a me non scripta perspicis re-
e nos aliquando*. Et haec et similia passim Cicero ne episto-
quidem committere audebat. Cicero ita sibi Caesarem con-
are aut debebat aut volebat ut Pompeii animum a se non

¹⁾ Quam pro nihilo hos honores Lepidus habuerit ostendit Ciceronis ad eum
tola X. 27. 1. *molestae tui te senatui gratias non egisse cum esses ab eo ordine
tus summis honoribus*.

abalienaret, unde natum est illud: *quem fugiam habeo, qui sequar non habeo.* (ad Att. VIII. 7.) Scribit ad Atticum IV. 2. *si loquor de re publica quod oportet insanus, si quod opus est servus existimor.* In eadem ἀμφιβολία erat quum ad Atticum scriberet VII. 3. 2. *Utrumque simul agi non potest et triumpho ambitiose et de re publica libere*, id est: non possum simul mihi hominum potentium voluntates conciliare (ut mihi triumphus decernatur) et libere sententiam dicendo eorumdem animos non offendere. Itaque nimis saepe ad blanditias et praepemodum ad adulationes descendit. Ultro fatetur ad Atticum scribens XIII. 27. *quod enim aliud argumentum epistolae (ad C. Caesarem) nisi κολακεία fuit?*

Has Ciceronis blanditias et, ne dicam dolo, assentationes nemo iniquiore animo ferebat quam Brutus, qui αὐθιγὰς τὰ σῦκα σῦκα λέγων in his indignationem et iram vix compemittit, ut in Epistola I. 16. 1. *sic enim illi (Octavio) gratis agis de re publica tam suppliciter ac demisse — quid scribam et post pauca: verba tua recognosce et aude negare servientis ad versus regem istas esse preces.* et § 4. *tu quidem consularis — qui potes intueri quae gesseris simul et ista vel probare vel demisse ac facile pati ut probantis speciem habeas?* et § 6. *vero posthac ne commendaveris Caesari tuo: ne te quidem ipse si me audies.* Valde care aestimas tot annos quot ista aetas incipit si propter eam causam puero isti supplicaturus es. Durum Ciceronem increpat ut vehemens accusator reum manifestum aude negare servientis adversus regem istas esse preces, unde facile intelligimus eum haec iratum scripsisse. Liberius etiam ad Atticum scribit I. 17. 4. *Nimis timemus mortem et exilium et paupertatem. Haec mihi videntur Ciceroni ultima esse in malis et dum habeat a quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur servitutem honorificam modo non aspernatur.* et § 5. *quid enim illi (Ciceroni) prosunt — quae de morte, exilio, paupertate scripsit copiosissime?* et § 6. *vivat hercule Cicero — simplex et obnoxius si neque aetatis neque honorum neque rerum gestarum pudet.*

Praeterea Cicero neque laudandi neque vituperandi ullum modum servat, nonnumquam in eodem homine, ut in Dolabella, quem pro re nata modo laudibus immodicis extollit:

elum, modo acerbissimis maledictis insectatur. Interfecto C. rebonio scribit Philipp. XI. § 9. *Dolabellae a puero pro deliciis crudelitas fuit: deinde ea libidinum turpitudine ut in hoc sit nuper ipse laetatus quod ea faceret quae sibi obiici ne ab iniurico quidem possent verecundo.* et XI. § 1. *duo haec capita nata sunt post homines natos teterrima et spurcissima Dolabella et Antonius.* Ad eundem tamen Dolabellam scripserat (ad Famil. X. 14. 6.) *quid ego te hortor ut dignitati et gloriae servias et proponam tibi claros viros quod facere solent qui hortantur? Neminem habeo clariorem quam te ipsum: te imitere oportet, acum ipse certes* ¹⁾. Optime Ciceronis ingenium cognitum habet Brutus scribens I. 4. 3. *qua in re, Cicero, vir optime et fortissime, — nimis credere videris spei tuae statimque ut quisque aliquid recte fecerit omnia dare ac permittere.* Non facile Ciceronis mite ingenium eo impelli poterat ut iis quos amabat vehementer obsisteret sed etiam praeter animi sententiam iis se accommodat et rebus et verbis obsequiosus. Ad Atticum scribit IX. 9. 2. *illud me praeclare admones cum illum (Iulium Caesarem) videro ne NIMIS INDULGENTER et ut cum gravitate possis loquar.*

Haec ipsa nimia indulgentia facit ut sibi passim Cicero non constet et inter se pugnantia dicat. Quid erat Ciceroni explosius quam hoc: temere et inconsulto Brutum interfecto Caesare M. Antonio pepercisse? Scribit ad Brutum II. 7. 1. *scis mihi semper placuisse non rege solum sed regno liberare rem publicam.* et post pauca: *quocum (Antonio) vides hoc tempore pro quod sit quantumque certamen.* Id profecto nullum esset nisi tum conservatus esset Antonius. Sed vide mihi quid continuo addat: *sed haec omitto: res enim a te gesta memorabilis et paene caelestis REPELLIT OMNES REPREHENSIONES, quippe quae et laude quidem satis idonea affici possit.* Quid autem Tunstallus et Marklandus? Quid Cicero agat, quid habeat animi, quid consilii sequatur non magno opere cogitant aut explorant, sed

1) Non minore assentatione L. Caesar Ciceroni dicit (ad Famil. IX. 14. 3.): *Dolabellae vero tuo et gratulor et gratias ago; quem quidem post te Consulem solum numerus vere consulem dicere.* L. Caesar consul fuit uno anno ante Ciceronem.

Quis hoc potest videre, quis potest pati?

exiles minutias veluti mures arrodunt. Quid? Cicero dixit *infideliter*, quod nemo umquam dixit. Nulla est dubitatio quin sit epistola spuria et supposita. Lepidum modo dixit *semper amicum*, modo *semper inimicum rei publicae* fuisse. Fieri non potest ut idem homo sit bonus et malus. Sine controversia epistola est a falsario ficta. Quanto melius et sanius Hermannus iudicat *Rechtf. II. pag. 23.* scribens de epistola II. 7: *Wahrlich, hätten Markland und Schütz auch nur eine Ahnung von der Staatsmännischen Feinheit und Geschmeidigkeit gehabt mit welcher Cicero hier einem eigensinnigen, polternden, leicht verletzten, aber dabei unentbehrlichen Parteifreunde zugleich die Meinung sagt und einen höchst kitzlichen Vorschlag unter den Fuss gibt, sie hätten nicht nur diesen Brief unangetastet lassen, sondern schon um seinetwillen das ganze Buch für Ciceronisch erklären müssen.*

Est operae pretium de his Epistolis Niebuhrii iudicium addere prolatum ab Hermanno *Rechtf. II. pag. 94:* *sie sind ohne Frage in einer sehr frühen Zeit geschrieben und reichen wahrscheinlich bis in die ersten Jahrhunderte unserer Zeitrechnung: und ich bin am meisten geneigt sie als ein Erzeugniss des ersten Jahrhunderts zu betrachten vielleicht aus der Zeit von August oder Tiber. Ihr verfasser war augenscheinlich ein Mann von Talent und VOLLKOMMEN VERTRAUT MIT DEN UMFSTANDEN DER ZEIT.* in quo iudicio praeiudicata opinio, quae inveteraverat et altas radices egerat, et ineluctabilis vis veritatis inter se certant. Satisne sic sibi constet Niebuhrius alia quaestio est, de qua re Hermann. l.l. prudenter disputat.

Epist. I. 1. 1. *L. Clodius tribunus plebis designatus valde me diligit.* Haud scio an idem sit Clodius, quem cum Bruto fuisse narrat Dio Cassius 47. 24. nisi quod pro Lucio Caius appellatur (M. Brutus) τὸν Ἀντώνιον ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ κατέλειπεν Γαίῳ τινὶ Κλωδίῳ παραδοῦς φυλάσσειν. et post pauca: καὶ τοῦτον μὲν (C. Antonium) ὁ Κλώδιος ὥς οὐκ ἡδυνήθη σῶον φυλάξαι ἀπέκτεινεν.

Lib. I. 1. 1. *Is mihi visus est suspicari — aliquid a suis et per suos potius INIQUOS ad te esse delatum, quo tuus animus se esset alienior.* Recte Iunta edidit *per suos potius INIMICOS*. Passim haec in Codicibus confunduntur. Rectissime dicitur *inimici, mei, tui, sui*, etiam *invidi mei*, sed non item *iniqui mei*. ad Att. III. 7. 2. *in quas (miserias) incidi per summam iniuriam et scelus non tam inimicorum meorum quam invidorum.* ad Famil. VII. 2. 3. *persuaserat nonnullis invidis meis.*

Lib. I. 1. 1. *at Clodii animum perspectum habeo. — Multa RUIUS indicia, sed ad scribendum non necessaria.* Quid est RUIUS? Utrum Clodii an animi? Neutrius, ut opinor, sed reponendum: *est RUI*, nam sententia est: *multis id indiciiis apparet.*

Lib. I. 1. 2. *Quare si quis secus ad te de eo scripsit aut [si] coram locutus est, peto a te — mihi ut potius credas.* Expunge si vitiose repetitum. Scribi poterat aut *SI QUIS coram locutus est*, sed solum si iterari non potest. *Si quis — aut si quis* de duobus dicitur: de uno et eodem haec dici ostendunt sqq.: *facilius iudicare possum quam ille nescio quis.*

Lib. I. 2. 1. *Adeone copiis abundat ut is, qui ex Asia fugere dicebatur, Europam appetere conetur?* Mira verborum complexio et vitiosa compositio: *adeone copiis abundat Dolabella ut Dolabella — Europam appetere conetur?* Tolletur omnis difficultas unius vocabuli transpositione sic: *adeone copiis abundat is qui ex Asia fugere dicebatur ut Europam appetere conetur?*

Quod sequitur: *cum tu eo quinque legiones — haberes. Eo pro ibi* recte dici posse testis allegatur Hand Tursell. II. pag. 420. Non est huius libri inspiciendi copia, sed nullis exemplis *similibus* probari potest *eo pro ibi*, aut *ἐκεῖσε* pro *ἐκεῖ* in tam simplici sententia substitui posse. Equidem *eo* deleverim. Brutus enim non in Chersoneso, sed circa Apolloniam et Dyrrhachium quinque legiones habebat.

Epist. I. 2. 2. *tuum consilium vehementer laudo quod non minus exercitum Apollonia Dyrrhachioque movisti quam de Anconii fuga audisti, Bruti eruptione, populi Romani victoria. et*

in epist. I. 4. 1. *cum alia laudo et gaudeo accidisse tum quod Bruti eruptio non solum ipsi salutaris fuit sed etiam maxime ad victoriam adiumento.* Etiam haec in crimen vocant: nulla enim Bruti eruptionem ab ullo historico commemorari, contra D. Bruto et eius militibus segnitiam et inertiam exprobrari qui pugnam otiose de muris spectaverint et nullo ad victoriam adiumento fuerint. Producitur testis Velleius Paterculus II. 62. *D. Bruto quod alieno beneficio viveret decretus triumphus.* et Dio Cass. 46. 40. *D. Bruto triumphum decreverunt et militibus eius praemia* καίπερ μηδὲν πρὸς τὴν νίκην συμβαλομένοις ἀλλ' ἀπὸ τῶν τειχῶν αὐτὴν ἰδῶσιν. Sed haec omnia eo consilio scripta sunt ut appareret quam ingrato animo in Octavium Senatum fuerit et quam illi iusta irae causa esset ut Optimatum parte desereret.

Quod autem negant ullum historicum hanc eruptionem commemorasse, quos tandem habemus historicos illorum temporum et illarum rerum testes?

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

Nemo superest praeter Appianum et Dionem, qui haec obiter et paucis tractaverunt. Sed optimus testis prodeat ipse Cicero ad ipsum D. Brutum scribens (ad Famil. XI. 14. 1): *tantam spem attulerat exploratae victoriae tua praeclara Mutina eruptio fuga Antonii conciso exercitu ut omnium animi relaxati sint* quo loco iam usus Hermannus accusatorum calumniam redargui recte addens *erumpere* esse vim inferentis et *praeclaram* die eruptionem quia multum ad victoriam attulerat adiumenti. Etiam hoc Hermannus rectissime monuit D. Bruti legatum Pontium Aquilam fortem ac strenuam in hoc bello operam navasse et in media victoria cecidisse. Pontius Aquila adversus T. Munatium Plancum Antonii legatum multa secunda proeli fecit, Dio Cass. 46. 38. Πόντιος Ἀκύλας ἐκ (εἰς Herm.) τῶν σφαγῶν ὧν καὶ τῷ Δεκίμῳ ὑποστρατηγῶν Τίτον Μουνάτιον Πλάγκον ἀντιπολεμοῦντα αὐτῷ μάχαις ἐνίκησεν. Quo pertinet locus Ciceronis in Philipp. XI. § 14. (*T. Munatium Plancum praestantissimus vir Aquila Pollentia expulit et quidem cum fracto.* cf. Philipp. XIII. § 27. Quae sit haec Pollentia, quam necesse est non ita procul a Mutina dissitam fuisse, non reperi. Constat autem Pontium Aquilam in proelio Mutinensi occisum

asse et post mortem ex Scto statua publice posita honoratum, Asinius Pollio scribit ad Ciceronem (ad Famil. X. 33): *Nunc haec mihi scribuntur quartam (legionem) cum castra Antonii cepisset a quinta legione concisam esse: ibi Hirtium quoque perisse et Pontium Aquilam.* et Dio Cass. 46. 40. *patres conscripti τὴν Ἀκύλαν ἀποθάνοντα ἐν τῇ μάχῃ εἰκόνι ἐτίμησαν*, quod de Ciceronis sententia esse decretum colligas ex Ciceronis ad Brutum epistola l. 15. 8. *Eos per ipsos dies effudi, si ita vis, honores in mortuos Hirtium et Pansam, AQUILAM etiam; quod quis reprehendet nisi qui deposito metu praeteriti periculi fuerit oblitus?* Quis autem Aquilae legato statuam decrevisset nisi in proeliis ad Mutinam factis eius egregia virtus magno ad victoriam adiumento fuisset. Haec quoque probabilis Hermanni suspicio est D. Brutum ipsum intra moenia remansisse et per legatum Aquilam rem bene et feliciter gessisse. Fieri potest ut Aquila cum parte legionum eruperit et hostes ancipiti proelio presserit et sic maximo ad victoriam adiumento fuerit, quarum rerum Romano more laus, honos, praemia in Proconsulis Bruti caput redundarent. Nisi Caesar Rubiconem traiecisset Cicero Pomptinii legati virtute et Bibulus quaestoris Cassii triumphantes in Urbem introissent, ut nunc D. Bruto, quamquam alieno beneficio vivebat, Pontii Aquilae virtute triumphus decretus est.

Epist. I. 2. 3. *quod scribis de seditione quae facta est in legione quarta de Antoniis* (Codd. DE CATONIIS), *in bonam partem accipies: magis mihi probatur militum severitas quam tua.* Derident Tunstall et Markland ineptum falsarium, qui nescierit *quartam* legionem ad Octavium defecisse et ad Mutinam illo tempore acerrime depugnare. Tam ineptum est id credere de eo, quem ipsi existimant pleraque sua ex Philippicis sumpsisse, ac si Mutinam non in Gallia Cisalpina sed in Illyrico sitam dixisset. Quae sit illa *quarta* Bruti legio aut quid sit pro ea rescribendum nos latet, nam nemo probabit quod Hermanno in mentem venit: *in legione QUADAM fraude C. Antonii.* Ultima sane arident *fraude C. Antonii*, sed *in legione QUADAM* (aut QUADAM TUA) ad Brutum scribere absurdum est. Caeterum Dio Cass. 47. 22. *in legionibus Bruti* (non in *una legione*) seditionem notam scribit: (Brutus) *τὰ στρατεύματα τασισθέντα οἱ ὑπὸ τοῦ*

Ἀντωνίου κατεξήσατο. In hoc quoque vehementer ab Hermanno dissentio quod putat verba: *magis mihi probatur militum severitas quam tua sana et integra esse* (*Vindic. Latin.* p. 40) nam ζεύγμα hoc esse et *lenitas* vel *clementia* ex opposito *severitas* cogitatione suppleri. Quis vidit umquam ζεύγμα in *magis-quam*? Orellius quoque defendit vulgatam δξύμωρον esse ratus, in quo τὸ μὲν μωρὸν video, τὸ δ' ὀξύ non video. Omnino aut *lenitas* aut *clementia* addendum. Plane idem valere in tali re *lenitas* et *clementia* ostendit Epist. II. 7. 5. *video te lenitate delectari*: — *praeclare quidem sed aliis rebus, aliis temporibus locus esse solus debetque clementiae.*

Epist. I. 2. 5. *de me possum idem quod Plautinus pater in Trinummo*:

mihi quidem aetas acta ferme est, tua istuc refert maxime;

Cf. Cicer. ad Attic. XII. 38. *Ferrem graviter si novae aegrimoniae locus esset — quamquam*

mihi quidem . . . !

sed tenendus dolor est. et ad Attic. XIV. 21. amariorem me senectus facit: stomachor omnia. sed mihi quidem βεβίωται. vident iuvenes.

Lib. I. 3. 1. *Quales tibi saepe scripsi consules, tales exstiterunt.* Sententia est imperfecta, quia verbum necessarium intercidit. Supplendum: *quales tibi saepe scripsi FORTE consules.* Quod praedixerat comparat cum eventu: Consules tales fuerunt quales tibi saepe scripsi eos futuros.

Lib. I. 3. 2. *nihil est in me inane; sed tamen omnium ordinum consensus, gratiarum actio gratulatioque me commovet: propterea quod popularem ME esse in populi salute praeclarum est.* Duae literulae male repetitae sunt. Legendum enim: *popularem esse.* Requiritur sententia generalis, ut in Philipp. I. 14. *carum esse civem, bene de re publica mereri, laudari, coli, diligi gloriosum est.*

Epist. I. 4. 2. *statuo nihil nisi hoc: senatus aut populi Romani iudicium esse de iis civibus qui pugnantes non interierint. At*

oc ipsum, inquires, inique facis, qui hostilis animi in rem publicam homines cives appelles. Argutatur Markland fieri non potuisse ut id Bruto obiiceretur a Cicerone, qui eosdem homines in ea ipsa epistola, cui Brutus respondeat, cives appellaverit I. 3. 3. Sic sentit senatus, sic populus Romanus nullos umquam hostes digniores omni supplicio fuisse quam eos cives, qui hoc bello contra patriam arma ceperunt. Non cogitavit, quamquam admodum perspicuum est, alio sensu cives a Bruto dici, alio a Cicerone. Brutus dicit eos qui incolumes sint et iure ac legibus tuti quamdiu non sint a senatu aut a populo Romano hostes iudicati, Cicero contra eos, qui natura cives sint, voluntate hostes, ut ipse loquitur Philipp. VIII. § 13. *sin eos qui natura cives sunt, voluntate hostes salvos velis.* cf. Philipp. XIII. § 1. *bellum quod cum impiis civibus consceleratisque suscepimus.* et XIII. § 2. *nihil igitur hoc cive, nihil hoc homine tetrius, si aut civis aut homo habendus est qui civile bellum concupiscit.* et in epistola ad Brutum I. 14. *erit civis nemo, quem quidem civem appellari fas sit.*

Lib. I. 4. 3. *Nunc, Cicero, nunc agendum est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus.* Emendandum esse arbitror: *nunc cavendum est.*

Lib. I. 4. 4. tantam scribit esse Ciceronis auctoritatem „*quantam maxima in libera civitate unius esse potest.* additque: *quam tu non solum bene sentiendo sed etiam prudenter tueri debes.* Supplendum: *sed etiam prudenter agendo tueri debes.* In vulgata lectione prudenter sentiendo sensu vacuum est.

Epist. I. 4. 3. *Nunc, Cicero, nunc cavendum est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus neu semper primi cuiusque mali excidendi causa sit ut aliud renascatur illo peius.* Manistum est haec aut manca aut mendosa esse: unde enim penet genitivus *primi cuiusque mali excidendi*? Tamen sententia recte plana est et perspicua: Cavendum esse ait ne quum primum quodque malum excisum fuerit ea de causa aliud peius renascatur. Restitui poterit ea sententia si reposueris: *ne primi cuiusque mali excidium causa sit* cet. cf. Epist. I. 16. 7. *neque*

hoc tibi in mentem venit — iis qui ILLUD MALUM EXCIDERINT cuius istae reliquiae sunt, nihil quo expleri possit eorum meritu tributurum umquam populum Romanum.

Lib. I. 5. 1. *Nihil honorificentius potuit facere senatus quam ut tuum esset iudicium quid [tibi] maxime conducere rei publicae videretur. Vitiose et inepte interpositum est tibi, quod inest in TUUM esset iudicium. Vulgata lectio significat: ut tu iudicare quid maxime conducere rei publicae iudicares.*

Epist. I. 5. 3. *Ciceronem nostrum in vestrum collegium cooptari volo. Existimo omnino absentium rationem sacerdotum committi posse haberi; nam etiam factum est antea. C. enim Marius cum in Cappadocia esset lege Domitia factus est augur, nec quo minus id postea liceret ulla lex sanxit. Est etiam in lege Julia, quae lex est de sacerdotiis proxima, his verbis: QUI PETET CUIUSVE RATIO HABEBITUR. Aperte indicat posse rationem haberi etiam non praesentis. Notum est M. Brutum Pontificem fuisse. Cicero ad Brut. I. 15. 8. Larentia, cui vos pontifices ad aram in Velabro facere soletis. Miro errore et Middleton et Tunstall et Markland, ubi Pontifex commemoratur Pontificem minorem dici putant idque collegium multo minus dignitatis et auctoritatis habuisse quam Auguratum (Markl. pag. 64.) Non meminerant Pontifices minores fuisse scribas Pontificum, qui officiis et muneribus pontificiis fungebantur quum Pontifices honoribus et commodis fruerentur. Liv. XXII. 57. L. Cantilius scriba Pontificis, quos nunc minores Pontifices appellant. Ipsum C. Iulium Caesarem „admodum adolescentem absentem Pontificem i. e. minorem factum esse” scribit Tunstall Epist. pag. 244 eodem errore. Velleius Patereulus II. 43. (C. Iulius Caesar ad sacerdotium ineundum (quippe absens pontifex factus erat in Cottae consularis locum) — festinans in Italiam — Hadriaticum maris traiecit sinum. Iulius Caesar post Syllae mortem proper Romam rediit quum interea per collegium auctore Lepido Pontifex factus esset. Hinc diluitur accusatorum criminatio „non C. Marius sed Iulium Caesarem nominari oportuisse: sed Iulium nescivisse C. Caesarem absentem pontificem esse factum. Cicero enim de iis loquitur, qui liberi populi suffragiis sacerdotibus*

im adepti essent, non de iis qui per factionem in collegium sunt cooptati antiquata lege Domitia. Sic Caesar Pontifex,

Lepidus Pontifex maximus factus est temporibus turbidis vi oppressa libertate. C. Marius autem absens augur factus est post consulatum sextum quum esset in Cappadocia, quo tempore ex lege Domitia aut ipse quis petebat aut absentis per amicos habebatur ratio, cuius rei exemplum Cicero afferre volebat. Quod autem scribit Dio Cassius 37. 37. Antonium, ut Lepidum Pontificem maximum faceret, legem Corneliam renovasse (ἐς τοὺς ἱερέας αὐθις ἀπὸ τοῦ δήμου τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀρχιπρεσβυτέρου ἐκινήσαντες) primum non de omnibus, sed de solo Pontifice maximo loquitur, et res ipsa vera non est. Lepidus „*Pontifex maximus in C. Caesaris locum furto creatus est*” teste Velleio II. 63. „*in confusione rerum ac tumultu Lepidus Pontificatum maximum interceptit.*” Liv. Epist. 117. Legem Domitiam post eandem Caesaris integram mansisse et sacerdotia a populo peti apparet ex Philipp. II. 2. et XIII. 5.

Octavius ipse admodum adolescens Pontificatum erat adeptus beneficio Caesaris. Philipp. V. 46. in Scito: *Quod C. Caesar Caïi F. Pontifex pro praetore — milites veteranos ad libertatem populi Romani cohortatus sit.* et post pauca: *placere C. Caesarem Caïi F. pontificem pro praetore Senatorem esse.*

Sed novum crimen accusatores addunt et tamquam machinam movent inscriptionem veterem unde colligunt C. Marium antequam Domitiam latam Romae augurem esse factum. Videmus quid rei sit. Arretini in Etruria in fori porticibus statuas clarorum virorum cum elogiis posuerunt, ut Augustus Romae in fori sui porticibus (Suet. Aug. 31.). Statuae olim omnes sine vestigio perierunt, sed elogiorum, quae in basi inscripta erant, aliquae partes tulerunt aetatem, in his ex elogio C. Marii haec habemus:

C. MARIUS C. F. COS. VII. PR. TR. PL. Q. AUGUR TR. MILITUM. Fieri non potest quin sit in iis aliquid erratum ¹⁾ et ita riptum oportuerit. Q. TR. MILITUM. AUGUR. In caeteris enim omnibus primum honores a summo ad infimum enumerantur,

¹⁾ Fabros in tali re errare posse ostendit Cicero ad Attic. XIII. 44. *errorem rilem putari: nunc video Metelli.*

deinde adiiciuntur sacerdotia, ut in Fabio Maximo: DICTATOR BIS — TR. MIL. II. PONTIFEX AUGUR. in Aemilio Paulo: COS. II. — TR. MIL. TERTIO. AUGUR. in Licinio Lucullo: COS. — TR. MILITUM. AUG.

Qui autem opinantur recte et ordine in marmore exaratum esse:

Q. AUGUR. TR. MILITUM.

et in his ut in caeteris ordinem temporum esse servatum, necesse est credant C. Marium post tribunatum militum et ante quaesturam Augurem esse factum, quo quid absurdius cogitari vel existimari potest? Quin potius ab ipso Cicerone optimo teste hanc notitiam grati accipimus et C. Marium post sextum Consulatum absentem Augurem esse factum, et fuisse legem Iuliam de sacerdotiis, eamque recte *proximam* dici quoniam lex Antonia, quae fingitur ex loco Dionis, nulla umquam fuit.

Praeterea quod negant admodum adolescentes ad Auguratum aspirare potuisse, ne hoc quidem verum est. Brutus ad Ciceronem scribit I. 7. 1. *L. Bibulus — in Pansae locum petere constituit. Eam nominationem a te petimus. Neque coniunctioni dare beneficium quam nos tibi sumus, neque digniorem nominare potes quam Bibulum.* Iam septem annis ante (anno 50) pater Bibulus cum Cicerone de ea re egerat. ad Famil. II. 17. (Bibulus) *tantum de auguratu filii sui scripsit ad me.* Cavillantur accusatores non esse satis *petere*, sed *auguratum* aut *pontificatum petere* dictum oportuisse. Satis haec refutavit Hermannus in *Vindic. Lat.* neque id attigissem nisi ut mendum eximerem ex Epistola ad Atticum I. 17. 11. *Lucceium scito [consulatum] habere in animo statim petere.* Quis tandem qui Ciceronis lectione aurem subactam habet hanc ineptam verborum compositionem ferre potest? Satis sciebat Atticus quid Lucceius petiturus esset, item, credo, Cicero quid in Pansae locum Bibulus. Reliqua pars loci omnes habet numeros veritatis, ut ipse Markland demonstravit ex Philippica II. 2. 4. *auguratus petitionem mihi te concessisse dixisti. O incredibilem audaciam! quo enim tempore me augurem a toto collegio expetiturum Cn. Pompeius et Q. Hortensius nominaverunt (neque enim licebat a pluribus nominari) tu nec solvendo eras.* et XIII. 5. 12. de Sexto Pompeio *in patrum auguratus locum — ego eum ut quod a patre accep*

lio reddam mea nominatione cooptabo. Plinius Epist. IV. 8. *accessi* (in augurato) *Iulio Frontino principi viro, qui me nominationis die per hos continuos annos inter sacerdotes nominabat tamquam in locum suum cooptaret.* Rationem igitur videmus fuisse talem ut quotannis sacerdotes certo die nominarent eum quem in demortui locum in collegium suum cooptari vellent neque licuisse a pluribus quam a duobus nominari, ut octo minimum in demortui locum peterent, quo maior esset populo deligendi copia. Eandem in omnibus collegiis nominandi consuetudinem fuisse natura rei satis demonstrat: itaque Cicero filio suo idem a Bruto petit quod a Cicerone Brutus L. Bibulo, augur a pontifice, pontifex ab augure. Observanda est etiam loquendi consuetudo in verbis „*Ciceronem nostrum in vestrum collegium COOPTARI volo.*” Nam verbo *cooptandi* post legem Domitiam non est amplius locus, sed radices egerat et re mutata vetus verbum haesit ut in Philippica: *ego eum — mea nominatione cooptabo*, et apud Plinium: *tamquam in locum suum cooptaret.*

Falluntur etiam qui dicunt „*that the Augurate was too high and unusual a Dignity (as indeed ordinarily it was) for so young a person as L. Bibulus*” Complura enim sunt exempla eorum, qui admodum adolescentes Augures facti sunt, Ti. Gracchus εὐθὺς ἐκ παιδῶν γενόμενος — τῆς τῶν Αὐγούρων λεγομένης ἱερωσύνης ἡξιώθη Plut. in Ti. Graccho 4. 1. et antiquior eiusdem nominis apud Livium XXIX. 38. in M. Pomponii Mathonis locum creatus augur Ti. Sempronius Gracchus admodum adolescens, quod TUNC perrarum in mandandis sacerdotiis erat.

Pansam augurem fuisse vel ex Ciceronis loco satis constat, quem enim alium nominare poterat nisi in suo collegio? Exstat etiam aliud disertum Ciceronis de ea re testimonium ad Famil. XII. 25. *Hirtium quidem et Pansam collegas nostros — amisimus.*

Quis denique mirabitur Augures esse adolescentes ubi C. Caesarem patrem XXII annos natum et C. Caesarem filium XIX annorum Pontifices (non pontifices *minores*) videmus.

Sic igitur concidunt ea quae Marklandus pag. 73. confidenter eribit: *but, I believe, Learned Men may spare them-*

selves any further trouble in searching after this Lex Iulia de sacerdotiis. The composition discovers the Author of it, and shows that it is to be found nowhere but in these Epistles.

Quum nuper in Hispania Baetica tabulae ex aere effossae essent, in quas *Lex Coloniae Genetivae Iuliae* est incisa, vir doctissimus Ch. Giraud (dans le *Journal des Savants* 1877. pag. 125.) in ea lege expressa legis Iuliae de sacerdotiis vestigia agnoscere se scripsit. *Nous avons, inquit, dans la loi Génétivaine le témoignage et l'émanation de la loi de César, ainsi que la preuve de l'authenticité de la lettre en question de Cicéron à Brutus, du moins en ce qui touche la loi Iulia.* Quamquam mihi, ut verum fatear, hanc suspicionem non probavit, tamen impense probo quod addidit pag. 126. *La lettre à Brutus n'est donc pas l'oeuvre de l'imagination inventive d'un faussaire. On ne fabrique pas, d'ailleurs, une formule aussi exacte que celle de la loi de sacerdotiis à l'endroit des conditions de candidature.*

In ipsa lege Coloniae Genetivae Iuliae advertit me quod scriptum est. cap. LXVII. *Neve quis quem in collegium pontificum capito sublegito cooptato nisi tum cum minus tribus pontificibus ex iis qui coloniae Genetivae sunt erunt.*

Neve quis quem in collegium augurum sublegito cooptato nisi tunc cum minus tribus auguribus ex iis qui coloniae Genetivae sunt erunt.

Quamquam nihil esse solet in coloniis quod non sit ad urbis Romae exemplum compositum tamen hoc novum et inauditum est sacerdotum comitia tum demum haberi quum minus tribus pontificibus vel auguribus in collegio superessent et (quia *tres faciunt collegium*) nihil ab iis recte agi posset. Satis constat Romae in demortui damnative locum statim peti, sublegi, cooptari solere. Videmus in Pansaee demortui locum, in locum M. Antonii hostis iudicati non deesse qui statim petant neque cur aliter fieret idonea ratio apparet. Sed diserta legis verba sunt ut res sit certissima. Sed video mihi a Theodoro Mommsen esse dissentiendum, qui in Ephemeride Epigraphica Tom. III. pag. 99. ita scribit: *Quot loci in utroque collegio (Pontificum*

Augurum) — fuerint adhuc parum constabat; iam vero ex lege c. 67. intelligitur ternos in utroque collegio sacerdotes esse. Nam si tres tantum in colonia Genetiva Pontifices et idem Augures fuissent, prorsus supervacaneum hoc legis erat esset. Sponte enim intelligitur in demortui damnativum oportere alium capi, sublegi, cooptari, neque id lege ut praecipendum. Sed quum in utroque collegio aut sex essent aut plures, ut Capuae decem augures, sex pontifices constat fuisse (ut ipse Mommsen ex Cicerone de lege Agraria . 35. 96. demonstravit) apparet non statim si quis esset de collegio demortuus alium in illius locum sublegi sed quum unus tribus sacerdotibus essent superstites tum demum sacerdotum comitia a Duumviris haberi solere.

Epist. I. 5. 4. omnino Pansa vivo celeriora omnia putabamus: atim enim collegam sibi subrogavisset; deinde ante praetoria sacerdotum comitia fuissent. Nunc per auspicia longam moram deo. Dum enim unus erit patricius magistratus auspicia ad tres redire non possunt. Comparant cum his locum Dionis Cassii 46. 44. Octavianus a populo consul creatus est δύο τινῶν τὶ ὑπᾶτων πρὸς τὰς ἀρχαιρείας αἰρεθέντων, ἐπειδὴ ἀδύνατον μεσοβασιλέα δι' ὀλίγου οὕτως ἐπ' αὐτὰς (ad comitia consularia) κατὰ τὰ πατρια γενέσθαι πολλῶν ἀνδρῶν τῶν τὰς εὐπατρίδας ἀρχὰς ἐχόντων ἀποδημούντων. Quamquam haec de eadem dicuntur tamen inter se non concinunt. Inspiciamus primum aliqua testimonia. Cicero pro domo cap. 14. auspicia populi manent si magistratus patricii creati non sint intereant necesse est, quum interrex nullus sit, quem et ipsum patricium esse et a patricio prodi necesse est. Asconius Pedianus ad Milonianam g. 32. Orell. Pompeius — et T. Munatius tribunus plebis ferri ad Senatum de patriciis convocandis qui interregem proferrent non sunt passi. Cicero ad Atticum IX. 9. 3. permagnus (Iulii Caesaris) interest rem ad interregnum non venire: id sequetur si per praetorem consules creantur. Appianus B. C. 98. Sylla consulibus absentibus — τῇ βουλῇ προσέταξεν ἐλθεῖν καλούμενον μεταξὺ βασιλέα. In Ciceronis loco auspicia ad tres redire non possunt significat patres ad prodendum interregem convocari non possunt, sive concilium patrum, sive comitia

curiata haberi non possunt, et quod de Sylla dicitur τῇ βουλῇ προσέταξεν ἐλέσθαι τὸν καλούμενον μεταξὺ βασιλέα per breviloquentiam dictum est pro: *ad senatum retulit de patriciis convocandis qui ex suorum numero interregem proderent*. Sed quod scribit Cicero: *dum unus erit patricius magistratus auspicia ad patres redire non possunt*, et quod Dio Cassius: πολλῶν ἀνδρῶν τῶν τὰς εὐπατρίδας ἀρχὰς ἔχόντων ἀποδημούντων inter se conciliari non possunt. Omnino quae sit huius rei ratio ex tenuibus vestigiis quae supersunt indagari et intelligi nequit. Eandem difficultatem per vim Octavianus diremit creatis (ut vidimus) duumviris, qui pro consulibus (ἀντὶ ὑπάτων) comitia consularia in campo haberent.

Cur non potuerit illo anno Cornutus Praetor urbanus de ea re ad senatum referre *dum unus esset patricius magistratus* prorsus intelligi non potest, sed habemus disertum de ea re Ciceronis auguris publici testimonium.

Epist. I. 6. 2. tibi Glycona medicum Pansae, qui sororem Achilleos nostri in matrimonio habet, diligentissime commendo. Audimus eum venisse in suspicionem Torquato de morte Pansae custodiri ut parricidam. Nihil minus credendum est; quis enim maiorem calamitatem morte Pansae accepit? Praeterea est modestus homo et frugi, quem ne utilitas quidem videatur impulsura fuisse ad facinus. Suetonius in Augusto cap. 11. Hoc bello (Mutinensi) cum Hirtius in acie, Pansa paullo post ex vulnere periissent rumor increbuit ambos opera eius occisos, ut Antonio fugato re publica consulibus orbata solus victores exercitus occuparet. Pansae quidem adeo suspecta mors fuit ut Glyco medicus custoditus sit quasi venenum vulnere indidisset. Tacitus Annal. I. 10. iudicia hominum de Octaviano mortuo commemorans: dicebatur — simulatam Pompeianarum gratiam partium: mox ubi decreto patrum fasces et ius praetoris invaserit caesis Hirtio et Pansa (sive hostis illos seu Pansam venenum vulnere affusum, sui milites Hirtium et machinator doli Caesar abstulerant) utriusque copias occupavisse. Sic solent hominum animi partibus infecti vel absurdissimas scelerum suspiciones parere. Fuit adeo qui scriberet „Hirtium in pugnae tumultu ab ipso (Octaviano) interentum” Sueton. l. l. Brutus his rumoribus

nihil credebat. nihil Pansa ipse, si quid veri est in iis quae scribit Appianus B. C. III. 75 sqq. de Pansa moribundo legiones Octavio reddente, quamquam, ut verum fatear, haec mihi morientis Pansae oratio non uno nomine vehementer suspecta est. Torquatus, qui Glycona in custodiam dederat, Pansae quaestor erat teste Appiano B. C. III. 69 et 76.

Epist. I. 7. 2. *Appuleium vero tu tua auctoritate sustinere debes. Sed Appuleius in sua epistola celebrabitur.* Tricatur in his Markland quasi in sua epistola esset in epistola ab ipso scripta et arguit non multum id commendationis habiturum neque esse modestum. Nihil aliud Brutus dicit nisi se alia epistola de industria Appuleium esse commendaturum: non paucis et obiter ut in hac, sed in alia eius laudes ac merita se enumeraturum. Affinia sunt in Philipp. XIII. 21. 50. ut proprio Scto Pompeius laudatus esse videatur. et V. 7. 21. separatim suo nomine notanda censeo.

Epist. I. 10. 2. *huius belli fortuna ut in secundis fluxa, ut in adversis bona.* Iisdem plane verbis Cicero ad Atticum scripserat anno 57 (ad Att. IV. 1. 8.): *ita sunt res nostrae, ut in secundis fluxae, ut in adversis bonae.* Saepae Cicero idem iisdem verbis scribit. Hinc emendari certa correctione potest locus ad Famil. IV. 15. 8. *si (comitia) ut putantur gratuita fuerint plus unus Cato potuerit quam omnes quidem (Cod. Med. qui) iudices.* et ad Quint. frat. II. 15. b. 4. *quae comitia si gratuita fuerint, ut putantur, plus unus Cato FUEBIT quam omnes leges omnesque iudices.* Manifestum est utrobique reponi oportere: *Cato POTUERIT quam OMNES LEGES omnesque iudices.*

Epist. I. 10. 3. *sed Caesarem meis consiliis adhuc gubernatum — improbissimis literis quidam fallacibusque interpretibus ac nunciis impulerunt ad spem certissimam consulatus.* Si pervulgatam de ea re famam sequaris Cicero mendacia loquitur, namque ipse ab Octavio sollicitatus creditur senatui auctor fuisse ut Octavium consulem facerent eique prudentem aliquem virum ex senioribus (semet ipsum videlicet) collegam adderent a quo gubernaretur. Diserte et multis verbis haec narrat Ap-

pianus B. C. III. 82. *consulatum*, inquit, *petebat Caesar* πέμπων ἐς τὸν Κικέρωνα ἰδίᾳ παρεκάλει καὶ συνάρξαι ὡς Κικέρωνα μὲν τὴν ἀρχὴν διοικήσοντα, αὐτὸς δὲ τὴν ἐπανυμίαν καρπωσόμενος μόνην — Κικέρων μὲν δὴ τούτοις ἐπαρθεὶς διὰ Φιλαρχίαν — συνεβούλευε θεραπεῦσαι τὸν ἄνδρα, et post pauca: ἐκέλευεν αὐτῷ συνελίσθαι τῶν τινὰ πρεσβυτέρων ἔμφρονα τῆς ἐκείνου νεότητος ἐγκρατῇ παιδαγωγόν, additque: *sed hanc Ciceronis ambitionem derisit senatus*, Κικέρωνα μὲν ἡ βουλὴ τῆς Φιλαρχίας ἐγέλασεν.

Eandem fabulam rursus inculcat III. 92. *quum Caesar urbem per vim occupasset Cicero* αὐτῷ ἐντυχὼν ἀπελογεῖτο καὶ τὴν εἰσηγήσειν τῆς ὑπατείας ὑπερεπῆρεν, ἣν αὐτὸς ἐν τῇ βουλῇ πρότερον εἰσηγήσατο. Disertissime dicitur Cicero ipse in Curia censuisse ut Octavius consul crearetur. Diversa ab his narrat Plutarchus in Cicerone cap. 45. primum δὲ Καῖσαρ φοβηθεὶς ὑπέπεμπε τῷ Κικέρωνι τοὺς πείθοντας ὑπατείαν μὲν ἀμφοτέρως ὁμοῦ πράττειν, χρῆσθαι δὲ τοῖς πράγμασιν ὅπως αὐτὸς ἔγνωκεν, deinde ex Octavianii commentariis: ὁμολογεῖ δὲ Καῖσαρ αὐτὸς ὡς — χρῆσαιτο τῇ Κικέρωνος ἐν δέοντι Φιλαρχίᾳ προτρεψάμενος αὐτὸν ὑπατείαν μετιέναι συμπράττοντος αὐτοῦ ¹⁾. Clandestina tantum de his consilia inita fuisse narrant, quae facili negotio fingi de nihilo poterant. In senatu de ea re esse actum idque ipsum Ciceronem censuisse neque Plutarchus neque Octavianus verbo commemorant, nisi quod Plutarchus addit cap. 45. ἐν ταῦθα μέντοι μάλισα Κικέρων ἐπαρθεὶς ὑπὸ νέου γέρον καὶ Φεναισθεῖς — παρασχὼν αὐτῷ τὴν σύγκλητον εὐθύς μὲν ὑπὸ τῶν φίλων αἰτίαν εἶχεν, ὀλίγῳ δ' ὕστερον αὐτὸν ἀπολωλεκῶς ᾔσθετο. quae manifesto falsa sunt, namque eam rem frustra fuisse omnes, qui hanc fabulam narrant, ultro fatentur. Paucis attigit Dio Cassius 46. 42. (*Octavius*) πάνυ τι ἐπρασσε διὰ τε ἄλλων καὶ διὰ τοῦ Κικέρωνος ὅπως χειροτονηθῆναι οὕτως ὥς καὶ συνύπατον αὐτὸν ὑποσχέσθαι οἱ ποιήσιν. additque: ἐπεὶ δ' οὐδ' οὕτως ἤρεθον ἡτοιμάζετο ὡς πολεμήσων. Omnibus his mendaciis et commentis opponamus disertissimum ipsius Ciceronis testimo-

1) Est etiam alia fabula apud Plutarchum in Compar. Demosthenis et Ciceronis cap. 4. Κικέρωνα δ' ὠνεῖδισεν ἐν τῇ βουλῇ Λαίλιος αἰτουμένου Καίσαρος ὑπατείαν μετιέναι παρὰ νόμον οὕτω γενειῶντος σιωπῇ καθήμενον. Non Cicero, sed Caesar ipse (si quid credere lubet) petit consulatum et Cicero tacitus assidet.

1: iam enim licere existimo Bruti et Ciceronis epistolis genuinis, ut sunt, uti. Audi igitur Ciceronem I. 10. 3. *l simul ac sensi* (Caesarem consulatum appetere) *neque ego n absentem literis monere destiti nec accusare praesentes eius ssarios, qui eius cupiditati suffragari videbantur, nec in se sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitavi. Nec ulla in re memini aut senatum meliorem aut magistratus; inquam enim in honore extraordinario — accidit, ut nemo tribunus dis, nemo alio magistratu, nemo privatus auctor existeret. Suntne c satis diserta? et tamen haec dicere putatur is qui ipse in Curia us rei auctor fuerit. Ergo, accusatores inquirunt, spurium testimonium et epistola cum reliquis supposita et commenticia. anto rectius ac verius Hermannus Rechtf. II. pag. 62. totam ic fabulam de Cicerone alterum consulatum vel petente vel etente explodit et ex malevolorum rumoribus natam esse stimat. Quo pacto Octavius consulatum invito senatui extor- it satis constat et ostendam breviter ut Dionis Cassii, qui cio quomodo in Ciceronem semper iniquissimus est, calum- m refutem. Suetonius in Augusto cap. 26. *consulatum vi- imo aetatis anno invasit admotis hostiliter ad urbem legionibus ssisque qui sibi nomine exercitus deposcerent: cum quidam ctante senatu Cornelius centurio princeps legationis reiecto sa- lo ostendens gladii capulum non dubitasset in curia dicere: hic riet si vos non feceritis. Dio Cass. 46. 42. Octavius milites rdringentos ad senatum misit qui ipsi consulatum deposcerent* εἰς τις αὐτῶν τὸ ξίφος λαβὼν — εἶπεν ὅτι· ἂν ὑμεῖς τὴν κτείαν μὴ δῶτε τῷ Καίσαρι τοῦτο δώσει. Haec vera sunt, sed e quid addat: καὶ αὐτῷ ὁ Κικέρων ὑπολαβὼν· ἂν οὕτως, ἔφη, πακχλήτε λήψεται αὐτήν. Quid autem esse potest et a Cice- is natura et ab eius in libertate defendenda consiliis alienius, m hanc protervi militis impudentiam palam probare, quo no peius militum et ducum insolentiam odisset? I. 10. 3. *dimur* (scribit ad Brutum) *cum militum deliciis tum impera- is insolentia. Tantum quisque se in re publica posse postulat untum habet virium: non ratio, non modus, non lex, non s, non officium valet, non iudicium, non existimatio civium, i posteritatis reverentia. Quis non in his verbis stilum et rtatem Tullianam agnoscit? Saepe Cicero εἰρωνεύεται, saepe**

causae ac temporibus servit, nonnumquam non ex animi sententia loquitur, sed *εἰσωελα* si hoc agas pellucet neque in eumquam „*signa conturbantur quibus voluntas a dissimulatione distinguī possit*” (ad Att. VIII. 9. 2.) et quod impudentissime accusatoribus mentiri videtur de Octavii consulatu fac eum nobis dicere idem quod Appio Pulchro dicit (ad Famil. III. 10. 7): *si me virum bonum — si satis magni animi, non minimi consilii in maximis rebus perspectum habes, nihil in me — perfidiosum et insidiosum et fallax — debes agnoscere.*

Epist. I. 10. 4. *haec ego multo ante prospiciens fugiebam et Italia tum cum me vestrorum edictorum fama revocavit.* Reprehendunt usum pluralis numeri quum constet unum et idem Bruti et Cassii edictum fuisse, sed non sunt in talibus boni scriptores tam diligentes nisi historiam scribant aut dicant aliquid pro testimonio. Velleius Paternulus, qui ipsum edictum ob oculos habebat II. 62. *M. Brutus et C. Cassius — testati EDICTIS libenter se vel in perpetuo exilio victuros dum rei publicae constaret concordia nec ullam belli civilis praebituros materiam, plurimum sibi honoris esse in conscientia facti sui profecti Urbe atque Italia — provincias exercitusque occupaverant.* Vides ipsa edicti verba a Velleio descripta esse. Eadem observabantur Ciceroni Philipp. I. 9. 9. *atque ego celeriter Veliam detectus Brutum vidi; quanto meo dolore non dico. — Neque vero illum similiter atque ego eram commotum esse vidi. Erectus enim maximi ac pulcherrimi facti sui conscientia nihil de suo casu, multa de vestro querebatur. et Philipp. X. 3. 8 (Brutum) vidi postea Veliae cedentem Italia ne qua oriretur belli civilis causa propter se.*

Epist. I. 10. 5 *hoc adolescentis (Octavii) praesidium equidem adhuc firmum esse confido; sed ita multi labefactant ut ne moveatur interdum extimescam.* Multus est Marklandus in demonstrando labefactare aliquanto plus esse quam movere. Respondit Hermannus. Addo locum ex Philipp. IV 5. 13. *alia omnia incerta sunt — virtus est una altissimis defixa radicibus, quam numquam ulla vi labefactari potest, numquam demoveri loco.*

Epist. I. 12. 1. *Lepidus — repente non solum recepit reli-*

ias hostium sed bellum acerrime terra marique gerit; cuius ritus qui futurus sit incertum est. Ridet Markland pag. 145 lud *terra marique* quasi repente Lepidi legionarii milites in lassarios fuerint conversi. *Produc*, inquit, *unum testem qui licet vel unam navim Lepidum habuisse et concedam.* Ita loquitur quasi quidquam de hoc bello nobis alicunde sit notum. Sed hoc quidem facile intelligimus Lepidum, qui cum Sexto Pompeio bellum gereret, nullo modo sine classe valida id facere potuisse, quia Pompeius copiis navalibus pollebat et Hispania Ulterior ex tribus partibus mari alluitur.

Epist. I. 15 1. *Messalam habes.* Quum Hermannus suas *Vindicias* in lucem edidisset statim ei respondit A. G. Zumptius edito libello *de M. Tullii Ciceronis ad M. Brutum et Bruti ad Ciceronem epistolis* Berolini 1845. Est haec ingeniosi iuvenis levis et tumultuaria opella, quam molli brachio Hermannus in *Vindiciarum Brutinarum Epimetro* satis confutavit. Ad verba *Messalam habes* Zumptius haec annotavit pag. 22. „*contumeliosum erat dicere Messalam haberi a Bruto, nec is qui scripsit hanc epistolam id voluit sed hoc modo dicebat Messalam esse cum Bruto.*” Obversabatur ei Aristippi dictum: *ἔχω οὐκ ἔχομαι*, vel Terentianum: *quis heri Chrysidem habuit?* et sim. Sed is qui scripsit hanc epistolam saepissime sic loquitur: satis est ex epistolis ad Atticum haec expromere II. 22. 4. *expedita mihi sunt omnia si te habeo* III. 2. 1. *si te habeam.* VII. 22. 2. *Terentiam habebis Idibus.* VIII. 11. B. 1. L. *Torquatum — Formiis non habemus.* X. 17. 3. *Ocellam vellem haberemus.* XIII. 9. 1. *εὐχαρίως ad me venit quum haberem Dolabellam.* XIII. 12. 4. *cum Pisone Erotem habes.* Qui sine contumelia licere poterat *Terentiam habebis*, idem eodem sensu dixit *Messalam habes.* Cicero ad Terentiam scribit (ad Famil. XIV. 4. 3.) *quoquo modo potes ad me fac venias. Unum hoc scito: si te abebo non mihi videbor plane perisse.*

Epist. I. 15. 3. *Solon sapientissimus fuit ex septem.* Sed lem Cicero, ut Markland observavit pag. 130, scripsit de egg. II. 11. *Thales sapientissimus inter septem fuit.* Hic se Markland non continet et exclamat: *The Contradiction is*

so manifest, that One of the Two Cicero's must have been under a great mistake. Si foret in terris rideret Cicero quum audiret suo iudicio et testimonio constitui quis esset inter septem omnium sapientissimus.

De septem sapientibus Cicero non multo plura quam noverat, id est propemodum nihil, poteratque unusquisque eorum per vices sapientissimus nominari.

Lib. I. 15. 5. *Cedebas enim, Brute, cedebas; quoniam Stoici nostri negant fugere sapientis.* Verum esse arbitror: *negant fugere sapientem*, ut in tali re dici assolet: ὁ σοφὸς οὐ φεύγει, *sapiens non fugit.*

Epist. I. 15. 7. *quamquam ego illi (Octaviano) tum verborum laudem tribui eamque modicam. Decrevi etiam imperium; quod quamquam videbatur illi aetati honorificum tamen erat exercitum habenti necessarium. Quid enim est sine imperio exercitus? Statuam Philippus decrevit, celeritatem petitionis primo Servius, post maiorem etiam Servilius. Nihil tum nimium videbatur.* Philipp. V. § 45. *demus igitur imperium Caesari, sine quo rei militaris administrari, teneri exercitus, bellum geri non potest. Sit pro praetore eo iure quo qui optimo.* et § 46 in Scto: *ut eas res Senatui placere C. Caesarem C. F. pontificem pro praetori senatorem esse sententiamque loco praetorio dicere, eiusque rationem quemcumque magistratum petet ita haberi prout haberi legi liceret si anno superiore quaestor fuisset.* Dio Cassius 46. ὁ *senatus Octaviano decrevit εἰκόνα καὶ τὸ βουλευεῖν ἐν τοῖς τεταμιευκόσι τὸ τε τὰς ἄλλας ἀρχὰς δέκα ἔτεσι θάσσον παρὰ τὸ νουμισμένον αἰτῆσαι.* Appianus B. C. III. 51. *senatus decrevit Octaviano ἐπίχρυσον εἰκόνα τεθῆναι καὶ γνώμην αὐτὸν εἰσφέρειν ἐν τοῖς ὑπατικοῖς ἤδη καὶ τὴν ὑπατείαν αὐτὴν μετιέναι τοῦ νόμου θάσσον ἑτῶν δέκα* Errant Graeci testes, ut solent, in minutioribus: non enim quaestorio loco, neque consulari loco, sed praetorio (ut qui pro praetore esset) Octaviano datum sententiam dicere, neque de consulatu petendo quidquam erat in Scto scriptum neque de decem annis. sed collegerunt id ex verbis eius rationem ita haberi ac si anno superiore quaestor fuisset quod X annorum intervallum est. Velleius Paterculus II. 61

eum (Octavianum) *senatus honoratum equestri statua* — *pro praetore una cum Consulibus designatis Hirtio et Pansa bellum cum Antonio gerere iussit*. Haec omnia ex Ciceronis epistola confirmantur et suppleuntur. Statuam Philippus vitricus decrevit, celeritatem petitionis Servius et Servilius, ut pro praetore esset Cicero. Celeritas petitionis maior data est quam fieri soleret. Datum est nonnullis ut biennio maturius, triennio maturius, quinquennio maturius peterent. Philipp. V. § 52. *ob eam causam Senatus placere uti L. Egnatuleio triennium ante legitimum tempus magistratus petere, capere, gerere liceat*. Huiusmodi quid Servius decreverat, maiorem etiam celeritatem Servilius, cuius sententiam Cicero in Scto amplexus est. Frustra igitur accusatores criminantur in epistola Servio et Servilio tribui id quod Cicero ipse decrevisset.

Lib. I. 15. 8. *sed nescio quomodo facilius in timore benigni quam in victoria grati reperiuntur*. Quinam reperiuntur? Necesse enim est hoc addi. Itaque restituenda est ea sententiae forma quae in talibus apud omnes usitata est: *nescio quomodo HOMINES facilius in timore benigni cet. cf. I. 16. 8. ac vide quanto diligentius homines metuant quam meminerint*.

Lib. I. 15 13. *sed ego nulla in re malo quam te amando constans et esse et videri*. Praecedens litera M necessariam praepositionem absorpsit. Leg. *quam IN te amando*.

Epist. I. 16. 2. *hoc tu Cicero posse fateris Octavium et illi amicus es? aut si me carum habes vis Romae videri, cum ut ibi esse possem commendandus puero illi fuerim?* Legendum est *vis Romae ME videre*, quod idem est atque *vis me Romam redire, ubi tu nunc es*, quum Romae esse non possim nisi Octavii a te precibus exorati beneficio? Video apud Orellium olim Barthium coniecisse *videre*, sed spernitur. cf. § 6. *an tu Romae habitare id putas esse incolumem?* Res non locus oportet praestet istuc mihi. et post pauca: *hanc ego civitatem videre velim-quae ne traditam quidem libertatem recipere possit?* et § 8 *Longe a serviens abero mihiq; esse iudicabo Romam ubicumque liberum esse licebit; ac vestri miserebor quibus nec aetas neque honores dulce-*

dinem vivendi minuere potuerint. Haecine, quae spirant τὸ τοῦ Βρούτου φρόνημα, ab obscuro rhetore aut sophista profecta esse putamus?

Lib. I. 16. 5. *Ceterum nequicquam perierit ille; cuius interitu quid gavisum sumus, si mortuo nihilo minus servituri eramus* [nulla cura adhibetur]? Misere habitus locus est propter additam emblemata [nulla cura adhibetur]. Omnia sic optime procedunt: *Ceterum nequicquam perierit ille, cuius interitu quid gavisum sumus, si mortuo eo nihilo minus servituri eramus?* Nisi se addideris stolidè dicentur Romani C. Caesari mortuo serviri. Quid erat causae, inquit, cur Caesaris interitu gauderemus si eo interfecto eadem nobis erat servitus toleranda?

Epist. I. 16. 10. *te, Cicero, rogo atque hortor — semper in praesentibus malis prohibendis futura quoque nisi ante sit occursum explores ne se insinuent. Plurimis verbis Markland reprehendit ac ridet praesentia mala prohibere, namque prohibere esse procul habere et praesentia non posse procul esse. Refutavit hanc — quid dicam? — cavillationem Hermannus. Nihil interest inter mala prohibere et arcere, avertere, depellere, id est impedire quo minus nos attingant, et sic dicitur morbum, calamitatem, pestem, bella civilia prohibere, quae instant. Eodem modo dicebant aliquem aditu, exitu, Italia prohibere. Intrare volentem aut per vim irrumpentem aditu prohibemus, non absentem.*

Epist. I. 16. 10. *Fateor enim duriores esse conditionem spectatae virtutis quam incognitae. Bene facta pro debitis exigimus; quae aliter eveniunt ut decepti* [ab iis] *infesto animo reprehendimus. Alieno loco ab iis positum est et in suam sedem sic transferendum: bene facta pro DEBITIS AB IIS exigimus, nempe ab iis quorum sit spectata virtus. Verissima haec sententia est et preleganter enunciata.*

Epist. I. 17. 1. Brutus ad Atticum: *scribis mihi mirari Ciceronem quod nihil significem umquam de suis actis. Miro errore homines docti haec accipiunt de Ciceronis consulatu et*

pressa coniuratione Catilinae. Hoc Brutus nunc curabat scire. Non quid ante annos viginti Cicero egisset Brutus cogitabat sed quid his ipsis diebus ageret, quae Bruto vehementer stomachum movebant et indignationem et iram. Itaque neque Ciceronem scribebat neque ad Atticum scribens quidquam de Ciceronis actis commemorabat. Rogatus ab Attico cur ita faceret respondet: *quoniam me flagitas coactu tuo scribam quae sentio*. Deinde multa quae in Cicerone reprehenderet aperte exponit, primum turpiter Ciceronem Octaviano adulari: *quaedam, aequit, mihi videtur, quid dicam? imperite an ambitiose fecisse: — pueri et cupiditatem et licentiam potius esse irritatam quam oppressam a Cicerone*, et plane iracunde et odiose: *non omnibus oris iactamus Idus Martias similiter atque ille Nonas Decembres imper in ore habet*. Nihil prodesse Ciceronis cum Antonio nullum „*si merces Antonii oppressi poscitur in Antonii locum excessio*” — „*ut iam ista quae facit non dominationem sed dominum Antonium timentis sint*.” Deinde ei exprobrat quod Octaviano triumphum et stipendium decreverit. *Quid inter Salvidienum (abiectum Octaviani assentatorem) et me interest? quid autem amplius ille decerneret?* Deinde quum Attico dicit: „*nec mehercule te, Attice, reprehendo; aetas enim, oves, liberi segnem efficiunt*.” hoc dicit „*sed Ciceronem reprehendo, qui segnis et iners causam libertatis deseruit*.” et post haec: „*Nimium timemus mortem et exilium et paupertatem: nec mihi videntur Ciceroni ultima esse in malis et dum habeat quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur servitum honorificam modo non aspernatur*.” et reliqua per totam istolam eadem acerbitate ab irato sunt scripta. Non occultat Ciceronem contemnere: „*sed persuade tibi de voluntate propria nihil esse remissum, de iudicio largiter*. Neque enim imperiri potest quin quale quidque videatur ei, talem quisque de illo opinionem habeat.”

Non minore acerbitate ad ipsum Ciceronem scribens l. 16 Brutus utitur: „*verba tua recognosce et aude negare servientis versus regem istas esse preces*.” et § 4. *qui potes intueri quae seris simul et ista vel probare vel ita demisse ac facile pati probantis speciem habeas?* et § 5. „*vivere et pecunias habere dici consulares volumus*.” et § 6. „*valde care aestimas tot*

annos quot ista aetas recipit si propter eam causam puero isti supplicaturus es." et § 7. „si Octavius tibi placet — non dominum fugisse sed amiciores dominum quaesisse videberis." et alia non minus dura et aspera, quae Ciceronis animum male urere erat necesse, praesertim quia Brutus in iis exagitandis excedebat modum et quid Cicero consilii sequeretur iniquius indicabat. Quod Cicero Octaviano triumphum et stipendium decreverat non erubuit illum cum turpissimo adulatore comparare. Est operae pretium audire quo pacto Cicero huius rei invidiam a se amoliat I. 15. 25. „suspicio illud tibi minus probari quod a tuis familiaribus optimis illis quidem viris sed in re publica rudibus non probabatur, quod ut ovanti introire Caesari liceret decreverim. Ego autem (sed erro fortasse: nec tamen is sum ut mea me maxime delectent) nihil mihi videor hoc bello sensisse prudentius. Cur autem ita sit aperiendum non est ne magis videar providus fuisse quam gratus." In ultimis verbis interpretandis docti homines trlicantur nescio quid arcani in iis inesse rati, sed res est aperta et perspicua.

Ut de Lepido dicit § eadem: „nos eum honore studuimus a furore revocare." id est summos in hominem furiosum honores congressimus ne a senatu et bonis viris alienaretur, sic Octaviano ovationem decreverat ut eum hoc honore senatui et optimatibus conciliaret. Decevi honorem, inquit, non quo gratus essem sed caute providebam ne Caesar causam optimatum desereret seque (ut factum est) cum hostibus rei publicae coniungeret. Sed senatus nihil providens Ciceronis sententiam reiecit: satis contumeliose Octavio ovationem negavit. Appianus B. C. III. 80. Octavianus θρίαμβον ἤτει, καταφρονούμενος δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς ὡς πρεσβύτερα τῆς ἡλικίας ἐπινοῶν εἰδέν.

Lib. II. 1. 2. ego autem ei, qui sententiam dicat in principibus de re publica, puto etiam prudentiam esse praestandam; nec me cum mihi tantum sumserim ut gubernacula rei publicae prenderem minus putarim reprehendendum, si INUTILITER aliquid Senatui suaserim quam si INFIDELITER. Markland pag. 116. magnum Grammaticorum agmen in aciem educit ut vincat infideliter non esse vocabulum Latinum. Producit testes Ger. Ioan. Vossium, Henricum Stephanum, Olaum Borrichium,

ioppium, Cellarium, et addit: *„if the Remark of these earned men be true it decides AT ONCE against the enuineness of this Epistle.”* Mirum est, ut ipse Markand observat, neminem horum meminisse loci unici, ubi nunc *nfideliter* legatur, sed magis etiam mirum est eos non cogitasse optimum quemque scriptorem Latinum pro re nata vocabula nova ex certa analogia sibi fingere eaque omnia, si modo idonea sint et venusta et aurem non laedant, perinde esse proba et Latina atque ea quae frequenti omnium usu terantur. Ingens est vocabulorum numerus, quae Comici iocose ex derivatione et compositione nova formarunt. Eodem iure utuntur et reliqui omnes et Cicero, hoc unum caventes ne dura et inficeta et auri molesta procudant, praesertim ubi numerosas orationis concinnitas aliam formam, quam quae vulgo usitata sit, requirat. Cicero de Senect. § 47. *At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus.* — *Credo sed ne desideratio quidem.* Quis umquam pro *desiderium* dixit *desideratio*? Sed vides cur Cicero analogiam quam usum dicendi sequi maluerit. Non minus de Latinis scriptoribus quam de Graecis valet quod scribit Galenus in Praefat. ad Gloss. Hippocratis: ὅτι γὰρ ἐποίησαν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὀνομάτων αὐτοὶ δέδεικται ἱκανῶς πρὸς Ἑρατοσθένους ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμωδίας. et post pauca: ὅτι δὲ αὐτὸς ἕκαστος ἦν περὶ λόγους ἐχόντων ἡξίου ποιεῖν ὀνόματα καὶνὰ δημοῖ Ἀντιδῶν ἱκανῶς, ὃς καὶ ὅπως αὐτὰ ποιητέον ἐκδιδάσκει. Innumerae sunt quae Comici Graeci *ἐπαίξαν*, complura quae Latini Comici, ut vel solus Nonius Marcellus demonstrat. Cavendum tantum erat ne quis *σκληρά* et *μοχθηρά* et *κακόφωνα* fingeret, et caeteris analogiam ducem tuto sequebantur. Unusquisque pro re nata optimo iure nova nomina et adiectiva et adverbialia — *as*, — *or*, — *io*, — *bilis*, — *biliter* et sim. formabat. Multa de genere hoc Hermannus protulit in *Vindic. Latin.* pag. 5. *impolite, incallide, indiserte, immortaliter, insaturabiliter, intemperate, immutabilitas, impigritas, iniucunditas*, quae omnia sunt apud Ciceronem *ἄπαξ εἰρημένα* et ab ipso ficta. *Si depellere dominatum* recte dicitur perinde bene *dominatus depulsor* et *epulsio* dicitur. *Si cavere et cautio* proba sunt, non minus robum est *cautor alieni periculi*. *Placabilis* et *placabilitas* optime dicitur, an minus bene *implacabilis* et *implacabiliter*?

Insaturabiliter Cicero dixit, nonne eodem iure *insatiabiliter* dicetur? Cicero quum ἀπαθής vellet dicere *impatibilis* dixit. Quis reprehendet? An nunc demum bene Latinum est, si Cicero non dixisset, aut ille liber in quo nunc legitur periisset, an propterea vitiosum et non Latinum debuisset videri? Absurda haec quidem me iudice ratio est. Iuvat pauca ex Horatio addere. Quis umquam dixit *immersabilis*? Sed Horatius qui dixerat Epist. I. 1. 16. *mersor civilibus undis*, non dubitavit de Ulysse scribere Epist. I. 2. 21.

*dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
pertulit adversis rerum immersabilis undis.*

Quis legit usquam *immiserabilis*? Horatius tamen dixit Od. III. 5. 17.

*si non periret immiserabilis
captiva pubes.*

Nemo umquam usus est adiectivo *impermissus* praeter Horatium Od. III. 6. 27.

*cui donet impermissa raptim
gaudia luminibus remotis.*

ubi Bentleius: recte habet — lectio impermissa gaudia, et nemo Veterum, quod meminero, hanc vocem usurpaverit. Idem cadit in reliqua omnia, quae attulimus, sed ἔκαστος τῶν περὶ λόγου ἐχόντων ὀνόματα καὶνὰ ποιεῖ, et sic Cicero *infideliter* dixit.

Epist. II. 2. ego hic cum homine furioso satis habeo negotii, Servilio, quem tuli diutius quam dignitas mea patiebatur. — Coeperat enim esse tanta insolentia ut neminem liberum duceret. In Planci vero causa exarsit incredibili dolore mecumque perbiduum ita contendit et a me ita fractus est ut eum in perpetuum modestiorem sperem fore. Atque in hac contentione ipse cum maxime res ageretur a. d. V Idus Apriles literae mihi in Senatu redditae sunt a Lentulo nostro. Conferenda est cum his epistola Ciceronis ad Plancum ad Famil. X. 12. Facile sentias utramque epistolam ab eodem esse scriptam. a. d. VII Idus Apriles mane mihi tuas literas M. Varisidius reddidit. — Placuit nobis ut statim ad Cornutum praetorem urbanum literas deferremus, qui quod consules aberant consulare munus

sustinebat more maiorum. *Senatus est continuo convocatus. — Recitatis literis oblata religio Cornuto est pullariorum admonitu. — itaque res dilata est in posterum. Eo autem die magna mihi pro tua dignitate contentio cum Servilio, qui cum gratia effecisset ut sua sententia prima pronuntiaretur frequens eum senatus reliquit. — meae sententiae — cum frequenter assentiretur senatus rogatu Servilii P. Titius intercessit. Res in posterum dilata. Venit paratus Servilius — Hunc quemadmodum fragerim quantaque contentione Titium intercessorem abiecerim ex aliorum te literis malo cognoscere. Omnia accuratissime conveniunt: a. d. VII Idus afferuntur Planci literae: a. d. VI senatus habetur, res in posterum dilata ob religionem. a. d. V vicit Ciceronis sententia. Interceditur. Res dilata in posterum. a. d. IV Servilius fractus est. Epistola scripta est a. d. III Idus Apriles. Literae Lentuli in senatu Ciceroni redditae a. d. V Idus „cum maxime res ageretur.” Eodem aut proximo die Cicero et ad Plancum et ad Brutum literas dederat.*

Epist. II. 3. Acute viderunt Manutius et Middleton et accurate demonstravit Hermann *Rechtf.* II. pag. 27 sqq. unum folium in vetusto Codice transpositum fuisse et quae nunc leguntur in Epistola III et IV: ***** *sed quo nos amisisse; quem sic vezari a Dolabella audio usque ad: sin eam semel cepit mihi crede non erit, transferri oportere post verba in Epistola V hoc magis doleo Asiam. Sic disiecta membra aptissime coeunt et optime quadrant omnia. Brutus Ciceroni scribit: Literas tuas valde exspecto — Hoc magis doleo Asiam ***** sed quo nos amisisse, quem (leg. quam) sic vezari a Dolabella audio — non fore illi abutendum gloria tua ut adipiscatur honores paternos. Kalend. April. Dyrrhachio (vesperi). Cicero respondet: Datis mane a. d. III Id. April. Scaptio literis eodem die tuas accepi Kal. April. Dyrrhachio datas vesperi. — si ad Rhodum accessit videtur mihi Asiam reliquisse. Id si ita est istic tibi censeo commorandum; sin eam semel cepit, mihi crede, non erit ***** at in Asiam censeo persequendum. Nihil mihi videris hoc tempore melius acturus. Quod egere te duabus necessariis rebus scribis usque ad finem id ipsum incredibiliter gaudeo a te cum diligi. Respondet Cicero ordine ad omnia: Brutus scribit:*

quare quam primum fac me certiore quid tibi placeat (de C. Antonio), respondet Cicero: quod me de Antonio consulis — custodiendum puto. Brutus: Cassius noster Syriam, legiones Syriacas habet. Cicero: de Cassio laetor et rei publicae gratulor. Brutus: ego scripsi ad Tertiam sororem — ne prius ederent hoc. Cicero: quod scribis te ad Tertiam sororem scripsisse. Brutus: legi orationes duas tuas. — iam concedo ut vel Philippici vocentur, quod tu quadam epistola iocans scripsisti. Cicero: haec ad te oratio perferetur, quoniam te video delectari Philippicis nostris. Brutus. duabus rebus egemus. Cicero: quod egere te duabus rebus necessariis scribis. Concludit Brutus epistolam iis verbis, quibus nihil Ciceroni iucundius accidere ad aures poterat: Cicero filius tuus sic mihi se probat — ut prorsus numquam dimittere videatur cogitationem cuius sit filius. Quare quoniam efficere non possum ut pluri facias eum, qui tibi est carissimus, illud tui iudicio meo, ut tibi persuadeas non fore illi abutendum gloria tua ut adipiscatur honores paternos. Ad haec Ciceronis tacitum pertinent gaudia pectus et eadem illa, qua Brutus usus erat exquisita humanitate respondet: de Cicerone meo et, si tantum est in eo quantum scribis, tantum scilicet quantum debeo gaudeo; et si quod amas eum eo maiora facis, id ipsum incredibiliter gaudeo a te eum diligere. Haecine incertum incertae aetatis rhetorem aut sophistam sic dicere potuisse credemus?

Quam saepe dormitantes scribae folium unum aut plura vel duos quaterniones transposuerint notum est. Memorabile imprimis exemplum est in Codice Athenaei pag. 177. a, ubi duo quaterniones inter se locum mutarunt. Restituit verum ordinem Casaubonus.

Epist. II. 5. 4. legi orationes duas tuas. — nescio animi an ingenii tui maior in his libellis laus contineatur. Iam concedo ut vel Philippici vocentur quod tu quadam epistola iocans scripsisti. Respondet Cicero II. 3. 2. haec ad te oratio perferetur quoniam te video delectari Philippicis nostris. Constat igitur his Bruti et Ciceronis testimoniis cur orationibus in Antonium nomen sit inditum *Philippicorum*, Cicero iocans Φιλιππικαὶ (λόγους) appellaverat ex imitatione Demosthenis, probat nomen et laudat Brutus et sic invaluit. Latine orationes *Philippicae*

licebantur. Cicero ad Attic. II. 1. 3. *in iis orationibus, quae Philippicae nominantur, enituit civis ille tuus Demosthenes.*

Epist. II. 7. 2. Brutus re bene gesta literas laureatas ad senatum miserat, de quibus Cicero scribit: *quodsi tuis placuisset de his literis referri — honos quoque iustus et debitus deis immortalibus decretus esset.* Argutias Marklandi opinantis honorem diis immortalibus non DECERNI, sed HABERI, satis redarguit Hermann. *Supplicationes DECERNI nemo negat.* Nihil aliud est in Ciceronis loco: *supplicationes decretae fuissent, inquit, si tuis de his literis referri placuisset.* In oratione in Catil. III 10. *multi saepe honores Diis immortalibus iusti habiti sunt ac debiti, transponenda verba sic arbitror: habiti sunt iusti ac debiti.*

Epist. II. 7. 4. *dixerunt etiam alii. Labeo vero noster nec signum tuum in epistola nec diem appositum nec te scripsisse ad tuos, ut SOLERES.* Dormitavit Marklandus quum multis exemplis ostenderet ut SOLEBAS dici oportuisse. „*obliquam orationem agnoscere noluit*” Herm. Vindic. pag. 38. Quod addit Cicero: „*loc cogere volebant falsas literas esse*” quamquam sine ulla controversia erant a Bruto scriptae, idem in Tunstallum et Marklandum quadrat, nisi quod serio iu animum induxerant literas has esse falsas.

Concludam has observationes verbis Hermannii *Rechtf.* II. pag. 88. quae prorsus ex animi mei sententia scripta sunt: *Sind nun aber diese Briefe wirklich gerettet? Ich wünsche es, nicht um eitler Ehre, sondern um der Sache selbst, um des reichen Schatzes feiner und charakteristischer Züge willen, die sie zum Verständnis der beiden Männer, deren Namen sie tragen, und des ganzen verhängnisvollen Halbjahres darbieten, in welchem sich Roms Schicksal für alle Zukunft entschied, und wofür der herostratische Kitzel zweier dünkelfafter Menschen die philologische Welt ein ganzes Jahrhundert lang einer Quelle beraubt hat, die selbst in ihrer fragmentarischen Gestalt wichtiger als die glattesten Schilderungen späterer griechischer Geschichtschreiber seyn muss.*

C. G. COBET.

AD PLINII NAT. HIST. XVI. 1. 1.

Contigit nuper, ut inspicerem particulam XII, anni 1876 Commentariorum, qui singulis mensibus Augustae Treverorum eduntur, inscripti „Monatschrift für die Geschichte Westdeutschlands“. In quo libello, inter bene multas commentationes subtilitatis atque doctrinae plenas, disputatio legitur (p. 721) A Dederichi Emricensis de loco Pliniano, ubi Chaucorum regi describitur. Multis verbis ibi narrat vir doctissimus, se ante antiquiorum editionum auctoritate in errorem inductum, Plinii verba perperam interpretatum esse, postquam vero Detlefsen curis criticis emendatior prodierit recensio, tenebras menti suae offusas tamquam clarissima luce esse dispulsas. Detlefseni autem ita locum edidit:

Vasto ibi meatu bis dierum noctiumque singularum intervalli effusus in immensum agitur oceanus, alternam operiens rerum naturae controversiam dubiamque terrae sit an partem maris.

Dederichus, etsi *alternam* pro vulgato *aeternam* maximo plaus amplectitur, tamen in illa recensione nonnulla superesse fatetur quae minus sibi placeant, quibus copiose expositis in hunc modum posteriora verba constituit: *alternam operiens rerum naturae controversiam; dubiumque, terrae sit in parte an maris.*

Insuper etiam hanc versionem addit: „In ungeheuerem Weirgengange wird dort zweimal innerhalb des Zwischenraums jenes eines Tages und einer Nacht (d. h. in 24 Stunden) der Ozean schrankenlos weithin über das Küstengebiet getrieben, verhöhlend den wechselnden Kampf der Elemente; und man weiß nicht (oder: so dasz es zweifelhaft ist) ob er sich auf dem Festlande befinde oder ob er dem Meere angehöre.“ „Plinius,

ita pergit „welcher beim Anblick der merkwürdigen Naturerscheinung in Staunen versetzt ist, hat in der Schilderung den Mund in seiner Weise etwas voll genommen und uns die Naturscene, um mich so auszudrücken, *grandibus verbis* vor Augen geführt“.

Est ut dicit Dederichus. Verba illa non solum grandia sunt, sed ventosa etiam atque inania. Nescio vero an illorum culpa non in Plinium sit conferenda, sed in ipsum praeposterum criticum. Quin autem corruptus sit locus dubitari nullo modo potest, at menda alibi latere mihi videntur, atque doctus Germanus opinatus est. Primum igitur vitiosum puto *operiens*. Inepte enim mare statis temporibus affluens ac refluens controversiam *aperire* dicitur. Vera lectio nimirum est *pariens*. *Parere* pro *facere*, *efficere* saepius apud Plinium legitur. Exempli gratia hos locos affero: III. 1. 3: *quae causa magnos errores computatione mensurae saepius parit*; XII. 17. 40: *nulla est voluptas quae non assiduitate fastidium pariat*; XIX. 8. 38: *quamquam omnes somnum parere credantur*; XXIII. 57: *Apyrina inflationes pariunt*. — *Aeternam* porro intactum relinquendum erit, neque in *dubiamque* quicquam mutandum. De postremis autem verbis in hunc modum inter codices variatur: *sitam* — *sit an*; *partem* — *pars* — *parte in* — *partus*. Alterum depravatum est ex *sitne*, ex *pars an* alterum. Quae quum ita sint, Plinium scripsisse apparet:

Vasto ibi meatu bis dierum noctiumque singularum intervallis effusus in immensum agitur oceanus, aeternam pariens rerum naturae controversiam dubiamque, terrae sitne pars an maris.

Oceanus, inquit, qui bis diei et noctis spatio vasta aquarum magnitudine immensae regioni superfundatur, controversiam facit de rerum ibi natura, quae numquam dirimi poterit, utrum terrae sit pars an maris.

Conveniunt haec cum iis, quae de iisdem regionibus tradit Tacitus, Ann. I. 70: *Et opplebantur terras: eadem freto litori campis facies, neque discerni poterant incerta ab solidis, breviora profundis.*

J. J. CORNELISSEN.

CICERONIANA.

ORATIO PRO L. FLACCO.

I. DE LOCIS QUIBUSDAM INTERPOLATIS.

Notum est omnibus quam insigni emblemate reliquorum eorumque longe deteriorum codicum fragmentum Vaticanum orationem liberaverit in § 47, quod emblemata unde irreperierit docemur ipsius loci interpretatione, quam servavit lemma Bobiense. Ut hic, ita bis etiam paucis illis paragraphis, quibus constat fragmentum, ipsius auctoritate voculas quasdam eiecerunt editores (§ 44 *etiam* § 54 *enim*). At vel ipsum fragmentum Vaticanum additamento inquinatum esse censeo in § 5 *eum tu testem spe recuperandi fundi paterni venire ad testimonium dicendum coegisti: vv. tu testem merito deesse in lemma Bobiensi nemo monitus negabit.*

Quodsi vero paucis his capitibus quater huiusmodi culpe convicti sunt ii libri, ex quorum auctoritate reliqua oratio tota pendet, mirum sane esset, ac paene lectorum negligentiae tribuendum videretur, nisi in illa quoque orationis parte eiusdem pravae sedulitatis vestigia reperirentur. Iis autem quae hac ratione praestiterunt viri docti haec adicere mihi liceat.

§ 2. *Numquam tamen existimavi, iudices, D. Laelium, optimi viri filium, optima ipsum spe praeditum summae dignitatis, eam suscepturum accusationem.*

Summae dignitatis i. e. consulatus, cf. p. Sulla 30, at n

pater hoc honore functus est, neque ipse Laelius aliquando eo pervenit, nec erat cur adolescentem mediocri familiae umquam eo ascensurum aliquis crederet. Sed, quod gravius, *optima spe praeditus* adolescens omne additamentum respuit, est enim is de quo optima speramus, quod perspexit *Garatinius*, qui sic interpunxit *o. sp. praeditum, summae dignitatis*; at vero adolescentis, nullo adhuc honore functi, qui post quinque demum annos ad tribunatum accessit, quae est dignitas, nedum summa? Itaque expellendum glossema, desumptum, ut opinor, ex oratione pro Sulla ll. *ea spe proposita amplissimae dignitatis*.

10. *Unde illud est: da mihi testimonium mutuum? Num Gallorum, num Hispanorum putatur? Totum istud Graecorum est, ut etiam qui Graece nesciunt, hoc quibus verbis a Graecis dici soleat, sciant.*

Manifestum emblema. Non rogat unde putetur, sed unde sit illud *δάεισδν μοι ματρυλαν*.

14. *Primum quod distributis partibus sermo est tota Asia dissipatus, Cn. Pompeium, quod L. Flacco esset vehementer inimicus, contendisse a Laelio e. q. s. Quis umquam dividit partes regionis distributas esse (cf. ann. Klotzii) ad sermonem dissipandum? Nihilominus editores vindicant ridiculum emblema, quod iam Gronovius e sequenti § investum esse intellexit: quae populus iuberet, summoti cantione distributis partibus tributim et centuriatim, descriptis ordinibus, classibus, aetatibus iuberi vetarique voluerunt (sc. maiores), in quibus vv. tributim et centuriatim, interpretum nulli intellecta, sua vice suspicionem mihi movent. — Vehementer deest in lemmate scholiastae Robiensis, quocirca de hoc quoque est quod dubites.*

17. *Quod Mithridates, se velle dixit, id sutores et zonnarii conclamarunt. Hoc testimonium est civitatis?*

Conferas quod praecedit: *porrexerunt manus, psephisma natum est: hoc testimonium est?* § 19 *mementote igitur, cum audietis psephismata non audire vos testimonia.* et 23 *nego esse ista testi-*

monia, quae tu ipse psephismata appellas et consenties delei esse civitatis; non enim quaeritur utrum ista testimonis civitatis an imperiti vulgi, sed negat psephismata graeco omnino pro testimoniis esse habenda.

24. *Ne periculosam imitationem exempli reliquis in poemum proderetis.*

Reliquis et in posterum iuxta posita eiusdem sunt nota § 26 causam intentis oculis, ut aiunt, acerrime contempler quod correxit Pluygersius. Similiter mox peccatum est Flaccus ... quid alii postea facturi essent, scire non potest quid fecissent, videbat, ubi restituas orationis concinnitatem lendo postea.

28. *Equidem existimo non solum praesidii, sed etiam ornamenti imperii causa navigandum fuisse. — Haec enim ratio ac metus animorum in maioribus nostris fuit, ut, quum in priore rebus suisque sumptibus, minimo contenti, tenuissimo cultu viverent, in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam splendoremque revocarent. Quaeritur enim in re domus continentiae laus, in publica dignitatis. — Quod si etiam praesidii causa classem habuit e. q. s.*

Expungendum quum, ut adaequetur membrorum dignitati haec fuit ratio ut in privatis viverent, in publica dignitate revocarent. Asundeton allexit interpolatorem.

Mox quaeritur sqq. pertinent ad maiorum laudes nec verum de Ciceronis aequalibus, quocirca legendum quaerebatur.

31. *Quum praedonem nullum cepissent, mare tamen tu praestiterunt. Casus est enim in capiendo, locus, eventus, occasio: defendendi facilis est cautio, non solum latibulis occurrere locorum, sed etiam tempestatum conversione et moderata*

Vitium mihi latere videtur in v. casus, sive legendum cavendus est enim, sive pro emblemate eiciendum: est enim in capiendo locus, eventus (= casus), occasio. Mox in margine releges occultorum. Denique quaerat quispiam, quaenam ratione donibus defensio sit in tempestatem moderatione i. e. ratione?

32. (L. Sulla) *quum omnes Asiae civitates pro portione in provincia descripsisset.*

In provincia merito suspectum fuit Garatonio et Mommino. Non minus recte in 64 Asiae maximam oram bello surratam cinxit (sc. Graecia) urbibus, non ut munitam coloniis lam gentem, sed ut obsessam teneret, vv. illam gentem, codicibus varie tradita, Garatonius spuria esse contendit.

§ 60. *Revocarem animos vestros ad Mithridatici belli memoriam, ad illam universorum civium . . . caedem: praetores nostros deditos, legatos in vincula coniectos, nominis prope Romani memoriam cum vestigio imperii non modo ex sedibus Graecorum, verum etiam ex litteris esse deletam.*

Dicendi genus prorsus Ciceronianum, dummodo infinitivum expellas.

62. *Quae (civitas Athenarum) vetustate ea est, ut ipsa ex se suos cives genuisse dicatur et eorum eadem terra parens altrix patria dicatur, auctoritate autem tanta est, ut iam fractum prope ac debilitatum Graeciae nomen huius urbis laude nitatur.*

Et eorum — dicatur, quid haec ad vetustatem Athenarum? Quaevis urbs civium altrix et patria (quid sign. parens?) nominari potest. Expelle emblemata, quod felicissimo casu deest in codice Salisburgensi.

102. *O nonae illae Decembres, quae me consule fuistis! Quem pro diem vere natalem huius urbis aut certe salutarem appellare possem.*

Quis credat ipsum Ciceronem acumen sententiae isto insulso additamento obtudisse?

II. DE LOCIS QUIBUSDAM CORRUPTIS.

§ 2. *Accusationem, quae sceleratorum civium potius odio et irori, quam ipsius virtuti atque institutae adolescentiae eveniret.*

Ad defendendum illud institutae adolescentiae Orellius fru-

stra comparat pro Cluentio 42 *et voluntate et instituta ratæ vitæ*, qui locus id ipsum possidet, quod in nostro deside-
Nihil magis profecerunt, qui coniecerunt *instituto vel instit*
(Halm.). Suspicio corrigendum esse *iam spectatae*,
est p. red. in Sen. 37 *spectata iam adolescentia filius*. (cf.
Sulla 30 *iis fundamentis adolescentiæ iactis*.)

6. *At a testibus laeditur. Antequam dico a quibus, qua s*
qua vi, qua re concitatis, qua levitate, qua egestate, qua pe
dia, qua audacia praeditis, dicam de genere universo et de c
ditione omnium nostrum.

Nostrum sine dubio corruptum; restituendum est *testi*
(*testium — vestrum — nostrum* solito errore): agitur enim
seqq. de universo genere testium, quod est perversissimum,
de omnium eorum conditione quæ est humillima § 6—
sunt ignoti, sunt graeci, cetera; transit ad singulos § 27—
in quibus hæc praesertim nostrum locum declarant: § 50
tisne vobis videor ad singulos testes accedere neque, ut pr
constitueram, tantummodo cum universo genere configere? Cf.
de communi genere testium et 66 *de Asiatico genere testium*.
his omnibus nihil de conditione omnium nostrum, i. e. Ro-
norum, ut est pro Balbo § 18.

Ibid. *In tam varia iuris dictione* (i. e. in praetura) .
quæ est umquam iacta non suspicio. . . . Et is est reus
in suspiciosissimo negotio maledictum omne non modo crimen effug

Quicumque concesserit alterum enuntiatum refutationem c
tinere alterius (scil. quamquam Praetura res est suspicion
plena, tamen Flaccus eas effugit), fatebitur deletio interroga
signo scribendum esse *at is e. q. s.*

11. *Hi si Graeci fuissent ac nisi nostri mores ac discip*
plus valeret quam dolor ac simulas, omnes se spoliatos
dixissent.

Post *nisi* exiit *iis*, ut haud raro evenit: non enim u
verse loquitur de morum Romanorum praestantia, sed de I
cone, Septimo, Caelio, in quibus nisi viguisset illa discipli
perinde ac Graeci mendax ac malevolum testimonium dixiss

De imperfecto et pl.q.perfecto (*fuisset . . . valeret*) juxta positis vide annot. Halmii ad or. pro Sulla § 32 ed. Lips.

Ibid. sic pergit. *Graecus testis cum ea voluntate processit, ut laedat, non iuris iurandi sed laedendi verba meditatur. Vinci repellere redargui putat esse turpissimum; ad id se parat, nihil curat aliud.*

Sine dubio corrigendum aut *processerit*, ut rationem reddat, aut *procedit* (*cum* praepos.) de eo quod fieri solet. Mox pro *id* scribendum *illud* scil. ut laedat.

12. *Vos autem in privatis minimarum rerum iudiciis testem diligenter expenditis; etiam si formam hominis, si nomen, si tribum nostis, mores tamen exquirendos putatis.*

Est argumentatio, quam dicunt, a fortiori: quod Graeci in gravissimis negligunt, id vos ne in minimis quidem iudiciis; ideo pro *autem* lege *etiam*. Tum, quid *forma* hominis i. e. externa species commune habet cum veracitate? Vocabulum ortum ex compendio pro *fortunam* i. e. conditionem: de Off. I. 41 est autem infima conditio et fortuna servorum.

14. *Qui comitatus in inquirendo . . . ! quantus exercitus! quae iactura! qui sumptus! quanta largitio! Quae . . . timide tamen dico, quod vereor ne Laelius ex his rebus, quas sibi suscepit gloriae causa, putet aliquid oratione mea sermonis in sese aut invidiae esse quaesitum. — Itaque hanc partem totam relinquam: tantum a vobis petam, iudices, ut si quid audistis communi fama atque sermone de vi, de manu, de armis, de copiis, memineritis quarum rerum invidia lege hac recenti ac nova certus sit inquisitioni comitum numerus constitutus. — Sed ut hanc vim omit- tam, quanta illa sunt, quae . . . reprehendere non possumus, queri tamen cogimur.*

Qui probe haec legit, mecum sentiet nullam vim a Cicerone Laelio obici, sed reprehendi comitatum, et sumptus nimis mag- nos: quod tamen argumentum bis missum facit, primum verbis itaque . . . relinquam, mox hisce: *sed ut haec iam omit- tam*, id enim, Tullium dixisse manifestum est; error natus ex scrip- turae similitudine in IAM et VIM.

24. *Multa enim sunt eiusmodi, iudices, ut etiamsi in hoc ipso, de quo agitur, negligenda sint, tamen in conditi- atque in exemplo pertimescenda videantur. Si quem in loco natum defenderem, tamen deprecarer, ne ignotis te- bus, ne incitatis, ne accusatoris consessoribus civem supplicem vestrum dederetis, ne periculosam imitationem exempli reliquis (in posterum) proderetis.*

Locus multis ex partibus corruptus. De interpolatis vv. posterum supra egimus, non minus mihi suspecta sunt illa quo agitur. — Pro incitatis legendum concitatis, cf. 15 multitudinis concitatae, 17, 18, 19 alibi. — Gravius vitium latet vv. in conditione sqq. quae frustra *Ernestius* explicatione tua studuit hacce: „misera conditio magistratuum futura, si h „exemplo incitati malevoli ipsis pericula creare audeant.” At- tiquus editor proposuit *in imitatione*, sed Latinum est *im- tatione atque exemplo* deleta praepositione, librarius oculis me- discernens pro *imitatione* legit *incontione* i. e. *conditione*. — Deniq- non *proditur imitatio exempli*, sed *exemplum ad imitandum* (est § 25 *ne quod perniciosum exemplum prodatur*), neque ill- sed hoc *periculosum* est. Non autem video qui locus san- possit, nisi omissa *imitatione* scribamus *periculosum exempl-*

36. *Tu vero tibi habeto istam laudationem (Flacci): nec en- Acmonensium testimonio Flacci vita et dignitas nititur.... N- vero hactenus ista formula testimonii et orationis tu- describi ac distingui potest, ut Flacco absenti aliquid citra- tribuisse dicantur, Laelio praesenti terrenti ac minanti ni- temporis causa scripsisse aut obsignasse videantur.*

Silent interpretes, quorum tamen haud scio an nemo i- verba probe intellexerit. Acmonenses laudant Flaccum; Laeli- eiusque testis Acmonensis negant illud testimonium ullius e- pretii, *solere Graecos ex tempore quod opus sit obsignare*. I- ponit Tullius: nil curo istam laudationem, nisi quatenus ill- *testimonium* (quod tu inanem dicis formulam) probat, eos i- senti Flacco tribuisse, quod *tua oratio* tibi praesenti non dat- esse ostendit. Itaque, nisi omnia me fallunt, corrigendum e- *et oratio tua possunt.*

67. *Creta illa Asiatica . . . omnibus nota nobis, qua utuntur nes non modo in publicis, sed etiam in privatis literis, quas otidie videmus mitti a publicanis, saepe unicuique nostrum.*

Sordidam sententiarum dispositionem a Cicerone profectam his credat? Genuinam lectionem restitueris expulsa praepos. a: am profecto publicanos quotidie, senatores saepe publicas et civatas litteras ex Asia accepisse probabile est.

38. *Nunc vero non insultabo vehementius nec volitabo in hoc insolentius neque in istum nugatorem tanquam in aliquem testem inehar.*

Ferri posset *tanquam in testem*, quo negaret Asclepiadem tantis nomine esse dignum; sed pronomen quod praepositum est ut flagitat, credo, ut scribamus *pestem*.

70. *Longo intervallo . . . Romam venis: affers faciem novam, nomen vetus, purpuram Tyriam, in qua tibi invideo, quod unis vestimentis tam diu lautus es.*

Fabulantur interpretes de ridiculo quodam cognomine quod Decianus habuerit et post *Tyriam* inserunt *eandem* (*Momms.*) ut *item quam* (*Halm*); at non dubito quin nomen irreperit ex praecedenti vocabulo obscure scripto, sive per dittographiam s. ut varia lectio (de quo genere errorum cf. *Pluygers* in *Mnem.* VI p. 144) et suspicor sic legendum esse: *faciem novam, veterem purpuram* [*Tyriam?*] *in quo*, i. e. qua in re, sqq.

H. T. KARSTEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. II. 45. 3. Amazonas scribit τῶν γεννωμένων τοὺς μὲν ἱμῆνας πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας ἀχρήστους κατακεῖνONTAC πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτέρων τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐπικαλεῖν. Mirum ni scripserit κατασκευαζΟΤCΑC.

C. G. C.

AD STATII ACHILLEIDEM.

I. 42¹⁾. Thetis nave conspecta, qua Paris cum Helena ra mare traiciebat, bellum Troianum animo praesagiens filio metuens, dolet se non antea mare tempestate turbasse:

O dolor, o seri materno in corde timores!
Non potui infelix, quum primum in gurgite nostro
Rhoetaeae cecidere trabes, attollere magnum
Aequor? et incesti praedonis vela *profunda*
Tempestate sequi?

Corrigendum est *profana* i. e. impia. Theb. I. 1: Frater acies alternaque regna profanis Decertata odiis. Ovid. Met. XI. 4: profanus Phorbas; Id. II. 833: profana mens. Cf. Achil. II. 30: Argolica *incesta* volitantem puppe feremus.

91. Neptunus, postquam fata obstare dixit, quominus bell Trojanum prohibeatur, his verbis moestam et sollicitam matr consolatur

Nec inulta dolebis,
Cognatis utere fretis: dabo tollere fluctus,
Quum reduces Danaï, nocturnaue signa Caphareus
Exeret, et dirum pariter *quacremus* Ulixem.

Scripsit poeta *quatiemus* i. e. quassabimus, vexabimus. Ac II. 55: fama trucidis belli, quod nunc Europamque Asiam quatit; Verg. Aen. IX. 608: quater oppida bello; Sene Herc. Oet. 1993: Quatiet populos terrore gravi.

101. Postquam Thetis venit in Thessaliam fluctibus emer

1) Editionem secutus sum Fr. Dübneri, Lipsiae 1837.

Laetantur montes et connubialia pandunt
 Antra sinus, lateque deae Sperchios abundat
 Obvius et dulci vestigia *circuit* unda.

Pro *circuit* corrupto vocabulo restituendum est *diluit*.

147. Chiron monet Thetin, naturam et indolem Achillis alumni
 sui mutatam esse.

Nescio quid magnum (nec me patria omina fallunt)
 Vis *festina* parat, tenerosque supervenit annos.
 Olim ferre minas et obire audita solebat
 Imperia et nostris procul haud discedere ab antris.
 Nunc illum non Ossa capit, non Pelion ingens,
 Thessaliaeve nives.

Non vis *festina* aliquid magni parabat, sed occulta et clau-
 destina; quamobrem corrigendum puto *furtiva*.

152. Continuatur Chironis narratio:

Ipsi mihi saepe queruntur
 Centauri raptasque domos, abstractaque coram
 Armenta et campis semet fluviisque *fugari*.

Immo opinor *vagari*.

174. Appropinquat Achilles, a venatione redux, comitante
 Patroclo:

Insequitur magno iam tum connexus amore
 Patroclus, tantisque *extenditur* aemulus actis.

Corrigendum *accenditur* i. e. inflammatur, incitatur.

178. Protinus ille subit rapido, quae proxima, saltu
 Flumina, *fumantesque* genas, crinemque novatur
 Fontibus.

Pro ridiculo *fumantesque* scribendum est *fuscantesque*. „Fuscare”
 pro „fuscum esse” Statiano dicendi generi consentaneum est;
 cf. Silv. III. 4. 66: pulchrae fuscaret gratia formae. Vs. 159
 narravit poeta, Achillem pulvere obsitum fuisse.

319. Thetis filium suum in Scyrum clam abduxit. Quo ubi
 advenerunt, vident Lycomedis filias in littore festum Minervae
 agentes chorumque celebrantes.

Occupat arrepto iam tempore conscia mater:
Hoene inter simulare choros et brachia ludo
 Nectere, nate, grave est?

Haereo in vv. *Hoene inter simulare choros*, quae prorsus ob-

scura et sensu destituta videntur. Thetis autem filio persuadere vult, ut virginum choro se immisceat, muliebri vestitu indutus. Coniicio Statium scripsisse *His num te insinuare choris*.

357. Achillem, quasi teneram virginem, Lycomedis curis mandat Thetis his verbis;

Neve exercere protervas
Gymnadas, aut lustris nemorum concede vagari.

Intus ale et similes inter seclude puellas.

Malim *Intus habe*.

434. Depingit poeta apparatus belli Troiani. In telis acuendis ubique homines occupati sunt:

tenuantque humentia saxa
Attritu et *nigris* addunt mucronibus iras.

Corrige *rigidis* i. e. duris, quod sollemne telorum epitheton est. Ovid. Met. III. 118 et Verg. Aen. XII. 304 habent: *rigidus ensis*; Aen. X. 346: *rigida hasta*.

447. Prima rates Danaas Hecateia congregat Aulis,
Rupibus expositis, longique crepidine dorsi
Euboicum *scandens* Aulis mare, litora multum
Montivagae dilecta deae.

Aulis scandeat supra mare i. e. supra mare eminebat; „*scandere mare*” vero, nulla praepositione addita dubito num probari possit. Corrigendum videtur *tangens* i. e. adiacens mari. Cf. Caes. B. G. V. 3: Haec civitas Rhenum tangit; Cic. Rosc. Am. 7: Fundi Tiberim omnes tangunt.

499. Cernis, ut ignotum cuncti *stupeantque* petantque
Aeaciden?

Immo vero *cupiantque*.

526. Calchas, furore divino correptus, mentis oculis videt Achillem a Thetide abduci et abscondi atque haec verba effundit:

Quo rapis ingentem magni Chironis alumnum
Femineis, Nerei, dolis? huc mitte: quid aufers?
Non patiar: meus iste, meus: tu diva profundi,
Et me Phoebus agit: latebris quibus *addere* tentas
Eversorem Asiae?

Paenultimus versus ita scribendus erit:

At me Phoebus agit: latebris quibus *abdere* tentas.

555. Murmure laeto

Agmina discedunt: quales iam nocte propinqua
E pastu referuntur *apes*, vel in antra reverti
Melle novo gravidas mitis videt Hybla catervas.

Ne bis idem dicat poeta languore insigni, corrige *oves*.

319. Scandebat roseo medii fastigia coeli
Luna iugo, *totis* ubi somnus inertior alis
Defluit in terras, mutumque amplectitur orbem.

Pro *totis* suspicor scribendum esse *tacitis*.

II. 36. Ulixes et Diomedes ad Scyrum impulsus sunt, ut
Achillem secum abducere tentent.

Sic segnes heroes eunt, campumque patentem,
Qui medius portum celsamque interiacet urbem,
Alterno sermone *serunt*.

Pro inepto *serunt* nonnulli libri habent *terunt*, unus alterve
ferunt. Vera lectio est *legunt*. *Legere* pro *percurrere* apud poetas
haud infrequens est. Ovid. Met. XV. 709: Inde legit Capreas
promontoriumque Minervae; Ibid. V. 578: legere saltus; Senec.
Med. 791: Luna coelum freno propiore legit; ipse Statius,
Achil. II. 73: muto legit arva molosso Venator.

102. Utinam mihi fortior aetas,
Quaeque fuit, Dolopas quum Scyria litora adortos
Perdomui *fregique* vadis.

Malim *exequique*.

305. Sic orsus, et alno

Insiluit, penitusque Noto stridente propinquis
Abripitur terris: iamque ardua crescere *nubes*
Incipit et Scyros longe decrescere ponto.

Pro *nubes* sententia requirit nomen proprium urbis alicuius
vel insulae. Forsitan poeta scripserit *Lesbos*; ni fallor enim
haec ad Troadem navigantibus e mari surgere videtur, quum
Scyros ex oculis evanescit.

309. Turre procul summa, lacrimis comitata sororum,
Confessumque tenens et habentem nomina Pyrrhum,
Pendebat coniux, oculisque in carbasa fixis
Ibat, et ipsa fretum et puppem iam sola videbat.

Inter versum paenultimum et ultimum aliquot vs. evanuisse
videntur, quibus poeta Deidamiae moerentis cogitationes et

lamentationes descripsit. Ut nunc leguntur vix cohaerent. Postquam enim legentium expectatio erecta est narratione, eam in turri pendere oculis in vela navis proficiscentis fixis, continuo affligitur, ubi uno tenore additur eam abiisse, fretum navimque respicientem.

336. Ulixes belli Troiani causas enarrat:

Fertur in Hectorea, si talia credimus, ora
Electus formae certamina solvere pastor
Sollicitas tenuisse deas, nec torva Minervae
Ora, nec aetherei sociam rectoris, amico
Lumine, sed solam *ninium* vidisse Dionem.

Pro *ninium*, quod librariis debetur, Statio reddatur *niveam*.

J. J. CORNELISSEN.

Priapeum pseudotibullianum II, 15.

Vale Priape: debeo tibi nihil.
Iacebis inter arva pallidus situ,
Canisque *saeva* susque ligneo tibi
Lutosus adfricabit oblitum latus.

Non *saeva* canis Priapo latus adfricabit, at, puto, *scabra*.

26. Bidens *amica* Romuli senis memor
Paratur, inter atra cuius inguina
Latet iacente pantice abditus specus
Vagaeque pelle tectus, annuo gelu
Araneosus obsidet forem situs.

Pro insulso et inepto *amica* corrige *anicla* i. e. anicula. Forma inusitatior legitur apud Prudentium *περι στεφ*. VI, 149.

J. J. C.

AD LUCIANUM

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN

(continuatur ex pag. 97 h. v.).

Nuperrime demum nactus nitidam editionem Luciani, quam curat vir optime de hoc scriptore meritis Franciscus Fritzscheus, grave effugi periculum, ne saepius acta agerem, quod eo praesidio destituto — opus enim nondum absolutum bibliopolarum negligentia mihi non venerat in manus — aliquoties mihi accidit cum in *Plutarcheis et Lucianeis*, tum in iis quae in hoc *Mnemosynes* volumine hucusque scripto mandavi. Diligenter nunc nova recensione usus, in reliquis libris Lucianeis indicabo, si quid mihi aliter constituendum videatur quam aut constituit editor, aut ab aliis viris doctis est propositum.

ΜΕΝΙΠΡ. p. 475, 2 πολλά καὶ ἐλεεινὰ ἦν κτέ. Miror Fritschium retinuisse formam epicam ἐλεεινός, cum tamen fere seculum est ex quo Porsonus docuit analogiae leges postulare, ut ubique Atticis scriptoribus iisque qui horum sermone utantur reddatur ἐλεεινός, formatum ut δεινός, κλεινός, alia. P. 485, 6 sqq. ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἄριστος βίος καὶ σωφρονέστερος· ὡς τῆς ἀφροσύνης παυσάμενος τοῦ μετεωρολογεῖν καὶ τέλη καὶ ἀρχὰς ἐπισκοπεῖν καὶ καταπτύσας τῶν σοφῶν τούτων συλλογισμῶν καὶ τὰ τοιαῦτα λῆρον ἡγησάμενος τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος θηράσῃ, ὅπως τὸ παρὸν εὖ θέμενος παραδράμῃς γελῶν τὰ πολλά κτέ. Fritschius „certa” se „emendatione” ait rescripsisse: ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἄριστος βίος· καὶ σωφρονέστερος ἔσῃ (l. ἔσει), εἰ τῆς ἀφροσύνης παυσάμενος κτέ. non reputans

quam languide is qui *desipere* desiisse iam dictus est, diserte *sapere* dicatur, quasi vero de ea re vel stolidissimus homo punctum temporis dubitare possit. Sunt enim quaedam res ita manifestae, ut si dixeris, risum moveas audienti. Non debuerat, me iudice, doctus editor spernere Cobeti emendationem, qui cum bonis libris B G O expungens scioli additamentum καὶ σωφρονέστερος, pro ὡς — θηράσῃ reposuit ὥςτε — θήρασαι, quod mihi quidem peraptum videtur.

CHARONTEN nondum edidit, quod sciam, Fritzschi. Leguntur in ipso introitu haec Mercurii verba: Τί γελᾷς, ὦ Χάρων; ἢ τί τὸ πορθμεῖον ἀπολιπὼν δεῦρο ἀνελήλυθας ἐς τὴν ἡμετέραν, οὐ πᾶν εἰσὼς ἐπιχωριάζειν τοῖς ἄνω [πράγμασιν]; Huius loci gratia lexicographi novam et inauditam tribuunt verbo ἐπιχωριάζειν notionem, ut sit *occurari in aliqua re*, sed potius delendum fuerat falsum magistelli interpretamentum, inducti fortasse in errorem Charontis responso: ἐπεθύμησα, ὦ Ἑρμῇ, ἰδεῖν ὅποιά ἐστιν ἡ πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι κτέ. Cf. ultima dialogi verba: ὁ δὲ ἐπὶ τὰ τῶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων πράγματα. Quidquid est, Lucianus h. l. procul dubio voluit τοῖς ἄνω ἀνθρώποις. Ad dativum personae cf. Pseudolog. 19 med. τοιγάρτοι καὶ αὐτὸς εὖ ποιεῖ οὐκ ἐπιβαίνει (l. οὐκέτι ἐπιβαίνει) τὸ παράπαν οὐδ' ἐπιχωριάζεις αὐτοῖς. — Mox in verbis τίνων σερόμεν πάντες οἰμώζουσιν κατιόντες παρ' ἡμᾶς· οὐδεὶς γὰρ [αὐτῶν] ἀδακρυτὴν διέπλευσεν pronomen optimus codex B omittit, itaque, quia recte abesse potest, suspicioni est valde obnoxium. In vicinia spero fore ut Fritzschio placeat Luciano reddere formam unice veram λιπόνεως pro λειπόνεως. P. 490, 7 Ἑρμᾶδιον cum libris edidit Iacobitzius. At neque hoc neque Ἑρμίδιον neque Ἑρμῆδιον, quae alii praetulerant, ferri posse videtur. Analogia enim postulat Ἑρμῆδιον, ut γῆδιον, κληδίων, alia. Mox idem numerare solitus non ponderare librorum testimonia retinuit vitiosum διολισθαίνοντες, etsi formam unice veram διολισθάνοντες fideliter servavit cod. B. Sed hoc Luciano reddet Fritzschi, qui procul dubio in cap. 3 vs 4 sq. ex libris A B rescribet τότε ὑμεῖς μὲν ὑπ' ἀγνοίας κελεύετε τὴν ἰθόνην συστεῖλαι ἢ ἐνδοῦναι ὀλίγον τοῦ ποδὸς ἢ συνεκδραμεῖν τῷ πνέοντι pro σεῖλαι, quod miro iudicio edidit Iacobitzius. Deinde in verbis πὺτὸν γὰρ εἰδέναι τὸ βέλτιον, quia agitur de optione inter tres, non

inter duas res, nescio an una intercalata littera scribere praestet τὸ βέλτι(ς)ον.

Sensu cassa mihi videntur quae mox leguntur pag. 494, 6: ἄρ' οὖν ὁ Καύκσος ἐπιτήδειος (scil. ut inde spectemus res humanas) ἢ ὁ Περνασὸς ὑψηλότερος ἢ ἀμφοῖν ὁ Ὀλυμπος ἐκείνοσι; Nam Mercurium, deum praesertim, latere non poterant montium altitudines, nec doceri eas cupiebat a Charonte, sed procul dubio Lucianus eum fecit quaerentem: ἄρ' οὖν ὁ Καύκσος ἐπιτήδειος ἢ ὁ Περνασὸς ἢ ὑψηλότερος ἀμφοῖν (ὦν) ὁ Ὀλυμπος; Subveniunt duo codices CL, qui revera exhibent ἢ ὑψηλότερος pro ὑψηλότερος ἢ. Quod post ἀμφοῖν facile periit ὦν, inserui de meo. Caucasum utroque monte revera altiore esse Lucianum eiusque aequalium plerosque latuisse quis miretur? In hoc argumento dignus est qui inspicatur Plutarchi locus Aemil. P. XV.

Pag. 496 vers. fin. εἶτα συγκαταρριφέντες αὐτῷ πικρᾶς τῆς Ὀμήρου οἰκοδομητικῆς πειραθῶμεν ξυντριβέντες τῶν κρανίων. Rectissime Guyctus τὸ κρανίον requirebat. Nam nimis ridicule iis qui ex tanta altitudine cadunt *vulnerari* caput, non *conteri* dicitur.

Cap. 6. med. ἐδεόμην οὐ πόλεις καὶ ὄρη αὐτὸ μόνον ὥσπερ ἐν γραφαῖς ὄραν. Nullus est hic asyndeto locus, sed haec scriptura manifesto debetur librarii cod. A, quem Iac. sequitur, errori, vocolam δὲ quam reliqui omnes libri agnoscunt post eandem litteras in voce ἐδεόμην negligentis. Mox in verbis Charontis, ἐπὶ δεῖπνον, οἶμαι, κληθεὶς ὑπὸ τινος τῶν φίλων ἐς τὴν ὑπεραίαν, Μάλισα ἤξω, ἔφη κτέ. recte cod. L post κληθεὶς inserit pronomen τις. In praegressis enim verbis eiusdem ἀκούσας γὰρ τινος ἤσθην ἐς ὑπερβολὴν pronomen significare τινὸς πράγματος, non ἀνθρώπου, vel apparet e quaestione Mercurii τί δαὶ τοῦτ' ἦν;

P. 498 extr. ὥς σὺ τὸ ἐπὶ τούτῳ προσδίδασκέ με καὶ ἀποκρίνου ἐρωτῶντι. ἀλλὰ βούλει καὶ γὰρ κατὰ τὸν Ὀμηρον ἐρήσομαι σε; E veteribus editionibus recipiatur προσδίδασκε, deinde aut cum Cobeto legendum ἀλλ', εἰ βούλει, deletο signo interrogandi, aut ἐρήσομαι mutandum est in ἐρωμαι.

P. 500 extr. τί δ' οὖν οἰηθῶμεν; ἄρα ἐλπίζειν αὐτὸν καὶ γενηέσθαι ποτε; Rectius Hemsterhusius: τί δ' οὖν; οἰηθῶμεν ἴρα κτέ.

Cap. 10 extr. κάλλισα, ὃ Σόλων, ὅτι ἡμῶν οὐκ ἐπιλέλυσαι, ἀλλὰ παρὰ τὸ πορθμεῖον αὐτὸς ἀξιοῖς γίνεσθαι τὴν περὶ τοιοῦτων κρίσιν. Cur addatur αὐτὸς non satis expedit; placet librorum quorundam lectio αὐτὸ, *ad ipsam cymbam*.

P. 504, 8 Οὐ γὰρ οἶσθ' ὅσοι πόλεμοι διὰ τοῦτο καὶ ἐπιβουλῇ καὶ ληστήρια καὶ ἐπιорκίαι καὶ φόνοι καὶ δεσμὰ καὶ πλοῦς μακρὸς καὶ ἐμπορίαι καὶ δουλεῖται. Sensus postulat: *quoι custodiae* (in carcere), itaque requiro δεσμοί. Cf. Cobetus Mnem. VII p. 74 sq. Deinde expectabam πλοῖ μακροί.

Cap. 12 init. Οὐκοῦν μακάριον οἶε τὸν θεὸν ἀποφαίνειν. Recte vertunt: *putas te redditurum*. Itaque l. ἀποφανεῖν. Cf. cap. 11 init.

P. 506. 3 πῶς ἀμείνων ὁ σίδηρος χρυσίου. Melius Schmiederus et Lehmannus ex cod. M. ultimo vocabulo addiderunt articulum. Sed praeterea necessarium puto τοῦ χρυσοῦ, ut in sequentibus semper ipsum metallum commemoratur et p. 507 scribitur φαίνει δ'οὖν ἀμείνω τοῦ χρυσοῦ τὸν σίδηρον ὁμοιωγῶν et deinde ἦν τε χαλκὸν ἦν τε χρυσὸν ἀναθῆς. Cap. 13 extr. utique recipienda est Schubarti coniectura τῶν σῶν χρυσῶν πλίνθων pro χρυσοποιῶν.

P. 510, 1 Εὖ γε παρῳδεῖς [ἤδη], ὃ Χάρων. Non fuerat vox inclusa recipienda ex solo Vaticano (B). Non enim nunc primum id facit Charon. Vid. v. c. p. 501 init. et p. 499. Fortasse errore prognata est vocula e cauda vocabuli praegressi. Post pauca in verbis ἀνισκολοπισθήσεται ἄθλιος ἐκπεσῶν recte articulum abesse sensit Matthiaeus, qui tamen non inserendus, sed per crasin scribatur ἄθλιος, quae medicina apud nostrum saepissime factitanda. Contra p. 511, 1 e verbis μήτε [τὴν] πορφύρεα μήτε τιάραν ἢ κλίνην χρυσὴν κομίζοντας librorum quorundam opo articulus tollatur, similiterque cap. 17 extr. in verbis καλομένους ὑφ' ὧν εἶπον τῶν ἀγγέλων τε καὶ [τῶν] ὑπηρέτων optime alterum articulum omittit Vaticanus cum aliis quibusdam. Scilicet in capitis initio mortis ἀγγελοι καὶ ὑπηρεται non distinguuntur, sed ita vocantur diversae mortis causae et auctores.

P. 518, cap. 22 init. Ἐν ἔτι ἐπύθουν, ὃ Ἑρμῇ, εἰδέναι, καὶ μοι δεῖξας αὐτὸ ἐντελῇ ἔσει τὴν περιήγησιν πεποιημένος, τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων, ἵνα κατορύττουσι, θεάσασθαι. Magistelli huius loci compositionem non assecuti de suo addidisse videntur

erbum εἰδέναι, quam suspicionem confirmari arbitror incerta ius verbi sede in libris, quorum alii id habent post ἐπόθουν, hii post Ἑρμῇ, nec mihi persuasit nuper Mehlerus qui mutato ἰδέναι in ἰδεῖν, expunxit Θεάσασθαι. Scripserim: "Ἐν ἔτι ἐπόθουν, ἰ Ἑρμῇ, (καὶ — πεποιημένος), τὰς ἀποθήκας τῶν σωματῶν εἶσασθαι. Multum enim vereor ne etiam verba ἵνα κατορύττουσιν sint glossatoris. In sequentibus spero fore ut Fritschius Luciano reddat genuinas vocabulorum formas ξενοδοκεῖα et ὠματοφυλάκεια.

P. 515. extr. πεπιστεύκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας ἰάτῳθεν δειπνεῖν μὲν ὥς οἶόν τε περιπετομένας τὴν κνῖσαν [καὶ ἔν κεν καπνόν], πίνειν δ' ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ μελίκρατον. Cf. de Sacrific. — ἀναφερομένην κνῖσαν „ἐλισσομένην περὶ καπνῶ" κἂν μὲν ὅττι τις εὐωχοῦνται πάντες ἐπικεχηνότες [τῷ καπνῶ]. Vesci putabantur umbrae *nidore*, non *fumo*, ut opinor, sed vocabulum κνῖσα parum accurate per καπνόν interpretari solebant grammatici, velut Hesychius s. v.: κνῖσα· ἀτμός, κπνός τῶν θυσιῶν. Utroque loco quin ludificentur nos glossemata punctum temporis non dubito.

Cap. 23 extr. propter praegressa mireris desiderari Mycenarum mentionem in verbis: Παπαῖ τῶν ἐπαίνων, Ὅμηρε, καὶ τῶν ὀνομάτων, Ἰλῖος ἱρὴ καὶ εὐρυάγυις καὶ εὐκτίμεναι Κλεωναί, ubi additum malis καὶ πολύχρυσος Μυκῆνη. Quam sublesta sit librorum fides, vel hoc ipso loco apparet, ubi Ἰλῖος abest a bono codice B.

DE SACRIFICIIS (nondum edidit Fritschius). P. 527, 5 πωλοῦσι (οἱ θεοί) τοῖς ἀνθρώποις τὰ γαθὰ. Monere neglexerunt commentatores alludi noto versiculo Epicharmeo:

τῶν πόνων πωλοῦντι πάντα τὰ γὰρ ἄμῃν τοῖ θεοί.

Cap. 3. ἐγὼ μὲν σου τὸν νεῶν τέως ἀσεφάνωντον ὄντα πολλάκις ἐξεφάνωσα. Memorabilis interpretatio loci Iliadis A 39 ἢ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὶν ἔρεψα, quam ne commemoratam quidem in scholiis ad Iliadem, verbo refutat Apollonius in lexico. Κακῶς, ait, ἀπέδωκάν τινες τὸ ἐξεφάνωσα. At Plato qui a Reipubl. libr. III cap. 6 extr. locum sic παραφράζει: εἴ τι πώποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον μνήσαιτο iam habet, ut vides, eam interpretationem, de qua odie omnibus convenit, quaeque verbi ἐρέψαι usu Ω 450 et

Ψ 193 confirmatur. Accedit quod coronarum usum ignorari videtur (certe non commemorat) poeta. Illius autem explanationis auctor in eo haesisse videtur quod ipse sacerdos dei templum dicitur aedificasse, quae res in senioris aevi sacerdotibus sane inaudita foret et incredibilis. Sed Chryses ille Homericus cogitandus est homo princeps et praedives, qualis fuit Maron, Euanthis filius in Odyssea. Seniores autem poetas tam Pindarum quam tragicos verbo ἐρέφειν subinde tribuisse τῷ σέφειν notionem in vulgus constat.

P. 531, 8 χωλευθῆναι γὰρ αὐτὸν (Vulcanum) ἀπὸ τοῦ πτόματος. Immo ὑπό.

Cap. 13. 3. ὁ δὲ ἱερεὺς αὐτὸς ἔσηκεν ἡμαγμένος καὶ ὥσπερ ἡ Κύκλωψ ἐκεῖνος ἀνατέμνων καὶ τὰ ἔγκατα ἐξ αἰρών καὶ καρδιουκῶν καὶ τὸ αἶμα τῷ βωμῷ περιχέων καὶ τί γὰρ οὐκ εὐσεβὴς (Cobetus ἀσεβής) ἀποτελῶν. Paene incredibile est nondum correctum esse quod dudum rescriptum oportuit ἐξαιρῶν, ut recte legitur Prometh. 20 τὰ ἔγκατα ἐξαιρήσονται et 21 extr. ὡς παύσειν ἀνατεμνόμενον ὑπὸ τοῦ ὀρνέου, ubi vultur comparatur sacerdoti.

VITAR. AUCT. p. 545 extr. ἐψηθέντα δὲ ἦν ἀφῆς ἐς τὴν σεληνάῃ νυξὶ μεμετρημένῃσι, αἶμα δὲ ποιεῖεις. Acute Fritschius correxit αἰμώδεα, sed vellem ab eodem ex aliis libris receptum esset futurum ποιήσεις, quod fecit Dindorfius. Deinde expectaveram (ἐν) νυξὶ μεμετρημένῃσι.

P. 548. 3. ΩΝ. ποδαπὸς δὲ ἐστὶν ἢ τίνα τὴν ἄσκησιν ἀπαγγίλλεται; EPM. αὐτὸν ἐροῦ· κάλλιον γὰρ [οὕτω ποιεῖν]. Abiciatur emblema, quo periit loci nitor et elegantia. In extremo cap. male retinuit editor formam male Graecam ἐκκαθᾶραι pro ἐκκαθῆραι, quo Lucianum usum esse testantur loci Phalar. I, 12 et Necyom. 7. Ita quoque cap. 9, 6 miror Fritschium retinuisse formam sequiorem ἐμπιπλάμενον, licet cod. A partim recte habeat πιμπλάμενον.

Cap. 10 med. καὶ τὸ ἐρυθριᾶν ἀπόξΕσον τοῦ προσώπου παντελῶς. Immo vero ἀπόξΥσον, ut recte est apud Alciphronem III, 40 ἀπέξυσαι τὴν αἰδῶ τοῦ προσώπου. Et ἀπόξυσον revera legitur in Φ et vett. edd., memoratque eam lectionem schol. Constanti est in libris confusio verborum bene distinguendorum ξύειν, radere, et ξεῖν polire, laevigare. Incertius videri possit utrum in cap. extr. Luciani an librariorum errore πολύποδα legatur pro formi

ttica *πουλύποδα*, quod praesertim ubi metro tutum non est instanter cedit alteri formae, itaque mirum non est, si nusquam odie (quod sciam certe) apparet in codicibus Lucianeis. Non magis hoc ex libris sciri potest quam utrum *δαί* scribendum sit an *δέ*, quod rectissime reposuit Fritzschi p. 554, 10 et 12, ibi nulla est emphasis, pro *δαί* quod utroque loco habet Iacobitziana ex cod. A, quamquam ipse Iacobitz recte cap. 26, 13 dedit *τί δέ γιγνώσκει μάλιστα*, licet idem codex cum alio bi exhibeat *δαί*.

Cap. 22, 16 *ἀπορῶ γὰρ ὅτι εἰπὼν ἀπολάβοιμι*. Syntactica ratio, quam veteres diligenter observant, postulat *ἀπολάβω*. Sed Lucianus in utriusque modi, coniunctivi et optativi, usu parum accuratus fuisse videtur. Ita v. c. in *Cataplo* 17,6 sine varietate legitur *οὐκ εἶχον ὅπως καταπαύσω*, ubi syntaxis postulabat *καταπαύσαιμι*.

PISCAT. 6, p. 576 *ἔσθ' ὅστις οὖν ταῦτ' εὖ πεπονθὼς παρ' ὑμῶν κακῶς ἂν εἰπεῖν ἐπιχειρήσειεν εὐεργέτας ἄνδρας, ἀφ' ὧν ἤδη τις [l. τις] εἶναι ἔδοξεν*; Recte cod. M *ὑφ' ὧν*, *quorum ore*, nisi praestare videretur *ἀφ' οὗ*, i. *ex quo*.

Cap. 8 extr. *ὑμεῖς δὲ βίαιον οὐδὲν τολμήσετε. ἦν δὲ τὰς πύθνας ὑποσχὼν καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνεπίληπτος εὐρίσκωμαι, ἐφ' ἧσουςί με οἱ δικασταί, ὑμεῖς δ' ἐς τοὺς ἐξαπατήσαντας ἑμᾶς καὶ παροξύναντας καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τρέψατε*. Aliquanto concinnior est antiqua vulgata, quam enotarunt e cod. Φ (licet de eius lectione non videatur constare), *τρέψετε*, quae etique revocanda. Nec dubito quin cap. 9 extr. *τοσοῦτον ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις καὶ ἐκ περιουσίας ἀπολογήσασθαι ὑπολαμβάνω* corrigendum sit *ἀπολογήσεσθαι*, *causam me dicturum arbitror*.

Cap. 10 init. *τί ποιῶμεν, ὦ Πυθαγόρα καὶ Σώκρατες; ἔοικε γὰρ οὐκ ἄλογα ὁ ἀνὴρ προκαλεῖσθαι, δικάζεσθαι ἀξιῶν*. Melius sane ita edidit Fritzschi, quam Iacobitzius qui sine sensu cum libris A B C omisit verbum *δικάζεσθαι*, quo facto *ἀξιῶν* non habet quo referatur. Nec tamen verba *δικάζεσθαι ἀξιῶν* ab ipso scriptore profecta sed a glossatore suppleta videntur; nam non solum prorsus otiosa sunt, sed etiam his additis non intelligitur cur Lucianus plurali numero dederit *ἄλογα*, cum debuisset *ἄλογον*. Deletis contra, *ἄλογα* ad singula spectabit quae dixerat Lucianus. His scriptis, video verba mihi suspecta legi in mar-

gine cod. Ψ, utrum tamen a manu prima an secunda adscripsi sint, enotatum non est.

Cap. 13, 5 editor pravam formam Ἀκαδημίας pro Ἀκαδημει retinere non debuerat.

Cap. 15, 6 ὃ δέσποινα [Φιλοσοφία]. Glossatori reddatur in inclusa, quae iterum a magistellis mox addita est verb Platonis: νῦν, ὃ κατάρτατε, δέσποιναν αὐτὴν καλεῖς; πρῶν τὸ ἀτιμώτατον [Φιλοσοφίαν] ἀπέφαινες, ἐν τούτῳ θεάτρῳ ἀποκαρύπτων δὲ ὀβολῶν ἕκαστον εἶδος αὐτῆς τῶν λόγων. In cap. ext rectissime editor non obtemperavit Iacobitzio, qui vix credibili errore, quem per quadraginta annos (tot enim inter edit. mai et novissimam Teubnerianam intercedunt) fovit, verba Lucianus εἴσει αὐτίκα — ἀπολογουμένου tribuit Platoni.

Cap. 20, 5 τὸ τοιοῦτῳ εἶδος. Apparere videtur e talibus Graecos non amplius reputasse adiectiva in ὧν proprie composita cum subst. εἶδος, quod idem liquet e ratione accessus, siquidem τοιοῦτσειδής requirente analogia est oxytonon.

Cap. 21, 3 ἡμεῖς δ' ἐν τούτῳ προσκυνήσωμεν τῇ θεῇ. It Fritzschius cum Iacobitzio aliisque edidit e codd. A B, cum recte tueatur antiquam vulgatam τὴν θεόν, quo casu constanter noster ad Atticorum exemplum in hoc verbo usus est. Cf Timon. 23, 24. Navig. 30, Pro imag. 10, cett. Προσκυνεῖν τῇ aequè vitiosum est quam προσαγορεύειν τινι, et faeci Graeculum relinquendum.

Cap. 21 extr. ἐμὲ δ' ἣν που κρατούμενον ἴδης καὶ πλείον ὧσιν αἱ μέλαιναι, σὺ προσθεῖσα τὴν στυγῆς σῶζε με. Nemines in his verbis haesisse miror; non enim carent difficultate Nempe si maior foret damnantium calculorum numerus, haec intelligitur quid Luciano profuturus esset calculus Minervae, quae reo dabatur, ἴσων γενομένων τῶν ψήφων. Hinc mihi venit in mentem Lucianum scripsisse: ἐμὲ δ' ἣν που κρατούμενον ἴδης καὶ μὴ πλείον ὧσιν αἱ μέλαιναι, σὺ προσθεῖσα κτέ. Si enim plures forent, negoti supersedere dea poterat, ut inutili. Tum praegressa sic verto: vero si videris in eo esse ut vincas. Bene enim tenendum κρατούμενον dici, non κρατηθέντα nec κεκρατημένον. Quam facile autem ex ΚΑΙΜΗΠΑΙΟΤΣ fieri potuerit ΚΑΝΠΑΙΟΤΣ (olim fortas scriptum ΚΑΜΗΑΙΟΤΣ) dicere nihil attinet. E cod Φ pro x enotatum est καὶ, et haec erat antiqua vulgata.

1. 593, 13 εἰ γὰρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς
 ρις, σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὅστις ἐστὶν ὁ ἀληθέσει-
 , νῦν λέγε, ὅπως δὲ ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς ἀγανάκτει πε-
 3ριτμένης κτέ. Dicit Plato haec Diogeni, qui ἐρεῖ τὸν λόγον ὑπὲρ
 ἄντων, quemque iubet μὴ τὰ αὐτοῦ μόνον πρετβεύειν ἐν τῇ
 τηγορίᾳ, τὰ κοινὰ δὲ ὁρᾶν. Hinc credo apparet non recte
 bere comparativum ἀληθέτερος (sc. λόγος), quia non agebatur
 i Academiæ tantum Cynicorumque, sed etiam de reliquarum
 ctarum placitis; itaque verum videtur ὁ ἀληθέστατος. Tum
 spectaveram non νῦν λέγε, sed ἐλεγε, *argue*, modo ge-
 uina sint haec verba, quae si cum cod. D omiseris, optime
 spensa erunt ex ἐξέταζε.

Cap. 24, 4 malim, inserta vocula: ἀλλ' οὐ τὰμὰ (γ') ἐνδεήσει.
 1. 592, 2 ἃ δὲ τοιούτους ὄντας ἡμᾶς (pronomen del. Fritzscheius
 am Φ) ὁ τρισκατάρματος οὗτος Παρρησιάρχης ὕβρικεν, ἤδη ἐρῶ.
 horrexerim ἃ δ' ἐ(ς) τοιούτους κτέ. ex dicendi norma, quam ipse
 lucianus statuit in Pseudosoph. § 10, quamque alibi constanter
 observavit, velut in hoc ipso libello c. 39, 11 ὡς δίκην ὑπό-
 χμωσιν ἀνθ' ὧν ἐς ὑμᾶς ὑβρίζουσιν. Notandum tamen tam
 βρίζειν εἰς τινα quam ὑβρίζειν τινὰ in passivo dici eodem modo,
 βρίζεσθαι ὑπὸ (πρὸς) τινος. Vide v. c. p. 595, 14 sq. Similis
 stio observatur in ἀναβαίνεισθαι, quod non minus est passivum
 οὐ ἀναβαίνειν ἐπὶ τινα quam τοῦ ἀναβαίνειν τινὰ (vide v. c.
 len. de re eq. I, 1), similis in παροινεῖσθαι et aliis quibusdam.

Cap. 26,5 οὔτε ἑορτῆς ἐπιούσης. Miror Fritschium non
 perspexisse quam ineptum sit „neque festo appropinquante”, ut
 pae haec verba vertit. Non enim appropinquante festo, sed
 pais Dionysiis concedebatur Athenis effrenata illa dicendi libertas
 et petulantia. Quare in *Plutarcheis et Lucianeis* scribendum pro-
 posui οὔτε ἑορτῆς οὔσης. Coniecturis si quis indulgere nolit,
 accipiat saltem e cod. Φ ἐφείσης, quam lectionem tamen for-
 tasse recte Fritschius ait sapere correctionem ex cap. 25 ἐφειμένον
 appetitam. Quid vero, si corrector vere ita correxit? Operae
 pretium est videre, quantopere homines docti horreant proba-
 bilem lectionem e codice minus bono (Φ tamen minime sper-
 nendus) prolatam, ita ut haud raro felix veteris correctoris
 emendatio loco alicui magis fere obsit quam prosit.

P. 603, 10: καὶ δεῖπνα πολυάνθρωπα δειπνοῦντες καὶ ἐν αὐτοῖς

τούτους ἐπαινοῦντες φορτικῶς καὶ πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντ
φορούμενοι κτέ. Melius sane ita Fritschius edidit e codd
quam Iacobitzius ἐν αὐτοῖς τούτοις ex Ψ Φ. Quaeritur ti
num pronomen sit genuinum propter geminum locum q
de merc. cond. 24: εἴτα δειπνῶν δεῖπνα θορυβῶδη καὶ πο
θρῶπα —; καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπαινεῖς φορτικῶς καὶ πίνεις πέρ
μετρίως ἔχοντος, ubi Lucianus absolute usus est verbo ἐπα
Cf. ibid. cap. 28.

Cap. 35, 13 σιωπὴ καὶ ἀπορία καὶ ἀμαθία καὶ παλι
τῶν λόγων πρὸς τὸ ἐναντίον. Tria ultima vocabula,
misere abundant, abesse malim. Pro ἀμαθία Hemsterh
coniecit ἀπαθία, quod, nisi fallor, scribendum fuerat ἀπι
Ut enim substantiva ducta ab adiectivis in ἡς non certam
mam sequuntur, sed plerumque desinunt in εἰς, rarius i
ita alia illam, alia hanc terminationem non videntur admi
et non magis ἀμάθεια Graece dicitur quam ἀπαθία. Fritschius transponit: καὶ ἀμαθία τῶν λόγων (i. e. philoso
ignoratio) καὶ παλινῳδία.

Cap. 39, 4 προσεκύνησα τὴν γε πρῶτην. Digna et i
est et quae quantocius recipiatur palmaris Madvigi emen
τὴν Πτερωτὴν, i. e. τὴν Νίκην.

P. 616, 7 ὡς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους δελεάσωμεν. Veteres
hoc verbum iungere solent cum accusativo personae, sed
cianus etiam pag. 614 verbo usus est more Herodoteo (II
ἐπεὰν νῶτον ὕδς δελεάσῃ περὶ ἄγκισρον, μετίει ἐς μέσον τὸ
τρυμόν κτέ. Quo loco obiter expungatur glossema ὁ θηρ
ante πηλῶ.

Cap. 50 extr. ἀπὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ οὗτος. Fritsch
qui supra p. 616, 14 ex uno cod. M in eadem sententia
recte reposuit pro ἀπὸ, hic nullo libro adiuvante tuetur vulg
contra Cobeti emendationem, seriores utroque modo locutos
dicens (laudat Phalar. I § 6 et Conviv. § 44, quibus locis
addere potuerat), non reputans pari modo in optimo qu
scriptore vitiosum illud ἀπὸ defendi posse, siquidem nullu
eadem labe, (et quidam vel peius quam Lucianus) affectus
Nec mirum, quia constans est utriusque praepositionis c
in compositione confusio.

CATAPL. (nondum ed. Fritschius). Quod saepius dixi I

n ad exemplum Atticorum non uti forma ἐκτέθειμαι ut passivi, id redargui videtur iis quae leguntur pag. 626, ubi Mercurius Ἰδοῦ σοι, ὦ πορθμεῦ, τὸν ἀριθμὸν οὗτοι τριάριοι μετὰ τῶν ἐκτεθειμένων, sed optime mihi quidem didi posse videtur bonorum librorum scriptura ἐκτιθεμένων, iod explico qui *carponebantur*. Perfecto ne locus quidem est raece, ubi actionis effectus non permanet, nec infantes abducti

Mercurio amplius ἐξέκειντο. Confunditur enim perpetuo in la fabulis umbrarum et cadaverum notio. Potuerat τῶν ἐκτεθειμένων dicere, quod tamen non videtur necessarium. Mox quaerit Mercurius: Βούλει — τοὺς ἀκλαύτους ἐπὶ τούτοις ἐμβιβασόμεθα; pro quibus pars librorum recte habet ἐμβιβασώμεθα. Pag. 630 extr. recte libri quidam καὶ τοὺς δύο κρατῆρας, (εἰ) βούλει, προσθήσω.

P. 628, 1 *Cloth.* οἱ δ' ὑπὸ ληστῶν ἀποθανόντες ἐκκαίδεκα πούσων, ὦ Ἑρμῇ; *Merc.* Πάρεισιν οἷδε οἱ τραυματίαι, ὡς ἑρῆς. De isto articulo, interpungas: Πάρεισιν οἷδε, τραυματίαι, ὡς ἑρῆς.

P. 633. extr. l. ἐκεκοινωνήκεσαν cum augmento, quod peraro in plusqpf. boni libri Luciani omittunt.

Pag. 635, 10 πρὸς τὸν ἰσθὺν δεδήσεται. Nullam video causam, cur non praeferatur cod. A scriptura δεθήσεται. In superstitium grammaticarum numero haec est, Atticum esse tantum δεδήσομαι, cum tamen Demosthenes ter in Timocratea §§ 126, 131, 190) sine varietate lectionis futuro I usus esse radatur. Utroque futuro Athenienses utuntur eodem, ut opinor, facrimine quo Latine distinguitur: in vincula coniciar, et ero in vinculis, ligatus ero.

Cap. 15, 1 ἐν τῷ βίῳ quod omissum in cod. A recte Iacobiuz ut glossema uncinis saepserat in ed. maiore, male iis liberavit in Teubneriana. Vs. 5 l. hic et alibi saepe τοῖν pro ταῖν (χεροῖν).

P. 638, 5 βιγῶν. Atticum est βιγῶν. Utrum Luc. dederit ex iodicibus sciri non potest, quia in optimi cuiusque scriptoris Attici libris vera forma a librariis solet obliterari. Vs. 7 ἐς τὸ ἑμπαλιν (l. τοῦμπαλιν) ἀνατετραμμένα ex libris Iacobitius, sed absurde. Revoca antiquam vulgatam ἀνεστραμμένα, et mox c. 17, 6 κατὰ τὸν νόμον (quam lectionem confirmat ptimus liber Marcianus) pro παρὰ τῶν νόμων.

Pag. 640 extr. ἄλλως τε οὐδὲ τὸν ὀβολὸν ἔχω [τὰ πορθμε καταβαλεῖν. Plerique libri πορθμία exhibent. Cobetus conie τῷ πορθμεῖ. Mihi probabilius videtur vocabula inclusa e glossema, petitum ex cap. 21 init., ubi Charon dicit: Ἄγε τὰ πορθμεῖα πρῶτον ἡμῖν ἀπόδοτε — ὁδὸς καὶ σὺ τὸν ὀβολὸν ὦ Μικύλε.

Cap. 19, 4 καλῶς δ' Ἑρμῆς ἐπενόησεν. Legerē Πενόησεν, excoḡitan

Cap. 22, p. 641, 2 ἄλλ' ἤδη καὶ τὸ τριβώνιον [πρότερον] τέ ἄμορφον εἶναι μοι δοκοῦν ἰσότημον γίνεσθαι τῇ πορφυρίδι τ βασιλείῳ. Atticorum more Lucianus τέως usus erat pro πρόρον, quod magistellus suo iure explicandi causa adscripsit, n iure nostro delebimus. Sed hoc non fugerit Fritzschiū, n magis quam optime in sequentibus Belinum et Schmiederus delevisse manifestum glossema τὰ Ἑλευσίνια δῆλον ὅτι. Cap. 23 obiter l. οὔτος ἰ.

Pag. 646, 5 πῶς ταῦτα, ὦ Κυνίσκε, ἢ πῶς καθαρὸς ἐξ ἀρχῆ ἀναπέφηνας. Requiro καὶ πῶς, quia duas rogat res, quarum utrique respondeat. Eadem de causa cum Cobeto supra cap. 14 malo: τίς δ' ἐστίν; καὶ τί βουλόμενος ἀπεδίδρασκες;

Cap. 27, 13 Ἡ Κλίνη καὶ ὁ Λύχνος — παρέσω. Per lineola, qua indicari solet littera N, nam praegressis pluribus subiectis grammatica postulat pluralem numerum παρέσω. Feliciter hoc errore servata est genuina imperativi forma, quae non tantum apud Lucianum sed in optimo quoque veterum ubi metro tuta non est, depravari solet in formam macedonicam παρέσωσαν. Caeterum h. l. noster manifesto imitatus notum locum Aristophaneum in Vespis 936 sqq.

τοὺς μάρτυρας γὰρ ἐσκαλῶ.

Λάβητι μάρτυρας παρεῖναι τρυβλίον,

δοῖδουκα, τυρόκνησιν, ἐσχάραν, χύτραν

καὶ τᾶλλα τὰ σκεύη τὰ προσκεκλημένα κτλ.

ubi occupavit Reiskius corrigere καὶ τᾶλλα δὲ.

DE MERCEDE CONDUCTIS p. 652, 11 Fritzschiū retinuit pravam formam Διοσκούρους, et mox cap. 2, 3 πεντακυμίας; Διοσκόροις et πεντεκυμίας. Anceps esse concedo de talibus scriptore Atticos quidem imitanti, sed tamen vitiosa aequali dicendi consuetudine in quibusdam erranti iudicium, sed tan magis inclino in eam partem, ut librarios qui in optimi quo-

scriptoris antiqui libros eadem vitia passim intulerint, potius in culpa esse suspicer quam Lucianum, ubi hunc ex aliis locis quid in singulis verum sit non ignorasse constat.

Cap. 2, 9 περιρρήξαντες τὸ δύσηνον σκαφίδιον ἄθλιοι κακῶς ἐξηήσαντο. Immo ἄθλιοι.

P. 657, 10 τοῖς μέντοι τοῦ ἄλλου πλήθους, οἷον γυμνασάσ τινας ἢ κόλακας, ιδιώτας καὶ μικροὺς τὰς γνώμας καὶ ταπεινοὺς αὐτόθεν ἀνθρώπους κτῆ. Fritzschio Iacobsii coniectura γελοιότητας prodigata videtur a Lehmanno afferenti notos ex Iuvenalis III satira versus:

Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, *aliptes*

augur, schoenobates, medicus, magus: omnia novit.

Graeculus esuriens in coelum, iusseris, ibit.

Mihi aliter videtur. Non enim hoc offendisse puto Iacobsium, quod gymnastae memorentur inter divitum comites, sed quod eodem ordine recenseantur cum *adulatoribus*, quibuscum haud paulo aptius componi *scurras* planissime assentior viro, quo paucos tulit seculum ingeniosiores. Ita v. c. recte scribitur p. 680, 5: οὐκ αἰσχύνει κόλαξιν ἀνθρώποις καὶ ἀγυραίοις καὶ βωμολόχῃς ἀντεξεταζόμενος, ubi recte Fritzschius vulgatam tueri videtur contra Cobeti coniecturam συνεξετάζομενος. Prorsus eodem modo γελωμένους in γυμνοὺς depravatum esse ostendi apud Diphilum (Mein. F. C. IV 420):

τέρπομαι γυμνοὺς ὀρῶν

τοὺς δ' ἐυκείνους καὶ πρὸ τῶν καιρῶν ἅει

πάντ' εἰδέναι σπεύδοντας.

in *Studiis Criticis in poetas scenicos Graecorum* pag. 90.

Pag. 658, 5 ἄλλως τε οὐδὲ σχοῖεν ἂν τι ἄλλο, πρὸς ὅτι χρὴ ἐποκλίναντας [αὐτοὺς exp. Fritsche] παρέχειν αὐτοὺς ἐνεργούς. Rectissime nuper Hartmannus transposuit πρὸς ὅτι ἂν ἄλλο, sed ita simul delenda erit vocula τι.

Cap. 7, 5 ἐλπίσαντας δ' ὅσον αὐτίκα χανδὸν οὐδενὸς ἐπισομίζοντος πλεῖσθαι τοῦ χρυσίου. Lege ὅσονοὺκ αὐτίκα, i. e. *tanquam non statim*.

Cap. 12, 2 εἰκὸς δὲ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἐναντία σοι φρονοῦντας καὶ ἄλλους ἀντὶ σοῦ τιθεμένους. Vere Madvigius ἄλλοις, ut *τίθεσθαι* sit *calculum adicere*, cl. *vis acc.* 18: τῇ Μέθῃ τιθεμένους, quae in re usitatius est *προστίθεσθαι*.

Cap. 14, 4 *πρόσεισι παραγγέλλων τις*. Cod. A *παρρυγίων*. Homo venit eo ipso consilio, quare malo *παραγγέλει*. Male vertunt: *qui ad coenam te vocet*, debuerant: *imperari* quo vocabulo de industria scriptor utitur ad notandam *regi insolentiam*.

Cap. 17 Οὐ γὰρ εἶδες ὅσα μὲν ἔπιεν, ὅπως δὲ τὰ παρατεθέντα συλλαβῶν κατέφαγεν. Multi bonique codices *κατέπει* „quod” ait Fritzschius „frustra probat Cobetus V. L. p. 240 qui non videtur ad praegressa modo ὅσα μὲν ἔπιεν attendisse. Quidni quaeso attenderit? scripto enim *κατέπειν* elegans nascitur verborum lusus; et oratio fit etiam invidiosior, si quidem *καταπίνειν* est *cibus non manducatos deglutire*, quod vel gravius a quam *κατεσθίειν*, i. e. *devorare*. Verum quidem est librariorum interdum vitiose repetere vocem praegressam, sed non minus iugis fons errorum hic est, ut glossema interlineare succedat in locum vocabuli cuius sit interpretamentum, quod cum praesertim *κατέφαγεν* in solo codice T legatur, *κατέπειν* in omnibus reliquis quin hic acciderit, equidem nullus dubito, qui Cobeti coniecturae ignarus aut certe immemor, ut locum vidi, sic corrigendum iudicavi. Non magis probare queo crisin Fritzschii insequentibus p. 673, 4, ubi veteres divitis clientes de eo qui recens admissus est in eius familiaritatem haec vaticinantur: *οἱ μὲν — ὥσπερ τὰ καινὰ τῶν ὑποδημάτων ἐν τιμῇ τινὶ καὶ ἐπιμλείᾳ εἰσὶν, ἐπειδὴν δὲ πατηθῇ πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ πηλοῦ ἀνιπλασθῇ ὑπὸ τῇ κλίνῃ ἄθλιος ἐρρίψεται κόρην ὥσπερ ἡμῶν ἀνάπλεως*, ubi vir doctus propter sequens *ἀνάπλεως* nimis fastidiose sprexit aptissimam librorum VT sive lectionem sive correctionem mavis, quam olim Reitzius probavit et nuper Cobetus l. l. p. 146, *ἀναπλησθῇ*, i. e. *inquinatus*, et in textum recipere maluit perquam infelicem coniecturam suam *μεταπλασθῇ* quod nullo iure explicat transformatus h. e. *informis redditus* laudans Diphili locum ap. Stob. Flor. CXVI 32; qui de tempore dixit:

Πολὺς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένη,
χαίρει μεταπλάττων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ χεῖρονα.

ubi primum additur *ἐπὶ τὰ χεῖρονα*, deinde *μεταπλάττειν* ap. metaphora (*πλάττειν* enim, i. e. *figere*, proprie usurpari de caelo et *luto*, mollique materie quis ignorat?) dictum est de homi-

is. At de calceis quam inepte idem verbum adhibeatur nemo t quin monitus intelligat. In Diphili versu priore iure suspectum est viris doctis primum vocabulum, pro quo Grotius *σκοιός*, Meinekii F. C. IV p. 416 *σκαϊός* reponendum coniecerunt. imitatur Diphilus Cratetem, qui dixerat:

‘Ο γὰρ χρόνος μ’ ἔκαμψε, τέκτων οὐ σοφός,
ἅπαντα δ’ ἐργαζόμενος ἀσθενέστερα.

ubi non probo Meinekii sententiam pro οὐ reponentis μὲν e cod. Vossiano, quia inepte sane peritus artifex is vocatur qui omnia reddit debiliora. Leni manu refinxerim: ἅπαντ’ ἀπεργαζόμενος κτέ.

Sed redeo ad Lucianum, qui pag. 675, 4 scripsisse traditur: τῆς εὐνοίας τῆς παρ’ ἡμῶν καὶ τιμῆς, ἣν παρὰ πᾶσιν ἔξεις, sed quoniam manifesto inter se opponuntur verba παρ’ ἡμῶν et παρὰ πᾶσιν ἔξεις, non potest τιμῆς frui eodem articulo quo εὐνοίας, itaque sine controversia verum est: καὶ τῆς τιμῆς κτλ. Optime mox cap. 20, 5. Fritzschiussupplendum coniecit, quod in textum recipere debuerat *σαίνεις δὲ ὅμως* (πρὸς) τὴν ὑπόσχεσιν, collato eodem Pindari loco IV 7 *ἔσανον ἀγγελίαν ποτὶ γλυκεῖαν ἑσπέρην*, quem in exemplaris mei margine olim idem coniciens adscripseram.

In vicinia (vs. 11), nisi fallor, simili modo interciddit necessaria praepositio; vix enim recte habet quod editur τῶν φίλων δέ τινα τῶν παρόντων κελεύει μέσον ἐλθόντα τοῦ πράγματος, sive quae lectio cod. Ω nescio cur praeplacet Fritschio: — μέσον τοῦ πράγματος ἐλθόντα, sed necessarium videtur κελεύει (εἰς) μέσον ἐλθόντα τοῦ πράγματος.

Cap. 21, 5 δέχει τοίνυν τὸν χαλινὸν μύσας καὶ τὰ πρῶτα εὐάγωγος εἰ πρὸς αὐτὸν οὐ πάνυ περισπῶντα οὐδ’ ὀξέως νύττοντα, μέχρι ἂν λάθῃς τέλεον αὐτῷ συνήθης γενόμενος. Quod in Anthol. Palat. IX 287 aquila dicitur *χειρὶ συνήθης κράντορος*, inde non apparet, opinor, *συνήθης* sic nude dici potuisse pro *χειροήθης*, non magis quam Latine dicas *suetus* pro *mansuetus*. Quare vide ne hoc sit substituendum pro illo. *Χειροήθης* saepe iungi cum dativo, vel lexica docebunt Cf. infra 35 init.

Cap. 23, 9 δοῦλος οὖν, εἰ καὶ πάνυ ἀχθέσει τῷ ὀνόματι, καὶ οὐχ ἐνδὲς, ἀλλὰ πολλῶν δοῦλος ἀναγκαίως ἔσει. Quod cum vi sententiam orditur δοῦλος, cur post πολλῶν repetatur, non

optime perspicio, et abesse longe malim, sed impruvis offensum in verbis sequentibus: καὶ ἄτε δὴ μὴ ἐκ παιδων τῇ δουλείᾳ ξυτραφεῖς, ὀψιμαθήσας δὲ [καὶ πόρρω που τῆς ἡλικίας παιδευόμεναι πρὸς αὐτῆς], οὐ πάνυ εὐδόκιμος ἔσει οὐδὲ πολλοῦ ἄξιος τῇ δὲ σπότῃ, ubi vereor ne verba καὶ — αὐτῆς fluxerint e scholi marginali, cuius auctor monere vellet lectorem ὀψιμαθεῖν h. l. sensu proprio accipienda esse non derivato, quo vulgo ὀψιμαθεῖς audire solerent homines *tardi et stupidi*. Infra cap. 25, 5 a. prorsus assentior Cobeti infelicissimae, ut Fritschio videtur, coniecturae verba ἔνεκα τῶν μαθημάτων esse glossatoris. Pulchri sensus et eius quod decet certior in talibus dux est quam grammatica.

Pag. 687, 5 ὡς ἐπίσημος ἔσει ἐν τοῖς ἐπαινοῦσι καὶ πορφαῖν ἐπιμελόμενον. Curandi verba Lucianus ad Atticorum exemplum iungere solet cum ὅπως c. F. quod hic pro ὡς substituerim.

Cap. 28 extr. ξοικας γὰρ τότε σήλην ἐώλου τινὸς νεκροῦ ἄγονται ἐναγίσματα. καὶ γὰρ ἐκείνου καταχέαντες μύρον καὶ σέφαν ἐπιθέντες αὐτοὶ πίνουσι καὶ εὐωχοῦνται τὰ παρεσκευασμένα. In *Plut. et Luc.* pag. 77 recte pro ἐκείνου reposuissē mihi vi deor ἐκείνης, i. e. τῆς σήλης, quod vero expungebam ἄγοντα ἐναγίσματα ea verba sic servari poterunt, si cum Courierio correxeris ἀγόντων. Frustra enim Fritschius his comparavit, quod toto coelo distat, ὄνος ἄγων μυσηρία. Praeterea vero corrigere fortasse debueram pro ἐπιθέντες, quod vitium saepe scribae boni scriptoribus intulerunt, περιθέντες. In praegressis non me movet Fritschii disputatio, ut verba ἡρέμα καὶ γελοῖον deleta non sana esse credam, sed teneo quod ibidem p. 77 proposui (cl. cap. 34 med.) πρᾶγμα παγγέλοισιν. Ut enim Graece recte dicatur ἡρέμα γελοῖον, nihil aliud id significare poterit quam *subridicula*, quum id quod hic narratur perridiculum esse quisvis consentiat.

Cap. 29, 1 ἦν μὲν γὰρ καὶ ζηλότυπός τις ἢ καὶ κτέ. Optimum habet cap. 28, 1 ἦν μὲν γὰρ κατείπη, quia ibi ratio redditur praecedentium, sed hic requiro ἦν μέντοι κτέ. Nunc vide in iisdem haesisse Fritschium et audaci mutatione rescripsisse ἦν δὲ καὶ κτλ.

In extremo capite acute Fritschius correxit: δεῖ οὖν ὥσπερ ἐν τοῖς Περσικοῖς δείπνοις κάτω νεύοντα κατακείσθαι δεδιότι, τις εὐνοῦχος σε ἴδῃ προσβλέψαντα μιᾷ τῶν παλλακίδων, ἔπε

πολέσῃ σε ὁ εὐνοῦχος (vulgo ἐπεὶ ἄλλος γε εὐνοῦχος) ἐντεταμένον ἄλαιο το τόξον ἔχων ἃ μὴ θέμις ὀρῶντα διαπείρας τῷ οἰσῶ μετα-
 ῖν πίνοντες τὴν γνάθον. Quam emendationem ita probō, ut scri-
 bendum proponam: ἔπειτ' ἀπολέσῃ, sine pronomine male re-
 petito, et expuncto εὐνοῦχος, quod loco iam depravato glossator
 addidisse videtur ad ἄλλος. Sic demum orationem habebimus
 eleganti scriptore dignam: μή τις εὐνοῦχός σε ἴδη προσβλέψαντα
 μὴ τῶν παλλακίδων, ἔπειτ' (ἔπειτα δ'?) ἀπολέσῃ, ἐντεταμένον
 πάλαι τὸ τόξον ἔχων, ἃ μὴ θέμις ὀρῶντα διαπείρας κτέ. Ad
 πάλαι τὸ τόξον cf. Aesch. Agam. 364.

Pag. 689, 6 οὐκ εὐδοκιμεῖν εἰδὼς οὐδὲ κεχαρισμένος εἶναι
 δυνάμενος. Ultima vox suspecta. 10 ὥς ε καὶ ἀχαρίς ὅς
 ἡμι καὶ ἥκιστα συμποτικὸς. Fritzschius e cod. A restituit ἀχά-
 ριτος, sed meliorem formam ἀχαρίς praebeat cod. T. Verius vi-
 detur: ἀχαρίς τις εἰμι, quod placuit etiam Madvigio. Sed aliud
 corrigendum restat. Nam optimus liber habet ὥς δὲ καὶ, quo
 recepto totam periodum sic corrigo: ὥς δὲ καὶ ἀχαρίς τις
 εἰμι καὶ ἥκιστα συμποτικὸς, οὐδ' ὅσον γέλωτα ποιῆσαι δυνάμενος,
 συνίημι· συνίημι δὲ ὥς καὶ ἐνοχλῶ πολλάκις βλεπόμενος κτέ.
 repetito verbo συνίημι, quod semel legitur in libris.

Cap. 31, 5 εἶτα δέϊπνον ὅμοιον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥρην πε-
 ριγμένον. Huius loci gratia verbo περιάγειν tribuitur notio
 quam nunquam habuit *protrahendi, differendi*, quod Graece di-
 citur ἀναβάλλεσθαι, ὑπερτίθεσθαι. Latere suspicor παρηγγελμένον,
 i. e. *imperatum*, quod dictum est eadem acerbitate qua supra
 cap. 14, 4 εὐθὺς οὖν πρόσσεισι παραγγελῶν τις ἥκειν ἐπὶ τὸ
 δέϊπνον. Deinde vero potius cum Seagero σοι mutem in σε
 quam cum Fritzschio lacunam statuam post κάματος.

Cap. 33. vers. fin. καὶ εἴ γε μὴ πολλὰ δεηθῆναι αὐτοῦ καὶ
 τὸν κεκρύφαλον ἔχοντα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἂν συγκαθίζεσθαι. Notis-
 simum infinitivi usum in oratione obliqua obliterat Brodaeī
 coniectura ἐδεήθη. Longe potius in ipsis sequentibus εἰ δὲ μὴ
 ἐπεῖχεν αὐτὸς equidem restituam ἐπέχειν, quod tamen
 non videtur necessarium. Prorsus autem improbo quod Fritz-
 schius pro energetico illo αὐτός — nisi ipse cohibuisset (homi-
 nem) — substituere vult obiectum αὐτόν, quod optime reticetur.
 Quam parci sint boni scriptores Graeci in pronominum usu,
 aepiissime licet observare.

P. 696, 7 ἔωθεν δὲ τρισκαίδεκα ἤκουσι κομίζοντες. Adverbium ἔωθεν hic usurpari videtur quo sensu nos dicimus *op een goeden morgen*, Francogalli *un beau matin*. Cf. de Saltat. 24 et Arist. Avib. 147 ἵν' ἀνγκύψεται

κλητῆρ' ἄγουσ' ἔωθεν ἡ Σαλαμινία.

Moneo, quia lexicorum conditores hanc vocabuli vim non videntur observasse.

Cap. 38, 3 κολακευτέος μὲν αὐτὸς καὶ ἱκετευτέος, Θεραπευτικὴ δὲ καὶ ὁ οἰκονόμος [οὗτος μὲν καὶ ἄλλος Θεραπειᾶς τρόπος], οὐκ ἀμελητέος δὲ οὐδὲ ὁ σύμβουλος καὶ φίλος κτῆ. Frustra corriguntur verba inclusa, quae interpretis esse videntur monentis Lucianum hic de alio genere Θεραπειᾶς agere quam supra, nempe de donis muneribusque. Parum certe probabilis videtur violenta Fritzschi correctio, quam recepit in textum: οὗτος μὲν καὶ ἄλλην θεραπείαν καὶ ὁ ἐπίτροπος, nec intelligitur cur oeconomus tantum muneribus sit conciliandus non vero ὁ ἐπίτροπος, siquidem ambo servi uno ordine habentur cap. 12 extr., qui locus est eius coniecturae fundus. Sciolo quoque deberi crediderim tria verba omissa in cod. A infra cap. 42, 4: ἡδὼν μὲν οὖν Ἀπελλοῦ τινος ἢ Παρρασίου ἢ Ἀετίωνος [ἢ καὶ Εὐφράνεως] ἂν ἐδεήθην. Sobrio scriptori tria artificum nomina sufficere poterant.

APOLOGIA, cap. 5 extr. ἀπορρίψαντα, μᾶλλον δὲ συντρίψαντα τὸ πρόσωπον. Perpetua in libris confusio vocabulorum πρὸς-σωπον (os) et προσωπεῖον (persona), quod non minus hic requiritur quam supra 712 extr. Πῶλος ἢ Ἀρισθήμεος ἀποθέμεναι τὰ προσωπεῖα. Et προσωπεῖον revera hic servarunt codd. FM.

Cap. 7, 6 αὐτὸς δὲ γέρων ἤδη τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παρενόμει. Melius cod. C γέρων ἤδη ὢν, sed cum praesertim participium ceteri libri omittere videntur, probabilius puto Lucianum scripsisse αὐτὸς δὲ γέρων (ὢν) ἤδη.

Pag. 719, 3 εὐρήσεις γὰρ τὸ τῶν μουσικῶν δὴ τοῦτο, δις διὰ πασῶν τὸ πᾶγμα. Quia sola verba δις διὰ πασῶν sunt musicorum, aliquanto rectius virgula distinguas post πασῶν, ut fecit in sua editione Lehmannus.

PRO LAPSU IN SALUT. (nondum edidit Fritzschi). Cap. 2, 8 πρῶτον μὲν ἰδόντες ἀλλήλους ἔλεγον αὐτὸ ὡς τὸ „χχῖρ" — Τίρυνθίας" καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς λόγους ἤδη παροινίους τρεπόμενοι

ς τὸ „χαῖρ' Ἀχιλεῦ, δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπίδευεις,” [Ὀδυσεὺς ὁπότε τὴν ἐπεταλμένην πρεσβείαν αὐτῷ ἐρρητόρευε] „καὶ ἤδη ἐπίοντες παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ „χαίρετ' — Θνητός.” Non solum nota loci compositio verba inclusa, quibus nemo Graecorum in poesi HomERICA versatissimorum indigebat, manifesto damnat, siquidem ad tria illa ὡς mente repetendum est ἔλεγον, sed etiam oratio male graeca, quoniam id quod est ῥητορεύειν πρεσβείαν Lucianus haud facile pro suo agnitus fuisset, ut arbitror.

Cap. 4, 6 καὶ ἐπισέλλων γε τῷ Διονυσίῳ αἰτιᾶται αὐτόν, ὅτι ποῦν ἐς τὸν Ἀπόλλω χαίρειν τὸν θεὸν προσεῖπεν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου καὶ οὐχ ὅπως θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώποις δεξιόις πρέπον. Requiro ὡς ἀνάξιον (ὄν) κτέ.

Cap. 16 extr. recte Madvigius: τάχα δ' ἂν τινα ἐκπλήξειε τῶν (pro τῆς) κατ' ὁρθὴν λογισμῶν (pro λογισμὸν) καὶ γρατιωτῶν πλῆθος, [ὦν del.] οἱ μὲν προωθοῦντες, οἱ δὲ κτλ.

HERMOTIM. Cap. 1 extr. ἐν τῷ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ παρκατολόμενον. Iniuria nuper Mehlerus coniecit περιπολοῦντα. Vulgatam lectionem ipse Lucianus defendet iis quae infra scripmit cap. 21 init. p. 760, 2.

Pag. 742 extr. verba ἐκ τοῦ ἄκρου abesse malim post ἀνωθεν et paulo ante κάτω post verba ἐν τῇ ὑπωρείᾳ, quamquam, si quis retinere malit, non pugnabo.

Cap. 4, 5 ἐς νέωτα εἵκαζεν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἔσεσθαι σε. Soloeca oratio. Corrige ex cap. 6, 5: μεθ' ἃ πάντως που ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐτόμεθα et ex cap. 2 extr. οὐδὲν γὰρ (ἂν add. Belinus) ἐκώλυέ με πανευδαίμονα εἶναι ἐπὶ τῷ ἄκρῳ.

Post paucissima non expedio grammaticam rationem verborum: ἢ πολλὴν γ' ἂν ὑμῶν ῥαθυμίαν καταγνοίη τις εἰ μὴδ' ἐν τοσούτῳ χρόνῳ (ἀνελθεῖν ins. Fritzsche) δύναισθε, ὅσον τρεῖς ἀπὸ Ἑρaclesίων σελῶν εἰς Ἰνδοὺς ἀπελθεῖν εἴτ' (τε καὶ l. cum Fritzsche) ἐπανελθεῖν ῥάδιον, κτέ., nisi pro ὅσον rescribatur ὅσῳ.

Cap. 5, 744 extr. cum Herchero transposuerim: οἶον μύρμηκας τινὰς τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐπισκοποῦντες, aut certe cum Solano οἶον μύρμηκας τινὰς ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐπισκοποῦντες τοὺς ἄλλους. Quod enim ex libris Fritzsche cum reliquis editoribus dedit ἐπισκοποῦντές τινὰς τοὺς ἄλλους prorsus est absonum.

P. 745, 2 ὑψηλὰ γὰρ ἤδη Φρυνεῖς [καὶ ἄνωθεν]. Ultima vocabula adhaesisse e glossemate aliquanto probabilius mihi videtur quam post ea excidisse πάντα πατεῖς, quae est perquam infelici Fritzschi coniectura; quam in textum saltem recipere non debuerat. Cap. 7 extr. nimio molimine Fritzschi supplet τῶ οιομένων ταῦτα (θαυμασά), εἶναι. Nihil aliud excidisse quam pronomen indefinitum τὶ monui in *Plut. et Luc.*

Cap. 8 extr. Habet, me iudice, aliquid insoliti et parum naturale ratio qua Lucianus Hermotimo roganti, ut sententiam suam exponat, respondet: Ὅρα, ὦ ἐταῖρε, ὡς ἔγωγε καὶ πᾶν δκνῶ. Expectabam equidem: Ὅρῃς κτέ., *vides, intelligis ex iis quae modo dixi (ἀλλ' εὐφημεῖν χρὴ κτέ.) quam valde ego cunctor.* Nec tamen male scripseris: Ἐα, — ὡς ἔγωγε κτέ., i. e. *mitte, ut ὡς sit quandoquidem.*

Cap. 15 init. ἴθι δὴ, ὦ Φιλότης, ἀπόκριναι μοι, τῷ τότε πισεύσας, ὅποτε τὸ πρῶτον ἤεις φιλοσοφῆσων, κτέ. Praestare mihi videtur antiqua vulgata, quam exhibent codd. Π Ω, τῷ ποτε, i. e. cui *tandem.* In vulgatis enim nimis emphatica est temporis significatio.

Cap. 17, 4 Herm. οὐδαμῶς, ἀλλ' [οἱ] ἄλλοι ἔλεγον. Dele articulum; requiri enim id quod est *alii*, non *ceteri*, vel apparet e Luciani verbis praegressis: ἔλεγον δὲ ταῦτα πρός σε ἄλλοι δηλαδὴ περὶ αὐτῶν.

P. 756 init. haec leguntur in codicibus: Ὅρῃς, ὅπως αὐθις ἐξαπατῇς με καὶ οὐ λέγεις τᾷληθές, ἀλλ' οἷοι Μαργίτη διαλέγεσθαι τινι, ὡς πισεῦσαι ὅτι Ἑρμότιμος, ἀνὴρ συνετός, ἐτη τέτε γεγωνὼς τετταράκοντα, περὶ φιλοσοφίας καὶ φιλοσόφων ἀνδρῶν τοῖς ιδιώταις ἐπίστευσε καὶ κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἐποιεῖτο τὴν αἴρεσιν τῶν κρειττόνων ἀξιῶν· οὐ γὰρ πισεῦσαι σοι τοιαῦτα λέγοντι, cum qua lectione conspirat antiqua vulgata, nisi quod habet πισεύσαιμι. Fritzschi edidit οὐ γὰρ ἀξιῶ πισεῦσαι σοι κτέ., quod aperte non sufficit, si quidem praeter triplex illud πισεῦειν in eadem sententia offensionem est ὡς πισεῦσαι quod sic suspensum a praegressis non intelligi potest de Lucino, sed potest tantum de Hermotimo, qui est subiectum verbi οἷοι. Non magis rem expediunt reliquorum virorum doctorum coniecturae, quas ordine recenset Fritzschi. Mihi Lucianus scripsisse videtur: Ὅρῃς, ὅπως αὐθις ἐξαπατῇ;

καὶ οὐ λέγεις τάληθές, ἀλλ' οἶει Μαργίτη διαλέγεσθαι τι, ξιῶν — οὐ γὰρ; — πισεῦσαι μὲ σοι τοιαῦτα λέγοντι, ἱ Ἑρμότιμος, ἀνὴρ συνετός, ἔτη τότε γεγονώς τετταράκοντα, ἐπὶ Φιλοσοφίας καὶ Φιλοσόφων ἀνδρῶν τοῖς ἰδιώταις ἐπίσεισε καὶ πρὸς τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἐποιεῖτο τὴν αἵρεσιν τῶν κρειττόνων. Nempe suspicor verba ἀξιῶν — λέγοντι a librario neglecta et deinde in margine codicis adscripta, ab alio, ut fit, loco alieno reposita esse, quo facto supinum illud ὡς πισεῦσαι insertum esse ad explendam orationem hiulcam.

Cap. 20 init. οὐχ ὅτι τῆς γνώμης τῶν ἀνδρῶν ἔρωτι προσήεις αὐτοῖς κτέ.; Madvigius coniecit οἷδ' ὅτι, Fritzschi, servata quaestione, οὐχὶ τῷ. Mihi prae utroque placet οὐ καί τι, dictum non sine ironia. Quippe Hermotimus modo cap. 18 confessus erat non leviter se commotum esse Stoicorum habitu et vestitu, ut eorum placita amplecteretur.

Pag. 768, 9 ὁ δὲ τὴν μήρινθον ἐνέτεμεν. Sic libri, sed facilius dictum est quam probatu, quod contendit Fritzschi, ἐντέμνειν esse i. q. διατέμνειν, ἀποτέμνειν, quo verbo hac de re usus est Hom. Il. Ψ 867. Equidem vereor ne praep. ἐν (nam ἐντέμνειν, me iudice, est incidere, nec de incisione hic sermo esse potest) nata sit e cauda vocis praegressae, et verior sit antiqua vulgata ἔτεμεν, quam retinuit in sua editione Lehmannus. Malim tamen ἀπέτεμεν.

Pag. 769, 2 ὁ δὲ κίνδυνος ὅτι οὐ μικρός, εἰκάζειν οἶμαι. De coniectura sua Fritzschi edidit εἰκάξεις. Mihi venerat in mentem εὖ εἰκάζειν οἶμαι, recte conicere me puto.

Pag. 771, 8 ὡς' οὐκ ἐχρῆν ἀπάντων καταγιγνώσκειν οὐδὲ ἐρήμην ἡμῶν καταδιξιτᾶν. Certa emendatione Madvigius reponit ἀπόντων, cl. Anach. 40. Vid. quoque mox. p. 774, 9.

Cap. 31 prope fin. supplendum: δικαιοτάτα γὰρ (ἂν) ἐπιπλήξαι δοκεῖ μοι.

Cap. 32, 4 sq. et 33, 4 bis tolle emblemata ὁ Ἑρμότιμος. Mox (32) vitii suspecta habeo verba: εἰ τοίνυν λέγοι μηδὲν οὕτω καλὸν εἶναι — οἷα τὰ τῆς Στοᾶς ἐστὶ —, οὐκ ἂν — Θρασὺς εἶναι δόξειεν ἂν σοι περὶ πάντων ἀποφινόμενος, καὶ ταῦτα ἐν εἰδώς, οὐδετῶποτε ἐξ Αἰθιοπίας τὸν ἕτερον πῶδα προελθών; quia contextus haud dubie postulat ἐκ τῆς Στοᾶς, quod tamen sic corrumpi non potuit. Duae se offerunt emendandi viae, ut aut

reponamus οὐδεπώποτε ἐκεῖθεν κτέ., suspicantes ἐξ Αἰθιοπίας stolidi monachi esse adverbii interpretamentum, recordati cap. 31, neque intelligentis eo significari ἐκ τῆς Στοᾶς aut statuamus lacunam, sic explendam οὐδεπώποτε (ἐκ τῆς Στοᾶς, ὥσπερ οὐδ' ἐκεῖνος) ἐξ Αἰθιοπίας, τὸν ἕτερον πόδα προελθών, ut librarii oculos a praepositione ἐκ ad eandem in sequentibus aberrasse existimemus.

Cap. 33, 7 supplendum arbitror: οὐκοῦν ἦν (τίς) τινα καὶ (del. Fritschius) τῶν ἀθλητῶν ἰδὼν ἀσκούμενον πρὸ τοῦ ἀγῶνος κτέ., quia horum verborum subiectum esse non potest ὁ ἑταῖρος σου [ὁ Ἑρμότιμος], quod paullo ante legitur, ut apparet ex loco quem Hermotimi nomen occupat in verbis quae mox subsequuntur p. 774, 7 μὴ τοίνυν μηδὲ Ἑρμότιμος, ἀφ' ὧν κτέ., nisi forte mavis suspicari, ibi quoque nomen proprium esse subditicium, quod tamen non facile credam.

P. 776, 5 sq. ὅπερ γὰρ τοῦ μὴ πεπειρασθαι ἄλλου ἀνδρὸς [μηδὲ δμιλῆσαι πλησίον] οἰκθῆναι ἅπασιν τοῖς ἀνδράσι τοιοῦτό τι ἀποπνεῖν τοῦ σώματος. Verba inclusa sapiunt magistelli cacoseliam verecundam pudicae matronae orationem interpretantis.

Cap. 39, 4 καὶ ὁ μὲν [ἐκ] χαλκοῦ, ὁ δὲ [ἐκ] χρυσοῦ, ὁ δ' ἀργύρου. Bis deleatur praepositio, quae si genuina foret, certe ter fuerat repetenda. Sed genitivum materiei Graeculi obliterare assolent. Feliciter ex eorum manibus elapsa sunt quae supra leguntur p. 721 2 sqq.: ἀλλ' οἱ μὲν χαλκοῦ, οἱ δ' ἀργύρου οἱ δὲ χρυσοῦ, οἱ δὲ καττιτέρου εἶναι αὐτὸ φάσκουσιν.

P. 781 extr. ὅπου γε καὶ εἰ πάντες τὰ ὅμοια εἶχον, ἄδηλον ἦν καὶ οὕτως, ὅστις ὁ τὰ τοῦ θεοῦ ὑφηρημένος. Suppleverim: ἄδηλον (ἔν) ἦν καὶ οὕτως, ὅστις (ἦν) ὁ τὰ τοῦ θεοῦ ὑφηρημένος. Perverse Fritschius, recepta cod. H scriptura depravata ἔχοιεν, dedit: ἄδηλον καὶ οὕτως, ὅστις ἦν ὁ κτέ.

P. 783, 15 καὶ τοὺς ἄλλους τοῖς ὁμογράμμοις κατὰ ταῦτά. Recte Fritschius pro librorum accusativo substituit dativum, sed simul corrigere debuerat τοῖς ὁμογραμμάτοις, siquidem ὁμογραμμος formatum a γραμμή, linea, significat qui cum alio communem habet lineam, ὁμογράμματος, vero derivatum a γράμμα, littera, qui eandem habet litteram, quod est huius loci.

Cap. 43 extr. rectius Fritschius οὐ γὰρ ἔχοις ἂν coniecit quam Madvigius οὐ γὰρ ἂν εἶχες, quod praegressis futuris illis

ποιήσεις; — τῷ διαγνώσει ferri; non potest. Lenius tamen nam ἔχεις ἂν, nec minus recte, reposueris ἔξεις pro ἔχεις.

Cap. 44 extr. Hermot. Οὐκ ἔχω ὅτι σοι ἀποκρίνωμαι, ὦ Λυκῖνε. Luo. Εἰκότως· οὐδὲ γὰρ εὐπρόσωπον οὐδέν. Sommerbrodtius pro εὐπρόσωπον coniecit εὐπρόσιτον s. εὐπρόσδοον, citans locos de dips. 3, Demosth. 32, Scyth., quorum nullus facit ad h. l.; nec in εὐπρόσωπον quicquam est vitiosi, sed recipienda fuerat lectio cod. G. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν εὐπρόσωπον οὐδέν, nisi quod malim correctis accentibus: οὐδὲ γὰρ ἔστιν (sc. ἀποκρίνασθαι) εὐπρόσωπον οὐδέν, neque enim est quod respondeas speciosum quidquam. Cap. 45 obiter nostro reddatur futurum Atticum ἔξετῶμεν pro ἔξετάσομεν (G. ἔξετάσωμεν). P. 791, 5 optime Madvigius μέλλομεν corrigit pro μέλλοιμεν. Cap. 50, 2 εἰρήσεται γὰρ τάληθες ultimum vocabulum in hac formula iure suspectum est Sommerbrodtio, qui confert Zeux. 2, Tim. 20. Icaromen. 13, Anach. 16.

Cap. 51, 5 ἥτις μὲν ἡ ἀλήθειά ἐστιν, ὑμεῖς ἂν [ἄμεινον] εἴποιτε, εἰ σοφοί κτέ. Inclusum vocabulum omittunt codd. CM, optime ex mea quidem sententia, quoniam Lucinus per totum dialogum profitetur, se quidem quae sit veritas *propterea nescire*.

Cap. 53 int. ὃς οὔτε αὐτόν τινα κρίνειν οἷόν τε εἶναι Φῆς, ἣν εἰ Φοίνικος ἔτη βιώσῃ πάντα ἐν κύκλῳ περιῶν καὶ πειρώμενος. Sic ex G. edidit Iacobitzius, cum in reliquis sit βιώῃ, quod retinuit Fritzscheus, quodque mutato ἦν in εἰ cum Belino habet optime, siquidem hic est apud Lucianum praesentis optativus, qui hic a sententia requiritur, non aoristi II, ut apud veteres Atticos. Nempe res sic se habet. Lucianus ad veterum ionum aequaliumque suorum exemplum uti solet in praesenti forma βιώ pro Attico ζῶ, et aoristo βιώσαι pro Attico βιώναι, inde fit ut βιώῃ, qui aoristi optativus est antiquis, praesentis iam apud Lucianum. Qui igitur retinere hoc loco malit ἦν, necesse est pro βιώσῃ s. βιώῃ corrigat βιῶ (βιοῖ?), nam aoristum ferri non posse certum est. Post pauca omnino supplendum videtur cum Iacobsio: τίνας Φῆς τοὺς πολλοὺς; (ἢ τοὺς) εἰδότες καὶ πεπειραμένους ἀπάντων; et omnino non intelligo quo pacto Fritzscheus obicere potuerit „at articulus ante εἰδότες ferri non potest.” Omitte enim articulum, et actum erit de sententia, quae haec est: *Quosnam dicis τοὺς πολλοὺς? eosne qui omnia no-*

runt et experti sunt? Pag. 797, 2 εἰδέναι δὲ ὅσις ὁ ἀληθὴ λέγων ἐστίν, ὅρα μὴ οὐχὶ μορίου ἐστὶν ἡμέρας ἀλλὰ πολλῶν ἡμερῶν δέχται. Legerim μορίου τινὸς ἡμέρας — δεῖται, quorum hoc iam proposuit Schaeferus, allato loco Dial. Mar. XVI 2. Vid. etiam Piscat. p. 575, ὁρᾶτε οὖν μὴ τὸ τῶν φιλοσόφων αὐτὸ ποιεῖτε, ubi libri quidam male ποιῆτε. Quod ad prius vitium attinet, Fritschius ἐστίν, ut male repetitum, prorsus delevit.

Cap. 58, 13 suppleverim εἶχον γὰρ (ἀν).

Cap. 59, 9 οὐκ ἔχω εἰπεῖν, καθ' ὅτι σοι ὁμοιος φιλοσοφία καὶ οἶνος. In his verbis valde miror ὁμοιος communi genere usurpatum, cuius rei non nisi apud sequiores poetas exempla reperta esse videntur. An forte fuit: καθ' ὅτι σοι ὁμοιος φιλοσοφία δοκεῖ οἶνος?

Cap. 64, 1 οὐχ ἱκανὸν εἶναι φησι τὸ πάντα ἰδεῖν (sc. ὁ λόγος). Malim φήσει, quod melius respondeat praegresso φαίη ἄν.

Pag. 806 ext. ἐγὼ γὰρ κἂν ἐφ' ἅπαντας ἔλθωμεν πειρώμεθα καὶ τοῦτο ἐργασώμεθα ποτε. Requiritur *perficiendi* notio, quare legerim ἐξεργασώμεθα ποτε.

Pag. 810, 5 ὅρα ὅσου δεῖ τοῦ χρόνου, ὃν ἐκὼν παρήκα, δεδωκέναι κτλ. Libri οὗ, unus οὖν; sed non melior est vulgata lectio. Optime ὃ legendum esse intellexit Madvigius, cui debetur in sequentibus καὶ εἰ μὲν ποτε τοιαύτην τινὰ δύναμιν καὶ τέχνην πορισάμενος ἥεις (al. εἴης, al. ἄγεις) ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λογομένων vera lectio ἥξεις.

Cap. 70, 13 αἱ γοῦν πλεῖται αὐτῶν (sc. τῶν ἀποδείξεων) δι' ἄλλων ἀμφισβητούμενων πείθειν βιάζονται ἡμᾶς [εἰδέναι]. Haec verba non expedit. Guyetus verborum ordinem esse dicit βιάζονται ἡμᾶς πείθειν εἰδέναι, sed vellem potius significasset quid hoc sibi velit. Interpres Latinus: *persuadere nobis nituntur ut scire*. At quam inepte demonstratio dicitur aliquid scire? De leto vero εἰδέναι, sententia apte decurrit.

Cap. 73 extr. εἶπερ εἰσιτητέον. Non Graecum videtur εἶπερ usurpatum pro εἰ interrogativo. Conieci: εἰ πᾶρεισιτητέον, ut p. 816 extr. optime correctum est εἰ παραδεκτέα pro εἶπερ δεκτέα.

(continuabitur).

AD LUCIANUM

SCRIPTISIT

H. VAN HERWERDEN

(continuatur ex pag. 336 h. v. 1).

P. 818, 5 ὅτι παιδων πράγματα ἔχοντες οὐ συνίεσαν. Non fuit lusus ingenii Seageri coniectura *παίγματα*, ut visa est Lehmanno, sed quia *πράγματα* ἔχειν Graece significat *negotia*, i. e. molestias, *sustinere*, revera *πράγματα* suspicionis vacuum non est. An fuit *παίγνια*?

Cap. 79 extr. οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ ἀποβάλλη, Φασί, τοὺς ὥμους πτίττων, ὕδωρ ὁμοίως τὸ ὕδωρ μένει. Ut in huiuscemodi sententia Latine dicas in apodosi *tamen*, non *similiter*, ita Graece requiro ὁμοίως pro ὁμοίως.

Pag. 824 ἀπαιτῶν γὰρ παρὰ τινος τῶν μαθητῶν τὸν μισθὸν ἀλγῶν ὑπερήμερον εἶναι [καὶ ἐκπρόθεσμον τοῦ ὀφλήματος], ὃν ἔδει πρὸ ἐκκαίδεκα ἡμερῶν ἐκτετικέναι τῇ ἔνῃ καὶ νέφ. In cod. E est ἐκπρόθετον, in G M ὀφειλήματος, quod sane praestat, quia ὀφλημα *prope* est a iudicibus interrogata, ὀφείλημα *debitum*. Sed procul dubio verba a me inclusa nihil aliud sunt quam interpretamentum antiqui vocabuli ὑπερήμερος, quod Hesychius quoque in lexico interpretatus est ἐκπρόθεσμος quodque praeterea arguitur pronominis relativi genere masculino ὃν, pro quo si ὀφλήματος (ὀφειλήματος) genuinum foret, saltem ὃ scribendum fuerat. Ad hanc lucem in *Piscat.* cap. 52 extr. μὴ καὶ ὑπερήμεροι γένησθε [τῆς προθεσμίας] similem mecum agnosces interpretationem

1) Emendatio ἀπόντων (pag. 333) non Madvigii est sed Hartmanni.

nec non apud Philonem II, p. 169 ὑπερήμερον [καὶ ἐκπρόθεσμον] πένθος.

Pag. 827, extr. ὅψει τε ὅπως ἐρωτᾷ καὶ πῶς ἀποκρίνεται καὶ ὅσα μεμάνηκε. Lege ὅπως.

Cap. 83 extr. νυνὶ γὰρ ὥσπερ ἐκ μέθης ἀνανήφων ὀρῶ κτέ. Collato simili loco in Alexandro cap. 25 supplendum esse suspicor ὥσπερ ἐκ μέθης (βαθείας) ἀνανήφων. Omisso enim hoc adiectivo, quod ob ductuum similitudinem facile elabi potuit, nihil erat cur verbo frequentissimo, cuius vis propria neminem latebat, scriptor adderet verba ὥσπερ ἐκ μέθης. Cf. *Plut. et Luc.* p. 74. P. 829, 3 rectius Cobetus παρὰ quam Fritzschius κατὰ pro ἐπὶ τὴν κυματωγὴν.

In extremo capite turpi interpretamento liberabo verba φιλοσόφῳ δ' εἰ (l. ἦν) τὸ λοιπὸν κἂν ἄκων ποτὲ ὀδῶ βαδίζων ἐντύχῳ, οὕτως ἐκτραπήσομαι [καὶ περισήσομαι] ὥσπερ τοὺς λυττῶντας τῶν κυνῶν. Ne addere quidem potuit Lucianus verbum pessimae notae, cuius usum merito vituperavit in *Soloecista* (quis alius quae ista aetate tam bene Graece sciebat, ut eiusmodi opus condere potuerit quam Lucianus, cui multi id ob causas haud sane gravissimas hodie abiudicant?) cap. 5 scribens: Ἄλλου δὲ τινος εἰπόντος Περιέσῃν αὐτὸν ὥς λαθεῖν, Θαυμασόν, ἔφη, εἰ εἰς ὧν περιέσῃ τὸν ἔνα. Non facilius, credo, fuerit ἐνὶ πλείους περισῆναι. Nunc video Fritzschium iam dubitasse num verba ista genuina essent, sed male repudiasse verissimam suspicionem.

HERODOT. p. 834, 6 Ἰκπίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιστής. Cur addatur αὐτῶν non optime perspicio. An forte fuit αὐτόθεν, scil. ex *Elide*? Cap. 5 init.: καὶ τί τὸ θαῦμα ἐνῆν τῇ γραφῇ αὐτοῦ, ἥρετό τις ὥς [τὸν] Ἑλλανοδίκην δι' αὐτὸ οὐκ ἐπιχωρίῳ [τῷ Ἀετίωνι] συνάψασθαι τῆς θυγατρὸς τὸν γάμον. Deletis quae sepe uncinis, generalem trahet oratio colorem, qui hoc loco videtur necessarius. Vide praegressa. Praeterea si genuinum esset nomen proprium, requireretur οὐκ ἐπιχωρίῳ ὄντι τῷ Ἀετίωνι.

Pag. 835, 5 legerim: Ἐρωτες δὲ τινες — ὁ μὲν — ὁ δὲ τις ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον [ἐκ dele] τοῦ ποδός, ὥς κατακλίνειτο ἤδη, ἄλλος (δὲ inserte) τῆς χλανίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπειλημμένος [Ἐρως καὶ οὗτος dele] ἔλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ῥωζάνην πάνυ βιαίως ἐπισπώμενος, tum post pauca: πάροχος δὲ καὶ νυμφαγωγὸς Ἡφαισίων συμπάρεσεν (libri συμπάρεση praeter A, in quo est συμπάρεσι, quod coniecerat Solanus) δᾷδα καομένην ἔχων μειρακίς

υ βιαίως ἐπερειδόμενος. Deinde suspectum habeo βαροῖντο βαρύνοιντο usurpatum, quod soloecismi damnatur in Soloeae cap. 7. Similiter peccatum est in Dial. Mer. X. 4 med. ἱρήσει γὰρ τὸ πορθηεῖον συνεμπεσόντα, ubi requiritur βαρεῖ. Verbo βαρύνειν recte usus est noster Necyom. 17. Char., D. M. X 6 et de merc. cond. 34. Notandum tandem Platonem in Symposio p. 203 usurpasse formam passivam βεβαμμένος, quem multi scriptores secuti sunt.

Ζεῦσις. Pag. 840, 11 ἀληθές γὰρ εἶναι τὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ ἐν νέαν ᾧ δὴν κεχαρισμένην ὑπάρχειν τοῖς ἀκούουσιν. Non expedit voculam καί. Iam Cobetum video coniecisse ἀεί, nec alde me movet, quod obiecit Fritzschijs Homerum Od. α 351 ἦ. eo vocabulo non usum esse, quia rescripto ἀεὶ sententia nocetur non dissimillima eius quam ibi voluit Homerus. Ante praeferendum putas: μάλισα τὴν νεωτάτην ᾧ δὴν εἶ; Propius sane ad Homeri mentem, sed multo longius a recta Luciani scriptura. P. 841, 5 tollatur emblemata δ Ζεῦσις.

Cap. 9 extr. φοβηθήσονται. Retinuit Fritzschijs vitiosam formam, pro qua substituaturs φοβήσονται, quod recte libri vararunt Dial. Mort. XXIII, 3, Pro laps. 19 et Jup. trag. 32.

In ipso fine libelli malim: ἀλλ' οὐ μάτην (γε)· γραφικοὶ γὰρ αἰεὶς πτέ.

Harmonid. p. 851 extr. post οἴκοθεν magistelli addidisse videntur verba ἐκ Βοιωτίας, iisdemque propter tautologiam tributim verba ἀνευ τοῦ ἔνδοξον εἶναι, quae post αὐτὸ libri habent pag. 852, 6 in verbis: ἐπεὶ τό γε αὐλεῖν αὐτὸ δι' αὐτὸ οὐκ ἐδεξαίμην ἀγνώσῃ μοι προσγενόμενον, ubi simul Atticorum more scriptum malim ἀγνώττι μοι προσγενόμενον. Cf. Paras. 22; Pseudolog. 28. Ἄγνωστος, de rebus dictum, recte habet Halc. et Bis accus. 11.

P. 853, 11 legerim: εἰ γὰρ οὐς ἅπαντας ἴσασι καὶ [οὐς dele] κωμάζουσιν, οὗτοι δὲ (pro δὲ) εἴσονται σε αὐλητὴν εὐδόκιμον ὄντα κ. Repetito pronomine etiam repetendum fuerat ἅπαντες.

Pag. 854, 8 ταῦτα δ μὲν Ἀρμονίδης οὐκ ἐφθη ποιῆσαι. age ποιήσας. Idem soloecimus, non sollicitandus apud Plutarium similesque, paucis quibusdam aliis locis Lucianeis exiendus videtur.

SCYTHAE, cap. 2, 5 *ἐπαυσε μῆκέτι λοιμώττειν*. Aristoph. Ach. 614 *παύσας ὑμᾶς ξενικοῖσι λόγοις μὴ λίσαν ἐξαπατᾶσθαι*. Cave igitur ne in errorem te inducat speciosa lectio cod. *Τέποιησε*.

P. 861, 1 del. emblemata δὲ Τόξαις et p. 863, 1 *εἰς Σκύθας*.

P. 866, 4 necessario supplendum: *δέδία μὴ δυσπρόσοδος (ῥ) καὶ ἐν παρέργῳ θῆται σου τὴν ἐντευξιν*.

P. 871 extr. *καὶ ὅλως τοῦτο ἡμῖν δημόσιον ἀγαθὸν ἐστὶ καὶ μέγα ὄφελος ἅπασιν [ἀνὴρ οὗτος]*. Manifesto spuria sunt quae seclausi.

QUOM. HIST. SIT. CONSOR. I *ἔλυσε* (l. *ἐπαυσε*) τὸν πυρετὸν ἐς γελοῖον δέ τι πάθος περιῖσα τὰς γνώμας αὐτῶν. Nimio molimine Fritzschiuss reposuit *περιέτρησε*. Recte Madvigius, deleta vocula δέ, Florentini codicis lectionem *περιῖσας* recipiendam esse iudicavit.

Cap. 4, 6, *καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον, ὡς δυνατόν μοι, κυλίσαι τὸν πίθον, οὐχ ὥστε ἱστορίαν συγγράφειν οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι· οὐχ οὕτω μεγαλότολμος ἐγὼ κτέ.* Nescio an praestet: *οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι*.

Cap. 5, 4 *ἀλλὰ πάνυ ῥᾶπον καὶ πρόχειρον καὶ ἅπαντος εἶναι ἱστορίαν συγγράφαι*. Malim *ῥάδιον*. Sed cf. infra p. 352 ad Salt. 4, 2.

Pag. 8, 1 *τότε τῷ αὐτῷ πῆχει ὥσπερ καὶ νῦν μετρούνται τὸ πᾶγμα*. Recte Seagerus *ῥπερ*, docente ipsa rei natura, licet Fritzschiuss olim oblocutus nunc eam emendationem ne verbo quidem commemoret.

Cap. 7 extr. post *ἐμπετὸν* emblemata videtur ἡ *ἱστορία*.

Cap. 9, vid. quae scripsi supra pag. 89 hui. vol. Quod autem ibi scripsi repetito articulo *εἰς τὸ τερπνὸν καὶ (τὸ) χρήσιμον*, cf. locus de Salt. p. 288, 13 sq.

Cap. 10 init. sic scripserim: *ἔτι καὶ κεῖνο εἰπεῖν ἄξιον, ὅτι οὐδὲ τερπνὸν ἐν αὐτῇ τὸ κομιδῇ μυθῶδες καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα πρόσαντες καὶ παρ' ἐκάτερον τοῖς ἀκούουσιν* (verba corrupta pra quibus Fritzschiuss edidit: *τοῖς τὰ παρ' ἐκατέρων ἀκούουσιν*), ἢ μὴ τὸν *συρφετὸν* [καὶ τὸν πολὺν δῆμον] *ἐπινοῆς, ἀλλὰ τοῖς δικαστικῶς καὶ νῆ Δία συκοφαντικῶς προσέτι γε ἀκροασομένους*. Verba inclusa deleverim cll. Hermotimi locis I 5; 21, 61. In Jove trag. extremo, ubi legitur *Ἑλλήνων [ὁ πολὺς λεὼς καὶ] ὁ σύρφαξ*, imperite Jacobitzius uncinis inclusit ipsa verba genuina *ὁ σύρφαξ*, intactum relinquens glossema, quod expungendum vidit Cobetus.

P. 18 extr. certa emendatione Madvigius: πόσα ἄλλα (pro γὰρ ἄλλα ἂ vel πᾶς ἄλλα) σὺν ἀληθείᾳ τερπνὰ ἐσιν ἐν τοῖς ἑλλοῖς κάλλεσι τοῦ λόγου. —; Fritzschiuss igitur frustra post πᾶς statuit lacunam.

P. 21, 3 καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱστορίας οὕτως, αἵτια ἅμα τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιὼν. Legerim: ταῖτια.

P. 22, 8 τὰ δ' ἄλλα καὶ ἀπ' (an ἐξ?) Αἰθιοπίας ἤρξατο, ὡς γόττε (Fritzschiuss pro ὧσε) καὶ ἐς Αἰγυπτὸν κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλείᾳς γῆν τὴν πολλήν. Huius loci ope duo expungas ap. Thuc. II, 48 in. sciolorum emblemata Luciano incognita τῆς Αἰγυπτου post Αἰθιοπίας et καὶ Λιβύην post Αἰγυπτὸν. In nova editione obiter post γῆν inserte τὴν, quod operarum culpa excidit.

P. 23, 4 sq. locus insanabilis, quem non magis quam reliqui critici vitae reddidit Fritzschiuss.

P. 24, 5 πλὴν ἄλλὰ μετριώτερός γε ὁ ἰδιώτης οὗτος [ἦν], αὐτὸς δὲ αὐτίκα δῆλος ὢν οἷος ἦν, ἄλλω δὲ — προπεπονηκώς. Prius abesse malim.

Cap. 17 extr. τὸ γὰρ τοιοῦτον, εἴπερ ἄρα, ἡμῖν (ἔδει) καταλιπεῖν λογίζεσθαι ἢ αὐτὸν εἰπεῖν. Probabiliter Madvigius μὴ αὐτὸν εἰπεῖν.

Cap. 19 init. ἐρμηνεύσας πρὸς τὸ σαφέστατον καὶ ἰσχυρότατον, ὡς ᾤετο. Non felicem esse Cobeti coniecturam ἰσχυρότατον lubenter concedo Fritzschio, ita tamen ut quod ipse edidit ἰσχυρότατον non magis aptum esse contendam. Vs. 9 matellis reddatur praep. ἐκ, quam de more addiderunt genetivo materiei.

Cap. 21, 7 Τιτάνιον δὲ τὸν Τιτιανόν. Optime hunc locum castrat epigramma sepulcrale apud Kaibelum (qui h. l. affert) 473:

πάσῃ κοσμηθεὶς ἀρετῇ Τειτάνιε δεῖτε (sic)

ἔργονε Παιῶνος νῆσσον (sic) ἔχεις μακάρων.

Cap. 21, 8 dubito num recte vv. dd. interpretati sint verba: ἅλ' ἐμπηδήσας, πολλάκις, ὀρνίθων καὶ σுவίων καὶ λαγῶν προσιμένων, ὑπερεμπίμπλαται ἔτνους τινὸς ἢ ταρίχους. Nempe προσκειμένων accipiunt de cibis in mensa appositis. At in pedestri ratione (nam poetas et sequiores non moror) eo sensu constanter omni scriptores usurpant verba παρατιθέναι, παρακείσθαι. Quare

potius intelligam in *promptu sunt et parata*, ut loco simili 56 legitur: οὐδὲ γὰρ ἦν ἐσιῶς τοὺς Φίλους καὶ πάντα ἢ π σκευασμένα, διὰ τοῦτο ἐν μέσοις τοῖς πέμμασι καὶ τῶν καὶ λοπάσι τοσαύταις (recte transponit Fr. post ὑπογαλ Insuper malim τοιαύταις) καὶ συστὴν ἀγρίοις καὶ λαγωῖς ὑπογαλίοις καὶ σαπέρδην ἐνθήσεις καὶ ἔτνος, ὅτι κἀκεῖνο εσκεύαστο, ἀμελήσεις δὲ τῶν εὐτελεσέρων. Quae res fuit Sommerbrodtio contra Luciani mentem inserenti ὡς ὑπερεμπίμπλαται. Dicit enim scriptor servum istum νεόπλε licet propter divitias delicatissimo quoque cibo frui possit men propter ἀπειροκαλίαν saepe vilissimis eduliis sese i gitare.

Cap. 22 extr. ὥς τε τὸ πρᾶγμα εἰκόδες εἶναι τραγωδῶ τὸν μὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτου ὑψηλοῦ ἐπιβεβηκότι, θάτερον δὲ δάλφ ὑποδεδεμένῳ. Conspirant in hac lectione optimi cō nec tamen ita is scribere potuit, qui in Pseudolog. cap. tam acerbè perstringit hominem dicentem: Ἀπέκτεινε θάτ τῶν πενήτων. Nec tulit eam stribliginem Fritzsche, q duobus libris recepit θατέρῳ δὲ σάνδαλον ὑποδεδε Equidem praetulerim τὸν ἕτερον δὲ σάνδαλον ὑποδεδε Vix enim recte dicitur: ὑποδεδεμι τῷ ποδὶ σάνδαλον s. σανδ

Cap. 23, 6 ὡς καὶ τοῦτο εἰκέναι παιδίῳ, εἶπου Ἑρωτα παίζοντα, κτέ. Madvigius coniecit παιγνίῳ, sed quia *actio* non sic dicitur, sed παιδιά, equidem potius corre παιδιῶ.

P. 34, 4 τυχεῖν μὲν γὰρ αὐτὸν ἔχοντα παμμεγέθη ἐκπᾶ [ὑάλινα] τῆς καλλίστης ὑάλου. Pars librorum, inter quos *vet* sequiori formae ὑαλᾶ, sed adiectivum quin magistell diderint nullus dubito, non magis quam mox in verbis ξαντα τὸν μέγιστον τῶν σκύφων ἐνὶ τῶν θραυσμάτων σασθαι εἰς τὴν σφαγὴν ἐντεμόντα [τῇ ὑάλῳ] τὸν λαιμόν bula inclusa ab iisdem esse invecta. P. extr. ὁ ῥήτωρ [ὁ ἰ τιος]. Dele glossem.

P. 40, 3 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἡμεῖς οὕτω θαυμαστὸν συγγραφέ εἶχομεν καὶ ἀπὸ χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἐν τ λέμῳ τούτῳ ἐργασάμενον. Suspecta mihi formula nusquam lecta ἀπὸ χειρὸς, quam *manu sua* interpretantur. Praeterea mireris non legi καὶ ταῦτα (idque), quod etiam Fritzsche

ideo animadvertisse. Legendum crediderim: καὶ ταῦτ' ἔργα
χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ — ἐργασάμενον. Cf. Hipp. 1.

P. 42, 1 οὕτω μαντικῶς ἅμα ἔχων ἔσπευδεν ἤδη πρὸς τὸ τέ-
λος τῆς γραφῆς. Malim ἄρα.

P. 44, 3 ἡ θατέρου ἄρσις τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει.
L. θάτερον.

P. 45, 1 δύο μὲν ταῦτα κορυφαίότατα. Ipse noster in
Soloecista cap. 5 testatur se scripsisse κορυφαῖα. Cf. De merc.
cond. 28, Harmon. 2, Calumn. 12. Apol. 15. Iup. trag. 44.
Idem vitium tollatur Paras. 42 et Alex. 30.

P. 49, 5 καὶ γνώμην (μὴ) στρατιωτικὴν, ἀλλὰ μετὰ τῆς πολι-
τικῆς καὶ [ἐμπειρίαν del.] στρατηγικὴν ἔχειν. Sic perite haec
verba correxit Madvigius.

P. 58, 1 legendum: ἡ λέξις δ' ὁμῶς ἐπὶ γῆς βεβηκέτω. —
ὥς ἐνὶ μάλισα ὁμοιουμένη, ξενίζουσα δὲ (μὴ), μὴ δ' ὑπὲρ τὸν και-
ρὸν ἐνθουσιῶσα. In sequentibus ὥς μάλισα πεισέον, εἰδότας
κτέ. legendum εἰδότα, quod vel sequentia participia (c. 46)
ἀφισιάντα, ἀπαρτῶντα, συνάπτοντα docere potuerant.

P. 62, 3 οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι... γράφουσιν, ἀλλὰ
τὰ μὲν λεχθῆσόμενα ἔσι — δεῖ δὲ τάξαι κτέ. Recte Fritzsche
posuit lacunae signa, sed universo loci tenori non convenit
neque quod ipse putat excidisse ἔθος, ἐπίπλασα, neque quod
Madvigius (qui cum Belino pro ὥσπερ corrigit ὥς παρὰ) ἂν αὐτοὶ
εὕρισκousi, sed probabilius arbitror γράφουσι leviter depravatum
esse ex γράψουσι, et Lucianum dedisse: οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι
(εὐρετέον αὐτοῖς ἂν) γράψουσιν, ἀλλὰ κτέ. Agitur enim
de iis quae historicis facienda sunt, non de iis quae faciunt.

Cap. 55, 1 ἀνὰ λόγον τοῖς πράγμασι. Equidem apud nostrum
ubique scripserim separatim ἀνὰ λόγον, quod cum Dativo
construi nihil vetat, siquidem, ut hoc utar, περὶ πόδα eun-
dem casum asciscit supra cap. 14. Cf. Pseudol. 22, Adv. ind. 10.

Cap. 59, 1 ἔπαινοι μὲν γὰρ ἡ ψόγοι πάνυ πεφεισμένοι καὶ
περισκεμμένοι καὶ ἀσυκοφάνητοι καὶ μετ' ἀποδείξεων καὶ ταχεῖς
καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσι,
καὶ τὴν αὐτὴν Θεοδόμῳ αἰτίαν ἔξεις φιλαπεχθιμόνως κατηγο-
ροῦντι τῶν πλείων κτέ. Locus lacunosus et corruptus nec certa
ratione sanabilis. Sententiae satisfaciat: ἔπαινοι — καὶ μὴ ἄκαιροι
ἐκεῖνοι (ἔξων), ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου εἰσί, καὶ τὴν

αὐτὴν κτέ. vel καὶ μὴ ἄκαιροι ἐκεῖνοι οἱ ἔξω τοῦ δικαστηρίου (ἔξων), ἐπεὶ τὴν αὐτὴν κτέ. Ad ἐπεὶ dictum pro εἰ δὲ μὴ vid. supra cap. 44. extr. ἐπεὶ τοῖς κατηρτυμένοις τῶν ζωμῶν ἐοικότας ἀποφανεῖ τοὺς λόγους.

Cap. 61, 1 τὸ δ' ὅλον ἐκεῖνό μοι μέμνησο — πολλάκις γὰρ ταῦτόν ἐρῶ — [καὶ] μὴ — γράφε. Deleatur importuna copula.

VER. HIST. I 9 extr. ἄνω glossema videtur sequentis μετέωρον.

Cap. 11, 8 l. φοροῦσι pro φέρουσι.

Cap. 12 init. καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα τίνες τε εἶεν οἱ πολέμοι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς. Ὁ δὲ Φαέθων, Φησίν, ὁ τῶν ἐν τῇ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεύς — πολλὴν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον. Sic omnes quot novi editiones, sed locus necessario male intelligetur, nisi sic interpunxeris: Ὁ δὲ, Φαέθων, Φησίν, κτέ.

Cap. 18, 1. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων, ἡγγέλλοντο κτέ. Cod. A γινομένων. Malim γενομένων, nam erecta iam fuisse tropaea apparet e cap. extr.

Cap. 19, 8 φόρους τελέσειν. Immo τελεῖν, nisi quod longe malim ὑποτελεῖν, ut mox legitur cap. 20, 8 sq. et 35 extr.

Cap. 21, 5 necessario supplendum: καὶ ὁ μὲν ἡξίου (με) μεῖναι τε παρ' αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς γάμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα. Haec enim solum spectant narratorem, praegressa vero ceteros quoque captivos.

Cap. 22, p. 87 extr. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς τοὺς Ἕλληνας ἐκεῖθεν ἤκειν τῆς γασροκνημίας τούνομα [ὅτι παρ' ἐκείνοις ἀντὶ γαστρὸς κυοφορεῖ]. Nuper Mehlerus post γαστρὸς excidisse coniecit κνήμη, sed is qui verba inclusa de suo adiecit ad κυοφορεῖ mente repetebat γασροκνημία, quod ei sane usus eius vocabuli pro κνήμη (cf. praegressa) permittebat. Verum, quidquid est, non Lucianus verba prorsus otiosa scripsisse videtur, sed grammaticus aliquis, qui monere voluit ἐκεῖθεν spectare ipsa superiora: κύουσι δ' οὐκ ἐν τῇ νηδί, ἀλλ' ἐν ταῖς γασροκνημαῖς. ἐπειδὴν γὰρ συλλάβῃ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται ἡ κνήμη, καὶ χρόνῳ ὕστερον ἀνατεμόντες ἐξάγουσι νεκρά, ἐκθέντες δ' αὐτὰ πρὸς τὸν ἄνεμον κεχηνότα ζυγοποιοῦσιν. In extremo capite legerim: αἰδοῖα μέντοι πρόσθετα ἔχουσιν οἱ μὲν ἐλεφάντινα, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων

λησιάζουσι τοῖς γαμέταις τοῖς ἐαυτῶν, delete glossemate
 ρεύουσι καὶ, ante πλησιάζουσι olim adscripto ab eo qui indicare
 ellet, quo sensu verecundum verbum πλησιάζειν accipiendum
 aet. Neque enim quod Mehlerus coniecit οὐροῦσι non eo
 efallitur quod e cap. sequenti discimus Dendritas non urinare
 ὁ μὴν ἀποουροῦσι γε καὶ ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται
 ὑπερ ἡμεῖς, neque quod alius ex amicis suasit μοιχεύουσι
 erri potest, quoniam eodem membro illos alienas permolere
 coniuges quo suas, nemo hercle erat monendus. Quidquid hic
 additur, me iudice, male abundat. Simile glossema videor de-
 exisse in Eunuchō cap. 12 med οἱ δ' ἔτι γελοιότερον μεταξείλα-
 μένους τινὰς τῶν ἐξ οἰκῆματος γυναικῶν κελεύειν αὐτὴν συνεῖναι
 καὶ ὀπυῖν], simile denique supra in Hermotim. cap. 24. Ver-
 um ὀπυῖν, quod Atticis valet γεγαμηκέναι, a sequioribus
 surpatum esse pro βινεῖν quis ignorat?

P. 90 extr. ὁμῶς δὲ καὶ τοῦτο ἐρῶ τοὺς ὀφθαλμοὺς περι-
 ιρετοὺς ἔχουσι. Vitii suspectum est περιαιρετοὺς, siquidem
 περιαιρεῖν proprio sensu dicitur de iis quae aliquem aut aliquid
 circumdant, velut τεῖχος, σέφανον, ταινίαν, δακτύλιον, χιτῶνα,
 ἱμάς et translate de iis quae circa aliquem aut aliquid cogitari
 possunt, velut χρήματα, ὄπλα, συμμαχους, ἀξιώμα, ἐξουσίαν,
 ἕλλος, alia. Recte mox sequitur καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν —
 τῷ δ' ἐνθήμενος. Scribendum suspicor: τοὺς ὀφθαλμοὺς γὰρ
 περιαιρετοὺς ἔχουσι.

Cap. 26, 2 κάτωπτον μέγισον κεῖται ὑπὲρ φρέατος οὐ πάνυ
 ἐθέος. Expectes ipsum contrarium καὶ πάνυ βαθέος.

Cap. 29 extr. μαλακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος. Graecum
 εἰ μαλακὸν ἐνδιδόναι.

P. 94, 7 ὁρῶμεν [Θηρία καὶ] κῆτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν
 μέγιστον ἀπάντων. Inclusa recte delet Mehlerus, perperam
 οὐ ἄλλα requirens μεγάλη. Nam substantivo κῆτος iam inest
 agnitudinis notio.

P. 98, 6 ὄρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας
 θῆες ἀγρεύομεν ἐξιδόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου, ἐνθα καὶ
 σόμεθα (l. λούμεθα). Cur addatur ζῶντας non exputo. Expec-
 tam fere τοὺς εἰσινέοντας ἰχθύς. Μοx in verbis καὶ μὴν
 ἡ λίμνη εἰσιν [ἀλμυρὰ] — ἰχθύς ἔχουσα παντοδαπούς κτέ.
 specta est vox inclusa, quam boni codd. A C M omittunt

hauscio an recte, quia in ceto etiam mirabilior est palus aqua dulcis, opponiturque hoc piscium genus piscibus marinis modo commemoratis.

VER. HIST. lib. II. 4, 6 καθορῶμεν ἀνθρώπους πολλοὺς ἐπὶ ταῖς πελάγους διαθένοντας. Διαθεῖν, *cursu certare*, non est huius loci. Recte cod. A habet θέοντας.

Cap. 7 τῆς μὲν φιλοπραγμοσύνης. Pro vocabulo ἀδοκίμω alii codd. habent πολυπραγμοσύνης, i. e. *curiositatis*, quod ad veterum exemplum cum adi. πολυπράγμων et cum verbo πολυπραγμανεῖν constanter utitur Lucianus.

Cap. 11, 11 περὶ δὲ τὴν πόλιν ῥεῖ ποταμὸς — βάθος — πενήκοντα (πήχεις), ὥς ἐνεῖν καλῶς. Lege: ὥς ἐνεῖν.

Cap. 12, 3 μορφὴν δὲ καὶ ἰδέαν μόνην [ἔχουσι καὶ] ἐμφαίνουσιν. Pars librorum recte omittit inclusa, sed manifesta est fraus in extr. cap.: αἰεὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἕαρ ἑς καὶ εἰς ἄνεμος [παρ' αὐτοῖς] πνεῖ ὁ ζέφυρος, ubi inclusa recte omittunt iidem codices, quibus Jacobitzius in ed. mai. olim recte obtemperaverat.

Cap. 14, 5 διακονοῦνται δὲ [καὶ διαφέρουσιν] ἕκαστα αἱ ἄνεμοι πλὴν γε τοῦ οἰνοχοεῖν. Memorabilis est lectio codicis M περιφέρουσιν, quod est verbum conviviale ministrantibus proprium. Vid. Conviv. 13 et Dial. Mar. II. 2. Nihilominus neutrum horum verborum Lucianum adscripsisse puto propter sequentia πλὴν — οἰνοχοεῖν, quae optime habent iuncta cum διακονοῦνται, sed cum neutro illorum iungi possunt. Quapropter crediderim διαφέρουσιν corruptum esse ex περιφέρουσιν, hoc vero glossema esse, ad διακονοῦνται olim adscriptum.

Cap. 18, 7 ὀρχεῖσθαι δὲ πολλάκις [ὑπὸ μέθης] ἀνίστασθαι καὶ παροινεῖν. Cod. A om. ὑπὸ μέθης, quod glossema esse argui etiam incerta in reliquis codicibus eius sedes. Similiter mos in verbis ἔτι γὰρ ἐλέγοντο ἀναβαίνειν τὸν τῆς ἀρετῆς ὄρθιον λόφον dubium esse arbitror num ὄρθιον, quod omissum est in A C, sit ipsius Luciani. Quippe ita saepe a Luciano ad notum illum Hesiodi locum Stoicis praesertim celebratissimum respicitur, ut facile diligens nostri lector illud adiectivum de se addere potnerit. Verum hoc incertum esse facile largior. Sequitur ἡκοούμεν δὲ καὶ περὶ Χρυσίππου ὅτι οὐ πρότερον αὐτῷ ἐπιβῆναι τῆς νήσου θέμις, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἰλλαβορίσῃ. Sa

librorum AC lectione ἔλλεβορίσει latere puto ἔλλεβορίσειε. Lucianus ad Atticorum exemplum πρίν cum nudo coniunctivo iungere non solet.

Cap. 19, 2 supple: τιμῶσι δὲ μάλιστα τὸν Ἀχιλλέα καὶ μετὰ τοῦτον (τὸν) Θησέα.

Cap. 26, 5 ἔλεγον οἱ σκοποὶ καθορᾶν τὴν ναῦν πολὺ ἀπέχουσαν. Libri ACM οὐ πολὺ, quod quo iure repudietur non video. Nam πολὺς est notio relativa, et recte sane navis quae oculis etiam discerni potest dicitur non longe abesse. Quum autem necessario aliquantum temporis praeterlaberetur antequam Rhadamanthus, L heroibus navi impositis, solvere posset, nihil mirandum profugos non captos esse ante meridiem. Ut igitur οὐ πολὺ recte dictum est, ita multo est probabilius negationem, quod saepissime accidit, librariorum negligentia omissam quam nulla de causa a quopiam insertam esse.

Cap. 29, 6 μηδεὶς ἡμᾶς συλλάβοι ἄτε κατ' [ἄλλην] ἐμπορίαν καταπλέοντας. Quicumque ἄλλην addidit, indicare voluisse videtur eos alia de causa venire quam qui vulgo ad illam insulam appellerent. Sed id ipsum iam scriptor significaverat verbis κατ' ἐμπορίαν. Vs. 11 κνῖσα δὲ πονηρά. Nullam video causam idoneam cur cum Mehlero reponatur πνιγηρά. Cf. πονηρὸν ἀποπνεῖ Dial. Mar. VII, 3, et πονηρὰ ὁσμή ap. Arist. mir. ausc. 115, alia.

Cap. 32 extr. ἐπεὶ μηδὲ ἄλλω τινὶ γέγραπται περὶ αὐτῆς. Malim μηδὲν. Recte vertunt „quum nemo quidquam de ea scripserit.”

Cap. 33, 5 Νυκτιπόρος. Melius A Νυκτίπορος, sensu passivo. Mox 129, 1 ἡ μὲν σιδηρᾷ, ἡ δὲ [ἐκ] κεράμου πεποιημένα. Praepositione recte pars librorum caret.

Cap. 35, 6 λύσας τὴν ἐπιστολὴν ἀνεγίνωσκον τὰ γεγραμμένα L. τὰ γεγραμμένα.

Cap. 36, 9 πάλαι omissum cum cod. A non requirerem.

Cap. 41 vers. fin. ἐξεβλάσῃσε. Unus cod. M ἐξεβλάσα. L. ἐξέβλασε.

Cap. 43, 5 καθάπερ ἐν τῇ γῇ πολλάκις ὀρῶμεν ὑπὸ σεισμῶν γεγόμενα διαχωρίσματα. Vocabulum, quod sciam, nusquam alibi lectum. Variant libri inter hoc et διαχωρήματα et διαχρήματα, quod est in A. Expectabam ῥήγματα, quo cum

aliis utitur Aristoteles h. s. in Hist. Anim. IX. 4. An Lucianus scripsisse censendus est διαρρήγματα?

Cap. 46, 7 λαβοῦσαι δ' οὖν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἐκάσῃ πρὸς αὐτὴν ἀπῆγε καὶ ξένον ἐποιεῖτο. Valde mihi abblauditur deteriorum librorum scriptura διαλαχοῦσαι, *sortitae*. Praeterea scripserim (ἔνα) ἐκάσῃ.

Pag. 141, 1 συλλαμβάνω τε ταύτην καὶ δήσας περὶ τῶν ἄλλων ἀνέκρινον. Cod. A ἔκρινα. Legerim ἀνέκρινα.

P. 141, 2 ἐν τοῖς ἐξῆς βιβλίοις δηλώσομεν. Hinc male concludas revera scriptorem id fecisse, sed sequentes libros temporis iniuria interiisse. Promissum aequè verum videtur ac tota *Vera Historia*.

TIRANNICID. cap. 2, 5 τὸν μὲν ἰσχυρότερον καὶ ἀμύνσθαι δυνάμενον αὐτὸς ἀνελών, τὸν γέροντα δὲ μόνῃ παραχωρήσας τῷ ξίφει. Multo rectius cod. A ἰσχυρόν, cui libro obtemperandum quoque fuerat pag. 144, 11 emblemata καὶ ὕβρεις omittebant. De his enim orator iam egerat in iis quae paulo ante dixit.

P. 144, 12 ὁ γέρον δ' ἐκείνῳ (sic recte Struvius pro ἐκείνῳ) ἡκολούθει καὶ συν[ηδίκηι καὶ]επῆνει μόνον τὰ τοῦ παιδὸς ἀδικήματα. Συναδικεῖν non minus grave est quam ἀδικεῖν, nec pater adeo laudabat filii facinora quam *probabat, admittebat*, caeco filii amoris plus aequo indulgens. His de causis scriptori reddiderim: καὶ συνεπῆνει μόνον, deletis quae mala manus interpolavit.

Pag. 146, 3 locum pessime habitum sic tentavi: ἄξιον δὲ τίνα δεῖ ζητῆσαι δῆμιον, ἄλλην τε τοῦτον (pro ἄλλαν μετὰ τὴν) συμφορὰν, μηδὲ τὴν αὐτὴν, κερδαίνειν. ἰδέτω κολασθέντα (pro κολασθῆντα) παρακείμενον ἔχοντα (pro ἐχέτω) τὸ ξίφος: τοῦτω τὰ λοιπὰ ἐντέλλομαι.

Cap. 10 extr. τί δα. Recte alii libri τί δέ. Pergit enim orator in rogando.

Cap. 14, 8 ἡ προιδόμενός τίνα τῶν διὰ μέσου κινδύνων ἀπώκησα. Nulla causa est quidni meliorum librorum lectionem προελόμενος amplectamur, ut sit sententia: *aut semel capto consilio prae ignavia aliquod eorum quae intervenirebant periculum adire neglexi*. Cf. Thuc. III 30 § 3 καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον.

P. 158, 4 καὶ ταῦτα ἅμα λέγων ἐπῆγε τὴν σφαγὴν τρέ-
 ν. Guyetus coniciens ἐπεῖγε volueritne ἤπειγε, *urgere cas-*
 -, an ἐπεῖχε, *admovebat iugulum* (gladio) ignoro. Illud falsum
 e apparet e subsequentibus οὐ δυνάμενος, ἐπιθυμῶν μὲν, ἀσθε-
 δέ, nec magis alterum probari potest. Recte, ut videtur,
 obsius ἐπῆγε τὴν σφαγίδα, nisi forte praestat ἐπῆγε (sc.
 ζῆφος, quod modo praegressum est) τῇ σφαγῇ (iugulo).
 Cap. 22, 9 μαρτυρούμενον ὅτι μοι πισῶς διηκονήσατο. No-
 dus est usus verbi medii μαρτυρεῖσθαι pro μαρτυρεῖν ἑαυτῷ,
 observatus, ut videtur, a lexicographis.

ABDICAT. p. 160, 2 ἐβουλόμην μὲν οὖν — ἔχειν φάρμακον ὁ —
 εἶναι ἐδύνατο — ἵνα ἰασαίμην. Recte editio princeps Flo-
 rentina ἰασάμην.

Cap. 3, 16 ὥς οὐ σφόδρα καθεστηκός [τοῦ] πατρὸς ἀδίκως ὀρ-
 εῖσθαι καὶ ἐγκλήματα ψευδῇ καθ' οἰοῦ συντιθέναι. Male recep-
 est articulus e cod. F, quo deleto potius inseras ἐς, cuius
 bi in tali sententia dura est et vix legitima ommissio.

Cap. 5, 9 σωτήρα καὶ εὐεργέτην ἀποκαλῶν. Immo ἐπικαλῶν.

Cap. 6, 1 ἡ δὲ μητρὶς δὲ μετὰ μικρὸν [εὐθύς] νοσεῖν ἤρξατο.
 leatur absurdum εὐθύς, errore invecum ex ipsis sequen-
 us.

P. 172, 7 σωφρονήσας εὐθύς εἰς δικαστήριον ἄγεις. Requiro
 θις, *iterum*. Non enim *statim* post recuperatam sanitatem id
 it pater, sed postquam filius matrem se curaturum negaverat,
 um abdicare eum voluit.

J. 32, 9 φιλεῖ γὰρ πῶς τὰ τοιαῦτα ἐρεθιζόμενα παλιν-
 μεῖν. Hauscio an probabilior sit cod. A scriptura ἐρεθι-
 ζένων, scil. τῶν ἀνθρώπων, nisi forte mavis ἐρεθιζομένῳ.

PHALARIS PRIOR. In ipso titulo erratum est. Graece enim hic
 illius dicendus Φάλαρις πρότερος, non πρῶτος. Recte pars li-
 rum Φάλαρις ἀ.

Cap. 1, 4 ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἤκομεν, ταῦτά ἐσιν· ἃ δὲ γε πρὸς
 ἕς ἐπέσειλεν, ταῦτα. Alterum ταῦτα pars librorum omittit.
 ritasse est veteris lacunae pravum supplementum. Graeci ser-
 onis proprietas suadet τὰδε.

Cap. 2. extr. dele verba τῆς ἐπιχειρήσεως male repetita post
 ὑπόθεσιν, quo verbo absolute usus fuerat scriptor.

P. 193, 11 pro ἤτιῶντο Fritzschi coniecit αἰτιῶνται, ego deleverim, ut mente e praegressis suppleatur αἰτιῶνται.

P. 197, 3 οἶον Ἄκανθον τουτονί. Parum probabile est hunc legationi interesse fingi. Requiro τοῦτον, istum.

Cap. 10 extr. lege οὕτως (ἀν) ἀδίκως.

Cap. 14 init. recte A ταῦτα μὲν (οὖν), ὧ Δελφοί.

P. 201, 3 μήτε ἐκείνον ὑβρίσητε et p. 201 extr. (Phal. B) μήτε ὑβρίζειν ἄνδρα δυνάσην. Utroque loco inseratur εἰς, si re vera Lucianus est utriusque Phalaridis auctor, qua de re tamen vehementer dubito.

Phalar. B p. 202, 3 ἐπινοίας κακίσης καὶ δικαίας. Expectes δικαιοσύνης.

P. 203, 4 καταδῦσαι αὐτὸ μετὰ τῆς ἀγούσης ὀλκάδος. Mehlerus coniecit αὐτῇ ἀγούσῃ ὀλκάδι. At neque αὐτὸ (sc. τὸ δῶρον) commodè aberit, neque in hac formula locus esse videtur participio. Quare nihil novaverim.

Cap. 5 extr. syntaxis requirit ἄξιον pro ἄξιος, quod perperam tuetur Fritzschi.

Cap. 8, 4 τί ποιοῦσι λῶιον ἔσαι. Immo λῶον.

Cap. 13, 3 ὁκνῶ μὴ ἀπορήσωμεν τῶν δοκιμασθησομένων, ἔτι οὐδενὸς ὑπομένοντος ὑπόδικον αὐτὸν καθίσταται. L. ὑπομενοῦντος. Mox e verbis τοῦ ἀνατιθέναι [καὶ] ἀνάξιος tolle ineptam copulam, quam ex uno cod. interpolavit Iacobitzius.

ALEXAND. cap. 4 extr. τὸ μηδὲν μικρὸν ἐπινοεῖν, ἀλλ' αἰεὶ τοῖς μεγίστοις ἐπέχειν τὸν νοῦν. Equidem nihil in his reperio quod reprehendam, neque erat cur Mehlerus nuper deletis verbis τὸν νοῦν pro ἐπέχειν reponeret ἐπιχειρεῖν propter notum locum Arist. Pac. 752, non reputans apud nostrum τοῖς μεγίστοις significare τ. μ. πράγμασιν, contra apud comicum τ. μ. ἀνδράσιν, qualis Cleon erat, quibus in praegressis opponuntur ἀνθρωπίσκοι, et ἐπιχειρεῖν illic esse *invadere*, hic *suscipere*.

Cap. 6, 14 Πελλαία δ' ἦν [ἐκείνη]. Optime pronomen omittit lib. Vatic.

Cap. 8, 5 pro δυεῖν pars librorum δυοῖν, qua forma Attica noster uti assolet.

P. 217, 3 requiro οἷους τοὺς Παφλαγόνας εἶναι ἔφασκε (τοὺς) ὑπεροικοῦντας τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος.

P. 219, 3 οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος μάχλος καὶ γυναικομανής.

bito num ipse Lucianus ita dederit pro λαγνός, quo ut probi iptoires omnes uti solet de viris.

Cap. 12, 3 duo scholia irrepsisse videntur in his: μεμνημένοι ὑποποιούμενος καὶ ἀφροῦ ἐνίοτε ὑποκιμπλάμενος τὸ σῶμα· ῥα-
ως δὲ τοῦτο ὑπῆρχεν αὐτῷ, στρουθίου [τῆς βαφικῆς βοτάνης] τὴν
ἔαν διαμασησάμεν· τοῖς δὲ θεῖόν τι καὶ φοβερὸν ἐδόκει [καὶ
ἀφρός]. Struthion esse βαφικὴν βοτάνην (sic saltem sine ar-
ticulo scribendum fuerat) nemo Luciani aequalis erat docendus
et Alexandri admiratoribus non tam spuma θεῖόν τι καὶ φοβερὸν
videbatur, opinor, quam τὸ ἀφροῦ hominem ὑποκίμπλασθαι τὸ
σῶμα καὶ μεμνημένοι. Quippe furiosos ac cerritos a deo percitos
esse olim plerique credebant, neque hodie plane desunt qui
existunt. In ipsis sequentibus scripserim ἐπεποίητο δ' αὐτῷ
[pro αὐτοῖς] πάλαι καὶ κατεσκεύασο κεφαλὴν δράκοντος — κατὰ-
γραφοί, (εὖ) πάνυ εἰκασμένη. Cf. supra cap. 3 κόμην — πρόσ-
θετον ἐπικείμενος εὖ μάλα εἰκασμένην.

P. 221, 5 διάλωμα [περὶ τὸ αἰδοῖον] ἔχων. Inclusa malles
desse. Sed cf. Thuc. I, ubi eadem verba del. Cobetus.

Cap. 14, 5 τύχη τῇ ἀγαθῇ. Sic constanter Lucianus cum
articulo, quem aequè constanter omittit in formula ἀγαθῇ
τύχῃ.

P. 230 extr. ἀκόπου τί ὄνομα πεπλασμένον ἐκ λίπους αἰγείου
φυντεθειμένον. Recte Seagerus quamvis obnitentibus Leh-
manno et Fritzschio requirit genetivum, sed haereo in ipsa
forma, qua Lucianum pro συγκεῖσθαι non usum esse credo.
Conieci συντιθεμένου i. e. quod componebatur, scil. quod facere
solebat Alexander.

Cap. 26 med. διὰ τῆς κεφαλῆς ἐκείνης τῆς μεμνημένης
πρὸς ὁμοιότητα. Collato cap. 12 hic aut clarius scriptum
expectes πρὸς ὁμοιότητα ἀνθρωπίνης, aut vv. πρὸς ὁμοιότητα
plane omitta.

P. 237 extr. ὦν [πρῶτος καὶ] κορυφαϊότατος ἐγένετο Ῥουτιλι-
πός. Deleto interpretamento, corrigatur κορυφαῖος. Vid. supra
ad Quom. hist. 34. Et hic Φ recte servavit κορυφαῖος.

P. 238. τὰ δὲ ὡς ἰδόντες καὶ [ὡς] ἀκούσαντες. Voculam ὡς
recte om. B Ψ 2.

Cap. 41, 1 ἀπέχεσθαι παιδίου συνουσίας. Immo παίδων.
Cf. mox 42 init.

P. 249, 2 ἔφη, quod om. B, recte abesse potest.

P. 256, 2 φάρμακ' ἀπ' αὐτῶν λυγρὰ τέτυκται. L. φάρμαχ' ὑπ' αὐτῶν.

P. 261 μηδὲν δεινὸν [ἢ κακὸν]. Verba inclusa multi libri recte omittunt. Cf. *Plut. et Luc.* p. 77.

Cap. 57 extr. l. ἐπαυσάμην, οὐκ (ἂν) ἐν δέοντι θρασυνόμενος, i. e. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐν δέοντι ἐθρασυνόμην. Nam re vera Lucianus οὐδ' ἤρξατο θρασύνεσθαι.

Cap. 61 med. Ἐπικούρῳ τιμωρῶν, ἀνδρὶ ὡς ἀληθῶς ἱερῷ καὶ θεσπεσίῳ τὴν φύσιν καὶ μόνῳ μετ' ἀληθείας τὰ καλὰ ἐγνωκῆτι καὶ παραδεδωκότι. Optimorum librorum depravata lectio περὶ ἀδήλου vide ne celet genuinam scripturam παραδεδωκότι.

DE SALTAT. 267, 4 ἅπερ καὶ ἐναγώνια ἤξιῳται. Recte omnes libri praeter A post ἐναγώνια habent εἶναι, quod delevit Iacobitzius.

Cap. 3 prope fin. supple πρὶν (ἂν) μάθης.

Cap. 4, 2 πλὴν τό γε παράδειγμα [τὴν] τῶν Λωτοφάγων καὶ Σειρήνων εἰκόνα πάνυ ἀνομοιοτάτην μοι δοκεῖς εἰρηκέναι ὡς πέπονθα. Articulo pessumdatur sententia: quippe verba — τὸ Σειρήνων faciunt obiectum verbi εἰρηκέναι, et vocabula εἰκόνα — πέπονθα eius obiecti sunt appositio praedicativa. Fallitur vero Sommerbrodtius requirens ὁμοιοτάτην, nam saepe apud Lucianum παρ' ὅσον est *qualisvis*, in *quantum*. Utrum eius culpa an librariorum scriptum sit πάνυ ἀνομοιοτάτην pro πάνυ ἀνόμιον nescio, nam alia exstant apud eum eiusdem abusus exempla.

Cap. 5, init. ταυτὶ δὲ [καὶ] περὶ ὀρχήσεως. Copulam recte plerique libri omittunt. Pro δὲ l. δὴ cum Sommerbrodtio. Vs. 12 ὁλεθρίῳ A C. Veram lectionem ὁλέθρῳ servant reliqui.

Cap. 9, 4 Νεοπτόλεμον — πάνυ δὲ διαπρέψαντα ἐν τῇ ὀρχησικῇ καὶ εἶδος τὸ κάλλισον αὐτῇ προστεθεικότα, Πυρρίχιον ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένην. Ad hanc rem respicere videtur Euripides. *Andromach.* 1125 sqq., qua de re silent commentatores ad h. l.

Cap. 10 extr. ἂ Διονύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ Φίλιᾶ. Immo Φίλιᾶ, i. e. ἡδέα, quod est in plerisque.

Cap. 13, 1 l. περὶ pro ὑπέρ.

Cap. 18, 4 l. περιδοῦντες pro περιδέοντες.

P. 279 init. de Proteo μιμητικὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς πάντας

ηματιζεσθαι [καὶ μεταβάλλεσθαι] δυνάμενον. Inclusa abesse lim, cum praesertim scriptor in sequentibus formae mutanes non vero Proteo sed fabuloso tribuat: Ὁ δὲ μῦθος, αἰτ, οσλαβὼν πρὸς τὸ παραδοξότερον τὴν φύσιν αὐτοῦ διηγῆσατο, ; γιγνομένου ταῦτα ἄπερ ἐμιμεῖτο. Verbum μεταβάλλεσθαι mox recte usurpatur de Empusa.

Cap. 27, 4 l. προσωπεῖον — περικείμενος pro πρόσωπον γικείμενος. In extr. cap. μήτε τὴν λεοντὴν αἰδεσθῆις μήτε τὸ παλόν ὃ περικειται. Corrigit Cobetus τὴν λεοντὴν, ἣν πε-κειται κτέ. Non diffiteor me ea verba prorsus abesse alle.

Cap. 28 καὶ γὰρ αὖ, ὅπερ ἐνεκάλεις τῇ ὀρχησικῇ τὸ ἄνδρας τας γυναῖκας μιμεῖσθαι, κοινὸν τοῦτο καὶ τῆς τραγωδίας καὶ ἰς κωμῳδίας ἐγκλημα ἂν εἴη. Concedimus omnes, sed quid est iud sequitur πλείους γοῦν ἐν αὐταῖς τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες? ane? plures in Graecorum comoediis et tragoediis mulieres iam viri? At in plerisque fabulis utriusque generis ipsum contrarium obtinet, neque id ignorare potuit Lucianus, ut iceam absurde sic reddi rationem, cur viri omnes agerent mulierum partes. Quia vero verba inculcata manifesto nulla laborant corruptela, Byzantino homini veram dramatis antiqui tionem nescienti cogitantique aevi sui mimas pantomimasque anc observationem tribuerim itaque relegarim in marginem.

Cap. 31 πολυμαθέστεραι. Vere Sommerbrodtius, cl. c. 35, corrigit πολυπαθέστεραι.

Cap. 33, 1 ἐνταῦθα ἤδη. L. δῆ.

P. 288, 14 διαιρῶν αὐτὰ ἐς [τε] τὸ τερπνὸν καὶ τὸ χρήσιμον. Sole voculam τε.

P. 289 ὡς μάθης οὐ τῶν ῥαδίων καὶ [τῶν] εὐμεταχειρίζων οὐ-zen τὴν τέχνην. Ante adiectivum a praegressi notione parum inverso melius non repetitur articulus.

Contra p. 292, 8 necessario supplendum καὶ (ἢ) Ἡρακλειδῶν ἰθόδος, quia praegressa quinque nomina omnia habent articulos.

Cap. 44, 1 ope cod. A corripo: καὶ τὰ ἐν Νεμέῳ δὲ καὶ (pro Ἐψιπύλῃ καὶ Ἀρχέμορος.

P. 293, 5 suspecta habeo verba καὶ τὰ Οἰδιποδος, quod haec rtinent ad τὰ Λαβδακιδῶν πάθῃ supra iam commemorata p. 12 extr. Glossema videtur marginale ad illa verba, quod

alieno loco insertum. Sic cap. 49, 4 ἀμφοτέρους post τοὺς ταύρους, omissum in cod. A, fortasse est lectoris emblemata. Eiusmodi glossema vereor ne genuinum vocabulum oblitteraverit cap. 50, 3 τὴν Ἀταλάντην, τὸν δαλόν, καὶ ποταμοῦ καὶ Ἡρακλέους πάλιν κτέ., ubi quia omnia in vicinia nominatim tanguntur, et male habet ποταμοῦ sine articulo de certo flumine dictum, scriptorem dedisse suspicor τὴν Ἀχελύου καὶ Ἡρακλέους πάλιν κτέ.

Cap. 58 supplendum videtur: καὶ τὸ Ἀσσύριον ἐκεῖνο (μεῖράκιον καὶ) πένθος μεριζόμενον. Intelligendus enim Myrrhae filius Adonis et luctus de eius morte communis ambabus eius amicis, Veneri et Proserpinae. Vid. Deor. dial. XI, 1, ubi haec Venus: ἄρτι δ' ἐς τὸν Λίβανον ἐπὶ τὸ Ἀσσύριον ἐκεῖνο μεῖράκιον, ὃ καὶ τῇ Φερσεφάττῃ ἐπέραςον ποιήσας (Ἔρως sc.) ἐξ ἡμισείας ἀφείλετό με τὸν ἐρώμενον.

Cap. 69, 7 l. ἐπεκάλει pro ἀπεκάλει.

Cap. 70, 10 μέρος τρίτον. Corrige τι pro τρίτον iussit Sommerbrodtius cl. Ar. Ethic. Nicom. I, 8, 9 et Dial. Mort. 13, 5. At recte de h. l. disputat Lehmannus, monens τρίτον esse *tertium quiddam*, non τὸ τρίτον.

Cap. 84 αἰτούντων γὰρ αὐθις τῶν συσασιωτῶν αὐτὸν τὴν Αἴαντα δρῆσασθαι αὐτοῖς, παρασησάμενος τὸν ὑποκριτὴν ἔφη πρὸς τὸ θέατρον· Ἰκκόν ἐστιν ἄπαξ μανῆναι. Pessime interpretantur *alium actorem commendans*, quod Graece sic dicendum fuerat: συστήσας ἄλλον τινὰ ὑποκριτὴν. Tu verte, *victo* (in se) *actore*, i. e. victa laudis plaususque cupiditate actoribus propria. Nam παρίσασθαι noto usu dicitur pro κατασρέφεσθαι. Fortasse igitur opus non est coniectura mea παραιτησάμενος τὴν ὑπόκρισιν, licet commendetur lectione cod. T, in quo sic scriptum est participium.

LEXIPHAN. p. 318 extr. Οὐκοῦν ὀλίγου μοι αὐτοῦ ἀνάγνωθι [τοῦ βιβλίου]. Deleto glossemate e praegressis intellige τοῦ συγγράμματος. Paulo ante pro ἔδοξας l. δοκεῖς e cod. Marc. 434.

P. 333, 5 εἰσεκύκλησε. Rectius alii libri εἰσεκυλισε.

P. 335, c. 10, 2 σύρουσιν ἄγδην ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. Et si periculosa est Lexiphaneae orationis mutatio, hic tamen ludificari nos librarii errorem suspicor, non adeo quod adverbii ἄγδην nullum usquam apparet vestigium quam quia fieri non potuit

et vox duota ab ἄγειν significaret *raptim*, ut explicant, nec verbo σύρειν aliud adverbium addi potest nisi eiusmodi quo illius vis intendatur aut saltem non imminuatur frangaturque, quomodo v. c. Latine dicitur „*oborto collo rapere in ius aliquem*”. Quibus causis moveor, ut transpositis duabus syllabis Lexiphani reddendum suspicer: ἄγουσι σύρδην s. σύρδην ἄγουσιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

P. 336, 5 λὰξ πατήσας. Uno vocabulo legere malim λακπατήσας.

P. 337, 6 οἶσθα τὸν χαλκοῦν [τὸν] ἐσῶτα ἐν τῇ ἀγορᾷ. Articulus male repetitus. Nam Graecum est χαλκοῦν ἰσάναι τινά, et χαλκοῦς τις ἔσηκεν.

P. 338, 3 θεοσεχθρία. Cobetus reposuit θεοισεχθρία, quae sane legitima forma est, nec tamen admitti potest in ARCHIPPI veteris comici fragm. ap. Schol. Ar. Vesp. 416, quod sic edidit Mein. F. C. G. II, p. 725:

οἱμοι. B. τί δή ποτ' ἐσί; μῶν ἔδακέ τί σε;

A. ἔδακε; κατὰ μὲν οὖν ἔφαγε κάπεβρυξέ (τις)

B. τίς ἡ πανουργία τε καὶ θεοσεχθρία;

Nullum enim in comoedia antiqua, ni fallor, exemplum reperitur synizesios admissae in vocabulo θεός aut vocibus inde factis. Ceterum ap. Archippum vs. 2 scribere malim, ut olim proposui: κάπεβρυξέ με.

Cap. 12, 3 supple (τὸν) ἀναφλῶντα.

Cap. 14, 2 ἐώθαμεν sic A, reliqui εἰώθαμεν, quod recepit Diadorfius. Hic tamen tueri forsitan possis ἐώθαμεν, quia Lexiphanes *κοιματοθήρας ὦν*, εἴ τις καὶ ἄλλος non facile eripi sibi pateretur formam, qua veteres comicos Archippum et Ararum subinde usos esse grammatici tradunt; nisi forte hos litteratura ante-Euclidea deceptos esse putas. Vid. Mein. F. C. II, 729 et III, 277. Eundem tamen valde dubito deinde dedisse: οὐ γὰρ ἄκαιρον δήπουθεν *ἰνοῖνοφλύειν*, sed dedisse suspicor ἐν οἶνω (i. e. παρ' οἶνον) φλύειν i. e. φλυαρεῖν. Nam analogia certe postularet οἶνοφλυγεῖν, in quo reponendo cogitarem, si sententiae satis aptum videretur. Sed enim id non alio sensu poni videtur quam τοῦ μεθύειν.

P. 345, 1 ὥς δὴ τι μέγα ὄν εἴ τις ξενίζοι καὶ τὸ καθεστηκὸς ὁμίσμα τῆς φωνῆς παρακόπτοι. Infelici coniectura τὶς Fritzchius textui intulit pro τι, quo revocato e cod. A receperim

Indicativos ξενίζει et παρανόπτει. Subiectum sententiae est Lexiphanes.

P. 345, med. Φέρε πρῶτος αὐτὸς πῖθι — ἀλλὰ πείσθητί μοι [καὶ πῖθι] καὶ ῥάων ἔσει. Emblema, quod coniectura delebam, recte om. cod. A. Simile interpretamentum sine libris deleverim post pauca in extr. cap. ἰδοὺ πείθομαι [καὶ πίομαι], ubi interpolator praeterea arguitur futuro temporis usu, cum debuisset saltem scribere καὶ πίνω.

P. 346, 6 σκύλεσθαι barbarum est pro σκύλλεσθαι, quod habet pars librorum. In vicinia malim (ἐξ)εμήμεκας.

Cap. 23, 5 ἀποκαλούντων. L. ἐπικαλούντων.

EUNUCH. init. πόθεν — ἢ τί λέγων ἡμῖν ἀφίξαι; Duo rogat Pamphilus, nec Lucino dat optionem, utri quaestioni respondeat, quare requiro καὶ τί γελῶν κτέ.

VIT. DEMON. c. 17 init. ἐπεὶ δέ ποτε καὶ χρυσοῦν δακτύλιον δὴ βαδίζων εὔρε, γραμματεῖον ἐν ἀγορᾷ προθεῖς ἡξίου [τὸν ἀνελέσαντα] ὅστις εἶη τοῦ δακτυλίου δεσπότης ἦκειν. Suspecta sunt mihi inclusa, quae facile adscribi potuerunt e sequentibus.

Cap. 5 ioci ratio me fugit; quae enim sit ista impudentia τοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς περιπάτοις ἐνδιατρίβειν non exputo.

Cap. 66 ἢ γὰρ ὁδμή με θάψει. Atticum est ὁσμή.

AMOR. p. 398, 1 καὶ σε πρὸς αὐτῆς ἀντιβολοῦμεν Ἀφροδίτης, Εἰ περιττὰ ΜΕΛΕΓΕΙΝ ἔοικας, εἴ τις ἄρρην ἢ καὶ νῆ Δία Θῆλυς ἐφεῖται σοι πόθος, ἡρέμα τῇ μνήμῃ ἐκκαλέσασθαι. Verba manifesto depravata aliter alius tentarunt viri docti, sed infelicitate omnes, nec quisquam, quod sciam, intellexit nihil aliud scriptorem dare potuisse quam hoc: Ἀφροδίτης, Ἡ περιττὰ ΜΕΛΕΙΝ ἔοικας i. e. Venus, cui prae ceteris tu cordi esse videris. — In extr. cap. suppleverim: ἦδισ' οὖν δοκεῖ μοι τῶν (τοιούτων) λόγων τὰς θυσίας προσήσεσθαι.

Cap. 6, 4 supple πάντας (τοὺς) ἐπιχωρίους θεοὺς et cap. 11 med (τὰς) σοῦ δὲ Σωστράτου. Cap. 6 extr. male spreta est egregia lectio codd. EF πιμπραμένου τοῦ λίνου pro πιμπλαμένου, qua scriptor usus est ad Homeri exemplum Od. β 427. (cf. II. A 481) ἐπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἰσίων. Cf. Ael. h. a. II 17 τὰ ἰσία μέσῃ πέπρησαι.

Cap. 7 init. ἀλλ' ἃ γε μὴν ἐν τῷ μεταξὺ παράπλῳ σπουδῆς ἢ παιδιᾶς ἐχόμενα συνηνέχθη, καιρὸς οὐ πάνυ μακύνειν. ὥς δὲ

τέ. Post ἀλλὰ locus non est particulis γε μήν, sed corrigendum: ἀλλ' ἃ γε μὲν — συνηνέχθη — μηκύνειν, ὡς κατέ.

P. 410, 4 ferri nequit asyndeton. Cod. D. ἀμφιλαφεῖς τε ἄμπελοι. Malim ἀμφιλαφεῖς δ' ἄμπελοι. Facile Δ ante Α excidere potuit.

Cap. 13 τοσοῦτό γε μήν ἡ δημιουργὸς ἰσχυσε τέχνην ὥστε τὴν ἀπίτυπον οὕτω καὶ καρτερὰν τοῦ λίθου φύσιν ἐκάστοις μέλεσιν ἐπιτρέπειν. Acute Iacobsius εὐσάρκοις coniecit, at, quia εὐσαρκία in malam partem adhiberi assolet, mihi quidem magis placeret ἐρασμίοις vel ἀπαλοῖς τοῖς μέλεσιν.

P. 415 med. verba μηδενὸς ἀτραγάλου πεσόντος ἴσω σχήματι potius grammatici scholium quam ipsius scriptoris esse videntur, cui non opus erat lectoribus explicare, qui telorum iactus Venus diceretur.

Cap. 18 extr. ἐλελόγχει. Unus liber ἐλελάχει. Cl. 22 et 24 expectes εἰλήχει.

P. 419, 6 sq. ἡ τὰ πρῶτα πηξαμένη χοιχεῖα τοῦ κόσμου [γῆν, ἕρμα, πῦρ, ὕδωρ] τῇ πρὸς ἄλληλα τούτων ἐπικράσει πᾶν ἐξωργόησεν ἔμψυχον. Spuria videntur quae verba saepsi uncinis.

P. 425 extr. μηδεμιᾶς λύπης τὴν διάνοιαν ἐκνευρομένης. An ἐπινευρομένης?

Cap. 28 extr. καὶ πόσῳ κρεῖττον κατέ. Arridet cod. T scriptura καί τοι πόσῳ. Paulo ante l. αἰσχύνομαι καὶ λέγων pro λέγειν, quod recte haberet, si non dixisset.

Cap. 31, 5 εὐξαίμην γὰρ ἄν, εἴπερ ἦν δυνατὸν. Immo εὐξάμην.

Cap. 32, 4 εὐθύς (male legitur εὐθύ) τεχθέντα· σὺ γὰρ ἐξ ἀφανοῦς καὶ κεχυμένης ἀμορφίας τὸ πᾶν ἐμόρφωσας. Immo συγκεχυμένης, confusae.

Cap. 36 init. scriptoris culpa, qui nihil habet cum Luciano commune ἔναγχος, nuper, usurpatum est pro ἄρτι (νυνδή), modo, similique perversitate p. 430 extr. σε χαλκῶν ἀνδριάντων — ἐτίμων (aestimabant) scriptum pro ἡξιούν (dignum iudicabant).

P. 437, med. sic scribendum: τί δὴ παράδοξον, εἰ ζῶα (πρὸς) τῆς φύσεως κατὰκριτα, μηδὲν ὧν λογισμοὶ παρέχονται γὰρ τῆς προνοίας λαβεῖν, προσαφῆρηται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ

τὰς ἄρρενας ἐπιθυμίας; Vulgo male virgula distinguitur παρέχονται, sed addita necessaria vocula πρὸς et restituta interpunctione, ultro excidit emblemata ἡτύχηκότα, quod l et editiones habent post λαβεῖν. Sententia: *quid vero mi est, animalia a Natura damnata, ut nihil eorum quae ratio pra accipiant, una cum ceteris privari masculo appetitu?*

P. 441, 2 τίς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν ἀνέχεσθαι δύναιτο ἐξ ἐωθ γυναικὸς ὠραιομένης ἐπικλήτοις σοφίσμασι. Longe rec quidam libri ὠραιζομένης (l. ὠραζομένης); huc enim, non superiora, pertinet ἐξ ἐωθινοῦ, quae Graecis usitatissima verum structura pro γυναικὸς ἐξ ἐωθινοῦ ὠραζομένης fraudi librariis.

Cap. 39 εἰ γοῦν ἀπὸ τῆς νυκτέρου κοίτης πρὸς ὄρθρον ἂν τις ἀνισαμένης γυναικας, αἰσχίῳ νομίσει θηρίων κτέ. Aut dele cum Dindorfio, aut transpone ante νομίσει, mutatum νομίσειε, ut simul vitiosa forma futuri liberemur.

P. 445 locus misere corruptus. Ope codicis, qui pro διημεναι habet διηγώμεθα, partim corrigendum conieci: ἀπογεύοι (Τί δὲ) νύκτας ἐπὶ τούτοις διηγώμεθα καὶ τοὺς ἐτερόχρω (?) ὕπνους καὶ θηλύτητος (?) εὐνὴν γέμουσαν, ἀφ' ἧς ἀνέκαστος εὐθὺς λουτροῦ χρεῖός ἐστιν; Hoc enim perspicuum est de misera nocte, quae viro transigenda sit cum uxore pro voracitatem stomacho et alvo laboranti. Sed restant quae corrupta, nec verum invenit is qui cl. Aleiphronis loco reposuit ἐνερόχρωτας.

Pag. 448, 11 sq. πάλιν γὰρ αὐτῷ διδάσκαλοι καὶ παιῶνων αἰνιττόμεναι καὶ ἐπιμελούμεναι μνήμαι κτέ. Quia ἐπιμελουμένη μνήμη nemo facile dicat, sed quia e praeg participio perspicuum fit agi de obscura et aenigmatica veterum memoria, quae magistrorum indigeat explicatione solutione, estque de solvendis griphis et aenigmatibus solle verbum ἐπιλύειν, non dubito quin corrigendum sit ἐπιμεναι.

In extr. cap. 45 pro ἐπίφθονον rectissime vett. edd. ha ἐπὶ χρόνον, aliquantisper.

P. 453 extr. ὡς' ἔγωγ' ἂν εὐξαίμην, εἴπερ ἦν ἐν δυν. γενέσθαι Θηραμένης — ἵνα — βαδίζοιτε. Syntaxis post εὐξάμην — ἐβξδίζετε. Vid. supra ad cap. 31. 5.

P. 455, 3 supple: ὅτι (τῷ) δυσχερεστέρω μέρει κτέ.

IMAGIN. c. 2 med. οὐδὲ τοῦνομα ἐπύθου σύγε ἥτις καλοῖτο.
L. ὅτι.

C. 4, 10 suppleatur ἐν (τῷ) ἱερῷ. Contra ib. 15 articulus abundat in his ἢ πάντων γ' ἂν — [δ] ῥαθυμότατος ἦν.

C. 6, 2 τῆς ἐκ Κνίδου [ἡκούσης] μόνον τὴν κεφαλὴν λαβὼν. Deleto participio, intellige τῆς Κνιδίας (sc. Ἀφροδίτης), ut mox memoratur ἡ ἐν κήποις et ἡ Λημνία. Infra cap. extr. est κατὰ ἢ ἐν Κνίδω.

P. 465, 8 verba κινδυνεύει — προσδεῖ Lucini esse iam Heusius perspexit. Mox requiro ἡ παρακαλέσω μεν pro παρακάλεσται μεν, ut propter praegressum optativum, cuius alia ratio est, librarii scripsisse videntur pro necessario coniunctivo habitativo.

P. 466 extr. Θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὃ Λυκῖνε, φῆς καὶ διιπεῖς ὡς ἀληθῶς [οἶόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο]. Deleatur antiquum scholium. Cf. Icarom. 2, 4 ubi recte Cobetus deleuit erba ἐξ οὐρανοῦ. Insuper quia poeticum vocabulum διιπετής de aviis proprium est, corrigam διοπετές, quod usurpari solet e vetustis illis simulacris quae ex coelo decidiasse credebantur.

C. 10, 5 responsi ratio postulat: Νῆ Δία, καὶ τρατιώτας (γέ) νας. Vs. 14 recte διατίθεται omnes libri praeter B, unde Iac. cepit soloecum διατίθειμαι.

Cap. 11 prop. fin. τοιαύτας πολλὰς ἰδεῖν ἔνεστιν. Rectius d. M ἔστιν, ut legitur Toxar. 5, 4 et ubi non?

P. 471, 8 ὡς καὶ παυσαμένης ἔναυλον εἶναι τὴν βοὴν κτέ. absurde dictum de τόνῳ φθέγγματος, οἷος γένοιτ' ἂν παιδί μῆπω λάσκοντι, ἡδὺς καὶ προσηγῆς καὶ πρῶως παραδιδόμενος ἐς τὴν ἀκοήν. onieci τὴν φθογγὴν vel τὴν φωνήν.

P. 474 extr. τῷ ἀνὰ τὸν Κιθαιρῶνα μεταξὺ βουκολοῦντι [καὶ] θαρίζειν μελετῶντι. Deleatur copula, ut sensus sit: ὁς μετὰ βουκολῶν κιθαρίζειν ἐμελέτα. Duo participia, quorum alterum ex altero pendet, raro intacta effugiunt librariorum manus.

P. 475, 6 sq. αἱ ἄλλαι ἔν τι ἐκάστη ἐπισαμένη. Malim ἐπιμέναι.

Cap. 20, 3 τὴν σάφρονα καὶ τὴν περίφρονα ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου γράμμεν. Quia agitur de eadem Penelope, locus non est errato articulo, sed quoniam Homerus nusquam Penelopen

σάφρονα vocavit, et libri variant inter hanc formam et vulgarem σάφρονα, gravis me tenet suspitio verba τὴν σάφρονα καὶ e glossemate ad περίφρονα nata esse.

P. 480, 8 οἱ Ἰκαροὶ male receptum ex A. Vel sine libris rescribendum fuerat quod paene omnes exhibent ὁ Ἰκαρος.

PRO IMAGIN. cap. 2 init. μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι κτέ. Neglexerunt commentatores afferre notum locum Thuc. II, 35, quem Lucianus hic expressit.

Cap. 3, 5 προσωπεῖον — ἐπιθείη. Leg. περιθείη, ut mox recte sequitur περιαιρετῶ ὄντι, non ἀφαιρετῶ.

Cap. 7, 5 ἡρώιναις. Hic et ubique scripserim ἡρώιναις.

Cap. 10 extr. μὴ καὶ ἐπισομίση. Ut haec vidi, conieci ἐπὶ σόμ᾽ ὥση, cl. Iliad. XVI 410; mox vero coniecturam me fefellisse animadverti lecto loco Calumn. 12. Consolatur tamen quod nunc video magnum Valckenaerium quondam in eundem incidisse errorem. Revera ἐπισομίζειν, quod antiquis est ἐπιβυνεῖν τὸ σόμα, a Luciano hic illic usurpatur pro ἐμποδίζειν, ἐπικαλύειν.

Cap. 14, 7 εἰ μεταρρυθμιεῖς τὸν λόγον ἤδη διαδεδομένον. Malim ἐκδεδομένον, editum. Illud de sparse rumore dici assolet.

Cap. 17, 23 τὸ γὰρ μὴ προσαρμόζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων. Expectabam aut verbum medium προσαρμόζεσθαι, aut additum σχυτῆ, quod facile ante τὰ τοιαῦτα excidere potuit.

P. 500, 10 ἵππον ἐπαινέσαι θέλων φύσει κοῦφον ὦν ἴσμεν ζώων καὶδρομικόν. Propter verba ὦν — ζώων expectes superlativos.

P. 501, 2 suppl. περὶ τῆς (τοῦ) συβάτου κκλύβης.

C. 24, 5 ἀναβιβάζομαι. L. ἀναβιβῶμαι.

TOXAR. cap. 4, 2 ἐπεὶ — πολλοὺς ἄν σοι θειότερους ἐκείνων ἀποδείξαμι τοὺς ἐμπόρους καὶ μάλιστα τοὺς Φοίνικας αὐτῶν. Nec αὐτῶν additum placet, nec ferri posse videtur quod ex M substituit Dindorfius αὐτούς. Facilius feram αὐτῶν ἐκείνων, transposito pronomine, quod tamen fortasse potius delendum est.

C. 7 prope init. suppl. μέχρι μὲν (ἄν) κατ' οὖρον ὁ πλοῦς ἢ (pro εἴη), et deinde ἦν (pro εἰ) δέ τι καὶ μικρὸν ἀντιπνεύσῃ, deleto cum Dindorfio altero τι.

P. 516 ὑμεῖς γάρ μοι δοκεῖτε τοὺς μὲν περὶ Φιλίας λόγους ἀμικνόν ἄλλων ἂν εἰπεῖν [δύνασθαι]. Ultimam vocem reddas interpretibus.

Cap. 10 prope fin. ἀποτμηθῆναι τὴν δεξιάν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς ἐπιτίμιόν ἐστιν. Permire dictum. Legerim ὅπερ ἐπὶ τῆς Σκυθικῆς κτέ. Praepositio facile excidit post ὅπερ.

Cap. 12 init. ὁπόσον οἶόν τε ἦν δι' ἀκριβείας ἐκπυθόμενος ἰμῖν. Loci ratio postulat Aoristum ἐκπυθόμενος.

C. 12, 17 ἐντιμότερον εἶχε τῶν κολάκων. Malim ἦγε, dicitur enim noto usu ἀγειν ἐντιμον et ἐν τιμῇ τινα.

P. 520, 11 suspectum est Χαρίκλεια sine causa repetitum.

C. 15, 8 ἐκέχρητο. Non *usa fuerat*, sed *utebatur*, itaque legendum ἐχρήτο.

P. 526, 3 Γύκρον [νῆσον τῶν Κυκλάδων]. Numquam Gyarus melior erat hominibus quam qua aetate scribebat Lucianus, qui pro lectores non monuit, ut opinor, Gyarum esse ex Cycladiis non magis quam Iuvenalis Sat. I 72, cum caneret notum illud

*aude aliquid brevibus Gyaris et carcere dignum,
si vis esse aliquis.*

Cap. 18, 12 ἐν τῇ νήσῳ quod post αὐτοῦ abundat, abesse malim. Ib. 17 καὶ εἴθε — ἔλεγε, ἵνα ἀπιστεῖν [ἂν] ἐδυνάμην. Syntaxis expungi iubet particulam conditionalem; quam librarii huiusmodi sententia saepe interpolant.

Cap. 21, 6 ἃ ποτε εἶδες τῆς νυκτός. Praestiterit τότε.

C. 22, extr. supple: εἴπερ (αὐτὸ) ἀποτίσουσιν Εὐδαμίδῃ.

C. 26. 3 καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν [τῷ recte pars libr. om.] ἱματι καλῶν [ἢ αἰσχυρῶν] καὶ πλούτου καὶ δόξης. Suspecta habeo clusa. Mox vs. 7 πλὴν ἤδη γε τούτων οὕτως αὐτὸν ἡμείψατο καὶ] ἢ τύχη. Copulam recte om. A. Tum in verbis καὶ πρῶτον ἐπεὶ ἀράμενος εἰσεκόμισεν ὁ πατήρ εἰς τὸ βουλευτήριον νομβυλὰ ὁ πατήρ, quibus incerta est in codd. sedes, recte abesse sterant.

C. 27 init. καὶ μοι δοκῶ οὐκ ἄλλον ἐρεῖν Δημητρίου τοῦ Σουνιώως ἐπιλαθόμενος. Suspicionem non vacat participium, quo omisso metivus pendet ab ἄλλον, non aliter quam infra cap. 53 prope init. παῦε — ἄλλον με ποιοῦν σεαυτοῦ.

C. 28, 5 l. κηρύκειον pro κηρύκιον.

C. 29, 11 κατακεκλεισμένα. Non spernenda antiqua perfecti forma sine Σ quam hic servavit optimus liber B.

C. 29 extr. ἀφόρητα οἷον ἀνδρὶ ἐκείνων ἀήθει. Unice intelligi potest οἷον, i. e. ἄτε, quod est in uno codice A.

P. 543, 4 ὄχετο [ἀπιὼν] εἰς τὴν Ἰνδικήν. Recte participium abest a B, quia nudum verbum οἴχεσθαι de longinquis itineribus saepe dicitur.

C. 35 extr. εἴ τις παρέσχεν ἑαυτὸν δεδυσμένον. Recte Α δεδυσμένον.

C. 36, 9 χειμῶνος γὰρ δεήσει σοὶ κτέ. Nullam habet pronomen emphasin, ideoque caret accentu. In extr. cap. malim ὡς βεβαιότατας συντιθέμεθα τὰς φιλίας pro βεβαιότατα, quia de modo, quo Scythae amicitias iungerent, in cap. seq. ita agit, ut nondum eam rem hic tetigisse videatur.

C. 37 ὡς μὴ διαμαρτάνοιμεν τῆς φιλίας μηδ' ἀπόβλητοι δέξωμεν εἶναι. Utrobique eundem modum requiro, incertius tamen uter sit restituendus. Quod enim *Plut. et Luc.* p. 88 contendebar ὡς finale a Luciano cum solo optativo iungi, sive praecedat praesens sive praeteritum, id calidius dixi, licet revera coniunctivus etiam praegresso praesenti optativo est longe longoque rarior.

Cap. 38, 8 οὐδὲν ψεῦδος ἐρῶ περὶ τῶν φίλων τῶν Σκυθικῶν. Alii libri τῶν Σκυθῶν. Fortasse neutrum genuinum est.

P. 548, 3 καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακίδας καὶ τὰς γυναῖκας. Qui recte in participio haesit Madvigius minus recte reponebat ὑβρίζόν τε τὰς κτέ., cum deberet ὑβρίζον τὰς τε π. κ. τ. γ. Pag. extr. εἰ βούλει δέ, ἐμὲ ἀπὸ τούτου λαβὼν κατάχρησαι [πρὸς] ὅτι σοὶ φίλον oratio Graeca erit deleta praepositione, tum vero leg. οὐδὲν, ἔφη, δεῖ ὅλως (pro ὅλον) κατέχεσθαι σε.

C. 41, 4 supple ἄλλ' ὅτι (ἔτι) ἦν παρ' ἡμῖν ἡ ἀγαθὴ γνώμη. Ib. 11 οὐκέτι ἠνέσχετο βλέπειν. Immo βλέπων.

C. 42, 2 εἰ καὶ ἄλλους σοὶ δέκα δοίη τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμήσασθαι ἀνωμότους. Lege ἀνωμότω, iungendum cum σοι, iniurato tibi.

Cap. 44, 10 suspectum tam brevi intervallo iteratum vocabulum ἤδη. Mox 12 καὶ δὴ καὶ τότε ἔτυχον — πολλοὶ μνηστῆρες παρόντες βασιλεῖς καὶ βασιλέων παῖδες [καὶ] Τιγρπατάτης [ἦν] ἰ

Λέγων δυνάσης καὶ Ἀδύρμαχος κτέ. Sententia male composita, nisi aut inclusa deleveris aut suppleveris: καὶ (γὰρ) Τιγραπάτης (παρ)ῆν κτέ.

C. 45, 1 πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν νόμον σπεισάντων καὶ αἰτησάντων κτέ. Transposuerim αἰτησάντων καὶ σπεισάντων, nisi forte verba καὶ αἰτησάντων sunt insiticia. Ad locutionem αἰτῆσαι φιάλην cf. de merc. cond. 17 et Navig. 23, quem locum tentare non debueram Plut. et Luc. p. 88. Mox vs. 9 malim ἡπίστατο γὰρ πένητα (δντα) τὸν Ἀρσακόμαν.

C. 47, 1 Πῶς οὖν — χρησόμεθα τοῖς παροῦσι; Malim χρησόμεθα; Vs. 10 μάλισα δ' εἰ καθίζοιο ἐπὶ τῆς βύρσης [τοῦ βόδς]. In Scythae ore ultima duo vocabula inepta sunt, et cap. 43, 10, 14, 17 et 50, 5, 8 recte omittuntur. Interpolata credo ex iis quae deinde leguntur et iterum c. 48 init. a magistrallis adscripta esse, ubi brevi post verba βοῦν ἱερεύσας τὰ μὲν κρέα κατακύψας ἤψησεν legimus: παρακειμένων δὲ τῶν κρεῶν [τοῦ βόδς]. Quasi scriptor vereretur ne lectores intelligerent κρεῶν ἀρνείων scilicet. Sequitur c. I. 47 ἔδοξε ταῦτα καὶ ὁ μὲν ἐχώρει ὡς ἔχεν [εὐθύς] ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου. Hoc aliisque locis hauscio an εὐθύς sit glossema notae formulae ὡς εἶχεν. Recte v. c. abest infra cap. 58, sed rursus apparet c. 30, 4.

C. 49, 5 Οἱ μὲν Σκύθαι — τὰ κοινὰ ταῦτα καὶ [τὰ] καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι. Male repetitur articulus, quem semel positum videbis in Iov. trag. 50, sed vitiose repetitum ibidem 13 init. Vs. 7 τοῦ τραχῶνος. Vocabulum Luciano, ut videtur, proprium, fortasse ex usu popularium. Quippe Syriae pars montuosa ὁ Τραχῶν audiebat sive ἡ Τραχωνίτις.

P. 556 extr. Verba ἔφασαν et ὑπέστησαν melius abessent, ut tres infinitivi ὑποτελεῖν et δάσειν et χειρώσεσθαι (sic enim l. pro Aoristo) penderent ab eodem verbo ὑπισχνούμενοι.

C. 59 extr. τὸν μισθὸν λαβὼν [τὰς μυρίας]. Dele emblemata.

P. 564, 11 verba ἀπὸ τοῦ τραύματος nimis otiosa hic repetita videntur e vs. 6.

P. 566, 3 ἀλλ' οἶσθ' ὁ δράσομεν. L. δράσωμεν.

P. 567, 8 abesse malim ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

LUCRUS, C. 2, 5 σὺ δὲ τίς ἢ τί βουλόμενος πυνθάνει; scribendi usus suadet: σὺ δὲ τίς ὦν καὶ τί βουλόμενος πυνθάνει; Quia tamen Lucius non respondet, quis sit, fieri potest ut τίς

et τί sint variae lectiones, et corrigendum sit: σὺ δὲ τί βουλόμενος πυνθάνει;

Vs. 10 ἔτυχε δ' ἐν ἀρχῇ δεῖπνου ὦν — καὶ τράπεζα μηδὲν ἔχουσα παρέκειτο. Iure mireris in coenae initio mensam vacuum, nisi forte hyperbolice ita scriptum putas ad significandam hominis avaritiam. Cf. cap. 1 extr. et cap. 4 post med. Sed enim φιλάργυροι non sunt continuo sordidi et magnifici Lucius ipso teste ab homine accipitur, et unde quaeso cap 3 med. subito illa τὸ δεῖπνον οὐ σφόδρα λιτόν? Id igitur au quo tempore Lucius lavabatur paratum sit necesse est, aut sup scriptor dederat: καὶ τράπεζα μηδὲν (πω) ἔχουσα παρέκειτο. Nemp cum primum L. intrabat Hipparchus cum uxore coenaturus iam accubuerat, sed servula nondum, ut videtur, cibos mensae im posuerat. In usu τοῦ μηδὲν pro οὐδὲν in hoc scriptore, qui cum Luciano nihil habet commune, non haerendum est.

P. 570, 2 πέμπει παρ' ἐμοί. L. ἐμὲ, sive ita legitur (nam dubitari videtur) in C., sive non legitur. Recte sic IV ed. Basil

P. 571 extr. Ποῖ δέ, ἔφη, καὶ κατὰγει; παρ' Ἰππάρχῳ. T: Φιλαργύρῳ; [ἔφη]. Μηδαμῶς [εἶπον], ὦ μῆτερ, τοῦτο εἶπες λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμὲ ὥς καὶ ἐγκαλέσαι ἂν τις τῇ τρυφῇ. Non errore factum puto ut cod. F omiserit inclusa, prorsus ut omnes libri conspirant in omitiendo εἶπε post Ἰππάρχῳ. Vividiorem enim illa omissio reddit orationem Deinde non diffiteor me abesse malle verba τοῦτο εἶπες pro μηδαμῶς, quod elliptice usurpari solere constat. Tandem pra stiterit: ὥς καὶ ἐγκαλέσαι τις τ. τ.

C. 6, 14 supple ταῦτα (τὰ) φαῦλα ἐδώδιμα. Vs. 19 suspic ἐμπρησμῶ ἔφηκας pro ἐπέθεικας.

P. 575, 7 supple (συγ)καθευδήσῃ.

Cap. 9, 3 del. ἐνθεν repetitum e vs. praegresso.

P. 579, 7 αὐτὴ μαγγάνευσον, ὥς φανῆναι μοι ἄλλην ἐἰς ἄλλης ὀψιν. Quia sermo est de formae mutatione, quam ipsa Palaestram subire vult Lucius, multo simplicius scriberetur ἄλλῃ ἐξ ἄλλης, deleto ὀψιν, quod cum nominativus de more in accusativum mutatus esset, aliena manu adscriptum esse suspic

Cap. 15, 2 dele turpe emblemata ἐκεῖνος δ' Λούκιος.

P. 484, 4 ἐγὼ δ' ἀνυπόδητος ἀσυνήθης ἀπιδὼν κτέ. Ἰ ἀσυνήθως ἰδὼν?

Cap. 17, 4 ὥς ἐς τὴν τότε καὶ ἔμεινα ὄνος. Quid haec verba hic faciant, non satis intelligo. An est lectoris observatio marginalis?

P. 587, 3 acute Courierius (σὺν) ἡμῖν ὄνῳ pro ἡμῖν ὄνῳ. Cf. 15 et 16. Mihi in mentem venerat (ἀλ)ηθῖνῳ ὄνῳ, cl. 15 et 34 extr.

C. 22 οἱ δὲ [οὕτως] ὡς εἶχον ἀναστάντες καὶ ὀπλισάμενοι — ἡλευνον. Vocem inclusam abesse malim.

P. 591, 14 καὶ δρόμῳ ἐξίῳν ἀπῆειν. An ἔξω?

P. 591 extr. optime libri: ἡ δὲ προσελθοῦσα καὶ ἰδοῦσα γραῦν Δίρκην ἐξ ὄνου ἡμμένην, in quibus verbis noto usu comparatio fit per appositionem sine ὡς. Vide v.c. De morte Peregrin. cap. 21 med. Iniuria Gesnerus pro Δίρκην dedit δίκην Δίρκης, quod recepit Iacobitzius. Quod in libris quibusdam est δίκην mera est nominis proprii corruptela.

Cap. 24, 9 περὶ τοῦ ποδὸς [καὶ] τοῦ τραύματος. Dele copulam. Contra p. 593, 6 supple: ἔλκος (ἐν) τῷ μηρῷ. Mox v.v. 10 verba ὡς ἦν ἐν τῷ δεσμῷ delenda videntur. Vertunt: una cum resti. At cur restim simul abicerent, cum praesertim anus soluta esset? Adscripserat ista glossator ad ἀπολύσαντες et voluit significare: quippe vincula erat.

P. 594, 7 θάνατον — ἐξεύρωμεν — ὅσις αὐτὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φυλάξας ὑστερον ἀπολεῖ. Suspicio χρονίῳ (s. χρονίᾳ) βασάνῳ. Mox vs. 12 transpone: τοῦτον — ἀνατέμωμεν καὶ ἐκ τῆς γαστρὸς τὰ μὲν ἐγκατα πάντα ἔξω βάλλωμεν pro ἐκ τῆς γαστρὸς καὶ. Sequitur: τὴν παρθένον τῷ ὄνῳ ἐγκατοικίσωμεν τὴν μὲν κεφαλὴν ἔξω [τοῦ ὄνου?] πρόχειρον. An προέχουσας? Deinde l. ὡς ἂν μὴ εὐθὺς ἀποπνιγῇ (pro — γείῃ) — ὡς ἂν — ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω τούτῳ (pro ταῦτα) τοῖς γυψί, καινῶς τοῦτο ἐσκευασμένον ἄρισον, nisi forte ταῦτα abiciendum est.

P. 596, 5 κατηρώμην τὴν Παλαίσραν — μεταθεῖσαν. Ipsius fortasse scriptoris culpa accusativus legitur pro dativo, quem hoc verbum regit, et eadem est mox dubitatio in verbis ταῖς ἵπποις ἐπιβήσεται, ubi τὰς ἵππους requirit bona graecitas, quia verbum positum est pro ὀχεύειν. Tum supple: καὶ αὕτη ἀκαιοτάτη (ἂν) ἀμοιβή ἐδόκει τότε, εἰ ἦν κτέ. In extr. cap. τὴν ἀγέλην glossatoris esse puto. In toto corpore librorum Lucianeorum nullus est qui tot scatet lectorum additamentis quot

Asinus, unde suspiceris hunc libellum propter portentosum et spurcum argumentum eximie placuisse antiquis et assidue lectitatum esse. Compluria emblemata iam notavi in *Plut. et Luc.* p. 78, sed alia restant.

C. 28 leg. τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μεγαπόλει pro Μεγαπόλῃ. Cf. Καλλιπόλις. Ib. 15 αἰ γάρ με μοιχὸν ὑποπτεύοντες [τῶν ἱππῶν τῶν αὐτῶν γυναικῶν ἐδίωκον. Emblemata pessumdedit loci leporem

C. 29, 8 ἀλλὰ τῷ (l. τῷ) ὄζους πυκνοὺς ἔχοντι — αἰ ἐπαιεῖς ταῦτὸ τοῦ μηροῦ ὥς ἀνέφκτό μοι κατ' ἐκεῖνο [ὁ μηρὸς τι βᾶβδω]. Deleantur inclusa.

C. 30, 10 ἀπεκρέμα. Bonus codex ἀπεκρίμνα. Cf. sup. p. 593, 9 κρημνῆ αὐτὴν, ubi deteriores libri κρεμῆ. Quod attinet ad formam κριμνᾶν, quae non ita raro in codicibus reperitur, eam non possum non habere pro genuina. Quippe ut ἐκεραυνῶναι fit κερνᾶναι, ex πεταννῶναι πιτνᾶναι, ex σκεδαννῶναι ακιδνᾶναι, ex πέλειν πιλνᾶναι, ita ἀκεμαννῶναι ductum esse κριμνᾶναι potius quam κρημνᾶναι veri videtur simillimum. Vs. sq. mire dictum ἀπιόντος τὴν ὁδὸν pro ἀνύοντος. Cf. 34 extr.

P. 600 extr. καὶ οὕτω λοιπὸν ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τῇ ὁδοῦ τὸ ἐπίλοιπον. Vitiose dictum, sed fortasse culpa scriptoris quem satis mirari non possum a quibusdam vel hodie habere pro Luciano.

C. 32 2 Φορτίον ἀδρὸν ἐπιθεῖς [ἐκ] τῶν ξύλων. Praep. nata est dittographia e praegresso ΕΙC. In extr. cap. vix recte scribitur ἡμύναν (cf. P. et L. p. 82) τῇ γυναικὶ [ἐς] τὸ μὴ διασπασθῆναι. An vocula ἐς delenda est?

C. 33, 5 supple ἦν (τις) ἔρηται.

C. 34, 6 αὐτοὺς recte om. cod. Δ et edd. ant. Vs. seq. suspecta sunt verba καὶ θανάτου, pro quibus in aliis codd. et καὶ τοῦ θανάτου. In extr. cap. offendit verborum ordo: ἐρχόμεθ ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας Βέροιαν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον, nam nomen proprium aut post ἐς aut post πολυάνθρωπον legitimus occupabit locum.

P. 604, 3 τὸν δεσπότην. Dele articulum.

C. 36, 8 expunge τὸν δοῦλον.

C. 38, 4 ὅσα συνήθη καὶ φίλα (pessime Φίλια ed. Jac.) τοῖς τοῖς ἀνοσίοις κιναιδοῖς [ἦν]. Ambigo corrigamne τοῖς οὕτως: deleam ἀνοσίοις, ut glossema. Vid. infra ad Iov. trag. 9,

Deinde vide an corrigendum sit: ἐγὼ δὲ ὑπεραλγῆσας ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ μεταβολῇ καὶ (οἷς) μέχρι νῦν ἀνέχομαι κακοῖς (pro κακῶν) κτέ. Possis etiam: — μεταβολῇ, Μέχρι (τοῦ τῶν) νῦν διέχωμαι κακῶν, ἀναβοῆσαι, ὦ Ζεῦ σχέτλιε; ἠθέλησα, delete καί, pro quo pars codd. habet ὅτι, ante μέχρι.

P. 606 extr. l. δλίγου (pro δλίγον) ἐδέησαν.

Cap. 39, 6 ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποσάς. An εὐθις? Vs. 14 l. πιθόμενος pro πειθόμενος et ex aliquot libris καὶ σκευάσας pro καὶ κατασκευάσας, quod de praeparandis cibis non dicitur.

C. 40, 3 τὸν ἰμάντα ᾧ διηγόμην. L. ᾧ δὴ ἡγόμην. Vs. 10 recte pars librorum εἰς ἔσχατον — κίνδυνον pro κινδύνου.

C. 42, 14 πολλάκις παθὼν. Immo μαθὼν cum TΔ.

C. 44, 9 λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ. An λίθοις τοῖς?

C. 45, 7 ἄνω videtur glossema. Paulo ante vs. 3 verba τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ potius expungam quam cum Courierio mutem in τ.ε. τοῦ Φόνου.

C. 46 v. fin. cum praesertim omnes boni codd. omittant verbum ἤμην (i. e. ἦν), locum sic constituerim: ἐπεὶ δὲ καὶ τέλειον αὐτῶν καταγνοὺς ἄγνοϊαν, τὰς καλλίστας τῶν μερίδων καὶ ἄλλα πολλὰ κατέτρωγον, (pro .) καὶ ἤσθοντο ἤδη τῆς ζημίας, τὰ μὲν πρῶτα ἄμφω ὑποκτον ἐς ἀλλήλους ἔβλεπον κτέ., delete ἐπειδὴ καὶ ἤσθοντο.

C. 47, 1 ἐγὼ δὲ βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ. An ἦγον?

P. 615, 6 τῆς θύρας ob sedem quoque suspectum.

C. 49, 5 ἐξελαύνομεν ἔωθεν. Recte οὖν addit Δ. Insuper malim ἐξελαύνομεν ob sequens imperfectum.

C. 51 v. fin. καὶ αὐτὴ εἶπετο τὸ Φεῦγον. Ambigo sitne scribendum (πρὸς) τὸ Φεῦγον an, delete articulo, Φεύγοντι.

P. 620, 3 an (ἐκάτης) τῆς νυκτός? Tum necessarium puto: ἰδὲ ἄμα μὲν πλουσιώτερος ἐκ τῶν ἐμῶν γεννησόμενος (pro γενόμενος) καὶ τῷ δεσπότῃ (τι) καινότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδειξόμενος κατακλείει κτέ.

P. 621, 3 dele ἀπὸ.

C. 54, 5 sq. ἀπανθιζόμενος [ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀνθέων] τὰ ῥόδα πτέπινον. Insiticia videntur inclusa, saltem duo ultima vocacula. In cap. extr. soloece editur ἔς' [ἀν] αὐτοὺς πείσταιμι. Vocula nata videtur e sequenti syllaba.

P. 623, 5 καὶ τοῦ δίφρου ἀναπηδήσας. An καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκ τ. δ.?

IUPIT. CONFUT. 1 med. recte multi codd. εἰ ἀληθῆ ἐστιν ἃ — Μοιρῶν ἐκεῖνοι.

C. 3, 4 καὶ ante μηδὲν bene omittunt multi codd. Pessime mox c. 4, 1 Iac. ex A C recepit negationem μή, quae nisi originem debet praegresso ἦν, possis forsitan: Ἦν δὲ πρότερον κτέ.

C. 8, 8 verba καὶ πυρίτης vereor ne hic et De Sacrific. 6 nata sint e glossemate adiectivi βάναισος. Nusquam enim alibi πυρίτης de homine dictum repperi. Est autem βαναισία interprete Hesychio πᾶσα τέχνη διὰ πυρός.

C. 11, 6 deletο ἐσε, ex praegresso ἂν εἶεν cogita ἂν εἴητε. Illud fortasse adscriptum est e vs. 13.

C. 15, 7 καὶ, natum e sequenti syllaba ante κεραυνῶ, dele cum multis codicibus.

IUPIT. TRAG. c. 2, 6 suppleas: εἰκὸς γοῦν ἦτοι Δανάην τινὰ ἢ Σεμέλην ἢ Εὐρώπην αὖθις εὐρόντα σε ἀνιᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, εἶτα βουλευέσθαι (γενέσθαι) ταῦρον ἢ σάτυρον (,) ἢ χρυσὸν γενόμενον βυῆναι διὰ τοῦ ὀρέφου εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀγαπωμένης κτέ., nisi forte putas taurum aut satyrum posse fluere.

C. 5, 9 κάμοι ταῦτα ξυνδοκεῖ ἄπερ καὶ τούτῳ. L. ταῦτά.

P. 648, 4 ὅπως [ἀξιῶ];

P. 649, 12 παρ' ἀκνίσοισι pro παρὰ κνίσῃσιν emendat Cobetus, cuius emendationem nunc confirmat Marc. 434 ex mea collatione, quam fide dignam esse tempus confirmaturum esse confido.

C. 7, 9 post ἔσαι ταῦτα abesse malim verba καὶ καθεδούνταις ὡς προσήκει, quae olent interpretem. Aliud emblemata pessumdedit sententiam in extremis huius capituli verbis: μανθάνω ὅτι πλουτίνδην κελεύεις ἀλλὰ μὴ ἀριστίνδην καθίζειν [καὶ ἀπὸ τιμημάτων], siquidem ἀπὸ τιμημάτων longe aliud est quam ἀριστίνδην, sed plane idem quod πλουτίνδην.

C. 9, 8 τηλικαύτην [χρυσῇν]. Abice turpe interpretamentum et vid. supra ad Lucium 33, 4.

P. 653, 2 sq. glossema videtur τὴν Ἀφροδίτην.

C. 12, 9 ἐνθ' ἂν ἐθέλοι soloecum. Recte pars librorum habet coniunctivum. Cap. 13, 2. Vid. ad Toxar. 49.

P. 693, 3 [τὰ] σωτήρια. Dele articulum.

C. 16, 1 ἐν τῷ ὑπαίθρῳ. Rectius alii codd. ὑπαίθρῳ.

C. 17, 8 suppleverim: καὶ ὑπερεμάχει καὶ (ὑπερ)ηγανάνκτω. Iratum fuisse hominem supra iam dixerat Lucianus. Hic addenda fuit notio *postquam vicem*.

P. 662, 8 περιμένειν εἴ τι καὶ Τιμοκλῆς αὐρίον ἐρεῖ. Cod. F. ἢ. An ὅτι, cl. cap. 14, 3?

P. 666, 2 malim: ὡς ἐξετάσαι (οἷ)τινες αὐτῶν οἱ Φαῦλοι καὶ (pro ἧ) οἱ χρηστοὶ εἰσιν. Cf. 49, 4 ἡγνόησεν οἷτινες οἱ χρηστοὶ οἷτινες οἱ Φαῦλοι. Vs. 8 supple καὶ (τὸν) Κερκυόνα, aut dele articulum ante Πιτυοκάμπτην cum cod. F.

P. 667, 2 ὁ Ζεὺς videtur emblemata.

C. 27 extr. πολλὴν ποιῆσθαι τὴν πρόνοιαν ὡς ξυνήσουσιν οἱ καύοντες. Malim ὅπως, quod cum curandi verbis Atticorum exemplo iungere solet noster.

P. 679, 8 Κυναιγείρω. Absurda haec nominis forma ubique edat genuinae Κυνεγείρω.

P. 679 extr. Καὶ μάλιστα. Ante superlativum locus non est oculae intensivae, quae aut invecta est e proximo versu, aut corrigendum καὶ μάλα (i. e. μάλιστα) cum libris quibusdam.

P. 680, 8 ἐς τὸν ἄδην ἄπειμι. Rectius alii libri εἰς Ἀΐδου, ad post ἄπειμι. Fortasse neutrum est genuinum, sed fluxit utrumque ex interpretamento verborum: ἄπειμι ὅπου με γυμνὸν ὁ τέξων ἔχοντα κἂν τὰ εἰδῶλα φοβήσεται, i. e. ἐνταῦθ' ὅπου κτέ. Iox pag. extr. et infra 51, 3 ex aliis codd. Φασὶν reponatur το Φησὶν, quod in citandis proverbii non melius mihi videtur nam si Latine dicas ait pro aiunt.

P. 681 malim λέγε δὴ pro ἧδη.

Cap. 33 init. non reperio notatum a commentatoribus Heriagorae versus continere parodiam loci Euripidei Orest. 864 q. Eundem locum πεπαρώδηκεν Alcaeus comicus in *Comoedia* ap. Macrob. Sat. V, 20, cuius verba sic correxi in *idiis criticis ad poet. Scen. Gr.*

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλείστοις (πλεῖστον?) Φέρων

εἰς τὴν ἑορτὴν ὄψον, οἶον εἰκὸς ἦν.

ὁρῶ δ' ἄνωθεν γάργαρα' ἀνθρώπων κυκλῶ.

ὅσον οἶον εἴκοσιν.

Cap. 33 extr. τί οὖν ἔτι [χρῆ] ποιεῖν λοιπόν, κτέ. Qui addidit

χρὴ male λοιπόν habuit pro adverbio. Sententia: *quid aliud faciendum restat?*

Cap. 34, 5 del. ὅτι, quod est in solo A.

Cap. 37 med. καίτοι οὐχ ἑρῶ ἦντιν' ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς — προνοίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἠδύναντο κτέ. Malim ἀπόδειξιν, *demonstrationem*, ut recte legitur c. 38 extr. et c. 39 init.

C. 41 med. l. προσωπεῖα et σωματεῖα tralaticio errore corrupta in πρόσωπα et σώματα. Lucian. epigr. 38, 3:

μὴ τοῖνυν τὸ πρόσωπον ἅπαν ψιμύθῳ κατὰπλάττε,
ὥς προσωπεῖον κούχῃ πρόσωπον ἔχειν.

Iniuria Bekkerus ap. Polluc. II 235 et IV 118, ubi optime olim legebatur σωματεῖον, quo histrionis utebantur, ut πάσσονες εἰς εἰσοράσθαι, recepit σώματιον, *corpuseulum*.

Cap. 46, 2 l. καὶ πολλά (γ'), ὧ Τιμόκλεις.

P. 696 prope fin. ὅπως — Σωκράτης καὶ Ἀριστείδης ἔπλευσε καὶ Φωκίων — ἔχοντες. Aut ἔπλευσαν requiro aut ut transponatur ἔπλευσε post Σωκράτης.

C. 49, 2 ἀλλ' ἔοικας οὐδὲ παύσεσθαι γελῶν. Malim οὐδὲν.

C. 52, 5 ὡς μηκέτι περὶ τούτων ἐρίσοιμεν. Male sic Iac. ex A. Reliqui codd. recte ἐρίζοιμεν. Vs. 9: μοιχεύεις καὶ τὰ μείρακια διαφθείρεις λιχνότατε καὶ ἀναισχυντότατε. An λαγνίστατε!

SOMNIUM s. GALLUS. P. 703, 5 Fritzschius male cum caeteris edidit κώδιον et κκλώδιον sim., etsi graecitatem postulare κώδιον, κακώδιον sim. certum est. Paulo maioris momenti est quod p. 708, 5 Madvigius legendum putat οἶσθα δῆτα, quod δῆτα non iungatur cum imperativis, quae verissima observatio mirifice confirmat crisin Fritzschii, qui secutus Gorlicensem codicem (A) praeterea, mutato δὲ πείθων in δ' ἔπειθεν, e textu exturbavit verba ἴσθι δῆτα.

P. 712, 2 ἀνεργάσι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Non ignorasse Lucianum quam vitiose sic dicatur docet Soloecistae cap. 8, et saepe recte in eius scriptis servata est forma passiva. Cap. 30 extr. et 32 in. ἀνέργε — ἡ θύρα edidit eum ceteris Fritzschius, licet pars librorum recte habeat ἀνέφκται.

P. 715, 11 ἦν δὲ ὃ γε κληθεὶς αὐθις εἶπε ἀφίξεσθαι, ὡς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. Pro altero ΓΕ malim ΕΤ, ἔτ'.

Cap. 14, 12 l. ὁ μόνον μοι δυνατόν ἦν, omisso τότε cum Marc. 424 e collatione mea.

π. 17, 8 sq. deleatur ineptum emblemata ἢ μόνῳ τῷ σώματι.
 Area malim οὐδὲν (pro οὐδὲ) γὰρ ἔδει τούτων.

728, 12 τί δαί; male Fritzschi cum ceteris hanc lectionem praetulit alteri τί δέ; Nam ubi simpliciter pergitur ad non est locus emphaticae voculae δαί; saepe autem nota de ita peccatur a librariis.

733, 8 ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. Graecum est ἄλλο.

736, extr. l. ἄθλιοι pro ἄθλιοι.

737, 4 ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον μὴ πάνυ μετέωρα μηδὲ ἐφρόνησαν ἀλλὰ πρόσγεια [ὥς νοτίζεσθαι τῇ ἄλμῃ τὸν ὥς τὸ πολὺ οὗτοι ἀσφαλῶς διέπτησαν. Ut incertum relinquitur Daedalus ita volans satis tutus fuisset, ipse scriptor verbo πρόσγεια satis declarat se non addidisse verba ὥς ῥόν, quae expungebam nondum gnarus ea omissa esse in ensi. In proximis cum eodem libro γε deleverim post . Solet enim Lucianus veterum more eas voculas alio loco separare.

739, 9 sq. [ἐκ] χρυσίου καὶ ἐλέφαντος ξυνειργασμένος.

praepositione cum cod. Φ e multis codd. recipiatur οὐ. Supra quam dici potest absurdum est hac in re χρυσοῦ. utrumque confundunt librarii.

741, 1 Invito Luciano librarii omisisse videntur post ἐμνονα verba HomERICA ποιμένα λαῶν.

. 25 extr. verba ὁ μὲν γοῦν — κατέλαβεν merito suspecta Bommerbrodtio.

. 27 extr. iniuria in Mnemos. tentavi ὀψοποιόν. Vid. Whii annotationem, qui recte iam edidit ἐπινοεῖτε.

DOMENIPPUS. Prima verba sic constituerim: οὐκοῦν τρισχίλων ἦσαν ἀπὸ γῆς ἑτάδιοι μέχρι πρὸς τὴν σελήνην, ὁ πρῶτος παρθμός· τούντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν ἥλιον ἄνω παρασάγγαι ποιοῦντες, τὸ δ' ἀπὸ τούτου ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γαλῆν τὴν τοῦ Διὸς ἄνοδος, καὶ ταῦτα εὐζώνῳ ἀετῷ, ἡμέρας, ad librorum fidem, nisi quod post καὶ ταῦτα γένοιτο, quod libri agnoscunt praeter G, in cuius margine legit alia manus.

759, 9 Μάλα τινὰς, ὧ Μένιππε, τολμητὰς καὶ θαυματοῦνδρας λέγεις. Probabilior verborum ordo videtur: Μάλα ἄς τινὰς, ὧ Μένιππε, κτέ.

P. 770, 1 malim: τὸν δὲ κυνικὸν Ἡρόφιλον ἐν τῷ (pro ἐν τῇ χαμαιτυπείῳ καθεύδοντα.

P. 771, 14 καὶ ὅτε μὲν ἐς Γετικὴν ἀποβλέψαιμι, πολεμοῦντα ἰώρων ἂν [τοὺς Γέτας], ὅτε δὲ μεταβαίην ἐς τοὺς Σκύθαις πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἦν ἰδεῖν. Deleatur emblemata.

Cap. 19, 8 an θεῖ (εἰς)φέρων, ut opponitur ἐκφέρει?

Vs. 776, 2 ἐπὶ σκηνῆς. Recte Sommerbrodtius ὑπὸ σκηνῆς quod significat *post scenae parietem*.

P. 777, 3 ἀπέκρυπτον pro ἀπέκρυπτεν corrigens, actum Bekkero egi, ut nunc video.

Cap. 31, 1 καίτοι τὸν διατεινόμενον αὐτῶν καὶ βοῶντα κατηγοροῦντα τῶν ἄλλων ἦν ἔρη, σὺ δὲ δὴ κτέ. Parum additur αὐτῶν, quia verba τὸν διατεινόμενον κατηγοροῦντα scriptor singulari numero in genus usurpare videtur de iisdem, qui in praegressis plurali significati sunt. Quare aut αὐτῶν ex 788, 1 errore repetitum videtur, aut potius legendum αὐτὸς *Atqui si ipsum illum, qui —, rogaveris.*

BIS ACCUSAT. p. 804, 4 ἐπιτείνουσαι τὸ φθέγμα πρὸς τὸ ὄθιον. Recte Schol. Voss. τὸν ὄρθιον, scil. νόμον, quod non ellipsi omittitur. Quod in verbis vicinis Madvigius pro ἄμ λέγων probat alteram lectionem *μεγάλα*, in eo procul dubi fallitur, quia eo quem voluit sensu Graecum est μέγα, (μικρὸν) λέγειν, φθέγγεσθαι, φωνεῖν, sim. Longe aliud est λέγειν *μεγάλα*, ut in noto versiculo ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, μὴ μεγάλα λέγεις. Optime autem habet vulgata lectio. *Omnes simul discipuli volentes vocem supra vires intendunt.* Recte idem mox cap. 11 praefert scripturam τὸν Σύρον et τὸν αὐτὸν pro dativis. For erroris est p. 809, 1 τῷ ῥήτορι τῷ Σύρῳ.

Cap. 16, 4 ἀνδράποδον ὃ μόνον εἶχεν εὖνουν καὶ πῖσιν [αὐτῷ]. Suspectum est mihi pronomen. In cap. extr. dubito num Lucianus scripserit βευσάτω. Deor. mar. dial. 12, 1 legitur βυῆναι sic Iup. trag. 2, 8, et Anach. p. 916, 1 libri conspirant διαρρυστα. Quare hic quoque legerim βυήτω.

P. 812, 2 ἥπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ συνυπουργεῖ. Compositum est ἀδόκιμον neque alibi, quod sciam, apud nostrum reperit. Quare placet altera lectio ὑπουργεῖ, (ὨΦΜα), quo verbo saepius Lucianus utitur.

P. 812 extr. τῇ μέθῃ abesse malim post διάβροχος.

P. 816, 3 l. ἀναβιβᾶται.

Cap. 20, 4 πρὸς αὐτὴν, quod praegresso πρὸς ἐκείνην male abundat, expunxerim.

P. 819 extr. malim: πολλὰ (μὲν) διεξιόντας vel περὶ (μὲν) τοῦ καρτερεῖν.

P. 820, 13 καὶ ὁ πόνος ἀληθέσερος αὐτοῦ καθίκετο. Bene Fritschius intellexit sententiam poscere adverbium, sed nihil erat cur coniecturam suam ἀληθεσέρος praeferret cod. M lectioni ἀληθέσων, quae etiam si veteri correctori debeatur aequae lenis est emendatio et magis conveniens usui Luciano.

Cap. 25, 2 frustra Sommerbrodtius τοῦτ' (οὐ) πράξειν; nam τοῦτο πράξειν pertinet ad οὐδὲ — ἀνελήλυθε, non ad solum verbum.

Cap. 28 extr. τὸν Διάλογον abesse malim.

Cap. 30, 4 τὰ κεφάλαια δ' αὐτὰ ἐπιλυσάμενος. Fidem non habeo Fritschio sic Graece recte dici contendenti, requiroque ἀπολυσάμενος.

P. 831, 5 πολλὰ ἔχων (ἔτι) εἰπεῖν potius corrigam quam cum Fritschio πολλὰ (ἔτι) ἔχων εἰπεῖν, quia ante litteras ΕΙΠ facilius ΕΤ perire potuit quam ante ἔχων.

P. 832, 7 malim καὶ (τὸν) κυνισμόν.

DE PARASITO C. I, 12 l. (ῥ)τινος.

P. 836, 13 λέγοιμι post εἰ μὴ suspectum, quo deleto, intellege ἀποκαλοῖν.

P. 839, 2 depravato προῖται nihilo melius est προῶται, quod coniecit Iacobsius, nec magis ferri potest Madvigii coniectura παρίσται, quod dicitur de δόξα, γνώμη, similibus, non de risu. Facilius ferrem προίεται, quod verbum de voce usurpari solitum non male diceretur de risu, licet exemplum desiderem.

P. 842, 6 εἴπερ. Recte F. ἤπερ.

Cap. 12, 5 supple: εἰ δὲ ἔχει, (ἔχει) εἴτε παρ' αὐτοῦ εἴτε παρ' ἄλλου, tum vero vs. 6 expunge interpretamentum τὸ φαγεῖν ἔχει.

Cap. 25 extr. l. προΦερες ἐρα pro προΦερες ἀτη.

P. 857, 10 καὶ συμφωνεῖ ταῦτα [καὶ] παρ' Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις. Dele καί.

P. 860, 10 ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀπορῶ οὕστινας καὶ εὖρης

εἰπεῖν. Madvigius coniciens ἔξειν pro εὕρης non reputavit ἀπορεῖν iungi cum coniunctivo dubitativo. Recte tamen sensit locum corruptum esse. Emendatio incerta. Ne ἀπορεῖν quidem, quod non solet referri ad alienam difficultatem, recte habere videtur. Expectabam tale quid: ἀλλὰ καὶ σφόδρα ποθῶ οὕστινας καὶ ἔρεῖς ἀκούειν, aut deletο εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ποθῶ (ἀκούειν) οὕστινας καὶ ἔρεῖς.

P. 861, 2 pro Διονυσίῳ cod. Marc. 436 habet Λυκεῖον, quod addito articulo substitui vult Cobetus. At quid Aeschini cum Lyceo? Facillime ΑΤΚΕΙΩΙ mero errore nasci potuit ex ΔΙΟΝΤΕΙΩΙ.

Cap. 34, 3 ἦεν εἰς Σικελίαν ἐπὶ τοῦτω. Non venit ea conditione, ea lege, sed eo consilio, itaque ἐπὶ τοῦτο.

P. 862, 1 suppleo: καὶ δειπνήσας πάλιν δλίγας ἡμέρας ὑπ' ἀμαθίας (αὐθις) ἐξέπεσε. Facile post ΑΘΙΑC elabi potuit ΑΤΘΙC. Ni feceris, inepte scriptor hic inter ἀφυῖαν et ἀμαθίαν distinxisse videbitur. Possis tamen etiam transponere πάλιν ante δειπνήσας aut post ἡμέρας.

Cap. 37, 2 recte Solanus pro παρασιτία coniecit παρασιτεῖν, quod vero Struvius pro ὥσπερ reponit οὗσπερ aperte non sufficit, nam et ita dicendum fuerat τοὺς φιλοσόφους et p. 860 dixerat πάμπολλοι. Conieci φιλοσόφους μὲν οὖν, ὥσπερ (εἶπον), παρασιτεῖν σπουδάσαντας ἔδειξα, παράσιτον δ' οὐδεὶς ἔχει φράσαι φιλοσοφεῖν ἐθέλησαντα. Respicit enim ad dicta cap. 31, 4—7.

Cap. 41 extr. Ἄρ' οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γένοιτ' ἂν καὶ ζῶν δπλότης, καλὸς δὲ καὶ εἰ ἀποθάνοι [καλῶς]. Expunxerim ultimam vocem, quia τὸ αἰσχυρῶς ἀποθανεῖν de eiusmodi homine ne cogitari quidem potest.

P. 865, 9 εἶχε. τί ἔτι; Libri A F εἶχεν ἔτι. Verum puto: εἶχεν. τί; οὐχὶ Δημάδης κτέ. Vs. 10 abesse malim nomen Φιλίππου, et 14 articulum ante Ὅτι περὶ δης.

P. 866, 1 ἐντειχίδιοι. An ἐντειχίδι? Vs. 3 l. κορυφαῖος pro κορυφαϊότατος.

Cap. 49 vid. P. et L. p. 84 et insuper γὰρ inserte post ἂν.

C. 51, 4 σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. T. οὐπω ξυνίημι ὅτι τοῦτό πως βούλεται — Π. Οὐκου ἀγορὰν καὶ δικασήρια καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια καὶ κυνηγέσια καὶ συμπόσια ἔγωγε φαίην ἂν πόλεως χωρία; Ne sic quidem intelligo, nisi suppleatur

ἰρηναιῶα) πόλεως χωρία. aut pro πόλεως substituatür ἰρήνης, quod nemo substituet.

Vs. 16 ἐπεὶ τίς ἐν παλαίστρᾳ Φιλόσοφος ἢ ῥήτωρ ἀποδὺς ἄξιος συγκριθῆναι παρασίτου τῷ σώματι; Ex ipsius praecepto Boloec. 5 extr., quod alibi constanter observat, scribere Lucianus debuerat παραβληθῆναι vel ἀντεξετασθῆναι. Cf. Phrynichus l. v. σύγκρισις. Insuper expectes παρασίτῳ τὸ σῶμα.

P. 876, 3 ἐν τριβωνίῳ κείμενος κτέ. Expectes κατακείμενος, quod sollemne de *accumbentibus* verbum est.

C. 53, 13 post ἔχοντα abesse malim αὐτά.

C. 54, 4 suspecta mihi sunt verba ἄλλως γε οὔτε (sic libri) παράσιτος ἂν εἴη, nec 55, 10 praesto ipsius Luciani esse verba ἢ μὴ γενομένου.

C. 54, 12 Φιλοσόφους δ' ἤδη ἐγὼ πολλάκις εἶδον οὐδενὸς ὄντος λαοῦ, τόξα ἐνεσκευασμένους· ξύλα μὲν γὰρ ἔχουσι καὶ εἰς βαλανεῖον ἀπιδόντες καὶ ἐπ' ἄρισον. Repudio quod in *Luc. et Plut.* pro τόξα coniciebam ξύλα vel ῥόπαλα, cum praesertim alio ducat usus verbi ἐνεκευάζεσθαι. Suspicionem nunc θώρακα. Nempe loriceam induunt vadentes δι' ἐρημίας, nam clavas gerunt semper et ubique καὶ εἰς βαλανεῖον ἀπιδόντες καὶ ἐπ' ἄρισον.

Cap. 56 legerim: ἐπεὶ ὃ γε τοιοῦτος οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀλλ' ἑαυτὸν [ἐκείνος dele] ἀδικοῖ, ὅς γ' (pro ἀδικεῖ ὧς) εἰ μοιχεύσας τύχη, ἅμα τῷ ἀδικήματι καὶ τοῦνομ' ἂν μεταλαμβάνοι (pro τοῦνομα μεταλαμβάνει) τοῦ ἀδικήματος.

Cap. 60 extr. malim τοῦτ' αὐτὸ γὰρ pro τοῦτο γὰρ.

ANACHARS. p. 884, 10 χρῖσμα. Meliorem formam χρῖμα celat lectio cod. E χρῆμα.

Cap. 9, 2 σέφανος [ἐκ] κοτίνου — [ἐκ] πίτυος, ἐν Νεμίᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος. Infra cap. 15 p. 893 extr. recte absunt praepositiones.

Vs. 8 ἄθλα — ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ κτέ. Inauditum est διαθεῖναι pro προθεῖναι s. θεῖναι ἄθλα. Correxerim δὲ λείψιν.

Cap. 13, 4 supple (τὴν) τόλμαν.

Cap. 14, 4 ὅπως ἂν [τὰ] κάλλις αὐκῆθῃ πόλις. Articulus adhaesit ex τὰ κάλλις vs. 2.

Cap. 20, 5 malim τῶν (ἐμ)πολιτευομένων.

Cap. 22 p. 904, 5 transpone καὶ λοιδορεῖσθαι καὶ ἀπο-

σκόπτειν ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας. Nam laudareīsthai εἰς τινὰ non dicitur.

Vs. 8 ἀμείνους γὰρ οὕτω γίγνονται [ὀνειδιζόμενοι]. Delecti interpretamentum.

P. 906, 10 l. ἡγούμενοι πολὺ (ἄν) ἀμείνοσι χρήσασθαι, εὖ χρήσεσθαι. Eadem est dubitatio cap. 30 init. sitne legendi γενήσεσθαι pro γενέσθαι, an inserenda vocula ἄν.

Cap. 28, 4 ὥς μὴ ἐπὶ τὸ κραταιὸν ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνηται ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτειν. Exemplum desid ubi κραταιὸν significet σκληρόν, *durum solum*. An forte Lucian quod saepe facit, usus est vocabulo Homérico, scripsitque ἐπὶ κραταίπεδον?

Vs. 13 καὶ ταῦτα πάντα — ἐς τοὺς πολέμους καὶ χρήσιμα. Infeliciter Madvigius, recte haerens in vocula καὶ sic εὖ adiectivum intensive usurpatum coniecit οὐκ ἀχρήσιμα, cabulum commentus nec Graecum nec recte formatum. Debu καὶ (μάλα) χρήσιμα, quo nihil est usitatus.

P. 911, 7 l. ἀνεργόμενοις. Vs. 8 ἀποσμη. Atticorum se postulat ἀποσμη, sed fortasse est Luciani hic error, qui c in verbo χρῆν, quod χρᾶν Ionum more vocat, perpetuo lapsus.

P. 914, 4 pro φυγόντων l. φευγόντων propter sequens μῶντος.

P. 915, 9 requiro ἄδηλον (ὄν) ὁπότε τις — φονεύσει (φονεύσειεν), ut noto loco Thucydideo 1, 1. 2 legitur ἄδηλον ὁπότε τις ἐπελθὼν — ἄλλος ἀφαιρήσεται.

C. 36, 5 pro ὁπότε aptius videtur ὅποι. Ibidem fieri potes verba καὶ Ἰσθμοῖ aliena manus invexerit, siquidem in sequenti commemorantur tantummodo μῆλα καὶ κότινος, non vero ὁ τύινος εὐφάνος. Cf. c. 9 et 36 extr.

DE LUCTU c. 5 ἐς τὸ ἔσω abesse malim.

C. 7 extr. καθάπερ ἐς ἀποικίαν τινὰ πέμπουσιν [ἐς] τὸ ἧλὸν πέδον. Suspectum alterum ἐς.

C. 8, 6 an ὑπὸ γυπῶν (ἐξ)εσθιόμενοι?

C. 10, 6 malim (ὁ) Ἀττικὸς.

C. 12, 3 καὶ πού καὶ ἐσθῆς καταρρήγνυται. Proprium ea re vocabulum est περιρρήγνυται, quod tamen reponendum esse non contendo.

928, 4 An γήμας?

930, 2 Cobetus *ρίγων* pro *ρίγοῦν*. Nusquam tamen, quod m, melior forma in Luciani libris servata est. Hunc vero lum ab alio profectum esse quovis pignore contendam.

17 init. *Φέρε τοίνυν* — ὦ τῆς συμφορᾶς. Ad eiulatus rille intermixtos rei laetae (liberationis scil. a maximis malis) tioni inficetus huius libelli scriptor respicere mihi videtur ens in proximis *ἀν ταῦτα λέγης* — οὐκ οἶσι πολὺ ἀληθέστερα γελοϊότερα ἐκείνων ἐρεῖς; neque ei eripiam suum γελοϊό-, quod improspere successu olim Iacobsius in *γενναϊότερα*, r Mehlerus in *τελειότερα* mutare aggressi sunt.

19, 4 supple (τὸν τὸν ἄκρατον ἐπιχεῖν, et vs. 10 dele em- a ἡ κόνις.

933 extr. 1. *δδωρῶμεθα* pro Indicativo.

ISTORUM PRAECEPTOR. C. 2, 17 pro *ἀποκυλισμένους* requiro *ακυλισμένους*, nam sequiorem formam *κυλίω* pro *κυλίνδω* ano eripere non ausim.

1. 20 οὐκ εἶχε διὰ ταχέων ἐκπέμπειν τοῖς σατράπαις τὰ ντὰ οἱ περὶ αὐτῶν. Expectabam ἐπισέλλειν, sed fortasse ἐκπέμπειν excidit τοὺς ἀγγελοῦντας. Cf. Contempl. 11. not. 15. Deor. dial. X. 1. Mar. dial. VII, 2. Mox 24: εἰ τις ὑπερβαίη — αὐτίκα μάλα ἐν Αἰγύπτῳ ἐστὶν [οὗτος]. Alii οὗτός ἐστιν. Pronomen exulato.

ip. 6, 1 ἀλλὰ μὴ σύ γε πάθης [τὸ] αὐτὸ. Dele articulum optimis libris. Tum corrige *ὑπερπτάντα* et expunge post verba *ἐκ Περσῶν ἐς Αἴγυπτον*, absurde iterata e capite riore, quod vel docere poterat articulus post *δρος* non repe-. Neque, opinor, ille mons pertinebat a Persis usque ad rptum. Vide praegressa et cf. 7 init., unde apparet scrip- n cogitare potius montem illum Hesiodicum, in cuius ver- Virtus habitat. — Mox vs. 15 scripserim : ἢ εἰ που (αὐτῇ τε) τὸν Νεῖλον εἶδες γραφῇ μεμιμημένον — μικρὰ δέ τινα (α περὶ αὐτὸν παίζοντα —, τοιοῦτοι καὶ περὶ τὴν ῥητορικὴν ραινοί. Libri variant inter ἢ που et εἰ που. Dindorfius που. Iacob. ἢ που. Vs. 20 an γήμειας (C. 8, 14 γαμεῖς? 0 γαμεῖν)?

9, 6 sqq. ὑποδεικνύς τὰ Δημοσθένους Ἰχνη καὶ Πλάτωνος εἰ Φήσει εὐδαίμονά σε ἔσεσθαι καὶ νόμφ γαμεῖν τὴν ῥητορικὴν

εἰ κατὰ τούτων ὁδεύσεις κτέ. Scripserim κατὰ (τὰ) τούτων sc. ἴχνη, aut κατὰ ταῦτα.

C. 10, 11 an προσηρᾶναι? Quae sequuntur verba turbata sic constituerim: μακρὰ χαίρειν λέγε, ἀναβαίνειν (ἑὼν) αὐτὸν — ἀναγεῖν, σὺ δὲ καταλιπὼν — συνόντα, πρὸς τὴν ἑτέραν ἑλθὼν εὐρήσεις κτέ.

C. 14 extr. οὐδ' ἐάν, τὸ κοινότατον, μηδὲ [γράφειν τὰ] γράμματα εἶδης. Dele emblemata.

C. 15, 4 ἃ μὲν — ἃ δὲ soloece. Cf. Soloec. 1. Constante sic Diodorus.

Vs. 9 sq. αἰδῶ δ' ἢ ἐπιείκειαν ἢ μετριότητα ἢ ἐρύθημα οἴμαι ἀπόλοιπε. Ter pro ἢ reporatur καὶ. Pro primo autem καὶ legitur in A B. Deinde vs. 13 recte multi codd. καὶ μὲν pro μόνῃ καὶ. Sequitur: καὶ ἢ ἐσθῆς δ' ἔσω εὐανθῆς καὶ λευκῇ ἔργον τῆς Ταραντίνης ἐργασίας. Optimi libri A B C exhibent ἢ λευκῇ. Quoniam vero eadem vestis vix simul εὐανθῆς et λευκῇ esse potest, corrigendum senseo εὐανθῆς ἢ λευκῇ. Insuper suspectum ἔργον — ἐργασίας, cum praesertim in A sit ἔρνα, in B ἔρνα, in C ἔρια in D ἔργα. Si recte per se dicitur ἔργον — τῆς ἐργασίας, nescio an recipiendum sit ἔργα, quod pertineat ad utrumque vestimenti genus; sin minus, vox plane delenda ut glossema. An forte sub ἔργον latet ἐρίου?

Mox post βιβλίον αἰεὶ vide ne exciderit ἐν τῇ χειρὶ. Cf. ad. ind. 4 med. et 7 extr. et 18 init.

C. 16, 3 οὐδ' ἀποστραφίσεται [καὶ σκορακίῃ]. Cod. C. καὶ οὐδὲ σκορακίῃ. Verbum σκορακίζειν formatum ad extremae aetatis analogiam, est τοῦ πονηροτάτου κόμματος, neque alibi apud nostrum reperitur. Multum vereor ne sit emblemata.

C. 22, 8 l. ἐπιστρέψοντα pro praesenti.

C. 23, 2 in hoc vitiorum catalogo pro abundanti λαγνείῃ malim λιχνεύειν. Cf. ad. Iov. trag. 52 et ad Fugit. 19. — Vs. 8 l. ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ.

C. 24, 17 τέτταρας — ὀδόντας ἐχούσης χρυσίῳ καὶ τούτους ἐνδεεσμένους. Odontologorum iudicio rectius scribitur χρυσῇ.

C. 25 init. κὰν ταῖς δίκαις ἐξετάζομαι προδιδούς τὰ πολλὰ καὶ τοὺς δικασὰς τοῖς ἀνοήτοις καθυπισχνούμενος. Malim: τὰ πολλὰ, καί τοι τοὺς δικασὰς κτέ. ut sit sententia: prodeus plerumque (clientes), etsi iudicium corruptionem etolidis istis pro-

utere solitus. Saepe Lucianus καίτοι usu novitio minus recte ungit cum participio, ubi veteres usurpant καίπερ.

PHILOPSEUDES. P. 32, 2 desidero hunc verborum ordinem: *ὅς ἂν οὖν ἐμφρόνως ἐξετάζων ταῦτα καταγέλασα ὄντα μὴ οἴηται ἀληθῆ εἶναι, ἀλλὰ Κοροΐβου τινὸς ἢ Μαργίτου νομίζῃ τὸ πείθεσθαι ἢ Τριπτόλεμον ἐλάσαι διὰ τοῦ ἀέρος — ἀναρπασθῆναι, ἀσεβῆς οὗτος κτέ.* Possis etiam deleto ἀλλὰ retinere verborum ordinem et librorum lectionem νομίζοι scribendo: *ὅς δ' ἂν — ἔσται (ἐμφρόνως γὰρ ἂν — ἀναρπασθῆναι), ἀσεβῆς οὗτος.*

Cap. 6, p. 35, 7 dele alterum *ὁ Εὐκράτης*.

P. 36, 2 *ἐλάφου δὲ θηλείας ἔτι παρθένου [καὶ ἀβαντοῦ]*. Suspectum mihi additamentum.

P. 42, 11 deleverim *ἐκ* ante *πηλοῦ*.

P. 47, 2 suspectum mihi *ἀνδριάς*.

P. 49, 9 in verbis *οὐ θεοποιὸς τις ἀλλ' ἀνθρωποποιὸς ὢν* iure laesit Sommerbrodtius, nec tamen fidem habeo corrigenti *οὐ θεὸς ποιοὺς τις ἀλλ' ἀνθρώπιον ὢν*, quod non sic Lucianus dixisset, sed *οὐ θεός τις, οἶμαι, ἀλλ' κτέ.* Potius emblemata esse crediderim, cuius fons sit locus 18, 8.

C. 21, 4 *τὰς πυξίδας ἀνατρέπων — καὶ τὴν θύραν περιτρέπων*. Locum corrumpit parechesis. Fortasse legendum est *περιτρέπων*.

C. 22, 2 *ἐτύγχανε μὲν ἀμφὶ τρυγητὸν τὸ ἔτος ὄν, ἐγὼ δὲ ἐμφὶ τὸν ἀγρὸν μεσοῦσης τῆς ἡμέρας τρυγῶντας ἀφείς τοὺς ἐργάτας κατ' ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὕλην ἀπῆειν*. Pro altero ἀμφὶ coniec- tam κατὰ, quod ipsum nunc video ita placuisse Fritschio, ut in editione suo reposuerit. Sed fortasse, ne littera quidem mu- ata, sola corrigenda est interpunctio ut scribatur: *ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν μεσοῦσης τῆς ἡμέρας κτέ.* Nota est locutio εἶναι ἐμφὶ τι de eo qui in aliqua re occupatus est, nec male habet synydeton in vivida narratione.

C. 22, extr. *καὶ ἅμα λέγων ἐδείκνυεν (ἐδείκνυ?) ὁ Εὐκράτης* [nomen abesse malim] *τὰς ἐπὶ τοῦ πήχεως τρίχας πᾶσιν ὀρθὰς ὑπὸ τοῦ φόβου*. Fritzschius recepit Solani coniecturam vulgata rix meliorem *πάσας*. Rectius Mehlerus nuper proposuit *ἑσώ- ρας*, quod tamen haud ita facile sic potuit corrumpi. Fieri potest ut litterae quaedam exciderint, et olim fuerit: *(ὡς ἐ)σῶσιν ῥῶσιν ὑπὸ τοῦ φόβου*.

C. 27, 18 an (ἐφη) δείξας? Durissime enim pendet participium a verbo per ellipsin omissio. Cf. 56, 5, ubi δείξας pendet ab εἶπεν.

P. 56, 17 ἦν γὰρ τοῦτο λέγει, οὐ πάνυ ἀπόβλητα φήσιν. Praestiterit ἀπόβλητά φησι.

P. 57, 2 λέγε — ὡς ἐθέλοις ἰδεῖν. Recte Belinus ἐθέλεις.

Vs. 14 ἐπὶ τινὰ τῶν πολλῶν. Usitatus foret ἐφ' ἑνα.

O. 38, 9 ὁ Ἀπόλλων suspectum.

C. 40 magis mihi quidem haec placerent si scripta: φασὶ γὰρ τοὶ μὴ μόνον λυττᾶν καὶ τὸ ὕδωρ φοβεῖσθαι ὁπόσους ἂν οἱ λυττῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλὰ καὶ τινὰ ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκη. ἴσον τῷ κυνὶ δύνασθαι τὸ δῆγμα, καὶ σὺ ζοικας αὐτὸς — δηχθεὶς μεταδεδωκέναι κάμοι τοῦ δῆγματος. Vulgo ἴσα — δύναται τὸ δῆγμα καὶ τὰ αὐτὰ ἀκείνοιο φοβεῖται, quae ultima verba loco iam corrupto ad praegressa interpretanda adscripta esse crediderim. Debuerat certe τὸ αὐτὸ, scil. τὸ ὕδωρ.

Hippias p. 66, 3 et 5 pro ὑπὲρ praestet περί.

Vs. 9 ψᾶλαι prava forma est pro ψῆλαι. P. 67, 1 οἶον τῶν πάλαι. Articulum dele cum A B F, interpolatum e seq. vs. et sine libris pro οἶον corrige οἶους. P. 68, 2 ad ἐπινοίᾳ additum malis σοφῇ.

Cap. 3, 7 ἐν αἷς πρὸ αὐτοῦ γενέσθαι ἠτύχησαν. Verbum aut dele, aut corrige γενόμενοι.

P. 65, 4 ὅμως invectum videtur e vs. 6.

P. 72, 3 suppleo Φρυγίου (λίθου). Cf. 71 extr. et μοῖς Νομάδι λίθω.

P. 74 ext. legerim (ἐλ)λούσασθαι.

BACCHUS. 75, 12 ἀσπίσι γὰρ εἰκαζον [καὶ] τὰ τύμπανα. Vs ult. οὐρὰς ἔχοντας, κέρασας, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφου ὑποφύεται. Expectes sane καὶ κέρατα, quod revera est in cod T et olim coniecit Marcilius. Sed optimorum librorum lectū fortasse defendi potest ope loci ex *Muscae encomio* 1, 5 ἐπὶ ῥωται δὲ οὐ κατὰ ταῦτά τοῖς ἄλλοις, ὡς τοῖς μὲν (sc. τῶν πτερῶν) ἀπανταχόθεν κομᾶν τοῦ σώματος, τοῖς δὲ ὠκυπτεροῖς χρῆσθαι.

P. 76, 5 ἐν πορφυρίδι καὶ χρυσοῦ ἐμβάδι. Expectes χρυσαῖς ἐμβάσιν. Vs. 8 pro ῥινόσιμον malim τὴν ῥίνα σιμόν, cl Navig. 16 et Deor. conc. 4 extr.

P. 78, 1 malim *ἐνταῦθα* δὴ pro *ἥδη*.

C. 4, 11 *καὶ τῶν θύρων ἄκρων ἀπογυμνοῦσαι τὸν σίδηρον.*
ἡμο καλ.

P. 79, 4 *ὥς οὐκ ἐχρῆν*. Quia agitur de praecepto generali, ius veritatem tum experti sint Indi, malim *ὥς οὐ χρῆ*. Hinc am pluralis numerus *ξένων στρατοπέδων*.

C. 5, 9 recte cod. F *περὶ* pro *ὑπέρ*.

C. 6, 10 *διειδεσάτου ὕδατος*. Hic et de dipsad. prope fin. *ιδεῖ* — *ὑδατι* vereor ne *διειδής*, quod est vocabulum valde *κιμον*, e glossemate substitutum sit pro *διαυγής*, quod tro est admodum in deliciis.

HERCULES. C. 3, 12 *ἀχθεσθησομένοις*. A F exhibent *ἀχομένοις*. Corrigē *ἀχθεσομένοις*.

C. 4, 1 an *θεωρῶν* pro *ὀρῶν*?

C. 7, 7 optime iam intellexit Belinus verba *χαλεπὸν γῆρας εἰληφέν σε* ab interpretibus ex Homérico in vulgarem sermonem conversa esse et verba Homeri Luciano restituenda esse. affirmat quodammodo optimus Vaticanus, qui voculam *καὶ* *λέλυται* rectissime omittat.

Cup. 8, 10 *ὀρᾶς ὅπως παραμυθοῦμαι τὴν ἡλικίαν* [*καὶ τὸ γῆ-*;
τὸ ἐμαυτοῦ. Deleto interpretamento, corrige *τὴν ἐμαυτοῦ*.
extremis libelli verbis iam egi *Plut. et Luc.* p. 79, ubi pro
καὶ calami lapsu scriptum est *Bacch.*

DE ELECTRO. 2, 6 *πότε δὲ*. Malim δὴ.

Ib. 14, verba *ἐπὶ τῷ Ἡριδανῷ* relego in marginem.

P. 89, 5 pro *ἀνέπλαττον* legerim *ἀνεπλαττόμην*, ut
rite legitur v. c Navig. 12 init.

Cap. 5 extr. dele *καὶ* ante *ἡδὺ* cum parte codicum.

MUSCAE ENCOM. 4, 4 dele articulum ante *πτερά*.

P. 94, 2 *καὶ ἀποτίκτει σκώληκα μικρὸν* [*τὴν μύϊαν ὕσερον*].
Verba otiosa deleverim. Cf. cap. init. Ipse Lucianus saltem
disset *μύϊαν ὕσερον γενησόμενον*.

C. 7 extr. suspecta vv. *τὸν Ἑρμότιμον*.

C. 8, 3 *ἡ μέλιττα οὐχ ἦκιστα μυταῖς* [*καὶ ἀνθρώποις*] *ἐργάζε-*
ται. Inclusa adscripsit sedulus lector, nam *homines* hic nihil
rem.

C. 9, 2 l. *οὐκ (ἐν) ἐνὶ τόπῳ*. Ib. 5 *ὑπὸ σκότῳ μέντοι* —
ἐν ἐργάζεται οὐδὲ ἀξιοῖ λαμβάνειν τι πράττουσα [*οὐδὲ ἡγεῖται*

τι αἰσχρὸν ποεῖν], ὃ ἐν φωτὶ δρώμενον αἰσχυρεῖ αὐτήν. Verba inclusa dicto adimunt omnem argutiam et leporem.

C. 10 init. καὶ ἀντερασθῆναί γε τῇ Σελήνῃ [κατὰ τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρως] τοῦ Ἐνδυμίωνος. Quae seclusi ne per grammaticam quidem stare possunt. Subiectum est singulare Μυῖαν.

ADVERSUS INDOCTUM. Cap. 2, 3 ἔγραψαν pro γράψαιεν recte Belinus.

C. 3, 7 Musae révera apparuerunt Hesiodo, quare dele ἄν ante ἄκνησαν.

C. 4, 5 ὅσα παρὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ αὐτὰ δεκάκις μεταγεγραμμένα εὐρέθη καλῶς, ἅπαντα ἐκεῖνα. Legerim ὅσα πρὸς — καὶ ταῦτα, tum καὶ Νηλέως ex ingeniosa Madvigii coniectura (cft. Ath. I p. 3 A et Strab. p. 608 sq.), qui pro παρὰ non recte coniecit γραφείω, quod articulo carere non potuerit.

P. 104, 13 l. πῖθου pro πείθου.

C. 6, 3 requiro ὑπὸ pro ἀπὸ.

C. 7, 4 ἥς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ἐξετάζειν. Sine causa idonea Cobetus ἐξετάζε, nam infinitivus pro imperativo nec Atticis inusitatus erat nec Luciano, qui v. c. Pseudolog. p. 174, 3 scribit σὺ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν.

C. 7, 6 sq. ὁ Θεορίτης videtur emblemata et c. 8, 3 ἐν τῇ Τάραντι, nec minus p. 108, 3 τῷ καρπῷ, et C. 12, 5 διαφθεραντα, nam quid aliud est διαφθεῖρειν quam χρήμασι πείθειν? tum 15, 5 εἰς ὃ ἐκεῖνος ἔγραφε.

C. 15, 1 l. λέγεται δὲ pro γὰρ. Nulla enim redditur ratio praegressorum.

C. 17, 6 τίλφαις. Solanus σίλφαις, quae forma a Phrynico p. 300 damnatur. Si quid inutandum, rectius scripseris τίλφαις, cl. Arist. Ach. 920, 925.

P. 116, 2 supple καὶ (δ) ψευδοφίλιππος.

C. 21, 10 post εἰκόνα pro virgula ponatur hypostigme.

P. 117, 2, 118, 9, 125 8 male ὑπὲρ usurpatur pro περι.

Sitne sequioribus hic usus permittendus necne ambigo. Mox p. 117, 10 verba καὶ γὰρ — ὁμοιος vide ne sint scholium. Variant libri.

C. 28, 8 verba multis nominibus vitiosa partim cod. A ope sic tento: εἰ γὰρ καὶ φθέγγαιο μόνον, ἢ καὶ λούμενος ἀποδύσαι,

ἄλλον δὲ μὴδ' ἀποδύσαιο, οἱ δ' οἰκείται μόνον ἀποδύσαντό σου, ἢ οἶε, μὴ αὐτίκα ἔσεσθαι πάντα σου πρόδηλα τὰ τῆς νυκτὸς ἐπὶ ῥήματα; Verba εἰ δοκεῖ dittographia nata crediderim e sequenti-
bus οἷδ' οἰκεται.

P. 119, 4 l. περιβαλλόμενος pro praesentis participio et mox
πα 8 κομμοῦσθε pro κοσμεῖσθε.

P. 120, 1 l. ξυνελῶντας pro ξυνελάσσοντας. V. 3 praetuli-
m νεόκτητον οἰκίαν cum FM pro νεόκτισον, quod de ur-
bibus templisque dicitur, non de aedibus privatis.

P. 121, 4 καὶ λόγοις. Probabiliter Iacobsius οὐκ ὀλίγοις.
Possis quoque καὶ μάλα πολλοῖς.

Vs. 11 pro ὁποῖαις lege ἢ ποῖαις vel καὶ ποῖαις. Tum
supple οὐδεῖς (σε) ἑώρακε τοῦτο ποιοῦντα. et post pauca recipe
Solani correctionem ἔργων pro λόγων. Nihili est hic λύχων,
quod coniecit Iacobsius.

P. 123 extr. χρήσει [ές] οὐδέν. Dele praepos.

Cap. 30, 9 ὅσα — ποιεῖς, αὐθις ἀκούσει πολλάκις. Syllabam
e fuga retrahas duplicando ποιεῖς, (εἰς) αὐθις, i. e. *posthac*. Πολ-
άκις hic est *fortasse*, non *saepe*, ut vertunt.

CALUMN. p. 126, 9 σχεδὸν γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν [ἐν τῇ σκηνῇ
καταβαινόντων] κακῶν εὖροι τις ὑπὸ τῆς ἀγνοίας καθάπερ ὑπὸ τρα-
γικοῦ τινος δαίμονος κεχορηγημένα. Soloeca vocabula, debuerat
enim scribi ἐπὶ τὴν σκηνὴν (cf. Pseudul. c. 4), non esse Luciani
labeo persuasissimum. Lucianus enim non de fictis illis drama-
tum sed de veris vitae malis haec dicit: quod si non faceret,
nec opus foret illa comparatione καθάπερ ὑπὸ τραγικοῦ τινος
δαίμονος? Eodemque tendunt tam sequentia quam praegressa.

Cap. 2, 6 καὶ γὰρ αὐτὸς καὶ οὗτος διαβληθεῖς. Deest verbum
initum et locus non est particulis αὐτὸς καὶ, pro quibus vide an
sponendum sit ἔτυχεν.

P. 128, 1 aut repetenda praepositio ὑπὸ ante τῆς — ζηλο-
υπίας, aut pro genetivis legendum τῇ — ζηλοτυπία.

Cap. 8, 4 an καὶ τὸ μὴδὲν πλέον (ἔχειν) δικαιοσύνης ἔργα εἶναι?

P. 136, 6 locum vehementer turbatum sic tento: εἰ τῷ κα-
τηγόρῳ (μὲν) μετ' ἀδείας ἃ θέλει λέγειν ἐπιτρέπομεν, ἀποφρά-
αυτες δὲ τῷ κατηγορουμένῳ τὰ ὧτα ἢ αὐτὸν ἐπισομίσαντες
εταψήψιζαίμεθα (sc. αὐτοῦ). Libri ἢ τῷ σώματι σιωπῶντες. In
advigii coniectura ἢ τὸ σῶμα κατασιωπῶντες, αὐτὸς αὐτίδης (nostris)

obturatis aut ore (eius) *silere coacto*, eadem est obscuritas qua laborat Halmiana ἢ τὸ εἶδος σιωπῶντος. Debuerat certe ἢ τὸ εἶδος αὐτοῦ κατασιωπῶντος. Sed haud dubie requiritur *preteriti* participium. Est enim manifestum τὰ ὧτα ad iudices, τὸ εἶδος ad reum pertinere. Deinde vero sententia postulat: ἃ γε (pro ὧς) οὐ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ νόμιμον φαίη τις ἐκ γίνεσθαι, expuncto a fine τὰς διαβολάς, quod loco iam depravato additum videtur. Vulgata sententia et absurda est per se, et ineptissime conclusa e praegressis.

P. 140, 10 l. τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ φθόνου ἢ μίσους εὐέλπιδας (pro εὐέλπιδος) λαμβάνουσα, οἰκτρότερα δὲ — ἐπάγουσα τὰ τέλη.

C. 12, 2 τοῖς ὑπολειπομένοις. L. ἀπολειπομένοις. Nam ἀπολείπεσθαι τινος (non ὑπολείπεσθαι) dicuntur *qui post aliquem relinquuntur*, quae locutio proprio sensu de currentibus in stadio, figurato de vitae curriculo usurpari assolet. In sequentibus correxerim: οὐδέ τι [τοῦ dele] κατὰ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ πληπραγμονεῖ pro τοὺς ἀγωνιστάς. Cod. G habet ἀνταγωνιστάς. Singularis numerus melius conspirat cum praegresso τῷ (τὸν) πλησίον. Suspicio autem τοῦ, quod optimi libri habent ante κατὰ, nihil aliud esse quam meliorem lectionem sequentis articuli τοῦς, τῶν vero, quod pro eo habent dett. libri, coniecturae deberi. Guyetus coniciens τῶν συναγωνιστῶν non videtur reputasse συναγωνιστὴν socium esse, non adversarium. Mox v. 10 pro ὁμοίως — γίγνεται malim ὁμοίαν.

C. 14, 8 pro μὰ Δί' aut νὴ Δί' aut ναὶ μὰ Δί' scribendum. Quod enim Fritzsche coniecit νὴ μὰ Δί' Graecum non est.

P. 145, 1. Suspicor: εὐθύς (ὥς) μύωπι διὰ τοῦ ὧτος τυπὴ ἐκκέκασται pro διακέκασται. Nam ira *excandescere* est ἐκκάεσθαι.

C. 15, 4 ἐπ' ἐκεῖνο τοξεύουσι καὶ ἀκοντίζουσιν [ἐς αὐτὸ].

C. 17, 1 l. παρὰ δ' Ἀλεξάνδρῳ μεγίστη ποτὲ πασῶν ἀν διαβολὰ γένοιτο, εἰ λέγοιτό τις μὴ σέβειν μηδὲ προσκυνεῖν τὸν Ἡφαισίωνα. Vulgo e libris editur λέγοιτο, εἰ ἔλοιτό τις κτλ.

Vs. 6, malim ἀνίσσασαν pro ἀνέστησαν, ut sequitur καθιδρύετι.

P. 149, 6 τῆς Ἡφαισίωνος θεϊότητος. Recte θεϊότητος cod. G.

C. 21, 3 ἀναπετῶσαι barbaramente pro ἀναπεταίνουσιν.

C. 23, 1 arridet libri F scriptura καὶ τὸ (δὴ) πάντων οἰκτισσάμενος.

C. 24, 1 necessarium videtur ἢν δ' ἢ (pro δὲ) ἀγεννέστερον ipsis praegressis pro προαισθόμενος e Solani coniectura leg

καὶ προσέμενος, sed praestiterit Aoristus προσέμενος.

P. 154, 6 καὶ ἰοῦ γέμουσαν τραγῶδιον. E probabili grammaticorum praecepto dolor acutius sono ἰοῦ significabatur.

P. 157, 3 pro ποιῆται me requirere ἐπιθῆται iam dixi καὶ. et Luc. Cf. mox p. 156, 7 ἐπιχειροῦσι.

C. 25, 3 l. οὐκέτι pro οὐδ' ἔτι et ὡσπερεὶ (pro ὥσπερ) κημένοι, quia illud significare potest ut iniuria affecti, hoc non aliter poterit accipi quam quasi (tāquam) iniuria affecti καὶ. Qua scriptura luculentius ostenditur rei absurditas.

C. 26, 1 malim (ἀν)επλήσθῃ.

P. 160 extr. requiro μισεῖν οὕτω ἢ (pro καὶ) ἀγαπᾶν.

P. 162, 2 παρὰβάλλεσθαι. Male Guyetus περιβάλλεσθαι, id Graece non ponitur figurato amplectendi sensu. Recte habet gata, significatque apud se deponere.

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΑ. Non ipsum Lucianum hunc libellum sic in-
passe arguit prava Graecitas. Quippe ψευδολογιστής nihil
d significare potest quam δὲ ψευδῇ λογίζεται, hic vero po-
m est pro ψευδολόγος, quae ne ipsa quidem satis apta foret
as scriptionis appellatio. Rectius igitur codd. AF exhibent
τῆς ἀποφράδος ἢ κατὰ Τιμάρχου, sed etiam melius scho-
ta om. voc. ἦ. Cf. c. 29.

cap. I, 3 recte τ περι pro ὑπέρ. Mox optime vs. 6 εἶναι om.

[Cf. cap. 12, 5.

l. 2, 12 dele τὰ ante ἐν ποσίν.

l. 3, 4 suppleverim: μηκέτι (δύθον καὶ τὰ) τοιαῦτα κυλίνδριν.

9 οὐδὲ δεῖ [τινος] τοῦ ἀποδύσοντος τὴν λεοντῆν. Deleatur
nomen.

l. 4, 9 ἄγε τοίνυν, ὦ προλόγων καὶ δαιμόνων ἄριστε [Ἐλεγχε,
| ὅπως σαφῶς προδιδάξεις. Dele inclusa. Quis umquam
it ἄγε ὅρα ὅπως? De ὅρα et σκόπει a magistellis interpolatis
semel monuit Cobetus.

l. 7, 5 ὁ μὲν τὴν Φωνὴν ἐντρέψας εἰς μέλος, ὡς ᾤετο Θρήνόν
ἐπηύλει τῷ Πρωταγόρᾳ. An ἐπῆδε?

l. 9 expungatur τότε post αὐτοῦς cum FM.

l. 169, 1 θύουσιν ἄμα AEF. Haec lectio ducit ad veram
onem θύουσι Νομᾶ pro Νουμᾶ, ut constanter Graeci Nu-
i appellarunt. Vs 13 ἃ ποιεῖν ἐλέγετο καὶ ἃ ποιεῖν κατ-

είληπτο. Expectes potius πάσχω. Cf. 20, 21, 25 extr.

C. 11, 4 del. ἡ ἀποφράς ut glossema.

C. 14, 9 δοκεῖ μοι ὅτι καὶ Ἀθῆναι πόλις ἐστίν — μὴ εἰδέναι. Transpone καὶ ὅτι.

P. 174, 2 φέρε — ἀπολογήσομαι. Requiro coniunctivum, ut de Oeco 21, 13 alibique constanter. Vs. 7 dele praep. ἐς.

Ib. 9 λυπάην. Cod. A λυπάδην. Cobetus, cl. Eq. 894 coniecit τоруνην, quod non ita facile sic corrumpi potuit, nec necessario respicitur ad Cleonem. Etiam quis significetur in vicinia nomine ἐβδόμη ignoramus. Lenius fuerit quod in mentem mihi venit λύτταν, *rabiem*, et iam Gesnerum coniecisse λύσσαν (sic) nunc video.

C. 17, 6 τὰς ἐφημέρους ἐκείνας πράξεις ridiculo errore editur pro τὰς ἐφ' ἡμέρας ἐκείνης πράξεις. Nam ἐφήμερος esse *unum diem duraturus* quis nescit?

P. 177, 3 an (ὕπὸ) κρότῳ ἀπιών? Vs. 5 malis περὶ pro ὑπέρ. Vs. 9 suppleverim οὐκ(έτι) ἐπιβαίνεις. Vs. 15 l. ἐσχάτων pro ὑσάτων.

Cap. 20, 2 λέγοις al. codd. recte pro λέγεις. In cap. extr. ἐκαῖνον δ' οἷσθ' ὅτι καὶ ποιοῦντα — τὸ εἶμα. Huius loci spurcitiem non intellexit interpretes vertens *two ore*. Quid significetur satis arguunt verba praegressa σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον (cf. 23, 25, 27), cum duplici Accusativo. Si verba genuina sint, requiram τὸ σὸν εἶμα vel (εἰς) τ. σ. σ., quo ducere videri possit lectio cod. F τὸ οὖν εἶμα. Sed potius cum plerisque libris expunxerim τὸ εἶμα.

C. 23 extr. malim πόσων (ἀν) — δέοι; pro δεῖ.

C. 25, 4 ἀδικήματος — διώκοι. Ad sententiam recte Madvigius ἀσεβήματος. Sed usus postulare videtur ἀσεβείας.

C. 27, 3 ἔτι ante ἔστω abesse malim. Vs. 7 l. ἐξύρεις pro ἐξυρες. Nam ξυρᾶν et ξύρειν pessimae sunt Graecitatis. Vs. 8 l. (οἱ) βέλτιστοι. Vs. 14 καὶ αὐτὸς μὲν ἔκτισο μεθύων ἥδη. Melius abest ἥδη, sed latere puto μεθύων νῆ Δι, quam formulam pro νῆ Δία ante consonantes recte Aristophani et Luciano hic illic reddiderunt Dindorfii.

C. 27 extr. εἰς τὸν ἄκρατον ἐνέφευγες. An ἐφευγες?

C. 29, 2 καὶ γελαῖς καὶ τῶν ἄλλων καταπτύεις. Suspicio: αὐτὰ καταγελαῖς τῶν ἄλλων καὶ καταπτύεις.

C. 30, 2 l. ποιεῖ pro ποιεῖς.

C. 32, 8 in marginem relega τὸ παιπάλημα καὶ τὸ κίναδος. nomen ταῦτα non tantum ad haec nomina pertinet, sed etiam ad proverbialia illa et fortasse simul ad μελάμπυρος.

In ipso libelli fine, cl. Piscat. 3, gravis me tenet suspicio a verba Euripidea Bacch. 386 restituenda esse ἀνδρῶν τ' ῥοσύνης pro καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας.

DE OECO. C. 1, 3 l. ποταμὸν — (ἐν)νήξασθαι ἡδύν.

P. 190 extr. ἀνακῦψαι iniuria tentavi Pl. et L.

P. 193, 4 malim οὐδ' ἐ(γ)κατεμέμικτο.

λ. 7, 3 legerim ὑπὲρ (pro περὶ) τὰς χρέας, ultra quam opus

Vs. 9 l. συνδοῦσα. Vs. 15 l. φανεῖσθαι ut recte sequantur futura. In X est eius glossema ἔσεσθαι.

Cap. 9 extr. bis expungatur articulus τό, nam ξαρ et λειμῶν ἄνθος sunt praedicata. Vid. praegressa. Gliscente errore in his dett. etiam λειμῶν habet articulum.

λ. 200, 9 suspicio: μὴ οὐχὶ πάντως ἔλαττον (εἶ) ἐρεῖν, minus bene alio quovis, pro πάντως ἔλαττον ἐρεῖν. Graecum non est ἔλαττον λέγειν pro χεῖρον λέγειν.

λ. 23, 3 l. ἐκείνω pro ἐκεῖνοι.

λ. 30, 2 l. ἄτε συσρατεύειν pro ὅτε συσρατεύει. Infinitivum habet pars librorum. Vs. 8 F recte φονεύσειν.

ΠΑΤΡΙΑΣ ΕΝCOMIUM. C. 6, 3 supple ἀπὸ (τούτου) τοῦ τόπου.

λ. 8, extr. corrige ἂν — ἐπιδειξάμενος pro ἐπιδειξόμενος. Cf. oec. 2 extr.

DE DIPSIDIBUS. C. 1 med. l. δ'οὖν pro γοῦν.

λ. 2, 7 στρουθῶν τῶν [μεγάλων] χαμαιπετῶν. Στρουθοὶ nude appellantur tam struthiocameli quam passeret. Hic vero et addito τῶν χαμαιπετῶν et reliquorum magnorum animalium in vicinia mentis satis cautum erat, ne quis non intelligeret de utris ageretur. Operum si μεγάλων genuinum esset, bis ponendus fuerat articulus.

λ. 238, 9 γεγράφθαι δὲ πρὸς τοῦ πῆγμαμα. Nec locus est cuncto nec πρὸς adverbiascit apud Lucianum. Conieci γεγράφθαι δὲ πρὸς τούτοις (praeter imagines in cippo exculptas) πῆγμαμα, κτέ. In epigrammate inepte οἶμαι ponitur inter 3 virgulas, quantocius delendas.

20, 7 l. ὠνησαίμην ex ὦ pro ὠνησάμην et post pauca ε δὴ (ἐπὶ) τὰ Ἰσθμια ἀποδημήσασαι pro ἐπιδημήσασαι. Igitur enim homo in Attica. Neglectum a librariis ἐπὶ et de supra versum scriptum devenit in alienum locum et haec est pro correctione verbi ἀποδημήσασαι.

28 suppleverim (μεδίμνῳ ἀπο)μεμετρημένον χρυσίον. Cf. a 31 et 44. Vid. dial. mer. 9, 2 et Xen. Hell. III 2, 28.

36, 6 de more magistelli inseruerunt suum ὁ σαλπικγῆς.

273, 4 ὥς μὴ δὲ τὴν οὐλὴν ὕστερον ἄμορφον γενέσθαι. Quia utrix suapte natura semper difformis est, corrigatur: ὥς μὴ ἢ τὴν οὐλὴν ὕστερον ἄμορφον (sc. τὸ σῶμα) γίγνεσθαι.

3ap. 42 med. ἄμα μυριοί. Alibi Lucianus cum numeralibus gere solet συνάμα.

3ap. 43, 8 expectabam ἀπόλλυσθαι (pro ἀπολλύσθω), quod deat cum caeteris infinitivis ab ὤσε.

44 οὐδὲν γὰρ δεήσει με ταῦτα ἔχοντα. Melius Bekkerus δὲ δεήσει statuit lacunam quam Fritzschi mutavit ἐνδεήσει ἔχοντι. Excidiisse videtur verbum quale est ταλαιπωρεῖν. Unde malim: ἐς ὅσον (ἂν) ἀνοίγειν — ἐδυνάμην, et mox ἀλλ' ὅς (ἂν) ἐπιπετόμενος ἀπέλαυνον κτέ., tum vero καὶ εἰ πῃ (pro cum Seagero) γρὺς [ὑπόπτερον θηρίον] ἢ Φοῖνιξ [ὄρνεον ἐξ ὧν], deletis magistellorum interpretamentis. Eiusdem farinae quod de morte Peregrini 27 sedulo lectori reddatur τὸ Ἰν-ν ὄρνεον post Φοῖνιξ.

277, 17 supple (ἂν) ἦν et post ὑπεραιωρούμενον pone punctum pro signo interrogandi. Non enim rogatur per οἶον sed ex-natur.

DIAL. MERETR. I p. 281, 6 malim, bis scripta eadem syllaba, ταλάς τινος (ἐπὶ) φθὰς ἐπισαμένη.

I. P. 282, 7 ἰδοῦ (libri ἰδου) varia lectio videtur eaque falsa sequens ἰδέ. Insuper pro αὐτὴν malim αὐτῆς. De ἰδοῦ e) confuso a sequioribus cum ἰδέ vid. Soloec. c. 7.

2, 6 suppleverim ὥς ἐδικάσατ' αὐτῷ, tum malim ὁ δὲ ἀ τοὺς ναυτοδικὰς ὑπήγαγεν pro ἀπήγαγεν, nam ἀπάγειν nisi librariorum errore sic usurpari videtur.

4, 6 supple (δ) τοῦ γείτονος — υἱός.

In dialogi initio dubito num recte habeat γεγαμηκέναι,

quia non intelligitur, quo pacto ea res populum latere potuisset, et quod e sequentibus liquet Myrtium satis novisse matrimonium nondum esse factum. Hinc conieci: καὶ ἤδη σε ἡ γυνὴ σθαί φασί. Notandum in veteri editione Florentina pro γεγαμηκέναι legi ἐγγύην.

III. 2, 13 ὀρχήσεται καὶ αὐτὴ ἐξαναῶσα. Dicuntur ἐξανίσσασθαι qui surgentes abeunt, quare requiro ἀναῶσα, quod legitur in X, ut recte sequitur ἀνέστην γὰρ et praecedit ἀναῶσαν. Cf. XV. 2.

P. 286, 3 verba gravissime depravata. Sententia tale quid postulat: οὐκ οἶσθ' ὅτι (μὴ ἀνθυβριζόμενοι) ὑβρίζοντες, παύονται οἱ ἐρῶντες vel ὅτι ὑβρίζοντες, μὴ ἀνθυβριζόμενοι π. ο. ε. vel denique ὅτι (οὔτως) ὑβρίζοντες π. ο. ε.

In ipso fine μὴ — ἀπορρήξωμεν πάνυ τείνουσαι τὸ καλῶδες. Cf. de morte Peregrini 6 extr. ὑποφειδόμενος μὴ πάνυ ἔλπει. Utrouque loco expectabam λίαν, quod glossemate expelli potuit Hesychius λίαν πάνυ.

IV. 1, 5 l. προσίμην (ἀν).

C. 4, 1 ὅτι χρησίμη φαρμακίς pro ὅτι χρησιμώτατη non videtur ferendum. Sed fortasse sub ὅτι latet τις. Vs. 11 ἡ γραῦς emblema videtur; tum l. κεκράσθαι pro barbaro κεκεράσθαι. Vs. 14 requiro οἶον ἰμάτιον pro ἰμάτια, nec opus videtur ingeniosa Valckenarii coniectura οἶον (ῥαν) ἰματίου.

V. 2, 8 l. ἐπείρα (σε). Vs. 10 dele δὲ post πλουτοῦσα.

P. 291, 10 l. δέομαι δὲ οὐδὲν pro οὐδὲ.

C. 4, 1 τὰ ἐφέσια [παρ' αὐτοῖς]. Dele glossema.

P. 292, 2 sic muto interpunctionem: Καὶ ἱκανὴ γούν σοι, ἔφη, ἐπιθυμία. (vulgo;) Πάρεχε δ' οὖν (vulgo γούν), ὦ Λέαινα, εἰ ἀπιστεῖς, ἔφη, καὶ γνώσει οὐδὲν ἐνδέουσάν με τῶν ἀνδρῶν· ἔγω γὰρ τι ἀντὶ τοῦ ἀνδρείου. Leaeenae quam suspicatur ἀπιστία non pertinebat ad libidinem, cuius satis ei esse intelligebat, sed ad Megillae asseverationem καὶ τὰλλα πάντα ἀνδρός ἐσί μοι. Post pauca requiro: παρέσχον — ἱκετευσούσης πολλὰ καὶ ὄρμον τινὰ μοι διδούσης pro δοούσης, quia in lecto tum iacens pretiosum monile dare ei vix poterat, sed promittebat, quo sensu saepe huius verbi praesens et imperfectum usurpantur.

VI. p. 293, 3 supple (τήν) σφῦραν. Ib. pag. extr. l. πρὶν

τῇ (pro αὐτήν) ἀκμάσαι τὴν ὥραν. In fine dialogi expungatur δ' Εὐκριτος.

VII. p. 296, 6 cl. VIII extr. suppleverim: ἐὰν δ' πατήρ τι πάθῃ) καὶ κύριος γένωμαι τῶν πατρώων, καὶ πάντα σά. l. 2, 3 l. γαμεῖν. Feliciter γαμεῖς evasit II, 1. C. 3, 9 l. ἱπεμυκτ(ήρ)ισας.

VIII. 2, 7 egregie Sommerbrodt λωποδυτοῦνται pro λυπηθῆσονται. Vs. 10 l. εἴ (τις) πύθοιτο. Vs. 16 l. ἐδεῖ δὲ κει pro δέδωκε.

IX. 13 bis καὶ lege pro ἡ — ἡ.

P. 303, 10 πολὺ ἀφόρητος suspectum pro πάνυ in scriptore, qualis est Lucianus. An forte latet sublectum Aristophani πολλοῦ? Vs. 12 ἀλλὰ [καὶ] προσέρχεται. Particula male huc invecta ex ἀλλὰ καὶ vs. 15. Vs. 16 l. τί (pro τίς) γένωμαι; *quid me fiet?* P. 303 extr. l. δὴ pro ἤδη et in extremo dialogo διασκεδῶ μεν.

X. 1 extr. supple ὑπὸ (τοῦ) δημίου. Cf. Peregr. 34 extr. et Symp. 32 med. P. 306, 5 l. πόρρω(θεν),

XI. 7 l. ὡς ἀλλὰ (saltem) τοῦτο ἀπολαύσω τῆς νυκτὸς pro ἔν καὶ. C. 2, 3 l. ποτέραν pro ὁποτέραν. Cap. extr. l. τελεῖν.

C. 4, 3 ἄλλων, dittographia natum ex ἀλφῶν, recte pars librorum omittit.

XII. 1, 25 Πυραλλίδα — ἐνένευες. Requiro Dativum, et dubito de ἐνένευες, pro quo plerique codd. habent ἐνευες, quod alibi usurpat noster. Cf. Catapl. 15. Tum malim ὑποδείξας pro ὑπέδειξας, qui Aoristus male concinit cum Imperfectis ἐνένευες et ἐκέλευες. C. 3, 6 l. φέρειν οὖν (μ') ἐθέλεις. C. 4, 7 ediderim: οὐκ ἂν ὥκησα, εὖ ἴσες, . . . τί γελάτε, ὦ Πυθιάς; Est enim aposiopesis verborum ἄμφω ἀποκτείνειν.

XIII. 1, 6. l. αὐτὸν pro αὐτῶν. C. 6, 2 συγκαθευδήσουσαν iungi nequit cum πείσων eoque ipso proditur ut interpretamentum. Minus probabiliter me iudice Cobetus inseruit ἐλθεῖν post αὐτήν.

XIV. 1, 1 supple Νῦν (μὲν) με ἀποκλείεις, aut l. νῦν μὲν ἐπικλείεις, nam in commota oratione pronomen recte potuit omitti. C. 2 extr. et in dial. fine l. Γυθίου, et infra 3 extr. Γυθακόν pro Γυθίου et Γυθακόν. P. 321, 7 malim παχύτατον pro comparativo.

DE MORTE PEREGRINI 4, 4 τὸν τῇ πατρὶδι ἀνέντα πενταχισχίλια τάλαντα τὸν ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἐκβληθέντα. L. ἀφέντα, quod de eadem re recte dicitur infra 15, 11. Praeterea expectabam ἐκ pro ἀπό. C. 5, 5 καύσει ἐαυτόν. hic et saepius alibi scriptum reperitur κάειν, *utere* pro κατακάειν, *comburare*, quod librariorum errori praepositionis notam tachygraphicam ante similes litteras negligentium tribuerim.

P. 335, οἱ δ' ἐν τέλει αὐτῶν καὶ συνεκάθειδον ἔνδον μετ' αὐτοῦ διαφθείροντες τοὺς δεσμοφύλακας. Recte sic libri, nec Fritzschius recipere debuerat Lehmanni correctionem διαφθείραντες, nam in actione identidem repetita unice recte habet participium praesens. Non semel οἱ ἐν τέλει τῶν παρὰ τῷ δεσμοφύλῳ περιμενόντων corruperunt carceris custodes, sed sicubi quisque eorum cum Peregrino dormiturus erat, illos corrumpibat. Quae res non satis observata multas peperit παραδιορθώσεις, ut data opera alibi ostendam. Nunc vide v. c. Arist. Eq. 316: ὅς τις ὑποτέμνων ἐπώλει δέρμιν μοχθηροῦ βοός.

C. 20, 10 non corrigendum fuerat addito articulo, sed funditus delendum turpe emblemata περὶ τῆς πυρᾶς.

C. 22 1 τὸ μέντοι θέαμα ἐπινοεῖται, οἶμαι, ὥς σεμνόν. Nunc animadverto iam Bekkerum correxisse ἐννοεῖτε, et Fritzschium delevisse οἶμαι, nec mentionem facerem, nisi praeterea mallet: ἐννοεῖτέ μοι, quod pronomen addi solet.

C. 24, 1 καίτοι [δυνατὸν] ἔσω, ἐς τοῦτο μόνους ἀπαντήσεσθαι κτέ. Ex futuri Infinitivi luculenter apparet insititium esse δυνατὸν, quo deleta, sententia est: *Quaquam fac, huc solos veniuros esse qui ad utilitatem rem exigant.*

P. 356, 2 1. ἐλκομένοις pro ἐχομένοις. cl. dial. mer. X, 1 extr., Piscat. 12, al.

C. 36 extr. supple: οὐ μὴν ἐωρᾶτό γ' ἔστι, ἀλλὰ κτέ.

FUGITIVI. init. κατέναντι. An κατεναντίον? Ceterum illam formam satis antiquam esse probat inscriptio Cretensis sec. III a. C. ap. Causerum p. 51. Sed neque Attica est neque Lucianea. Luciano igitur si recte dialogus tribuitur, neglecta est a librariorum lineola, qua indicabatur terminatio ον.

Vs. 12 ἀνθρωπείων σωματών. Cobetus σαρκῶν coniecit, infeliciter iudice Fritzschio, qui tamen vulgatam ferri posse non demonstrat. An forte σωματόν est librariorum supplementum,

itque scriptor ἀνθρωπείων ad analogiam τοῦ ὀρνιθείων similium
omisso κρεῶν.

P. 371, 2 αἱ κομφαὶ [καὶ ἄποροι] καὶ ἄτοποι ἀποκρίσεις καὶ
ἔξοδοι καὶ λαβυρινθώδεις ἐρωτήσεις. Ut ἄπορος et ἄτοπος a
rariis confunduntur, ita h. l. vereor ne inclusa sit varia
tio. Non enim optime intelligo quid sit ἄπορος ἀπόκρισις.
; melius his omissis utrique substantivo bina erunt adiectiva.

C. 12, 1 sqq. sic scripta malim; *Iur.* — τίνα ἠδίκησαι —
ἡλ. καὶ μὴν ἄκουε — ἡλίκα· ἔσι γὰρ μιᾶρόν τι Φῦλον καὶ
; τὸ πολὺ δουλικὸν καὶ θητικὸν, οὐ ξυγγενόμενον ἡμῖν ἐκ παίδων
γ' ἀσχολίας (ἄλλας γὰρ τέχνας οἷας εἰκὸς τοὺς τοιούτους ἐμάν-
ωσι, σκυτεύειν ἢ τεκταίνειν — κλώθοιεν) τοιαῦτα τοίνυν ἐν παισὶ
ελετῶντες οὐδ' ὄνομα τὸ ἡμέτερον ἥδεσαν. Delevi post ἀσχολίας
εἴβα ἐδούλευε — ἢ θήτευε, quæ misere abundant post δουλικὸν
καὶ θητικὸν, nec sane δουλεία καὶ θητεία sunt τέχναι.

C. 19, 4 hic quoque malim λιχνείας pro λαγνείας. Cf. ad
Ihet. praec. 23.

C. 20, 8 malim ἱκανὰ pro ἱκανῶς συλλέξωνται.

C. 22, 5 Ἐγὼ τοι — ὑποθήσομαι. Fritzschius σοι. Ἄν ἐγὼ
ἰσοι?

C. 26, 6, sqq. interpretibus reddideris verba otiosa male
Iraeca οὔστινας ὀνομαστέον et οἵτινες ὀνομάζονται.

C. 27 extr. Αὐτονόμῃ, quod frustra defendit Fritzschius, dele-
rim, mero errore natum ex vocabulo praegresso et sequenti-
us ΠΗΤΩΙΟΤΝΟΩ.

SATURNALIA. P. 386, 2 dele αὐτὸν male repetitum e vs. 1.

C. 4, 7 οἷς ἴλεως καὶ φορὸς δ κύβος ἐπινεύσει, Requirit
sententia optativum iterativum, sed ambigo corrigamne ἐπι-
εύσειεν, an propter φορὸς, quod de secundo vento proprium
est, et ἴλεως, quod de dis usurpatur, ἐπινεύσειεν, quod ver-
um dicitur de utrisque.

P. 387 extr. βασιλέα — ἐφ' ἀπάντων. An ἐξ vel ἀφ'?

C. 7, 4 ἀλλ' αἰεὶ [ἀνα]θεῖν ἴδει ἄνω καὶ κάτω. Dele praepo-
sitionem.

P. 391 prope finem ἀπέρχονται λησεύοντες ἐν τῷ συμποσίῳ.
quentia suadent λησεύσαντες.

Vs. 14 πεττεύωμεν — ἐπὶ καρύων. Ex cap. 1, 8 corrige περὶ.

P. 400 verba misere corrupta. Suspicionem ἄλλὰ μήτε βραδυ-

νόντων μήτε παραπετέσθωσαν, ὡς ἂν αὐτοῖς δοκῇ, ὁπότε ; αὐτὰ (sc. τὰ κρέα) φέρειν, μηδὲ τῷ μὲν μεγάληα κτέ. 1 est, quod putant, sermo de apophoretis. Cf. 22 et 23.

P. 402, 3 dele emblemata οἱοί εἰσι τραγικοί ἐμβάται.

P. 404, 11 σητῶν. Malim σέων, qua forma alibi L. utilis.

C. 25, 13 l. ἐπισελῶ. Cf. p. 411, 1 et cap. 31, 10.

P. 409, 2 expectaveram τὰ πολλὰ (καὶ δεινὰ vel καὶ κατὰ ταῦτα).

C. 31, 7 l. σκέψεσθαι et 17 sq. ἀμφισβητήσῃν et πρὸς καλεῖσθαι.

C. 32, 18 l. συμποτικώτατον.

C. 34, 1 l. συνόντα.

P. 414, 1 καὶ ἄφωνον fluxisse videtur e glossemate ad κωφὸν quod hic, ut saepe, non *surdum* significat, sed *mutum* (ἐνέν).

C. 35, 2 malim ἠνίασαν. Vs. 7 l. γίγνεσθαι et 8 εὔξασθαι, et p. 415, 4 ἐκπτήσονται.

C. 36 extr. αἰεὶ διετελοῦμεν οὕτως ἰσοδαίτιοι καθεσῶτες ἂν μηδὲ τὸν συνδαίτην αὐτὸν αἰτιάσασθαι τι. Immo ἰσοδαίτην, i. e. Bacchum. Cf. cap. 32 extr. Ludit in ἰσοδαίτιοι et ἰσοδαίτης. Emendationem confirmat additum αὐτόν.

P. 417, 1. ἀπελθόντες pro κατελθόντες.

CONVIVIUM. P. 419, 2 extr. transpone καὶ πρᾶξαι statim πρὸς εἰπεῖν τε.

P. 420, 3 del. emblemata τοῦ Διονύσου et vs. 4 supple ἐν post ἀβάκχευτον.

Vs. 5 ἂ καλῶς ἔχει. Scriptura Vaticani ἔχειν celat verbi lectionem εἴχειν. Cf. 8 v. fin.

P. 421 extr. supple: Κλεανθίδου (Χαιρέα) τῷ Εὐκρίτου δανεισικοῦ (l. δανεισοῦ), cl. cap. 7 init. Nomen sponsi hic abesse nequit.

P. 422, 1 ἀπαλῶ γε μὴν ἔτι καὶ οὐ πάνυ καθ' ὥραν γάμῳ Propter καθ' ὥραν vide an post ἔτι exciderit ὄντι, nam, sin- nus, miror scriptorem non dedisse ὥρα / ω, ut Dial. Mer. III et Toxar. 2.

C. 16, 2 pro ἥτις l. ὅτι — ἐκαλεῖτο. Vs. 7 τοῦ Ἑρακλίου videtur emblemata.

Vs. 9 recte cod. B ἄτρετος pro ἄτρεπτος.

C. 20, 17 dele soloeum αὐτόν.

1. 24, 3 ἐν τοσούτῳ θορύβῳ καὶ πράγματι. Mox 29 init. gitur ἐτετάρακτο καὶ θορύβου μετὰς ἦν, unde possis ταραγ-
τι suspicari. Fieri tamen potest, ut nihil sit mutandum.

2. 29 extr. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ Ζήνων ὑπεξανέστη ἀφανῶς,
παιδαγωγοῦ νεύσαντος ἀπαλλάττεσθαι. Post ὑπεξανέστη
sere abundat ἀφανῶς, sed interpunge: ὑπεξανέστη, ἀφανῶς
i. collato Thuc. I 134, 1 ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρη-
μένου.

C. 32, 5 l. τίνες pro οἵτινες.

C. 39 extr. syntaxis requirit: ὡς — ἤμεν pro εἶμεν post
εἰ ἡμῶν, ut pro ἐκείνων recte correxit Fritzschius.

P. 448 διεῖλε δὲ — ἐς δύο. Aptius sic locutus est Dial.
Ier. XIII, 1 extr. et Dial. Deor. VIII init. nec tamen quidquam
odie mutem. Vid. *Plut. et Luc.* p. 90.

DE SYRIA DEA. Cap. 4, 4 Τῶν τις ἰρέων?

C. 6 extr. ἀγορῇ — παρακέεται. *Plut. et Luc.* p. 90 su-
picabar παρέχεται. Possis quoque προκέεται.

P. 456, 1 l. ἐκ pro διὰ τοῦ Λιβάνου. Cf. c. 8, 2.

Cap. 19 extr. l. χρόνῳ ὕστερον pro ὑτέρῳ.

C. 21, 4 l. διεγένετο pro ἐξεγένετο. Mox vs. 8 l. αἰτίην
ενέσθαι, ἐθέλουσαν Κομβαβὸν κτέ. pro absurdis αἰτίην
θέλουσαν γενέσθαι, Κομβαβὸν.

C. 22, 11 an ἐπεὶ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο? Vs. 16 l. ἐργά-
εσθαι.

C. 23, 2 l. ἐλελήθεις pro perfecto.

P. 472, 2 οἷα μήτε σε παθεῖν — ὤφελεν. Haec verba
odeunt scriptorem bonae Graecitatis ita ignarum, ut sufficiant,
hunc libellum Luciano abiudicemus. Ex cap. 60 paene su-
iceris scriptorem natione esse Troezenium.

C. 27, 4 an χαρίζομεναι pro χαρίζονται?

C. 29, 8 l. κατεῖς pro ἀφείς.

C. 49, 4 l. ἰς αἶσι pro ἐς αἶσι.

P. 486, 1 πῦρ lege cum Guyeto pro πυρὴν ἐνιᾷσι.

DEMOSTHENIS ENCOMIUM. P. 492, 5 l. καὶ (pro καὶ) αὐτὸς ἐνο-
εῖν μοι δοκῶ et vs. 8 supple κοινὸν γὰρ (ἂν ἦν) ἡμῖν τὸ ἔρμαιον.

P. 496, 3 l. παρεκτροπῶν pro παρατροπῶν.

C. 8, 5 l. καθαρειότητος, munditiae, pro καθαρότητος, cl.
ut. Lyc. 21, et deinde ἐμπεπλέχθαι pro ἐπιπεπλέχθαι.

C. 9. init. perspicuitas postulat: ἀλλ' οὐδὲν ἤττον (ἤ δ' ὅς.) τοῦμὲν ἀγώνισμα κτέ. Hinc enim incipit Thermagorae oratio.

Vs. 15 sq. verba ὅπου γε καὶ τοῦνομα πρὸ τοῦ γνωρίμου τὸ Μελησιγενῆ προκρίνουσι logicum sententiarum ordinem male interrumpunt. Nisi sunt scholium ad praegressa, transponenda sunt post verba ἀνθρωπίνου γένους ἀπορίᾳ.

Cap. 10 init. sic interpunxerim: τὸ δὲ σὸν, ἔφη, κατὰ χειρὸς ἐπιδρομὸν τε καὶ λείον ἐφ' ὠρισμένοις τε καὶ γνωρίμοις, μόνῃ ὀνομάτων, οἷον ὄψον ἔτοιμον ἡδυσμάτων, παρὰ σοῦ δεόμενον. Verbo: *verbis tantummodo, ut paratum pulmentarium condimentis, a te indigens.* Praegressa autem ἐφ' ὠρισμένοις τε καὶ γνωρίμοις significanc *conditionibus definitis et cognitis.*

Cap. 13 extr. interpunge τῶν ψυχῶν ὅσαι „Ζηνὸς ἐγγυὲς” καὶ „θεῶν ἀγχίσποροι.” Cf. Plat. Rep. III p. 391 E.

P. 505, 5 suppl. ἐκεῖθεν (δ') ἀποσόλους.

C. 19, 3 suppl. ἔοικας ἀπορεῖν, (εἰ) λόγον κτέ.

C. 21, 3 suppl. (σύν)δυο καὶ σύντρεις.

P. 510, 2 l. οἴκοι pro οἴκαδε.

Vs. 6 suppl. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν (λέγε). ἐγὼ μὲν οὖν κτέ.

C. 26 extr. l. αὐτός, *idem*, pro αὐτός.

C. 31, 1 l. ἐννενοηκέναι pro συννενοηκέναι. In fine suppleverim ἔνεκα ante ἐκτεμεῖν.

C. 35 extr. l. ἐκρατησάμην pro perfecto.

C. 37 extr. conieci δύναμιν συλλέγει ἐπ' ἐμὲ Ἑλληνικῆν, *φόλους ἀποπέμπει* κτέ. pro ἐπιμήκεις *φόλους*. Cf. *mox* 38 v. fin. et 45 v. fin.

C. 39, 1 aut l. συνεχὲς aut dele *οἱ*.

C. 43, 1 legerim: μάλισα μὲν γὰρ αὐτήκοος ἂν ἐβουλόμην παρὼν εἶναι. νῦν δ' ἀλλὰ σύγε μὴ παραλίπης μηδὲν. Vulgo εἶναι νῦν. ἀλλὰ σύγε κτέ. Sententia: *sed nunc tu saltem nos quidquam praetermittere.*

P. 524, 7 pro οὐδὲν melius vett. edd. οὐδέ. Pag. extr. l. καταισχυνῶ.

P. 525, 5 suppl. κόρη (οὔσα) καὶ ταῦτα.

P. 527, 4 suppl. πολιτικὴ δὲ (ἡ) πρόνοια.

DEOR. CONC. 2, 2 l. θεοῖς pro θεοῦς.

C. 6, 7 suppl. πολλὰ (ἔτ') εἰπεῖν ἔχων. Cf. 13 extr.

P. 536, 2 et 3 dele articulos ante Ζεὺς et Ἔπνος.

CYNICUS. P. 541, 14 *ἔχειν recte om.* ed. Florentina.

C. 4 extr. suppleverim: οὐδ' εὖρωσον (ἂν ἦν), εἰ κτέ.

C. 5 extr. l. εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τις ἀπεσέρεται pro τινὸς γεσέρετο.

C. 13, 7 ἂν post γὰρ male de coniectura inseruit Iacobitzius. ptativus est frequentativus.

C. 14, 10 pro *τινα* expectabam ταῦτα, ut *χάριν* sit adverbium.

C. 17, 6 malim (ἀντ') ἀνδρὸς,

P. 550, 6 l. ἐκεῖσε — ὅποι — παραπλήσιόν τι ᾧ (i. e. τῷ ᾧ) πασί τινα παθεῖν.

SOLOECISTA. C. 9, 4 *μαντεύεται γοῦν ἐκείνος πᾶσι τοῖς ἱερῶσι*, σὺ δὲ οὐδὲ τὸν *μαντεύμενον* κατενόησας. Vix fieri potest ut Lucianus, in veterum scriptis versatissimus, ignorarit aeque recte dici *μαντεύεσθαι* de *oraculo dando* ac de *sciscitando*. Quapropter vereor ne h. l. librarii emendando corruerint, et noster scriptum reliquerit *μαντεύει — μαντεύοντα*. Nam *μαντεύειν* pro *μαντεύεσθαι* dicere solebat faex Graeculorum, quales sunt Xenophon Ephesius et Himerius, digna sane strigine, quae a Luciano notaretur.

P. 578, 6. L. *ὅτι ἀγνοεῖς* (pro *ἀγνοεῖ*) ὁ *Φάσκων*, aut *ὅτι ἀγνοεῖς*, *Φάσκων εἰδέναι*. Illud Latine sonat: *ignoras, qui scire te dicis, hoc ignoras, dum scire te dicis*. Sed quia ab *ἀγνοεῖν* pendere potest participium, quo facto nascitur sententia penitus diversa, illa ratio praeferenda.

PHILOPATRIS. P. 612, 6 an ὥσπερ αἱ ποινοποιοὶ αἱ ἐν τοῖς ἱεάτροις? Vs. 23 *ὀλιγοὶ γε χρηστοὶ ὥσπερ βλέπω πανταχοῦ*. H. Ran. 783. Non magis commentatores ad verba (p. 610) *ὁ δαιμόνιοι ἀνδρῶν, μὴ μεγάλα λίαν λέγετε* monent haec in pluralem conversa esse ex Ran. 835.

CHARIDEMUS. C. 2, 3 dele δὲ post ἄλλως τε. Cf. p. 620, 2. 22, 17 l. ὅσα μοι δοκεῖ (pro *δοκῶ*) μὴ βέλτιον εἶναι παραπτεῖν.

NERO. Corrige c. 5 in. ἡ δὲ τῶν Ἑσπερίων ἔθνων κίνησις καὶ) *ὀξυτάτως τῶν ἐκείνῃ νῦν ἀπτόμενος, ὄνομα δὲ αὐτῷ Βίνδεξ, πῆγαγον Ἑλλάδος τε καὶ Ἰσθμοῦ Νέρωνα (οὐχ οἱ Αἰγύπτιοι) υχρῶς γεωμετρήσαντες*. Vulgo: καὶ *ὀξυτάτος* ὡς τῶν ἐκείνης — *ἀπῆγαγεν* — *γεωμετρήσαντα*. Ad ea quae inserui Cf. praereasa p. 639, 1 sqq.

Cap. 6, 7 *Φέγγεται δὲ κοῖλον μὲν φύσει καὶ βαρὺ, ἔγκει μένης αὐτῷ τῆς Φάρυγγος*. An forte *ἔγκει κλειμένης* — τῇ *Φάρυγγος*, i. e. *gutturē incluso, raturā palatīe?*

TRAGORDOPOD. 294 l. *λιποῦσα* pro *λείπουσα*.

Vs. 295 *ἰδοὺ κέχρισαι, κοὺ χαλᾷ φλογμὸν πόνων* facetior *feret*, si *Medicus artis suae efficacia confisus exclamasset κα χαλᾷ*, et ipsum hoc dictum excepissent *Podagri eiulatus*.

Vss. 304—307 propter *Φάρμακον* — *ἐμὸν* haud scio an rectius tribuantur *Medico* quam *Podagro*.

OCYRUS. 18 malim *Φρενῶν ἀνθάπτεται* pro *καθάπτεται*.

Vs. 39 *τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον στοιχεῖ χρόνῳ*. An τῇ *τῶν πόνων ὃδ' ἔσχατος στοιχεῖ χορῷ*. *Hic dolor* (cf. 35) *extremus stat in dolorum choro*, i. e. *omnium dolorum extremus est* Vs. 46. l. *μηδ'* pro *μή μ'*.

EPIGRAMMA V (*τοῖσι μὲν εὖ πράττουσιν κτέ.*) expressum videtur ex *Sophoclis* fr. 377; quod deletō veteris lacunae supplement sic nuper constitui:

*τῷ γὰρ κακῶς πράσσοντι μυρία μία
νύξ ἐσιν, εὖ πάσχοντι (δὲ μία μυρία).*

Vulgo sine sensu legitur: *εὖ παθόντα [εἴθ' ἑτέρα θανεῖν]*.

Repudio scripta pag. 369, 3—5.

EMENDATUR LOCUS ILIADIS T, 90 sqq.

*πρέσβα Διδς θυγάτηρ Ἀάτη, ἣ πάντας ἄᾳται,
οὐλομένη· τῆς μὲν Θ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὔδει
πίλναται, ἀλλ' APA H (ἄρα ἦ) γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βλίνει
βλάπτουσ' ἀνθρώπους· κτέ.*

Corrigatur: *ἀλλ' APAEI (ἄρ' αἰ) γε*. In litteratura ante *Euclidea* *APAE* significabat utrumque.

H. v. H.

C I C E R O.

ORATIONES POST REDITUM TRES.

ORATIO DE DOMO.

Loci interpolati.

§ 9. *An quia non condemnavi sententia mea duo consules (P. Lentulum et G. Metellum), sum reprehendendus? Eos igitur potissimum damnare debui, quorum lege perfectum est, ne ego indemnatus (atque optime de republica meritus) damnatorum poenam sustinerem?*

Perit additamento antithesis, quae qualis sit, ostendit § 77 *Quis me umquam ulla lege interrogavit? quis postularit? quis diem dixit? potest igitur damnati poenam sustinere indemnatus?*

Quae autem h. l. insiticia sunt, eadem quater in hac ipsa oratione apte usurpantur § 42 *quod de me civi, ita de republica merito, tulisses, funus te indixisse reipublicae, quod salvis auspiciis tulisses, iure egisse dicebant*, in quibus tamen alterum *tulisses* abundat; pariter eadem apte leguntur §§ 58, 85, 131.

§ 11. *Frumentum provinciae frumentariae partim non habebant, partim in alias terras, (credo propter varietatem venditorum,) miserant.*

Verba *credo ... venditorum*, quae nemo adhuc satis probabiliter explicare aut emendare potuit, non dubito quin e margine in orationem se insinuarint, adscripta ab otioso lectore, qui

aestimaret *variā venditorum multitudinem* (pro quo, dum Cicero voluit videri, scripsit *varietatem* cf. e. g. pro Cael. 21) causam fuisse, cur nonnulli in alias quoque terras frumentum misissent.

§ 23. *Homini post homines natos turpissimo* (A. Gabinio) *qui pecuniam ad emendos agros constitutam, ereptam ex sui Caesaris (rebus) actis, quis imperium infinitum dedit?*

Primum expellendum *rebus*, cf. de prov. cons. §§ 43, 44, 45; in Vat. 29; infra 40, alibi. Sed vel sic haud scio *erepta ex ... Caesaris actis* dici nequeat de pecunia surrepta proposito cui Caesar destinaverat, atque credo vv. transponenda esse in hunc modum *quis pecuniam ereptam, ex sui Caesaris actis ad emendos agros constitutam*. Dedi *sui* e coniectura Niebuhr pro *vi*, quod exhibent codices: notum est quam saepe in Parisino desit prima littera; Halmius: GAL.

§ 36. *Nego istam adoptionem pontificio iure esse factam: primum quod eae vestrae sint aetates, ut is qui te adoptavit, vel filii tibi loco per aetatem esse potuerit, (vel eo quo fuit).*

Fonteius Clodio *vel* (h. e. etiam) filii loco per aetatem esse poterat; cuius particulae significationis oblitus addidit quidam perridiculum illud: *vel eo quo fuit*. Cf. 34 *adoptat annos viginti natus etiam minor senatorem*.

§ 55. *Cum Gabinio Syria dabatur, Macedonia Pisoni ... et tibi omnia permitterent ... senatus auctoritatem irriderent, equibus Romanis mortem proscriptionemque minitarentur, (me terrent (Paris. terrent) minis,) mihi caedem et dimicationem denuntiarent, meam domum, refectam viris bonis, per amicos suos complerent proscriptionis metu, me frequentia adarent bonorum virorum, me praesidio spoliarent senatus.*

Non video quomodo probabilis species restitui possit his verbis nisi fortiore adhibito remedio, quod indicavi. *Me terrent minis*, sive sunt dittographia praecedentium sive glossema sequentium, nemini ferenda videbuntur. *Refectam viris bonis intrusa* per prolepsin ad explicanda sqq. *me ... virorum*. Denique verbis *per amicos suos complerent proscriptionis metu* non videt

quid faciendum sit; intelligo si expunguntur vv. *per amicos nos*, ut dicantur consules terrore ac minis effecisse, ut amici Diceronis, metuentes ne cum domino proscriberentur, eam vitarent.

§ 64. *Videbam ... celerem mihi summa cum dignitate reditum, nec intelligebam fieri diutius posse, ut mihi non liceret esse in ea republica, quam ipse servassem. Quod si (non liceret,) audieram et legeram clarissimos nostrae civitatis viros se in medios hostes ... pro salute exercitus iniecissee, ego pro salute universae reipublicae dubitarem hoc meliore condicione esse quam Decii, quod illi ne auditores quidem suae gloriae, ego etiam spectator meae laudis esse potuissem.*

Rationem reddit cur sponte e civitate excesserit, nec, ut Decii, caput periculo obiecerit. Est autem quod mireris vv. *non liceret*, quae a dormitanti librario ex praecedentibus repetita sunt, ab editoribus pro genuinis venditata esse; quid enim stultius quam haecce: si mihi non liceret esse in republica, audieram et legeram e. q. s. Confidenter expungantur et signum interrogandi ponatur in fine sententiae.

§ 71. *Quod idem tu, Lentule, vidisti in ea lege, quam de me tulisti; nam non ita est latum, ut mihi Romam venire liceret, sed ut venirem ... Voluisti ... me ita esse in republica, magis ut arcessitus imperio populi Romani viderer, quam (ad administrandam civitatem) restitutus.*

Languidum ornamentum, insertum ab eo qui non sentiret antithesin in vocibus *arcessitus ... restitutus*, ut paulo ante *ut venire liceret ... ut venirem*. Noli autem credere, Ciceronem se ad *administrandam* modo civitatem sive arcessitum sive restitutum arbitrari, qui mox jactat § 73: *nec stare potuisse remp., si ego non fuisset, nec futuram esse ullam, si non redisset.*

§ 101. *Sp. Maelii regnum appetentis domus est complanata. (Et qui aliud aequum accidisse populus Romanus Maelio iudicavit:) nomine ipso Aequimaelii iustitia poenae comprobata est. Sp. Cassii domus ob eandem causam est eversa atque in eo loco aedes posita Telluris. In Vacci pratis domus fuit*

M. Vacci, quae publicata est et eversa, ut illius facinoris memoria nomine loci notaretur.

Frustra se torquere mihi videntur qui in vv. *et qui aliud*, sine dubio corruptis, Ciceronis manum restituere conantur, quoniam et haec et sqq. *aequum ... iudicavit* a commentatore quodam non ab oratore sunt profecta, qui satis superque rei perspicuitati et auditorum intelligentiae consuluit sequentibus *nomine ... comprobata est*. Credideris autem magistellum olim annotasse: *atque illud aequum sqq.*

§ 100. *Sed hic meus reditus, pontifices, vestro iudicio continetur. Nam si vos me in meis aedibus collocatis, id quod in omni mea causa semper studiis consiliis auctoritatibus sententiisque fecistis, video me plane ac sentio restitutum: sin mea domus ... mihi non redditur ... quis erit, qui hunc reditum potius quam poenam sempiternam putet?*

Vix credo Ciceronem istiusmodi hyperbolam usurpasse: „studiiis ... sententiisque me semper in meis aedibus collocastis.” Verba *id quod ... fecistis* paucis mutatis apte leguntur in fine orationis § 147 *me, quem auctoritate studio sententiis restituidis*, unde non dubito quin huc illata sint.

§ 113. *O G. Catule — patremne appellem (ante) an filium? recentior (enim) memoria filii est et cum meis rebus gestis coniunctior — tantumne te fefellit ...* 114. *(Venio nunc ad patrem.) — Tu, G. Catule e. q. s.*

Nemo monitus ferenda putabit ista *venio ... patrem*, quae orationis forma usurpari solet ubi ab alio argumento vel persona ad aliam fit transitio, sed absurda est ubi mortuum citat. Praeterea uncinis inclusi *ante*, ex Mommseni coniectura a Baitero receptum, et *enim*, quod deest in Parisino.

§ 116. *Hanc vos, pontifices, tantam, tam variam, tam notam in omni genere (voluntatem,) impudentiam, audaciam, cupiditatem comprobabitis.*

Posset ferri *libidinem, furorem* v. t. q. sed *tantam ... voluntatem* ab hoc loco alienum esse nemo non sentit. Cf. 115 *et videte hominis intolerabilem audaciam cum proiecta quadam et effrenata cupiditate.*

§ 120. *Quid, si qui similis illius — neque enim iam deerunt ut imitari velint — quem (praeter Par. II. aliquem) mei (dis)similem, (cui respublica non tantum debeat,) per vim affligerit ... id ... constitueris ratum esse oportere?*

Vix dubito quin legendum sit *exsecris reliquis mei similem per vim affligerit* i. e. si improbus quidam, ut Clodius, virum honestum, ut ego sum, affligerit; quamquam enim Tullius est arrogans laudum suarum praeco, tamen ne vel sic quidem inepitire solet, ut minirum fecit, quisquis ista ascripsit.

§ 121. *Nihil loquor de pontificio iure, nihil de ipsius verbis dedicationis, nihil de religione (caerimoniis).*

Cum his si comparantur § 122 *quamquam quid ego de dedicatione loquor? aut quid de vestro iure et religione contra, quam proposueram, disputo*, apparebit non corrigendum esse cum Lambino aut Halmio *et vel de caerimoniis*, sed glossema in marginem relegandum.

Ibid. *Non dissimulo me nescire ea ... etsi effluunt multa ex vestra (pontificum) disciplina, quae etiam ad nostras aures saepe permanent. Postem teneri in dedicatione oportere videor audisse templi: (ibi enim postis est, ubi templi aditus est, valvae.) Ambulationis postes nemo unquam tenuit in dedicando.* e. q. s.

Verba *ibi ... valvae* addita videntur a magistello, qui non satis perspicuum esse putaret, cur in ambulatione dedicanda postis a pontifice teneri non potuerit, ut solebat in templis: Clodius autem pontificem postem tenuisse dixerat, cf. q. s. Simul vide quam non temere *gen. templi* in extrema sententia sit positus.

Baiterus *valvae* uncinis inclusit; Orellius et Halmius proposuerunt *est et vel sunt et valvae*.

Loci corrupti.

§ 12. *Quid? si utrumque fuit, ut et fames stimulet homines et tu in hoc ulcere tanquam unguen existeres, nonne fuit eo maior adhibenda medicina, quae et illud nativum et hoc delictum malum unare possit?*

Pro *delictum* antiqui editores *delatum* „nullo, quod sciam, „veterum auctoritate”, ut ait WOLFRIUS. In novissima editione Klotziana (ai 1872) *a te fictum*, quod vereor ut recte dictum sit de malo adventitio, extrinsecus allato. Reponendum videtur *oblatum*, ex § 62 *domus ardebat in Palatio non fortuito, sed oblato incendio*.

§ 19. *Non ita tecum ago. Cum his haec a me haberi orati potest, qui ita disputant, se si qua res ad unum deferenda sit ad Gn. Pompeium delaturos potissimum, sed se extra ordinem nihil cuiquam dare: quum Pompeio datum sit, id se pro dignitate huius minis ornare et tueri solere.*

Et grammatica ratio et significatio verbi *solere* postulante credo, ut pro coniunctione *quum* scribatur pronomen *quod*. A verbum *ornare* cf. § 91 *Scipionis factum non modo defendit, sed etiam ornavit*.

§ 74. *Summum est populi Romani ... consilium senatus. Proximus est huic dignitati ordo equester.*

Corrige *dignitate*, sic genere, aetate, amore (ad Att. I, 2) alicui sumus proximi; nostro autem loco simillimus est, qui legitur in or. pro Cluentio, quemque interpretes fugisse videtur § 162: *equites ordini senatorio dignitate proximos, concordia coniunctissimos esse cupiunt*.

§ 98. *Haec omnia subire conservandorum civium causa atque ita, quum dolenter feras et sis non tam sapiens quam is qui nil curant, sed tam amans tuorum ac tui quam communis humanitas postulat, ea laus praeclara atque divina est.*

Haec omnia subire ... atque ita i. e. atque ea ratione subire quae significatio quum in hunc locum non cadat, corrigendum est atque id.

§ 109. *Quid est sanctius, quid omni religione munitius quam domus unius cuiusque civium? ... Quo magis est istius furor auribus vestris repellendus, qui quae maiores nostri religioni tutela nobis et sancta esse voluerunt, ea iste non solum contra religionem labefactavit, sed etiam ipsius religionis nomine evertit.*

Non ut ab *auribus* sed ut a domibus tribunicium furem repellerent cives monuit orator, § 106: *ius igitur statuetis esse uniuscuiusque vestrum sedes, aras, focos, deos penates subiectos esse libidini tribuniciae?* Itaque restituendum *aedibus*. Mox *occludendum iste*.

§ 112. *Hanc deam* (imaginem Libertatis, quam Clodius in Ciceronis domo collocandam curaverat) *quisquam violare audeat, imaginem meretricis, ornamentum sepulcri, a fure sublatam, a sacrilego collocatam?* *Haec me domo mea pellet?* e. q. s.

Silent interpretes; at non perspicio qui haec rite explicari possint, nisi reponatur negatio quae excidisse videtur post v. *violare*. *Hanc deam quisquam violare* h. e. loco movere, *tolle* non *audeat*.

§ 113. *O Q. Catule, ... tantumne te fefellit, quum mihi numma et quotidie maiora praemia in re publica fore putabas? Negabas fas esse duo consules esse in hac civitate inimicos reipublicae. Sunt inventi qui Senatum tribuno furenti constrictum traderent* e. q. s.

Idcircone Catulus ille Stygia de valle ciendus, ut negaret *fas esse*, quod nemo umquam probavit? Nihil minus; nec vero hoc est quod Catulus negabat, sed audierat Tullius *ex sapientissimo homine atque optimo cive et viro, non saepe unum consullem improbum, duo vero numquam excepto illo Cinnano tempore fuisse: quare meam causam semper fore firmissimam dicere solebat, dum vel unus in republica consul esset*. Or. in Sen. § 9. itaque quod numquam obtigerat, id in posterum quoque fieri posse negabat, unde restituendum *negabas posse duo consules esse*.

§ 122. *Ego vero si omnia solemnibus verbis, veteribus et iuriscis institutis acta esse dicerem, tamen me reipublicae iure offenderem*.

Non refert quid dicat, sed quid verum aestimet, itaque *irrigendum ducerem*. Eadem medicina adhibenda videtur in eo corrupto § 92 *Sed vide ne tu te soleas Jovem dicere, quod iure eandem sororem et uxorem appellare postis*, ubi plerique

corrigunt *debeas* pro *soleas*, quamquam iam Gruterum *cere* pro *dicere* suspicatum esse nunc video.

§ 124. *Quod si tum nihil est actum (quum Clodius cerneret bona Gabinii), quid in meis bonis (quae idem conseruat) agi potuit? Sin est ratum, cur ille gurgis (Gabinii) ad caelum tamen exstruit villam in Tusculano visceribus ac mihi meas ruinas ... adspicere non licuit.*

Pro *adspicere* suspicor legendum esse *adipisci*: quam Gabinii bona, aedificia, consecrata sunt, tamen vel novit, dum mihi ne veterum quidem ruinas occupare. Porro dubito an invito Parisino cum rell. libris scribendum *exstruxit*, tametsi vel magis placeret *exstruit ... licet*.

§ 131. *Censor enim (G. Marcius) ... Concordiae si volebat in curia curiamque ei deae dedicare ... Praescribere se arbitrabatur, ut sine studiis dissensionis sententia cererentur.*

Num Latine dicitur *sententias dicere sine studiis dissensionis* aut *sententias dissensionis dicere sine studiis*? Neutrum ratio admittit; disiungenda sunt atque alterum singulari proponendum ita: *sine studio ac dissensione*. Cf. p. § 60, p. Flacco § 26.

§ 140. *Si nemo umquam praedo tam barbarus atque impii fuit, qui, quum fana spoliasset, deinde aram aliquam in deserto somniis stimulatus aut religione aliqua consecraret, horreret animo, quum divinum numen scelere violatum precibus cogeretur, qua tandem istum perturbatione mentis fuisse censeret.*

Pro *cogeretur* restituendum *conaretur*. Praedoni ut C in ipso conamine effundendi preces horret animus voxque de

§ 146. *Nam nunc quidem, pontifices, non solum domus sed tota urbe careo ... Nolite, quaeso, eum cuius reditu res tam rempublicam fore putastis, non solum dignitatis orname sed etiam urbis partibus velle esse privatum.*

Locus, obelo notatus ab editoribus, corrigi posse videtur

scribendo *urbe et parietibus*; utriusque, et urbis et domus, mentio facta est in initio huius ipsius sententiae et praeterea conferatur § 60 *crudelitatem vestram ... qui parietibus ... bellum intulistis*.

§ 146. *Domo per scelus erepta, per latrocinium occupata, per religionis vim sceleratius etiam aedificata quam eversa, carere sine maxima ignominia reipublicae ... non possum.*

Clodius domum Tullii non aedificavit per falsam religionis speciem (cf. § 137) sed dedicavit, ut ex praegressis apparet, confer § 133 *ades, ades Luculle, Servili* (corrige *ades Luculle, ades Servili*), dum dedico Ciceronis domum. Itaque corrigendum *dedicata*: librarius *aedicata* legens pro compendio habuit.

Oratio de Haruspicum responso.

Quod si operae pretium videtur ut in hac quoque oratione, quam post alios nuper denuo vir doctus Ciceroni vindicare studuit ¹⁾, ea quae magistellis potius quam scriptori deberi videantur, a genuinis secernantur, loci qui in censum veniant, sunt hi.

§ 11. *Quamquam vestrae domus ... ceterorumque civium multo maxima ex parte sunt liberae religione, tamen una mea domus iudiciis omnibus liberata in hac urbe sola est. Te enim appello Lentule et te Philippe ... potestisne referre de mea domo? (quae, ut dixi, sola in hac urbe omni religione omnibus iudiciis liberata est:) quam primum inimicus ipse ... ne una quidem attigit littera religionis: deinde eandem domum populus Romanus, cuius est summa potestas omnium rerum, (comitiis centuriatis) omnium aetatum, ordinumque suffragiis eodem iure esse iussit, quo fuisset.*

Uncinis inclusi quae releganda esse opinor. Praeterea corrigendum initio *una mea domus ... in hac urbe tota est.*

§ 13. *Nego umquam ... ne de capite quidem virginum ves-*

¹⁾ De fide et auctor. orat. Ciceron. quae inscribitur de har. responso scr. W. Hoffmann Progr. Gymn. Burgensis 1878. Praesertim refutare studuit quae attulit Pompe van Meerdervoort in Diss. Lugd. Bat. ed. a. 1856.

talium, tam frequens collegium iudicasse (sc. quam de mea domo): quamquam ad facinoris disquisitionem interest adesse quam plurimos: ita est enim interpretatio illa pontificum, ut eidem potestatem habeant iudicium: religionis explanatio vel ab uno pontifice perito recte fieri potest, quod idem in iudicio capitis durum. atque iniquum est: tamen sic reperietis frequentiores pontifices de mea domo quam umquam de caerimoniis virginum iudicasse.

Ita est enim ... iudicium olim in margine fuerunt ad explicandum v. iudicasse, quod paulo ante legitur; (cf. GRAEVIVS ad h. l.); et mox quod idem ... est pro additamento habenda esse vel coarguit verbum est, pro quo Halimius esset legendum proposuit. Vide quam apte omnia procedant excisis istis pannis: quamquam ad facinoris disq. interest adesse quam plurimas, religionis explanatio vel ab uno r. f. potest, tamen sic e. q. s.

§ 14. *Multae sunt domus in hac urbe, patres conscripti, atque haud scio an paene cunctae iure privato, (iure hereditario, iure auctoritatis, iure mancipi, iure nexi:) nego esse ullam domum aliam (ac meam) privato eodem quo quae optima lege, publico vero omni praecipuo et humano et divino iure munitam.*

Spuria videntur iure hereditario ... nexi, de quibus WOLFIVS: „variae (hae) species iuris privati nobis partim obscurae sunt, „partim declamatoriae futilitatis videntur.”

§ 18. *Ego vero primum habeo auctores ac magistros religionum colendarum maiores nostros ... qui statas solemnesque caerimonias pontificatu, rerum bene gerendarum auctoritates augurio, fatorum veteres praedictiones (Apollinis) vatum libris, portentorum explanationes Etruscorum disciplina contineri putarunt.*

Apollinis h. l. ineptum esse vidit WOLFIVS, scriptorem pro interpolatore arguens, insertum videtur ex Valerio Max. I. 1, quem locum, huic paene similem, citavit LAMBIVS: maiores ... Apollinis praedictiones vatum libris, portentorum depulsa Etruscorum disciplina explicare voluerunt.

Oratio post reditum in Senatu habita.

Praeter ea quae in hac oratione iam a viris doctis, vel in-
rito codice Parisino, eliminata sunt (§§ 9, 17, 35 al.), etiam
huc emblemataprehendisse mihi videor.

§ 9. *Audieram ex ... Q. Catulo, non saepe unum consulem
improbum, duo vero numquam excepto illo Cinnano tempore
fuisse ... quod vere dixerat, si illud (de duobus consulibus),
quod ante in republica non fuerat, perenne ac proprium manere
potuisset.*

Vv. *de duobus consulibus* languidum sunt additamentum, ne-
que id innocuum, quoniam male definiunt significationem pro-
nominis illud, quod arcte cohaeret cum seqq. quod ... fuerat.

§ 30. *Et quamquam sunt in me praecipua merita multorum,
quae silei nullo modo possunt, tamen huius temporis (ac ti-
moris) mei non est conari commemorare beneficia in me singu-
lorum: nam difficile est non aliquem, nefas quemquam prae-
dicare.*

- Indignatur WOLFUS oratorem ad opprobria dicenda satis pa-
tatum, nunc timidum esse in commemorandis beneficiis. At,
si quid video, non est quod scriptorem accusemus, quoniam
timoris, cuius ne significatio quidem loco conveniens est, ortum
videtur ex varia lectione praecedentis temporis, quae in contex-
tum recepta copulam ac sponte secum traxit; per temporis au-
gustias sibi concessi se excusat orator quominus singulorum
beneficia persequatur. Cf. § 23 quae cum libenter commemoro,
tum non invitum nonnullorum in me nefarie commissa praetereo:
non est mei temporis iniurias meminisse.

§ 33. *Sed videbam ... si victus essem, multis bonis et pro
me et mecum etiam post me esse pereundum, tribuniciique
sanguinis ultores esse praesentes, meae mortis poenas iudicio et
posteritati reservari.*

Addo hunc locum, corruptum sane quamquam ab editoribus
sic vulgo receptum, quia levissima transpositione eum sanari
posse suspicor, scil. prius et locum mutet et ponatur ante

etiam. Praeterea e ll. Erlang. et Pithoeano, qui exhibent prope et proque me corrigendum credo propter me, quoniam in terminationibus saepe peccat Parisinus; itaque sic legatur: multis bonis propter me, et mecum et etiam post me, esse pereundum. Cur addat et etiam post me, apparet e fine sententiae: meae mortis poenas iudicio et posteritati reservari, in quibus tamen haud scio an corrigendum sit: poenas iudicio posteritatis reservari, quo sensu ad G. Thermum scripsit (Ep. ad fam. II. 18): si me audies, vitabis inimicitias et posteritatis (i. e. temporis mox futuri) otio consules.

H. T. KARSTEN.

GELLIUS.

Gellius N. A. I. 18. 5. „Nonne sic videtur Varro de fure tamquam Aelius de lepore?” Excidit vocabulum sententiae necessarium: — de lepore ERRARE. Varro serio credebat et graviter docebat: „FUREM ex eo dictum quod veteres Romani FURVUM atrum appellaverint et fures per noctem quae atra sit facilius furari.” Multo melius Etymologi a furvo appellati fuissent. Nihil enim absurdius esse potest quam sunt Stoicorum, Icturum, Antiquariorum et Grammaticorum Etymologiae. Exemplum esto quod Verrius Flaccus apud Gellium XVI. 14. 3. excogitavit: „FESTINAT, inquit, a FANDO dicitur, quoniam isti ignaviores qui nihil perficere possunt, plus verborum quam operae habent. Has ineptias ne Gellius quidem devorare potuit, qui addit: „Sed id nimis coactum atque absurdum videtur neque tanti momenti potest prima in utroque verbo litera, ut propter eam unam tam diversa verba FESTINARE et FARI eadem videri debeant.” Stoici autem non dubitabant quin NEPTUNUS a NANDO nomen haberet.

C. G. C.

ANNOTATIONES

AD

RUHNKENII DISPUTATIONEM

DE VITA ET SCRIPTIS

LONGINI.

(in Davidis Ruhnkenii *Opusculis* Tom. I.
p. 488—528).

Longini aetas et patria.

Scribit Ruhnkenius satis habuisse scriptores veteres designare tempus quo summam ingenii gloriam Longinus attigisset, et fert testimonium Photii: ἐπὶ Κλαυδίου (268—270) Λογγίνος ἀπεσεν, et Syncelli: ἐφ' οὗ (Αὐρηλιανοῦ 270—275) Φασὶ Φιλόστον τὸν Ἀθηναῖον ἱστοριογράφον καὶ Λογγῖνον ἀκμάσαι. Leves et parum fidos esse hos testes facile intelligimus, nam quum satis constat Longinum aetate provectum anno C. 273 periisse, ἀκμάσαι narratur a Photio annis ferme quinque ante mortem, a Syncello tribus annis ante mortem, quod ineptum dictum est de illo viro qui per longam aetatem in summa nominis fama philosophiae et literis operam dederat. Sed nihil his testibus opus est quia aliunde de Longini aetate liquido inter omnes constat, ut Ruhnkenius demonstravit. Porphyrius enim Plotini vitam narrans diligentissimus est in temporum ratione definienda. Luculentum in primis testimonium est cap. 4 τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας, id est anno

C. 263, ἐγὼ Πορφύριος ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετ' Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγωνὸς καταλαμβάνω τὸν Ἀμέλιον ὀκτωκχιδέκατον ἔτος ἔχον τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας, — ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη καὶ ἐνέει ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα αὐτὸς ὢν τότε ἐπὶ τριάκοντα. et in fine capitis: ὀλίγον τι πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγγεγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ. Nihil his esse potest clarium Anno 263 Porphyrius XXX annos natus primum ¹⁾ Roman venit. Itaque anno 233 natus est. Plotinus natus anno 20 iagebat tum aetatis annum LIX. Ponit Ruhnkenius magistrus Longinum viginti annis discipulo Porphyrio grandiozem fuisse „*vixitque adeo Longinus sexaginta annos*” (213—273.)

Ut haec certissima sunt, ita de patria Longini magna et doctorum hominum dissensio. Ruhnkenii sententia haec est p. 491. „*Equidem multo pronior sum in sententiam Jo. Jons de Script. Hist. Phil. III. 14. Athenas Longino patriam tribuentis.*” et pag. 504. „*Longinus — doctrinae copias — Athenis ubi natus educatusque erat, explicare instituit docuitque iuvenem haec studia aemulantes.*” et pag. 514. „*Athenis postquam Longinus bonam vitae partem cum iuventute erudienda, tum praeclearis ingenii monumentis condendis exegisset patria relicta in Orientem abiit.*”

Mihi quidem id minime credibile esse videtur multis et causis, quarum unam et alteram paucis indicabo. Quis poterit in animum inducere civem Atheniensem popularium et aequalium omnium doctissimum posteaquam Athenis bonam aetatis partem in studiis cum summa omnium admiratione transegisset, aetate provectum Athenis et Graeca humanitate relictis ultro in Syriam abiisse? id est ad barbaros in oppidum (ut infra videbimus) ubi neque librorum esset copia neque eorum, qui libros Graecos describere possent. Non erat haec civi Attico, criticorum principi, vita vitalis. Altera causa haec est. „*Septimia Zenobia quae tum Orientis imperium tenebat — Longinum Graecarum literarum magistrum adhibuit*” Ruhnkenius pag. 515. qui testes

1) Fallitur Fabricius in *Conspectu Chronologico* annotans ad annum 253 „*Porphyrius viginti natus annos prima vice Romae fuit. cap. 5.*” Non intellexit enim quod esset ὀλίγον τι πρότερον τῆς δεκαετίας, id est paullo ante decemvletia (Gallieni anno 263)

roducit Vopiscum in Aureliano 30. „quo (Longino) illa magistro
 sa esse ad Graecas literas dicitur.” Orientis regina praeter
 linguam Syriacam sciebat Latine, sciebat Aegyptiace et optime
 Graece. Trebellius Pollio in XXX tyrannis cap. 30 (Zenobia)
 „filios Latine loqui iusserat. — ipsa Latini sermonis non usque
 praque ignara sed ut loqueretur pudore cohibita: loquebatur et
 Aegyptiace (ET GRAECE) ad perfectum modum.” Inserui de meo
 et Graece, quod omitti non poterat, et sic demum intelligimus
 mod additur ad perfectum modum. Utrum quis paullo melius
 et peius Aegyptiace loqueretur Romani nec scire poterant nec
 multum curabant, sed Zenobia dicebatur mediocriter Latine
 scire, Graece optime. Habuerat enim optimum Graecitatis
 magistrum Longinum. Qua autem aetate putas Zenobiam a
 Longino Graece didicisse? Ruhnkenius ponit (neque aliter po-
 terat) eo tempore quo Longinus aetate grandior in Orientem
 transisset, et Zenobia Orientis imperium teneret. Sed quis prae-
 tertim admonitus non sentit absurdum esse Zenobiam aut vivo
 marito Odaenatho, qui ex ea duos filios susceperat, aut Odae-
 natho interfecto (anno 267) totius orbis imperium affectantem
 et didicisse, quibus puerilis aetas impertiri ex ipsa rei natura
 valet. Zenobia igitur ineunte aetate diu ante matrimonium
 Longino magistro ad Graecas literas usa erat et Longinus non
 erat Athenis sed in ipsa Syria in proximo. Multa enim suadent
 et credam Longinum et natum esse et diu vixisse et crudeliter
 occisum esse EMESAE in Syria, de qua urbe Stephanus Ἐμισα
 πόλις Φοινίκης Λιβανουσίας. — ἐν τισὶ δὲ Ἐμεσα εὐρηται, ἀφ’
 ἧς Ἐμεσηνός. Nomen opulentae et nobilis urbis varie scribitur,
 Ἐμεσα (Ἐμεσσα), Ἐμισα (Ἐμισσα), Ἐμεσηνός, Ἐμισηνός,
 Latine Emesa, Emessa, Emissa, Emesenus, Emissenus, Emissenus.
 Strabo pag. 753. mentionem facit Σαμψικεράμου καὶ Ἰαμβλίου
 τοῦ ἐκείνου παιδὸς Φυλάρχων τοῦ Ἐμεσηνῶν ἔθνους. Vivo
 Longino Emesa erat in ditione Palmyrenorum, quorum urbs
 Palmyra octoginta millibus ad Orientem ab Emesa distabat.
 Circa Palmyram undique vasta et arenosa deserta erant, Emesa
 contra fertilibus et amoenissimis agris circumdata. Hinc factum
 esse arbitror et ob aëris salubritatem ut Odaenathus et Zenobia
 tam saepe et tam diu Emesae morarentur. Zosimus I. 39. ἰκεῖ
 δὲ (Ὀδαίναθος) διατρίβων κατὰ τὴν Ἐμεσαν καὶ τινα γενέθλιον

ἀγῶν ἑορτὴν ἐξ ἐπιβουλῆς ἀνιέρθη τῶν ἐκεῖσε πραγμάτων, λαμβάνεται Ζηνοβία συνοικοῦσα μὲν Ὀδαϊνάθῳ, φρονήματι δὲ δρεῖφ χρωμένη. Gallienus eodem teste τοῖς περὶ τὴν ἐψῶν πρὸς μασιν οὔσιν ἐν ἀπογνώσει βοηθεῖν Ὀδαίναθον ἔταξεν ἄνδρα Π μυρηνὸν καὶ ἐκ προγόνων τῆς παρὰ τῶν βασιλέων ἀξιοθέντα τι Odaenathus contractis copiis et suis et Romanorum, Sapor Persarum regem multis proeliis vicit et fragit, urbes multas aut cepit aut recepit (Zosimus l. l.) et victor e bello reversionem Palmyrae moratur, ut videmus, sed Emesae, ubi natal celebrat, non alia de causa quam propter incundiissimam locorum amoenitatem. Interemptus est Odaenathus circa annum 267. statim Zenobia a Gallieno, quem contemnebat, defecit et Oriens iam regina toti imperio Romano infesta imminet. Zenobia virtute Persas esse devictos Aurelianus ipse ad Senatum scribit *possum dicere illius (Zenobiae) esse quod Odenatus Persas et ac fugato Sapore Ctesiphontem usque pervenit* Trebell. Poll. XXX tyrannis cap. 30. Brevis post Odaenathi caedem Claudius ad imperium pervenit. „Quum esset nunciatum — Claudio imperatorem factum — haec in Claudio dicta sunt: — Claudius Auguste, tu nos a Palmyrenis vindica (*dictum quinquies*). Claudius Auguste, tu nos a Zenobia libera (*dictum septies*). Trebell. Pollio in Claudio cap. 4. Sed haec frustra fuerunt. Claudius Zenobiam, quod ipse Gothicis esset expeditionibus occupatus peritus est imperare idque occulte ac prudenter, ut illa servata Orientales fines imperii ipse securius quae instituerat perpetraret Trebell. Poll. in XXX tyrannis ex ipsius Aureliani ad Senatum literis. Itaque Zenobia late imperitavit maiora etiam molis donec Aurelianus in Syriam venit. Primo proelio acriter pugnatum ad Antiochiam, secundo ad ipsam Emesam ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἐμέσῃ πεδίῳ (Zosim. l. 52). Iterum victa Zenobia πᾶσιν ἐδάτο τοῖς μὲν περὶ τὴν Ἐμεσαν πράγμασιν ἀπογινῶναι — Παλμύραν δὲ καταλαβεῖν, sed Aurelianus impiger et urbem et Zenobiam capit et ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἐμεσαν εἰς κρίσιν ἤγαγε Ζηνοβίαν καὶ τοὺς ταύτῃ συναραμένους — ἐν οἷς καὶ Λογγίνος ἦν cap. l. In hac igitur urbe ipsa, in qua occisus est, et natus est Longinus et diu vixisse mihi demonstrandum est. Utrum Suidae loco, quo utuntur omnes: Φρόντων Ἐμισσηνός ἐστὶν γεγονώς ἐπὶ Σευήρου τοῦ βασιλέως ἐν Ῥώμῃ. ἐν δὲ Ἀθήναις

αἰδεύσε Φιλοσράτῳ τῷ πρώτῳ καὶ Ἀψίνῃ τῷ Γαδαρεῖ. ἔτελεύ-
ε δ' ἐν Ἀθήναις περὶ ἐξήκοντα ἔτη γεγονώς καὶ ἀδελφῆς
κωιδος παῖδα ὄντα Λογγῖνον τὸν Κριτικὸν κληρονόμον κατέλιπεν.

Fronto et soror Κορωνίς, Longini mater, erant Ἑμεσηνοί.
ater Athenas abiit et sexagenarius moriens sororis filium
redem scripsit. Soror post multa cum marito et filio itinera
patria remansit et Longinus quum bonam vitae partem et
ibi et Athenis transegisset aetate iam grandior in veterem
triam Emesam reversus est ibique usque ad mortem mansit.
m intelligimus quid tandem Longinum moverit ut relictis
henis Syriam repeteret. Avunculi haereditatem adierat et quo
elius suas opes, fundum et agros avunculi, tueretur Emesam
contulit. Videmus Longinum et Porphyrium Athenis nata-
ria Platonis una celebrantes in Porphyrii loco ἀπὸ τοῦ Α τῆς
αολόγου ἀκρόασεως apud Eusebium in *Praepar. Evangel.* X. 3.
ἡ Πλατῶνεια ἐσιῶν ἡμᾶς Λογγῖνος Ἀθήνησι κέκληκεν ἄλλους τε
αλοὺς καὶ — Ἀπολλώνιον τὸν γραμματικόν, quem in arte
mmatica Athenis Porphyrii magistrum fuisse constat. Ruhn-
i 605. Nunc igitur minime mirandum est Longinum Syriacae
lguae utpote vernaculae peritum fuisse, nam quis assentietur
hinkenio suspicanti (pag. 491) Longinum Atheniensem „eius
quae discendae facultatem habuisse vel a matre in Graecia,
a Palmyrenis, apud quos postea vixit”? Sciebat Syriace quia
Syria natus et educatus erat, quid simplicius? Redux in
triam in literis et in literarum monumentis condendis vitam
it. Videmus eum in epistola ad Porphyrium (in *vita Plot.*
i. 19) occupatum in libris colligendis, emendandis, conscri-
idis. Evocat ad sese Porphyrium ex Sicilia: ἀξιῶν (*Longinus*)
i με ἀπὸ τῆς Σικελίας κατιέναι πρὸς αὐτὸν ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΟΙΝΙΚΗΝ
scribit: καὶ σὺ μὲν ταῦτά τε πέμπειν ὅταν σοι δοκῇ, μᾶλλον
κομίζειν· οὐ γὰρ ἂν ἀποσαίνῃ τοῦ πολλάκις δεῖσθαί σου τὴν
ς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι κἂν εἰ μηδὲν δι' ἄλλο —
τε παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν ἀέρα μετριώτατον ὄντα πρὸς ἡν
εις σώματος ἀτθένειαν. Quid tandem est κατιέναι εἰς τὴν
ίχην? Quo eum vocat? Nempe Emesam in amoenissimam
onem, ad aërem saluberrimum. De eadem igitur urbe scri-
in vicinia: τὸν γραφόντων τοσαύτη σπάνις ἐν τῇ αὐτῇ καθέση-
ῶσε κτέ. quae vulgo perperam de Palmyrena civitate acci-

piuntur. Quo tempore haec Longini epistola scripta est? Est id reperire ubi memineris Plotinum anno 270 e vita exisse et Amelium anno ante 269 relicta Roma Apameam Syriam se contulisse et Porphyrium post Plotini mortem Italiam et Romam rediisse. Longinus has ad Porphyrium literas dedit postquam Amelius Apameam pervenisset, postquam Plotinus diem obiisset et Porphyrius in Sicilia cogitaret manne an alio se conferret; itaque *δέομαι σου τὴν πρὸς ἡμῶν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι* significat: *peto a te ut ad nos venire quam Romam redire velis*. Itaque haec scripta sunt a 270, quo Plotinus mortuus est aut proxime sequente 271, tempore Longinus in summo otio Emesae vivebat. In Syria esse Amelium (Apameae) ostendunt haec verba: „*mitte mihi, potius ipse affer, Plotini scripta εἰ τι διαπέφευγε τὸν Ἀμέλιον μὲν γὰρ ἤγαγεν ἅπαντα διὰ σπουδῆς ἐκτῆσάμην*, et de libellis mendosis: *τὸν ἐταῖρον Ἀμέλιον ὥμην ἀναλήψεσθαι τὰ τῶν γραφῶν πταίσματα, τῷ δ' ἦν ἄρα ἄλλα προύργιαίτερα τῆς τοιαύτης περὶ εὐδρείας*. Vides eum non esse Palmyrae inter Zenobiae purpuratos in aulae pompa et celebritate et strepitu. Fuerat in maiori honore apud Odaenathum, cuius vitam scripserat, *τὸν Ὀδαθῶν*, Ruhnken. pag. 527. magni faciebat Zenobia veterem magistrum et doctorum in Graecia celeberrimum visebatque quo Emesam excurriasset. Sed instabat Zenobiae et Longino exiti: Aurelianus cum infesto exercitu reginam Orientis petebat. Vixit ad Antiochiam et iterum ad Emesam instat fugienti. In trepidatione *κοινῇ γνώμῃ πᾶσιν ἐδόκει τοῖς μὲν περὶ τὴν Ἐμεσὴν πράγμασιν ἀπογνῶναι διὰ τὸ καὶ τοὺς Ἑμεσηνοὺς ἀλλοτρίως αὐτὴν ἔχοντας τὰ Ῥωμαίων αἰρεῖσθαι*, Παλμύραν δὲ καταλαβόντα, Zosim. I. 54. Tum vero Longinus belli strenue gerendi aequum quum Emesae tuto esse non posset Zenobiam secutus Palmyram addiditque reginae animos et spiritus auxit. Ita quum Aurelianus literas ad Zenobiam misisset deditionem ille petens, et vitam promittens Zenobia *superbius insolentiusque scripsit quam eius fortuna poscebat*. (Flav. Vopisc. in *Aureliano*, cap. 26.) „*superbior illa epistola Longini dicebatur dictata consilio quamvis Syro esset sermone contexta*” Vopisc. cap. 30 „*acceptis literis Aurelianus iratus est statimque collecto exercitu undique Palmyram obsedit — denique post multa mulierem*

entissimam vicit. Victa igitur Zenobia quum fugeret camelis, mos dromadas vocitant, atque ad Persas iter tenderet equitibus nissis est capta" Vopisc. cap. 28. Victor Aurelianus non Palmyrae substitit sed relicta hac arenosa vastitate Emesam se recepit Zenobiam et belli auctores secum trahens. Zosimus I. 56. τῆς δὲ πόλεως γενόμενος κύριος — ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἐμεσαν, εἰς κρίσιν ἤγαγε Ζηνοβίαν τε καὶ τοὺς ταύτῃ συναρμένους. In hoc iudicio Aurelianus Zenobiae pepercit, quamquam „ingens strepitus militum fuit omnium Zenobiam ad poenam poscentium, sed occidit plerosque „quibus auctoribus illa bellum moverat, paraverat, gesserat" (Vopisc. cap. 30). Sic igitur Longinus sexaginta annos natus in ipsa patria indignissima nece periit. Ruhnkenius Zosimo credidit narranti „Zenobiam — mortis metu debilitatam — invidiam belli quod Romanis fecisset cum in alios tum in Longinum relegasse" Sed non is est Zosimus cui credas caeteris testibus aut dissentientibus aut tacentibus. Difficile est credere Zenobiam et alios et Longinum insimulasse ἡ παραγόντας ὅλα γυναῖκα. Huic feminae scilicet nemo adhaec vir par inventus erat, quod optime omnium Aurelianus volebat, ut vidimus. Cur igitur ei pepercit? Audi quid ad Senatum scripserit: „Non ego illi vitam conservassem nisi eam missem multum Romanae reip. profuisse quum sibi vel liberis suis Orientis servaret imperium." Treb. Poll. in XXX tyrannis cap. 29. Praeterea „indignum existimans mulierem interimi — triumpho Zenobiam reservavit ut populi Romani oculis esset ostentata." Vopisc. cap. 30. Est autem historia illarum rerum ac temporum propter testium levitatem

tam ficti praviue tenax quam nuncia veri.

De rebus maximis et gravissimis satis constat, sed τὰ κατὰ γένος saepe fabulosa sunt ex fama vulgi et rumoribus conflata. Vide exemplum: Zenobia „ducta est per triumphum ea specie ut nihil pompabilius populo Romano videretur. Iam primum ornata gemmis ingentibus ita ut ornamentorum onere laboraret. Fertur enim mulier fortissima saepissime restitisse quum diceret se gemmarum onera ferre non posse. Victi erant praeterea pedes auro, manus etiam catenis aureis, nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus praeferebat" teste Trebellio Pollione in XXX tyrannis, et Flavio Vopisco in Aureliano cap. 34. „ince-

debat etiam Zenobia ornata gemmis et catenis aureis, quas alii sustentabant." Sed compone mihi cum his Zosimum I. 59. Λύμλιανοῦ ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐλαύνοντος καὶ συνεπάγοντός οἱ Ζηνοβίαν — αὐτὴν μὲν Ζηνοβίαν φασὶν ἢ νόσῳ ληφθεῖσιν ἢ τροφῆς μεταλαβεῖν οὐκ ἀνασχομένην ἀποθανεῖν. Ergo aut Zosimus nobis narrat fabulas, aut gemmarum ingentium onera et catenae aureae mera commenta sunt ac de nihilo ficta. Utramque famam coniungit Zonaras XI. 27. ἣν (Zenobiam) ἐνιοὶ μὲν εἰς Ῥώμην ἀπαχθῆναι φασιν — οἱ δὲ καθ' ὁδὸν αὐτὴν θανεῖν λέγουσι περιαλγῆσασαν διὰ τὴν τῆς τύχης μεταβολήν. Si Zenobia inspectante toto populo Romano in triumpho ducta fuisset, quo tandem pacto fieri potuit ut nasceretur et propagaretur rumor eam in itinere aut morbo aut inedia esse mortuam. Contra si avide expectati triumphus spes populum fefellit facile aliquis posteris narrare potuit facta esse ea quae cupidissime expetisset.

Haec igitur mihi suadent ut credam Longinum Emesae et natum esse et diu vixisse et supplicio affectum.

Ruhnken. pag. 492. „Longinus narrat se ab ineunte aetate cum parentibus multa itinera obivisse." Scribit ipse apud Porphyrium cap. 20: ἐτι μεираκίων ὄντων ἡμῶν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων προέβησαν, οὓς ἅπαντας μὲν ὑπῆρξεν ἰδεῖν ἡμῖν διὰ τὴν ἐκ παίδων ἐπὶ πολλοὺς τόπους ἅμα τοῖς γονεῦσιν ἐπιδημίαν, συγγενέσθαι δὲ αὐτῶν τοῖς ἐπιβιώσασιν κατὰ ταῦτ' ὅσον συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπιμύξαντας. Ubi semel de Longini patria constat facile ex his colligimus Longini patrem mercatorem fuisse et sua navi cum uxore ac filio ultro citroque per mare commercasse. Longinus sic adolescentulus

πολλῶν ἀνθρώπων ἰδὲν ἄξεα καὶ νόον ἔγνω.

et omnes se philosophos primum *vidisse* scribit, deinde adulta aetate *audivisse* eos, qui essent superstites, *eodem modo* (quo olim parentes) multas regiones et urbes peragrantem. Phoenicias et olim et tum mercaturam potissimum exercuisse satis constat. Strabo pag. 749. in Syria τοὺς Σύρους καὶ Κοιλοσύρους agricultores ait fuisse (γεωργικούς), ἐμπορικοὺς δὲ τοὺς Φοίνικας. Memorabile est quod se Longinus narrat κατὰ ταῦτ' ὅσον συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπιμύξει et enumerat philosophos. quos ubique vidit vel audivit Alexandriae, Romae, Athenis, in Troade. Ergo

nusquam diu stabilem ac certam sedem habuit fallunturque qui eam Athenis magnam vitae partem transegisse opinantur.

Ruhnken. pag. 498. „*Democritus scripsit Commentarium in Platonis Alcibiadem, quem laudat Olympiodorus Commentario in eundem Dialogum pag. 29 b.* τὸ εὖ λέγεις ὁ μὲν Δημόκριτος ἐπὶ κλην χνᾶ διότι μετρούμενον τὸ ὄνομα αὐτοῦ χνᾶ (i. e. 651) ποιεῖ ὡς ἀπὸ Σωκράτους ἐκδέχεται, ὁ δὲ Δαμάσκιος ὡς ἀπὸ Ἀλκιβιάδου, ὁ καὶ ἄμεινον. Homines fuites τοῖς ἰσοψήφοις τούτοις puerorum in modum delectabantur. Sed Δημόκριτος μετρούμενον οὐ ποιεῖ χνᾶ (651) sed 822.

Δ	= 4
η	8
μ	40
ο	70
κ	20
ρ	100
ι	10
τ	300
θ	70
ς	200
	<hr/> 822

Non est operae pretium his nugis immorari. Utilius est locum Platonis inspicere. Legitur pag. 113. c. ubi Socrates ita dicit: τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα συμβαίνει, ὡς Ἀλκιβιάδῃ, σοῦ τὰ δε κινδυνεύεις ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἀκηκοέναι, [οὐδ' ἐγὼ εἰμι ὁ ταῦτα λέγων ἀλλὰ σύ del.] ἐμὲ δ' αἰτίῃ μάρτυν. καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις, μανικὸν γὰρ ἐν νῶ ἔχεις ἐπιχείρημα. Nulla esse potest dubitatio quin Socrates dixerit καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις, tu, inquit, haec dicis, non ego: et recte quidem dicis namque cet. Nullo modo Alcibiadem dicere potuisse καὶ μέντοι εὖ λέγεις Buttmannus demonstravit: neque enim καὶ μέντοι assentientis esse, neque μανικὸν ΓΑΡ praecedentibus apte respondere. Haerebant tamen in talibus et errabant sero nati Platonici, quos merito Ruhnkenius pag. 499 „*fanaticos interpretes*” appellavit.

Quamquam plane assentior Ruhnkenio dicenti pag. 499: non facile putem ullum interpretem tantis ingenii et doctrinae prae-

sidius ad scriptorem aliquem explicandum, quantis Longinus i Platonem accessisse, tamen subinde mirari soleo in quam exil bus et minutis rebus tanta Longini doctrina versetur. Plat in Phaedone pag. 66, c. ostendens quantopere philosophis rerum quaerentibus officiat corpus et cura corporis haec verba iacit καὶ γὰρ πολέμους — οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα. — διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάντες οἱ πόλεμοι ἡμῖν γίνονται, τὶ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα δουλεύοντες τὴν τοῦτου θεραπείαν. Hinc hominibus acutissimis subnascitur ἀτομία haec: πῶς διὰ τὰ χρήματα πάντες οἱ πόλεμοι γίνονται; πολλὰ γὰρ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας ἐγένοντο. Hinc subtiles quaedam λύσεις excogitantur: ῥητέον οὖν ὡς μὲν Ἀρποκρατῶν ἢ ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ ὅτι καὶ ἡ τῶν λαφύρων ἐλπίς ἐπιτείνει τὸν πόλεμον; ὡς δὲ Λογγίνος τὰ ἐκτὸς πάντα χρήματα καλεῖ, οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐξηγῶνται ἐπειδὴ ὄργανοις χρῶνται τοῖς χρήμασι πάντες οἱ πολεμοῦντες. Quam risisset ad haec Plato si tam doctos homines nodum in scirpo quaerentes vidisset.

Apud Ruhnken. pag. 499 legitur locus Proculi Longini iudicium de Platonis stilo laudantis: εἶναι μὲν γὰρ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων πεφροντισμένην τῷ Πλάτῳ καὶ οὐ κατὰ τὸ ἐπιτυχὲς ἕκαστα λαμβάνειν αὐτόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἴποι ἂν τις ἀπὸ τῆς κοινῆς τῆς τότε καὶ συνήθους ἐρμηνείας ἥκειν καὶ εἰς αὐτόν. πολλὰ δὲ αὐτὸν ποιεῖσθαι καὶ τῆς συνήθους προμήθειαν. θᾶπτον γὰρ ἂν τὰς Ἐπικούρου ἀτόμους συνελθούσας ποιῆσαι κόσμον ἢ ὀνόματι. ὡς ἔτυχε συγκείμενα καὶ ῥήματα λόγον κατωρθωμένον. Hoc Longini iudicium sensu vacuum erit donec emendaveris: πολλὰ Δὲ αὐτὸν ποιεῖσθαι καὶ τῆς συνθετικῆς προμήθειαν. Laudavi in Platone primum verborum delectum (ἐκλογὴν), deinde compositionem (σύνθεσιν) et sic potuit iocans addere: θᾶπτον γὰρ ἂν τὰς Ἐπικούρου ἀτόμους συνελθούσας ποιῆσαι κόσμον ἢ ὀνόματι. ὡς ἔτυχε συγκείμενα καὶ ῥήματα λόγον κατωρθωμένον. Magis etiam Longinus in Platone admiratur compositionem verborum quam delectum: Πλάτωνα δὲ ἐν μὲν τῇ χρηστικῇ τῶν ὀνομάτων ὑτιάσαντό τινες ὡς μεταφοραῖς (κατακόρυφος recte addit Ruhnken.) χρώμενον, περὶ δὲ τὴν συνθήκην ἅπαντες θαυμάζουσιν, quod sumsit a Dionysio Halicarnassensi, qui saepe in de Platone iudicat veluti Tom. II. pag. 117. ὁ γὰρ ἂν

(Plato) — εἰ δεινὸς ἦν οὕτως ἐκλέξαι τὰ ὀνόματα ὥς συνθεῖναι περιττὸς καὶ νύ κεν ἢ παρέλασσε τὸν Δημοσθένην — ἢ ἀμφήρισον ἔθηκεν.

Ruhnken. pag. 504 ex Ioanne Siciliota haec affert: ὁ μὲν γὰρ Λογγίνος περὶ τὸ διδάσκειν μόνον ἐνασχολούμενος καὶ περὶ τὸ γράφειν τελείας ὑποθέσεις οὐκ ἔχων καιρὸν τὸ τῆς Ὀμήρου πέπον-
τον θρῆνος λιμώττουσαν τοὺς νεοττοὺς τρέφειν. Qui vitam viri
celeberrimi scripturi sunt undique scribendi materiam sedulo
corridentes quidquid offertur accipiunt etiam a mendacibus ac
stultis. In horum numero Siciliotam hunc Ioannem esse arguit
hic locus et alius pag. 511. Sensit et ipse Ruhnken. a quo
Ioannes pag. 519. „Graeculus ineptus” appellatur. Non est
huiusmodi homunculis testimonii dictio. Eiusdem farinae est
Tetzels, ex cuius testimonio putatur Longinus Latine scivisse
pag. 520.

τὸν β' Αἰωνοῦριον κικλήσκει μὲν Λογγίνος.

attuli misellum versiculum πολιτικόν ut ex observatione palaeo-
graphica emendarem. Simillima sunt in Codd. β' et syllabae
αὐτῶν compendium. Itaque restitue τὸν οὖν Αἰωνοῦριον, ut metrum
constet.

Quod autem Ruhnken. pag. 519 admiratur incredibilem vim
dicendi, quae ex libello περὶ ὕψους eluceat, paucos hodie superesse
puto qui aureolum hunc libellum Longino nostro tribuant.
Mihi quoque quo saepius librum relego magis magisque confir-
matur sententia longe antiquioris Rhetoris haec esse, qui Cae-
cilio aequalis in cruda servitute quum superessent etiam mo-
dentis libertatis vestigia illa scripsit quae cum admiratione
legimus in sect. 44. Quo tandem modo Longinus scribere po-
tuit: ὅρα μή ποτ' ἄρα καὶ ἡ τῆς οἰκουμένης Εἰρήνη διαφθείρει
τὰς μεγάλας φύσεις? et: ἡ γὰρ Φιλοχρηματία πρὸς ἣν ἅπαντες
ἐπλήσως ἡδὴ νοσοῦμεν καὶ ἡ Φιληδονία δουλαγωγούσιν? Haec
est illa τῆς οἰκουμένης εἰρήνη ab Octaviano Augusto terra ma-
rique parta, et ἡ Φιλοχρηματία πρὸς ἣν ἡδὴ νοσοῦμεν, eadem
est de qua Livius dixit: NUPER divitiae avaritiam et abundantes
voluptates desiderium atque libidinem pereundi perdendique omnia
inceperunt. Qui fieri potuit ut Longinus de se et aequalibus
suis scripserit: ἡμῶν ἐκάστου τοὺς ὄλους ἤδη βίους δεκασμοὶ βρα-

βεύουσι καὶ ἀλλοτρίων θῆραι θανάτων καὶ ἐνέδραι διαθηκῶν, τὸ δ' ἐκ [τοῦ del.] παντὸς κερδαίνειν ὠνούμεθα τῆς ψυχῆς. Num Longinus aut Graeci aut Syri accipiebant pecuniam ob rem indicandam aut mortibus alienis inhiabant aut malis artibus hereditarum utebantur? Romana haec sunt vitia et flagitia. In cruda servitute haec cogitata et dicta esse satis arguit haec dubitatio: ἀλλὰ μήποτε τοῖς τοιοῦτοις οἷοί περ ἐσμὲν ἡμεῖς ἄμεινον ἄρχεσθαι ἢ ἐλευθέροις εἶναι, ἐπεὶ τοίγε ἀφθεῖσθαι — κατὰ τῶν πλυσίων αἱ πλεονεξίαι κἂν ἐπικλύσειαν τοῖς κακοῖς τὴν οἰκουμένην.

Ad Ruhnken. pag. 510 affertur a Weiskio scholion ex antiquissimo Codice Parisino Hermogenis: Φησὶ δὲ Λογγίνος ἐν καὶ τῶν Φιλολόγων ὁμιλίῳν περὶ λέξεως σόμφαδους. τὸ δὲ σόμφαξ Ἀριστοφάνους ἐν Νεφέλαις (vs. 1367). ὡς συνθέτω χρήται τῇ λέξει ἀπὸ τε τοῦ σόματος καὶ ὁμφακος ἵνα λέγῃ ὁμφακα ἔχων τὸ σόμα, τουτέστιν ἄχρηστον καὶ ἀνωφελές. εἴρηται δὲ ἐπὶ Αἰσχύλου.

ψόφου πλέων ἀξύστατον σόμφακα κρημνοποιόν.

ὡς τῶν ῥημάτων Αἰσχύλου Φαντασίαν μὲν ἐχόντων, μηδεμίαν δὲ σύσασιν μηδὲ κρότησιν. λέγει δὲ ταῦτα ὁ πρεσβύτερος Στρεψιάδης ὡς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Φιλίππου (leg. Φειδιππίδου) σκώπτοντος Αἰσχύλου. Si caeterae Longini enarrationes et interpretationes fuerunt eiusmodi non aegre feremus eas aetatem non tulisse. Quid quaeso σόμφαξ σόμφακος (α producto) formatum ut πλούταξ cum ὁμφαξ ὁμφακος (α correpto) commune habere potest? et absurdum est σόμα et ὁμφαξ in σόμφαξ coalescere, et quid est τὸ σόμα ἄχρηστον ἔχων καὶ ἀνωφελές, et si quam maxime id esset aliquid, nihil tamen ad Aristophanis locum faceret. Sed in Graeculorum testimoniis tam parum est fidei ut non sit dissimile veri aut longe alia de his aut nihil omnino Longinum scripsisse.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. III. 43. 5. τὸ μὲν παλαιὸν ἐξηγὼν δικαιοσύνην χρώμενοι. Leg. διηγὼν. Non est facile in libris Mss. εἷ et δι discernere.

C. G. C.

EMENDATIO EPIGRAMMATIS

NUPER

PRIMUM EDITI.

Nuper in Aegypto repertum est epigramma et editum (dans Revue Critique 1879. pag. 112) in hunc modum:

Μητρί δέμας γαίῃ προλιπὼν θεοῖκελος ἀνὴρ
πάτρης ἐν ζαθέοις ὄρεσιν τυκτῶ ὑπὸ τύμβῳ
οὐλόμενον γῆρας προφυγῶν μεσάτῃ ἐνὶ ἤβῃ
αἰθερίας ἀψίδος ἔβη μακάρων μεθ' ὀμειλον
πάτρην κυδήνας γέραςιν σεφάνοισι πέπομ[Φε]
οὐς ἀναδησάμενος πρῶτος παρέδωκε τέκεσσι.
τίς δ' ὄδ' ἀνὴρ; Φήσκει τις ὀδευτάων παριόντων,
τίς μάκαρ οὕτως ἐσί; τίς δλβιος, ὃν τε σὺ κεύθεις;
τὸν δ' ἐγὼ σ' εἰ γῇ τε καὶ οὐ λαλέουσα διδάξω.
᾽Ωριγένους ἔρνος γλυκερὸν Κάσιος μυροπώλης.

In vs. 9. poëta scripserat, ut opinor: ΤΟΝΔΕΔΕΓΩΝΟΙΣΕΙΓΗ
est τόνδε δ' ἐγὼ σιγῇ τε καὶ οὐ λαλέουσα διδάξω.

In vs. 5. πέπομ[Φε] perinfelix suspicio est. Sententia postulat:
πάτρην κυδήνας γέραςιν σεφάνοισι ΤΕ ποΛΛ(οῖς),
οὐς ἀναδησάμενος πρῶτος παρέδωκε τέκεσσι.

Mirum est hominem unguentarium (μυροπώλην) multis prae-
is et coronis patriam condecorasse, sed erat θεοῖκελος ἀνὴρ. „cet
nme semblable aux dieux — Casius marchand de parfums.”
ad in nostris unguentariis inauditum est.

nscription altera ibidem pag. 111 duobus senariis constat:

Ἐνύπνια κρίνω τοῦ θεοῦ πρόσταγμ' ἔχων,
τυχάγαθῃ. Κρῆς ἐστὶν δ κρίνων τάδε.

C. G. COBET.

Odyss. B. 154.

δεξιῶ ἥϊξαν διὰ τ' οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν.

memoratur Aristophanis scriptura sic: Ἀριστοφάνης οὕτως γράφει· ἀντὶ τοῦ ὥσπερ ἦλθον καὶ ἀπέβησαν. Aristophanes αὐτῶς scripsit et Scholiasta καὶ ἀπέβησαν avolarunt.

Odyss. B. 192. σοὶ δέ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν. scribendum θωήν ut Τρωήν et δμωήν, non ut vulgo Τρωήν et δμωήν. Hinc et ἀθῶος dicebant, non ἀθῶος. Audi Etymologum M. pag. 26. 24. ἔχει δὲ (θωή) τὸ Ἰ ἐκ παραδόσεως ἐπεὶ δὴ εὐρίηται θωίῃ, ὡς παρ' Ἀρχιλόχῳ·

ὡς ἂν σε θωίῃ λάβοι.

Odyss. B. 373. Bekkerus edidit:

ἀλλ' ὁμοσον μὴ μητρὶ Φίλῃ τάδε μυθήσασθαι.

Scholion: γρ. (i. e. γραπτέον) διὰ τοῦ Ε μυθήσασθαι. Antiquissimum hoc est erroris genus, quo futuri et aoristi formae et in infinitivis et in participiis temere et inconsulte inter se permisceantur cum sententiae detrimento vel cum barbarismo et soloecismo Ὅμοσον μὴ μυθήσασθαι est: „da iusiurandum te non dixisse.” Neque Bekkerus hoc sentiebat, neque longe maxima pars eorum, qui scriptores Graecos nunc edunt id sentire videntur. Manifestum tamen est in ὁμνυμι, sed libri etiam in hoc verbo in — εσθαι et — ασθαι perpetuo variant. Eadem librorum inconstantia in participiis cernitur — σοντες — σαντες et — σομενος — σαμενος.

Odyss. B. 385. ἀγέρεσθαι ἀνώγει: ἐνδείξ τοῦ ἀγείρεσθαι, supplendum: ἐνδείξ τοῦ (ἢ ἀντὶ τοῦ) ἀγείρεσθαι.

Odyss. B. 388. δύσέτο δ' ἡέλιος: εἴωθεν ὁ ποιητὴς τοὺς μέλλοντας πολλάκις εἰς ἐνεσῶτας μετέγειν. ἔστιν οὖν τὸ ἐδύσέτο παρατατικὸν ἀπὸ ἐνεσῶτος τοῦ δύσΩ. imo vero τοῦ δύσΟΜΑΙ. Futilis et indocta haec annotatiuncula est, sed veram lectionem δύσέτο stabiliens.

Odyss. Γ. 14. οὐ μὲν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς: — ἡ μὲν ὡς ἈΔΑ-ήμωνι διαλέγεται —, ὁ δὲ οὐκ ἐπάγει ὅτι ἈΔΑήμων εἰμί· οὐ γὰρ

εὐπρεπές. Mirum neminem vidisse ΑΙΔήμονι et ΑΙΔήμων veram lectionem esse.

Odyss. Γ. 23. πῶς ἐν τοῖς Ἰθακησίοις οὕτως ἐπαρρησιάζατο; ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀναστροφείς — παρρησιάζεται. emenda: ἐκεῖνοίς μὲν Κυανὰ Τραφείς κτέ.

Odyss. Γ. 293.

ἔσι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἄλλα πέτρῃ.

Scholion: τινὲς μὲν ὄνομα κύριον τὴν νῦν Βλίσσῃν καλουμένην, ΟΙΟΝ λεία. ὁ δὲ Κράτης σὺν τῷ Ν γράφει λισσὴν. Emenda: ΟΙ ΔΕ λεία, quae erat, ut opinor, Aristarchi sententia. Crates intempestiva doctrina usus, ut solebat, antiqua novis miscuit. Λισσὴ adiectivum est ut vocula ΤΕ demonstrat: λισσὴ αἰπεῖά ΤΕ πέτρῃ, unde in sq. paraphrasi suppleverim: ἔσι δέ τις ἐπὶ τοῖς ἰσχυάτοις μέρεσι τῆς Γορτυνίας (λεία καὶ) ὑψηλὴ πέτρῃ.

In Βλίσσῃ manifestum est vestigium digammatis, quod in Creticis et Laconicis compluribus, ut et in aliis Doricis vocabulis, in Β conversum aetatem tulit, ut apud Hesychium in Creticis Ἀβέλιος: ἥλιος et Βαλικιώτας: συνέφηβος, et in Laconicis Βᾶξον: κάταξον et Γαβεργόρ pro γεωργός, et in Βάδομαί: ἥδομαι et Βαδύ: ἡδύ. Ἥλειοι, unde notissimum βαδὺ ὕδωρ in Elide, aliisque bene multis.

Odyss. Γ. 367. scribendum: οὐτι νέον γε οὐδ' ὀλίγον: αἰσχρὸν γὰρ τὸ δοκεῖν διὰ βραχὺ ἀργύριον ἀπαλλάττεσθαι. Duo scholia ridiculum in modum coaluerunt et alterum lemma omisum est.

Odyss. Γ. 442. μενεπτόλεμος Θρασυμήδης: οἰκείως τῶν μὲν ἄλλων τὰ ὀνόματα ψιλῶς ἐξήνεγκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ Θρασυμήδους ἐπιτέτω κέχρηται. — Ἐσράτευται γὰρ ἤδη τῷ πατρί. Periiit syllaba: lege CTNEσράτευται. Cf. Γ. 39. οὗτός ἐστιν (ὁ Θρασυμήδης) ὁ καὶ στρατείας αὐτῷ τῆς ἐπὶ Ἴλιον ΚΟΙΝΩΝΗCΑC.

Ad Odyss. Δ 93.

ὥς οὐ τι χείρων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω, in optimo Harleiano legitur: χαρτοῖς γὰρ οὐ φύσει τοῖς χρήμασιν

οὐ χαίρω. Quid sibi vult οὐ? Dindorfius delevit. Nollem factum — at tu lege χαρτοῖς γὰρ οὕσι φύσει. Participium enim abesse non potest.

Odyss. Δ. 110. ἄπερ ἔμελλεν ἐρωτήσῃν ὁ Τηλέμαχος ταῦτα Φρᾶσας ὁ Μενέλαος ἐκφέρει, imo vero Φθάσας.

Odyss. Δ. 123. οὐ γὰρ εὐπρεπὲς ΤΑC μετεχούσΑC τοῦ ἀμαρτήματος ἐπιτρέπειν συνεῖναι τῇ γυναικί. Necessarium est ΤΑΙC μετεχούσΑΙC — ἐπιτρέπειν.

Odyss. Δ. 179. scribendum: οὐδὲν ἂΝ διέζευξε τῆς Φιλίας τὴν εὐφροσύνην [ἤ] ὥς τε κατὰ διαδοχὴν ἦκειν πρὸς ἀλλήλους πλὴν θάνατος. inserto ἄν expunge ἤ.

Continuo sequitur vs. 181. — ἔγκειται δὲ ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινον. scrib. ἄΜΑ pro ἀλλά. Nota et frequens illa confusio est.

Odyss. Δ. 193. εἴ τί που ἔσι: εἴ πως ἔσι τουτέστιν εἴ τις μηχανή ἔσι. Redde poetae suum ΕΙΠΩC.

καὶ νῦν, εἴ πως ἔσι, πίθοίό μοι.

pro εἴ τί που ἔσι. Nullus enim hic voculae που locus est.

Sine sensu ad Δ. 244. αὐτόν μιν adscribitur: ψιλῶς. οὐκ οἶδε τὴν αὐτῶν συνήθειαν ὁ ποιητής. Qui grammaticos triverunt probe sciunt quam saepe *συνή* et *σύν* confundantur. Illud est *συνήθεια*, hoc *σύνθεσις*. Corrigamus ergo τὴν ἐαυτόν σύνθεσιν. Αὐτόν scribendum est, inquit, non αὐτόν, quam *compositionem* Homerus ignorat.

Odyss. Δ. 252. scribendum: οὕτως ἐλθεῖν pro ἔλουσιν, et ἵνα — τούτων αὐτὸν ἀφελομένην γνωριμώτερον ποιήσῃεν, pro ἀφελομένων.

Odyss. Δ. 264. οὗτ' ἄρ' Φρένας οὕτε τι εἶδος: ἐνῆν μὲν εἰπεῖν, οὐ ΓΑΡ Φρένας οὕτι τὸ ἔργον" ἢ δὲ τὸ εἶδος ἐπαινεῖ. Corrig. οὗτ' ἄρ' Φρένας οὕτε τι ἔργον.

Amissum est vocabulum ad sententiam plane necessarium in Scholio ad Δ. 264: οἱ γὰρ ἄνδρες οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς Φθοραῖς τῶν γυναικῶν ἀγανακτοῦσιν ὡς ἐπὶ ταῖς προαιρέσεσιν, ὅταν αἰσθωνται ὑπ' ἄλλων παρ' αὐταῖς. Sententia non est absoluta, desideratur participium, quod ipsa loci sententia liquido monstrat, nempe *παρευδοκιμούμενοι*. Quid sit *παρευδοκιμεῖσθαι* in amore notum. Scholion ad Odys. E. 215: οὐδὲν γὰρ οὕτως ἦπτετο τῆς Καλυψοῦς ὡς ἡ *παρευδοκίμησις*.

Odys. Δ. 367.

ἢ μ' οἶφ' ἔρροντι συνήντετο νόσφιν ἐταίρων.

perit annotatio de syllaba *οι* elisa in μ' οἶφ' pro μΟΙ οἶφ'. Scholia ad Iliad. N. 481.

δεῦτε, φίλοι, καὶ μ' οἶφ' ἀμύνετε.

ἡ συναλοιφὴ ὡς· „Εμ' (log. ἢ μ') οἶφ' ἔρροντι συνήντετο νόσφιν (ἐταίρων).”

et ad Z. 164.

ὅς μ' ἔθελεν Φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐβελούσῃ.

ἀντὶ τοῦ ΜΟΙ. ὡς „οὐδὲ σ' δῖω.” (A. 170) ἢ μ' οἶφ' ἔρροντι.” et ad Ψ. 310. τῷ τ' οἶω λοίγι' ἔσεσθαι· τὸ τέλειον „τῷ ΤΟΙ οἶω.” σπανία δὲ παρ' Ὀμήρῳ ἡ συναλοιφή. Mirum est nihil de ea re esse annotatum ad Iliad. A. 170.

οὐδὲ σ' δῖω

ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.

ubi nescio quas ἀντιπτώσεις de suo comminiscuntur magistri ignari aut immemores οὐδὲ σ' δῖω esse pro οὐδὲ σΟΙ δῖω, ut rectissime vidit grammaticus incertus sed pereruditus in Scholiis Victorianis ad Iliad. Z. 164.

Abusus est hac observatione Herodianus ad Iliad. Ξ. 21. et Φ. 279. ubi est: ὃς ἐνθάδε γ' ἔτραφ' ἄριστος. Scholion: ΕΤΡΑΦ': *παροξυτονητέον*. τὸ γὰρ τέλειόν ἐστιν ἐτράφη. καὶ μέμνηται αὐτοῦ Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ξ (21), ὅπου διαλαμβάνει περὶ τοῦ.

διχθαδί' ἢ μεθ' ὀμιλον. καὶ λέγει ὅτι συναλοιφὴν πέπονθε (διὰ del.) τοῦ Η. Ad Iliad. Ξ. 21. tenuia tantum huius opinionis vestigia supersunt in hisce: *παραιτητέον* δὲ τοὺς βουλομένους εἶναι „διχθαδίῃ ἢ μεθ' ὀμιλον.” et in Victoriano: *τινὲς δὲ διχθαδίῃ, ὡς τὸ „ἢ μ' οἶφ' ἔρροντι.”* Apparet haec inter se Hero-

dianum composuisse ut ostenderet ἡ in διχθαδίῃ elisam ut οἱ ἦ μ' οἶφ' ἔρροντι.

Odyss. Δ. 429.

δόρπον θ' ὠπλισάμεσθ' ἐπὶ τ' ἤλυθεν ἀμβροσίῃ νύξ.

Scholion: ἄρισον. τοῦ Ἀρισάρχου σημειοῦνται τινες ὅτι δόρπον ἢ δεῖπνον. Vide ut gliscat Scholiorum depravatio. Antiquissima forma fuit: (ἢ διπλῇ) ὅτι δόρπον τὸ δεῖπνον. Deinde aliquis σημειοῦνται τινες de suo addidit. Tum ex errore et dittographia adhaesit ἄρισον τοῦ ἀρισάρχου, unda vulgata sensu cassa nata est.

Odyss. Δ. 485.

ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὥς σὺ κελεύεις.

annotavit futilis magistellus τελέω: τελέσω. ἐνεσὼς ἀντὶ μέλλοντος. Huiuscemodi nobis homines monumenta veterum Atticorum et Herodoti vitiarunt κορέσω scribentes et τελέσω, διατελέσω et καλέσω, ἐγκαλέσω, multaque his similia, quoniam mirabantur praesens pro futuro positum, ut inepti opinabantur.

Ad Odyss. Δ. 487 mendose editur: περὶ τῶν ἅμα Ἀγαμέμνονι ἀπομεινάντων pro ὑπομεινάντων. Tam pervulgatum librorum vitium est ἀπό pro ὑπό, vel contra, ponere ut nostri sit ubique arbitrii ex Graecitatis usu et ratione definire ultra praepositione sit in quoque loco utendum. Nusquam ferme ambigua est optio, ut h. l. quis credat ἀπομένειν Graece dici posse?

Odyss. Δ. 718.

ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ Ἰζε πολυκμήτου θαλάμοιο.

Scholion: οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἔργα τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὸν Ὀδυσσεύς. Nihil significat οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον. Corrige: οὐκ ἄργον τὸ ἐπίθετον. cf. Scholion ad Odyss. Δ. 204: περιττεύει ὁ ἐπεὶ, et in alio τὸ ἐπεὶ ἐν ταῦθα — ἄργον ἐσιν. Et multis aliis locis ἄργον otiosum pro supervacaneo positum legitur. Eadem opera emenda ad H. 208 οὐκ ἄργος ἢ προανάκρουσις pro ἀργῶς.

Odyss. E. 33. πολυδέσμου: πολλοῖς Ἑμπεπηγμένης γόμφεις imo vero compactus CTMπεπηγμένης. In Codicibus εἰς τάχ:

scriptis non est facile dignoscere utrum ε an συ sit exaratum.

Odys. E. 39.

πόλλ' ὅσ' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
εἴπερ ἀπήμων ἦλθε λαχὼν ἀπὸ ληϊδος αἶσαν.

Scholion: διαιρετέον· τὸ γὰρ ἐξῆς Τροίης ἀπὸ ληϊδος, ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς λείας ἐξαίρετα λαβών. et in altero: Τροίης δισυλλάβως ἵνα τὴν χώραν ἀκούωμεν. Imo vero ΤΡΙσυλλάβως Τροίης, et hoc est διαιρετέον. cf. ad Odys. A. 510 ἀμφὶ πόλιν Τροίην: ΤΡΙσυλλάβως τὸ Τροίην, ὡς καὶ Ἀρίσταρχός φησι. vid. et ad Iliad. A. 129. sed et hyperbaton Τροίης — ἀπὸ ληϊδος cum Homericā consuetudine pugnans ex officina Grammaticorum prodiit, et Τρωϊῆς Τρωΐῆς Graecum est, non Τροίης.

Diligenter hoc ostendimus in priorē parte Mnemos. 1874. pag. 190.

Odys. E. 72.

ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ Ἴου ἠδὲ τελίνου.

Scholion: κακῶς τινες περιέσπασαν ἴν' ἢ μαλακοί. et in Harleiano: τινὲς δὲ περισπῶσιν ἴν' ἢ κατὰ συναλοιφὴν τὸ μαλακοί. Legebant μαλακοὶ Ἴου pro μαλακοῖο, idque bis reponendum. Conferendum omnino est Scholion ad Iliad. A. 35. ὀμφαλοὶ ἦσαν εἰκοσι κασσιτέραιοι | Λευκοί, ἐν δὲ μέσοισι κτέ. ubi annotatur: λευκοί: — εἰσὶ δὲ οἱ περισπῶσιν ἵνα γενικὴ γένηται ἐπίθετον τοῦ κασσιτέρου. κακῶς. ἔθος γὰρ ἐστὶ παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν Θεσσαλικὴν ταύτην καλουμένην γενικὴν εὐρίσκεσθαι εἰ μὴ μέτρον κωλύοι. εἰ γὰρ κωλύοι ἡ κοινὴ παραλαμβάνεται· παρεκτέταται τὸ κεφάλαιον Ἡρωδιανῶ. Scribebant λευκοὶ ut illo loco μαλακοὶ.

Odys. E. 76.

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα ἐῷ θηήσατο θυμῷ.

Scholion: ἔθεᾶτο, ἐθαύμασεν· πρόσκειται γὰρ τῷ (leg. τὸ) θυμῷ. Sibi ipse contradicit: nempe ex Aristarchi notissima observatione θηήσατο est ἐθαύμασε, non ἐθεάσατο. Expunge ἔθεᾶτο, quod ex praecedenti Scholio huc irrepsit.

Intelligi nequit quod ad E. 81 legitur: σιωπᾷ δὲ τοῦ εὐπρεποῦς χάριν. οὐ γὰρ ἔδει περὶ τοῦ παρόντος τοῦ ἀνδρὸς ἀπερι-

καλύπτως θεοὺς ἀλλήλοις διαλέγεσθαι. Quid sit legendum colligimus ex Scholio ad E. 110: δαιμονίως τὰ τοῦ ἔρωτος ἐσιώπησαν· nempe περὶ τοῦ ἔρωτος παρόντος τοῦ ἀνδρὸς διαλέγεσθαι.

Odyss. E. 94.

αὐτὰρ ὃ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης·

αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε καὶ ἤραρε θυμὸν ἔδωδῃ.

annotatur: εὐτελεῖς κατὰ τὴν σύνθεσιν καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν οἱ εἰςχοι. Dubitans Porsonus quo haec referret ad vs. 94. apposuit. Sed Aristarchus tali iudicio versus interpolatos et inutiles ἀθετεῖ, neque illi versus abesse possunt. Itaque τὴν ἀθέτησιν retulerim ad vs. 101. sq.

τίς δ' ἂν ἐκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἀλμυρὸν ὕδωρ;

[ἄσπετον· οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἷ τε θεοῖσιν

ἱερά τε βέζουσι καὶ ἐξαίτους ἐκατόμβας.]

Scholiasta auctore cogitando supplendum: ὅπως μεταλήψεται τις βρώσεως τοσοῦτον τόπον ἐρχόμενος. quid est his εὐτελέστερον κατὰ τὴν διάνοιαν?

Odyss. E. 220. οὐκ ἐπὶ τὴν Πηνελόπην πεποιήται τὴν ἀπόττασιν, ἀλλ' ἐπὶ τὰ οἴκοι. Emenda: τὴν ἀπόττασιν. Passim eo sensu legitur aut ἀποτεινόμενος aut τὴν ἀπόττασιν ποιούμενος. Ad Odyss. B. 39. τὴν ἀπόττασιν τῶν λόγων ποιούμενος, et: πρὸς ἐκεῖνον τὸν λόγον ἀποτεινόμενος. B. 229 οὐ πρὸς αὐτοὺς ἀποτείνεται, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινόν. Δ. 78. πρὸς ἀμφοτέρους ἀποτείνεται. Cf. I. 198. T. 22. Similiter confusa ἐπίττασις et ἐπίττασις ad Odyss. Δ. 665.

Odyss. E. 240. αὖα πάλαι: κατὰξῃρα καὶ ἐξαυλισμένα. Infeliciter coniiciunt ἐξηυλημένα, quod plane abs re abhorret. Corrig. ἐξαυλισμένα, exsiccata ἐξηρασμένα.

Odyss. E. 272. scribendum ἐσορῶντι: γρ. καὶ ἐσορῶντα. διχῶς αἱ Ἀρισάρχου. editur ἐσορῶντα. Saepe in simili re apud Homerum etiam antiqui libri, quibus Critici Alexandrini utebantur, inter dativum et accusativum fluctuabant.

Odyss. E. 290.

ἀλλ' ἔτι μὲν μὴν Φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος.

Scholion: — τὸ δὲ ἐλάαν κακότητος δηλοῖ τὸ κόρον σχεῖν τῆς κακίας. ὁ δὲ νοῦς· οἶμαι αὐτὸν ἐμφορηθῆσεσθαι δυσυχίας ἐτέρας.

Periit antiqua et exquisita lectio, quam colligas ex Scholio ad Iliad. N. 315.

οἳ μιν ἄδην ἐλώσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο.

κατ' ἑνια τῶν ὑπομνημάτων „οἳ μιν ἄδην ΕΛΑΟΤΟΙ”, ὃ ἐστὶ κορέσουσι, καὶ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος.

ἄλλ' ἔτι μὲν μὴν Φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος.

διὰ τῶν δύο ΛΑ. παρέκειτο ἘΑΑΝ.

μαρτυρεῖ καὶ τὸ.

ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας.

οὕτως Ἀρίσταρχος. Certa est scriptura ἐάαν, unde parata est correctio ἐώσι pro ἐλώσι. Facile agnoscis geminum Iliad. T. 402.

ἐπεὶ χ' ἐῷμεν πολέμοιο.

ubi Scholion: ἄδην ἔχωμεν, κορεσθῶμεν. Cognata haec sunt proxime formis Homericis ἄσαι (passim), ἄμεναι Φ. 70, ἄσαιμι I. 489, ἄση Σ. 281., ἄσεσθε κλαυθμοῖο Ω. 717: ἄσασθαι T. 307., ἄσειν Λ. 818. et ἄδην et ἄδος Λ. 88.

τάμνων δένδρεα μακρά, ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμόν.

quae significant κορεννύναι, πληρῶν, satiare, saturare, πρὸς κόρον, κύρος. Accedit his ἄτος πολέμοιο, id est ἀκόρετος. Unice veras et antiquas esse arbitror formas ἐάαν et ἐώσι, quamobrem et in Iliad. T. 423.

οὐ λήξω πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο.

suspicio antiquitus ἄδην ΕΛΑΙ lectum fuisse.

Iterum literae maiusculae librario fraudi fuerunt E. 457, ubi nescio quis ὀλιγηπελέων comparat cum ὀλιγοδρανέων et interpretatur esse ὀλιγοφυχῶν. Fuerat ΛΙΠΟΥΤΧΩΝ id est λιποφυχῶν.

Odyss. I. 35. οὐκ ἂν ἐλοίμην πᾶσαν εὐδαιμονίαν ἈΝέχειν, imo vero ἔχειν.

Odyss. I. 48. ἐπισημαίνονται ἐν Ἰλιάδι γείτονα μὴ ὠνομάσθαι, ἐν δὲ Ὀδυσσεΐα. legendum ἐπισημεῖονται.

Ad I. 14 annotatur προασφαλίζεται ἵνα ἐὰν Φανῇ τι αὐτῷ

ὀχληρὸς εἰς τὸν βιασάμενον τὸ αἷτιον ἤ. Graecum est εἰς βιασάμενον ἢ αἰτία ἔρχεται, non ἐσίν. Ergo emendandum pro ἤ.

Ad I. 21 male legitur χρηστὸν ἦθος ὑποφαίνει ὅπως οἱ οὔσης τῆς πατρίδος κήδεσθαι φάσκων. Rescribe ὁποιασοῦν οὐς

Ad I. 116 ὑπευλήσατο δὲ τσιαύτην νῆσον ἵνα μὴ πάσ καθορμίσωνται ταῖς ναυσίν. Dindorfius nil nisi „ὑπευλήσατο e ruptum.” Quid est legendum? ὑπεσῆσατο. Multa exempla νε ὑφίσασθαι eo sensu ipse Dindorfius attulit ad Steph. Thesauru Legitur in Scholiis Δ. 517. Ἄνδρων τὴν Θυέσου οἴκησιν τ Κύθηρα ὑφίσταται, et K. 20. ἐν Ἰλιάδι ὑποσῆσάμενος τ ἀνέμους ἐν Θράκῃ οἰκεῖν.

Aristarchus solebat verba Poëtae in popularem linguam v tere et sic percommode omnia legentibus interpretari. Hu rei multa sunt et perspicua in Codice Veneto A. exem Luculentum imprimis in hanc rem testimonium legitur ad Ili Γ. 406:

ἦσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα, θεῶν δ' ἀπόεικε κελεύθου.

Scholion: Ἀρίσταρχος ἀπέεικε διὰ τοῦ K ἀντὶ τοῦ ἀπέει καὶ χωρὶς τοῦ Σ κελεύθου. (vulgata enim lectio erat ὁ ἀπόειπε κελεύθους) θαυμάσειε δ' ἂν τις ἢ ἑτέρα διὰ τοῦ Π π: παρέδω. οὔτε γὰρ ἐν ταῖς Ἀρισταρχείοις οὔτε ἐν ἑτέρῳ (leg. ἐτέ τῶν γοῦν μετρίων ἐμφερόμενον πέφυκεν (leg. πέφηνεν). καὶ μόνον ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἀπ. παντες οὕτως ἐκτίθενται. προσθήσει μοι δοκῶ καὶ τὴν Ἀριστ: βῆσιν οὕτως ἔχουσιν. „τῆς δὲ ἐς τὰς (leg. τοὺς) θεοὺς ὁδοῦ καὶ παραχώρει μὴ βαδίζουσα εἰς αὐτούς.” Huiuscemodi igi antiquas παραφράσεις populari sermone conceptas et alibi pas in Scholiis reperias in Codice Harleiano servatas et in Odyse X, veluti ad vs. 184 πεπαλαγμένον ἄζχῃ: μεμολυσμένον τῇ ξι τητι, et ad vs. 185 ὁ κουρίζων φορέεσκε: ὅπερ ἔφερε νέος. ubi scribendum: ὅπερ ἐφόρει νέος ὦν. Notum est discrim inter φέρειν et φορεῖν, in quibus numquam est dubia et anctio.

Odys. I. 63. ἄσμενοι: ἀκαχήμενοι διὰ τοὺς ἀπολωλότας, ἄσμενοι διὰ τὸ σεσῶσθαι αὐτούς. Emenda: ἀκαχήμενοι ΜΕΝ — ἄσμενοι ΔΕ — σεσῶσθαι αὐτοί.

Odys. I. 65. ἀρχαῖον ἔθος ἦν τῶν ἐπὶ ξένης ἀπολλΑΤμένων τὰς ψυχὰς ἐκ τρίτου ἀνακαλεῖν. Scribendum ἀπολομένων.

Odys. I. 98. διδάσκει ὅτι οὐ χρὴ ἽΠΕΡΙδεῖν ἱταίρους κινδυνεύον-
τας, Graecum est eo sensu, quem locus postulat, ΠΕΡΙδεῖν.

Odys. I. 151. ἀποβρίξαντες: ἐπὶ τοῦ ἽΑπονυσάζοντος τίθησι
τὴν λέξιν scrib. Ἵπονυσάζοντος.

Odys. I. 173. εἰκότως αὐτοῦ ἀπέρχεται σὺν τοῖς ἑαυτοῦ
ἱταίοις, verum est αὐτοῦ ἀπέρχεται.

Odys. I. 195. legendum: οὐδὲ ὄπλα ἐπιφέρεται ἵνα μὴ πολέ-
μιος εἶναι δοκῇ. αὐτὸς δὲ πάρεσσι καὶ οὐ προπέμπει. In libris est
μὴ ὡς πολέμιος et παρέσσι.

Kaί et ὡς ex compendiis confusa sunt ad I. 196. εἰκότως καὶ
πρὸς ποιμένας ἀπιὼν ἄλφιστα καὶ οἶνον βασάζει. manifesto requi-
ritur εἰκότως ὡς πρὸς ποιμένας ἀπιὼν.

Etymologias quidam venans ad I. 276 scribit: φέρτερον
τὸ κρείσσον λέγει ποιήσας τοῦνομα ἀπὸ τοῦ μάλλον φέρειν δύνασθαι
τὰ προσπίπτοντα. τούτοις οὖν ἐν εἶδει καὶ ὀπλότερος ὁ φέρειν
μάλλον ὀπλον δυνάμενος καὶ ἀντιφέρει ὁ ἐξ ἐναντίας τῷ φέ-
ρῳ ἀντιφέρων τὸ ἴσον. Corrige τούτοις οὖν συνᾶδει καὶ ὀπλότερος
et ὄπλα et ἀντιφέρει.

Ad K. 20 Porphyrius scribit: τινὲς δὲ ὅτι παρέστησεν ἀτρολογίας
ἱμπερος ὧν κτέ. L. παρετήρησεν, ut recte legitur ad vs. 6.

Odys. I. 202. Φιάλαι τινὲς ἦσαν καὶ Πώματα, dixerat καὶ
ἐκτάματα.

Odys. I. 229. leg. ὕπο φιλοτιμίᾳ; ἰδεῖν αὐτὸν θέλει. pro ὕπερ.

Odyss. I. 257. leg. ὅλως τίθησι τὴν λέξιν ἐπὶ τῆς ἀδιαθρότῳ φωνῆς. pro ὅλως οὐ τίθησι τὴν λέγουσαν.

Odyss. I. 273. supplendum: ἡ δι' ἀπειρίαν (ἥ) ὥς ἂν μακρόθεν ἐληλυθὼς τὰ Κυκλάπων ἀγνοεῖς.

Edidit Bekker Odyss. K. 30.

καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσομεν ἐγγὺς ἰόντας.

Scholion: ἐγγὺς ἰόντες: ἰόντες ἡμεῖς, quod verum est et Homero reddendum.

K. 91.

ἐνθ' οἳ γ' εἶσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.

Scholion: ἀντὶ τοῦ εἰσεῖχον ὥς μὴ συγχεῖσθαι τὸ ἔνδον, adde καὶ εἶσω. cf. Lehrs de Arist. Stud. Hom. p. 138.

K. 110.

ὅστις τῶνδ' εἴη βασιλεὺς καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι.

Scholion: τὸ δὲ οἴσιν Ἀρίσταρχος διὰ τοῦ τ καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι ἀντὶ τοῦ τίνων. Fieri non potest ut τοῖσιν ita usurpetur, quod nemo melius quam Aristarchus sciebat. Verum videtur ΟΤΟΙCIN ἀνάσσοι ἀντὶ τοῦ ὄντινων, ut in Iliad. O. 491.

ἡμὲν ὅτοισιν κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξῃ,
ἢδ' ὅτινας μινύθῃ τε καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν.

K. 169. κατεῖχε δὲ τοὺς δύο πόδας συνδεδεμένους ταῖς δύο χερσὶ σκηριπτομέναιC τῷ δόρατι. Verum est σκηριπτόμενOC, sed participium vicino χερσὶν accommodatum est.

K. 179.

ὥς ἐφάμην, οἳ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.

Scholion: δοκεῖ ἐναντίον εἶναι τοῖς ἡθυμηκόσι τὸ ὦκα. διδ' ἐν τισὶ τὸ οὕτως φέρεται. Videtur fuisse: τὸ αὕτις φέρεται.

K. 277. Ἑρμείας χρυσόρραπις ἀντεβόλησεν: οὐχ ὥς Αὐτολύκου πατήρ, Ὅμηρος γὰρ τοῦτο οὐ δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι ὁ λόγος θεὸς καὶ τὸν σπουδαῖον εἰς λόγους τιμᾷ.

Emenda ἀλλ' ὅτι λόγιος ὁ θεός. Satis notus ὁ λόγιος Ἑρμῆς.

K. 326.

θαῦμά μ' ἔχει ὥς οὐ τι πῶν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.

Mirum ni Homerus vitato molesto hiatus dixerit ut optimus quisque solet:

θαῦμά μ' ἔχει πῶς οὐ τι — ἐθέλχθης.

Intolerabilis est hiatus etiam Λ. 52.

οὐ γάρ πω ἐτέθαππο ὑπὸ χθόνος εὐρυοδείης.

quidni κατὰ χθονός? Peior etiam est lectio Λ. 144.

εἰπὲ ἄναξ πῶς κέν με ἀναγνοίῃ τὸν ἔοντα.

Lenissime sic emendabitur:

εἰπὲ ἄναξ ὅπως κέ μ' ἀναγνοίῃ τὸν ἔοντα.

In Iliad. Σ. 385.

τίπτε, Θέτι τανύπεπλε, ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ.

qui repetitus legitur vs. 424. Repperi veram lectionem alicubi in Scholiis Venetis

τίπτε Θέτις τανύπεπλος ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ.

Corruptus etiam circumfertur versiculus in celebrato loco Iliados Z. 479.

καί ποτέ τις εἴπῃσι πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων.

Huius loci vitium satis per se intelligitur, sed quod conieceram καί ποτέ τις εἴπῃσι, diserte in Scholio Marciani A scriptum esse comperi. Librarii notum illud καί ποτέ τις εἴπῃσι, quod et alibi passim et in vicinia vs. 459 legitur, ξυαυλον habentes loci sententiam pariter et metrum pessumdederunt.

K. 492. εἶτα κατὰ μὲν Σειρήνας καὶ τὸν πορθμὸν ὡς γειτνιῶσα μὴνύει — περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐπιτρέπει τῷ μάντει. Emenda: εἶτα ΤΑ μὲν κατὰ ΤΑC Σειρήνας.

Ambigebatur utrum πέποσθε an πέπασθε verior esset scriptura Iliad. Γ. 99.

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.

et Odys. K. 465.

ἐπεὶ ἢ μάλα πολλὰ πέποσθε.

et Odys. Ψ. 53.

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.

Aristarchus ex Odys. P. 555.

καὶ κήδεά περ πεκαθυίη,

collegit πέπασθε esse scribendum. Ἐντεῦθεν δῆλον, inquit, καὶ τὸ Ἰλιακὸν διὰ τοῦ Α ἐξίν

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε.

Ioculari errore grammaticus nescio quis ad Odys. K. 465 ac scripsit πέπασθε: κέκτησθε, quasi a πέπαμαι esset, quod Dore et Iones pro κέκτημαι olim usurpabant, uti et Xenophon: Spartanis sumsit. Argumento est autem invenisse hominem in libris suis ΠΕΠΑΣΘΕ non ΠΕΠΟCΘΕ.

Odys. A. 38. οἱ ἐξ παρὰ Ζηνοδότῳ καὶ Ἀριστοφάνει ἠθετοῦντο scribendum de more ΠΡΟῤθετοῦντο. Sic enim Scholia passim declarant Aristarchi ἀθετήσεις antiquiorum Criticorum iudicii confirmari. Si ἠθετοῦντο verum esset Aristarchus ab illis dissensire videretur, quod contra est.

Odys. A. 51. ὁ μὲν Τειρεσίᾳς πίνων τοῦ αἵματος ἐμαντεύετο αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ πίνουσαι ἐπεγίνωσκον. perspicuum est πίων ἐπιούσαι reponi oportere: πῶς γὰρ ἂν τις πίνων ἅμα μαντεύσαιοτο

Ad A. 476 scribe φρένες γὰρ οἱ κρεμασῆρες τοῦ ἥπατος „ὡς φρένες ἦπαρ ἔχουσιν,” et adscribe Odys. I. 301.

Dele inopportuna καὶ in scita observatione ad A. 563. δῆλον οὖν ὅτι [καὶ] τῶν παρὰ τραγωδοῖς λόγων βέλτιον αὐτοῦ ἢ σιωπῇ ut apud Aristophanem *Ran.* 916.

ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ καὶ με τοῦτ' ἔτερπεν

οὐχ ἥττον ἢ νῦν οἱ λαλοῦντες.

Deinde Scholion versui 564 appositum πόθεν τοῦτο οἶδεν; καὶ γὰρ ὁ Αἴας ἀπίων ᾤχετο, pertinet ad vs. 565.

ἐνθα χ' ὁμῶς προσέφη κεχολωμένος ἢ κεν ἐγὼ τόν.

ad quem quod annotatur τὸ τέλειον (idem quod τὸ πληρὲς) Κ ἐξιν. ὁ δὲ ἢ ἀντὶ τοῦ ὥς, et in praecedente Scholio interpretati προσέφη ἂν ὥς καὶ ἐγὼ αὐτόν, indicant veterem lectionem fuisse: ἢ καὶ ἐγὼ τόν, pro ἢ κεν ἐγὼ τόν.

A. 568. πῶς οἶδε τούτους ἢ τοὺς λοιποὺς ἔσω τῶν Ἄιδου πυλῶν ὄντας καὶ τῶν ποταμῶν; Aristarchus quaesiverat: πῶς ἔτι τούτους;

N. 33.

ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδω φάος ἡέλιοιο.

Scholion: γρ. ἀσπασίως, quod est manifesto mendosum. Videtur a poeta profectum ἀσπασίῳ δ' ἄρα τῷ κτέ.

Perturbatum est Scholion ad N. 96. εἰδείχθη σαφῶς ὅτι θαλάσσιος θεὸς ὁ Φόρκυν. κακῶς ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραφεν ἐκεῖ (Odys. A. 72).

Φόρκυνος θυγάτηρ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος.

ἀντὶ γὰρ τοῦ μέδοντος, Φησὶν, ἴν' ἢ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ συνάπτεται τῷ ἐξῆς. Aristophanes legebat

Φόρκυνος θυγάτηρ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντι

ἐν σπεσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.

Aristarchus contra Φόρκυνος — μέδοντος. Ergo in Scholio scribendum: κακῶς οὖν Ἀριστοφάνης et supplendum ἀντὶ γὰρ τοῦ μέδοντος ἔγραφε μέδοντι, ἴν' ἢ κτέ. In seq. Scholio ubi legitur: καὶ τα Φανὲν αὐτῷ καταλιπεῖν τὰς τρίβους ταύτας ἀφίκετο εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Pro καταλιπεῖν revocanda scriptura Codicis καταλιπών, et Φανὲν αὐτῷ idem quod δόξαν αὐτῷ est noto usu ἐπεὶ αὐτῷ ἔδοξεν.

N. 130.

Φαίηκες τοίπερ τοι ἐμῆς ἕξ εἰσι γενέθλης.

Scholion: ἕξ ἐμῆς ὑπάρχουσιν. „ἕξ ἐμῆς” ὥς τὸ „Μυρμιδόνων δ' ἕξ εἰμι.” Corrigendum: ἕξ ἐμοῦ ὑπάρχουσιν et verbis transpositis „ἐμῆς ἕξ” ὥς τὸ κτέ.

Ad N. 223. οἱοί τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν apponitur: ὅτι καὶ οἱ βασιλεῖς ἔνεμον. δῆλον δι' ὧν Φησιν Ἀνδρομάχη (Iliad Z. 423)

πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς

βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσιν.

Saepe videbis δι et ἕξ inter se permutari quia tam simili nexu scribuntur ut nisi diligenter hoc agas nequeas cognoscere. Namque postulat usus ut dicatur δῆλον ἕξ ὧν Φησι, non δι' ὧν.

Odys. Π. 428 duplex ferebatur scriptura altera τὸν ῥ' ἔθελον κτεῖναι, et altera, quae in Marciano sic indicatur κτεῖναι: γρ.

φθεῖσθαι, ubi manifestum est φθῖσαι scribi oportere. Perpetuo in his libellos turbare videbis. Photius in Lexico:

φθεῖσθαι: διαφθείρεσθαι.

φθεῖναι: προλαβεῖν.

φθείσεται: καταλήψεται.

φθείσονται: διαφθαρήσονται.

Quae omnia flagitiose corrupta sunt. Pro φθεῖσθαι scribendum φθίσθαι Odyss. Ξ 117

Φῆς δ' αὐτὸν φθίσθαι Ἀγαμέμνωνος εἵνεκα τιμῆς.

et aliis locis. Tum φθῆναι: προλαβεῖν et φθήσεται: (προ)καταλήψεται, et φθίσονται: διαφθαρήσονται, Iliad. Λ. 821.

ἢ ἤδη φθίσονται ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες.

Simili modo apud Hesychium et alios in re minime obscura grassari videbis eos, quibus nonnulli omnia credenda esse inepti opinantur.

Passim in his Scholiis dormitantium scribarum hallucinationes pro discrepantibus scripturis accipi videbis, qualia supra ἡνδελμοῖσι vidimus et κυδῆναι. Istae ineptiae subinde viros doctos nil mali suspicantes in errores pudendos induxerunt. Sic ἐπε' ἡμερδέντα P. 519 scriba alias res agens in ἐπιμερδέντα corripit, unde Lobeckius mirifica quaedam comminiscitur, et post pauca vs. 555 scriba nihili πεπαθοίης hallucinans dedit pro πεπαθυίη, quod nescio quis arripiens ἀντὶ τοῦ πέπονθας positum esse inepte de suo fingit. Fefellere ista Buttmanum, qui in his „manifestum indicium variae lectionis καὶ κήδε' ἅπερ πεπαθοίης” sibi visus est invenire.

Ad Odyss. P. 159. Dindorfius ἔσιν: γρ. ἔσιν. Referendum erat ad vs. 156.

ἰσίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦν ἀφικάνω,

ubi alii ἐσίη scribebant. Hinc Scholion ἐσίη: γρ. ἰσίη. Et hoc Ionicum est unde Ἰσιαῖος apud Herodotum, qui ἀττικισί apud alios Ἑσιαῖος appellari solet.

Odyss. P. 455.

οὐ σύγ' ἂν ἐξ οἴκου σῶ ἐπιστάτῃ οὐδ' ἄλλα δοίης.

Scholion: [οὐδ' ἄλλα] οὕτως Ἀρίστάρχος ἀνέγνωκε καὶ ἀπέδανε τοῦ:

λας. ὁ δὲ Καλλίστρατος οὐδαλα, τὰ κόπρια, παρὰ τὸ ἐν τῷ οὐδῷ εἶσθαι. Ambigitur quid sit ΟΤΔΑΛΑ. Recte Aristarchus οὐδ' ἴλα. Hesychius οὐδ' ἄλλα: οὐδὲ τὸ ψυχρὸν καὶ ἄφθονον εἰς χρῆσιν. nepte ψυχρὸν scribitur pro τὸ τυχρόν. Hinc Theocritus XXVII. 60.

Φῆς μοι πάντα δόμεν, τάχα δ' ὕπερον οὐδ' ἄλλα δόλης.

Callistratus autem quid designaverit vide. Ex ΟΤΔΑΛΑ commiscitur vocabulum nihili οὐδαλα, idque de suo fingit κόπρια significare et absurdam etymologiam adfingit παρὰ τὸ ἐν τῷ οὐδῷ κεῖσθαι. Absurde omnia, sed absurdissima omnium est loci ipsius sententia: σὺ δὲ τῷ σῷ ἐπισάτη οὐδ' ἂν κόπρια δόλης. Nihilo sanior Comanus ad Σ. 27 cui γρηὶ καμινοῖ videtur esse τῇ καμούσῃ τὰς Ἰνας!

In Aristarchi verbis ad P. 475 periiit potentialis vocula ἂν: πῶς γὰρ (ἂν) ὁ Ἀντίνοος ἐκαρτέρησεν ἐπὶ ταῖς κατάραις, ὅς ἐπὶ τοῖς ἐλάσσοσιν οὕτως ἡγρίανεν; πῶς τε συναλγοῦσιν αὐτῷ οἱ λοιποὶ εἰ τοιοῦτος ἂν οὕτω κατηρᾶτο πικρῶς; quae et recte cogitata sunt et verbis idoneis succincte, ut Aristarchi mos est, enunciata.

Pulcherrima est Buttmanni emendatio ad Σ. 27. γρηὶ καμινοῖ: — τῇ Φρυγτούσῃ τὰς κριθὰς — Ο ΑΤΤΙΚΟΙΚΟΔΟΜΕΤΕΙΝ ΦΑΣΙΝ. Hinc scriba effecit ὁ Ἀττικὸς οἰκοδομεύειν φασίν. Rem acu tetigit Buttmannus rescribens ὁ Ἀττικοὶ κοδομεύειν φασίν.

Ad Odyss. Σ. 64 annotatur ξεινοδόκος: — διὰ τοῦ Κ ἀντὶ τοῦ Χ ὡς ἰσοδόκος ἢ ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Quid subi vult ἢ? Corrigere ὡς ἰσοδόκη ἀπὸ τοῦ δέκεσθαι, nam ἰσοδόκη quid sit novimus, ἰσοδόκος non item. Eodem modo δουροδόκη formatur. Melius ξεινοδόκος cum Attico δωροδόκος comparasset.

Quod annotatur ad Σ. 115. 116. οὗτοι οἱ δύο ἐκ τῶν ἀνωθεν μετηνέχθησαν. ἐκεῖ μὲν γὰρ προτρέπων φοβεῖ, ἐνταῦθα δὲ τελῶς ἀπάνθρωπον τὸ ἡμιθνήστι ἀπειλεῖν. διὸ περιγράφονται. (nam sic esse emendandum hunc locum supra ostendimus), argumento est, Criticos Alexandrinos talia ex aequalium suorum moribus, non ex heroicae aetatis sensu aestimare solere.

Fortasse in aula Ptolemaeorum purpurati non tam inclementer dixissent, sed est aliquid inter petulantes Penelopae procos et Ptolemaeorum aulicos in molli otio deliciis diffuentes et omni humanitate expolitos. Duo quum dicunt idem, non est idem, sed ferendum in hoc, intolerabile in illo.

Odyss. Σ. 229.

ἔσθλά τε καὶ τὰ χέρη· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.

Scholion ex Aristonico: ἡθέτει καὶ Ἀρίσαρχος. Laceras et mendosas Scholii reliquias vides. Quis quo argumento versum hunc expunxerit olim diligenter fuerat adscriptum, sed haec omnia perierunt. Nihil superest nisi ἡθέτει καὶ Ἀρίσαρχος, et id quoque mendosum est. Aristonicus omnia ad unum Aristarchum referebat, huius σημεία explicabat, huius ἀθετήσεις commemorabat. Itaque sedulo Aristarcheis ἀθετήσεσιν addebat si quis ante Aristarchum in eadem sententia fuisset, ἡθέτει καὶ Ζηῆδοτος, ἡθέτει καὶ Ἀριστοφάνης, Διοκλῆς προηθέτει, omnia ad Aristarcheas ἀθετήσεις spectant. Ergo non potuit οὕτω καὶ Ἀρίσαρχος scribere, sed, ut veri simillimum est, οὕτω καὶ Ἀριστοφάνης. Nomina haec μυριόλεκτα in Scholiis compendiis scribebantur. Quam saepe Dindorfius pro ἀρίων recte correxit Ἀρίσαρχος.

Σ. 330. ἀθετοῦνται τρεῖς ὡς ἐκ τῶν ἐξῆς μετατιθέμενοι. Perperam in tali re praesens ponitur μετατιθέμενοι pro perfecto μετακείμενοι.

T. 34.

πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη

χρύσειον λύχνον ἔχουσα Φάος περικαλλὲς ἐποίει.

Scholion: λέγει δὲ τὴν δᾶδα κυρίως. τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένου λύχνου τοὺς ἥρωας χρωμένους ὁ ποιητὴς οὐκ εἰσάγει οὐδὲ Ἡσίοδα μέμνηται. Necessarium est τῷ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένῳ λύχνῳ scribere, sed quo pacto facem, taedam Poëta χρύσειον λύχνον appellare potuerit Grammaticus non videtur cogitasse.

Odyss. T. 121.

μή τίς μοι δμῶν νεμεσήσεται ἢ ἐσύγ' αὐτή.

Scholion: δμῶν σὺν τῷ I καὶ περισπωμένως, θηλυκὸν γὰρ ἐστίν.

οὕτως Ἀρίσταρχος καὶ Ἡρωδιανός, id est Aristarchi sententiam Herodianus probavit et argumentis confirmavit. Fugit nos omnes ancillas apud Homerum ΔΜΩΙΑC appellari non ΔΜΩΑC, δμῳάς non δμωάς. Certa analogia τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα in tali forma necessarium esse demonstrat. Simili modo vulgo peccabatur in ΘΩΙΗ — ΘΩΗ et ΑΘΩΙΟC — ΑΘΩΟC et ΠΡΩΙΡΑ — ΠΡΩΡΑ, et ΖΩΙΟΝ — ΖΩΟΝ et ΩΙΟΝ — ΩΟΝ, nam ὥη scribendum et ἀθῶος et πρῶρα et ζῶον et ὦον nunc quidem satis inter omnes constat. Itaque posthac ab Aristarcho admoniti ὡφαί scribemus et

μή τίς μοι δμῶν σὺν τῷ Ι.

T. 471.

τὴν δ' αἶμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλε φρένα.

Scholion: Σοφοκλῆς χάρμῃ ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη. Vidit Dindorfius senarium esse ex Aeschyli *Agamemnone* 270

χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη.

Iustathius χάρμα legerat et de suo dedit ἐκκαλούμενον. Sic volent vitiosis parcere et sana depravare. Ridiculum huius rei exemplum est in Photii Lexico v. Ξενοκοπεῖν: ἐπὶ τοῦ πληγὰς λαβόν. οὕτω Μεταγένης. Suidas ea describens *correxuit*, si Musis placet, ἀντὶ τοῦ πληγὰς λαβεῖν. Meinekius verum repperit Ξυνεκόπην: ἐπὶ τοῦ πληγὰς ἔλαβον.

Odyss. T. 598.

σὺ δὲ λέξω τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ

ἢ χαμάδις φορέσας ἢ τοι κατὰ δέμνια θέντων.

Scholion: ἢ θεραπαινίδων θέντων κατ' Ἀττικὴν ἢ θέντων ἀντὶ τοῦ θέτωσαν. Rectissime Dindorfius supplevit κατ' Ἀττικὴν συνήθειαν, sed quae quaeso est illa Ἀττικὴ συνήθεια? Est perineptum Grammaticorum παράκουσμα, qui quum inaudivissent in *duali* apud Atticos masculini et feminini generis formas esse easdem ut apud Platonem δύο τινὲ ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε (in *Phaedro* p. 237. D.), conceperunt stolidam opinionem, quae est in Bekkeri *Anecdotis* p. 367, 34 (οἱ Ἀττικοί) κέχρηται ταῖς ἱρσενικαῖς μετοχαῖς ἀντὶ θηλυκῶν πολλάκις. Ergo θεραπαινίδων ἑντων pro θεισῶν optime habet κατ' Ἀττικὴν συνήθειαν. O grammaticos male sanos!

Τ. 152 καθήρατε δὲ κρητῆρας] καθάρατε. ἔνθεν κόρημα. Unde κόρημα? ἐκ τοῦ καθαιρεῖν? Nugae. Corrige 149. δῶμα κορήσατε] καθάρατε. ἔνθεν κόρημα.

Τ. 251. βούν ἀγελαῖην] — ἔτι ἐν ἀγέλαις οὔσαν καὶ μήπω ὑπὸ ζυγὸν οὔσαν. Legendum ὑπὸ ζυγὸν ἰοῦσαν.

Τ. 255. ἐφνοχόει δὲ Μελανθεύς] οἶνον τοῖς κυπέλλοις ἐπέβαλεν οὐκ ἐκίρνα. εἶπε γὰρ ἄνω κρητῆρσι κεράσσατο. Ἄνω id est Σ. 423.

τοῖσιν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μούλιος ἥρως.

Sed indicare voluerat vicina Τ. 252.

ἐν δέ τε οἶνον | κρητῆρσιν κερῶντο.

Quam male Graece loquitur qui ἐπιβαλεῖν dicit pro ἐγχέαι. caeterum ἐφνοχόει, ut et Iliad. Δ. 3. νέκταρ ἐφνοχόει ex antiqua scriptura ΕΟΙΝΟΧΟΕΙ male lectum est pro εἰνοχόει.

Odyss. Ψ. 99. τίφθ' οὔτω πατὴρ νοσφίζεαι: ἀλλοτριῶσαι τῇ διαθήσει. Est ea forma ἀλλοτριῶσαι Alexandrina et plebeia: ut ἀκροῶσαι, sic et ἀλλοτριῶσαι pro ἀλλοτριῶ, quod rarum et notabile est.

Multa in extrema parte carminis leguntur indigna summo poëta, cui praestantissima quaeque in prioribus debentur. Centonibus fere sunt similia aut εὐτελῆ καὶ ἀγεννῆ περὶ τὴν Φράσιν. Quam atrox et omnem modum excedens crudelitas cernitur in his X. 474.

ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἄνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν.

τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥίνας τε καὶ οὐατα νηλεῖ χαλκῷ

τάμνον, μήδεά τ' ἐξέρυσαν κυσὶν ὦμα δάσασθαι

χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον κεκοτηδὲ θυμῷ.

Non sunt haec καταπληκτικά, sed βδελυρά τε καὶ μιαινά. Recte vates antiquus Iliad. Ψ. 20.

πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην,

Ἐκτορα δεῦρ' ἐρύσας δώσειν κυσὶν ὦμα δάσασθαι.

Minæ hae sunt animi dolore ardentis. Recte poëta vetus in Odyss. Σ. 86.

ὅς κ' ἀπὸ ῥίνα τάμῃσι καὶ οὐατα νηλεῖ χαλκῷ

μήδεά τ' ἐξέρυσας δώῃ κυσὶν ὦμα δάσασθαι.

minæ sunt inanes, quibus protervi iuvenes hominem nihili pavidum terrent. Arripuit haec aut aliquanto deterior cantor aut

ποσκευαῆς nescio quis et quas animus ardens minas iecerat inanes, s poenas a misero Melanthio intolerabili saevitia sumtas esse igit et addidit etiam de suo aliquid, χεῖράς τ' ἡδὲ πόδας κόπτον, iasi nondum esset satis. Praeterea multum dubito an praecidere anus Graece dici possit χεῖρας κόπτειν pro ἀποκόπτειν.

C. G. COBET

DIODORUS SICULUS.

Lib. XIII. 108. 2. τῶν ἱερῶν ὅσα μὴ ΚΑΛῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐδόκει διεφθάρθαι. Pro inepto καλῶς reponere τελέως. Passim legitur τελέως διαφθάρθαι, ut XIV. 28 5. καὶ τελέως ἂν ἅπαντες διεφθάρθαι.

Lib. XIV. 30. 3. τῷ τε Ἡρακλεῖ καὶ Διὶ σωτηρίῳ θυσίαν ἐποίησαν. Lege una litera minus καὶ Διὶ Σωτῆρι.

Lib. II. 36. 6. συμβάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐτοῖς εἶναι. Non potuit Diodorus συμβάλλονται τὰ νόμιμα scribere pro συμβάλλεται. Idem sic dixit paullo ante § 4. Φασὶ μηδέποτε τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν ἢ καθόλου σπάνιν τῶν πρὸς τροφὴν ἀνηκόντων. Quam mutata sunt tempora!

Lib. III. 6. 3. memorabile legitur exemplum superstitionis ex philosophiae studio extinctae. κατὰ τοὺς ἐπάνω χρόνους ὑπῆκουσιν οἱ βασιλεῖς (τῶν Αἰθιοπῶν) τοῖς ἱερεῦσιν — ὑπ' αὐτῆς τῆς ἡσιδαιμονίας τοὺς λογισμοὺς κατισχυόμενοι· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον Πτολεμαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμένης μετεσχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ φιλοσοφίας — λαβὼν φρόνημα τῆς βασιλείας ἀξιον — τοὺς ἱερεῖς ἀπεργντας ἀπέσφαξεν.

C. G. C.

DE
LOCIS QUIBUSDAM
APUD THUCYDIDEM.

Nihil est iucundius quam Thucydidem relegere in nova Hæ-
WERDENI editione, in qua praeclarus scriptor

ἐξωμμάτῳ καὶ λελάμπρυνται κόρας

receptis in textum Criticorum emendationibus et diligenter resectis
quae frigide et inepte olim sunt a multis παρεμβεβλημένα, ut
nunc pleraque sine ulla offensione legi possint. De caeteris locis
alias diligenter acturus nunc textum quem habemus componam
cum insigni fragmento in Wescheri *Poliorceticis* in *Excerptis*
Historicorum servato.

Descripſi Parisiis ipse locum summa cura cum omnibus ve-
teris librarii mendis ac vitiis.

Pag. 333. Codex:

ΕΚ ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ.

Est operae pretium in hoc Thucydidis loco II. 75. sqq.
scripturas Codicum nostrorum cum lectionibus huius perantiqui
libri conferre.

Pag. 336. 1. Codex: πρῶτον μὲν περιεσαύρωσεν αὐτοὺς τοῖς
δενδρεσιν α ἐκοψαν τοῦ μηδενὰ ἐπεξιεναὶ ἐπὶ τὸ χῶμα ἔχουν.
Recte in editis: τοῦ μηδενὰ ἔτι ἐξιέναι, ἔπειτα χῶμα ἔχουν.

ignat cum loci sententia ἐπεξιώναι et unice verum est ἔτι
ιώναι, ut cap. 73. ἐξελθεῖν τε μηδέναι ἔτι.

Praeterea mendosum est περιεσαύρωσεν, in quo omnes con-
stant quamquam perspicuum est περιεσαύρωσαν requiri, ut
sq. ἔχουν — ἐλπίζοντες.

Pag. 333. 4. Codex: στρατευμα | τοσούτου εργαζομένου.

Pag. 433. 5. Codex: τεμνοντες εκ του κ* θαιρωνος pro Κιθαι-
ρωνος.

Pag. 333. 7. Codex: καὶ εἴτι αλλο ανυττειν μέλλοι pro ἀνύτειν.

Pag. 333. 10 Codex: τοὺς δὲ υπνουν τε καὶ σιτον αιρεσθαι.
mendate nostri libri ὕπνον τε καὶ σῖτον αἰρεῖσθαι. Non est
atticum ὑπνοῦν pro καθεύδειν vel κοιμᾶσθαι.

Pag. 334. 7. ὥς τε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφό-
οις βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. Vulgatur μήτε πυρφόροις
ἰσοῖς βάλλεσθαι, sed οἷοις interpolatum esse Weschero plane
assentior. Conspirant autem omnes in ἐν ἀσφαλειᾳ τε εἶναι (sic
Codex). Emendandum ἐν ἀσφαλεῖ, nam sic veteres constanter
licebant ut in tuto esse Latine. Confirmant loci poetarum et
quod saepe legitur ἐν ἀσφαλεστάτῳ et ἐν ἀσφαλεσέρῳ.

Pag. 334. 7. Codex: ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μεγα και
γὰ — αντανειηαυτω. Fallitur W. μέγα omissum esse dicens.

Pag. 334. 9. Codex: η προσηπτετο | χωμα εσφορουν. Recte
nostri: ἥ προσέπιπτε τὸ χῶμα ἐσεφόρουν.

Pag. 334. 10. Codex: εν ταρσοις καλαμων πηλω ενιδοντες
εσεβαλον. Vulgo ἐνείλλοντες. Verior forma est ἱλλω, ἐξίλλω,
ὑπίλλω, ἐνίλλω, ut alibi ostendimus. ΕΝΙΛΛΟΝΤΕC in ἐνίλλον-
τες abiit et sic ἐνιδόντες natum.

Pag. 335. 2. Codex: ησον ἀνοίγειν inepte pro ἥσον ἀνύτειν.

Pag. 335. 10. Codex: τους πλαταιας ἐφόβησεν, et similiter

pag. 336. 17. *τους πλαταιας*. Vulgo utrobique *τοὺς Πλαταιάς* scribitur quamquam satis constat *ἀττικίς* non aliter dici quam οἱ Πλαταιῆς, τῶν Πλαταιῶν et *τοὺς Πλαταιᾶς*, quam formam bis vetus liber incolumem servavit.

Similiter in fine loci pag. 337. 8. emendate scriptum est ἡ *πλαταιῶν πολιορκία* pro vulgata *Πλαταιέων*.

Pag. 335. 18. Codex: *χαλαρακταις αλυσεσιν* inepte pro *χαλαραῖς ταῖς ἀλύσεσιν*.

Notum est K et IC inter se confundi ut in *σκύφος* pro *CICυφος*.

Pag. 336. 4. Codex: *νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἌΠΙΟ* τῶν παρόντων *δεινῶν* ἐλεῖν τὴν πόλιν. Sic omnes fidei concordia sed Graece non aliter dicitur quam *ἸΠΙΟ* τῶν παρόντων *δεινῶν*.

Pag. 336. 11. Codex: *διὰ πολυχειρίαν π (foramen) ῥενησαντες καὶ της*. Editur: *ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς*.

Pag. 336. 17. Codex: *καὶ τοὺς πλαταιας ταλλα διαφυγοντας ελαχιστουσδεσσαι διαφθειραι*. Sic *stipes dedit* pro *ἐλαχίστου ἑδέησε*.

Pag. 336. 20. Codex: *ὕδωρ πολὺ καὶ βροντὰς*. Vulgatur *ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ περπεραμ*.

Pag. 337. 2. Codex: *μέρος μὲν καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες*. Vulgo *μέρος μὲν ΤΙ καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδοι*, mendose utrumque. Verba τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες Bekkerus et alii resecant non cogitantes sic *μέρος ΜΕΝ* dici non potuisse.

Pag. 337. 4. Codex: *διελομενοι κα | τὰ πολεις το χωριον*. Fallitur W. ex Codice proferens *διελομ τὰ*.

Pag. 337. 5. Codex: *ἐξωθεν ἐξῆς ἐπληνθευσαντο καὶ ἐπειδὴ πανεξηρτασο* pro *ἐξ ἧς ἐπληνθεύσαντο — πᾶν ἐξείργατο*.

Pag. 337. 6. Codex: *Φυλακας του ἡμισέως τείχους*. Solemnis error pro *ἡμίσεος*. Sic passim etiam in hoc Codice scribitur *βραχέως, βραδέως, ταχέως* pro *βραχέος, βραδέος, ταχέος* et sim.

C. G. COBET.

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN OCTAVUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.
1880.

INDEX.

	Pag.
De locis nonnullis apud Eunapium in Vitis Sophistarum et Fragmentis Historiarum. <i>Continuantur ex Tom. VI.</i>	
<i>pag.</i> 336). C. G. COBET	1— 20.
Gellius C. G. C.	20.
Ad Fragmenta Comitorum Graecorum, scripsit S. A. NABER.	21— 55.
Diodorus Siculus C. G. C.	55.
Fragmenta inedita Poetarum Graecorum. C. G. COBET .	56— 67.
Thucydidea. C. G. COBET.	68—108.
Cicero pro L. Flacco § 62. H. T. KARSTEN	109.
Ad Poetas Graecos. v. HERWERDEN	110—111.
Galenus. C. G. C.	112.
Thucydidea. (Contin. ex pag. 108). C. G. COBET . .	113—144.
Diodorus Siculus. C. G. C.	144,
De locis nonnullis Thucydideis e libris VI et VIII, scripsit	
H. v. HERWERDEN	145—181.
Plato. C. G. C.	181.
De locis quibusdam in Epistolis Ciceronis ad Familiares et ad Atticum. C. C. COBET.	182—200.
Ciceronis Oratio pro Caelio. C. M. FRANCKEN.	201—229.
Ad Annaei Senecae Controversiam lib. II. 7, 9. H. T.	
KARSTEN	230.
Lucianus	231.
Carcinus	231.
Ad Galenum. C. G. COBET	231—232.
Ad Galenum. C. G. COBET	233—245.
Galenus. C. G. C.	245.

Ad Fragmenta Comicatorum Graecorum scripsit S. A. NABER.	
(<i>Contin. e pag. 55</i>)	246—268.
Galenus C. G. C.	268.
De locis nonnullis apud Antiphontem. C. G. COBET. . .	269—291.
Chrysippus σολευζαν. C. G. C.	291.
De locis aliquot Thucydideis e libro VII scripsit H. VAN	
HERWERDEN	292—306.
Galenus. C. G. C.	306.
Ad Theognidem H. W. VAN DER MEY	307—325.
De aetate Erotiani. C. G. C.	325.
Lectioes codicis Sinaitici quatuor scripsit J. H. A. MICHELSEN	326—328.
Erasmi error. C. G. C.	328.
Ad Platonis Protagoram. C. G. COBET	328—344.
ἈΠΟΜΝΗΜΟΝΕΤΜΑΤΑ Guilielmi Georgii Pluygers. C. G.	
COBET	345—390.
Ad Platonis Protagoram. C. G. COBET	391—400.
Apollodorus. C. G. C.	400.
ἈΤΑΚΤΑ. scripsit C. BADHAM	401—406.
Theopompus. C. G. C.	406.
Charon Lampsacenus C. G. C.	406.
Ad Fragmenta Comicatorum Graecorum scripsit S. A. NABER.	
(<i>Contin. ex pag. 268</i>)	407—435.
Aristides. C. G. C. ,	435.
Thucydidea. ad librum IV. C. G. COBET	436—453.
Index Scriptorum quorum loci tractantur in vol. VI, VII	
et VIII.	454—456.

DE LOCIS NONNULLIS

APUD EUNAPIUM

IN *Vitis Sophistarum*

ET

FRAGMENTIS *Historiarum*

(continuantur ex Tom. VI. pag. 336.)

Pag. 34. ταῦτα δὲ εἶπεν· οὐπω δὲ ἔως ὑπέφαινεν, ἐξήει.
Corrige: ταῦτα δὲ εἶπεν (οὐπω δὲ ἔως ὑπέφαινεν) ἐξήει.

Pag. 34. ὁ δὲ χρόνος ἤδη ΠΡΟCῆι. Tempus non *accedebat*, sed *procedebat* ΠΡΟCῆι, ut passim legitur τοῦ χρόνου προϊόντος vel προελθόντος. Προιέναι et προσιέναι in omnibus libris permiscetur. Apud Thucyd. IV. 47. editur *μασιγοφόροι* — ἐπετάχυνον τοὺς σχολαίτερον προσιόντας, qui *tardius progrediebantur*; ergo προϊόντας.

Simili modo corrigendum pag. 36. ἡ δὲ προϊούσα εἰς μέτρον ἀκμῆς, pro προσιούσα.

Sequitur: καὶ τὰ τε ἄλλα πάντα συνέτρεχε προσδὼν περὶ τοῦ χωρίου. Impeditum locum accentus correctus expedit: scribendum enim προσδὼν περὶ τοῦ χωρίου. Manifestum est coniungenda esse προσδὼν τοῦ χωρίου.

Βάλλων et βαλὼν confundi solent et mirifice confusa sunt pag. 36. τὴν κοιτίδα τῆς Σωσιπάτρας κατσημήνασθαι κελεύσαν-

τες [καί] προσεμβάλλοντές τινα βιβλῖδια. *Ridicule coniungi κελεύσαντες καὶ προσεμβάλλοντες, magis etiam ridicule ca obsignatur primum, deinde in ea libelli quidam reponunt quod contra oportuit. Expunge καὶ et scribe προσεβαλόντες.*

Pag. 37. ἀλλ' ἄκουε μὲν, Ἑτῳάθιε, συμμαρτυρούντων δὲ παρόντες. *Supple: ἄκουε μὲν CT, Εὐςάθιε.*

Pag. 37. ἐγὼ δὲ καὶ ἐβουλόμην μὲν εἰπεῖν τὰ κατ' ἐμαυτὴν εἶτα ἐπισκοπήσασα τῷ λόγῳ βραχύν τινα χρόνον — ἀλλ' ὁ ἐμ ἀνεφθέγξατο, θεὸς με κωλύει. *Haec ita constituenda esse videtur: ἐγὼ δὲ ἐβουλόμην μὲν ἂν εἰπεῖν καὶ τὰ κατ' ἐμαυτὴν, pro ἐπισκοπήσασα reposuerim ἐπισιωπήσασα. In libris non fac est κο et ιω discernere. Ἐπισκοπεῖν τῷ λόγῳ nihil est et Ew pios ἐπισκεψαμένη dixisset, non ἐπισκοπήσασα.*

Ἐπισιωπήσασα τῷ λόγῳ est postquam ea dixit aliquamdiu tacit ταῦτ' εἰποῦσα βραχύν τινα χρόνον ἐσιώπησεν.

Pag. 37. Sosipatra quum nescio quid vaticinata esset ἀπέβη, inquit, καθάπερ γεγενημένα. *Sensu haec vacua su Intelligerem καθάπερ ἦν εἰρημένα.*

Pag. 38. οὐκ ἔστιν ὅτις (οὐ addit Wyttēbach.) τὴν ἐν λόγῳ ἀκριβειαν ΑἰδεσίΟΤ ΠΕΡΙηγάπα. *Ineptum verbum est et Gr cis auribus inauditum περιγαπαῶν. Contra omnium usu terit forma quae ex vulgata pellucet Ἐπερηγάπα, ut pag. 67. ἐθα μαζε καὶ ὑπερηγάπα.*

Pag. 39. ὑπέρογκος ὦν — ὅτι [καί] ὑπὸ τοιαύτης γυναικὶ τοιαῦτα ἐπεπίστυτο. *Tolle molestam copulam.*

Pag. 45. ἀντὶ τῶν ΝΟΗΤΩΝ θεῶν εἰς ἀνδραπόδων θεραπείᾳ — καταδήσαντες τὸ ἀνθρώπινον. *Θεοὶ νοητοὶ novum et inauditum est deorum genus, sed tu reponē ἀντὶ τῶν ὄΝΤΩΝ θεῶν.*

Pag. 46. ἀλλ' Ἰάμβλιχος μὲν τὰ παρόντα δεινὰ, Ἀντωνῖνος δὲ τὰ μέλλοντα προεῖδεν, *sententia duce supplendum: τὰ παρόντα δεινὰ Εἶδεν, Ἀντωνῖνος δὲ τὰ μέλλοντα προεῖδεν. Iam*

ichus praesentia mala vidit, sed Antoninus futura providit. erspicuum est vidit omitti non posse.

Pag. 47. Ἰουλιανοῦ ἡξιώθη γενέσθαι διδάσκαλος. Οὗτος — Ἰουλιανός] περιελείφθη μόνος. Expunge manifestum emblemata.

Pag. 48. ὁ δὲ ἤδη μὲν εἰς μακρόν τι γῆρας ἀφίκετο καὶ τὸ ᾧμα ἔκαμνεν. Vera lectio est ἀφίκετο „ad extremam senectutem pervenerat et corpore aeger erat”. Affertur ex uno Codice ἀφίγητο, quod nihil aliud est quam ἀφίκετο, namque difficile est in Codd. antiquis κ et η dignoscere.

Pag. 48. τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν οὐκ ἀγνοεῖς, — τὸ δὲ ὄργανον πύτης συνορᾶς ὅπως διάκειται τῆς γομφώσεως καὶ πῆξεως διαλυομένης εἰς τὸ συντεθέν. Quam sit hoc absurdum Wyttenbach. ostendit. Fortasse una literula mutata restituet sensum: εἰς τὸ συντιθέν.

Pag. 49. ἐβουλόμην μὲν οὖν παρῆναι καὶ Μάξιμον. Imo vero ἐβουλόμην μὲν ἄν. Vellem Maximum quoque adesse.

Pag. 50. ὁ μὲν τὰ αὐτὰ προσπεύραινεν, ὁ δὲ Ἰουλιανὸς θαρσαλέως ἤρετο. Emenda προσπεύραινεν. Περαινεῖν saepe dicuntur qui orationem habent aut carmina recitant aut apud auditores disserunt. Itaque τὰ αὐτὰ προσπεύραινεν est eadem verba in orationis exitu, aut in epilocho iterare. Antiphanes Athen. pag. 396 b.

αἶρω ποθεινὴν μάζαν, ἣν Φερέσβιος

Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλον.

B. τί λέγεις; A. τραγῳδίαν περαίνω Σοφοκλέους.

et ipse Eunapius pag. 51. πρὸς ἑαυτὸν ὄντινα δήποτε ὕμνον περαίνων, et pag. 71. Θεμισοκλῆς περαινέτω τὴν κατηγορίαν, et sic saepe apud alios.

Pag. 52. οὗτος ἦν — ὁ προγνούς — καὶ φανερώς διαμαρτυρόμενος. Requiritur διαμαρτυραμενός.

Pag. 53. *Julianus ad Constantium adductus est* ὡς παραβασιλεύς ὢν. Optime Wyttenbach. παραβασιλεύσων. Παραβασιλεύειν dici-

tur qui in imperii societatem et consortium assumtus est, ἡ βαδυνασεύειν. Παρὰ στρατηγεῖν autem de iis ponitur, qui imperatorem suum quid sit factu optimum edocere velint.

Pag. 54. ὁ Χρυσάνθιος — τὴν γλῶσσαν ἐνδακὼν „οὐ μὲν εἶπεν. Ἐνδακὼν τὴν γλῶσσαν vel τὸ χεῖλος dicitur de eī linguam vel labium dentibus comprimit, ne quid effutiat tacitum servare malit. Inepte igitur dicitur ἐνδακὼν τὴν γλῶσσαν εἶπεν.

Pag. 55. de Maximi philosophi uxore ita scribit: ἡ δὲ σοφίας ἔνεκεν Μάξιμον οὐτε γράμματα εἰδὼτα ἀπέφαινε. C. supplemento lacunam sarcio scribendo: οὐτε ΝΕΙΝ οὐτε γράμματα εἰδὼτα ἀπέφαινε, quod a Platone sumtum in *Legibus* pag. 689. d. τοὺς δὲ τοῦναντίον ἔχοντας τούτων ὡς σοφοὺς προσρητέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε ἐπιστήμῃ, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφορον. A Platone sum ad complures alios manavit, ut ostendimus ad Libanium (*Mnei* 1875. pag. 252) in his ad Galenum, apud quem mendose tur: (Tom. VI. pag. 641. Kühn.) οὐ γὰρ τοῖς ἀττικίζειν τῆς σπουδάζουσιν ἀλλὰ τοῖς ὑγιαίνειν ἐθέλουσι γράφεται ταῦτα, τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Πλάτωνος μήτε γράμματα μήτε NOTN ἐπίται. Satis tumide et putide dicitur: καὶ οὐκ οὐκ ἄνθρωπος φιλοσοφίας ἔνεκεν οὐτε νεῖν οὐτε γράμματα εἰδὼτα ἀπέφαινε, pro tantae philosophiae studio superabat ut cum illa comparatus nihil opescire videretur. Dicebant Veteres nonnumquam eodem se ἀποφαίνειν τινὰ λήρον, ἀρχαῖον, παῖδα, ut Wyttenbach. ostendit ad Platonis *Phaedonem* pag. 179. sqq. sed ea sequiores cretime usurpabant, ut Eunapius ipse pag. 32. (*Sosipatra*) τὸν αὐτὸν ἐαυτῆς δι' ὑπεροχὴν σοφίας εὐτελῆ τινὰ καὶ μικρὸν ἀπέδει. Maritus Aedesius summus erat philosophus, sed nihil ad usum.

Pag. 56. σολὴν ἀβροτέραν ἢ κατὰ φιλόσοφον περιχεόμενον. Ineptum est σολὴν περιχεῖσθαι. Reponendum videtur quod ea re omnes dicebant: σολὴν ἀμπεχόμενος.

Pag. 57. αὐτὸς (*Iulianus*) ἐπὶ τὸν Περσικὸν συνήγετο πόντον. Mendum est in συνήγετο. Sententia est simplex admodum.

ofectus est ad bellum Persicum. Lege συνηπείγεται, quod verum in tali re Eunapius usurpare solet, ut in fragm. *Historiarum* 32. ἐπὶ τὸν βασιλέα Οὐάλεντα διὰ Φρυγίας συνηπείγεται. in *Vit. Sophist.* pag. 27. πρὸς τὴν κρείττονα ὁδὸν συνηπείγεται. pag. 42. ὁ γὰρ λόγος — ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς φέρειν συνεπείγεται.

Pag. 58. ὡς δὲ τὰ πράγματα — εἰς τὸ ἀφανὲς καὶ ἄμορφον ατερράγη καὶ διωλίσθησεν. Ab huiusmodi re alienum est καταρ-αγῆναι, sed unice convenit κατερρύη.

Pag. 60. (*Sallustius*) καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ βασιλείας κοσμήσας τὴν ἑαυτοῦ τύχην. Leg. ψυχὴν, ut in *vicinia*: ἔμελεν αὐτῷ μωσχεύειν καὶ βωννύναι τὴν ψυχὴν ὑπ' ἀναγνώσεως. Quis nescit τύχη et ψυχὴ sexcenties in libris inter se permutari? Additum καὶ in καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ βασιλείας arguit *de eadem re* haec dici.

Pag. 61. ἅπαντα συμπεφύραται καὶ ἀνατετάρακται. Omnia *miscere* est συμφύρειν, non συμφυρᾶν, itaque συμπέφυρται legendum. *Tralaticia* haec confusio est inter φύρειν et φυρᾶν.

Pag. 61. θεῖον δὴ τὸ μετὰ ταῦτα ἔστιν εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἄν τις οὕτως τὸ παράλογον εἰς ἄλλον τινὰ ἀναφέρει διχαίως ἢ θεόν. Nihil significat οὕτως eo loco positum, sed transponendum: τὸ οὕτω παράλογον.

In sqq. *Asiae Proconsul Clearchus* τοὺς στρατιώτας (*qui Maximum custodiebant*) μείζονι βίᾳ φυγεῖν Ἀπηνάγκασεν. Scribe Ἐπηνάγκασεν. Nihil hoc errore in libris frequentius esse docebit Dindorf. ad St. Th. v. Ἀπαναγκάζω.

Caeterum Eunapius de more μελαίνει τὴν φράσιν ut quid dicat non satis intelligatur. Mirifice enim *Asiae Proconsul* dicitur milites suos φυγεῖν ἐπαναγκάσαι idque μείζονι βίᾳ, et sic *Maximum* vinculis liberasse. Poterat, ut opinor, Proconsul verbo id imperare, neque ulla vi opus erat neque fuga militum.

Similiter atra caligine teguntur quae scribit Eunapius pag. 59. de *Maximo* ultimis cruciatibus affecto: ὅσα μὲν ἔπασχεν ὑπὲρ πᾶσάν ἐστι τρυχώδιον —, μικρὰ γὰρ ἢ Περσῶν λεγομένη σκάφευσις — πρὸς τὰς ἐπιφερομένας ὁδύνας τῷ σώματι, quae

rectissime a Wyttenbachio reprehenduntur. Neque magis intelligimus qui sint pag. 61. οἱ στρατιῶται οἱ ταύταις ἐφεσκήκεσσι ταῖς κολάσεσι, quos infra τοὺς κολασῆρας ἐκείνους στρατιώτας appellat. Κολάζειν in tali re est *flagris caedere*, sed caditne hoc servile supplicium in eum hominem et in ea tempora? et non poterat sic *sine fine* (ἀλήκτως pag. 61) castigari.

Post pauca sequitur: ὁ βασιλεὺς — μεθῆκε τὴν ψυχὴν καὶ πάντα συνεχώρησεν. Princeps non *efflavit animam* (namque hoc est μεθῆκε τὴν ψυχὴν) sed *iram deposuit*, id est μεθῆκε τὴν ὀργήν, ut Wyttenbachius vidit, qui in vicinia optime correxit ἐπέCTHσε τοῖς τῆς αὐλῆς ἔργοις pro ἐπενόησε.

Pag. 62. πολλὰ τῶν κτημάτων ΚΑΤΕΚΟΜΙΖΕΤΟ. Quia sententia loci manifesto haec est: „*magnam bonorum partem REOUPERAVIT*” necesse est ἈΝΕΚΟΜΙΖΕΤΟ scribere, quod solum hanc notionem continet.

Pag. 62. τῆς ἀσινδότητος τῆς περὶ θεωρυγίας — πεπειρασμένος. Obiter eximendum est e Lexicis ἀσινότης vocabulum barbarum et vitio natum, in quo quid lateat non dispicio. Deinde scribe πεπειραμένος *expertus, usu cognitum habens*.

Pag. 63. ὁ βασιλεὺς (*Valens*) ξένον τινα ᾧ ΑΜΑ ΦΘΑΡῆΣΕΤΑΙ τρόπον οὐδὲ ταφῆς ἀξιοθεῖς οὐδ' ἐνδόξου τάφου. Quid sibi vult ᾧμα in hoc loco? Emenda: ξένον τινα ΔΙΑΦΘΑΡῆΣΕΤΑΙ τρόπον, ut in fine paginae: ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ τῶν Σκυθῶν μάχῃ ξένον τινὰ ἠφάνισθη τρόπον ὥστε οὐδὲ ὁσέον εἰς ἀναίρεσιν εὐρίβη.

Pag. 63. πάντων δὲ πανταχόθεν ἀρπαζομένων καὶ κατακοπτιμένων. Verum est ἈΝΑΡΠΑΖΟΜΕΝΩΝ, non enim *rapiebantur*, sed *repentino impetu opprimebantur*. Placuit Eunapio in tam atroci strage comparisonem instituere et addidit: ὥσπερ ἀλεκτορίδων ἐν ἔορτῇ καὶ συμποσίῳ εὐωχίαν ἔχοντι. „*Trucidabantur*, inquit, *homines ut in lautis epulis apparandis mactantur gallinae*.”

Placuit Eunapio haec comparatio, qua iterum utitur in fragm. *Histor.* 4. πολλῆς οὐσης καὶ ἀδιηγήτου τῆς Φθορᾶς παραηλίθικοντό τινες τῶν εὐδαιμόνων ὥσπερ ἐν κοινοῖς δείπνοις ἀλεκτορίδες ἐκ τὴν Καρίνου τρυφῇν.

„O saeculum insipiens et inficetum!”

Eodem tumore dixit de iis, qui Ablabium Constantii iussu carunt pag. 26. κρεουργηδὸν ὥσπερ τι τῶν ἐν ταῖς εὐωχίαις ζῶν καταψαντες.

Pag. 65. *Priscus* κρυφίνους καὶ βαθυγνώμων — ὡς θησαυρόν τινα ἐφύλαττε τὰ δόγματα καὶ τοὺς εὐκόλως περὶ αὐτῶν προιέμενους φωνὴν ἀσώτους ἔφασκεν. Pugnāt cum loci sententia εὐκόλως comiter et requiritur εὐχερῶς temere, ut apud Demosthenem de Corona pag. 248. 10. ὃ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἀν βουληθῆς.

Solet Eunapius sua iterare. Iisdem verbis dixit in fragm. *Hist.* 63. de Rufino: βαθυγνώμων ἀνθρῶπος καὶ κρυφίνους.

Pag. 66. de comitate Aedesii ita scribit: λαχανόπωλιν ἀπαντήσας ἡδέως ἀν εἶδεν — καὶ περὶ τιμῆς ἀν διελέχθη πρὸς αὐτὴν ἰ, τι πολὺ τὸ καπηλεῖον ἐργάζεται. Quid sit τὸ καπηλεῖον πολὺ ἐργάζεται recte explicuit Wyttenbach. *taberna venditricis olerum fructuosa est ad quaestum*, sed mendum est in ὅτι et aliquid excidit in hanc sententiam „et ex ea quaesivit an ex oleribus multum lucri faceret.”

Pag. 66. ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος ὢν καὶ Μετὰ τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν ἀμώμητος ἔμεινε καὶ πολλοὺς τε νεωτερισμοὺς ἐνεγκὼν κορυβαντιῶντων ἐπὶ σοφίᾳ μεिरακίων — τοῖς τῆς Ἑλλάδος ἱεροῖς — συναπώλετο. Non est mirabile Priscum post Iuliani mortem sine ulla reprehensione vixisse, sed quum summa gratia apud principem floreret. Itaque emenda: Κατὰ τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν. Νεωτερισμός, ut Wyttenbach. opinatur, est *innovatio doctrinae a discipulis tentata*, sed non solent adolescentuli de genere hoc doctrinam innovare et omnino docebantur, non docebant.

Quia νεωτερίζειν in malam fere partem accipitur et νεωτερίζειν εἰς τινα est idem quod κακῶς ποιεῖν τινα vel ἀδικεῖν, ut apud Thucyd. II. 3 εἰς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον, videntur οἱ πολλοὶ νεωτερισμοὶ significare multa proterve ac petulanter ab auditoribus Prisci commissa, quae aequo animo tulisse (ἐνεγκὼν) narratur, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ βαθὺ διαφυλάττων ἦθος.

Similiter pag. 111. νεώτερον pro κακὸν ponitur in verbis:

οὐδὲν ἐδόκει πεπραχθαι νεώτερον. Plane idem est quod οὐδὲν ἡδίκηκέναι.

Pag. 67. laudat Hilarium κατὰ γραφικὴν οὕτω φιλοσοφήσαντα ὥστε οὐκ ἐτεθνήκει ἐν ταῖς ἐκείνου χερσὶν ὁ Εὐφράνωρ. Est operae pretium in his animadvertere obscurum et atrum dicendi genus, ex qua caligine vix sententia pellucet haec: „*in pictura iam versatus est ut per eius manus Euphranor adhuc superesse videretur,*” ut optime Gatakerus interpretatur apud Boisson. Quod Dionysius Halic. Tom. VI. pag. 759. de Platone dicit: ὅταν εἰς τὴν περιτολογίαν καὶ τὸ κλλιεπεῖν — ἄμετρον ὁρμὴν λάβῃ — μελαίνει τὸ σαφές καὶ ζόφῳ ποιεῖ παραπλήσιον, aliquanto verius et iustius de Eunapio diceretur, in quem quadrat quod ipse de Iamblichō scripsit pag. 12. οὐ κατέχει τὸν ἀκροατὴν — ἀλλ’ ἀποσρέφει καὶ ἀποκναίειν τὴν ἀκοὴν ἔοικεν.

Pag. 68. πανταχῇ διασπαρέντες καὶ θαυμασθέντες ὅπου τε ἰδρύθησαν. Mendosum est τε nihil significans. Legendum ὅπου ποτέ.

Pag. 68. narrat Eunapius vidisse se Athenis Iuliani sophistae domum μικρὰν μὲν καὶ εὐτελεῆ τινά, Ἑρμοῦ δ’ ὁμῶς καὶ Μουσῶν ΠΕΡΙΠΝέουσας. Non exputo unde molesta praepositio irreperit, sed quia et ratio et usus loquendi postulant ἀποπνέουσας, id ipsum est reponendum.

Pag. 69. ἔτυχον — οἱ θρασύτατοι τῶν Ἀψίνου μαθητῶν ταῖς χερσὶ κρατήσαντες τοῦ Ἰουλιανοῦ. Ex his colligas ipsi Iuliano vim esse illatam, sed non ipsi Sophistae manum conserebant, sed diversorum discipuli inter sese certabant. Facili negotio vera rei forma restituetur, nam scribendum: κρατήσαντες τῶν Ἰουλιανοῦ, quod iam Wytttenbach. reponebat.

Pag. 69. ἔφκει δὲ (Proconsul Achaiae) ὥσπερ Ῥωμαῖός τις οὐκ εἶναι τῶν ἀπαιδεύτων. Sententia manifesto haec est: *pro Romano, pro captu Romani erat non indoctus*. Itaque corrigendum Ὡς Ῥωμαῖός τις, ut apud Thucydidem IV. 84. de Brasida: ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος ὡς Λακεδαιμόνιος εἶπεῖν. Nepos in Epaminonda

p. 5. *habuit* — *adversarium iu administranda rep. satia exercitum in dicendo ut Thebanum scilicet id est: οὐκ ἀδύνατος ὡς βασις εἶπεν.*

Pag. 70. *Themistocles*, inquit, *adolescentulus protervus ac petulans* εἰς τὴν ἐπωνυμίαν ὕβριζεν. Non intellexit haec Wyttench. cui εἰς τὴν ἐπωνυμίαν idem esse videtur atque διὰ τὴν ὠνυμίαν *petulans erat propter nomen*. Sed neque εἰς pro διὰ ni potest et Themistocles natura et ingenio erat petulans, n quia Themistocles vocabatur. Sensus est: ὁ Θεμιστοκλῆς τῷ σχυνε τοῦ νομα, plane ut pag. 71. Θεμιστοκλῆς ὀνόματος ἦν ρις. Adolescentulus protervus et stultus, qui iussus dicere ppter conticuit, dicitur *nobili Themistoclis nomine indignus* e, quod moribus suis deturpabat.

Pag. 70. *in eo iudicio Proconsul ad Apsinem*: σὲ δὲ τίς, εἶπεν, θεῖν ἐκέλευσεν; ὁ δ' ἀπεκρίνατο „περὶ τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἀγων ἐληλύθειν.” Vitiosum est ἐληλύθειν, namque ἐλήλυθα in recta atione erat necessarium. Sed est oratio obliqua et sic scriendum: ἀπεκρίνατο περὶ τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἀγωνιῶν ἐληλυθενΑΙ.

Pag. 70. ἦν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς κατηγορηκῶς καὶ λέγειν ἀναγκα-μενος χροιάν τε ἥλλαξε καὶ τὰ χεῖλη διέδακνεν. Transposito ticulo legendum: ἦν δὲ Θεμιστοκλῆς ὁ κατηγορηκῶς. *Themistocles* πὶ *qui* (Athenis in priore iudicio) *accusaverat*. Dixerat Pro-nsul, ubi Apsines dicere coepit: ὁ τὴν πρώτην εἰπὼν κατηγορίαν ἰδυνεύετω περὶ τῆς δευτέρας. et sic Themistocles, qui hiscere n poterat, nominis nobilissimi erat dedecus et opprobrium.

Pag. 71. *Julianus ad Proconsulem ita dicit*: σὺ μὲν, ἀνθύπατε, πεποίηκας Πυθαγόρην Ἀψίνην, — ὁ δὲ πάλαι καὶ τοὺς ἐπαί-υς πυθαγορίζειν [καὶ σιωπᾶν] ἐδίδαξεν. Quamquam difficile est verbosa Eunapii oratione alienae manus additamenta depre-ndere et confutare, tamen h. l. perspicuum est καὶ σιωπᾶν urium esse et resecandum. Omnis enim ioci lepor hoc em-lemate amittitur et perit. Pythagoreorum taciturnitas (ἐχεμυθία) erpetua est materies iocorum. Unum adscribam. Quum Sophista thenis diceret: ἔλιν Ἀριστοτέλης με καλῇ, ἐπὶ τὸ Λύκειον ἔψομαι.

ἂν Πλάτων, ἐπὶ τὴν Ἀκαδήμειαν ἀφίξομαι· ἂν Ζήνων, ἐν τῇ Ποικίλῃ διατρίψω· ἂν Πυθαγόρας καλῇ, σιωπήσομαι. Demonax ἀναστὰς ἐκ μέσων τῶν ἀκρωμένων „Οὗτος, ἔφη, καλεῖ σε Πυθαγόρας.” Lucian. in *Demon.* cap. 14. Sic igitur Πυθαγόραν τινὰ ποιεῖν iocose dicebant pro *facere ut aliquis obmutescat*, et Πυθαγορίζειν est *obmutescere*. Fatuum igitur est verbo πυθαγορίζειν addere καὶ σιωπᾶν, nam est plane idem, sed hoc serio dicitur, illud per iocum. Eadem facetia dixit pag. 83. τὸ ἀναγκαίως πυθαγορικὸν θέατρον pro ἐξ ἀνάγκης σιωπᾶν id est *auditores qui coacti tacebant*.

In sqq. emenda vitiosam verborum divisionem in hunc modum: εἰ δὲ ἀπολογεῖσθαι κελεύεις τῶν ἐμῶν ἐταίρων τινά, κέλευσθαι ἀπολυθῆναι τῶν δεσμῶν Προαιρέσιον.

Pag. 71. ὡς δὲ ταῦτα ἐπέτρεψε (Proconsul) καὶ ἌΜΑ εὐκόλως καὶ ΕἸΩ τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν εἰς μέσους Προαιρέσις ἄδελφος ἐμβοήσαντος αὐτῷ τοῦ διδασκάλου σφοδρὸν τε καὶ διάτορον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν σεφανιτῶν οἱ παρακελευόμενοι καὶ προτρεποντες, ἐμβοήσαντος δὲ ὀξέως τό „λέγε, Προαιρέσιε. νῦν καιρὸς τοῦ λέγειν.” Primum scribe καὶ ΜΑΛ' εὐκόλως. Deinde vide an nihil desideres in vicinis. Nihil autem aliud deest quam negatio ΟΥ, qua amissa sana sententia ex his verbis exire non potest. Leg. διδασκάλου ΟΥ σφοδρὸν τε καὶ διάτορον κτέ.

Pro εἴσω τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν emendant εἰς ὧν τῶν, sed nihil erat opus hoc dici Proaeresium in reorum numero fuisse, quod nemo nesciebat. Rectius emendabitur: ἘΚ τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν. Ut saepe, ΕΚ in ΕΙC abiit et sic εἴσω natum.

Pag. 72. διαλέξεως μιᾶς. Recte Wytttenbach. διὰ λέξεως. Scribuntur haec in Codd. coniunctim, ut supra notavimus.

Pag. 73. (Proconsul) ἀπολαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τοὺς Λάκωνας τῶν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μασίγων ὑπέμνησε προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τῶν Ἀθηναίων. Wytttenbach. optime ἐν Λακεδαιμονίᾳ προσεῖπε, unde intelligitur in sqq. verum esse καὶ τῶν Ἀθηνησιν πρὸ Ἀθηναίων.

ag. 73. εἶδότες ἀσφαλῶς. Solet Eunapius contra Veterum n ἀσφαλῶς dicere pro ἀκριβῶς, ut pag. 1. περὶ πάντων ἀλῶς, et aliis locis.

ag. 74. praeclare restituit Wytttenbach. locum mirifice peratatum transponendo verba: καὶ περὶ τὴν ἡλικίαν ταύτην — ἀλλὰ ὑπαργυρίζουσα, post ἐπὶ τὸ ἔβδομον ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτεσιν, αὐτὸς ἔλεγεν, ut de Proaeresio haec dicantur non de Eunapio. ae enim qualem comam adolescentulus Eunapius habuerit quam ad lectores attinebat, neque iuvenis XVI annorum s habere solet.

valent multi dum valent medicos deridere et in comoediis et a comoediam. Odiosissime ab Eunapio irridetur medicus 76. πολλοὺς ἀννηκῶς οὐχ ὅσους ἐπηγγείλατο θεραπεύειν ἀλλὰ οὓς εἶδε μόνον, sed non cogitavit homo ingratus et immesese huic medico vitam ac salutem debere. Bonus medicus ium ὑπὸ τοῦ σωθέντος (Εὐναπίου) προσεκυνεῖτο (pag. 77), de ab eodem tam petulanter ludibrio habitus est.

ag. 76. ὁ Προαιρέσιος οὕτω τὸν συγγραφέα (Eunapium) τε-
λένος. Perspicuum est h. l. τεθεαμένος nihil aliud esse quam
κῶς et sic omnes eius aetatis scriptores Iulianus, Libanius
erique vitiose loquuntur. Eunapius pag. 38. ἂν δὲ ἀποχω-
τα θεάσωμαι δάκνεταιί μου — ἡ καρδιά, id est ἂν δὲ
χωροῦντα ἴδω. et pag. 46. οὐκ ἦν ἀθέατος τοῦ ἀνδρός.
icebant contra ὁρᾶν pro θεᾶσθαι, ut ad *Aristodemum* notavi-
, ubi Xerxes throno insidens ὁρᾷ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.

ag. 77. (*Proaeresius*) τὸ μέγεθος ἦν ἡλίκον ἂν τις οὐ πισεύ-
ῃ ἀλλ' εἰκάσειε μόλις· ἀνεσηκέναι γὰρ εἰς ἓνα τὸν πόδα κατε-
ετο ὥστε κολοσσὸς ἐδόκει παρὰ τοὺς μεγίστους ὁρώμενος τῶν
ἐκυτὸν ἀνθρώπων. In ENATON inesse ἐνατον vidit Wyt-
ach. et (eo indicantē) olim viderat Casaubonus ad Sueton.
r. cap. 68. Graeci staturam corporis πῆχεςι metiebantur,
iani *pedibus*. Magnae staturae homines in Italia *senum pedum*
it, in Graecia *τετραπήχεις*. Nero (apud Suet. cap. 19) con-
psit „ex *Italicis senum pedum tironibus novam legionem, quam*

Magni Alexandri phalangem appellabat" Aristophanes in *Vesp.* 553.

ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιστοί.
et sic δίπηχυς dicitur et in ioco ἀνὴρ τρισκαιδεκάπαχυς (Theocr. XV. 17) et in Novo Testamento: τίς δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; ubi olim confundebant ἡλικία (*statura*) ex ἡλίκος, et ἡλικία (*aetas*) ex ἡλιξ formatum. In Italia *semi-pedes* et *septipedes* appellabantur et in delectu scribebantur olim milites qui *quinos pedes et denas uncias* haberent, postea satis erat *quinque pedes et septem uncias* habere, ut docuit Casaubonus l. l. Non est igitur mirandum „*Gallis prae magnitudine corporum suorum brevitatem Romanorum contemptui fuisse*" teste Caesare de B. G. II. 30. sed Proaeresium fuisse ἑξήπηχυν (novem pedum), nisi melior testis quam Eunapius productus fuerit, satius est non credere.

Vetus mendum ἓνα τὸν certa vestigia habet formae antiquae ἔνατος, non ἔννατος, ut vulgo vitiose scribi solet. Eubulus Athen. pag. 36 c.

ὁ δ' ὄγδοος κλητῆρος, ὁ δ' ἔνατος χολῆς.

in libris est ἔννατος et sic apud alios passim.

Ἡλικία ex ἡλίκος *statura* usitatum est apud Graecos sequioris aetatis et Veteribus inauditum, quibus ἡλικία ex ἡλιξ natum semper et ubique est *aetas*. Fallitur igitur Dindorf. ad St. Th. afferens ex Demosthene pag. 1024. 26. οὐχ ἔξω ὁπόθεν προῖκας ἐπιδῶ τῇ θυγατρὶ, ἥς τῇ μὲν φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε οὐκ ἂν θυγατέρα μου ἀλλ' ἀδελφὴν εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε. Miraturos dicit iudices sibi iuveni tam grandem (*aetate*, non *statura*) filiam esse. Aeschines in *Timarch.* pag. 7. 34. εἰσὶ φύσεις ἀνθρώπων πολὺ διαφέρουσαι ὁφθῆναι ἀλλήλων τὰ περὶ τὴν ἡλικίαν, quae de *aetate* dici sequentia demonstrant.

Pag. 78. de duobus amicis pauperrimis scribit: ἐν αὐτοῖς ὑπὴν ἰμάτιον καὶ τριβώνιον καὶ πλέον οὐδέν. Itaque Προκρησίου δημοσίᾳ Φανέντος Ἡφαισίων ἦν ἀφανὴς ἐν τοῖς σρώμασι κατὰ κείμενος. Satis inepte in tali re ponitur ὑπὴν, sed solet Eunapius ὑπεῖναι pro ὑπάρχειν dicere, ut in *πλοῦτος ὑπὴν* et sim. vid. Wytttenbach. pag. 170. sed ἐν ἰμάτιον αὐτοῖς ὑπὴν pro ἔνρι risum movet. Iterum peccavit in ἰμάτιον καὶ τριβώνιον: ἰμάτιον

est pallium nitidum, τριβώνιον usu detritum ac lacerum. Non possunt haec de uno pallio coniungi.

Pag. 80. Αἴγυπτός τε πᾶσα — καὶ ὅσα ὑπὲρ Αἰγύπτου πρὸς Λιβύην συρόμενα τό τε Ἄγνωσον τέλος ἔχει καὶ τὸ οἰκήσιμον. Et alia in his sunt obscura, ut συρόμενα πρὸς Λιβύην, et plane absurdum est Ἄγνωσον, ubi sententia clamat Γνωσόν requiri. *Ubi desinit*, inquit, *pars orbis terrarum quae hominibus nota est et habitabilis.* Quem finem, quos terminos habeat το ἄγνωσον dicere velle ridiculum est.

Pag. 80. διαφορὰς ἔσχε τὰ ἔθνη ἐν ὀλίγοις τισὶ μεираκίοις ἢ μετανάσασιν παρ' ἐτέρους ἢ που (sic Codd. non εἶπου) τις καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπατηθεὶς ἐτέρῳ προσῆλθεν. Impeditus locus est propter unum accentum vitiose scriptum. Leg. μεираκίοις ἢ μεταναςᾶσιν παρ' ἐτέρους ἢ Εἰ που τις κτέ. METANACTACIN esse participium scribas fefellit.

Pag. 80. πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῆς Προαιρεσίου φύσεως, συζάσεως πεανικῆς καὶ μάλα σφοδρᾶς γενομένης, τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐς τοσόνδε ἰσχυσεν ἡ σύστασις ὥς τε τὸν ἄνδρα ἐξόριζον τῶν Ἀθηνῶν εἰργάσαντο δεκάσαντες τὸν ἀνθύπατον. Male haec divisa sunt; coniunge συζάσεως — γενομένης τῶν ἄλλων ἀπάντων, et scribe: ἐς τοσόνδε ἰσχυσΑΝ (expuncto ἡ σύστασις) ὥς τε τὸν ἄνδρα ἐξόριζον τῶν Ἀθηνῶν εἰργάσΑΝτο δεκάσΑΝΤΕC τὸν ἀνθύπατον.

Quam putide dicitur ἐξόριζον εἰργάσαντο pro ἐξέβαλον vel ἐξήλασαν.

Pag. 80. ὁ δὲ (Proaeresius) μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς ὥσπερ ὁ Πεισίρατος ἐκπεσὼν κατήλθε τὸ δεύτερον. Miratur Wyttenbach. Non vidit ὥσπερ ὁ Πεισίρατος non ad praecedens μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς, sed ad sequens κατήλθε τὸ δεύτερον referri oportere. Eunapius enim plane contrarium dixerat sed sententiam levis macula obscuravit. Sequitur: ΑΛΛΟΙ μὲν διὰ πλοῦτον, Προαιρεσίφ δὲ ὁ λόγος ἤρκει μόνος, sed emendandum est ἀλλ' ὁ μὲν (Pisistratus) διὰ πλοῦτον — Προαιρεσίφ δέ.

Pag. 80. συνῆν δὲ τις αὐτῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη νεώτερον ἀνθύπατον

— ἐπισήσασα τοῖς πράγμασιν. Mendosum est συνῆν. Ex ipsa rei natura τύχη dici non potest συνεῖναι τινι vel συνοικεῖν. Rescribendum videtur; συνῆΒΗ δέ τις αὐτῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη, ut in Platonis *Phaedone* pag. 58. a. τύχη τις αὐτῷ, ὃ Ἐχέμετες, συνέβη, ubi vide Wyttenbachium.

Pag. 82. διαλεχθεῖς οὐκ ἀχαρίτως. imo vero non *inveniente* οὐκ ἀχαρίτως. Frequens et tralaticium hoc genus mendii est.

Pag. 84. καὶ τὰ σέρνα τοῦ σοφιστοῦ περιλιχμισάμενοι κατὰ τὴν ἀγάλλματος — οἱ μὲν πόδας, οἱ δὲ χεῖρας προσεκύνουν. Quam insulsum verbum est in tali re *circumlatdere* et cani magis quam homini conveniens. Hesychius Περιελιχμίσαστο: τὴ γλώττῃ ὡς σπόγγῳ περιεκάθηρεν.

Perinde ἀπειρόκαλος est Herodes Atticus apud Philostratum scribens pag. 490. ποῦ σε ἴδω; καὶ πότε σου περιλείξω τὸ σῆμα;

Προσκυνεῖν *adorare* quid sit perspicuum est, sed προσκυνεῖν τινὸς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας mirificum videtur. Quid aliud significare potest quam καταφιλεῖν *exosculari*, sed quis Graecorum sic loquitur? Peius est etiam pag. 27. προσκυνήσας τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα, quam *exosculari* non potuit, quia tota erat literis conscripta.

Pag. 88. οὐδὲ τὸ συμπόσιον ἦν ἄλογον καὶ ἀπαίδευτον. Putatissime dictum pro λόγων καὶ παιδείας ἐξέρητο vel ἄμοιρος ἦν. Sic inepti ὀνοματοθῆραι loquebantur, qui *insititium* ἄδικον ἡμέραν vocabant et plurima eiusdemmodi vomebant, vid. Athenaeum pag. 97. d. sqq. Sic et Luciani Lexiphanes cap. 9. ἦν γὰρ (*inquid*) ἄδικος ἡ ἡμέρα — καὶ ἄλογος ὡς ἂν ἐχεγλωττίας οὐσης.

Similis κακοζήλια legitur pag. 91. θυγάτρι δὲ αὐτοῖς ἐγένεσθην — προελθόντα δὲ εἰς ὥραν — ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἄμφω τοὺς πατέρας ἀπέλιπεν. Inficete recoquitur dualis ἐγενέσθην, et perinde vitiosum est θυγάτρια ἐγενέσθην et ἄμφω ἀπέλιπεν. Atque his addidit ex plebeio sermone arreptum τοὺς πατέρας pro τοὺς γονέας *parentes*.

Pag. 90. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπιδόντα πάλιν Ἀθήναζε [καὶ] δωρεὰν

ν ἔδωκεν. Emenda ἀπιδόντι et importunam copulam ex-
e.

ig. 92. ταχὺ μάλα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ΚΑΤεπήδησεν, imo
ΜΕΤεπήδησεν, ut supra ostendimus.

ig. 93. *Epirhanius* εἶναι δόξας — τὸν λόγον ἀτονώτερος ὅμως
ἰφιστεύσας τε Προαιρεσίῳ καὶ εἰς πολὺ δόξης ἐχώρησεν. Wyt-
sch. ὅμως ἀντισοφιστεύσας τῷ. Malim ὅμως ἀντεσοφίσευσέ
ροαιρεσίῳ καὶ κτέ.

elligi non potest locus pag. 95. *Himerius* πρὸς τὸν αὐτο-
ρα διαβὰς Ἰουλιανὸν κατ' ἐπίδειξιν ΟΤ διὰ τὴν ἐς Προαιρέσιον
ἰδὸνα τοῦ βασιλέως ἀσμένως ὀφθησόμενος — ἐνδιέτριψε τῇ
αἰῃ. Uno verbo mutato lux erit. Pro οὐ reponendum ὡς
t: διαβὰς ὡς — ἀσμένως ὀφθησόμενος, id est *ratius principi-
um suum gratum futurum quia Proaeresium ferre non poterat.*

g. 98. de Libanio scribit: πᾶς τις αὐτῶν τὰ σφέτερα θαυ-
ν ᾤετο· οὕτω πολύμορφόν τι χρῆμα καὶ ἄλλοπρόσαλλον ἦν.
. πᾶς τις αὐτόν τὰ σφέτερα θαυμάζειν ᾤετο, ut paullo
ὁ μὲν πολύπους λῆρος ἡλέγχετο, τῶν δὲ συγγιγνομένων
ἄλλον ἑαυτὸν ὄραν ὑπελάμβανεν. Vide autem mihi mi-
compositam orationem: ὁ πολύπους est a Theognide, πολύ-
ῖν τι χρῆμα Herodoteum est et ἄλλοπρόσαλλος Homeri.
e his admiscuit sordidum et plebeium τὰ σφέτερα de uno
τὰ ἑαυτοῦ. Caeterum de Libanii ingenio et moribus nihil
est Eunapio credere. Palam est enim in nonnullis mentiri
pium. Scribit enim Libanium Constantinopoli expulsus
nediam venisse. κάκειθεν — διὰ ταχέων ἀποκρουσθεῖς — ἐπὶ
αυτοῦ πατρίδα καὶ πόλιν ἐπανέρχεται, sed audi de hac ipsa
ibanium dicentem: τοῦτον ἐγὼ τὸν χρόνον (quo tempore erat
nediae), ἔσι δὲ ἔτη πέντε, τοῦ παντὸς ὃν βεβίωκα ἔαρ ἢ
προσειπὼν οὐδ' ἂν οὕτως εἶην συμμέτρως προσειρηκώς. Tom.
ig. 38. Reisk. Eandem fidem merere videntur ea quae de
nii impudicitia scribit, et quod eum etiam Nicomediae
in invidia flagrasse et propterea cito eiectum esse narrat
ifesto falsum est.

Pag. 97. οὐδεὶς τῶν (τῆς Λιβανίου) συνουσίας ἀξιωθέντων ἀπὸ-
θεν ἄδηκτος. Perspicuum hinc est quid sit ἄδηκτος ἀπελθεῖν,
nempe *nemo ab eo sine desiderio discessit*. Hinc plane intelli-
gitur Plutarchi locus in *Pompeio* cap. 2. 12. *Flora meretrix de*
Pompeio dicebat ὡς οὐκ ἦν ἐκεῖνῳ συναναπαυσαμένην ἄδηκτος
ἀπελθεῖν.

Pag. 98. de Libanii stilo scribit: καὶ ἡ κομψότης ΠΕΡΙτρέχει
πανταχοῦ. Pro ridiculo περιτρέχει substitue usitatum in tali re
verbum ἘΠΙτρέχει. Subridebis ad hanc Boissonadii interpreta-
tionem: ἡ κομψότης quasi *serva ab Eunapio depingitur trepide*
concurrente ut Libanio scribenti res et verba ministret." Ut dicitur
χάρις, Ἀφροδίτη ἔπαισιν, ἐπανθεῖ, sic et ἐπιτρέχει, cuius exempla
quaedam Boissonade dedit pag. 197. sed legitur passim.

Pag. 99. quod scribit de Libanii stilo: ὁ δὲ — ἐκ τῆς ἀρ-
χαίας κωμωδίας ὅλος εἰς τὸ ἀπαγγέλλειν εἰλκυσμένος. et: παιδεία
δὲ ὑπερβολὴν καὶ ἀναγνώσεως ἔστιν εὐρεῖν ἐν τοῖς λόγοις λέξει
κατεγλωττισμέναις ἐντυγχάνοντα et: οὗτος λέξιν εὐρών τινα περι-
τήν καὶ ὑπ' ἀρχαιότητος διαλανθάνουσιν, ὡς ἀνὰ θῆμά τι παλαιὴν
καθαίρων et quae plura sequuntur in eandem sententiam. Nihil
quidquam in his veri est. Videor mihi in Libanii scriptis οὐκ
ἀμελέτητος εἶναι, et nihil umquam de genere hoc apud eum vidi.

Pag. 102. bona pars Sophistarum, quorum vitas Eunapius
se putat scribere, sunt ἀνδράρια παράσημα καὶ ππρακεκρυ-
μένα, sed nihil est magis mirificum quam Magnus medicus,
qui σιωπᾶν μὲν ἐν τῷ λέγειν τοὺς ἰατροὺς ἡνάγκαζε, θεραπεύειν
δὲ οὐκ ἔδοκει δυνατόν εἶναι καθάπερ λέγειν. Quid igitur? τοὺς
θεραπευθέντας ὑφ' ἐτέρων ἀπεδείκνυ Μάγνος ἔτι νοσοῦντας. Haud
vidi magis, et tales homunciones aequalium admirationem mo-
vebant!

Ad haec Eunapio in mentem venit quod apud Plutarchum
legerat, cuius libros sedulo lectitasse Eunapium multis indiciis
deprehendi. Sed audi ipsum: οἱ παλαιοὶ Φασιν Ἀρχιδαμον εἰ
Περικλέους εἶη δυνατότερος ἐρωτώμενον „ἀλλὰ κἄν καταβάλλῃς
Περικλέα, Φάναι, λέγων ἐκεῖνος ὅτι μὴ καταβέβληται νενίκηκεν."
Eunapius bona fide credebatur Spartanorum regem Archidamum

sum Pericle luctari solitum, sed tota res est negligentissimi scriptoris παράκουσμα. Plutarchus in vita *Periclis* cap. 8. ita scribit: *regem Spartanorum Archidamum quaesivisse ex Thucydide Melaniae F. Periclis in rep. adversario* πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαιὸν βέλτιον, *et respondisse Thucydidem: ὅταν ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκεῖνος ἀντιλέγων ὡς οὐ πέπτωκε νικᾷ.* In comitiis illi inter se luctabantur, non in palaestra, et in eo certamine qui victus erat poterat dicendo efficere ut non esse victus videretur. Nisi Plutarchum haberemus quis tandem id quod Eunapius narrat intelligere potuisset?

Pag. 105 Oribasius dicitur *veleres divitias* (olim publicatas) *ex fisco recuperasse*, τὸν ἀρχαῖον πλοῦτον ἐκ τῶν δημοσίων ἀνακομίσταμενος. Hic locus ostendit mendum et mendi correctionem pag. 62. πολλὰ τῶν κτημάτων ΚΑΤΕκομίζετο, imo vero ἌΝεκομίζετο, namque hoc est *amissa recuperare*, et *κῆτακομίζεσθαι* a loci sententia alienissimum est.

Pag. 109. εἰς τοσοῦτον ἐκουφίσθη τε καὶ ἀνηγέρθη παρὰ τοῦ ἥς ψυχῆς ΤΕΛΕΙώματος, ἥ Φησι Πλάτων, verissime emendavit Nytttenbach. ΠΤΕΡώματος, ex Platonis *Phaedro* pag. 246. c. *ἐλέα μὲν οὐσα (ἡ ψυχὴ) καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ.* et pag. 246. c. *τούτοις δὴ τρέφεται* — τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, qui oculus Eunapio illa scribenti obversabatur.

Pag. 109. *Chrysanthius συναΝΑθλήσας τῷ Μαξιμῷ πολὺ τι τὸν κοινωνὸν ἀπέλιπεν.* Vera lectio est *συναθλήσας*. Non est Graecum *συναναθλεῖν*, quod vitio natum est.

Pag. 110. ὡς ἔδοξε κοινωνῆσαι καὶ τοῖς θεοῖς τὸ ἔργον. Codex Mediceus *κοινώσας*. Etiam sine libris perspicuum est *κοινῶσαι* emendari oportere.

Pag. 112. *Chrysanthius* πᾶσιν εὖνους ἦν κατὰ τὴν συνουσίαν καὶ τῶν ἀπιδόντων ἕκαστος ὅτι φιλοΤΙμοῖτο μᾶλλον ἀπῆει πεπεισμένος. Si locum intelligere vis rescribe *φιλοῖτο* pro *φιλοτιμοῖτο*, quod verum esse vitae usus docet: non desunt homines comes, benigni, faciles, suaves, qui idem habeant, ut se quisque

maxime ab iis *amari* putet. *Chrysanthius* τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐθαύμαζεν εἰ καὶ Φαύλως ἐλέγετο, καὶ τὰ δοξαζόμενα κακῶς ἐπῆνει καθάπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκούων, ἀλλὰ εἰς τὸ συμΦΑΝτικὸν διὰ τὸ μὴ λυπεῖν γεγονώς. Abhorret a loci sententia τὸ συμΦαντικόν, sed etiam sine Mediceo Codice statim apparet verum esse τὸ συμΦΑτικόν, quod hominibus *παισιφίλοις* proprium est. Contrarium est τὸ ἀντιλογικόν de iis quibus

— ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως,
ὁρθῶς δ' ἀντιλέγειν οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.

Pag. 113. τῶν γοῦν γραφόντων (*qui libros describebant*) τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων ὑπὸ τῆς ἀλήκτου μελέτης ἘνεκέκΑΠτο. Emenda CΤνεκέκΑΜΠτο. Diogenes Laërtius VI. 29. *Diogenes* ἔλεγε δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς Φίλους ἐκτείνειν μὴ συγκεκαμμέναν τῶν δακτύλων.

Pag. 115. ad Iustum Asiae novum Proconsulem conflunt philosophi et sophistae omnes, τινὲς δ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ κολακείᾳ θαρροῦντες — καὶ διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἢ τιμὴν ἢ δοξάμιον ἀργύριον ἀποκερδαίνειν. Tralatitium mendum pro ἀποκερδΑνεῖν.

Pag. 116. παρεθεώρουν ἐς τὸ προκείμενον ἄλλο ἄλλος λέγοντα. Transponendum est ex perpetuo omnium Graece loquentium οὐα ἄλλοC ἄλλο λέγοντες.

Pag. 116. ὥς μόλις τὸν γέλωτα ΕΝΗΚΕΝ. Sensus est manifestus: *quum vix risum teneret*, sed nihil eiusmodi exsculpi potest ex ἐνήκεν. Wytttenbach. cogitabat de ἐνεῖχεν aut συνεῖχε, sed nemo sic loquitur, κατέχειν τὸν γέλωτα dicebant. Quaerant alii.

Pag. 117. ἀνὴρ διὰ πάντα ἄριστος καὶ εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἦ πρῶτος ἀπάντων Φανείς. Necessario supplendum: πρῶτος ἀπάντων ἄΝ Φανείς, nam recta oratio est: εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἦν πρῶτος ἀπάντων ἂν ἐΦάνη.

Pag. 117. *Chrysanthii filiolus erat ad omnem virtutem natus et factus* καὶ τῶν ἵππων οὐκ εἶχε θάτερον, ἢ Φησὶ Πλάτων in notissimo *Phaedri* loco. Sed foedo barbarismo θάτερον scripsit

το τὸν ἕτερον. Turpe hoc vitium apud Graeculos non est inrequens.

Idem puer, quo non fuit admirabilior alter, solem intuens *παύλα* edebat eaque certa et praeclearissimis versibus concepta, *καίτοι γε οὔτε μέτρον ἠπίσαστο οὔτε εἰς γραμματικὴν ἐπιστήμην ἴρρωτο*, ἀλλὰ θεὸς ἅπαντα ἦν αὐτῷ. Haec bonus Eunapius serio scribebat scilicet.

Pag. 118. *caeteris omnibus hominibus metu perculsis Chrysanthius* *μόνος ἔμεινεν ἀσάλευτος, ὥς εἰκασέ τις οὐδ' ἐπὶ γῆς εἶναι τὸν ἄνδρα*. Legendum quod in tali re usitatum est: ὥς εἰκάσκειν ἄν τις.

Pag. 118. *Hellepontius* ἔτοιμος ἦν σκηνοῦσθαι παρὰ Χρυσανθίῳ *καὶ νεάζειν ἐν τῷ μακθάνειν· μετέμελε δὲ αὐτῷ τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον καὶ εἰς γῆρας ἀφικόμενος πρὶν τι τῶν χρησίμων ἐμαθεῖν*. Primum revoca ex Codd. omnibus σκηνοῦσθαι παρὰ Χρυσανθίῳ *ON* *domicilium ad Chrysanthium transferre parabat*. Deinde *qualis videtur esse compositio μετέμελεν αὐτῷ πεπλανημένος et ἀφικόμενος?* Boissonadio „*structura est insolentior et soloικοφανής*.” Sic olim Theologi quae frontibus adversis inter se pugnabant *ναντιοφανῇ* appellabant. Quid erit soloecum si „*ferri potest*” *μεταμέλει μοι πεπλανημένος?* Suspicio Eunapium dedisse *μετεμέλετο δὲ τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον*, ut boni scriptores volent. Thucyd. IV. 27. *μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς μὴ δεξάμενοι*, et alii passim.

Pag. 119. *ὁ μὲν Ἑλλησπόντιος ὡς συσκευασάμενος τὰ βιβλία καὶ παρὰ τὸν Χρυσάνθιον ἦξων ἐπὶ μαθήσει τῆς πόλεως ἐξήει*. Neminem vidisse *συσκευασθέντα* τὰ βιβλία unice verum esse!

Pag. 119. *Chrysanthio sanguis mittitur: medici adsunt: ὁ δὲ ὑπέσχεε τὴν χεῖρα καὶ ΠΑΡΑ μέτρον γενομένης τῆς κενώσεως παρέτευσεν τῶν μερῶν ἡκολούθησαν*. Poëtae possunt peccare *παρὰ μέτρον*, sed imperiti medici sanguinem miserant *πέρα μέτρου* et haec nimia *κένωσις* Sophistam exanimavit.

Quod dicit Eunapius *ὑπέσχεε τὴν χεῖρα* et paullo ante: *εἰ ῥεσβύτης οὕτως ἀνὴρ τοσοῦτου διὰ τῆς χειρὸς αἵματος ἀφῆρηται*,

existimant viri docti τὴν χεῖρα significare *brachium* et *brachi medicis praebuit*. Sed ὑπέχειν τὴν χεῖρα nihil aliud significare potest quam *manum supinam porrigere*, quod proprium est medicantibus, *tendre la main*, ut Galli loquuntur; quod quoque in sanguinis missione poni possit videant οἱ τῶν χειρουργῶν παῖδες.

Pag. 120. ἀλλ' ἐνίκα τὸ γῆρας. ὀγδοηκοσὸν γὰρ ὑπελθὼν ἔστιν ἐτύγχανε. Legendum est ὑπελθὼν ἔτος. Namque *anni*, *acti senectus* ὑπιέναι dicuntur, ut *obrepere* Latine: sic et ὑποβῆναι ὑπαναβῆναι dicebant ut in fragmento incerti Comici apud M. nekium F. C. IV. pag. 620.

ἵνα μὴ τὸ γῆρας Ἑπαναβάν αὐτὸν λάθῃ.
nam sic scribendum pro Ἑπαναβάν.

Pag. 120. καὶ τέταρτος νοσηλευθεὶς εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν ἀνεχώρησεν. Boissonade: „*inserui καὶ τέταρτος ex A in quo iam cum lilerae sint fere evanidae τετα * * τος tantum clare legitur*. Optimus Codex A Vaticanus nunc quoque verum solus servavit nam qui Codicem acutis oculis inspiciet reperturus est, ut opinor καὶ τετα(ρταῖ)ος, quod etiam sine Codice facile reperiri potuit Aeger die quarto mortuus esse narratur. Hippocrates scribere solet τεταρταῖος ἀπέθανεν, sed Eunapius ὁ καλλιεπής eodem sensu dixit: τεταρταῖος εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν ἀνεχώρησεν.

(*continuabitur*).

C. G. COBET.

GELLIUS.

Gell. XIV. 7. 5. stulte editur ex libris: „*triumviros reipublicae Rconstituendae causa creatos ius consulendi Senatui habuisse*.” Perinde inepte scribitur XV. 27. 4. „*Tribuni neque advocati patricios neque ad eos RReferre ulla de re possunt*.”

C. G. C.

AD FRAGMENTA
COMICORUM GRAECORUM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Cratini verba sunt, quae laudantur ab Athenaeo IV. p. 164 E:

εἶδες τὴν Θασίαν ἄλμην οἷ' ἄττα βαῦζει;

ὥς εὖ καὶ ταχέως ἀπετίσατο καὶ παραχρῆμα.

οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικε λαλῆσαι.

De sententia loci hodie constat et Meinekius, qui in editione fragmentorum leviter erraverat, postea meliora dedit in Addendis. Cratini fabula fuit, in qua Archilochus aliique poetae maledicentia et conviciis inter se certabant. Postquam nescio quis in rabidum poetam acerbè invectus fuerat, regessit hic quod Archilocho dignum erat, deinde chorus, uti opinor, exclamat:

εἶδες τὴν Θασίαν ἄλμην οἷ' ἄττα βαῦζει;

nam minime est dubium, quin Archilochus, qui Pariorum coloniam in insulam Thasum deduxit, propter acrimoniam *Θασία ἄλμη* dicatur. Non impune tulit quisquis fuit qui Lycambae Genus laedere ausus est: οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικε λαλῆσαι. Duo sunt in his verbis quibus offendor, nam primum requiro verbum multo acrius quam insipidum illud *λαλῆσαι*, deinde nihil ad rem pertinet, utrum maledicus *caecus* sit necne, modo alter mutus sit qui convicia non audiat. Proverbium esse videtur et proverbii emendationem tuto petere licebit a

paroemiographis, qui tot comicorum versiculos nobis servant. Jam *παρὰ κωφὸν ἀποπαρδεῖν* est locutio ἐπ' ἀναισθήτων usurpata, quam vide apud Hesychium, Photium, Diogenianum, alios. Hoc intelligo:

οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικ' ἀποπαρδεῖν.

Caecus est qui se solum esse arbitratur; venter crepat nec suspicatur se cuiquam facere contumeliam, qualem Amasis rex apud Herodotum sciens facit; adest autem mutus qui non sentit sibi contumeliam fieri itaque miro casu fit injuria quam nemo infert et nemo patitur. Poeta autem ille ignotus apud Cratinum habuit Archilochum adversarium, qui iniuriam de industria illatam acerrime ultus est. Satis est credibile Cynulcum apud Athenaeum, quum Cratini verba suum in usum converteret, pro ἀποπαρδεῖν supposuisse λαλῆσαι. Ad novam lectionem stabilendam alios locos afferre facile est, sed unum adscribam, quia imprimis accommodatus est, Aristoph. Vesp. 394:

κὺ μήποτε σου παρὰ τὰς κάννας οὐρήσομαι οὐδ' ἀποπάρδω.

Scholiasta ad Euripidis Hecubam 821 tradit Daedali signa κινεῖσθαι καὶ προῖέναι Φωνήν, quod probat tribus allatis testimoniis, Euripidis ipsius in Eurystheo, Cratini ἐν Θράτταις et Platonis Comici. Apposite Euripidis locus affertur, apposite etiam Platonis, qui ita dixerat:

Ἐρμῆς ἔγωγε Δαιδάλου Φωνὴν ἔχων

ξύλινος βαδίζων αὐτόματος ἐλήλυθα.,

sed Cratini locus portentose corruptus est, ut nec caput nec pes appareat. In optimo Vaticano Codice Cobetus fragmentum invenit sic scriptum: πανὶ κακὸν δεῦρο μασεύων τίνα ποτε χαλκῶν ἢ ξύλινον καὶ χρύσειον πρὸς ἣν οὐδαμῶς ξύλινος ἐκεῖνος ἀλλὰ χαλκοῦς ὢν ἀπέδρα πότερον δαιδάλειος ἦν ἢ τις ἐξέκλεψεν αὐτήν. Dobraeus, quem vide apud Meinekium p. 63, in his monstris procurandis infeliciter versatus est itaque Meinekium, quum in tali loco omnia incerta sint, librorum lectiones retinere maluit. Scribit tamen fragmentum esse memorabile, quod Eupolideis versibus poetas comicos etiam in diverbiis usos esse inde intelligatur. Verum postquam in Vaticano Codice inventum fuit ἐξέκλεψεν non ἔκλεψεν, nemo opinor in posterum de Eupolide metro cogitabit, nam trochaici septenarii haud obscure pellucet.

Dicam quid mihi exsculpi posse videatur, quid non possit. **Prodit** in scenam nescio quis, cui Panis signum furto ablatum fuerat utiturque his verbis:

— υ — Πανίσκον ἦκω δεῦρο ματεύων τινά.

Rogat alter utrum sigillum aeneum, ligneum an aureum sit, **sed** ipsa verba praestare non possum. Respondet alter non ligneum sed aeneum signum esse, quod *aufugerit*:

οὐδαμῶς ξύλινος ἐκεῖνος ἀλλὰ χαλκοῦς ὦν υ —

— υ — υ — υ ἀπέδρα.

Quo verbo ἀποδιδράσκειν audito, exclamat alter:

Πότερα Δαιδάλειος ἦν

ἢ τις ἐξέκλεψεν αὐτόν;

atque sic locus idoneus est ad demonstrandum id quod Scholiasta posuerat. Illud certe mihi admodum verisimile videtur, sub Πανὶ κακόν latere Πανίσκον.

Cratini fragmentum est apud Athenaeum IX p. 373 E.

Λήδα, σὸν ἔργον· δεῖ δ' ὅπως εὐσχήμονος

ἀλεκτρυόνος μηδὲν διοίσεις τοὺς τρόπους,

ἐπὶ τῷ δ' ἐπ' ὥζουσ', ὡς ἂν ἐκλέψῃς καλὸν

ἡμῖν τι καὶ θαυμαστὸν ἐκ τοῦδ' ὄρνεον.

Correctio est Valckenaerii, nam in Codice legitur ἐπ' ὥζουσα, displicet tamen illud ἐπὶ τῷ δ', quod non habet quo referatur et dittographiae simile est; deinde causa corruptelae minus apparet et post σὸν ἔργον requiro fere vel imperativum vel infinitivum modum. Tentavi:

ἐπ' ὥζε σῖγ' ἕως ἂν ἐκλέψῃς καλὸν

ἡμῖν τι καὶ θαυμαστὸν ἐκ τοῦδ' ὄρνεον.

Ovum est quod Nemesis pepererat et Spartam allatum fuerat ad reginam. Mulier natura loquacior causam miraculi rogitat, sed tacere iubetur et gallinae instar ovum silentio excludere.

Hucusque nondum intellectum fuit Cratini fragmentum, quod Suidas habet in voce ἀλώπηξ. Scribit ita: παροιμία. ἀλώπηξ [οὐ] δωροδοκεῖται, ἐπὶ τῶν μὴ ῥαδίως δώροις πειθομένων. Κρατῖνος Νόμοις· Ὑμῶν εἰς μὲν ἕκαστος ἀλώπηξ [οὐ] δωροδοκεῖται. Meinekius p. 87 de his verbis ita disputat: „Recte οὐ particulam in Cratini versu omittit Cod. A, ex quo consequens est etiam in

Suidae verbis *μὴ* ante *ῥαδίως* delendum esse." Minime assentior. Primum Cratini aetate omnes nisi fallor *δωροδοκεῖν* dicebant non *δωροδοκεῖσθαι* itaque *δωροδοκεῖται* nullo modo retineri poterit, sed in fabula quae *Νόμοι* inscripta fuit, *lex* promulgata fuit:

Ἵμῶν εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπηξ δωροδοκεῖτω.

Difficile enim est vulpeculam decipere, quae donis non corrumpitur, unde decantatum illud:

γέρων ἀλώπηξ οὐχ ἀλίσκεται πάγῃ.

Itaque proverbium fuit usurpatum ἐπὶ τῶν ΜΗ *ῥαδίως* *δώροις* *πειθομένων*, sicuti recte apud Suidam legitur et Meinekii suspicio omnino reiicienda est. Illud verius quod Runkelius observavit, respexisse poetam Solonis versiculum:

Ἵμῶν εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἵχνησι βαίνει.

Qui vulpis ritu *δωροδοκεῖ*, dona recusat nec *διαφθείρεται* idque vos omnes facere addecet, o Athenienses: hoc est poetae consilium, de quo in posterum jam non dubitabitur. Opponuntur οἱ *δωροδοκοῦντες αἶγ' οὐρνίαν*, quos Cratinus *Χείρωσι* perstrinxerat, cf. Zenob. 26. Addo fragmentum incerti poetae apud Plutarchum, quod Meinekii descripsit Vol. IV. p. 667:

εὐδαίμων (?) Πολίχρος

οὐράνιον αἶγα πλουτοφόρον τρέφων,

cuius senarii iusta mensura erit, si suppleveris (*ἐνδοῶν*) *τρέφων*.

In Anecdotis Bekkeri p. 422 legitur Cratini fragmentum:

οὐκ ἀπερρήσεις σὺ θᾶττον; ἀποτιλῶ σε τήμερον,

quod duobus interlocutoribus tribuendum est:

A. *οὐκ ἀπερρήσεις σὺ θᾶττον;* B. *ἀποτιλῶ σε τήμερον.*

Similia leguntur in Aristophanis Equitibus inde a vs. 284.

Herwerdenus olim merito dubitavit de Cratini versiculo, quem habes apud Athen. X. p. 446 B.:

τῇ νυν τόδε πῖθι λαβὼν ἤδη καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρώτα.,
nam absurdum est Ulyssem fingere, qui Cyclopa hortatur, ut suum se nomen roget. Ea in re Cratinus minime potuit Homerum deserere, apud quem Polyphemus non iussus sed sua sponte, *δός μοι ἔτι πρόφρων*, inquit, *καὶ μοι τέν οὔνομα εἰπέ*. Non satisfacit tamen, quod Herwerdenus suspicatus est, Ulyssem narravisse sociis, quomodo Cyclopa consopiverit, nam quod coniicit:

ἡ νυν τόδε πίθι λαβὼν ἥσθῃ καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρωτᾷ,
 mum satis violenta mutatio est et magis credibile videtur
 pter reliqua huius fabulae fragmenta rem non narratam, sed
 scena repraesentatam fuisse. Sunt certe ipsius Polyphemi
 ba:

οὐπω ἴπιον τοσοῦτον οὐδὲ πίομαι

Μάρωνα.

videor mihi reperisse aliam eamque simpliciore rationem.
 comoediae exordio repraesentabatur Ulysses, qui ingruente
 pestate ad Polyphemi insulam appropinquabat. Eo pertinent
 anapaestici versus, quos Hephaestion servavit; prior est:
 ἴνες αὖ πόντον κατέχουσ' αὖραι; νέφος οὐράνιον τόδ' ὀρώμαι.
 r autem:

ὥς ἂν μᾶλλον τοῖς πηδαλλοῖς ἢ ναῦς ἡμῶν πειθαρχῇ.

tri indicium secutus, suspicor ad eandem comoediae partem
 tendendum esse fragmentum:

π' ἀριστέρ' αἶτις τὴν ἄρκτον ἔχων λάμπουσιν ἕως ἂν ἐφεύρης,
 e necessario Calypsus verba sunt ab Ulysse laudata. Itaque
 ta rerum ordinem invertit induxitque Ulyssem capitulatim
 rantem quae sibi ante accidissent. Dixit de Lotophagis,
 id efficitur ex Athenaeo XV p. 677 F, dixit de Laestrygo-
 us, nam *unam* navem habet τοῖς πηδαλλοῖς πειθαρχοῦσαν uti
 do videbamus, dixit de Calypsus insula atque sic neglecto
 um ordine potuit etiam de Circe dicere et quidem his verbis,
 orum metrum itidem anapaesticum:

ἡ νυν τόδε πίθι λαβὼν, ἥ δ' ἤ, καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρωτᾷ.

t sane exigua mutatio ἥ δ' ἤ scribere pro ἥδη et praeterea
 fer Homer. Odys. K. 325.

Obiter notabimus quod scribit Scholiasta ad Aristophanis
 vites vs. 528 Cratinum κακῶς εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη ὡς τὰ
 πόλιν λέγοντα, ubi requiro κλέπτοντα et venio ad
 umentum. quod laudat Scholiasta ad Arist. Nub. vs. 354:

ληρεῖς ἔχων· γράφ' αὐτὸν

ἐν ἐπεισοδίῳ· γελοῖος ἔσται Κλεισθένης κυβεύων

ἐν τῇδε τοῦ κάλλους ἀκμῇ.

uid est ἐπεισόδιον? Quidquid interjectum est inter duo chori
 antica, non tantum in tragoedia, sed etiam in comoedia, si

quidem fides est veteri grammatico, quem vide apud Meinekium Vol. II p. 1240; proprie autem in comoedia *ἐπεισοδιον* dicitur τὸ ἐπιφερόμενον τῷ δράματι γέλωτος χάριν ἕξω τῆς ὑποθέσεως, uti legitur in *Anecd. Bk. p. 253. 19*, de quo loco Meinekios egit Vol. II p. 757. Neutra significatio huc quadrat, nec tamen potest esse dubium, quid Cratinus dicere voluerit, cum praesertim aliud fragmentum supersit ex eadem fabulae parte petitum:

Ἵπέρβολον δ' ἀποσβέσας ἐν τοῖς λύχνουσι γράψον.

Compone utrumque locum: collocandus Hyperbolus est ἐν ταῖς λύχνουσι, scilicet ubi οἱ λύχνοι veneunt, Clisthenes autem, qui ridiculus est dum aetatis flore tesseris ludit, ubi τὰ κυβευτικά *δρῶντα* veneunt. Haec quomodo appellantur? Docebit id nos grammaticus in *Anecd. Bk. p. 300. 24* et multum arridet lectio:

γράφ' αὐτόν

ἐν σκιράφοις· γελοῖος ἔσται Κλεισθένης κυβεύων

ἐν τῇδε τοῦ κάλλους ἀκμῇ.

Quoque minus dubites, adscribam Isocr. *Areopag. § 48*: τοιγαρὺν οὐκ ἐν τοῖς σκιραφείοις οἱ νεώτεροι διέτριβον, οὐδ' ἐν ταῖς αὐλητρίσιν, οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις συλλόγοις, ἐν οἷς νῦν διημερεύουσιν.

Quatuor locis totidem poetarum idem displicet et in eodem morbo utar remedio eodem. Cratinus est qui scribere non potuit, quod Suidas habet: ἀραχνίων μεσὴν ἔχεις τὴν γαστέρα. Quod Meinekios edidit: ἄρ' ἀραχνίων, id merito reiecit Cobetas ad Platonem *Comicum p. 61*, cuius notissimum fragmentum est:

εἴξασιν ἡμῖν οἱ νόμοι τούτοις τοῖσι λεπτοῖς

ἀραχνίοις, ἂν τοῖσι τοίχοις ἢ φάλαγξ ὑφαίνει..

quod compone cum Anacharsidis dicto apud Plutarchum *Solon. 5*. Sed Pherecrates quoque dixisse putatur, locus est apud Suidam in v. ἀράχνη,

ἄρ' ἀράχνη' ὥσπερ ταῖς σιπύαισι ταῖς κεναῖς;

et Nicophon ibidem:

ἄρ' ἀράχνιδόν τι φαίνεται ἐμπεφυκέναι.

Particula ἄρα hic mire abundat et quatuor locis quater reponam deminutivam formam ἀραχνίδιον. Cum Platonis utique loco dignus est qui conferatur Eupolis, cuius senarii servati sunt ap. *Schol. ad Arist. Av. 1297*:

Συρακόσιος δ' ἔοικεν, ἥνικ' ἂν λέγῃ,
τοῖς κυνιδίοισι τοῖσιν ἐπὶ τῶν τειχέων.

eres deminutivis nominibus multum utebantur et abuteban-
, quod Aristoteles notavit Rhetor. 3. 2. 15.

In Cratini versiculo apud Athenaeum IX. p. 374 D:

ὥσπερ ὁ Περσικὸς ὤραν πᾶσαν καναχῶν δόλωστος ἀλέκτωρ,
no hucusque explicare potuit quid esset δόλωστος. Recenset
Meinekios virorum doctorum opiniones, sed nihil affert quod
o modo satisfacere potest. Equidem in galli gallinacei de-
scriptione aegre desidero cristae mentionem; τὴν δόλωσιν τὴν τῶν
ἑων certe non omisit Aristophanes in Avibus vs. 291. Quid
Cratinus scripsit λοφόφοινος?

Metrum miror quo Cratinus usus videtur apud Athen. XIII.
566. F:

ταυτὶ καὶ τολμᾷς σὺ λέγειν ῥοδοδάκτυλος οὔσα;
n etiamsi hexametri versus apud eum minime rari sint,
indat tamen coniunctio καί et multum malo locum ita
implere:
ταυτὶ καὶ (τοιαυτὶ) τολμᾷς σὺ λέγειν ῥοδοδάκτυλος οὔσα,
uti Aristophanes scripsit:

τοὺς Φρύγας οἶδα Θεωρῶν
πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ δευρὶ σχηματίσαντας.

Meinekios p. 194 ex Hephaestione laudat tres Cratini ver-
sulos:

Εὖτε κισσοχαῖτ' ἀναξ χαῖρ', ἔφασκ' Ἐκφαντίδης.

Πάντα φορητὰ πάντα τολμητὰ τῷδε τῷ χορῷ.

Πλὴν Ξενίου νόμοισι καὶ Σχοινίωνος, ὃ Χάρον.

m eum latuit quod vel caeco apertum est, tres versiculos
tasse petitos esse ex una eademque fabula et parabasi, sed
n sententiae perpetuitate eos cohaerere. Verum miror non
m eum agnovisse in alio fragmento, quod idem Hephaestion
navit:

Χαῖρ' ὦ μέγ' ἀχρεϊόγελως ὄμιλε, ταῖς ἐπίβδαις.

Τῆς ἡμετέρας σοφίας κριτὴς ἄρις πάντων.

Εὐδαίμων' ἔτικτέ σε μήτηρ ἱκρίων ψόφῃσις.

Frustra se torquet Meinekianus ut ex tribus versiculis in unum collatis tolerabilem sensum eliciat. „Quod autem”. inquit, „in-eptiis populum delectari dicit, quem proximis verbis a sagacitatis mentisque acumine praedicat, id nihil offensionis habet; solent enim poetae risus captandi causa diversissima coniungere.” Idem tamen ingenue addit, difficilium explicari, cur ταῖς ἐπιβδαῖς populum poeta gaudere iubeat nec magis intelligi, quomodo plausus in theatro populum beare dicatur. Scilicet non observavit, uti vides, tria fragmenta esse, quae non magis cohaereant quam illa tria superiora. Hinc fit ut quaedam non satis interpretari queamus in sex sententiis laceris et avulsis. Illud tamen apparet quod etiam metro arguitur, vocativo casu scribendum esse:

Εὐδαίμων' ἔτι κτέ σε, μῆτερ, ἱκρίων ψόφῃσις.,

quamquam ne sic quidem bene intelligimus, quid Cratinus dicat; possumus periclitari conjecturam, sed micamus in tenebris. Hic non me teneo quin simillimum vitium arguam apud Dionysium Halicarnasensem. In Epistula ad Cn. Pompeium cap. 5 dicit de perverso Philisti genere, cuius φράσις ὁμοειδῆς πᾶσα δεινῶς καὶ ἀσχημάτιστός ἐστι. Hinc πολλὰς εὖροι τις ἂν περιόδους ὁμοίως ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζόμενας. Deinde affertur exemplum ex initio secundi libri de Sicilia: Συρακόσιοι δὲ παραλαβόντες Μεγαρεῖς καὶ Ἑνναίους, Καμαριναῖοι δὲ Σικελούς καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους πλὴν Γελῶν ἀθροίσαντες (Γελῶι δὲ Συρακοσίοις οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν), Συρακόσιοι δὲ πυνθανόμενοι Καμαριναίους τοὺς Ἑρμινὸν διαβάντας Ἀσύγκλωσα haec sunt quae nemo intelligere potest, sed salva res est et nihil in hisce vitiosum est. Dionysius ut probaret illud ingratum et ὁμοειδές, quod in ea re necessarium erat, non unum sed tres locos laudavit; primus est Συρακόσιοι δὲ παραλαβόντες κτέ, alter autem: Καμαριναῖοι δὲ — ἀθροίσαντες κτέ, tertius denique: Συρακόσιοι δὲ πυνθανόμενοι. Neminem hoc vidisse!

Phrynichus in Ecloga p. 110 Cratini fragmentum laudat quod sequitur:

Αὐτομάτῃ δὲ φέρει τιθύμαλλον καὶ σφάκον πρὸς αὐτῇ
ἀσφάραγον κύτισόν τε· νάπαισι δ' ἀνθέρικος ἐνηβᾷ·
καὶ φλόμον ἀφθονον ὥς τε παρεῖναι πᾶσι τοῖς ἀγρίοις.

imum vocabulum corruptum est; quod Hermannus coniecit *κῆσιν* non magis probari debet. Verum est *τράγοισιν*, id satis se ipsum commendabit. *Miror Meinekium* p. 216 agnovisse veram lectionem, cum ipse simillimum Eupolidis *um* laudet p. 426, in quo pariter caprarum pabula enumerantur.

Venio ad Pherecratem, cuius dimidiatus versiculus laudatur Athenaeo IX p. 385 E: τοῦψάριον τουτὶ παρέθηκε τις ἡμῖν, leve est reponere: παρέθηκε τίς ἡμῖν; Locus est apud Meinium p. 263, apud quem deinde ex eodem affertur p. 266: ἵπεμφον ἀγγέλλοντα τὸν περισερόν, quod ἀγγελοῦντα scriptum oportuit. Mox p. 279: ἀνέπλησα τῷφθαλμῷ πάλης φυτῶν πῦρ, praestat nisi fallor eliminare activum verbum et rescribere ἀνέπλησο, quod praeterea ipsa rei natura flagitur. *dem* pagina Meinekii habet ex Polluce X. 181 aliud Pherecratis fragmentum:

ἤδη μὲν ᾧαν λουμένῳ προζώννυται,

quo contra abusus est verbi medii προζώννυσθαι. Itaque *tor* legendum suspicatur aut ᾧα aut προζώννυτε aut λούμενος. *hil* horum satis est et προζώννυτε imprimis est ridiculum propter inficetum pluralem numerum. Λούμενος vel ᾧα paulo alius, sed non assequor quo adverbium ἤδη pertineat. Eidem *tem* Polluci acceptum debemus Theopompi fragmentum:

τηνδὶ περιζωσάμενος ᾧαν λουτρίδα

κατάδεσμον ἤβης,

ide equidem malim:

ἤβης μὲν ᾧα λουμένῳ προζώννυται.,

que sic etiam melius apparebit, quam recte Pherecrates Polluci eo loco dicatur *ἐνυμεταπίσσε τὰ ἐργαλεῖα τῆς παιδοτριβικῆς*. *i* *catalogo* illorum instrumentorum — verbum est καταλέγειν *uo* Pollux utitur — adverbium ἤδη non recte usurpatur. Sed *sinutae* illae correctiones sunt: ecce paulo gravior corruptela. *egitur* apud Athenaeum XI. p. 481 A Pherecratis fragmentum, quod apponam, sicuti emendatum est à Cobeto *Mnem.* IV. p. 119:

Α. γλισχρόν γε μοῦσι τὸ σίαλον, νῆ τῷ θεῷ.

λάβ' ᾧ Συρίσκε τὴν κοτυλίσκην. Κοριαννῶ. μηδαμῶς

μικράν γε· κινεῖται γὰρ εὐθύς μοι χολή,
ἐξ οὐπὲρ ἔπιον ἐκ τοιαύτης Φάρμακον.

Α. εἰς τὴν ἐμὴν νυν ἔγχεον τὴν μερίζονα.

Colloquium est inter Κοριαννῶ et Γλύκην praesente servulo Syrisco, quod apparebit si contuleris Athen. X. p. 430 E, ubi eiusdem fabulae fragmentum laudatur, quod nullo negotio ita constitui poterit, postquam Cobeti acumine Syrisci nomen recuperavimus, quod olim in priore fragmento sub corruptela delitescebat. Credibile est inter utrumque locum, quem vide apud Meinekium p. 282, paucissima intercidissee.

Κοριαννῶ. Ἄποτ' ἔς' ὧ Γλύκη.

Γλύκη. ὕδαρ' ἔχεέν σοι; Κοριαννῶ. παντάπασι μὲν οὖν ὕδωρ.

Γλύκη. τί εἰργάσω; πῶς ὧ κατάρατε δ' ἐνέχεας;

Συρίσκος. δὴ ὕδατος, ὧ μαμμη. Γλύκη. τί δ' οἶνου; Συρίσκος.

[τέτταρα.]

Κοριαννῶ. ἔρρ' ἐς κόρακας· βατράχοισιν οἶνοχοεῖν σε δεῖ.

Videmus igitur mulieres exagitari ὅτι μεγάλοις ποτηρίοις ἐχρῶντο similemque locum ex alia Pherecratis fabula Athenaeus ibidem repetiit, cf. Meinekius p. 324. Sed quid est illud quod Syriacum Glyce iubet: εἰς τὴν ἐμὴν νυν ἔγχεον τὴν μερίζονα? Novi quid sit ἔγχεῖν τὴν μεγάλην, αἰτεῖν τὴν μερίζονα, alias similes locutiones, quas si quis nondum observavit, usum docere poterit Cobetus in Mnem. VII. 150. Sed miror pronomem possessivum ἐμὴν· non enim Glyces vinitas arguitur sed Coriannus. Videmus autem comicos poetas interdum veteres fabulas retractavisse iisque usos fuisse pro suis; in animo est propediem de eo argumento quaedam indicia colligere in unum et experiri numquid forte novi inde efficere possim. Nunc satis est componere Pherecratis fragmentum quod apud Athenaeum legitur VIII p. 365 A cum Apollodori Carystii loco apud Athenaeum VI 243 D, vide Meinekium Vol. II p. 275 et IV p. 447. Eodem modo cum nostro loco conferam quod Athenaeus habet XI p. 486 E: μέλη. οὕτω καλεῖται τινα ποτήρια, ὧν μνημονεύει Ἀντίππος ἐν Φρέατι λέγων οὕτως·

σὺ δὲ τὴν μέλην, Συρίσκε, ταυτηνὶ λαβὼν

ἐνεγκον ἐπὶ τὸ μνημ' ἐκείνη. μανθάνεις;

καὶ κατάρχεον.

Itaque suspicor apud Pherecratem itidem legendum esse:

εἰς τὴν μέλην νυν ἔγχεον τὴν μελίζονα.

eterum si Pherecratis bonis alii usi sunt, non habuit quod inquereretur, nisi fortuitum videbitur, quod ipse ter reperitur id verbum imitatus fuisse Aristophanem, cf. Cobet. ad Plat. m. p. 64.

Contendit Meinekios in Historia Critica p. 67 Pherecratis rationem satis multa habere, quae a reliquorum eius aetatis comicorum in dicendo severitate recedant. Mera ea calumnia est, quod apparebit, si quis ea quae Meinekios affert paulo accuratius examinare volet. Pherecrati verbi causa quidni licuit παπέμπαν usurpare? quidni μαγείραιναι et ἰχθυοπάλαιναν ioco agere? Reliqua crimina non minus futilia sunt quam ea quae Meinekios in Platone Comico arguit; sed hic quidem egregium astronum nactus est, Pherecratis causa jacet: nemo enim surrexit ut innocentiam poetae tueretur, quamquam ne intelligi quidem potest, undenam labentis Graecitatis indicia ea utique aetate repere potuerint. Unum certe crimen diluere perfacile est. Non est uno nomine mendosum quod e Pherecrate affert Etymologus M. p. 243. 24:

ὥς ἄτοπὸν ἐστὶ μητέρ' εἶναι καὶ γυνήν.

finito barbaram formam γυνήν, quam itidem ex eodem sumsit antiatticista p. 86. 12, sed vidistine umquam sententiam absurdiorē? Non est admodum ἄτοπον, uti arbitror, matres mulieres esse. Sed molestum est sponsae, si ante nuptias peperisse intelligitur:

ὥς ἄτοπὸν ἐστὶ μητέρ' εἶναι καὶ κόρην.

quo sensu verbi causa Theopompus κόρην apellavit ap. Mk. p. 797:

Φέρε σὺ τὰ καταχύσματα

ταχέως κατὰ χειρὶ τοῦ νυμφίου καὶ τῆς κόρης.

Quod observavit Meinekios p. 834, Byzantinos scriptores haud raro mulieres γυναῖς, dicere, nihil hoc ad Pherecratem vel ad quemquam alium ἀπτικίζοντα. Sed praeterea laudatur Menandri versiculus, si quidem Menandri est, nam in Oxoniensi Codice apud Cramerum Mimnermus sic dixisse perhibetur:

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὥς καλαὶ νῶν αἱ γυναῖ.

Serione quis credet comicum poetam induxisse duos Athenienses, qui uxorum suarum pulchritudinem certatim laudarent et ex-

tollerent? Cras equidem credam, non hodie. Iudice Theophrasti τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον est ἀδολεσχίας πέρις, pudentis autem est laudare alienam uxorem. Quisquis fingit, non satis convenienter fingit et summum artificem nandrum fuisse audimus. Non habeo pro certo dicere quid scribendum sit, sed vide quid conjiciam. Notum est quam Alciphron comoediae Atticae debeat atque haec causa est, multi hodie Alciphronem haud illubenter legant, etiamsi priis dotibus careat. Suspicio locum depromptum esse ex comoedia, quam Alciphron imitatur in postrema epistula primi. Δεινὴ, uti scribit in ea epistula meretricula quaedam δεινὴ τις φιλονικία κατέσχε Θρυαλλίδα καὶ Μυρρίνην ὑπὲρ πυγῆς ποτέρα κρείττω καὶ ἀπαλωτέραν ἐπιδείξει. In ludico tamine potuit una ex his malis mercibus optime dicere:

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὥς καλαί

νῶν (εἰσὶν) αἱ πυγαί.

Cf. Arist. Eq. 1390. Sed nondum apud me satis constat sub Mimnermi nomine lateat. Potest is Menander esse, non absurde possit quis de Hermippo cogitare.

Corrupta sunt Pherecratis verba apud Stobaeum in Fl. 116. 12:

ἐγὼ γὰρ ὧνδρες ἡνίκ' ἦ νεώτερος,
ἐδόκουν μὲν ἐφρόνουν δ' οὐδέν, ἀλλὰ πάντα μοι
κατὰ χειρὸς ἦν τὰ πράγματα· ἐνθυμουμένῳ·
νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.

Tertius versiculus, sicuti plurima apud Stobaeum, graviter corruptus est. Ac primum quidem apertum est latere locum neminem ὕδωρ κατὰ χειρὸς, de qua cum multi alii egerunt, Pierseus ad Moeridem p. 236 et Cobetus in Mnem. IV. p. 1. Praebet κατὰ χειρὸς ὕδωρ plerumque ante coenam, interdum etiam post coenam, cuius moris exemplum est apud Nicosthenem, quem laudat Athenaeus XV. p. 685 E:

κατελαμβάνομεν

ἐτέρους κατὰ χειρὸς ἄρτίως εἰληφότες

καὶ σέφανον.

Dici hoc solet ἀπονίψαι, ἀπονίψασθαι, νίπτρον παρχειν: itidem ea aqua, uti vides, perbene dicitur κατὰ χειρὸς. M

autem doctrina est Nauckii ad Aristophanem Byzantinum p. 252, ὕδωρ κατὰ χειρῶν plurali numero non dici nisi de aqua, quae post coenam praebita fuerit. Nimirum, quod hucusque viros doctos fugit, κατὰ χειρῶν ὕδωρ plurali numero optime dicitur de pluribus convivis et quod Nauckius observavit, id nihili est. Dixit Philyllius ap. Athen. IX p. 408 E:

καὶ δὴ δεδειπνήκασιν αἱ γυναῖκες· ἀλλ' ἀφαιρεῖν

ᾧρα 'ς ἣν ἤδη τὰς τραπέζας, εἴτα παρακορῆσαι,

ἔπειτα κατὰ χειρῶν ἐκάσῃ καὶ μύρου τι δοῦναι,

nam hoc malo μύρου non μύρον, sicuti recte Aristophanes ap. Athen. XV p. 690 E: φέρ' ἴδω, τί σοι δῶ τῶν μύρων; ψάγδαν φιλεῖς; Menander autem dixit ap. Athen. IX p. 408 E:

οἱ δὲ κατὰ χειρῶν λαβόντες περιμένουσι φίλτατοι,

Antiphanes ap. Athen. II. p. 49 B:

ἐπεὶ δ' ὁ τρίπους ἤρθη, κατὰ χειρῶν ἐφέομεν.

Itaque Demonicus ap. Athen. IX p. 410 D recte dixit, quod Nauckius frustra in suspicionem vocavit:

τὸ γοῦν κατὰ χειρὸς περιέγραψ' εἶπας ὅτι

μετὰ δείπνον αὐτῷ τοῦτο γίνεται λαβεῖν,

nam hic quidem de solo Hercule κατὰ χειρῶν ὕδωρ absurdum foret et apparet pluribus convivis recte praeberi ὕδωρ κατὰ χειρὸς et κατὰ χειρῶν, sed singulis perpetuo datur et ante coenam et post ὕδωρ κατὰ χειρὸς, nempe aqua affunditur dextrae manui. Illud satis notum, proverbium esse quod Teleclides usurpavit apud Athen. VI. 268 A:

εἰρήνη μὲν πρῶτον ἀπάντων ἦν ὥσπερ ὕδωρ κατὰ χειρὸς,

et eodem proverbio nunc Pherecrates nisi fallor usus est. Verum quid est illud τὰ πράγματα ἐνθυμουμένω? Contuli Platonem comicum ap. Schol. Arist. Nub. 110:

οἱ ζῆτε τερπνῶς οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

et Hermippum ap. Athen. X 418 D:

ὁ Ζεὺς δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος·

vides οὐδὲν ἐνθυμεῖσθαι eum dici, qui omnium rerum securus est. Aliquid audendum ratus apud Pherecratem eodem sensu scribam:

ἦν δὲ πάντα μοι

ὕδωρ κατὰ χειρὸς οὐδὲν ἐνθυμουμένω.

In vulgata lectione repetitio vocabuli πράγματα imprimis mo-

lesta est, si quidem Bergkiius fragmento a Stobaeo servato recte addidit versiculum, quem in lexico Vindobonensi invenit:

καὶ κατὰ μίτον τὰ πράγματα ἐκλογίζομαι.

Cf. Supplem. Addend. p. LVII.

Teleclidis unum fragmentum examinabo quod Plutarchus servavit in Nicias Vita c. 4:

τέτταρας δὲ μνᾶς ἔδωκε Νικίας Νικηράτου·

ὧν δ' ἕκατι τοῦτ' ἔδωκε, καίπερ εὖ εἰδὼς ἐγὼ

οὐκ ἐρῶ· φίλος γὰρ ἀνὴρ, σωφρονεῖν δέ μοι δοκεῖ.

Primum pro ἔδωκε in secundo versu Cobetus reposuit ἔδρασε Mnem. V. 103; sed nonne vides periisse loci aculeum? Nicias ἐσωφρόνησε, quum quatuor minas daret sycophantae et si poeta novit cur Nicias eam pecuniam dederit, cur amicitia fecit ut causam proloqui nolle? Inficetus locus lepidus fiet sic scriptus:

ὧν δ' ἕκατι τοῦτ' ἔδρασε, καίπερ εὖ εἰδὼς ἐγὼ

οὐκ ἐρῶ· φίλος γὰρ ἀνὴρ, σωφρονεῖν δέ μοι δοκεῖ.

Sic Aristophanes dixit Vesp. 1405:

εἰ νῆ Δί' ἀντὶ τῆς κακῆς γλώττης ποθὲν

πυροῦς πρίαο, σωφρονεῖν ἂν μοι δοκεῖς.

Insanabili paene morbo laborat Hermippi locus ap. Athen. X p. 426 F: οἱ δ' ἐπιτεταμένως χρώμενοι τῇ ποτῇ δύο οἴνου ἔπινον πρὸς πέντε ὕδατος· deinde Athenaeus et alios locos affert et illud Hermippi:

ἔπειθ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,

εὐχόμεθα πρὸς τοῦτ' οἶνος ὃ κέρασ γενοῦ.

κᾶς τοῦ καπύλου ὅγῳ φέρω παίζων ἅμα

καὺθις γεγένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

Quis hoc intelligit? Nemo herele. Absurdum est πίνεσθαι et διψῆσθαι pro πίνειν et διψῆν. Absurda est quoque horum verborum conjunctio et Bergkiius nihil egit, quum corrigeret: ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα. Idem etiam infelicius versatus est in versu secundo emendando: quum Codex habeat: πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος ὡκερας γενοῦ, scripsit id quod supra dedi et vertit: Hoc cornu copiae precibus invocamus: o cornu vinum fias. Existimat enim, sicuti Meinekiius retulit p. 389, Mercurium aliumve

strum hic loqui de beatissima vita deorum, ad cuius feliciem hoc maxime illum referre, quod Amaltheae cornuatur, quaecunque collibuerit benignissime effundente. Longe stat tacere quam tam improabilia coniicere. Hermannus, se Meinekio, bene tuetur *πινόμεθα* et coniicit haec ab alidici, qui se fluvii deum esse simulet; omisit autem addere sensu fluviorum dii dici possint *διψῆσθαι*. Desperata re perdenus in Mnem. XVII p. 58 rescribit:

ἔπειθ' ὅταν πείνης μεθείσης διψ' ἔχῃ,

Ipse, credo, abiiciet, si quis meliora invenire potuerit et abilem emendationem afferre secundi versiculi. Mihi certe non viam ingredi placuit. Fabula est Hermippi quae Θεοδιδitur et deus quidam hic loqui videtur. Res agitur in eo et sub ἡ *διψώμεθα* latet ἡ *λειψώμεθα*, nam est etiam alneo ἀλειπτήριον, quod Alexis commonstrat apud Pollucem 166:

ἐν τῷ βαλανείῳ μήτε τὸ πῦρ ταῖς ἐσχάραις

ἐνὸν κεκλεισμένον τε τἀλειπτήριον.

quoque Arist. Nub. 895; crasis autem eadem est, quae apud Eupolidem in fragmento quod Photius habet:

πεφυτευμένη δ' αὕτη 'ς ἐν ἡ ψιλωμένη;

Idem sub οἶνος ὥπερας, quid potest verosimiliter latere, nisi *ράς*? Adiectivum est substantivi loco usurpatum, sicuti *ράς* apud Platonem Comicum in νεοκράτα τις ποιείτω. Nunc abilem sensum exsculpere fortasse poterimus:

ἔπειτ' ὅταν λουσώμεθ' ἢ λειψώμεθα,

εὐχόμεθα πρὸς τὸ λούτριον· οἶνοκράς γενοῦ.

κὰς τοῦ καπήλου 'γὼ φέρω παίζων ἄμα

κεῖθ' ὅς γε γένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

eus est qui narrat quid in deorum balneis fieri soleat. Lar, deinde optant ut aqua in vinum mutetur. Statim voti potes fiunt et is qui hic verba facit, novum vinum adionem defert ut exploret: ille pronunciat optimum vinum cui tantum aquae admixtum, quantum ad strenuam comitionem satis sit. Faciunt igitur dii quod Cleon apudtophanem facturus est, qui

ἐκ τῶν βαλανείων πίνει τὸ λούτριον.

Eupolidis fragmentum servatum est apud Priscianum de metris com. p. 415:

A. Ἀνόσια πάσχω ταῦτα, καὶ μὰ τὰς Νύμφας.

B. πολλοῦ μὲν οὖν δίκαια, καὶ μὰ τὰς κράμβας.,
sed malim: μᾶλλον μὲν οὖν δίκαια. Idem apud Pollucem IX 90:

Φοροῦσιν ἀρπάζουσιν ἐκ τῆς οἰκίας

τὸ χρυσίον, τὰργύρια πορθεῖται,

sed hoc sensu rectius est φέρουσιν. Eiusdem poetae vernaculum apud Etymologicum Magnum p. 411. 35 sic suppleverim:

ἐγὼ γὰρ εἰς ζητρεῖον (ἐλαθον) ἐμπεσών.

Idem ap. Schol. Dion. Thrac. p. 937:

μάττει γὰρ ἤδη καὶ τὸ πῦρ ἐκκάζεται,

equidem corrigam:

μάττετε γὰρ ἤδη καὶ τὸ πῦρ ἐκκάετε.

Denique in Phrynichi versiculo apud Athen. VI. p. 248 C:

ὁ δ' ὀλιγόσιτος Ἡρακλῆς ἐκεῖ τί δρᾷ,

requiro secundam personam et scribam δρᾷς.

Accedo ad alterum Meinekii volumen. Zenobius 131 e Platone Comico laudat:

ἀνηρπακας ἀπαξάπαντ' αὐτῷ κανῶ.

Meinekus edidit ἀνηρπάκας', equidem malim: ἀνηρπακῶς. Eiusdem poetae sensu vacua verba sunt apud Athen. XIV p. 641 B:

A. εἰπέ μοι

ὥς ὀλίγα λοιπὰ τῶν ἐπιτραπεζωμάτων.

B. ὁ γὰρ Θεοῖσιν ἐχθρὸς αὐτὰ κατέφαγεν.

Intelligam equidem: θαῦμ' ἐπ' ἤλθε μοι. Idem ap. Athen. VI. p. 229 F:

χαίρεις, οἶμαι, μεταπεττεύσας αὐτὸν διακλιμακίσας τε

τὸν ὑπηνόβιον σπαρτιοχαίτην βυποκόνδυλον ἐλκετρίβαν,

quia novi τοὺς λακωνομανοῦντας aluisse barbam, non novi autem quid sit ὑπηνόβιος, coniciam ὑπηνόβοτον, quo sensu apud Aristophanem est in Vespiis vs. 476:

καὶ ξυνὸν Βρασιδα καὶ Φορῶν κράσπεδα

σεμμάτων, τήν θ' ὑπήνην ἄκουρον τρέφων.

Epicrates est quem Plato exagitat, quod efficitur ex Schol. Arist. Eccl. 71 et praeterea cf. Mk. in Historia Critica p. 486. Ingens error est Phrynichi apud Bekkerum p. 73. 25: ψυχρὸν

ρεῖν· ἐπὶ τοῦ τὴν ψυχὴν ἐκροφεῖν διὰ κακῶν παρουσίαν ἢ τραγωδίᾳ. ἢ δὲ Πλάτων ἰδίως ἐπὶ οἴνου διὰ ψυχροῦ πινομένου τίθησιν. Interest aliquid ac multum quidem inter βοφεῖν et ἐκροφεῖν nec ψυχροβοφεῖν umquam in tragoedia vel alibi usurpatum invenias. Sed doctus grammaticus confudit, uti vides, ψυχρορραγεῖν quod de moribundis in usu est, et ψυχρορροφεῖν, nam sic scribendum est, quod demonstratur analogia verborum ψυχρολουτεῖν, θερμολουτεῖν, aliorum. Ponitur autem hoc verbum non ἐπ' οἴνου διὰ ψυχροῦ πινομένου et multo minus ἐπ' ὄνου ὕδαρ ψυχρόν τίνοντος, quae Bekkeri coniectura in paucis ridicula est, sed ἐπ' οἴνου λίαν ψυχροῦ πινομένου. Morem Atheniensium quem notavit Isocrates in Antidosi § 287, satis novimus. Scribit Athenaeus III p. 124 D: ὅτι δὲ καὶ τὸν οἶνον ἐψυχον ὑπὲρ τοῦ ψυχρότερον αὐτὸν πίνειν, Στράτις Φησὶν ἐν Ψυχασαῖς·

οἶνον γὰρ πιεῖν

οὐδ' ἂν εἷς δέξαίτο θερμόν, ἀλλὰ πολὺ τούναντίον

ψυχόμενον ἐν τῷ Φρέατι καὶ χιόνι μεμιγμένον.

Solebant enim vinum aqua nivea *frangere*. Ibidem Athenaeus alios multos locos de hoc usu collegit, v. c. Euthyclis: *πρῶτος μὲν οἶδεν εἰ χιὼν ἐς' ὠνία*, unde vides, quod probare velle ineptum est, nivem Athenis saepe magno constitisse et in lautis epulis praebitam fuisse. Hinc pendet emendatio Luciani qui in libello de Mercede Conductis c. 26 describit miseram philosophi conditionem, qui ad divitis patroni epulas invitatus est. Οὐ μὲν οὐδ' ἡ ἄλλη ὕβρις ἄπεισιν, ἀλλ' οὔτε ᾧδὲν ἔχεις μόνος, οὐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ σὲ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τοῖς ξένοις καὶ ἀγνώστοις ἀντιποιεῖσθαι. Quid? denegaturne misero ovum, quod nemo inter Persici apparatus delicias recensebit? Si ova in honore fuerunt, quomodo Ephippus ap. Athen. l. p. 29 D appellare potuit *ῥάβρια*, τοιχῦθ' ἕτερα πολλὰ παίγνια. Idem apud eundem XIV p. 642 E coenam describit, in qua ᾧδων *κατόμβη* apponebatur, ut omnibus et singulis convivis abunde satis esset. Deinde Lucianus pergit et addit: οὔτε ἡ ὄρνις ὁμοίᾳ ταῖς ἄλλαις, ἀλλὰ τῷ μὲν πλουσίῳ παχεῖα καὶ πιμελής, σοὶ δὲ νοτιὸς ἡμίτομος ἢ φάττα τις ὑπόσκληρος, ὕβρις ἀντικρυς καὶ τιμία. Qui pullum habet dimidiatum, ei ovum patronus neabit? Unius literulae mutatio lucem dabit: οὔτε χιόν' ἔχεις ὄνος. Nivis usus ad luxuriam pertinet, quod Dexicrates ostendet;

εἰ δὲ μεθύω καὶ χιόνα πίνω καὶ μύρον
ἐπίσταμ' ὅτι κράτιστον Αἴγυπτος ποιεῖ,
(τί σοι διαφέρει τοῦτο;)

nam sic recte locum supplevit Meinek. Vol. IV. p. 571.

Immodulate editur Archippi versiculus apud Athen. X p. 426 B:

τίς ἐκέρχασε σφῶν, ὦ κακοδαίμων', ἴσον ἴσῳ;

et praestat scribere ἐκέρχασε τίς σφῶν. Eiusdem poetae duo versiculi servati sunt apud Pollucem IX 72:

ἀνδρῶν ἄριστος καὶ μάλιστα' ἐμοὶ ξένος,

ἀτὰρ παρ' ἐμοὶ γ' ὦν εἶχεν οὐδὲ σύμβολον,

sed viri docti nondum perspexerunt duas personas hic inter se colloqui. Paulo gravius erratur apud Schol. Aristoph. Thesm. 258, qui affert Aristomenis senarios:

παντευχίαν δὲ τοῦ Θεοῦ ταύτην λαβεῖν

καὶ περιθετον πρόσωπον, ὃ λαβὼν ἔσταθι.

sed emendatio perfacilis est:

παντευχίαν δὲ τοῦ Θεοῦ ταύτην λαβὼν

καὶ περιθετον πρόσωπον ἐνθάδ' ἔσταθι.

Athenaeus, ubi de nivis usu disserit, quem locum supra adhibuimus, affert etiam Lysippi versus:

A. Ἐρμῶν, τί ἔστι, πῶς ἔχομεν; B. τί δ' ἄλλο γ' ἢ

ὁ πατήρ ἄνωθεν ἐς τὸ Φρέαρ, ἐμοὶ δοκεῖν,

ὥσπερ τὸν οἶνον τοῦ Θέρους, καθεικέναι.

Mirabor, si editores in posterum recusabunt edere, quae prorsus certa mihi correctio videtur: καθεῖκε νῶ. Porsonus et Dobræus hoc fragmentum obiter tantum inspexerunt.

Leuconis fragmentum quod Hesychius servavit in voce Πάσις, ita constituendum est:

ἀτὰρ, ὦ Μεγάκλεες, οἶσθ' ὅτι τοῦ Παάπιδος

Ἵπέρβολος κατεδήδοκεν τὰ κπώματα.,

nam τὰ κπώματα κατεδήδοκεν peccat in certam metri legem. Metagenis locus est ap. Scholiastam Platonis p. 332, quem Meinek. ita edidit p. 755:

καὶ Λύκων ἐνταῦθά που

* * * προδοὺς Ναύπακτον ἀργύριον λαβὼν

ἀγορᾷς ἄγαλμα ξενικὸν ἐμπορεύεται.

gebatur ἄγαλμ' ἀγορᾶς, quod Bergkii transposuit. Equidem apicor locum desumptum esse e fabulae exordio et scribam:

οἶκεῖ Λύκων ἐνταῦθα που·

(οὗτος) προδοὺς Ναύπακτον ἀργύριον λαβών

ἄγαλμ' ἀγορᾶς (νῦν) ξενικὸν ἐμπορεύεται.

Similiter Antiphanes in scena ostendit Laomedontis regiam:

ὄρᾳς, ἐν τῇδε μὲν

ὁ τῶν Φρυγῶν τύραννος οἰκῶν τυγχάνει.

Secundum Pollucem IV. 169, cuius locum vide apud Meinekium p. 768, κόφινος est μέτρον Βοιωτίων ἄμφο μετροῦν, sed scribendum est ἄλφιστα μετροῦν. Ipse ut hoc probet, affert Strattidis versus:

A. τὰ δ' ἄλφιθ' ὑμῖν πῶς ἐπώλουν; B. τεττάρων

δραχμῶν μάλιστα τὸν κόφινον.

Eiusdem poetae fragmentum ap. Athen. XV p. 690 F, ita supplendum censeo:

καὶ λέγ' ὅτι μύρον αὐτῇ φέρεις

τοιούτον, οἶον οὐ Μέγαλλος πώποτε

ἤψησεν, οὐδὲ Δεινίας Αἰγύπτιος

οὔτ' εἶδεν οὔτ' ἐκτῆσατ' (ἐκ πολλῶν ἐτῶν).

Quod idem Strattis scripsit apud Athen. XI p. 467 E:

οἶσθ' ᾧ προσείκεν, ᾧ Κρέων, τὸ βρέγμα σου;

ἐγὼ δα· δείνω περὶ κάτω τετραμμένῳ,

de locutione περὶ κάτω Cobetus egit in Variis Lectionibus p. 90 et in Mnem. XI p. 174, sed non videtur observasse nescio quem Creontem alloqui, deinde alium interpellare:

B. ἐγὼ δα· δείνω περὶ κάτω τετραμμένῳ.

Bis apud Plutarchum eandem locutionem restituit Madvigius in Adversariis p. 27 et 576. Latet etiam hodie nisi fallor apud Lucianum in Demosthenis Encomio 24: τοῦ πίνακος τὰ μετέωρα κάτω περιπαγρόντα.

Nunc examinabimus quod Macrobius habet Saturn. V. 20. *Gargara tanta frugum copia erant, ut qui magnum cuiusque rei numerum vellet exprimere, pro multitudine immensa Gargara nominaret. Testis Alcaeus qui in Comoedotragedia sic ait:*

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλείους φέρων

εἰς τὴν ἑορτὴν ὅσον οἶον εἴκοσι,
ὁρῶ δ' ἄνωθεν γάρραρ' ἀνθρώπων κύκλῳ.

Altero versu Toupinus tentavit ὡς ἄν, quod cum non sufficeret, perfecit emendationem Schneidewinus, qui invenit: ὡς ἄν οἶοιμ' εἴκοσι, quae mihi vera lectio videtur. Eam certe malo quam Herwerdeni conjecturam, qui Mnem. XVII 60 commendavit:

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλεῖστον φέρων
εἰς τὴν ἑορτὴν ὄψον, οἶον εἰκὸς ἦν.

Sequitur Herwerdenus Meinekium, qui suspicatur in ἀγρόθεν primam syllabam produci, quum manifesta parodia Euripidis sit, qui dixerit: ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πυλῶν ἔσω — βαίνων, Orest. 864. Non agnosco equidem utriusque loci convenientiam et quod utrobique legitur ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν, id fortuitum esse arbitror. Gravius est pisces non rure afferri in urbem, sed contra potius. Πολλῶν ὄντων ὄψων, scribit Athenaeus VII p. 582 D, ἐκνενίκηκεν ὁ ἰχθὺς μόνον ἢ μάλιστ' ἄ γε ὄψον καλεῖσθαι διὰ τὸ πολὺ πάντων ἀρετῇ κρατεῖν. Non opus est testimoniis probare, quod per ipsam rei naturam aliter non potuit fieri. Εἰς ἀγρόν — ἦλθεν φέρων ποτ' ἰχθυοπώλης μαινίδας καὶ τριγλίδας Antiphanis verba sunt apud Athenaeum VIII p. 358 D. Aristophanes apud Stobaeum 55. 7 agricolas felices praedicat eorumque vitam sic describit:

ὄψω δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις
καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθύδια, κτῆ.

Itaque amplector Schneidewini conjecturam, sed vitium remanet in adiectivo πλείστους. Aviculas rusticus attulit in urbem, uti credibile est: σπίνους fortasse, qui venibant καθ' ἑπτά τοῦ βολού, Arist. Av. 1079. Auceps laudat merces suas:

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν ἡδίστους φέρων
εἰς τὴν ἑορτὴν ὡς ἄν οἶοιμ' εἴκοσι.

Similis corruptela est in Epistula ad Hebraeos, quam Cobetus sanavit.

Canthari versiculum ita edidit Meinekios p. 835:

Κιθαρωδὸν ἐξηγείρατ' Ἀράβιον χορδόν.

Scribit autem Suidas Ἀράβιον ἄγγελον et Ἀράβιον αὐλητὴν usurpari ἐπὶ τῶν ἀκκταπαύσεων, deinde affert Canthari versum: κιθαρωδὸν ἐξηγείρατ' Ἀράβιον τὸν χορδὸν τοῦτον. Talis fuit Ti-

Illius ille apud Horatium. Vertit Meinekius: *chorum excitastis rabii citharoedi instar numquam cantare desinentem*. Mihi aliud id latere videtur. Collato Aristoph. Eccl. 918:

ἤδη τὸν ἀπ' Ἰωνίας
τρόπον τάλαινα κνησιῆς.

et Arist. Plut. 47:

ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον,

malim sane:

Κιθαρωδὸν ἐξήγειρ' Ἀράβιον τὸν τρόπον,

nam chori mentio importuna est. Sequitur apud Meinekium p. 842 Nicocharis fragmentum:

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένον
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχον καδίσκια
κυμινοδόκον.

Neutrum genus, nisi fallor, repugnat analogiae, quae ducit ad substantivum *κυμινοδόκη* et adiectivum *κυμινοδόκος*. Idem hoc videtur voluisse Pollux X 94, quum scriberet: *εἴποις ἂν καὶ πρὶν ἡδυσματοθήκην κυμινοδόκον*. deinde affert Nicocharis locum, quem ita corrigere placet:

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένε
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχων καδίσκια
κυμινοδόκε,

sicuti Praxagora apud Aristophanem in Ecclesiazusis lucernam suam alloquitur. In αὐτῷ pro *σαυτῷ* cur quis offendatur, nihil est; cf. Porson. ad Eur. Orest. 626. Idem poeta Nicocharis Meinekio p. 846 dixisse videtur:

εἰ πεύσομαι
τὸν ἀηδόνειον ὕπνον ἀποδαρθόντα σε
αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ.

simul et metrum restitues et sinceram formam *ἀηδόνιον*, si suppleveris:

εἰ πεύσομαι
τὸν ἀηδόνιον (μόνον) ὕπνον ἀποδαρθόντα σε
αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ.

cf. Arist. Ran. 630 et Cobet. Mnem. IX. 164.

Verbum *ἀποφέρειν* insolito modo usurpatur apud Nicophontem, quem laudat Scholiasta ad Arist. Av. 1283:

οὐκ ἐς κόρακας; τὸ χεῖρ' ἀποίσεις ἐκποδῶν
ἀπὸ τοῦ σκυταλίου.

Facile est reponere: οὐκ ἐς κόρακας; τὸ χεῖρ' ἀπόσχεις ἐκποδῶν.
Idem dixisse creditur, locus est apud Athen. III p. 80 A,
ἐὰν δέ γ' ἡμῶν σῦκά τις μεσημβρίας
τρώγων καθεύδῃ χλωρά, πυρετὸς εὐθέως
ἥκει τρέχων.

Cobetus Mnem. V 96 reposuit τραγῶν, sed non est satis;
corrigere praeterea:

ἐὰν δὲ πεινῶν σῦκά τις μεσημβρίας
τραγῶν καθεύδῃ.

Hinc quod Eubulus ibidem habet:

νῆ τὸν Δί' ἡσθένουν γάρ, ὃ βέλτισε σύ,
φαγοῦσα πρῶην σῦκα τῆς μεσημβρίας,

malim fere τραγοῦσα et Aristophanes ἐν Προαγῶνι eodem
modo locutus est.

Etiam facillima acutissimos viros latere possunt. Secundum
Pollucem X 110 apud Cephisodorum conjunctim memorabantur
σκοπιδὴ καὶ καταφαντισμός. In corruptissima voce κατα-
φαντισμός, Meinekius inquit, quid lateat alii viderint. Reponam
equidem: καταρραντισμός. Sequuntur apud Meinekiū
Aristophanis fragmenta, de quibus post tot virorum doctorum
repetitas curas pauca sunt quae addere potero. Legitur ap.
Etym. M. p. 207. 53 fragmentum quod Bergkius p. 961 ita
edidit:

Ψῆχ' ἡρέμα
τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατίαν.

A Codice commendationem habet Ψήχετ', quod Cobetus arripuit
Mnem. IV. 127. Neque Cobetus neque Dindorfius qui de Cobeti
conjectura retulit, videtur observavisse hoc modo spondeum in-
ferri in quartum senarii pedem, quum ante Ψήχετ' syllaba
quae excidit, necessario producat. Si quis autem breviorē
formam restituere velit, facile erit scribere Ψῆ τ' ἡρέμα. Cf.
Cobet. in Mnem. V. 112 et ἐν τῷ Ἑρμῇ λογίῳ p. 488.

Venio ad paginam 985, ubi Aristophanis locus est, quem
Cobet. Mnem. IV, 115 hoc modo constituit:

A. ἐθέλω γεωργεῖν. B. εἶτα τίς σε κωλύει;

A. ὁμεῖς· ἐπεὶ δίδωμι χιλίας δραχμάς,

ἂν με τῶν ἀρχῶν ἀφῆτε.

arridet: Φέρ' εἰ δίδωμι. P. 987 quod legitur fragmentum:

εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο

σκάψαι καποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύσαι

τῆς τρυγῆς ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι,

nam dixi Mn. XVI. 209 cur mihi scribendum videatur ἄρτον
ῥυπαρὸν καὶ ῥάφανον φαγόντι. Distinguitur inter ἄρτους
λευκοὺς et ἄρτους ῥυπαροὺς et nunc conferri iubeo Casaubonum
Animm. ad Athen. p. 508. P. 994 suppleo:

(γελῶ) Λάχητας, Μεγακλέας καὶ Λαμάχους.

Aristophanes, secundum Suidam in voce Εὐρύβατος, in Daedalo
argumentum habuit τὸν Δία εἰς πολλὰ ἐαυτὸν μεταβάλλοντα
καὶ πλουτοῦντα καὶ πανουργοῦντα, sed corrige: κλέπτοντα.
Apud Pollucem X 158 requiro:

εἰ μὴ δικῶν γε γύργαθος ψηφισμάτων τε θωμός.,

non δικῶν τε. Itidem e Daetalensibus desumptum est quod lau-
dat Harpocratio: ἐθέλω βάψας πρὸς ναυτοδικας ξένον ἐξαίφνης·
quod autem Sauppius supplet: ἐξαίφνης σ' ἐπιδεῖται, praestat
uti existimo: ἐξαίφνης (σ' ἀποφῆναι). P. 1057 proverbium
ex Hesychio laudatur:

χωρεῖ ἄκκλητος ἀεὶ δειπνήσων· οὐ γὰρ ἄκανθαι,

sed paulo melius convenit imperativus χῶρει. Pg. 1127 miror:

ἀτταγαῖς ἥδιον ἔψειν ἐν ἐπινικίῳς κρέας.

Quia in triclinio caro non assatur sed apponitur, malo: ἥδιον
ἔσθειν et satis nota est forma ἔσθειν pro ἐσθίειν etiam in
comoedia. Avis praeterea ὀπτᾶται non ἔψεται, assatur non
coquitur. P. 1163:

ἐπειδ' ὅσοι παρήσαν ἐπίσημοι ξένοι,

ἐπηκολούθουν κήντεβόλουν προσκείμενοι,

malim ἐπίδημοι ξένοι, quod adiectivum ex Antiphane enotavit
Antatticista p. 93. 24. P. 1178 evidens mendum est in hisce:

ἐν τοῖς ὄρεσιν δ' αὐτόματοι σιν τὰ μιμαίκυλ' ἐφύετο πολλά.,

non enim montes αὐτόματοι sunt, sed αὐτόματα proveniebant
τὰ μιμαίκυλα, sicuti Cratinus dixit, cuius versiculum Dobraeus
emendavit:

ἀλλ' αὐτόματ' αὐτοῖς θεοῖς ἀνίει τὰ γαυδά.

Exigua mutatio lucem dabit; mutila sententia est et αὐτομά-
τοις in duo vocabula dissecandum est:

ἐν τοῖς ὄρεσιν δ' αὐτόμαθ' οἷσιν τὰ μιμητικὰ ἐφύετο πολλά.

Non physici alicuius haec verba sunt, sicuti Dobraeus arbitra-
tur, cui nunc quidem emendatio minime successit, sed Aristophanes versiculum posuit in aurei saeculi descriptione. Ad
verbum convenit Ovidius Metam. I 104:

Contentique rebus nullo cogente creatis

Arbutos fetus montanaque fraga legebant.

Denique apud Pollucem VII. 162: λεπρῶν κεράμιον δξηρὸν ἀπὸ
τοῦ μυδᾶν Ἀριστοφάνης λέγει, fortasse praestabit λεπρῶν et
μυδῶν rescribere.

Accedo ad tertium Meinekii volumen et Antiphanis fragmenta,
in quibus satis multa etiam hodie corrigenda esse video. Legi-
tur apud Athenaeum III. p. 122 D, Meinekii est pagina 15,

ἐπὶ τὸ κινουργεῖν φέρου

οὕτως ἐκείνως, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι

ἐν καινὸν ἐγχείρημα, καὶ τολμηρὸν ἦ,

πολλῶν παλαιῶν ἐστὶ χρησιμώτερον.

Non novi hoc sensu verbum φέρεσθαι usurpari et commendo
τρέπου, sicuti apud Aristophanem legitur Eq. vs. 986: ἐπὶ
τὰ βελτίω τρέπου. Pg. 23 Mk. Antiphanes de Aesculapio tradit:

τὴν δὲ γραῦν τὴν ἀσθενοῦσαν πάνυ πάλαι, τὴν βρυτικήν,

ρίζιον τρίψας τι μικρὸν δελεάσας τε γεννικῇ

τὸ μέγεθος κοίλῃ λεπασῇ τοῦτ' ἐποίησ' ἐκπιεῖν.

Blandis verbis persuadet Aesculapius, vetulam non vi cogit
itaque verbum ποιεῖν minus accommodatum est, quod ostendit
Epicrates Athen. VI 262 D: ὁ δὲ χολᾶν ποιεῖ, γάστριν καλοῦσι vel
Nicophon Athen. III 80 A. qui febrim dicit ἐμεῖν ποιεῖν χολᾶν
vel Hegesippus Athen. VII 290 D: ἐποίησα τοὺς δακρύοντες
γελᾶν et mille alii loci. Codex habet ἐποίησεν, pro quo equi-
dem scribam: ἐπεισεν. Deinde optime quidem dicitur ρίζιον
μικρὸν, sed fuit tamen nisi fallor amara radix, quam Aescula-
pius vetulae dedit. Hinc conicio: ρίζιον τρίψας μικρὸν τι
Jam Homerus Iliad. A 846:

ἐπὶ δὲ ρίζαν βάλε πικρὴν

χερσὶ διατρίψας, ὀδυνήφατον.

Poetae mediae comoediae ad omne iocorum genus tragicam gravitatem affectant atque ex splendidis pannis et sesquipedalibus verbis aenigmata componunt propter verborum pondus in re tenui ridicula. Egit de ea re Meinekius in *Historia Critica* p. 293 et ubique exempla prostant, quae maximam partem Athenaeo debentur. Affert verbi causa *IX* p. 396 B Antiphanis illa:

καὶ πρῶτα μὲν
αἶρω ποσεινὴν μᾶζαν, ἣν Φερέσβιος
Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον·
ἔπειτα πνικτὰ τακερὰ μηκάδων μέλη,
χλόην καταμπέχοντα, σάρκα νεογενῇ.

Mirabundus interlocutor rogat: τί λέγεις; et responsum fert: τραγωδίαν περαίνω Σοφοκλέους. Alibi, apud Athen. *X* p. 449 B, rogat nescio quis amicum velitne Βρομιάδος ἰδρῶτα πηγῆς dici vel λιβάδα νυμφαίαν δροσώδη, hic autem praefert simpliciter vinum et aquam appellare. Eodem pertinet iocus Antiphanis p. 25 Mk.:

τροφαλίδας τε λινοςάρκους, μανθάνεις; τυρὸν λέγω.

Apparet eum qui haec verba pronunciat, quaerere ex amico novoritne quas τροφαλίδας λινοςάρκους appellet; deinde hic respondet; τυρὸν λέγεις. Est hoc quidem luce clarius, sed oritur dubitatio de adjectivo λινόςαρκος. Primum mirum est, primam syllabam produci, cum natura brevis sit. Hoc vitium ut excusetur, provocant ad Aristoph. Pac. 1178:

κᾶτα Φεύγει πρῶτος ὥσπερ ξουθὸς ἱππαλεκτρῶν
τοὺς λόφους σείων, ἐγὼ δ' ἔσηκα λινοπτόμενος

Nemo tamen eo loco verbum ἄπαξ εἰρημένον commode interpretari potest et non magno acumine opus est ad veram lectionem inveniendam, quae mihi esse videtur: ἐγὼ δ' ἔσηκ' ἀνεπτρωμένος, quod vocabulum quomodo usurpetur, vide in Avibus vs. 1443 et 1445. Verum etiamsi quantitas primae syllabae non sit offensionem, quo sensu τροφαλίδας appellabimus λινοςάρκους? Provocat Meinekius ad Athen. VII p. 300 C, ubi Eubulus ἐγγέλει λιμνοσωμάτων appellat et suspicatur Antiphanis τροφαλίδας dici λιχνοσάρκους, Eubuli autem ἐγγέλει λιχνοσωμάτων. Est ea conjectura in paucis infelix et Valckenaerius iam intellexerat ἐγγέλει esse dicendas λειοσωμάτων. Atque eodem modo τροφαλίδας, quod tenellum est casei genus, An-

tiphanes rectissime λεισάρκους appellare potuit. Altera emendatio alteram firmat.

Ad idem iocorum genus pertinet Antiphanis fragmentum p. 26 Mk.:

πάτερ, ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν, χύτραν λέγω
ἢ τροχοῦ βύμαισι τευκτὸν κοιλοσώματος κύτος
πλασὸν ἐκ γαίης ἐν ἄλλῃ μητρὸς δπηθὲν τέγγῃ,
νεογενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλατοθρέμωνα
ταπεροχρῶτ' εἶδῃ κύουσιν;

Respondet autem pater se multum malle ollam dici. Sed primum fortasse praestabit τυκτὸν scribere non τευκτὸν, deinde quid significat ἐν ἄλλῃ μητρὸς δπηθὲν τέγγῃ? Figuli nomen desideratur et satis clare pellucet genetivus in — ἥρος. Ant fallor aut latet: ἐν ἐργασῆρος δπηθὲν τέγγῃ. Eubulus apud Athen. XI. 471 D:

καθαρώτερον γὰρ τὸν κέραμον εἰργαζόμενῃ
ἢ Θηρικλῆς τὰς κύλικας ἡνίκ' ἦν νέος.

Antiphanis fragmentum est ap. Mk. p. 29:

πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσήκοντας φίλους,
sed in generali sententia praestat πένθει. Sequitur p. 49:

τάριχος ἀντακτὸν εἴ τις βούλει' ἢ
Γαδερικὸν, Βυζαντίας δὲ Συννίδος
δοσμαῖσι χαίρει.

Est ea lectio ex apographis derivata, nam in Veneto Athenaei Codice legitur: εὐφροσύναισι χαίρει. Hinc Meinekius in Analectis ad Athenaeum commendat: εὐφραίνετ' δομαῖς. Quid lateat sub illo εὐφροσύναισι, ostendet Achilles Tatius p. 56. 31: τὸ κάλλος τὸ παιδικὸν οὐκ ἀρδεύεται μύρων δσφρακ et eodem modo apud Antiphanem legendum: δσφραῖσι χαίρει. Sic corruptelae causa apparet. Sequitur p. 47:

οὐδεὶς πώποτε
ὦ δέσποτ', ἀπέθαν' ἀποθανεῖν πρόθυμος ὦν,
τοὺς γλιχομένους δὲ ζῆν κατασπᾶ τοῦ σκέλους
ἄκοντας ὃ Χάρων εἰς τὸ πορθμεῖδν τ' ἄγει
σιτιζομένους καὶ πάντ' ἔχοντας ἀφθόνως.
ὃ δὲ λιμός ἐστιν ἀθανασίας φάρμακον.

in scena nescio quis moerore confectus et vehementer cupiens. Adstat servus, ut saepe in comoedia, qui do- peramanter consilia propinat. Nemo, inquit, sponte mo- ; Charon detrudit ad inferos eos quos vita ac luce gaudere hendit estque fames adeo *ἀθανασίας φάρμακον*. Non disputo , utrum postremus versiculus cum superioribus cohaereat . Grotius negat, contra Wytttenbachius ad Eunapium p. 35 ndit omnia illi servulo continuanda esse. Idem recte sta- *φάρμακον* esse medicamentum vel efficiendo bono vel aver- malo. Exemplorum plena sunt omnia. Quid autem illud amem tribuere mortalibus *immortalitatem*? Estne revera , sicuti interpretatur Wytttenbachius, *immortalitatis effectrix ina*? Adeone verum est, mortales non nisi invitos descen- ad inferos, ut famelici quos vitae taedeat, omnino non ntur? Illud vult Antiphanes, si quidem senarius Antipha- st, famelicos sero mori neque illubenter et sine ullo cru- . Itaque habent quod mortali maxime optandum est, non *ἀθανασίαν*, quae diis tantum concessa est, sed *τὴν εὐθαν- ν* et fames quodammodo poterit *εὐθανασίας φάρμακον* lari, nam, quum ipsa amara sit, reliqua omnia dulcia , ut scribit idem Antiphanes apud Stobaeum 95. 1: ὅ λυμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ. Famem autem poeta dixit, quo sensu Menander: εἰς τὰ καθάρεια λυμὸς εἰσοικί- , quae sententia quam vera sit noverunt qui in magnis us munditiem multorum animadverterint, quibus plus est itiae quam nummorum, sicuti vere observavit Cobetus in . IV 262. Sed quod idem scribit in Variis Lectionibus) usitatius *φάρμακον* dici id quo quid efficitur quam contra, m comprobatum inveni. Βηχὸς *φάρμακον* Phrynichus poeta , μέθης *φάρμακον* Amphis et huiusmodi exempla conquirere est.

in vacat errore, quod ex Athenaeo laudatur p. 54 Mk.:

εἴτ' οὐ δικαίως εἰμὶ φιλογύννης ἐγὼ
καὶ τὰς ἐταίρας ἡδέως πάσας ἔχω;
τουτὶ γὰρ αὐτὸ πρῶτον ὃ σὺ ποιεῖς παθεῖν,
μαλακαῖς καλαῖς τε χερσὶ τριφθῆναι πῶδας,
πῶς οὐχὶ σεμνὸν ἐστὶ;

Egit de hoc loco Herwerdenus Mnem. XV p. 316 et scribit manifesto verba esse defendentis se contra eum qui mollitiem sibi exprobasset itaque suspicatur tertio versu scribendum esse: δ σὺ ψέγεις παθεῖν. Nimis incerta mihi ea conjectura videtur et fieri sane potest, ut amator hic meretriculam alloquatur; quodsi non dissimile veri videbitur, nihil est cur ποιεῖς corruptum habeamus. De versu secundo quin vitium alat, nulla dubitatio est. Coniicit Herwerdenus:

καὶ ταῖς ἑταίραις ἡδέως πάσαις ἔχω.

Equidem malim:

πρὸς τὰς ἑταίρας ἡδέως πάσας ἔχων,

quae locutio satis nota est. Apud Antiphanem ipsum Athen. XIV p. 641 F, interrogat nescio quis: πρὸς ἀμυγδαλᾶς δὲ τίς ἔχεις; respondet alter: εἰρηνικῶς. Πρὸς τὸ πρᾶγμ' ἔχω καὶ; Menandri verba sunt apud Clementem Strom. II p. 181 et saepe omnes eo modo loquuntur. Denique quarto versu arridet: μαλακαῖς ἀπαλαῖς τε χερσὶ. Sic πληγὰς λαβεῖν ἀπαλαῖσι χερσὶν Timocli in deliciis est ap. Athen. XIII p. 570 F. Tenellae manus hic rectius commemorabuntur quam pulchrae.

Antiphanis fabula fuit Equites, cuius duo fragmenta servata sunt, quae in integra fabula exiguo intervallo distabant, p. 57 Mh:

Πῶς οὖν διαιτώμεσθα; B. τὸ μὲν ἐφίππιον
 εἰρῶμ' ἐστὶν ἡμῖν, ὃ δὲ καλὸς πῖλος καλὸς
 ψυκτήρ· τί βούλει; πάντ' Ἀμαλθείας κέρας.

Alterum autem fragmentum est:

τῶν δ' ἀκοντίων

συνδοῦντες ὁρᾷ τρία λυχνεῖα χρώμεθα.

Dobraeus acute et eleganter coniecit: ὃ δὲ καλὸς πῖλος, καλὸς, ψυκτήρ idque recipiendum duco, sed quid est illud πῶς οὖν διαιτώμεσθα? Colloquuntur duo equites, qui sese invicem cohortantur ad perpotandum; degunt in castris et domestica suppellectile destituti abutuntur armis ad comessionem; gales pro psyctere erit et ex tribus hastis colligatis facient λυχνεῖα. Est hoc facile intellectu, sed potuitne alter sic amicum interrogare: πῶς οὖν διαιτώμεσθα? Crediderim equidem convenientius scribi διαπινώμεσθα. Nota res est, de qua vide Cobetum in Mnem. VII p. 165, verba cum διὰ composita, quae certissima

et *contentionem* significant, solere ferme medii formam induere. Διατοξεύεσθαι est et διακοντιζέσθαι et sexcenta alia. Excipitur διαπίνειν, nam medium διαπίνεσθαι non legitur nisi in Hedyli epigrammate:

ἢ διαπινομένη Καλλιςιον ἀνδράσι, Θαῦμα
κού ψευδές, νῆσις τρεῖς χόας ἐξέπιεν.

Et nunc videmus Antiphanem quoque communem omnibus analogiam fuisse secutum nec solum eum sic dixisse existimo.

Vir quidam doctus et sapientiae studiosus, quem Heraclidem Ponticum fuisse aiunt, ridetur ab Antiphane p. 59 Mk. Dicitur invenisse rhetoricam artem: ὁ τὴν Θεοδέκτου μόνος ἀνευρηκὼς τίχνην. Requiro: πρῶτος ἀνευρηκὼς, cf. Bentleius in Responsione ad Boyleum p. 55 et Dindorfius ad Prolegomena de Comoedia p. 15 Edit. Par. Sic veteres et recentiores loquuntur, Graeci et Romani. Ex recentissimis Cassiodorus fuit, qui scripsit verbi causa IV. 34: *Primi* enim dicuntur aurum Aeacus, argentum Indus rex Scythiae *reperisse*. Antiphanes ipse: *ὅστις τίχνην κατέδειξε πρῶτος τῶν Θεῶν.*

Antiphanis fragmentum p. 61 Mk. sic suppleverim:

τρίποδα καὶ κάδον
παραθέμενος ψυκτῆρά τ' οἴνου (πᾶν μέγαν)
μεθύσκειται.

Deinde soloecum est, nisi fallor, p. 66 Mk:

ὅταν γὰρ ἀπορῆται τις, ἂν μὲν ἀργὸς ᾖ,
ἐλθὼν ἀπεκινδύνευσεν ἡμέραν μίαν,
ὥς' ἢ γεγονέναι λαμπρὸν ἢ τεθνηκέναι.,

quod λαμπρὸς dici oportuit. Quod fragmentum legitur p. 70, id hodie post curas Meinekii et Cobeti in Mnem. V p. 81, ita constitutum est:

ὁ μὲν (ἐν) ἀγρῷ τρεφόμενος
θαλάττιον (ὄψον) οὗτος οὐδὲν ἐσθίει,
πλὴν τῶν παρὰ γῆν, γόγγρον τιν' ἢ νάρκην τιν' ἢ
θύνης τὰ πρὸς γῆς. B. ποῖα; A. τὰ κάτωθεν λέγω.
B. τούτους φάγοις ἂν; Γ. τοὺς γὰρ ἄλλους νενόμικα
ἀνθρῶποφάγους ἰχθῦς. A. τὸ δεῖνα δ' ἐσθίεις;
τουτὶ κακόνωτα πλοῖα. Γ. Κωπῆδας λέγεις.
B. ἀγρίως γε.

Postrema huius fragmenti verba inter tres personas non recte divisa esse videntur, sed non reperio quod mihi ab ea parte satisfacit. Illud video et vident omnes, anguillas non posse *κακόνωτα πλοῖα*. Dobraeus coniecit: B. *τί τὸ κακόνωτα*; Addit Meinekios, se id non intelligere, fortasse verum sit. Equidem sensum eorum verborum magis perspicio et donec Dobraei scriptura interpretem inrit, videndum erit, numquid melius exculpere possimus. Num, quum *πλοῖα* ineptum sit, vix aliud latere potest *λεῖα*. *Λεῖος ὥσπερ ἔγγελος* proverbium est satis tritum. De *coloris* in anguillae descriptione mentionem desidero; fuit a ea *λευκόχρως* teste Eubulo Athen. VII p. 300 B. Hinc scribitur *τὰ λευκόνωτα λεῖα*. Γ. *Κωπῆδας λέγεις*.

Idem Antiphanes Athen. XIV p. 622 *τὴν σηπίαν κυφόνωτα* pellavit. Facilius etiam emendabitur: *τὰ γλαυκόνωτα*. Utra lectio verior sit, *οἱ παῖδες* τῶν Ἑλλήνων nullo neque diiudicabunt, nam etiam hodie anguillae illae in honore apud Apicios.

Leve est quo offendor p. 80 Mk.:

*καὶ τὰλλα δεινούς φασὶ τοὺς Αἰγυπτίους
εἶναι τὸ νομίσαι τ' ἰσόθεον τὴν ἔγγελον,*
malo certe: *εἶναι τε νομίσαι τε*. Paulo gravius erratur p.
*τὴν τε παῖδ' ἀλείμματα
παρὰ τῆς Θεοῦ λαβοῦσαν εἶτα τοὺς πόδας
ἐκέλευ' ἀλείφειν πρῶτον, εἶτα τὰ γόνατα.
ὡς Θᾶπτον ἢ παῖς δ' ἤψατ' αὐτοῦ τῶν ποδῶν
ἔτριψε τ' ἀνεπήδησεν.*

Primum rectius fuerit *ἀλειμμά τι* scribere quam *ἀλείμματα*: deinde nisi egregie fallor, *ἀναγνωρισμός* quidam hic describitur et legendum est: *ἔφριξεν, ἀνεπήδησεν*. Etiam prae gaudio *τομεν*, veluti Soph. Ai. 693: *ἔφριξ' ἔρωτι, περιχαρὴς δ' ἀνέμην*. Antiphanis locus p. 88 sic supplendus est:

*νομίσας δ' ἐξέβαλεν (ἐλθὼν) οἴκαδε
τὴν πεῖραν ἐν τῇ ῥινὶ τῆς ὀσμῆς λαβών,*
et Casaubonus minus bene post *ἐξέβαλεν* addidisse videtur *εὐ*.
Apud eiusdem p. 98 Mk.:

ὥς καὶ γυνόιν ἂν εὐθύς Ἀττικὸν πίνων ὕδωρ,

at secunda persona γνοίης. Laudat Atticam qui hio lo-
, non palati sui praestantiam. Sequitur p. 99 fragmen-
in quo poeta more suo ollam non simpliciter ollam dicit,
pide in re tenui utitur magnifico verborum ornatu:

Ἄλλος ἐπὶ τούτῳ μέγας

ἦξει τις ἰσοτράπεζος εὐγενής. B. τίνα

λέγεις; A. Καρύσου θρέμμα, γηγενής, ζέων.

orum verborum ratio constet, praefero neutrum genus:
ινές, ζέον. Deinde p. 106 notum fragmentum sic sup-
um arbitror:

πάντ' εὐθύς εἶρηχ', ὅτι μανεῖς ἀπέκτονεν

τὴν μητέρ', ἀγανακτῶν δ' Ἄδρατος εὐθέως

ἦξει πάλιν τ' ἄπεισιν (ὅθεν ἦλθεν πάλαι).

tiphanis aenigma servatum est p. 109. Difficiles versiculi
quos hucusque nemo expedire potuit; parvulum mendum
eximere potero e primo versu: Ἰχθύσιν ἀμφίβλησρον ἀνήρ
ῖς ἐπιβάλλων. Aviculas hoc modo captare poteris, non
et περιβάλλων verum est. In parasi descriptione p. 111:

ὅς' ἂν μόνον

τύχη τις εἰπών, ταῦτ' ἀπροσκέπτως ποιεῖν

ἅπαντα,

secundum Demosthenem p. 1232. 18 τῶν ἰδιωτῶν τοὺς
τὸ παθεῖν μανθάνοντας ἀπροσκέπτους ὀνομάζομεν, quod
inc locum non cadit, rectius erit ἀπερισκέπτως. Apud
m p. 118:

ἐκ τῶν μαγειρείων βαδίζων ἐμβαλὼν

εἰς τοῦψον,

nam ἐμβαλῶ, sicuti statim in sequenti fragmento pro
ων Cobetus correxit ἀπονεμῶ. Ceterum cum hoc frag-
) compone versiculos incerti poetae apud Meinekium Vol.
. 679.

gram minuta quaedam raptim indicare. Quod legitur p. 123
prorsus intelligo et unum tamen mendum eluere fortasse
o, nam quod editur:

ἐν γὰρ τοῦτό μοι

τὸ λοιπὸν ἐστὶ καὶ κακῶς ἀκούσομαι,

planissime requiro: τὸ λοιπὸν ἐστίν, εἰ κακῶς ἀκούσομαι. A sententia loci Meinekins mihi videtur longissime aberrare, sed frustra sumus in lacero fragmento interpretando. P. 124 ubi meretricula depingitur ἡθὺς τι χρυσοῦν πρὸς ἀρετὴν κεκτημένη, etiamsi noverim Horatium *auteros* mores dixisse, malim tamen *χρησδόν*, sicuti legitur ap. Athen. XV p. 686 B:

σεφάνους ἐνεγκεῖν δεῦρο τῶν χρησῶν δύο
καὶ δῆδα χρηστὴν ἡμμένην χρησῶ πυρί.

Sophocles dixit in Antigone vs. 712:

ὄρῃς παρὰ βέλθοισι χειμάρροις ὅσα
δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὥς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

Antiphanes p. 138 pulchris versibus abusus est, ut demonstraret ὅτι τὸ ζῆν ἐστὶ τὸ πίνειν, quae temulenta philosophia comoediam non dedecet:

ὄρῃς παρὰ βέλθοισι χειμάρροις ὅσα
δένδρων ἀεὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν
βρέχεται μέγεθος καὶ κάλλος οἷα γιγνεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' οἶονεὶ δίψαν τινὰ
ἢ ξηρασίαν σχόντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

Spuria verba esse existimo quae diductis literis notavi: οἶονεὶ δίψαν τινὰ ἢ ξηρασίαν σχόντα. Ostendit hoc tum Sophocles ipse, tum aoristus *σχόντα*, pro quo nemo non praesens tempus reponeret, si per metrum liceret.

Sequuntur tres loci, qui satis probabiliter suppleri possunt. Legitur p. 138:

ἐξ Ἥλιδος μάγειρος, ἐξ Ἀργούς λέβης,
Φλιάσιος οἶνος, ἐκ Κορίνθου τρώματα,
ἰχθὺς Σικυῶνος, Αἰγίου δ' αὐλητρίδες,
τυρὸς Σικελικός,
μύρον ἐξ Ἀθηνῶν, ἐγχέλεις Βοιωτῖαι.

Quomodo quartum versum supplebimus? Comparabo Eubuli locum, quem Pollux habet VI. 67:

καὶ νᾶπυ Κύπριον καὶ σκαμωνίας ὀπὸν,
καὶ κάρδαμον Μιλήσιον, καὶ κρόμμυον
Σαμοθράκιον, καὶ καυλὸν ἐκ Καρχηδόνος

καὶ σίλφιον θύμον τε τῶν Ὑμηττίων
 ὄργανον τε Τενέδιον,
 raro laserpitii in comoedia fit mentio. Itaque supple:
 τυρὸς Σικελικός, (σίλφιον ἐκ Καρχηδόνος).
 fragmentum sequitur p. 139:

κρύψαι, Φειδία,
 ἅπαντα τᾶλλα τις δύναιτ' ἂν πλὴν δυοῖν,
 οἶνον τε πίνων εἰς ἔρωτά τ' ἐμπεσῶν.
 ἀμφοτέρα μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων
 καὶ τῶν λόγων ταῦθ', ὥς τε τοὺς ἀρνούμενους
 μάλιστα τούτους καταφανεῖς ποιεῖ.
 anter Cobetus Mnem. IV 132 in ultimo versu bis scribit
 ρβium μάλισα, malim tamen:

ὥς τε τοὺς ἀρνούμενους
 (τὸ πρᾶγμα) μάλισα τούτους καταφανεῖς ποιεῖ.
 m pagina tertius locus ita editur:

οἶνῳ τὸν οἶνον ἐξελαύνειν
 σάλπιγγι τὴν σάλπιγγα, τῷ κήρυκι τὸν βοῶντα,
 κόπῃ κόπον, ψόφῳ ψόφον, τριωβόλῳ δὲ πόρνην,
 αὐθαδίαν αὐθαδίᾳ, Καλλίστρατον μαγεῖρῳ,
 εἴσιν εἴσσει, μάχῃ μάχην, ὑπωπίοις δὲ πύκτην,
 πόνῳ πόνον, δίκην δίκην, γυναικὶ τὴν γυναῖκα.
 1 primo Elmsleius supplet: οἶνῳ (δὲ δεῖ) τὸν οἶνον ἐξελαύν-
 sed versum integrum nisi fallor restituere poterimus.
 2 proverbium ἦλῳ τὸν ἥλον, quod vide cum apud alios tum
 Diogenianum 416. Scripsit Antiphanes:

(ἦλῳ δὲ δεῖ τὸν ἥλον), οἶνῳ δ' οἶνον ἐξελαύνειν.
 n Romani clavo clavum eiiciendum putant, Cic. Tusc. Qu.
 35, 75.

cuti τὸ λεγόμενον interponitur, eodem modo etiam τὸ θρυ-
 ενον et τὸ πολλάκις θρυλούμενον usurpatur, quod non agno-
 nt qui apud Athen. II p. 45 A ediderunt:

μεταλλάξαι διάφορα βρώματα
 ἔσθ' ἡδὺ καὶ τῶν πολλάκις θρυλουμένων
 διάμεσον ὄντα τὸ παραγεύσασθαι τινος
 καινοῦ, παρέσχε διπλάσιαν τὴν ἡδονήν.
 multo difficiliora intellectu sunt, quae habes p. 146 Mk.;

τί φής; * * * ἐνθάδ' οἷσιν τι καταφαγεῖν
ἐπὶ τὴν θύραν, εἶθ' ὥσπερ οἱ πτωχοὶ χαμαὶ
ἐνθάδ' ἔδομαι * * * καὶ τις ὄψεται.

Suspisor coenam convivis appositam fuisse ante fores; mensa autem deerat et ἐπὶ τὴν θύραν accipiendum est eo sensu, quo dici solet ἐπὶ τὴν τράπεζαν, veluti ap. Eubulum Athen. II p. 59 C: μὴ παρατίθει μοι θριδακίνας, ὦ γύναι, ἐπὶ τὴν τράπεζαν vel apud Ephippum Athen. VIII p. 359 A: εἰς ἀρκέσει ἡ δὲ ἐπὶ τὴν τράπεζαν. Reliqua sic suppleo:

τί φής; (σὺ γὰρ ἡμῖν) ἐνθάδ' οἷσιν καταφαγεῖν
ἐπὶ τὴν θύραν, εἶθ' ὥσπερ οἱ πτωχοὶ χαμαὶ
ἐνθάδ' ἔδομεσθα; B. καὶ τις (ἡμᾶς) ὄψεται;

Ultimus locus Antiphanis quem notabimus, legitur p. 154:

οἶμοι τάλας, ὥς ἄδικον ὅταν ἡ μὲν φύσις
λίπη τινὸς τὴν τάξιν, ὁ δὲ τρόπος μένη.

Intelligo: ὅταν ἡ μὲν τύχη λίπη τινὸς τὴν τάξιν. Φύσις et τύχη haud semel confusa sunt et aliud exemplum infra exhibebo.

De Anaxandridis fragmentis pauca addam. Pagina 162:

μεγάλ' ἴσως ποτήρια
προκινόμενα καὶ μέτ' ἀκράτου κυμβία
ἐκάρωσεν ὑμᾶς.

Interpolatum est vocabulum ποτήρια· fidem faciet Macrobius Saturn. 5. 21, qui itidem locum laudavit sed non habet illud ποτήρια. Pg. 170 trochaicum versiculum sic supplebo:

ἀναλαβὼν μόναυλον ἡύλουν τὸν ὑμέναιον (αὐτὰ λιν).

Nereus Anaxandridis fabula fuit, e cuius prologo particula servata fuit p. 174:

ὁ πρῶτος εὐρὼν πολυτελὲς τμητὸν μέγα
γλαύκου πρόσωπόν τοῦ τ' ἀμύμονος δέμας
θύννου τὰ τ' ἄλλα βρώματ' ἐξ ὑγρᾶς ἀλός,
Νηρεὺς κατοικεῖ τόνδε πάντα τὸν τόπον.

Quia credibile est celebrem coquum Nereum ipsum haec verba pronunciare, rescribendum erit κατοικῶ. Pag. 192:

ἀλλ' οἶα νύμφη βασιλῆς ὠνομασμένη
μύροις Μεγαλλείοισι σῶμ' ἀλείφεται.,

non plane intelligo quid hic sit ὠνομασμένη· affirmat Meinekius

Addendis ὠνομασμένην *desponsatam* dici; mihi vitium subesse
itur et cogitavi de ἐς ο λ ι σ μ ἔ ν η. Denique p. 198:

ὦ πονηρὰ καρδίᾳ

ἐπιχαιρέκακον ὡς εἴ μόνον τοῦ σώματος·

ὀρχεῖ γὰρ εὐθύς ἂν ἴδης δεδοικότα.

iliciter in hoc fragmento tractando Valckenaerius versatus
, quum coniiceret: ἐπιχαιρέκακον ὡς ἔμμονον τοῦ σώματος.
endandi ratio prorsus certa est; lege:

ἐπιχαιρέκακον ὡς εἴ μόνον τοῦ σώματος.

(continua bitur).

Amstelodami

l. 19 m. Sept. 1879.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XII. 41. 3. ἐπαγγελλόμενοι τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν τῶν Θη-
ῶν Τάξειν συντέλειαν. Una literula minus scribe Ἀξειν.

Lib. XIII. 14. 2. καὶ πέρας ἐν ἡμέραις τρισὶ τοῖς ἔργοις ἐπέ-
αν [συντέλειαν]. Expunge manifestum emblemata olim in mar-
ge adscriptum ad πέρας.

Lib. V. 59. 4. ὁ Ἀλθαιμένης τὰς ἀπαντήσεις καὶ ὀμιλίας τῶν
ἱρώπων ΠΑΡέκαμπτεν. scribendum esse ΠΕΡΙέκαμπτεν id est
εὐγε σίταβαί et haec saepius inter se confundi docuit Dindorf.
St. Th.

Lib. V. 79. 4.

Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα τάφον· αὐτὰρ ἐγὼ τοι
πλησίον ἱδρυμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

gendum: Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα IC τάφον.

C. G. C.

FRAGMENTA INEDITA POETARUM GRAECORUM.

Vir egregie doctus HENRICUS WEIL nuperrime Parisiis :
cem edidit ex libro papyraceo secundi ante Christum :
fragmenta quaedam poetarum Graecorum et in his ex
quamdam βῆσιν Euripideam, quam cum parte reliquorum
niam Weillii librum in paucorum manibus esse arbitror
Mnemosynes lectoribus communicare iuvat.

Inscribitur liber: *Un papyrus inédit de la bibliothèque
Ambroise Firmin-Didot. — Nouveaux Fragments d'Euri-
d'autres poètes grecs publiés par M. HENRI WEIL. — Paris*
Reliqua fragmenta et minoris pretii sunt et flagitiose et
et mutilata, contra Euripidis βῆσις bis in papyraceo
descripta integerrima est et emendatissima. Est autem l

ΕΤΡΙΠΙΔΟΥ.

- ᾽Ω πάτερ, ἐχρῆν μὲν οὐς ἐγὼ λόγους λέγω,
τούτους λέγειν σέ· καὶ γὰρ ἀρμόζει Φρονεῖν
σέ μᾶλλον ἢ ᾽μέ καὶ λέγειν ὅπου τι δεῖ.
ἐπεὶ δ' ἀφῆκας λοιπόν ἐς ἴσως ἐμέ
5. ἐκ τῆς ἀνάγκης τὰ γε δίκαι' αὐτὴν λέγειν.

- Ἐκείνος εἰ μὲν μεῖζον ἠδίκηκέ τι
οὐκ ἐμέ προσήκει λαμβάνειν τούτων δίκην.
εἰ δ' εἰς ἐμ' ἡμάρτηκεν αἰσθέσθαι με δεῖ.
ἀλλ' ἀγνοῶ δὴ τυχὸν ἴσως ἄφρων ἐγώ.
10. ταῦτ' οὐκ ἂν ἀντίποιμι· καίτοι γ', ὦ πάτερ,
εἰ τᾶλλα κρίνειν ἐστὶν ἀνόητον γυνή
περὶ τῶν γ' ἐαυτῆς πραγμάτων ἴσως Φρονεῖ.

ἔσω δ' ὃ βούλει· τοῦτο τί μ' ἀδικεῖ, λέγε.
ἔς' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ κείμενος νόμος

τῷ μὲν διὰ τέλους ἦν ἔχει τέργειν αἰεῖ,
 τῇ δ' ὅσ' ἂν ἀρέσκει τάνδρ' αὐτ' αὐτὴν ποιεῖν.
 γέγονεν ἐκεῖνος εἰς ἔμ' οἷον ἡξίου,ν,
 ἐμοὶ δ' ἀρέσκει πάνθ' ἃ κἀκείνῳ, πάτερ.

Ἄλλ' ἔς' ἐμοὶ μὲν χρηστὸς, ἠπόρηκε δέ.
 σὺ δ' ἀνδρὶ μ', ὡς Φῆς, ἐκδίδως νῦν πλουσίῳ,
 ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπουμένη.
 καὶ τοῦ τοσαῦτα χρήματ' ἐσίν, ὧ πάτερ,
 ἃ μᾶλλον ἀνδρὸς εὐφρανεῖ παρόντα με;
 ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον
 τῶν μὲν ἀγαθῶν με τὸ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,
 τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

Φέρ' ἦν δ' ὁ νῦν με λαμβάνειν μέλλων ἀνὴρ
 (ὃ μὴ γένοιτο, Ζεῦ Φίλ', οὐδ' ἔσαι ποτὲ
 οὐκ οὖν θελούσης οὐδὲ δυναμένης ἐμοῦ),
 ἦν οὗτος αὐθις ἀποβάλλῃ τὴν οὐσίαν,
 ἐτέρῳ με δώσεις ἀνδρὶ; κἄτ' ἂν πάλιν
 ἐκεῖνος ἐτέρῳ; μέχρι πόσου τὴν τῆς τύχης,
 πάτερ, (σὺ) λήψει πείραν ἐν τῷμῳ βίῳ;
 ὅτ' ἦν ἐγὼ παῖς, τότε σ' ἐχρῆν ζητεῖν ἐμοὶ
 ἀνδρ' ὃ με δώσεις· σὴ γὰρ ἦν τότε αἵρεσις·
 ἐπεὶ δ' ἅπαξ δέδωκας, ἤδη ἔστιν, πάτερ,
 ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ'. εἰκότως, μὴ γὰρ καλῶς
 κρίνας' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάψω βίον.

Ταῦτ' ἐσίν· ὥςτε μὴ με, πρὸς τῆς Ἑστιάς,
 ἀποστερήσης ἀνδρὸς ὃ συνήκισας.
 χάριν δικαίαν καὶ Φιλάνθρωπον, πάτερ,
 αἰτῶ σε ταύτην. εἰ δὲ μὴ, σὺ μὲν βίῳ
 πράξεις ἃ βούλει, τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
 πειράσομ' ὡς δεῖ, μὴ μετ' αἰσχύνης, φέρειν.

Στίχοι ΜΔ

ΕΤΡΙΠΙΔΗCCMOAPEΓΑΤΗC.

ravi in his scripturam a viro doctissimo Weil constitutam,
 quod vs. 10 ἀντείποιμι substitui pro ἀντελπαιμι, quia
 ienses veteres in secunda persona tantum α ponebant

εἶπον — εἶπας et ἤνεγκον — ἤνεγκας et semper εἰπεῖν, εἴποιμι, εἰπῶν dicebant. Aristophanes *Thesmoph.* vs. 742.

ἤνεγκον. B. ἤνεγκας σύ; A. νῆ τὴν Ἄρτεμιν.

Reposui vs. 27.

Φέρ' ἦν δ' ὁ νῦν με λαμβάνειν μέλλων ἀνὴρ.

pro:

Φέρ', ἦν δὲ νῦν (δ) λαμβάνειν μέλλων μ' ἀνὴρ.

In vs. 33. πάτερ, (σύ) λήψει in papyro scriptum est ΠΑΤΕΡΤΕ ΛΗΜΨΕΙ et ΠΑΤΕΡΔΕΛΗΜΨΕΙ, unde nihil melius quam Weilius exsculpere potui. Praeterea manifesto mendosa est lectio vs. 37.

ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ' ΕΙΚΟΤΩΣΜΗΓΑΡΚΑΚΩΣ

κρίνασ' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάβῳ βίον.

in quo multum se torquet Weilius, sed una literula emendata clara lux affulgebit. Poeta enim dixerat:

ἐπεὶ δ' ἄπαξ δέδωκας, ἤδη 'σιν, πάτερ,

ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ'. εἰκότως· μὴ γὰρ καλῶς

κρίνασ' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάβῳ βίον.

Notum est quam facile καλῶς et κακῶς inter se confundantur. Notum est quam ament dicere Tragici μὴ καλῶς pro κακῶς. Nota est denique dicendi forma εἰκότως sequente γάρ. Menandri *Δεισιδαίμων* apud Meinek. *Fragm. Com. Tom. IV* p. 101.

ὑποδοῦμενος τὸν ἰμάντα γὰρ τῆς δεξιᾶς

ἐμβάδος ἀπέρρηξ'. B. εἰκότως, ὦ φλήναφε.

σαπρὸς γὰρ ἦν.

Thucydides II. 8. ὀλίγον ἐπενδούν οὐδὲν — οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες δεξιότερον ἀντιλαμβάνονται. Plato in *Gorgia* pag. 463. d. ἐγὼ οὐδὲ αὐτὸς συνίημι ὅ, τι λέγεις. ΣΩΚΡ. Εἰκότως γε, ὦ Γοργία· οὐδὲν γὰρ πῶ σαφὲς λέγω, et sic passim. Addam unum exemplum ut mendo liberem. Anaxippus apud Athen. pag. 417. a.

ὃν καλοῦσιν οἱ φίλοι

νυνὶ δι' ἀνδρείαν κεραυνόν. B. εἰκότως.

ἀβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἶομαι

αὐτὸν κατασκήπτοντά γ' αὐταῖς τῇ γνάθῳ.

ridiculum γ' omittit archetypus Marcianus. Legendum:

αὐτὸν κατασκήπτοντ' ἔC αὐτὰς τῇ γνάθῳ.

dicebant enim omnes κατασκήπτειν ἔς τι vel ἔς τινα.

Ad subscriptionem:

ΕΤΡΙΠΙΑΗCCΜΟΔΡΕΓΑΤΗC.

notavit Weilius: „*Le M pourrait aussi être un Π, ou bien ΓC. P, avant l' Ε, couvre un Ε. Le Γ pourrait, à la rigueur, un T.*” et prorsus mea facio illius verba quum dicit: „*Quoi l'en soit, je ne comprends pas.*” Ultima pars obscurorum verborum potest esse — ΕΡΓΑΤΗC.

Adidit Weilius interpretationem Gallicam tam elegantem quam fidelem pag. 10. in qua unum tantum est, in quo dissonantiam. Vs. 2. καὶ γὰρ ἀρμόζει φρονεῖν σὲ μᾶλλον ἢ ἐμὲ καὶ εἰν ὅπου τι δεῖ. Vertit: *car, comme il t'appartient de parler, tu as aussi, bien plus que moi, le droit de dire tout ce doit être dit.* Sed μᾶλλον φρονεῖν significat *plus sapere, entiore esse*, ut μεῖζον φρονεῖν est *maiores spiritus gerere*. cf. ip. apud Stobaeum Floril. 62. 14.

δούλου φρονούντος μᾶλλον ἢ φρονεῖν χρεών
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον.

Sensus est: *namque te convenit prudentiorem esse quam ego sum licere si quid est opus dici.*

Præterea vs. 13,

ἔγω δ' ὃ βούλει τοῦτο, τί μ' ἀδικεῖ λέγε.

Vertit: *mais, j'accorde ce que tu veux; dis seulement quel est tort envers moi.* Sed sublata distinctione post τοῦτο sensus est: *quid ad me hæc iniuria pertinet? vel quæ est hæc in me iniuria? dis seulement quel est (en ceci) son tort envers moi.*

Vs. 17.

γέγονεν ἐκεῖνος εἰς ἐμ' οἷον ἡξιουν.

X. Thucyd. III. 14. γίνεσθε δὲ ἄνδρες οἷους περ ὑμᾶς οἱ Ἑλλῆς ἀξιοῦσιν.

Vs. 24 sqq.

ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον
τῶν μὲν ἀγαθῶν μετὰ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,
τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

comparanda sunt verba Menandri apud Stobaeum Floril. 68. 4.

τῶν μὲν ἀνιερῶν ἔχων
τὸ μέρος πάντων, τῶν δ' ἀγαθῶν οὐδὲν μέρος.

Vs. 39.

ταῦτ' ἐστίν. ὥς με μή με, πρὸς τῆς Ἑτίας,
ἀποσερήσης ἀνδρὸς ᾧ συνώκισας.

Multa sunt in hac ῥήσει *sermoni propiora* (ut Horatius dicit) et praeter numeros nil fere a Comicorum dictione abhorrentis, quale est quod continuo sequitur:

χάριν δικαίαν καὶ φιλάνθρωπον, πάτερ,
αἰτῶ σε ταύτην· εἰ δὲ μὴ, σὺ μὲν βίᾳ
πράξεις ἂ βούλει, τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
πειράσομ' ὥς δεῖ μὴ μετ' αἰσχύνῃς φέρειν.

Idem iisdem verbis Menander dicere potuisset, nam nihil supra soccum haec assurgit oratio. Eiusdemmodi est πρὸς τῇ Ἑτίας, quod populo et plebi in ore est, non heroibus et tragicis personis. Anaxandrides Athen. p. 166. d.

ἄρνις κεκλήσει. B. διὰ τί, πρὸς τῆς Ἑτίας;

Straton ibid. pag. 382. d.

ἐξῆν ὃ βούλοισι, ᾧ μάγειρ', αὐτῷ λέγειν,
ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο, πρὸς τῆς Ἑτίας;

Cur haec popularia poeta Tragicus usurpaverit infra dicam. Caeterum non recte meo iudicio Weilius accipit verba:

τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
πειράσομ' ὥς δεῖ μὴ μετ' αἰσχύνῃς φέρειν.

„la fidèle épouse annonce peut-être, à mots couverts, le dessein de s'ôter la vie plutôt que de céder à la violence qu'on veut lui faire.”

Non his moribus tum in Graecia vivebatur et πειράσομαι φέρειν significat piam filiam patri dicto audientem fore, ut apud Plautum in re simillima in *Sticho* vs. 52.

neque est quor studeam has nuptias mutarier.
verum postremo in patris potestate est situm:
faciundum est nobis quod parentes imperant.

Nondum venerant illa tempora, de quibus Livius queritur XXVI. 22. *Centuriam iuniorum seniores consulere voluisse — vis ut veri simile sit parentum quoque hoc saeculo vilis letisque apud liberos auctoritas fecit.*

Minus feliciter acutissimus editor versatus est in ea parte ubi quaerit: *de quelle tragédie d'Euripide ce morceau peut-il être*

Plane enim conveniunt in totam hanc Euripidis ῥῆσιν
verba de Comoedia:

*acer spiritus ac vis
nec verbis nec rebus inest nisi quod pede certo
differt sermoni sermo metrus.*

e sunt sermones „*repentes per humum.*”

ὦ πάτερ, ἐχρῆν μὲν οὖς ἐγὼ λόγους λέγω
τούτους λέγειν σέ.

6.

ἐκεῖνος εἰ μὲν μεῖζον ἡδίκηκέ τι
οὐκ ἐμὲ προσήκει λαμβάνειν τούτων δίκην.

19.

ἀλλ' ἕς' ἐμοὶ μὲν χρηστός, ἡπόρηκε δέ.
σὺ δ' ἀνδρὶ μ', ὡς Φῆς, ἐκδίδως νῦν πλουσίῳ,
ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπούμενῃ.

nunc modum reliqua deinceps; quid esse potest his omnibus
on? Ut Weillio sic et mihi haec primum legenti continuo in
a venit Plautinae fabulae *Stichi*, in qua simillima res agitur in
Itaque Weillius suspicatur fore qui haec non Tragici poetae
mici esse opinentur. Sed, ut idem *ἀναντιλέκτως* demonstra-
agici poetae haec esse numeri declarant. Quicumque habet
et vel mediocre in re metrica usum ne punctum qui-
mporis dubitabit, quin sint hi suavissimi senarii Euripi-
uius nomen in fronte gerunt. Ex qua igitur Euripidis
sumti esse possunt? Suspicio Weillio subnata est ἐκ τῶν
δῶν haec esse, ubi ἡ Ἐρμηνῶ cum patre Temeno egerit
cogat invitam dilectum maritum sed pauperem Deiphon-
linquere ut ditiori nubat. Sed (ne dicam plane contraria
is Ἐρμηνῶς memoriae esse prodita apud Pausaniam II. 19
quis tandem serio inducere in animum poterit cadere
n heroicam aetatem et heroum personas, *maritum in re
i domi et uxorem rei familiaris penuria in moerore vitam
entem.*

ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπούμενῃ.

ie, quaeso, ἡρώινῃ aut cogitare aut dicere umquam potuit:

καὶ τοῦ τοσαῦτα χρέματ' ἐστίν, ὦ πάτερ,

ἀ μᾶλλον ἀνδρὸς εὐφρανεῖ παρόντα με;

videm haec in aliquo dramate Satyrico Euripidis olim

scripta fuisse existimo, cuius ne nomen quidem ad nostram notitiam pervenerit, in quo poeta Φίλανδρον τινα μετὰ σεμνότητος γυναῖκα ὑπέγραφεν non regio genere natam, sed δημίτην, cui esset maritus placens pauperculus et pater ad rem paallo attentior, qui (ut apud Plautum) filiam suam mendico nuptam indignabatur.

Dicam unde mihi haec suspicio nata sit et quo indicio confirmata. Apud Clementem Alexandrinum Stromat. IV. pag. 620 legitur: Φίλανδρον μετὰ σεμνότητος ὑπογράφει γυναῖκα Εὐριπίδης παραινῶν·

εὖ λέγειν ὅταν τι λέξῃ χρεὶ δοκεῖν κἂν μὴ λέγῃ,
κακπονεῖν ἂν τῷ ξυνόντι πρὸς χάριν μέλλῃ λέγειν.
καὶ αὐθίς που τούτοις τὰ ὅμοια·

ἡδὺ δ' ἦν κακόν τι πράξῃ συσχυθρωπάξῃ πόσει
ἄλοχον ἐν κοινῷ τε λύπης ἡδονῆς τ' ἔχειν μέρος.
τό τε πρῶτον καὶ Φιλόσοργον ὧδέ πως ὑποδεικνύων κἂν ταῖς συμφοραῖς ἐπιφέρει·

σοὶ δ' ἔγωγε καὶ νοσοῦντι συννοσοῦσ' ἀνέξομαι
καὶ κακῶν τῶν σῶν ξυνοίσω κοῦδὲν ἔσται μοι πιπρόν.

O poema tenerum et moratum et molle! Agnosco in his eandem uxorem fidelem et amantem, quam piam et modestam ¹⁾ filiam in Aegyptiaco Codice papyraceo cognovimus. Simul hinc colligimus τὰς τῶν Σατυρικῶν δραμάτων ὑπόψεις fuisse aliquanto liberiores neque tam arctis finibus circumscriptas quam vulgo existimari solet neque necessario Satyros temulentos et ἐσυκώτας adesse oportuisse. Satis erat argumento graviore et morum notationi admiscere iocosa quaedam et ridicula, et scurrilia etiam, quibus animi spectatorum Tragoediarum pompā fessi festiva oblectatione relaxarentur, ut in Euripidis *Alcestide*, quae et κομικωτέραν ἔχει τὴν καταστροφήν, ut veteres Critici annotarunt et: τὸ δὲ δράμα ἐστὶ σατυρικώτερον ὅτι εἰς χαρὰν καὶ ἡδονὴν καταστέφει, et in qua Herculem bene

1) Non est modesta, sed indignata et irata filia apud poetam Romanum laedatam a Weillio pag. 14.

*iniuria abs te afflictor indigna, pater,
nam si improbum esse Cerephontem olim existimas
cur me huic locabas nuptiis? sin est probus
cur talem invitam invitum cogis coniungere?*

potum et ἄμους ὑλακτοῦντα et sic philosophantem ut omnibus rebus anteponat

τὸ πιδῖν, τὸ φαγεῖν, τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγχάνειν, quantos putemus caveae excitasse cachinnos?

Euripides igitur in utraque fabula descripsit γυναῖκα φίλανδρον κατὰ σεμνότητος. Apud Plautum κωμικῶς filia patri, qui dixerat:

Vosne ego patiar cum mendicis purtas me vino viris?

respondet:

placet ille meus mihi mendicus,

apud Euripidem filia κατὰ σεμνότητος:

γένονεν ἐκεῖνος εἰς ἐμ' ὅλον ἤξιουν,

ἐμοὶ δ' ἀρέσκει πάνθ' ἃ κἀκείνῳ, πάτερ.

apud Euripidem τραγικώτερον

ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον

τῶν μὲν ἀγαθῶν με τὸ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,

τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

cosius apud Plautum:

placet ille meus mihi mendicus: suus rex reginae placet.

idem animus est in paupertate qui olim in divitiis fuit.

sunt alia similia plura, apud Menandrum κωμικώτερα, σεμνότερα apud Euripidem, quae in Tragoedia poni non potuerunt sed in dramate Satyrico facile inveniebant locum.

Notandum est denique apud Euripidem non uno tenore haec continuata fuisse sed omissis iis quae pater respondebat aut eliminabatur ea sola excerpta sunt quae filia dixit, ut vs. 13. pater socer genero facinus nescio quod obiecisset respondet filia:

ἔγω δ' ὃ βούλει· τοῦτο τί μ' ἀδικεῖ λέγε.

Quod dixi reliqua fragmenta esse flagitiose corrupta non minus ostendi potest quam in eo loco, qui descriptus est pag. 16 et Euripidis *Medea* vs. 5—12.

*ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρος
Περίαν μετῆλθον· οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμῇ
Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίης
οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Περιάδας κόρας
πατέρα κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν
ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν, ἀνδάνουσα μὲν
φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα.*

Sic haec afferuntur sine capite aut calce, sed vide mihi quam foedis mendis haec in libro antiquissimo maculata sint. vs. 2 papyrus ΠΕΛΕΙΑΙ — ΟΤΓΑΡΤΟΝΔΕΣΠΟΝΕΜΗΝ. vs. 3. ΜΗΔΙΑ — ΕΠΑΕΤΣΕΕΙΟΛΚΙΑC. vs. 4. ΘΤΜΩΔΕΓΠΑΛΓΙC-ΑΝΟCΟΝΟC. vs. 5. ΟΤΑΝΚΤΑΝΕΙΠΙCΑCΠΕΛΕΙΑΔΑCΚΟΤ-ΡΑC. vs. 6. ΚΑΤΟΙΚΗ. vs. 7. ΑΝΔΑΝΟΙCΑ. vs. 8. ΑΦΗΚΕ-ΤΟΧΘΟΝΟC. Weilius: *le plus mauvais de nos manuscrite d'Euripide vaut infiniment mieux que cette copie, faite, il y a deux mille ans, dans le pays où florissaient l'érudition hellénique et la critique des textes.* Quum haec in Aegypto scriberentur Aristarchus adhuc vivebat.

Ex reliquis fragmentis, quae sunt multo minoris pretii, et tantum delibabo, quae aut intelligi possunt aut sanari.

Adscribam partem loci pag. 18, ubi ἡ Εὐρώπη προλογίζει, sic ut mihi constituenda esse videtur:

ἴν' οὖν τὰ πολλὰ κείνα διὰ παύρων λέγω,
 γυνὴ θεῶ μιχθεῖσα παρθένου σέβας
 ἤμειψα παίδων δ' ἐξύγην ξυνωνίᾳ.
 καὶ τρισὶν ἀγῶσι τοὺς γυναικίους πόνους
 ἐκκρτέρησ' ἄρουρα κοῦκ ἐμέμψατο
 τοῦ μὴ ἔνεγκεῖν σπέρμα γενναίου πατρός.
 ἐκ τῶν μεγάλων δ' ἠρξάμην φυτευμάτων
 Μίνω τεκοῦσα (κἄτα μετὰ Σαρπηδόνα)
 Ῥαδάμανθυν, ὅσπερ ἄφθιτος παίδων ἐμῶν.

in his Weillio debetur ἴν' οὖν, ἤμειψα, ἐξύγην ξυνωνίᾳ καὶ τρισὶν ἀγῶσι, τοῦ μὴ ἔνεγκεῖν σπέρμα γενναίου πατρός.

Insanabile autem est quod sequitur:

ΑΛΛΑΚΕΜΑΓΑΙCΤΑΙCΕΜΑΙCΖΟΑCΕΧΕΙΝ.

ὅσπερ ἄφθιτος παίδων ἐμῶν significat qui solus e meis filiis et superstes. Ferebatur olim Euripidis nomine fabula Ῥαδάμανθι, ex cuius prologo illi versus deprompti esse videntur.

Adiiciam fragmentum incerti Comici pag. 22, quod ita corrigendum esse arbitror:

Ἐρημία μὲν ἐς κοῦκ ἀκούσεται
 οὐδεὶς παρῶν μου τῶν λόγων ὧν ἂν λέγω.

ἐγὼ τὸν ἄλλον, ἄνδρες, ἐτεθνήκειν χρόνον
 ἄπανθ' ὃν ἔζων· τοῦτο μοι πιστεύσατε.
 παρῆν τό τε καλὸν, τ' ἀγαθὸν, τὸ σεμνὸν αὖ,
 τὸ κακόν· τοσοῦτο δ' ἦν τί μοι πάλαι σκότος
 περὶ τὴν διάνοιαν, ὡς ἔοικε, κείμενον,
 ὃ πάντ' ἐκρυπτε ταῦτα κἀφάνιζέ μοι.
 νῦν δ' ἐνθάδ' ἐλθὼν ὥσπερ εἰς Ἀσκληπιοῦ
 ἐγκατακλινεῖς * * * *
 ἀναβεβίωκα * * *.

aliqua omnia sunt ἀδιανόητα καὶ ἀνήκεστα. Weilius debentur
 is ὃν ἔζων et ἐκρυπτε ταῦτα κἀφάνιζέ μοι et ἐγκατακΛΙΘΕΙC
 γrus ΕΝΚΑΤΑΚΙΘΙC) sed Attica forma est κατακλινῆναι et
 τακλινῆναι, ut ostendi ad Hyperidem pag. 86 et 110.

persunt denique duo eximia epigrammata POSIDIPPI, nam-
 hunc latere acute vidit Weilius in

* * ΕΙΔΕΙΔΟΠΠΟΤΕΠΕΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

I.

Ἑλλήνων σωτῆρα Φάρου σκοπὸν, ὃ ἄνα Πρωτεῦ,
 Σώστρατος ἔζησεν Δεξιφάνους Κνιδίος.
 οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἷ' ἐπὶ νήσων
 ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος ἐκτέταται.
 τοῦ χάριν εὐθεῖάν τε καὶ ὄρθιον αἰθέρα τέμνων
 πύργος ὅδ' ἀπλάτων φαίνεται ἀπὸ σπιλάδων
 ἡματι, παννύχιος δὲ θέων ἐν κύματι ναύτης
 ὄψεται ἐκ κορυφῆς πῦρ ἀνακαϊόμενον,
 καὶ κεν ἐπ' αὐτὸ δράμοι Ταύρου κέρας οὐδ' ἂν ἀμάρτοι
 σωτῆρος, Πρωτεῦ ξείνιε, τῇδε πλέων.

vs. 3 papyrus exhibet

ΣΚΟΠΑΙΟΤΡΗΣΟΙΕΠΕΙΝΗΣΩΝ

Weilius exsculpsit:

οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπιωρεῖσθ' (ἔς') ἀπὸ νήσων.
 ion credo haec ipsi ingenioso viro diu placitura. Restitui:
 Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἷ' ἐπὶ νήσων, id est ὥσπερ ἐπὶ τῶν
 , quae omnes in Aegaeo mari scopulosae sunt et propter
 praerupta aditus difficiles habent. Confirmabitur haec cor-

rectio emendato versu sequenti ubi nunc sine sensu legitur

ἀλλὰ χαμαὶ χηλὴ ναύλοχος ἐκτέταται.

Diserte legitur in papyro

ΑΛΛΑΧΑΜΑΙΧΗΛΗΝΝΑΤΛΟΚΟC

sed una literula mutata scribendum: ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος
id est *depressa et humilis*. Nunc omnia clara luce splendent.

οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἶ' ἐπὶ νήσων,
ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος ἐκτέταται.

vs. 5. papyrus ΤΕΜΝΕΙΝ, Weilius τέμνων et vs. 6. ὅδ' pro
ΟΤ et φαίνειτ' ἀπὸ σπιλάδων pro ΦΑΙΝΕΤΑΙΑΠΟCΤΑΔΕΙΩΝ
et vs. 7. θέων σὺν κύματι pro ΘΟΩCΕΝΚΤΜΑΤΙ, ubi retine-
rim ἐν κύματι pro σὺν κύματι, sed θέων optime emendatum
est. et vs. 10 pro ΠΡΩΤΕΤΖΗΝΙCΕΤΗCΔΕΠΛΕΩΝ idem rec-
tissime restituit: Πρωτεῦ ξείνιε, τῇδε πλέων.

II.

Μέσσον ἐγὼ Φαρίης ἀκτῆς κόματός τε Κανώπου
ἐν περιφαινομένῳ κύματι χῶρον ἔχω.
τῆς δὲ πολυρρήνου Λιβύης ἀνεμώδεα χηλὴν
τὴν ἀνατεινομένην εἰς Ἴταλὸν Ζέφυρον.

5. ἔνθα με Καλλικράτης ἰδρύσατο καὶ βασιλίσσης
ἱερὸν Ἀρσινόης Κύπριδος ὠνόμασεν.
ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ζεφυρῖτιν ἀκουσομένην Ἀφροδίτην
Ἑλλήνων ἀγναὶ βαίνετε θυγατέρες,
οἳ θ' ἄλλος ἐργάται ἀνδρες· ὁ γὰρ ναύαρχος ἔτευξεν
10. τοῦθ' ἱερὸν παντὸς κύματος εὐλίμενον.

Epigramma sine ulla labe est praeter orthographica quaedam
nullius momenti ἀνατινομένην, Καλλικράτης, βασιλείσσης, Ἀρ-
σινόης Κύπριδος et similia. Notabile est iam tum AI et E
tam stulte inter se mutari, ut pro ἐκτέταται scriberetur ΕΚ-
ΤΕΤΑΤΕ et ΒΑΙΝΕΤΑΙΘΤΓΑΤΕΡΕC pro βαίνετε θυγατέρες.

De ipsis epigrammatis ex animi sententia assentior Weillio ita
scribenti pag. 29. „Les deux morceaux sont dignes de ce nom
(Ποσειδίππου): ils se distinguent non-seulement par l'élégance du
tour, mais aussi par une rare précision, par l'absence de phrases
vides, de détails oiseux, par une vérité quelquefois saisissante dans
la description.”

ete idem cum his composuit epigramma Posidippi, quod
vit Athenaeus pag. 518 d. Ἐγραψε δὲ καὶ Ποσειδίππος εἰς
τῷ Ζεφυρίῳ τιμωμένην ταύτην Ἀφροδίτην τόδε τὸ ἐπίγραμμα·
Τοῦτο καὶ ἐν ποταμῷ καὶ ἐπὶ χθονὶ τῆς Φιλαδέλφου
Κύπριδος ἰλάσκεσθ' ἱερὸν Ἀρσινόης,
ἣν ἀνακοιρανέουσιν ἐπὶ Ζεφυρίτιδος ἀκτῆς
πρῶτος ὁ ναύαρχος θήκατο Καλλικράτης.
ἣ δὲ καὶ εὐπλοῖην δώσει καὶ χείματι μέσσω
τὸ πλατὺ λισσομένοις ἐκλιπανεῖ πέλαγος.
pro ἐκλιπανεῖ poeta dedisse videtur ἐκλεανεῖ *eternel aequor*.

od dicit Posidippus βαίνετε θυγατέρες οἱ θ' ἄλδς ἐργάται
; suggerit mihi suspicionem an forte in obscura subscriptione
ΕΤΡΙΠΙΔΗCCΜΟΑΡΕΓΑΤΗC
; ἌΛΟC ἘΡΓΑΤΗC ἄλδς ἐργάτης id est ἀλιεύς piscator.
no rusticani hominis est et ἀπειροκάλου filiam a dilecto
avellere et invitam ditiori dare, ut ille apud Aristophanem
πορλ. vs. 289 qui deos orat:

καὶ τὸν θυγατρίου χοῖρον ἀνδρὸς μοι τυχεῖν
πλουτοῦντος, ἄλλως δ' ἡλιθίου κάβελτέρου.

liquum est ut viro doctissimo HENRICO WEIL gratias ex
o agamus qui difficillima et molestissima parte operis in
iscepta nobis facilem et commodam viam stravit. Quis
diliget et amabit candidi et generosi pectoris virum ita
ntem pag. 17. „En prenant plus de temps, j'aurais peut-
trouvé mieux, j'aurais pu tirer au clair l'un ou l'autre des
its qui restent obscurs; mais j'ai voulu donner au plus vite
amis de l'ancienne littérature grecque ces précieux restes qui
demeurés assez longtemps enfouis au fond d'un coffret: ils ne
ront m' en vouloir de l'empressement que je mets à satisfaire
curiosité, au risque de me fourvoyer quelquefois et de voir
essai bientôt dépassé par les travaux des hellénistes qui ne
queront pas de s'occuper des mêmes textes.”

μεγάλη χάρις αὐτῷ.

C. G. COBET.

THUCYDIDEA.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΗ recognovit HENRICUS
VAN HERWERDEN. Traiecti ad Rhenum 1877—1878.

Apud Thucydidem I. 10 legitur: καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται (οἱ Λακεδαιμόνιοι). Herwerden annotat: „*Schol.* αἱ πέντε μοῖραι Λακωνική, Ἀρκαδική, Ἀργολική, Μεσσηνιακὴ καὶ Ἑλīs, ita ut Elis complecteretur simul Achaïam. Rectius apud Pausaniam V. 1. 1. *Elis et Arcadia coniunctae faciunt unam μοῖραν. Laconica et Messenia sunt αἱ δύο.*” Haec omnia, quae quam arbitraria et coacta sint vides, nata sunt ex opinionis errore non intellecta verborum Thucydidis sententia: nempe τῶν πέντε αἱ δύο μοῖραι significat *duas quintas partes* ($\frac{2}{5}$), ut ad Hyperidem demonstravi. Satis est unum locum Aristotelis inspicere in *Politic.* II. 6. ἔστι δὲ τῶν γυναικῶν (in Laconica) σχεδὸν τῆς πάσης χώρας τῶν πέντε μερῶν τὰ δύο. neque aliter quam sic pro $\frac{2}{5}$ Graece dici potest.

Lepidum est fragmentum Hesiodi apud Apollodorum III 6, 7.

οἷον μὲν μοῖραν δέκx μοιρῶν τέρεται ἀνὴρ,
τὰς δὲ δέκ' ἐμπίμπλησι γυνὴ τέρουσα νόημα.

Itaque manifestus est Pausaniae error ita scribentis: ὅσοι δὲ Ἑλλήνων Πελοποννήσου πέντε εἶναι μοίρας καὶ οὐ πλείονας φασιν ἀνάγκη σφᾶς ὁμολογεῖν ὥς ἐν τῇ Ἀρκάδων οἰκοῦσιν Ἑλεῖοι καὶ Ἀρκάδες, δευτέρx δὲ Ἀχαιῶν, τρεῖς δ' ἐπὶ ταύταις αἱ Δωριεῖς. Quod dicit ὅσοι Ἑλλήνων perspicuum est ad solum Thucydidem referri, deinde καὶ οὐ πλείονας de suo addidit et de nihilo finxit ὅτι οἱ Ἑλεῖοι ἐν τῇ Ἀρκάδων οἰκοῦσιν. Scholia in Thucydidem

neque antiqua sunt et perexigui pretii. Constantinopoli scripta sunt ¹⁾ a Graeculis neque doctis neque ingeniosis et perraro in iis aliquid reperias quod sit simul novum et bonum. Contra scatent erroribus et commentis, qualis est haec mirifica Peloponnesi in quinque partes descriptio. Dabo alterum exemplum. Editur I. 11. ἐπειδὴ δ' ἀφικόμενοι (Graeci ad Troiam) μάχη ἐκράτHCAN (δηλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτείχιζαντο) φαίνονται (δ' expungendum) οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ λητεῖαν. Ad τὸ ἔρυμα Scholiastes annotavit: ἔρυμα λέγει νῦν οὐχ ὅπερ ἐν τῇ H λέγει Ὅμηρος γενέσθαι ἀλλὰ πρότερον μικρότερον διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς. Indocti hominis hoc esse commentum satis apparet. Undenam tandem huius rei notitia ad Thucydidem pervenire potuit? Quidquid de bello Troiano scripsit ab uno Homero sumtum est et ΤΟ ἔρυμα declarat notam omnibus ex Iliade hanc castrorum munitionem fuisse.

In Iliad. H 327 Nestor Achivis ita suadet:

δείμομεν ὦκα

πυργούς ὑψηλοὺς, εἴλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.
ἐκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγυθὶ τάφρων,
ἣ χ' ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐούσα,
μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων.

Hoc ipsum εἴλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν est Thucydideum τὸ ἔρυμα, quod τεῖχος appellatur a Nestore Iliad. Ξ. 55.

τεῖχος μὲν γὰρ δὴ κατερήριπεν, ᾧ ἐπέπιθμεν
ἄρρηκτον νηῶν τε καὶ αὐτῶν εἴλαρ ἔσσεσθαι.

Unde haec inania figmenta nata esse putemus? Nempe ex mendosa unius vocabuli scriptura, qua correctae nihil supererit difficultatis.

Pro ἐκράτHCAN Thucydides ἐκρατHΘHCAN scripserat, quod olim a Thierschio repertum temere spretum est ab omnibus, quamquam sic lenissima correctione (nam saepius — HCAN et —

1) Schol. ad IV 83. ἐν μὲν τοῖς Ἑλλήσι τὸν Βρασίδαν καὶ τὴν αὐτοῦ στρατιάν, ἐν τοῖς ἡμετέροις δὲ Βελισάριον εἰς παράφασιν τοῦ παρόντος λόγου παραβάλλοντες. et I. 132. ἐπὶ τὸν τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς: — ὃν ἔλαβον οἱ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς (Constantinus) καὶ μετέθηκαν ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον τοῦ Βυζαντίου et I. 97. οὐ γὰρ ἦν πᾶσι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα: — ὅπερ καὶ νῦν ἐν Ῥωμαίοις.

ΗΘΗCAN inter se permutata videbis) et Thucydidis sententia restituitur et omnes molestiae remouentur. Quid est enim splendendum in οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο τὸ ἔρυμα εἰ μὴ — utrum ἐκράτησαν an ἐκρατήθησαν? At illud quidem absurdum est: quid enim attinebat vallo et fossa castra munire quum ex proelio superiores discessissent? Post acceptam cladem his erat opus, μή ποτ' ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερῶχων.

Praeterea quid est ἐπειδὴ ἐκράτησαν — φαίνονται οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρῆσάμενοι? Victis opus erat, non victoribus, copias undique contrahere et totis viribus in hostem uti.

Thucydides autem hoc agit ut demonstret partem tantum Graeci exercitus bello intentam fuisse, reliquos aut agros in Chersoneso coluisse aut in hostili agro praedas egisse, et ne post cladem quidem acceptam universos (ἄθροους) in unum esse contractos: quod si fieri potuisset ῥαδίως ἂν (inquit) μάχῃ κητοῦντες, πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονι τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἶλον. Hinc igitur Thucydides colligit τὴν στρατείαν ἐκείνην (ad Troiam) μεγίστην μὲν γενέσθαι τῷ πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν.

In hoc quoque loco mendum duplex suspicor latere. οὐκ οὖν, inquit, ἀπιστεῖν εἰκὸς — νομίζειν δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν τῇ Ὀμήρου αὐτοῖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἢν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμήσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα πεποίηκε γὰρ κτέ. Ut haec intelligi possint et recte dicta sint pro ἢν reponendum est: ὅΝ Εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμήσαι. Pronomen ἢν referunt ad τὴν στρατείαν ἐκείνην, sed vis haec quidem est nullo modo ferenda. Praeterea ποιητὴν ὄΝΤΑ tum demum recte et ordine dictum erit si aut nomen (τὸν Ὀμηρον) aut pronomen (ὄν) participio ὄντα responderit. Aut enim dicendum est ὁ ποιητὴς ἐπὶ τὸ μείζον ἐκόσμησεν, αὐτὸς Ὀμηρος ποιητὴς ὢν ἐκόσμησεν. Sed factum est quod assolet, et pronomen ad proximum ποιήσει accommodarunt.

Eodem modo dixit I. 21, ὥς ποιηταὶ ὑμνήκασιν περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ μείζον κοσμοῦντες.

Reliquum est mendum in ultimis verbis: ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. Herwerden: „Praestat fortasse καὶ ὥς.” A sentior, sed vitiose coniunguntur ὅμως et καὶ ὥς. Itaque verum

ise existimo (expuncto ὅμως) φαίνεται δὲ καὶ ὧς ἐνδεστέρα.

Thucyd. I. 12. καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἴγνυντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Sine controversia ὧν ad στάσεις est referendum, sed quia et natura rei et icendi usus postulant ἐκπίπτων, ἐκπεπτωκῶς ὑπὸ στάσεως restiendum est 'ΤΦ' ὧν. Quid lateat in TAC πόλεις ἔκτιζον diu astra quaesivi: neque enim Herwerdeni suspicio τὰς ἄλλας ἴλεις satisfacit, neque Madvigii νέας πόλεις reponentis.

Comparandus est locus I. 2. δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόνεναι στάσεις ἐνεποιοῦν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο.

Thucyd. I. 14. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα (τὰ ναυτικὰ) πολλαῖς νεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωικῶν τριήρεσι μὲν ὀλίγα χρώμενα, πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα. Sunicor Thucydidem scripsisse ὀλίγα χρώμενα, namque ita Graeci tali re loquebantur πολλὰ, πλείω, ὀλίγα χρῆσθαι. Thucyd. I. 3. ἐλάσση ἤδη πλείω χρώμενοι. Xenophon *Hellen.* VI. 2. 27. ἢς ἀκατίοις ὀλίγα ἐχρῆτο. Librarii antiquum obtinent et ὀλίγα ad praecedens τριήρεσιν accommodarunt.

Thucydides non dixit: *triremibus in classe paucis utebantur, et raro utebantur, exiguis erat in classibus triremium usus.* aequae ὀλίγα ἐχρῶντο, non ὀλίγαις. Sic ἐλάχισα χρῆσθαι legitur . 11. οἱ λογισμῷ ἐλάχισα χρώμενοι θυμῷ πλείσα ἐς ἔργον κατάνται. et V. 105. Λακεδαιμόνιοι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ τυχώρια νόμιμα πλείσα ἀρετῇ χρῶνται.

Thucyd. I. 15. ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ ποCCχόντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσδῶ καὶ ἄλλων ἀρχῇ. alckenarius in annotationibus Mss. reponerat προὔχοντες.

Thucyd. I. 17 ἐπράχθη τε ὑπ' αὐτῶν (τῶν τυράννων) οὐδὲν γον ἀξιόλογον. — οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν ἀνάμειως. Ultima verba: οἱ γὰρ — δυνάμειως Herwerden praefante Krügero expunxit. Sunt sane sic scripta admodum moneta et nil faciunt ad rem. At tu emenda: ΜΟΝΟΙ γὰρ Οἱ ἐν Σικελίᾳ τύραννοι κτέ. *Tyrannides in Graecia, inquit, tenues erant*

ac debiles, namque *soli* tyranni in Sicilia (Gelones et Hierones) magnis opibus pollebant.

Thucyd. I. 18. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία. Ex hoc loco et multis similibus emendari potest locus Thucydidis II. 2. τέσσαρα — καὶ δέκα ἔτη ἑΝέμειναν αἱ τριακοντού- τεις σπονδαί. Plane abhorret a sententia verbum ἐμμένειν, quod cum dativis componi solet ἐμμένειν τῇ πίσει, τοῖς ὅρκοις, ταῖς συνθήκαις, ταῖς σπονδαῖς et sim. ubi quis *fidem servare*, *pactum stare* et sim. dicitur. Sed συμμένειν de iis ponitur, quae *debilia sunt* et *perdurant*, ἡ Φιλία, ἡ πίσις, αἱ σπονδαὶ ξυμμένουσιν. Non raro autem apud Thucydidem et apud alios ἐν (ἐγ) — σν (συγ) — ξυν (ξυγ) locum inter se mutant. ut I. 120. ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἑΝαλλάγησαν pro ἑΤΝηλλάγησαν.

Sine mendo scribitur IV. 74. πλείστον δὲ χρόνον αὕτη ἡ — μετάστασις ξυνέμεινεν.

Thucyd. I. 20. Harmodius et Aristogiton βουλόμενοι [πρὶν ξυλληφθῆναι] δράσαντές τι καὶ κινδυνεύσαι τῷ Ἱππάρχῳ περιτ- χόντες — ἀπέκτειναν. Maneo in vetere sententia πρὶν ξυλληφ- θῆναι lectoris esse additamentum, qui meminerat loci in libro VI. 57. ὁ δὲ Ἀρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων — ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνομοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἱππάρχῳ — ἔδεισαν καὶ ἐνόμισαν μεμνηῦσθαι τε καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθῆσθαι. Sed utriusque loci non est eadem ratio. Quum nullo dum facinore perpetrato coniurationem patefactam esse putarent metuebant ne statim *prehenderentur* et in vincula coniecti in iudicium ad- ducerentur. Maluerunt igitur δράσαντές τι κινδυνεύειν. Sententia est ferme eadem quae in nobilissimo Homérico:

μὴ μὰν ἀσπουδί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην

ἀλλὰ μέγα βέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Sat sciebant si Hipparchum occidissent certam sibi necem esse paratam, non vincula, neque iudicium, sed non inulti perire maluerunt: atque ita factum est; statim a tyranni at- tellitibus confossi sunt. Hinc intelligimus πρὶν ξυλληφθῆναι contra scriptoris sententiam esse additum.

Thucyd. I. 21. καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίως ἐπὶ

ὁ μυθῶδες ἐκνενικηκότα. Herwerden: „αὐτῶν οὐ *alienam sedem sibi suspectam*." Recte iudicat sed non est pronomen delendum, ed in sua sede reponendum: τὰ πολλὰ αὐτῶν ὑπὸ χρόνου. Saepe scribae naturae ordinem pervertunt. Saepe ipsi literulis α, β, γ) aut lineolis errorem suum corrigunt, sed non infre- uenter vitiosa compositio inemendata remansit.

Thucyd. I. 23. καὶ λιμοὶ καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα καὶ μέρος τι φθεί- ασα [ἡ] λοιμῶδης νόσος. Quis non sentit in tali verborum ompositione articulum bis poni non posse?

Thucyd. I. 25. οὔτε ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα ἂν νομιζόμενα. Herwerden: „*Aliud legit Diod. Sic. XII. 30: διὰ δὲ μόνους τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ εἰθισμένα ἱερεῖα τῇ μη- τροπόλει*." Non aliud legit Diodorus, sed aliud ipse scripsit, nempe: τὰ εἰθισμένα ΓΕΡΑ τῇ μητροπόλει. Non semel ostendi- nus quam facile γέρα, ἱερά et ἱερεῖα inter se permisceantur.

Thucyd. I. 28. Κορκυραῖοι δ' ἀντέλεγον — ἐτοῖμοι εἶναι καὶ ὥς ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς ΔΕ ποιήσασθαι ἕως ἐν ἡ δίκη γένηται. Ut haec intelligantur et Graeca sit oratio puncto δέ sic legendum esse existimo: ἐτοῖμοι εἶναι καὶ ὥς ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν σπονδὰς ποιήσασθαι. Rectissime enim dicitur σπονδὰς ποιῆσθαι ὥς μένειν κατὰ χώραν, sed ἐτοῖμός εἰμι ὥς μένειν non est Graecum pro μένειν ἐτοῖμός εἰμι.

Thucyd. I. 31. ἔδοξεν αὐτοῖς (Corcyrensisibus) ἔλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέσθαι. — οἱ δὲ Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας [πρεσβευσόμενοι]. Perinepte ad- litum est πρεσβευσόμενοι. Apud Thucydidem οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἱ Κορίνθιοι et similia omnia pro re nata signifi- cat aut οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, aut οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις aut οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ aut denique τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατεύμα. Itaque οἱ Κορίνθιοι ἦλθον εἰς τὰς Ἀθήνας significat Corinthiorum legati Athenas venerunt et si addideris πρεσβευσόμενοι nascitur stolidi haec sententia: Corinthiorum legati venerunt Athe- nas ut legatione fungerentur. Recurrit idem mendum V. 39. οἱ Λακεδαιμόνιοι — ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς [πρεσβευσόμενοι].

Sed est in his multo etiam gravior et turpior error commissus in verbo *πρεσβεύεσθαι* pro *πρεσβεύειν* posito. Discrimen est tam notum quam certum. *Πρεσβεύειν* enim est *legatum esse*, *πρεσβεύεσθαι* *legatos mittere*. Exemplorum plena sunt omnia. Sed sunt docti homines qui opinantur apud Thucydidem *πρεσβεύεσθαι* nonnumquam poni pro *legationem obire*. Fraudi illi fuit locus VI. 104. ὁ Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ποτε πολιτείαν καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν. Annotant Graeculi: *πρεσβευσάμενος*: *πρεσβεὺς ὢν αὐτός*, sed non solet is qui cum imperio est ipse legatus ire, sed alios mittere, et *πρεσβευσάμενος* significat idem quod semper *πέμψας πρεσβυτήν* vel *πρέσβεις*. Tenemus igitur ἐπ' αὐτοφάρῳ interpolatores, qui de suo *πρεσβευσόμενοι* et *πρεσβευόμενοι* addiderunt.

Thucyd. I. 32. Δίκαιον, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μὴτ' εὐεργεσίας μεγάλης μὴτε ξυμμαχίας προὔφειλομένης ἥκοντας παρὰ τοὺς πύλας ἐπικουρίας [ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν] δεησομένους ἀναδιδέξαι πρῶτον κτέ. Non persuasi Herwerdeno verba *ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν* alienae manus esse additamentum et prorsus inutile ac superuacaneum et ineptissimo loco insertum, namque *ἐπικουρίας δεησομένους ὥσπερ* (sine καὶ) *ἡμεῖς νῦν* utcumque ferri poterat, sed vulgatus ordo intolerabilis est. Simul ostendi etiam alibi eiusdemmodi Scholion aut adscriptum esse in margine aut in textum irrepsisse, ut IV. 92. οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πύλαις [ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν] ἐπιόντες. Addam nunc etiam plura. Legitur I. 82. in oratione Archidami regis Spartanorum: *κελεύω—τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτέσθαι ξυμμάχων τε προσαγωγῇ καὶ ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα· ἀνεπίφθονον δὲ ὅσοι [ὥσπερ καὶ ἡμεῖς] ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα μὴ Ἑλλήνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι*. Aliquanto turpius hoc emblemata est et evidentius quam reliqua: in caeteris enim est sententia generalis cui utcumque aptari potest *ὥσπερ ἡμεῖς νῦν, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν* et similia. Sed audi quid Archidamus dicat: *ἡμεῖς πάντες οἱ ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα ὥσπερ καὶ ἡμεῖς*. Non est haec sani hominis oratio. Herwerden annotat: „ne conicias ἐπιβουλεύονται cf. III. 76.” ubi edidit: ἢν οἱ ἡγε-

ἴνες [ὥσπερ] νῦν ὑμεῖς κεφαλαιώσαντες πρὸς τὸ ξύμπαν τὰς πηγνάμας ποιήσῃCΘΕ, ἥσόν τις ἐπ' ἀδίκους ἐργοῖς λόγους καλοῦς τήσῃ. Quia de Badhami sententia ὥσπερ delevit ipse suum stem destruxit. Cui tandem mortalium in mentem venire stuit quum esset in libris οἱ ἡγεμόνες νῦν ὑμεῖς de suo ὥσπερ serere? Quoniam rectissime dicitur ἦν οἱ ἡγεμόνες — διαγνώ-
 zes ποιήσῃσθε, Graeculos suum ὥσπερ νῦν ὑμεῖς sibi habere bebimus.

In loco non dissimili III. 53. ἐν δικασταῖς οὐκ ἂν ἄλλοις δεξά-
 νοι [ὥσπερ καὶ ἐσμέν] γενέσθαι ἢ ὑμῖν Herwerdenum habeo
 nœtientem. Sensit, opinor, quam stulte δεξάμενοι γενέσθαι
 ctissime coniuncta assuto illo panno divellerentur: sensit idem
 iam insulse haec essent adiecta. Nonne autem reliquorum
 eorum eadem prorsus ratio est? Ipse iudicato:

αἱ δεῦτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι.

Ad hanc lucem diligenter videndum est quid sit statuendum
 loco in lib. VI 21. καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροῦς [οἷους καὶ
 θηναίους] τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους φαίνεσθαι. Pro
 epto καὶ Thucydides dixisset οἷουςΠΕΡ Ἀθηναίους, sed nemo
 m statim agnoscit πρὸς ἄνδρας τολμηροῦς de Atheniensibus dici.

Aliis locis additamentum idem in margine est appositum aut
 scholio continetur veluti III. 40 ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι
 πῶν χαλεπώτερος διαφυγὼν τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. in Codice
 ossiano adscriptum est: ὡς νῦν οἱ ἀθηναῖοι. Ad IV. 86. ἀπάτη
 ἢ εὐπρεπεῖ αἰσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βίῃ
 φανεῖ. Scholiasta annotat: τοῖς γὰρ ἐν δυνάμει, Φησὶν, οὖσιν
 περ ἐσμέν ἡμεῖς αἰσχίον ἐς μετ' ἀπάτης εὐπρεποῦς κτή-
 σθαι τι ἥπερ βιασαμένοις. Ad IV. 126: 5 οἷς δὲ βεβαίως τι
 ρόσειςιν ἀγαθόν. additur in margine ὥσπερ ἡμῖν. et iterum
 idem: οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν.
 choliasta: ὥσπερ ἡμεῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι δηλονότι. Ad IV. 92.
 τις τὰ μὲν ἐαυτοῦ ἔχει, τοῦ πλείονος δὲ ὀρεγόμενος ἐκὼν τινι
 πέρχεται annotatur in margine: ὥσπερ οἱ ἀθηναῖοι, sed in hac
 pea oratione hoc ipsum additamentum, ut vidimus, insinuavit
 e in textum: τοῖς πέλας [ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν] ἐπιόντες.

Similiter II. 39. ubi Pericles ita dicit: οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλα-
 'λαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος in margine an-
 notatum videbis: ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι.

Reperies similem interpolationem et VI. 68. ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεῖ τε ἀμυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους [ὥσπερ καὶ ἡμᾶς] καὶ προσέτι Σικελιώτας. Si haec Thucydides addidisset ὥσπερ καὶ ἡμεῖς scripsisset.

Thucyd. I. 33. γενήσεται δ' ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἢ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας· πρῶτον μὲν [ᾧτι] ἀδικουμένης καὶ οὐχ ἑτέρους βλέπουσιν τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε, ἔπειτα πρὸ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὥς ἂν μάλιστα μετ' αἰμυνήσῃ μαρτυρίου τὴν χάριν καταθεῖσθε, ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλεῖστον. In libris est: τὴν χάριν κατὰθHCΘE et καταθεῖσθε infelix est. Bekkeri correctio. Vera scriptura est καταθHCΘE, namque in ὥς ἂν μάλιστα est nota ellipsis. Simillimus locus est VI. 57. περιέτυχον τῷ ἱππάρχῳ — καὶ εὐθὺς ἀπερὶσκέπτως προσπεσόντες καὶ ὥς ἂν μάλιστα δι' ὄργης — ἐτυπτον καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. Delendum esse ὅτι declarant sequentia, in quibus ὅτι si praecessisset repetitum oportuit ἔπειτα (ᾧτι). Sed enumerat tantum emolumenta et commoda societatis: πρῶτον μὲν — ποιήσεσθε, ἔπειτα — καταθήσεσθε, ναυτικόν τε κεκτήμεθα.

Thucyd. I. 34. προκληθέντες — ἐς κρίσιν πολέμῳ μᾶλλον [ἢ τῷ ἴσῳ] ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. Aperta est loci sententia haec: πολεμεῖν μᾶλλον ἐβουλήθησαν ἢ δικάζεσθαι, sed notio τοῦ δίκας δοῦναι inest in verbis προκληθέντες ἐς κρίσιν. Vehementer etiam dubito an τὸ ἴσον eo sensu recte dicatur et passim in libris Thucydideis ad μᾶλλον adiciatur inutile et fictum supplementum. Optime habent sic omnia: ad iudicium vocati bello maluerunt iniurias suas persequi.

Lectorum insipida supplementa vide I. 13. τῶν χρημάτων τῷ κτήσιν ἔτι μᾶλλον [ἢ πρότερον] ποιουμένης. et I. 72. νομίζοντες μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι [ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν]. et I. 140. οὐτ' αὐτοὶ δίκας πῶ ἤττησαν αὐτῶν ἡμῶν διδόντων δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον [ἢ λόγῳ] τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι. et III. 64. συγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγινήτας καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων [ἢ διεκωλύετε]. et IV. 66. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω Φανερώς μᾶλλον [ἢ πρότερον] καὶ αὐτοὶ ἡξίουσαν τούτου τοῦ λόγου ἔχειν. et V. 45. τοῦ Ἀλκιβιάδου

αλλῷ μᾶλλον [ἢ πρότερον] καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμόνιων. et I. 19. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — πολλῷ μᾶλλον [ἢ πρότερον] ὄρμηντο ἰατεύειν et VI. 31. καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ — μᾶλλον αὐτοὺς γῆρι τὰ δεινὰ [ἢ ὅτε ἐψηφίσαντο πλεῖν].

Thucyd. I. 35. οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, Ὅπερ σαφές ἐστιν ἴσιν. Bonorum scriptorum consuetudo fert ut Ὅπερ σαφές ἐστιν ἴσιν dicatur, ut in Euripidis *Medea* vs. 15.

ἢ περ μεγάλης γίγνεται σωτηρία.

Thucydides III. 116. ἐπὶ τῇ Αἴτνῃ, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ.

Thucyd. I. 40. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρῆσθε, Φανεῖται καὶ ἂ τῶν κτέ. Felicissima est Badhami emendatio: εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι Φανεῖσθε, καὶ τῶν μετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσσειςιν.

Quamquam saepius opus est audaciore coniectura, tamen raro habet eam ἐνάργειαν, quae in hoc loco est. Postquam semel λανεῖσθε corruptum est, de suo nescio quis τιμωρῆσθε addidit, quod plane ab loci sententia abhorret.

Thucyd. I. 41. ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους παρέσχεον μῖν Αἰγινήτων μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν. Haec sunt verius Thucydidis, sed spuria sunt quae post Σαμίους in omnibus libris circumferuntur: [τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς ἐκ βοῆθῆσαι]. Obliviosum admodum esse oportet eum, qui non neminerit id ipsum paucis ante versibus ab eodem esse commemoratum: οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποσάντων ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων ἐκ χρῆ αὐτοῖς ἀμύνειν.

Quod continuo sequitur: Φανερώς δ' ἀντίπομον τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν peperit eiusdemmodi interpolationem in cap. 43. περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν. [τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν], quam Herwerden admonitus sustulit.

Thucyd. I. 41. ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο οἷς μάλιστα ἀνθρώποι — τῶν πάντων ἀπερίοπτοι εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν. Legendum

μάλισθ' ἄνθρωποι. Saepe in libris nostris haec crasis obscurata est et legitur aut ἄνθρωποι aut οἱ ἄνθρωποι.

Thucyd. I. 42. ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου [αὐτὰ] μαθών. Languidum et iners pronomen abiiciendum. Videbimus infra quam saepe scribae soleant αὐτά, αὐτῶν, αὐτούς de suo addere prorsus invenusta et supervacanea.

Thucyd. I. 44. γενομένης καὶ δις ἐκκλησίας τῇ μὲν προτεΡΑΙ οὐχ ἥσσον τῶν Κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑτερΑΙΑΙ μετέγνωσαν. Correxeram ἐν δὲ τῇ ὑτέρΑΙ „improbabilium plerisque criticis, qui interpretantur: in comitiis postridie habitis, cf. III. 91, 5. V. 46, 1. VII 11, 2.” Herwerden. Testimonia haec sunt III. 91: καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες. V. 46. ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησία ὁ Νικίας κτέ. VII. 11. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτη νικᾶται ὑφ' ἡμῶν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ — βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. Testimonium primum reicio, quia μάχῃ non est cum τῇ ὑστεραίᾳ coniungendum sed cum participio κρατήσαντες, quum pridie proelio superiores fuissent. In secundo vel auris admonet ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη, τῇ δ' ὑστεραίᾳ [ἐκκλησίᾳ] ultimum vocabulum esse eximendum et quod superest τῇ δ' ὑστεραίᾳ significat idem quod ubique *die post.* Superest tertium ubi vera lectio haec est μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ — τῇ δ' ὑτέρΑΙ, non ὑστεραίᾳ. Satis pro imperio, dixerit aliquis Criticorum. Quaerendum est igitur argumentum aliquod ut causam obtineam. Sunt notissima adiectiva in — αῖος exeuntia quae significant *diem*, quo quidque factum est, veluti τριταῖος ἀφίκετο, δεκαταῖος ἀπέθανεν, ποσαῖος ἐκ τοῦρανῶ καταβέβηκας; et similia passim. Prorsus idem est τῇ τρίτῃ ἀφίκετο, τῇ δεκάτῃ ἀπέθανεν, sed ubi dicendum est *pridie* (*die ante*) aut *postridie* (*die post*) non alio vocabulo utebantur quam τῇ προτεΡαίᾳ et τῇ ὑστεραίᾳ, quibus genitivi adduntur τῇ προτεΡαίᾳ τῆς δίκης, τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης. Numquam ἡμέρᾳ additur nisi uno loco apud Thucydidem V. 75 ubi ἡμέρᾳ est a Graeculo interpolatum. Itaque ἡ προτεΡαίᾳ μάχῃ, ἡ ὑστεΡαίᾳ ἐκκλησίᾳ vitiosa sunt et mendosa. Bis concione habita dicitur ἡ μὲν προτέρᾳ (*prior*) et ἡ δ' ὑτέρᾳ (*posterior*), et ut dicatur in comitiis *postridie habitis* dicendum: τῇ μὲν προτέρᾳ — τῇ δ'

εραία (nempe ήμέρα). Praepositio apud Thucydidem addita EN δὲ τῇ ὕς. demonstrat de posteriore concione (ἐκκλησίᾳ) haec ei, non de die: itaque ὕτέρα verum est et ὕεραία corruptum. nam proclivi errore προτέρα, ὕτέρα et προτεραία, ὕεραία inter confundantur ostendi in *Var. Lectt.* pag. 246 sq. et plurima ia proferri possent si tam utile quam facile foret. cf. Interretes ad Thucydidem V. 75. et VII. 51.

Thucyd. I. 44. μετέγνωσαν Κορκυραίοις ξυμμαχίαν ΜΕΝ μὴ νήσασθαι — ἐπιμαχίαν Δ' [ἐποιήσαντο]. Vitiosa compositio pugnit ἐποιήσαντο spurium esse: in his enim certa est et perpetua verbi eiusdem formae ellipsis. et Herwerdenum non habeo impugnantem. Sequitur ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν ἐάν τις ἐπὶ Κόρκυραν ἢ ἢ ἐπ' Ἀθήνας. Existimabam itea expuncto ἐποιήσαντο supplendum esse (ΩCTE) τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ut paullo ante ξυμμαχίαν — ὥς τε τοὺς αὐτοὺς χθρὸς καὶ φίλους νομίζειν. Meliora me docuit Herwerdenus et lios locos afferens et V. 48. Κορίνθιοι — γενομένης — ξυμμαχίας ἣς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν οὐ ξυνώμωσαν, ἀρκεῖν δ' ᾤσαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν ἀλλήλοις βοηθεῖν, συνεπισρατεύειν δὲ μηδενί, quae sunt plane gemella.

Thucyd. I. 44. [ἄμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς φαίνεται αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι]. Expungenda haec sunt male et non sine mendo repetita ex cap. 36. Vide quae annotavimus in *Observat. Crit. et Palaeogr. ad Dionysium Halicarn.* pag. 154.

Thucyd. I. 49. αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς Κορκυραίοις εἰ πῃ πιέζονται φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δ' οὐκ ἔρχον δεδιότες [οἱ στρατηγοὶ] τὴν πρόρρησιν τῶν Ἀθηναίων. Quod est subiectum verbi παρεῖχον? Utrum αἱ νῆες an οἱ στρατηγοὶ? Sine controversia αἱ νῆες. Itaque etiam verbi ἔρχον est subiectum idem et importunum οἱ στρατηγοὶ furcellis est expellendum. Mirabantur homunciones quid esset αἱ νῆες — δεδιότες, quamquam huiusmodi compositiones πρὸς τὸ σημαίνόμενον et apud alios et apud Thucydidem sunt admodum frequentes. Pauca insigniora adscribam: I. 110. πεντήκοντα τριήρεις —

ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας οὐκ ΕΙΔΟΤΕC τῶν γεγενημένων οὐδέν. II 91. αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ ἀξύμφορον ΔΡΩΝΤΕC πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν. III 110. πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχισύνας καὶ τὰ καρτερὰ προκαταληφόμενους.

Simillimus huic locus est I. 52. αἱ Ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κορκυραίων ὅσαι πλῆθιμοι ἦσαν ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἢ Συβότοις λιμένα — βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. Ha-
werden paullo calidius βουλόμενοι substituit, quod ferri posset si de Phaeacum navibus ageretur: οὐ γὰρ οἱ Φαίακες ἀλλ' εἰ νῆες αὐτῶν μόναι τοὺς τόπους ἤπισταυτο. Schol. ad Odyss. N. 113. αὐταὶ γὰρ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν.

Odyss. Θ 559.

Addam tertium exemplum ex libro IV. 26. τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν ὄρμον Αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ἤροῦντο κατὰ μέρος, Αἱ δὲ μετέωροι ὤρμουν. Quid? an naves cibum cariebat idque ἐν τῇ γῇ? Rescribe sodes οἱ μὲν — οἱ δέ.

Eodem modo IV. 73. οἱ Ἀθηναῖοι — ἡσύχαζον — λογιζόμενοι [καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ] μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον. Tenemus manifestum emblemata, additum ab eo qui non sentiebat id ipsum in Ἀθηναῖοι inesse. Similiter III. 4. οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον καταπλεύσαντες, ὥς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν [οἱ στρατηγοὶ] τὰ ἐπεσαλμένα.

Contrario errore quam in quem Herwerdenus se induit editur IV. 71. αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων τάσεις φοβούμενοι οἱ μὲν μὴ — αὐτοὺς ἐκβάλλῃ, οἱ δὲ μὴ — ἐπίθηται σφίσιν. Manifestum est φοβούμενοι a Thucydide esse scriptum et simul apparet unde sit natum vitium.

Eodem modo οἱ στρατηγοὶ inepte interpolatum est IV. 46. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον [οἱ στρατηγοὶ] τὴν Πτυχίαν ἐς Φυλακὴν δι-
κόμισαν ὑποσπόνδους. et IV. 132. Περδίκκας [τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς] ἐπικηρυκευσάμενος ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους, id est, ut opinor, πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὺς, et manifestam interpolationem tenemus.

Thucyd. I. 50. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων — οὐ μάλιστα τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο [ὅποιοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο]. Ineptum hunc pannum exsecandum esse omnes, ut opinor, consentiunt.

crepitae enim Graecitatis est *δοῖοι* pro *δοτέροι* et male loci intentiam sciolus intellexit, quae haec est *οὐ ῥαδίως τὴν διά-
υσιν ἐποιοῦντο τῶν Φιλίων καὶ τῶν πολεμίων*, et sic τοὺς αὐτῶν
λους ἀγνοοῦντες ἐκτεινον.

Thucyd. I. 51. ταύτας οὖν προΐδόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτο-
σαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἐώρων ἀλλὰ πλείους.
iplex erat Corinthiorum suspicio. Suspiciabantur primum At-
es has esse naves, deinde numero plures esse quam quas
ispicerent. Itaque scribendum: ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι ΚΑΙ οὐχ
ις ἐώρων.

Thucyd. I. 52. ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν —, τοῦ δ'
αδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται. Unde pendet
nitivus τοῦ οἴκαδε πλοῦ? Reponendum arbitror ΤΟΝ οἴκαδε
οὔΝ, namque Attica haec componendi forma est, ut III. 53.
οπτεύομεν ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε, et III. 57. δέισαντες
' Ἀριστέαν μὴ αὐθις σφᾶς κακουργῇ, et alibi passim. Com-
inis est compositionis forma haec: διεσκόπουν ὅπῃ τὸν οἴκαδε
οὖν κομισθήσονται. et IV. 23. 3. σκοποῦνται καιρὸν εἴ τις πα-
τέσοι.

Thucyd. I. 52. ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἐκόντες.
spicabar ἐκόντες vitiose abundare sed advertit me locus IV.
. ἅμα μὲν τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου
ντας ἄρξαι. Nempe fieri potest ut ea sit rerum conditio ut
amvis invitus aliquis cogatur prior proelium inire neque ex-
xtare donec eum hostis aggrediatur.

Thucyd. I. 53. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν ΤΕ ἡμᾶς — καὶ
ς σπονδὰς λύεΤΕ. Praecedens τε declarat λύΕΙΝ verum esse.

Thucyd. I. 53. τῶν δὲ Κορυβαίων τὸ μὲν τρατόπεδον ὅσον ἐπή-
σεν, ἀνεβόησεν εὐθύς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι· οἱ δ'
ἡναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο. Vitiose haec composita sunt, nec
dquam iuvat Herwerdeni coniectura μὲν τό transponentis.
rigendum esse arbitror expuncto τὸ μὲν τρατόπεδον in hunc

modum: τῶν δὲ Κορκυραίων ὅσοι ἐπήκουσαν ἀνεβόησαν. Prout tantum verba legatorum in scapha ad Atheniensium naves missorum exaudire poterant.

Thucyd. I. 54. οἱ μὲν Κορίνθιοι — τροπαῖον ἔζησαν, — οἱ ἂν Κορκυραῖοι — τροπαῖον ἀντέζησαν — γνώμη δ' ἐκάτεροι ταῖς τὴν νίκην προσεποιήσαντο. Deinde argumenta enumerat quibus utrique utebantur: Κορίνθιοι μὲν (ὡς addidi) κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ — καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους — ναῦς τε καταΐσαντες. Recte et ordine procedunt omnia, sed ineptis additamentis inquinata sunt ea quae sequuntur. Κορκυραῖοι δὲ ὡς τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες καὶ [ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον] ἀνελόμην τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκροὺς καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τι προτεραιᾷ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι [ιδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς] καὶ [ἐπειδὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι] οὐκ ἀντεπέτασαν ἐκ τῶν Συβότων. Quoniam haec ex Corcyrensiumpersona dicuntur apparet spuria esse quae uncinis inclusimus, quia faciunt ad imminuendam laudem Corcyrensiumpersonae: ἀνείλοντο τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκρούς, sed ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον non sua virtute sed Atheniensium auxilio: Corinthii iis cesserunt sed ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς; Corinthii οὐκ ἀντεπέτασαν, sed ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον. Corcyrenses igitur haec callide dissimulaverant, sed lector nescio quis ea ex descriptione proelii cap. 49 sqq. in margine adscripsit.

Iam mihi vide quanto opere textus Thucydidei operis in libris quos habemus alienis additamentis sit contaminatus. In uno capite 44 haec παρεμβεβλημένα reperiuntur.

ὡς νενικηκότες.

ἔζησαν τροπαῖον.

ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον.

ιδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς.

ἐπειδὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι.

διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔζησαν.

Non dubito fore plerosque qui in animum nequeant inducere libros Thucydideos ad hunc modum esse interpolatos. Hi audiant mihi Galenum Tom. XVII. A. pag. 634 ita scribentem: δῆλον ὅτι παρεγγέγραπται τοῦτο πρὸς τινος οὐχ ὑφ' Ἰπποκράτους γέγραπται· τάχα δὲ τις καὶ προσέγραψεν ἕνεκεν ἑαυτοῦ, καθάπερ

ὄλαμεν ὑπόμνησιν ἐν τοῖς μετωπίοις (in marginibus) τὰ τοιαῦτα
 ρογράφειν, εἰτὰ τις τῶν μεταγραφόντων τὸ βιβλίον ὡς αὐτοῦ
 ἢ συγγραφέως ὃν εἰς τὸ ὕφος (in textum) αὐτὸ μετέθηκεν. et
 om. XVI. pag. 202. φαίνεται τοίνυν προσγραφὴν ὑπὸ τινος αὐθις
 εἰς τοῦδαφος ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου μετατεθεῖσθαι. Nemo
 me Thucydidem legebat quin aliquid in ora libri sui anno-
 ret aut ad explanandum concisum et contortum scribendi genus
 et veterem loquendi consuetudinem ad aequalium συνήθειαν
 mponens aut quidquid notabile videretur in margine adscribens,
 de Scholia passim παραγραφαί appellari videmus. '). Thucy-
 di et aequalibus satis erat dicere τροπαῖον ἔχουσαν, deinde ad-
 ipsit aliquis ὡς νενικηκότες et librarius ὡς αὐτοῦ τοῦ συγγρα-
 ως ὃν εἰς τὸ ὕφος αὐτὸ μετέθηκεν. Thucydides scripserat I.
 A. ὅταν κάκεῖνοι ταῖς ἐκτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσιν ἐπιτη-
 ως αὐτονομεῖσθαι. In omnibus libris nunc legitur stulta in-
 polatio μὴ σφίσι [τοῖς Λακεδαιμονίοις] ἐπιτηδεῖως. suboluit
 im fraus Graeco homini nescio cui, qui annotavit: σφίσι
 ἰς Λακεδαιμονίοις: οἶμαι τὸ ΤΟΙΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ ἀμάρ-
 μα τοῦ γραφέως ἐνθέντος τῷ κειμένῳ (sic textum appellant)
 ἢ ἢν ἐρμηνεία τοῦ ΣΦΙCΙΝ ἔξωθεν τινι πρότερον ἐπιτεθεῖσα.
 stat Thucydides ἐρμηνείαις huiuscemodi, et iure nunc, ut
 uid Comicus est:

ἡμεῖς τὸ τοιοῦτον ἐκκαθαίρομεν γένος.

Thucyd. I. 55. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο [τοῦ πολέμου] ἣς Κορινθίους ἐς τοὺς Ἀθηναίους. Putavit aliquis αἰτίαν esse causam et addidit causa [belli], sed αἰτία est ἐγκλημα. Nunc eum intelligitur ἐς τοὺς Ἀθηναίους. Cf. I. 66. τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι αὗται προσεγεγέννητο ἐς ἀλλήλους. et 79. τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους.

Thucyd. I. 57. Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων τεσσάρων στρατηγοῦντος. In libris est stulta scriptura μετ' ἄλλων

1) Ad Thucyd. I. 98. annotatur: ἐπέρχεται ὁ ξένος, παρέρχεται ὁ πολίτης. Su-
pervenit alter qui addit: ἀκριβὲς ἡ παραγραφή. αὐτὸς γὰρ οὕτω περὶ τῶν
ἐνηκόντων λέγει· (I. 72) «καὶ παραλθόντες ἔλαγον.» et ad I. 91. καὶ οὕτως γὰρ τοῦτο
ἐπαγγέλλεται.

ΔΕΚΑ pro τεσσάρων. More antiquo Δ est δέκα, ut M μύμη, X χίλιοι, Η ἑκατόν, Π πέντε, apud recentiores contra Δ est τέσσαρες. Hinc turpis error natus est ut XI Praetores esse viderentur, quibus V alii accedunt cap. 61. Tandem verum vidit Krüger.

Thucyd. I. 58. ἔκ τε Ἀθηναίων — οὐδὲν ἤϋροντο ἐπιτήδειν. Emenda ἔκ τε Ἀθηνῶν. Si Ἀθηναίων probum esset non ἐκ sed παρά dictum oportuit. Ἀθηνῶν pro Ἀθηναίων saepe Critici optime reposuerunt sed hic illic idem mendum remansit.

Thucyd. I. 59. νομίσαντες δ' οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρὶς τε Περδίκκην πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεύonta χωρίᾳ. Consuetum est Thucydidi in talibus ἀδύνατοι ponere, ut in cap. 32. ἀδύνατοι δ' ὀρώμεν ὄντες — περιγενέσθαι. I. 105. νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν. I. 117. ἀδύνατοι ὄντες ἀντισχεῖν. II. 81. ἀδύνατος ἔφη εἶναι — Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. II. 100. ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι. III. 37. ubi editur πολλάκις — ἔγνων δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατον εἶναι ἐτέρων ἄρχην. emendandum est ἀδύνατον, et VI 102. pro ἔγνω ἀδυνάτον ἐσομένον — ἄλλω τρόπῳ περιγενέσθαι Thucydides scripserat ἔγνω ἀδύνατον ἐσόμενον.

Thucyd. I. 62. ἐστρατοπέδευοντο. Recte Herwerden: ἐστρατοπέδευοντο. ἐστρατοπεδεύεσθαι est castra ponere, ἐστρατοπεδεῦσθαι castra habere. Sexcenties haec inter se confunduntur.

Thucyd. I. 62. 3. ἦν δ' ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστεύς τὸ μὲν μὴ ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ Ἰσθμῷ παρατηρεῖν τοὺς Ἀθηναίους. Postulat Graecitatis ratio ἔχοντα. Madvigius ἔχοντι expungebat: sed Aristeus ipse, non Aristei exercitus παρετῆρει τῶν Ἀθηναίων.

Simillimum vitium commissum est I. 63. ἔδοξε δ' οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ — βιάσασθαι, imo vero ξυναγαγόντι.

Thucyd. I. 69. ἐπιστάμεθα οἷα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ ὅτι] κατ' ἐλπίαν χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. Compositionis vitium tollitur ubi καὶ ὅτι deleveris.

Thucyd. I. 71. ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα. *erperam tā expungitur*. Sensus est ἄριστόν ἐς πόλει τὰ νόμιμα κίνητα εἶναι.

Thucyd. I. 72. ἔδοξε — τὴν σφετέραν πόλιν σημῆναι ὅση εἴη ὕψαμιν καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ἤδεσαν καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν. *Vitiata est verbum compositio, quia duo verba loco suo mota sunt*. Repone: καὶ τοῖς τε πρεσβυτέροις ὑπόμνησιν ποιήσασθαι ὧν ἤδεσαν καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν.

Thucyd. I. 73. ὅπως μὴ — βουλευέσθε. *Vera lectio est βουλευέσθε*. Boni scriptores semper ὅπως et ὅτῃ τρόπῳ (quod idem est) ¹⁾ et ὅπως μὴ componunt cum futuris indicativi aut aoristis *secundis* coniunctivi. Perinde bonum est ὅπως μὴ λάθῃ et ὅπως μὴ λήσῃ, πάθῃ et πείσεται, λάβῃ et λήψεται, τύχῃ et τεύξεται, similiterque in omnibus aoristis *secundis*. Eadem plane ratio est in οὐ μὴ: aut enim οὐ μὴ γινώσιν dicebant aut οὐ μὴ ὑποπτεύουσιν. Sophocl. *Electr.* vs. 42.

οὐ γὰρ σε μὴ γήρα τε καὶ χρόνῳ μακρῷ
γινῶσ' οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἠνθισμένον.

Librarii autem millenis locis mutata una vocali aut diphthongo indicativi formas in coniunctivos refingunt, unde aut soloeca aut barbara nascitur oratio. Barbarismi ὅπως ἐρῆς, λήσῃς, λήψῃται, δέξῃται, φεύξωνται, ἔσωνται, ἀποστήσωνται et similia passim in libris etiam optimis obvii nunc tandem sedulo emendati sunt, sed soloecismi ὅπως βουλευέσθε, ὅπως ἀποδέξωνται, ὅπως τιμωρήσωνται, ὅπως ἀποστήσωσιν III. 31 et 70, et similia sexcenta aequissimo animo Editores ferunt.

Praeterea scribe πῖθόμενοι pro πείθόμενοι. Vitium est saepe correctum, sed saepius etiam alibi corrigendum.

Thucyd. I. 74 παρεσχόμεθα — ναῦς — [ἐς τὰς τετρακοσίας] δόλῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν. Perdidi^{mus} operam omnes qui olim quaesivimus utrum τετρακοσίας an τριακοσίας verum esset.

¹⁾ Thucyd. IV. 123. ὑπάρσεν ὑπὸ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν συμβήσεται, τῶν δὲ ἀταλλάξεται.

Optime enim Dobraeus verba ἐς τὰς τετρακοσίας deleri iussit. Nihil attinebat Graecis narrari, quis navium numerus fuerit. gloriantur totius classis duas ferme partes (3) se contulisse.

In iis quae continuo sequuntur lege: καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο μάλισα ΔΗ ἐτιμήσατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. pro διὰ τοῦτο δὴ μάλισα.

Thucyd. I. 78. ἡμεῖς δ' ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἀμαρτίᾳ ὄντες οὐτ' αὐτοὶ οὐθ' ὑμᾶς ὀρώντες λέγομεν ὑμῖν — σπονδὰς μὴ λύειν. Restitue naturae ordinem οὐτ' αὐτοὶ ὄντες οὐθ' ὑμᾶς ὀρώντες.

Thucyd. I. 80. πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσους ἐσμέν. — ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τοῦτοΤ ἐλλείπομεν. Imo vero τοῦτΩΙ ἐλλείπομεν. HOC RE hostibus inferiores sumus. Idem est ἥσους ἐσμέν ναυσίν et ἐλλείπομεν χρήμασιν, non χρημάτων. Cf. V, 97. δικαιοῦματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγούντων. et VI. 69. οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμῃ. nempe idem est ἐλλιπεῖς ἦσαν quod ἐνέλειπον.

Apud Thucyd. I. 80. Archidamus rex Spartanorum in hunc modum verba facit: καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἐμπειρὴς εἰμι, ὃ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὄντες, ὥςτε μήτ' ἀπειρία ἐπιθυμήσαι τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν ΠΟΛΛΟΙ πάθοιεν, μήτ' ἀγὰρ καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. Quo sensu in his πολλοὶ dicatur aut quae tandem sit haec oppositio nemo facile dicet. Est enim manca et imperfecta oratio amisso uno vocabulo ad sententiam perficiendam necessario, quod nobis est investigandum. Ἀρχιδάμου ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεὺς regnavit per annos XLII (469—427) et quum haec diceret anno 431 regni annum trigesimum octavum agebat provectus aetate. Dicit igitur et se et aequales suos consensuisse in armis μηδ' ἀπειρίᾳ ἐπιθυμήσαι τοῦ ἔργου, quibus opponit eos qui nullum dum belli usum habentes bellandi cupiditate flagrabant. Γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος, ut est in proverbio. Sunt hi iuvenes, bellatores „novi adolescentuli” et Archidamus, ut aetate grandiores solent, senilem prudentiam cum fervore iuventutis comparans dixerat: ὅπερ ἂν πολλοὶ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ πάθοιεν, ut apud Homerum est;

αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται.

Conf. Thucyd. II. 8. τότε δὲ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὔσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ δ' ἐν Ἀθήναις οὐκ ἀκουσίως ὑπ' ἀπειρίας ᾗπτετο τοῦ πολέμου.

Thucyd. I. 81. τίς οὖν ἔσται ἡμῖν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἡ ναυὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους Ἀφαιρήσομεν ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι βλαψόμεθα τὰ πλέω. Proprium in hac re verbum est ὑφαιρεῖν, non ἀφαιρεῖν. III. 13. Ἀθηναίους ῥᾶον καθαιρήσετε ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους. et III. 82. ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν, nam ὑφαιρεῖν est paulatim et pedetentim non vi aperta sed callide et per occasionem Atheniensium socios ad defectionem impellere.

Thucyd. I. 82. καὶ ἦν μὲν ἑσκακουσὶ τι πρεσβευομένων ἡμῶν ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μὴ — ἴμεν ἐπ' αὐτούς. Herwerden ταῦτα ἔριστα expunxit. Saepe tamen sic optimos scriptores audies dicentes. Unum apponam Hippocratem *de morbis mulierum* Tom. I. pag. 602. Ermerin.: ἦν μὲν δυνατὸν ἢ εἶσω ἀπῶσαι ἔμφω — ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μὴ οἶόν τε ἢ κτέ. Observasse mihi videor ellipsin habere locum ubi sequitur εἰ δὲ μὴ, ut in notissimo Thucyd. III. 3. καὶ ἦν μὲν ξυμβῆ ἢ πείρα, εἰ δὲ μὴ, Μυτιληναίοις εἰπεῖν κτέ. sed ubi ἦν δὲ μὴ additur ellipsin non apparere, ut hoc loco.

Thucyd. I. 86. ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας. In quibusdam libris ἐπὶ scriptum est pro πρὸς. Vera lectio est: ἴωμεν ἐπὶ τοῦς ἀδικοῦντας.

Thucyd. I. 87. ὅτω δὲ μὴ, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. Rectissime Herwerden passim restituit elisiones et crases Atticis usitatas, sed a Graeculis obscuratas. Nonnullis tamen male pepercit. Constante enim dicebant τὰγαθα, τὰπιτῆδεια, τὰπινίκια, τὰπὶ-χειρα, et τοῦπ' ἐμοί, τὰπὶ Θράκης et sic τὰπὶ θάτερα, non τὰ ἐπὶ et fortasse τὰπὶ τούτοις. I. 65. reponendum.

Thucyd. I. 89. Λεωτυχίδης μὲν — ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου [ξυμμάχους]. οἱ δ' Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπ'

Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου [ξύμμαχοι] — ὑπομείναντες Σητὸν ἐπὶ λίσσονται. Expunge molestum ξυμμάχους et ξύμμαχοι. Si Leotychides τοὺς ξυμμάχους ἔχων rediisse domum dicitur videtur possit suos cives in Asia reliquisse praeter auctoris sententiam. Recte dicitur τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου reduxisse, quibus opponuntur οἱ ἀπ' Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου.

Thucyd. I. 89. τοῦ περιβόλου βραχέα εἰσέκει καὶ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν. Repone καὶ αἱ οἰκίαι. Usitatius est καὶ τῶν οἰκιῶν αἱ μὲν, sed maluit Ὅμηρος κῶς dicere ut:

τῷ δὲ δύο σκοπέλω τὸ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἴκανεν.

Saepe Thucydides hac compositionis forma utitur, veluti II. 95. δύο ὑποσχέσεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπράξαι, τὴν δὲ αὐτὴ ἀποδοῦναι, et saepius alibi.

Thucyd. I. 91. κελεύει αὐτοὺς — πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας, οἵτινες [χρησοὶ καὶ] πιστῶς ἀπαγγελοῦσι σκεψάμενοι. Quamquam nullo pacto excogitare possum quomodo χρησοὶ καὶ interpolati potuerit, tamen quia prorsus absona ea verba sunt eliminanda censeo. Non solebant ἄνδρες μοχθηροί, credo, legari et satius est in ea re et omnibus usitatum dicere: πέμπειν πρέσβεις, vel ἄνδρας, οἵτινες cum futuro οἵτινες ἀξιώσουσι, παρακαλοῦσι, διαλέξονται aut simile quid.

De hac ipsa re scribens Cornelius Nepos in Themist. 7. ita dicit: *aequum esse illos viros bonos nobilesque mittere, quibus fides haberetur*. Itaque οἵτινες χρησοὶ in suo libro repperit, sed vitia et menda Codicum Thucydidis Cornelio Nepote sunt aliquanto antiquiora.

Thucyd. I. 91. τὴν — πόλιν ὅτ' ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι, et post pauca: δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν αὐτῇ πόλιν τεῖχος ἔχειν. Badhamus probante Herwerdeno bis expunxit ἄμεινον εἶναι, quod fortasse priore loco abesse poterat sed secundo loco necessarium est. Recte enim dicitur ἐδοξε τεῖχος τῇ αὐτῇ πόλει περιβαλεῖν aut ἐδοξε τὴν αὐτῇ πόλιν τεχιζέειν, sed non item ἐδόκει τὴν αὐτῇ πόλιν τεῖχος ἔχειν εἶναι τετιχίσθαι. Saepe ἐδόκε, vel ἐδοξε ἄμεινον εἶναι.

Neminem offendit quod dicit Pericles I. 141. ὡς ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, et satius est non tangere VI. 99. ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι. et VI. 34. δοκεῖ δέ μοι — ἄμεινον εἶναι et compluribus aliis locis.

Thucyd. I. 95. ξυνέβη — τοὺς ξυμμάχους — παρ' Ἀθηναίους κατατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου [στρατιωτῶν]. Mirum neminem offendisse in στρατιωτῶν, quasi ea res in *milium* potestate fuerit. Expuncto inepto emblemate πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου (ξυμμάχων) optime habent omnia. Eodem modo dixerat paullo ante I. 89. Λεωτυχίδης — ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου, ubi ξυμμάχους ab interpolatore additum vidimus.

Thucyd. I. 101. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἰλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων [τότε δουλωθέντων] ἀπόγονοι. Deleto emblemate omnia rectissime procedunt. Non erat opus Graecis narrare τοὺς παλαιούς Μεσσηνίους δουλωθῆναί ποτε. Satis erat argumenti eorum posteros Εἰλωτας εἶναι et durissimum sub saeculis dominis servitutem servire. Videtur aliquis in margine ad Μεσσηνίων olim adscripsisse τῶν ποτο δουλωθέντων.

Thucyd. I. 104. Ἰνάρως δ' ὁ Ψαμμίτιχου [Λίβυς] βασιλεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ. Evidens emblemata. Emendate legitur I. 110. Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων βασιλεὺς.

Thucyd. I. 111. Ὀρέτης δ' Ἐχεκρατίδου [υἱός] τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως. Nemo in talibus addit υἱός. Cf. VI. 54. ὑπὸ Ἰππάρχου τοῦ Πεισιστράτου, ubi Scholion est: Πεισιστράτου· υἱοῦ δηλονοτι.

Idem mendum sustulit Herwerden III. 26. ὑπὲρ Παυσανίου τοῦ Πλειστοδάαντος [υἱός].

Thucyd. I. 115. ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν. et IV. 21. ἀποδόντες — Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν. Actum egi pro absurdo Ἀχαΐαν utrobique reponens Ἀλῆας, namque dudum Krügerus verum viderat. Caeterum stulta lectio antiquissima est. Aristides in suis libris Ἀχαΐαν legerat, ut hi quatuor loci declarant: Tom. I. pag. 257.

Dind. τοῖς δὲ Ἑλλησιν — ἀπέδωκε Μέγαρα, Τροιζῆνα, Πηγάς, πᾶν τὸ Ἀχαιϊκόν. Tom. I. pag. 278. ἀπέδωκεν ἐκούσα Μέγαμα, Νίσαιαν, Τροιζῆνα, Ἀχαιῖαν, Πηγάς. Tom. I. pag. 585. καὶ μὴν καὶ Ἀχαιῖαν γε καὶ ἕτερα μέμνησθε ἀποδόντες. Tom. II. pag. 199. ἔχοντας Μέγαρα, Νίσαιαν καὶ Τροιζῆνα καὶ Πηγάς καὶ Ἀχαιῖαν ἔπεισε (Pericles) ταῦτα ἀποδόντας εἰρήνην συνθέσθαι. Quis dixerit quamdiu ante Aristidem turpe mendum libris inhaeserit?

Thucyd. I. 115. τῶν δὲ Σαμίων τινές — ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσοῦθῃ τῷ Ὑστάσπου [ξυμμαχίαν], ὃς εἶχε Σάρδεις τότε — διέβησαν ὑπὸ νύκτα εἰς τὴν Σάμον. Non uno indicio apparet ξυμμαχίαν esse interpolatum. Ridiculum est enim exsules aliquot patria extorres et inopes dici ξυμμαχίαν ξυνθέσθαι. Solum ξυνθέμενοι rei naturae congruum est, quod de iis dicitur qui pacta aut conventa inter sese constituerunt aut privatim aut publice. Imprimis frequens eo sensu est perfectum ξύγκειται, ξυνέκειτο, τὸ ξυγκείμενον quod constitutum est. Praeterea eo loco interpositum est ξυμμαχίαν, ut vel id ipsum satis fraudem arguat. Non possunt enim divelli Πισσοῦθῃ τῷ Ὑστάσπου, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε.

Thucyd. I. 115. τοὺς δμηροὺς Κλέψαντες ἐκ Λήμνου. Potior est librorum quorundam lectio Ἑκκλέψαντες. Κλέπτειν de rebus poni solet furtim aut furto surripere, ἐκκλέπτειν de personis clam subducere. Herod. II. 115. τοῦ σεῦυτοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα — οἶχεο ἐκκλέψας. In Aristophanis *Acharn.* vs. 524. legendum:

πόρην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μεγάραδε
νεανίαι Ἑκκλέπτουσι.
καὶ θ' οἱ Μεγαρήες
ἀντεξέκλειψαν Ἀσπασίας πόρνα δύο.

Thucyd. I. 118. ὁ δὲ (Apollo) ἀνεῖλεν πύτοῖς — κατὰ κρίτη πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι καὶ αὐτὸς [ἔφη] ξυλλήψεσθαι καὶ ἀκλήτη. Tolle inutile fulcrum ἔφη adiectum a Graeculo qui non consoquebat accusativum νίκην ἔσεσθαι cum nominativo αὐτὸς ξυλλήψεσθαι compositum. Utrumque pendet ab ἀνεῖλεν. Oraculum

addit Apollo eos si summa vi bellum gererent victores fore sequē-
tis et vocatum et invocatum opitulaturum esse.

Recurrit eadem interpolatio II. 54. (ὁ θεός) ἀνείλε κατὰ κρά-
τος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι καὶ αὐτὸς [ἔφη] ξυλλήψεσθαι, ubi
Herwerden admonitus importunum ἔφη sustulit.

Thucyd. I. 123. οὐ γὰρ δίκαιον ἂ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτῆθαι τῇ περι-
ουσίᾳ ἀπολέσθαι. Emenda ἀπολέσθαι. Sententia est enim: ἀδι-
εῦσι γὰρ οἱ ἀπολέσαντες τῇ περιουσίᾳ ἂ τῇ ἀπορίᾳ οἱ πρόγονοι
ἐκτῆσαντο.

Thucyd. I. 126. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες [οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι] ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ.
[insulsissime insertum est οἱ Λακεδαιμόνιοι. Omnia quae prae-
cedunt de Lacedaemoniis narrantur: cap. 125. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
— ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς συμμαχοῖς. cap. 126. ἐν τούτῳ δ'
πρεσβεύοντο (Lacedaemonii) tum quasi obliti essemus: πρέσβεις
πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι.

Thucyd. I. 126. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς
τούτους, ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης — τοὺς τε ζῶντας ἐλαύνοντες
καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀσᾶ ἀνελόντες [ἐξέβαλον]. In his ἐξέβαλον,
quod verborum compositionem corrumpit, Scholion est ad
ἤλασαν.

Thucyd. I. 128. ἀντεκέλευον δὲ ΚΑΙ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακε-
δαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. Videri possit καὶ
verbo ἈΝΤΕκέλευον additum male abundare, sed noli tangere.
Compara I. 105. ἀνθίσασαν τροπαῖον καὶ αὐτοί. et I. 62. ἀντι-
παθίσαντο καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον. et IV. 124. ἀντεκαθέζοντο καὶ
αὐτοί. et V. 6. ἀντεκάθητο καὶ αὐτός. et multis aliis locis.

Thucyd. I. 128. οἱ Λακεδαιμόνιοι — τῶν Εἰλώτων ἰκέτας
ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν [αὐτοῖς] νομίζουσι
τὸν μέγαν σεισμόν γενέσθαι. Confunduntur in libris σφίσιν et
σφίσιν αὐτοῖς quamquam perfacile est quid cuique loco conveniat
videre. In libr. I. 19. οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐχ ὑποτελεῖς ἔχον-
τες φόρου τοὺς συμμαχοὺς ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν

[αὐτοῖς] μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσουσι θεραπεύοντες. Compara I. 144. τὰς πόλεις αὐτονόμους ἀφήσομεν — ὅταν καίῃσι ταῖς αὐτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ CIFICIN ἐπιτηδείως αὐτονομείσθαι. et I. 76. ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ἑμὲν ἀφελίμον κατασησάμενοι ἐξηγεῖσθε. Peripicuum est neque his locis σφίσιν αὐτοῖς et ὑμῖν αὐτοῖς recte dici posse neque illis locis recte dictum esse.

Thucyd. I. 131. ἐπειδὴ (Pausanias) τῇ Ἑρμιονίδι νηὶ τὸ δέον ἐκπλεύσας [οὐ κελευσάντων αὐτῶν] τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῆναι. Compara cum his ea quae praecedunt cap. 128. Πausanias — δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δ' αὐτὸς τριῆρη λαβὼν Ἑρμιονίδα [ἄνευ Λακεδαιμονίων] ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλάσποντον et facile senties quo iure Herwerdenus ἄνευ Λακεδαιμονίων expunxit eodem et etiam meliore inepte abundans οὐ κελευσάντων αὐτῶν eliminari oportere.

Praeterea ne Attica quidem oratio est. *Iniusse Lacedaemoniorum* recte dicitur ἄνευ τῶν Λακεδαιμονίων vel οὐ πείσας (πειῶν) τοὺς Λακεδαιμονίους, sed nemo Veterum οὐ κελεύων eo sensu dicebat.

Est operae pretium comparare V. 42. πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποιήνται. ubi Scholion est ἰδίᾳ: ἄνευ τῶν Ἀθηναίων. Manifestum est eiusdemmodi Scholion illo loco ex margine in textum irrepsisse.

Thucyd. I. 133. πῖσιν [ἐκ τοῦ ἱεροῦ] διδόντος τῆς ἀνασάσεως. Herwerden molesta verba delevit. Sed undenam, quaeso, irrepare potuerunt? Ego loco mota esse arbitror et sic scribendum: πῖσιν διδόντος τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀνασάσεως.

Thucyd. I. 134. (Lacedaemonii) τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄραον ἀφείλον καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν (Pausaniam) [καὶ ἀπολαβόντες ἔσω] ἀπωκοδόμησαν. Verba καὶ ἀπολαβόντες ἔσω neque quidquam ad rem faciunt neque sententiae aliquid addunt, neque ἔσω pro ἔνδον apud bonos scriptores umquam legitur.

Thucyd. I. 137. Themistocles dedit litteras ad regem Pers-

τὴν γράψας τὴν ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν [ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο] τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν. Non muto veterem sententiam aliena manu adiecta esse verba ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο. Non persuasi Herwerdeno, qui haec Stahlī verba apponit „*Repugnat Herodotus, quare delens Cobet Mn. XI. 375, sed aliter atque Herodotus de ea re Thucydides iudicasse potest.*

Non potuit Thucydides dubitare quin vera sint quae apud Herodotum VIII. 109 leguntur. Quum id ageretur ut pontes in Hellesponto solverentur Themistocles callide dissuasit et Athenienses retinuit. Θεμιστοκλῆς μὲν ταῦτα λέγων διέβαλλε (id est ἐφενάκιζε), Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείθοντο VIII. 110. Num putemus haec Thucydidī ficta et falsa visa fuisse? Sed fac ita esse, cur Thucydides Themistoclis epistolam describens iudicium suum nunc ulla causa interponit? Interponit iudicium autem? imo vero odiose ei obloquitur eumque mendacii arguit (ψευδῶς προσποιήσατο). Hoccine est Thucydidēae gravitatis, quod ne Theopompus quidem fecisset? Sed sunt etiam alia fraudis indicia: estne Graecum ψευδῶς προσποιεῖσθαι? Potestne fortasse aliquis ἀληθῶς προσποιεῖσθαι? Athenienses in ea re dixissent: ἢ ἐπλάσατο. Est etiam aliud in his fraudis indicium, quod me iudice in tali re gravissimum est. Vide mihi quam importuna et absurda sede id additamentum collocatum sit. Quis tandem, qui aliquamdiu Graecorum consuetudine usus est, praesertim admonitus non sentit in verbis τὴν τῶν γεφυρῶν τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν inter τὴν et διάλυσιν nullo pacto ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο interponi posse? Si quam maxime his verbis esset opus non alio loco quam post διάλυσιν poni potuissent. Nunc ex margine irrepserunt et pervertunt omnia.

Thucyd. I. 138. Themistocles per unum annum τῆς Περσίδος γλώσσης ὅσα ἐδύνατο κατενόησεν. Audi nunc Cornelium Nepotem Themist. 10. ille omne illud tempus (annuum) literis et monitione Persarum se dedit, quibus adeo eruditus est ut multo commodius dicatur apud regem fecisse quam hi poterant qui in Perside erant nati. Sic verba Thucydidis ὅσα ἐδύνατο verissima stulte ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενίκηκεν.

Thucyd. I. 138. 6. τὰ δ' ὅσα (Themistoclis) φασὶ τεῖναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν [θάπτειν] ὥς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. Herwerden ἐνθάπτειν substituit, sed nullum melius verbum inutile et non satis rei accommodatum, τὰ καὶ θάπτειν, eliminabitur.

Thucyd. I. 139. 4. πολλοὶ ἔλεγον — καὶ ὡς χρὴ πολεμῆν καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης [ἀλλὰ καθελῆν]. Vitiose bis idem sic dicitur. Addita haec sunt ex cap. 139. l. προὔλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελούσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον.

Thucyd. I. 140. 2. ferociter Pericles dixerat: καὶ ἐπιτάσσουσιν ἡδὴ καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεσιν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἷδε ἦσαν καὶ τοὺς Ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. In libris post πάρεσιν hic pannus assutus est: [Ποτειδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ Αἰγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν], quae omnia paullo ante cap. 139. l. iisdem verbis leguntur et omnibus Atheniensibus perinde erant nota.

Post pauca scribe: εἰ τὸ (περὶ) Μεγαρέων ψήφισμα μὴ κατέλοιμεν. et expunge τι in verbis: τὸ γὰρ βραχὺ [τι] τοῦτο.

Thucyd. I. 141. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἢ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις. Si ita dicitur una et eadem est δικαίωσις, ut ἡ ὁσία καὶ δικαία ψῆφος, ἡ ἐμὴ καὶ σὴ Φιλία. Quod quomodo sit absurdum scribe ἢ τε μεγίστη καὶ ἡ ἐλαχίστη δικαίωσις.

Thucyd. I. 142. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἐστίν, ὥς περ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὅταν τύχῃ ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ παρέργον ἄλλο γενέσθαι. Contra loci sententiam et praeter scriptoris mentem dictum est ὥς περ καὶ ἄλλο τι pro εἰπερ καὶ ἄλλο τι id est παντὶ μᾶλλον sive πάντῳ μάλιστα. ut I. 73. καὶ ἅμα εἰπερ τινὲς καὶ ἄλλοι ἄξιοι νομίζονται εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, et passim alibi. Manifestum igitur tenemus interpolationem in libro IV. 55. ἔς τε τὰ πολέμικα εἰπερ ποτὲ [μάλιστα δὲ] δεινότεροι ἐγένοντο.

Quanta arte ad rem maritimam optime constituendam opus

tendit dicendo: οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχη, ἐκ παρέρρου μελε-
ῖσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι.

Thucyd. I. 144. νῦν δὲ τοῦτοΙΟΙC ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν,
mo vero τοῦτοΤΟC πικρὸς hos responde dato dimittamus. Neque
ἴσσε τοῦτοις neque Latine his pro hos recte poni potest.
Ἀποπέμψωμεν obiecto carere non potest, ἀποκρινάμενοι potest.

Thucyd. I. 144 ἀποκρινάμενος — τὰς πόλεις ὅτι αὐτονόμους
ἐφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, [καὶ] ὅταν
κάκῃνοι ταις αὐτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσιν ἐπιτηδείως αὐτονο-
μῆσθαι. Quia exceptio posita est διὰ μέσου, perspicuum est
et esse eliminandum, namque coniuncta sunt τὰς πόλεις αὐτο-
νόμους ἀφήσομεν ὅταν κάκῃνοι κτέ.

AD LIBRUM II.

Thucyd. II. 2. θέμενοι δ' ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν
ἐπ' ἈΓομένοις οὐκ ἐπείθοντο. Confunduntur ubique locorum ἄγειν
— ἀγαγεῖν et ἄγεσθαι — ἀγαγέσθαι, sed utrum sit verius
ubique natura rei continuo aperit. Praecedit: ἐσηγάγοντο δὲ
καὶ ἀνέφξαν τὰς πύλας, itaque corrigendum est τοῖς ἐπ' ἈΓΑγο-
μείοις οὐκ ἐπείθοντο.

Thucyd. II. 3. 4. προσέβαλλον τε εὐθὺς καὶ ἐς χειρὰς ἦσαν.
Repone imperfectum προσέβαλλον. Praecedit ἐχώρουν ἐπ' αὐτούς
et sequitur ἦσαν.

Etiam in sq. capite scribe αὐτῶν τε προσβαλλόντων καὶ τῶν
γυναικῶν — ὀλολυγῆ χρωμένων.

Thucyd. II. 4. 3. τῶν Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ἤ ἐσῆλθον [καὶ]
αἶπερ ἦσαν ἀνεφγμέναι μόναι. Tolle molestam copulam, cui
nullus hic locus est.

Thucyd. II. 4. 5. ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τεί-
χους καὶ αἱ [πλησίον] θύραι ἀνεφγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι

πύλας [τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος] εἶναι καὶ ἀντικρὺς διόδον ἐς τὸ ἔξω. Badhamo assentior transponenti: ὃ ἦν τοῦ τείχους πλησίον καὶ αἱ θύραι. In sqq. τοῦ οἰκήματος expellunt, sed non est satis. Dele etiam τὰς θύρας et optime omnia procedent: ἐστὶν τοῖς — οἰόμενοι πύλας εἶναι καὶ ἀντικρὺς διόδον ἐς τὸ ἔξω.

Thucyd. II. 4. 7. (Thebani) ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα χρήσασθαι ὃ, τι ἂν βούλωνται. Necessaria est verborum transpositio in hunc modum: παραδοῦναι τὰ ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς ut IV. 21. χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς — παραδόντες κομισθῆναι Ἀθήναζε. et IV. 30. τὰ τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς παραδοῦναι. et IV. 37. εἰ βούλονται τὰ ὅπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτοὺς. et IV. 38. τὰ ὅπλα παρέδωκε καὶ σφᾶς αὐτοὺς. Potest alterutrum omitti. Passim legitur παρέδωκεν σφᾶς αὐτοὺς, aut solum τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ut apud Thucydidem IV. 37. et IV. 10. τοὺς Λακεδαιμονίους — ἀνάγκη οὐδεμιᾷ ἡξίου τὰ ὅπλα παραδοῦναι. Etiam ea de causa transponenda sunt verba ut coniungantur σφᾶς αὐτοὺς χρήσασθαι ὃ, τι ἂν βούλωνται, quod de armis dici ineptum est.

Thucyd. II. 5. 5. κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους λέγοντες — τὰ ἔξω μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ [ἔφασαν] αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας. Herwerdeno expungenti assentior, sed αὐτοὶ αὐτῶν τοὺς ἄνδρας intolerabile est. Quia pronomen αὐτῶν prorsus est supervacaneum veram lectionem hanc esse existimo: καὶ αὐτοὶ τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας.

Thucyd. II. 6. Athenienses ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων. Iure offendit in his Herwerdenus, qui annotat: „οὗτοι κελεύοντες εἰπεῖν fortasse sunt inepticia.” unum tantum verbum est eliminandum, nempe εἰπεῖν. Rectissime enim habet κελεύοντες μηδὲν νεώτερον ποιεῖν. Duplici autem modo in tali re loquuntur, aut ἔπεμψαν κήρυκα, πρέσβεις κελεύοντες, λέγοντες, aut ἐροῦντα, ἐροῦντας, κελεύσεντα, κελεύσοντας. Utramque formam coniunxit Thucydides II. 85. πέμπει ὁ Φορμίων ἐς τὰς

Ἀθήνας — ἀγγελοῦντας καὶ — φράσσοντας καὶ κελεύων ναῦς ὅτι
 γλίσσας διὰ τάχους ἀποσεῖλαι.

Thucyd. II. 6. 2. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἡγγέλθη εὐθὺς τὰ [περὶ
 τῶν Πλαταιῶν] γεγενημένα — καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν
 κήρυκα. Non est Graecum τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα
 καὶ τὰ περὶ τῶν Ἀθηναίων γεγενημένα, nam Πλαταιῶν sunt
 τῶν, urbs constanter apud Thucydidem ἡ Πλάταια appellatur.
 Sed illa verba tam vitiosa sunt quam inutilia, etiam quod
 continuo sequitur: ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα.

Recte Herwerden II. 7. et II. 10 pro ἐν Πλαταιαῖς correxit
 Πλαταιᾶσιν.

Thucyd. II. 7. 3. Ἀθηναῖοι τὴν ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξή-
 γαζον. Scribendum ξυμμαχίδα. Similiter II. 10. περιήγγελλον
 κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίαν reponere ξυμμαχίδα.
 et IV. 118. 4. κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, imo
 ποτὶ ξυμμαχίδα, et paullo ante lege: μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν
 ξυμμαχίδα. et V. 33. 2. οἱ δὲ Μαντινῆς — αὐτοὶ τὴν ξυμμα-
 χίαν ἐφρούρουσαν, vera lectio est τὴν ξυμμαχίδα.

Thucyd. II. 7. πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα
 καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους. Sitne πρεσβείας verum an
 πρέσβεις ex libris sciri non potest, qui ubique in his variant.
 Si una et eadem legatio ad diversos mittitur πρέσβεις necessa-
 rium est, si plures legationes mittuntur ad longe dissitos, ve-
 luti ad regem Persarum et in Thraciam, πρεσβείας habet locum,
 sed perinde bene πρέσβεις etiam in tali re ponitur.

Thucyd. II. 8. homines, inquit, multo magis Lacedaemoniis
 φαίνεται ἄλλως τε καὶ προειπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν.
 ἔμμετό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις εἴ τι δύναιτο καὶ λόγῳ καὶ
 ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἐκάσῳ
 τὰ πράγματα ὥ μὴ τις αὐτὸς παρέσαι. Comparandus est locus
 IV. 14. καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος ὥ μὴ τινι καὶ
 αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. Non potest melius ardor animi, quo tum
 quisque flagrabat, quam his verbis describi. Sed non est
 integra utriusque loci scriptura neque facile est ita veram lec-

tionem reperire ut vitii origo appareat. Sanum non est εἶναι ἐκάστῳ — ὃ μὴ TIC αὐτὸς παρέσαι, quia τις vitiose abundat. Vitiosum est ὃ μὴ τινι pro ὅτινι μὴ, neque Athenienses dicebant ὅτινι sed ὅτῳ. Legendum esse suspicor: ἐν τούτῳ τε κεκωλύσθαι (sic Herwerden) ἐδόκει τὰ πράγματα ὃ μὴ αὐτὸς παρέσαι. et: καὶ ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἐκάστῳ ὃ μὴ καὶ αὐτὸς παρῆν.

Thucyd. II. 9. 5. ναυτικὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, — ἰππίας δὲ Βοιωτοὶ, — αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζὸν [παρείχον]. Optime Herbst παρείχον induxit. Solent enim magistelli sic elegantes ellipses explere et Thucydides eo sensu non παρέχειν dicit, sed παρέχεσθαι. Cf. II. 9. 5. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, — οἱ δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα, et sic passim.

Thucyd. II. 10. ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει [καὶ ἀξιολογώτατους] παρῆναι τοιαῦτα. Spuria sunt verba καὶ ἀξιολογώτατους, quibus nescio quis interpretari voluit quid esset τοὺς μάλιστα ἐν τέλει. Eodem die τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογώτατους declarat articuli omisio: namque sic dixisset καὶ τοὺς ἀξιολογώτατους. In civitatibus sunt ἄνδρες ἀξιόλογοι, non in castris, ubi nulli sunt ἀξιόλογοι πλὴν τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει. Cf. I. 10. ἔξω τῶν βασιλείων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει.

Eodem sensu dici τοὺς μάλιστα ἐν τέλει et ἀξιολογώτατους declarat locus III. 109. σπένδονται — τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοποννησίων καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος.

Thucyd. II. 11. ἡ γὰρ Ἑλλάς πᾶσα — προσέχει τὴν γνώμην εὖνοιαν ἔχουσα ΔΙΑ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος. Thucydidea consuetudo est in tali re κατὰ ponere κατὰ Φιλίαν, κατ' ἔχθος, κατ' ἐχθραν, κατ' ἀχθῆδονα, κατὰ διάφορον et similia complura. Magistelli sedulo annotant: ἡ κατὰ ἀντὶ τῆς διὰ, et hinc factum est ut διὰ nonnumquam in locum τῆς κατὰ irrepserit.

Thucyd. II. 11. 7. πᾶσι γὰρ — ὁργὴν προσπίπτει, καὶ [αὐ] λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ πλείετα ἐς ἔργον καθίστανται.

Usener probante Herwerdeno *oi delevit. Nollem factum. Nova sententia est, non prioris continuatio. Illa enim in omnes homines cadit, haec in partem hominum. Accedit testis locuples Galenus Tom. V. pag. 503. ἀρκεῖ δὲ καὶ Θουκυδίδης λέγων· καὶ οἱ λογισμῶ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ πλεῖστα εἰς ἔργον καθίστανται.*

Thucyd. II. 12. 4. ἔγνω δ' Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν *τε* ἐνδωσείουσιν. In solo Palatino Codice (E) ex correctione scriptum est ἐνδωσειουσιν pro ἐνδώσουσιν. Arrisit haec lectio Herwerdeno, qui recepit in textum. Sed ἐνδωσειῶ pugnat cum natura verborum in — *σειῶ*, quae omnia notionem continent rei *iucundae* et *gratae*, cuius quis *cupidus* esse possit, quod non cadit in verbum ἐνδιδόναι *cedere, a contentione desistere, dare manus* et similia, id quod utile ac necessarium esse potest, sed *gratum* et *iucundum* esse non potest. Rectissime dicitur ἀπαλλαξείῳ τοῦ πολέμου, id est ἀπαλλαγῆναι ἐπιθυμῶ, sed ἐπιθυμῶ ἐνδιδόναι contra naturam est.

Thucyd. II. 13. ἦν — τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ [καὶ μὴ δρώσῃ]. Non debbat Herwerden „*subdubitare an καὶ μὴ δρώσῃ γενεῖνα εἴη*” quia in vicinia legitur. τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐκυτοῦ — ἦν ἄρα μὴ δρώσωσιν οἱ πολέμιοι, non enim solent optimi scriptores verba eadem iterare, quod teneram aurem laedit.

Thucyd. II. 15. ἡ Ἀττικὴ — κατὰ πόλεις ὥκεῖτο πρυτανεῖά *τε* ἐχούσας καὶ ἄρχοντας. Herwerden: „ἐχουσα *manuit* Badham.” Fugit eum ratio. In omnibus libris est ἐχουσα, Badham verum reposuit ἐχούσας. non enim ἡ Ἀττικὴ πρυτανεῖα habebat sed αἱ πόλεις, ut scribit post pauca: καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων *τά τε* βουλευτήρια καὶ *τάς* ἀρχάς.

In § 2. evidens emblemata Stahl. sustulit: *τά τε* ἄλλα διεκόσμησε [τὴν χώραν] alii libri [τὴν πόλιν].

Thucyd. II. 15. τῇ κρήνῃ — τὸ πάλαι λαμυρῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν Καλλιρρόῃ ὠνομασμένη. Thomas Magister, quo non est ullus auctor ac testis futilior ac levior, mendoso libro usus imposuit Hemsterhusio, deinde Hemsterhusius Herwerdeno. Si

quid Thomae credimus λαμυρία est ἡδύτης καὶ καθαρότης, ὅτι καὶ λαμυρὰ πηγὴ ἢ καθαρὰ καὶ ἡδεῖα παρὰ Θουκυδίδῃ. Arripitur hoc cupidius et lectio librorum ΦΑΝΕΡΩΝ τῶν πηγῶν οὐσῶν temere abiicitur. Quis autem credere potest inepto Græculo λαμυρόν esse ἡδὺ καὶ καθαρόν? et si quam maxime ita esset quid tandem facit hæc ἡδύτης καὶ καθαρότης ad hunc locum? An forte olim (τὸ πάλαι) erant αἱ πηγαὶ ἡδεῖαι et vivo Thucydide hanc virtutem amiserant? Olim fuerant αἱ πηγαὶ φανεραὶ et ex tellure libere in apertum scaturiebant, deinde Pisistratus nymphaeum ita aedificavit ut latices ex novem ostiis foras prorumperent, unde ἐννεάκρουνος appellata est ἡ κρήνη, quæ antea Καλλιρρόη vocabatur.

Thucyd. II. 21. 1. ἡ φυγὴ αὐτῷ (Plistoanacti) ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι [τὴν ἀναχώρησιν]. Vulgata sine controversia alit vitium. Itaque Herwerdenus τὴν ἀναχώρησιν expunxit. Sed cui tandem mortalium in mentem venire potuit τὴν ἀναχώρησιν inserere de suo! Pro ἀναχωρεῖν Attici amant dicere ποιεῖσθαι τὴν ἀναχώρησιν idque ipsum Thucydidi reddendum esse arbitror: χρήμασι πεισθῆναι (ποιεῖσθαι) τὴν ἀναχώρησιν. Cf. IV. 65. ὡς δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν.

Thucyd. II. 21. 2. ὁ οὐπω ἐώρακεσαν. Libri ἐώρακεσαν, quod Herwerdenus mutavit. De perfecti forma ἐώρακα (non ἐώρακα, quod est in libris Mss. perpetuum) nulla est iam dubitatio, de plusquamperfecto ἐώρακη dubitari etiam potest, sed nullum me memini legere in Attico poeta versiculum, qui controversiam dirimat.

Thucyd. II. 21. 3. ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν οἱ μὲν κελεύοντες ἐξιέναι, οἱ δὲ τινες οὐκ ἐὼντες. In duobus libris est Ἐπεξιέναι. Utra scriptura est potior? Mihi quidem ἐπεξιέναι verum videtur, quia ἐξιέναι est ad bellum proficisci, ἐπεξιέναι hostes adoriri impetum facere in hostes, qui sunt in proximo. Eadem de causa in vicinia optime legitur: Periclem ἐκκίζον ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ Ἐπεξάγοι, id non est ad bellum duceret, sed recta ad hostes. Sæpe etiam additur ἐς μάχην, ut II. 13. 2. (Pericles) παρήναι — ἐς μάχην μὴ ἐπεξιέναι ne manum consererent, ut proelio ab-

τοῖς. Μὴ ἐξίεναι est μὴ στρατεύεσθαι, sed μὴ ἐπεξίεναι idem
 ποδ μὴ μάχεσθαι. Cf. et II. 1. ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς
 θηναῖοι ἐς μάχην. et II. 13. ἐς μάχην μὴ ἐπεξίεναι et II. 55.
 αἰῆς — περὶ τοῦ μὴ ἐπεξίεναι τοὺς Ἀθηναίους τὴν αὐτὴν
 ἦν εἶχεν, ubi τοὺς Ἀθηναίους si abesset nemo desideraret.

Thucyd. II. 24. ἦν δέ τις εἶπε — κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα —
 τον ζημίαν ἐπέθεντο. Legendum de more θάνατον ΤΗΝ
 εν. Quid enim tritius quam θάνατος ἢ ζημία? Praeterea
 menter mihi suspectum est ἐς ἄλλο τι in verbis: ἦν δέ τις
 — κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα [ἐς ἄλλο τι] ἦν μὴ οἱ πολέμιοι
 στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει. Dici potest ἀναλίσκειν ἐς ἄλλο
 ed non ἐς ἄλλο τι κινεῖν, quod idem est atque εἶν ἀκίνητα,
 1:

μὴ κίνει Καμάριαν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.

Thucyd. II. 27. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει
 [ἐξ Αἰγίνης] Ἀθηναῖοι. Satis est, credo, ἀνέστησαν in re
 verbo frequentissimi usus.

Thucyd. II. 27. 2. οἱ δ' ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.
 pienda est in textum Herwerdeni coniectura: οἱ δὲ Διεσπά-
 ρησαν, quod non solum „*sensus Thucydidis*” postulat sed omnium
 scriptorum. Notum est quam saepe δ' et δι confundantur et δι
 δε positum intercidat.

Thucyd. II. 29. βουλόμενοι σφίσι τὰπὶ Θοράκης χωρία καὶ Πε-
 ρὸν ξυνελεῖν αὐτόν. „*Ex deterioribus libris*” profertur vera
 βουλόμενοι ξυνεξελεῖν, sed spernitur. Saepe fit ut in libris etiam
 vera scriptura appareat in melioribus olim amissa.
 quam enim Graecis tam male fuit ut non unus et alter
 is et ingeniosus homo interdum felicem et evidentem ve-
 mendi correctionem reperiret, veluti II. 41. ubi optimi om-
 nia μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν, et „*in pessimis*” unice
 lectio καλῶν inventa est, non per manus vel libros tradita,
 solertia Graeci hominis in lucem revocata.

Thucyd. II. 30. ἐπὶ Κεφαλληνίαν [τὴν νῆσον] πλεύσαντες προσ-

ηγάγοντο ἄνευ μάχης. Solent sedulo magistelli adscribere νῆσος, πόλις, ποταμός, ὄρος, ἄκρα, ἀκρωτήριον et similia. Ubi nomina sunt locorum, quae paucis sunt cognita et raro leguntur, bene habet et a scriptoris manu sunt, sed nobilissimis locorum nominibus addita risum movent, ut III. 116. ἐπὶ τῇ Αἴτνῃ [τῇ ὄρει] οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ. Quis ferat ἐπὶ Σικελίαν τὴν νῆσον, αὐτὴν Κρήτην, Κύπρον, sic etiam ἐπὶ Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον?

Thucyd. II. 34. 1. ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων. Quod repositum πρώτων pro πρώτων confirmatur (si opus est) loco vicino II. 24. 8. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ἡρέθη λέγειν.

Thucyd. II. 34. 4. καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. Quia post exsequias et laudationem demum ὀλοφύροντο (cap. 46. νῦν δ' ἀπολοφυράμενοι — ἀποχυνρεῖτε) natura rei postulat ὀλοφυρόμεναι. Quam facile haec confundantur ostendit locus II. 44. οὐκ ὀλοφυροῦμαι μᾶλλον ἢ παραμυθῆσομαι, ubi libri omnes fideli concordia ὀλοφύρομαι exhibent. Futurum futuro respondere debet ut in illo:
μωμήσεται τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.

Thucyd. II. 35. οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων ἤδη ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι [αὐτόν]. Herwerden de Dobraei sententia αὐτόν delebat. Satius est retinere et duas literulas addere ὡς καλὸν ὄν — ἀγορεύεσθαι αὐτόν. Non est enim Graecum ὁ λόγος καλὸς ἀγορεύεσθαι ἐστίν.

Thucyd. II. 36. τὰ πλείω αὐτοὶ ἡμεῖς οἷδε [οἱ νῦν ἔτι ὄντες] — ἐπηυξήσαμεν. Miror quo pacto quis οἱ νῦν ἔτι ὄντες conquire possit. Perinde est ac si dixisset ἡμεῖς οἷδε οἱ οὐκ ἐπὶ τεθνηκότες, ut in noto versiculo:

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

id est οἱ μὲν γὰρ τεθνήκουσιν. Sed „agnosce Dio Cassius.” Sed multis ante Dionem aetatibus Codices Thucydidis et aliorum

nendosi circumferebantur, ut vidimus apud Aristidem absurdum Ἀχαΐαν pro Ἀλιᾶς.

Thucyd. II. 40. 3. *τολμᾶν τε καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι*. Non usitata est haec compositio pro ἐπιχειρήσειν μέλλομεν. Corrigendum arbitror περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωμεν, ut de re futura et incerta dici solet.

Thucyd. II. 41. 3. Pericles dicit: καὶ μόνη (ἢ πόλις) οὔτε τῷ πολέμῳ ΠΑΘόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπὸ κατὰ μέμψιν ὥς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. In libris est τῷ πολέμῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει, quae prorsus sunt sensu vacua. Sententia tamen ἐκ τῶν συμφραζομένων non difficulter elicitur, nempe haec: ὁ κακῶς πάσχων ὑπ' Ἀθηναίων οὐκ ἀγανακτεῖ ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ. Restituit hanc sententiam Badham scribendo: τῷ πολέμῳ παθόντι probante Herwerdeno, qui annotat: „reperi ingeniosam Badhami coniecturam.” et est hercle ingeniose reperta. Partim tamen vera mihi esse videtur, partim falsa. Recte enim πολέμῳ δρᾶν dicitur, sed πολέμῳ πάσχειν non item, idque de eo qui a victore hoste male mulcatur (κακοπαθεῖ). Inspice mihi hos tres Thucydidis locos VI. 60. οἱ παθόντες ἄδελον εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρητο. VI. 77. πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα καθ' αὐτὸν δυσυχεῖν. VI. 80. ὁ παθὼν σφαλίσεται καὶ ὁ κρατῶν περιέσσει. Vides πάσχειν dici eodem sensu quo κακῶς πάσχειν, unde collegi Periclem dixisse: οὔτε τῷ ΠΑΘΟΝΤΙ ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ. Deinde παθόντι in ἐπελθόντι corruptum est et (quod etiam alibi apud Thucydidem factum est) ad ἐπελθόντι adscriptum πολέμῳ. Cf. II. 56. τὸν ἐπιδόντα [πολέμιον] et II. 36. [πολέμιον] ἐπιδόντα et Inecd. Bekkeri pag. 334. 30.

Thucyd. II. 41. 4. τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα καὶ] οὐδὲν προσδεόμενοι — Ὀμήρου ἐπαινέτου. Vitiat loci compositionem καὶ male additum. Iuvat audire magnum virum ire ac merito οὕτω μέγα φρονούντα et quod fore dixit id omnia saecula factum viderunt, καὶ θαυμάζονται ὁμοίως ἔτι καὶ νῦν.

Thucyd. II. 42. διδασκαλίαν ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῶν εἶναι

τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μὴδὲν ὑπάρχει [ὁμοίως]. Recte apud Dionysium Halic. ὁμοίως omissum est, quod non video quo pacto loci sententiae congruere possit: οὐ περὶ Ἰσου ἀγωνιζόμεθα ἡμεῖς οἷς ἐστὶ τὰδε πάντα καὶ ἐκεῖνοι οἷς τῶνδε οὐδὲν ὑπάρχει. Ubi in his adverbio ὁμοίως locus est?

Thucyd. II. 43. in libris est — σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῃ τὴν ὠφέλειαν, ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότες μηχανῶνται. Rem acu tetigit Badham, qui emendavit: ἦν (τί) ἐν τις — μηχανῶνται;

Thucyd. II. 44. 1. τοὺς τῶνδε γονέας οὐκ ὀλοφυροῦμαι μᾶλλον ἢ παραμυθίσσομαι. 'ΕΝ πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες. Sententia loci declarat 'ΕΠΙ πολυτρόποις ξυμφοραῖς restituendum: nam HAC LEGE se natos esse sciunt, ut multiplices casus in vita experiantur. Euripides in *Iphigen.* *Aut.* vs. 29.

οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,

'Αγάμεμνον, 'Ατρεΰς.

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι.

θνητὸς γὰρ ἔφυς.

Thucyd. II. 44. 3. ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγινώσκοντες τισὶν ἔσονται. Scribe τῶν οὐκ ἔσ' ὄντων: nam vita fundi (οἱ τεθνεῶτες) dicuntur οὐκέτ' εἶναι, non οὐκ εἶναι, ut in illo:

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

Similiter in cap. sq. scribendum: τὸν γὰρ οὐκ ἔσ' ὄντα ἅπαντες εἶωθεν ἐπαινεῖν, defunctos unusquisque laudare solet.

Thucyd. II. 45. 2. ὑμῖν (ταῖς γυναῖξι) μεγάλη ἡ δόξα — ἣ ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ. Atque haec Aspasiā nonnulli scripsisse opinantur! Non inscite Scholiasta: ἀρετὴ γυναικὸς σιωπωμένη κηρύττεται.

Thucyd. II. 78. καὶ ἐς τὴν βασιλείῳ γῆν πολλήν. Non credo sic bene Graece dici, sed, ut Thucydides solet: ἐς τὴν βασιλείῳ γῆς τὴν πολλήν. cf. II, 56. ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν, et sic passim.

Thucyd. II. 48. 3. ταῦτα δηλώσω αὐτός τε νοσήσας καὶ [αὐ-
 δς] ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας. Quis admonitus praesertim non
 entit secundum αὐτός perperam additum esse? Opponuntur
 nim inter se αὐτός τε — καὶ ἄλλους. Si transposueris, quod
 nanante eadem sententia fieri potest, dicendum erat: ἄλλους τε
 πάσχοντας εἶδον καὶ αὐτός ἐνόησα.

Thucyd. II. 54. 3. ἐνίκησε δ' ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν
 εἶρησθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον τὴν μνήμην ἐποιοῦντο.
 Volent Graeci scriptores et Thucydides alibi huiusmodi locos
 sic conformare: — λοιμὸν εἶρησθαι. εἰκότως· οἱ γὰρ κτέ. Sed est
 Thucydides καινοτομητὴς περὶ τὰ τοιαῦτα.

Thucyd. II. 56. 2. ὅτε δ' ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη [Ἀθηναίων].
 Perinsulsum est admonere exercitum hunc, quem Pericles com-
 parabat, Atheniensium fuisse, et erat tertia pars sociorum ex
 insula Chio et Lesbo, ne putes ἡ στρατιὰ Ἀθηναίων recte dici
 posse quae ex solis Atheniensibus constabat.

Thucyd. II. 60. 4. πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ καὶ μὴ
 ἵπν ὑμεῖς θρᾶτε· ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι
 τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίσθε. Non sunt haec bene compo-
 nita, sed facile est compositionis vitium sanare ex loco II. 71.
 ὑμεῖς δὲ τάναντία θρᾶτε· μετὰ ΓΑΡ Θηβαίων — ἐπὶ δουλείᾳ τῇ
 ἡμετέρᾳ ἤκετε. Nempe illic supplendum est: ταῖς ΓΑΡ κατ'
 οἶκον κακοπραγίαις κτέ.

Thucyd. II. 63. 2. (τῆς ἀρχῆς) οὐδ' ἐκσῆναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν. —
 ὅς] τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ
 ἵναι, ἀφείναι δ' ἐπικίνδυνον. Delendum est ὥς. multo enim
 prius dixit τυραννίδα ἔχετε αὐτήν, non ὥς τυραννίδα. cf. III.
 7. 2. οὐ σκοποῦντας ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχήν.

Thucyd. II. 64. Pericles ait: καὶ δι' αὐτήν (pestilentiam)
 ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καὶ
 ἀν παρὰ λόγον ΤΙ εὖ πράξῃτε ἐμοὶ ἀναθήσετε. In his τι ad-
 ductum duplici de causa mihi suspectum est: primum pro εὖ
 πράσσειν dicitur ἀγαθόν τι πράσσειν et pro κακῶς πράσσειν κακόν

τι πράσσειν et sim. sed εὖ τι πράσσειν et κακῶς τι πράσσειν non est in usu. Euripides apud Clem. Alex. Strom. pag. 620:

ἡδὺ δ' ἦν κακόν τι πράξῃ ξυσκυθρωπάξειν πόσει.

Aristophanes in *Pluto* vs. 341.

χρησόν τι πράττων τοὺς φίλους μεταπέμπεται.

Praeterea ἀγαθόν τι πράττειν est extenuantis, ut in Aristophanis *Pace* vs. 212.

εἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ

ὑπερβάλλοιντο μικρόν. —

εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθόν Ἀττικωνικοί.

si quid vobis (in re exigua) feliciter processerit. Itaque quum perspicuum sit Periclem dicere: si praeter omnium expectationem res praeclare gesta fuerit oportebit hoc mihi tribuī, scribendum erit ὅταν παρὰ λόγον εὖ πράξητε ἐμοὶ ἀναθήσετε.

Thucyd. II. 65. 3. ἐπεβίω δὲ (Pericles) δύο ἔτη καὶ μῆνας ἕξ. Multas Atticas crases Herwerdenus optime restituit, sed hic illic mendosas in genere hoc librorum scripturas servavit. Dicebant constanter δύο ἔτη, τρὶ ἔτη et sim. Hinc τριετῇ et τρὶ ἔτη confusa vidimus, et omnino δύο et τρία, ἑπτὰ, δέκα ante vocales non scribebatur.

Eodem modo ubique legendum est τὰ σφέτερ' αὐτῶν, non σφέτερά.

Thucyd. II. 65. 7. οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα εἰς τοὺναντίον ἐπραξαν — κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ [ἰδία] κέρδη. Non tantum supervacaneum sed importunum etiam et auri molestum ἰδία eiiciendum est.

Thucyd. II. 67. 2. πείθουσι τὸν Σάδοκον [τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον] Σιτάλκου υἱόν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν: Annotavit aliquis in margine id quod legerat II. 29. ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον. Arguitur etiam emblemata eo quod loco perincepto interpositum est.

Quis non recordatur ad haec iocorum Aristophanis in *Acharn.* vs. 141.

τοῦτον μετὰ Σιτάλκους ἔπινον τὸν χρόνον.
καὶ δῆτα Φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς.

ὁ δ' υἱὸς, ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,
— τὸν πατέρ' ἤντεβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρᾳ.
ὁ δ' ὥμοσε σπένδων βοηθήσειν ἔχων
στρατιᾶν τοσαύτην ὥς Ἀθηναίους ἔρεῖν.
ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

Thucyd. II. 67. 4. ἀπέκτειναν πάντας καὶ ἐς Φάραγγας ἐσέ-
λκον δικαιούντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμό-
νι ὑπῆρξαν τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμά-
χων ἐν ὀλκάσι περὶ Πελοπόννησον πλείοντας ἀποκτείναντες [καὶ ἐς
ἐραγγας ἐσβαλόντες]. Tolle stultum emblemata: non erant, ut
minor, in mari Φάραγγες.

Thucyd. II. 69. (Phormio) Φυλακὴν εἶχε μὴτ' ἐκπλεῖν ἐκ
ορίνου καὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου μὴδένΑ μὴτ' ἐσπλεῖν. Deleta
na literula scribe μὴδέν pro μὴδένα, sic enim in tali re loqui
ident. I. 93. τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μὴδ' ἐκπλεῖν μὴδέν.
I. 51. τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἄμα μὴδέν ἐσπλεῖν.

Thucyd. II. 71. 2. Plataeenses ad regem Spartanorum ita
eunt: Πausanίας ὁ Κλεομβρότου [Λακεδαιμόνιος] — θύσας ἐν
ἰ Πλαταιῶν ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ [ἱερὰ] — ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι
ἦν καὶ πόλιν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν. Recte dicitur
ausanίας ὁ Κλεομβρότου, quia τὸ πατρόθεν ὀνομάζειν gravitatem
iamdam verbis addit sed Λακεδαιμόνιος tam superfluum est quam
igidum et ineptum. Etiam ἱερὰ vitiose abundat praesertim
et verbis interpositis a participio θύσας disiunctum.

Thucyd. II. 72. 2. ἀπεκρίναντο — δεδιέναι — μὴ — Ἀθηναῖοι
θόντες σφίσιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν ἢ Θηβαῖοι — αὐτοὶ σφῶν τὴν
ἴλιν πειράσΟΥσι καταλαβεῖν. Herwerden: „πειράσουςι. sic or-
mi libri pro πειράσωςι. cf. VII. 39. 2. Modorum enallage non
na est apud nostrum.” Respondeo primum in talibus nullam
dem esse librorum, quorum optimus quisque saepissime βαρ-
αρίζει ἢ σολοικίζει, neque ullo modo ex libris definiri posse

utrum — ΟΤCI an ΩCI sit scribendum. Sed frequens est apud Thucydidem „*modorum enallage*.” Est, et saepissime quidem de industria quaesitam videbis. Sed Thucydides ubique ea sic utitur ut certa dicendi lex non violetur, ut l. l. ὅπως — ἀριστοποιήσονται καὶ — ἐπιχειρῶσιν. Utrumque enim recte habet et ὅπως cum indicativi futuro et ὅπως cum coniunctivi praesente vel aoristo *secundo* (non *primo*). Nostro autem loco δεδιέναι μὴ ἐπιτρέψωσιν sanum est et probum, sed δεδιέναι μὴ πειράσονται foedum esse soloecismum pauci sunt qui melius quam Herwerdenus sciant et intelligant.

Alia exempla huiusmodi enallages vid. II. 80. λέγοντις ὅτι — τῆς Ζακύνθου — κρατήσουσι καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἴσται Ἀθηναίους. IV. 130. ὅτι οὐκ ἐπέξεισι μηδὲ δέοιτο πολεμεῖν. VI. 96. ἐξακοσίους λογάδας ἐξέκριναν — ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἰς Φύλακας καὶ ἦν ἐς ἄλλο τι δέη ταχὺ ξυνεσῶτες παραγίγνυνται.

Thucyd. II. 73. ἐλθόντες δ' οἱ Πλαταιῆς [πρέσβεις] ὡς τῶν Ἀθηναίων. Resecandum est πρέσβεις, namque οἱ τῶν Πλαταιῶν πρέσβεις dictum oportuerat. Sic saepius οἱ Ἀθηναῖοι significat οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ αὐτὸ πρέσβεις.

Thucyd. II. 74. οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο — ἐξελεῖν μηδὲν ἔτι ἄλλ' ἀπὸ τείχους ἀποκρίνασθαι [ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἐπὶ τῷ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται]. Quod Homerus de se dixit:

ἔχθρὸν δέ μοι ἐστίν

αὐτὶς ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

idem etiam meliore iure de se Thucydides dicere potuisset. Quid de muro Plataeenses responderint clarum et perspicuum est ex iis quae praecedunt. Emblema sumtum est ex cap. 72. ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν αὐτὸ προκαλεῖται.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

CICERO PRO L. FLACCO § 62.

Adsunt Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, ra, leges ortae atque in omnes terras distributae putantur: de iorum urbe . . . , quae vetustate ea est, ut ipsa ex sese nas cives genuisse dicatur, et eorum eadem terra arens alitrix patria dicatur.

Loci in mentem mihi venit, quum nuper in Isocrati panegyrico haec legerem:

§ 24. Οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν, ὥστ' ἐξ ἧσπερ φύμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτὸι θεοὺς ὄντες καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς ὁσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν πόλιν ἔχοντες προσειπεῖν. μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων ἦν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσ-
κει. cf. etiam § 29.

Ciceronem Isocrateis imbutum fuisse tunc temporis, diserte estatur ipse in epistola anno superiore ad Atticum data, II. 1: *non autem liber* (de consulatu) *totum Isocrati μυροθήκιον atque unces eius discipulorum arculas . . . consumpsit.* Num igitur rati venia mihi petenda est, quum olim verba *et eorum eadem are . . . dicatur*, quae desunt in codice Salisburgensi, ab aliena manu inserta esse contenderim? Vix credo. Negabam nominibus istis quicquam effici de vetustate Athenarum, ut est in Latinis, qui in Graecis eadem verba non vetustatem urbis spectant, sed indicant artissimum vinculum solum inter et cultores, quod esset eiusmodi, ut hi illud dulcissimorum propinquorum nominibus designarent. Itaque quum praecedentia docto commentatori Isocrateorum memoriam refricuissent, de suo addidit, quae mox apud eundem legi meminerat, sed media omisit, quo factum est, ut Latine sensu careant quae sana sunt Graece. Hinc quoque orta inelegans repetitio *dicatur . . . dicatur.*

Ad eiusdem Panegyrici §§ 28 et 89 interpretes, quos noster deus fugisse videtur, conferri iubent Cic. de legg. II. 14 et de n. II. 113.

H. T. KARSTEN.

ARISTOPHAN. Equit. 929 sqq.

εὐχομαι δέ σοι ταδί·
τὸ μὲν τάγηνον τευθίδων
ἐφεσάναι σίζον, σὲ δὲ
γνώμην ἐρεῖν μέλλοντα περὶ
Μιλησίων καὶ κερδανεῖν
τάλαντον, ἣν κατεργάσῃ,
σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
ἐμπλήμενος Φθαίης ἔτ' εἰς
ἐκκλησίαν ἐλθεῖν ἔπει
τα πρὶν Φαγεῖν ἀνὴρ μεθ' —
κοι κτέ.

Soloecus est aetate Aristophanis et aliquanto post iniunctus cum verbo Φθάνειν, nec sententia bene procedit festum est deleta vocula ἔτ' quae fortasse originem dequenti Ἐπειτα corrigendum esse:

σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
ἐμπλήμενος Φθαίης, ΠΙΝ εἰς
ἐκκλησίαν ἐλθεῖν κτέ.

ut participium suspensum sit ex Φθαίης.

EURIPID. Alc. 826 sq. Hercules de Admeto

ἀλλ' ἡσθόμην μὲν ὄμμ' ἰδὼν δακρυρροοῦν
κουράν τε καὶ πρόσωπον· ἀλλ' ἔπειθέ με

Inepte abundare πρόσωπον post ὄμμα quis non videt?
loco Supplicum 95 sqq. coniciebam

κουράν τε καὶ πεπλώματ'

non sane inepte. Cf. Alc. 215. 425. 922. Nunc tamen ine mutationis violentia, cum praesertim intellexerim lenius corrigi posse:

κουράν τε δυσπρόσωπον

i. e. *aspectu turpem, difformem*. Et sola tonsura memor loco, quo hic maxime respicitur, ubi vs. 542. Hercules Admetum

τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;

v. 253.

χρῆν γὰρ μετρίας εἰς ἀλλήλους
 φιλίας θνητοὺς ἀνακίρνασθαι
 καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς.

na additur in tali sententia notio voci *μυελός*, ea alia
 iuit quam *intimus*, sed id *ἄκρος* (i. e. *summus*, *extremus*)
 re non potest. Si quid video, transponendum:

πρὸς ἄκρον καὶ μὴ μυελὸν ψυχῆς
ut tangatur tantummodo animi quasi superficies (τὸ ἄκρον
 ῆς), *non vero intimae eius partes* (ὁ μυελὸς τῆς ψυχῆς).

m 761.

Μουνύχου δ' ἀκταῖσιν ἐκδή
 σαντες κτέ.

eros sic correxit Hermannus pro Μουνυχίου. Sed docent
 Attici Athenienses non aliter scripsisse quam Μουνιχία
 νιχίων, unde apparat heroi nomen fuisse Μούνιχος, ita-
 rectum oportuisse Μουνίχου. Veram formam Thucy-
 didi II. 13, 7. ed. meae et reddam VIII. 92, 5. 93, 1.

m 785 τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ [βίῳ]. Ultimum
 um non profectum esse ab Euripide mihi constat. Quid
 endum sit (de pluribus enim cogitari potest) ignoro,
 set:

τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βροτοῖς.

m 1375 sqq.:

ἄμφιτόμου λόγχας ἔραμαι
 διαμοιρᾶσαι.

[διά] τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίον.

a praepositio nata videtur e verbo praegresso. Corrigen-
 ediderim:

κατὰ τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίον.

v. HERWERDEN.

Galenus Tom. V. pag. 476. Posidonius τὴν τοῦ Κλεάντου γνώμην ὑπὲρ τοῦ παθητικοῦ τῆς ψυχῆς ἐκ τῶνδε φαίνεσθαι φησι τῶν ἐπ' αὐτῶν·

ΛΟΓΙΣΜΟΣ. τί ποτ' ἔσθ' ὃ, τι βούλει, θυμέ; τοῦτό μοι φράσσ.

ΘΥΜΟΣ. ἔχω, λογισμέ, πᾶν ὃ βούλομαι ποιεῖν.

ΛΟΓ. βασιλικόν γε· πλὴν ὁμως εἶπὸν πάλιν.

ΘΥΜ. ὅσ' ἂν ἐπιθυμῶ ταῦθ' ὅπως γενήσεται.

Leg. ἐγώ, λογισμέ; pro ἔχω, et pro βασιλικόν γε, quod metrum corrumpit, τυραννικόν γε.

Tom. V. pag. 101. τῶν περιπατητικῶν τις ἀφίεται τῶν φιλοσόφων ἓνα τε τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι πεπλησμένον ἐξωθέν τι αὐτοῦ μηδὲν εἶναι κενὸν ὥσπερ οὐδὲ ἔνδον. Pro πεπλησμένον Galenus scripserat πεπερισμένον.

Tom. V. pag. 19. μᾶλλον ἐποίει με γελᾶν ὅσῃ μᾶλλον ἐκείνῳ τῷ μασιγῶσθαι θεώμενος. Vera lectio est μᾶλλον ἐνέκειτο μασιγῶσθαι ΔΕΘΟμενος.

Tom. V. pag. 12. θυμωθεὶς οὖν — μάχαιραν ἀνελάμενος — καταφέρει τὴν κεφαλὴν, οὐ πλατεῖς ἐπενεγκὼν ἀλλὰ κατὰ τὴν τέμνον τοῦ ξίφους. Scribendum καταφέρει ΤΗC κεφαλῆC ἐC πλατεῖΑΝ ἐπενεγκὼν.

Tom. V. pag. 17. pater meus, inquit, πολλοῖς ἐπετίμησι τῶν φίλων περιθλάσασιν εὐρῶν ἐν τῷ πατάξαι κατὰ τῶν δόνητον οἰκέτας. Emenda περιθλάσασι Νεῦρον.

Post pauca scribe ἐμφορῆσαι πληγὰς pro ἐφορίσαι.

Tom. V. pag. 5. ὥσπερ καὶ σέ μοι λέγειν ἡξίωσα καὶ μέγιστα τοσαῦτα δοκοῦν ἀπεφῆναι διεσιώπησα. Emenda: μέγιστοι τὸ σαυτῷ δοκοῦν ἀπεφῆναι.

Ibid. pag. 10. διὰ ῥαθυμίαν οὐ προσεσχηκέναι σοι τὸν παρὰ βεβλημένον φίλον imo vero τὸν παρακεκλημένον.

THUCYDIDEA.

(Continuantur ex pag. 108).

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΣΤΙΓΓΡΑΦΗ recognovit HENRICUS
VAN HERWERDEN. lib. II—III. Traiecti ad Rhenum
1878.

Thucyd. II. 74. 2. ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν
χωρίων Ἀρχίδαμος [βασιλεὺς] κατέστη. Num erat metus ne
is forte quis esset Archidamus oblitus esset? Praeterea δ βα-
σιλεὺς dictum oportuisset, sed Graeculi talia sine articulis ad-
ibunt in margine ῥήτωρ aut στρατηγός aut βασιλεὺς et similia
mplura, quae haud raro sese in textum insinuant.

Thucyd. II. 75. τοσαῦτα ἐπιθειάσας (Archidamus) καθίςH ἐς
λεμον τὸν στρατόν, καὶ πρῶτον μὲν περιεσαύρωσεν αὐτοὺς τοῖς
ὄρεσιν ἃ ἔκοψαν. Fefellit librarium praecedens καθίςH, unde
περιεσαύρωσεν scripsit pro περιεσαύρωσαν, nempe ὁ στρατός sive
στρατιῶται. Manifesta res est ex iis, quae intacta reliquit
ψαν — ἔχουν — ἐλπίζοντες.

Ad verba Thucydidis τοσαῦτα ἐπιθειάσας grammatici quaerunt
id intersit inter θειάζειν (ἐπιθειάζειν) et θεάζειν (ἐπιθεάζειν),
d neque Buttmannus verum vidit qui „formam per ei recen-
nem” esse putabat, neque caeteri. Res est simplicissima:
iae verba formantur ab adiectivis in — ΕΙΟC exeuntibus
iiciunt I ubi diphthongus EI ictu est destituta. Sic ex λείος
scitur λεαίνειν, ἐπιλεαίνειν, ἐκλεαίνειν. Α τέλειος formatur
λέως et τελεοῦν, ab Ἄρειος πάγος Ἀρεοπαγίτης et Ἀρεοπαγι-
κός, et a θεῖος θεάζειν et ἐπιθεάζειν, sed in aoristo ubi ictus
— EI recurrit θειάσας et ἐπιθειάσας sola proba forma est.
elius Dionysius apud Suidam (ex Photio): Ἀρᾶται — κατα-
ῖται. Φερεκράτης.

ὕστερον ἀρᾶται καὶπιθεάζει τῷ πατρί.

libri iugulato metro exhibent καὶ ἐπιθειάζει. Ad eandem normam reliquae formae sunt constituendae.

Etiam in significatione verbi ἐπιθειάζειν et ἐπιθειάσας grammatici errant. Si Scholiastae credimus et Hesychio in v. ἐπιθειάσας (sic) significat κατευξάμενος, sed falluntur. Ἐπιθειάζειν est obtestari et invocare Deos ultores scelerum praesertim in eos qui fidem datam non servassent (Plato in *Phaedro* pag. 241 B.) aut religionem violassent (Thucydides VIII. 53) aut foedera rupissent, ut Plataeenses nostro loco. Itaque ἐπιθειάσας est idem quod Thucydides paullo ante dixerat cap. 74. ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων κατέστη. et Iason in Euripidis *Medea* vs. 1490.

θρηνῶ καὶπιθεάζω

μαρτυρόμενος δαίμονας.

aliis verbis bis idem dicit. Quod est in libris Euripidis καπιθεοάζω et apud Aeschylum in *Choephoris* vs. 856. omnium consensu olim est emendatum.

Thucyd. II. 75. 5. ὥς τε — μήτε πυρφόροις [οἰστοῖς] βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλεῖ τε εἶναι. Vidimus supra in perantiquo Codice *Poliiorcelicorum* οἰστοῖς omitti, rectissime quidem, ut Wescherus iudicat, cui plane assentior.

Pro ἐν ἀσφαλεῖ libri omnes de more vitiose exhibent ἐν ἀσφαλείᾳ. Vid. *Var. Lectt.* pag. 440.

Thucyd. II. 77. 6. ὕδωρ [ἐξ οὐρανοῦ] πολὺ — σβέσαι τὴν φλόγα. Verba otiosa antiquus liber idem omittit.

Thucyd. II. 77. νομίσαντες ἄπορον εἶναι Ἄπο τῶν παρόντων δεινῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν. Kruegero δεινῶν expungenti assentitur Herwerdenus. Equidem Ἄπο τῶν παρόντων δεινῶν legendum esse arbitror: τὰ παρόντα δεινὰ (sive χαλεπά) ἀπορεῖν αὐτοὺς ἐποίει sive ἐς ἀπορίαν καθίστη, ut II. 102. 2. ὁ γὰρ Ἀχιλλεύς ποταμὸς — τὴν πόλιν περιλιμνάζων — ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι σρατεύειν, et passim his similia legas, ubi ὑπό τινος dicitur de impedimento, quod quo minus aliquid fiat prohibet. Quis nescit ἀπό et ὑπό in omnibus libris sexcenties

ter se locum mutare et vix opus est dici mihi vehementer improbari rationem eorum, qui vitiosa et caliginosa subtilitate rores de genere hoc defendant ac tueantur.

Thucyd. II. 78. uritur et secatur locus, quem equidem, ut libris scribitur, integrum esse et sanum existimo. Verba hæc sunt: οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον μέρος ἐν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες περιτείζον τὴν πόλιν κύκλῳ. — καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ Ἀρκύρου ἐπιτολὰς καταλιπόντες φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους (τὸ ἡμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον) ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Herwerdenus „*deletis verbis τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες τὸ μέρος — στρατοπέδου ἵκανοῦσι πρὸς Ἀρκτούρου ἐπιτολὰς ἔρχετο καταλιπόντες ἀπὸ φύλακας.*” Dicam cur mihi nihil mutandum esse videatur. Peloponnesii ineunte vere anni 429 um sociis omnibus per Isthmum transgressi non in Atticam rumpunt sed ut Thebanis gratum facerent recta petunt Plæam. Exercitus ingens ducitur adversus tenue oppidulum, quod habebat quadringentos tantum defensores cum octoginta theniensibus praesidiariis et mulieres, quae cibaria pararent, centum et viginti, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε δοῦλος ἢ ἐλεύθερος. Spartani igitur sperabant fore ut cito urbs caperetur quum tantus exercitus esset in ea re occupatus (ἐλπίζοντες ἀχίψην τὴν αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν στρατεύματος ΤΟCΟΤΤΟΥ γαζομένου II. 75. 1.) Igitur nil reliquerunt intentatum, πᾶσαν ἰάν ἐπενόουν εἴπως σφίσις ἀνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσχθείη II. 77. 2. Sed frustra; omnes illorum conatus non minus virtute usi quam sollertia obsessi irritos fecerunt. Itaque nihil erat reliquum quam eos περιτειχίζειν et lenta obsidione fame excruciatos ad deditionem faciendam compellere, atque ita actum est. Iam vero nihil erat opus πρὸς τὴν περιτειχίσιν αὐτοῦ exercitu, quantum Archidamus ducebat; quamobrem μέρος ἐν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες περιτείζον τὴν πόλιν κύκλῳ διελόμενοι κατὰ πόλεις. Fac tertiam artem remansisse et Spartanorum et sociorum, satis erat ad opus perficiendum, atque hi quoque περὶ Ἀρκτούρου ἐπιτολὰς ἐκλεκτοῖς custodibus in suam quique patriam dilapsi sunt. Viri acti non reputarent quam magnus esset exercitus, quem rex

Spartanorum traheret, neque quam exigua fuerit urbs Plataeensium. Exercitus totus in aggere extruendo dies noctesque septuaginta sine intermissione occupatus fuit. Deinde quum nihil proficerent maior pars copiarum obsidioni inutilis domum remissa. Sic nihil remanet in vulgata lectione difficultatis.

Ipsa particula μέν in verbis μέρος ΜΕΝ τι καταλιπόντες τῷ στρατοπέδου clamat addi oportere τὸ ΔΕ πλέον ἀφέντες, quae verba negligentia in libris melioribus omissa sunt.

Thucyd. II. 80. 2. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι — τῷ ναυτικῷ περιήγειραν παρασκευασμένῳ ὥς τάχιστα πλεῖν ἐς Λευκάδα. Ridiculum est τὸ ναυτικὸν παρασκευασάμενον πλεῖν. In talibus ἡ πρὸς τὸ σημαινόμενον σύνταξις est necessaria et dicendum τῷ ναυτικῷ παρασκευασαμένῳ IC πλεῖν. Exemplorum vel apud unum Thucydidem magna copia est. Mirantur haec Graeculi et non abstinere manus. Vidimus supra naves bellicas in litore cibum capientes.

Comparari possunt VI. 104. αἱ νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν — βοηθῆσαι. III. 4. 4. τὸ ναυτικόν, οἱ ὥρμουν. IV. 57. Φρουρὰ μία — ξυνεσελεθεῖν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησαν — ἀλλ' αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλῆσθαι. IV. 84. πεισθὲν τὸ πλῆθος — ἀκούσαντες βουλευσασίαι. et sic saepius alibi.

Thucyd. II. 81. 4. οἱ μὲν Ἕλληνες τεταγμένοι προῤῥσαν, imo vero προῤῥσαν *servantes ordines progrediebantur*. Fefellerunt librios vicina: γνόντες προσιόντας, et: οὐκ ἂν ἔτι σφίσι προσελθεῖν, nam quid interesset inter προῖέναι et προσιέναι non intelligebant.

Similiter in capitis initio scribendum: μέσον ἔχοντες ΠΡΟῤῥσαν Χάονες pro προσῥσαν.

Thucyd. II. 81. 4. ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἡπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι. Herwerden: „ἐκείνῃ pro ἐκεῖ *quinquies tantum in libris Thucydidis occurrit*.” Credebam me id saepius apud Thucydidem legisse, sed quidquid eius rei est pro ἐκείνῃ ubique ἐκεῖ reponendum. Sequiores dicebant ἐκείνῃ ut ταύτῃ.

Thucyd. II. 84. 3. postquam dixerat Athenienses victores

ēgisse hostes φεύγειν ἐς Πάτρας καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας, post uca ita pergit: οἱ δ' Ἀθηναῖοι — ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον. ἐρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοίοις τῶν ὤν [ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν] ἐς Κυλλήνην τὸ Ἡλείων ἐπίνειον. ierile emblemata vides. Unde tandem aliunde poterant εὐθὺς ιραπλεῖν, nisi ex illis portubus, quo paullo ante confugerant? aeterea in ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν aut abundat articulus, t alter vitiose omissus est.

Thucyd. II. 85. 2. οὐ τοσοῦτον ἦντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λείσθαι. Scribendum: οὐ τοσοῦτον. Cf. cap. 87. 4. ὑμῶν δ' οὐδ' ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται ὅσον τόλμῃ προέχετε.

Thucyd. II. 86. 2. προσέπλευσεν — ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ ολυκρικόν. — ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον Φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις, δ' ἕτερον [Ῥίον] κτέ. Cuius aures haec ferre possunt?

Thucyd. II. 86. οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ, ὃ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατεῖχοντο, παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν. Nemo dicebat ἐν τούτῳ ἐν ᾧ sed ἐν τούτῳ omnibus omittitur. Itaque putabam ἐν τούτῳ esse resecandum que Herwerdeno persuasi. Sed cui tandem, quaeso, in mentem venire potuit, quum esset in libris: ἐν ᾧ — κατεῖχοντο, suo addere ἐν τούτῳ, quae dicendi forma neque Graecis usitata et neque Graeculis. Thucydides dederat: οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ παρέπλευσαν, et magistellus ad ἐν τούτῳ annotavit: [ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατεῖχοντο] pueriliter repetens quae proxime antecedunt cap. 85. ὥχετο ἐς Κρήτην καὶ ὑπ' ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον. Similiter cap. 90. 5. ἔνδεκα μὲν — ὑπεκφεύγουσι — τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν Ἰρυχωρίαν, quae inepte repetuntur cap. 91. τὰς ἔνδεκα ναῦς ὑπὲρ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν] rectissime relevit Herwerden.

Thucyd. II. 86. οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι — παρεκσεασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν, περ (leg. οἴπερ) αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς [τῶν Πελοποννησίων] προσεβεβηθήκει. Nonne satis est in haec digitum intendisse?

Post pauca idem sine mendo dicitur: ἐπ' οὖν τῷ 'Ρίφ τῷ 'Αχαιῶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέχοντι οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ἰπεζῶδες ἦν, ὠρμίσαντο.

Thucyd. II. 86. 6. ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν κητέραν ἥσσαν [φοβούμενους καὶ] οὐ προθύμους ὄντας. Multo gravius et acrius est φοβούμενοι quam οὐ προθύμοι ὄντες, sed Thucydides leniore vocabulo usus dixit idem quod sciolus de suo addidit. Similiter de Phormionis classiariis dixit 88. 2. ὁρῶν αὐτοὺς ἀθυμοῦντας.

Ubi praecedit φοβούμενους addi non potest καὶ οὐ προθύμοι ὄντας. Absurdum enim est τὸν φοβούμενον dici οὐ πρόθυμον εἶναι.

Thucyd. II. 87. 3. in libris est: (δίκαιον δὲ) νομίσαι ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὁρθῶς εἶναι. Egregie Badham emendandi viam aperuit scribendo: ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ (expuncto ἀνδρείους) ὁρθοῦς εἶναι. optime usus Scholiastes paraphrasi: ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους ἐσηκυῖαν τὴν γνώμην καὶ μὴ ὑποπεπτωκυῖαν τοῖς δεινοῖς. Nondum tamen loci emendatio perfecta est: non enim omnes homines (οἱ ἄνθρωποι) hoc habent ut eorum mentes in rebus adversis rectae et impavidae consistent, sed soli fortes ac strenui viri id possunt. Quamobrem legendum esse arbitror: ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἄνδρείους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ὁρθοὺς εἶναι. Simul corruptelae origo patet. Pro ἀνδρείους errore scriptum erat ἀνθρώπους et vera lectio ἀνδρείους in margine adscripta alieno loco in textum recepta est. Erat in vetusto libro:

ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους

ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους

ὁρθοὺς εἶναι.

Postquam ἀνδρείους in alienam sedem irrepsit ὁρθοὺς in ὁρθῶς conversum est.

Huc accedit quod ἀνδρείους in libris incerta sede volitat:

ἀνδρείους ὁρθῶς εἶναι.

ὁρθῶς εἶναι ἀνδρείους.

ὁρθῶς ἀνδρείους εἶναι.

Thucyd. II. 88. 2. πρότερον μὲν γὰρ αἰεὶ αὐτοῖς ἔλεγεν — ὥς ἐν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον, ἣν ἐπιπλήξῃ, ὅ, τι οὐχ ὑπομενὸν αὐτοῖς ἐστίν. Impedita et mendosa haec est verborum comitio. Αὐτοῖς ante πλῆθος quo referatur non habet et ἣν ἐπιπλήξῃ sum est et supervacaneum: non poterant enim νεῶν πλῆθος μένειν εἰ μὴ τις ἐπιπλέοι. Corrige: ὥς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος ν τοσοῦτον ἂν ἐπιπλέοι, ὅ, τι οὐχ ὑπομενετὸν αὐτοῖς ἐστίν.

Thucyd. II. 88. 2. καὶ ξυγκαλέσας [τοὺς Ἀθηναίους] ἔλεξε ἔδε. Quosnam alios quam Athenienses convocare poterat? i cives aderant. Praecedit: καὶ οἱ στρατιῶται — ἐν σφίσι τοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφεσαν μηδὲνα ὄχλον Ἀθηναῖοι γες Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν. Credebat nescio quis parpio ξυγκαλέσας obiecto opus esse et sic quod in buccam ut arripuit.

Thucyd. II. 89. 2. οὐ δὲ ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ ἱππῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν ναυτικῷ ποιῆσειν ταύτόν. Alii σφίσι delent, alii in σφεῖς intant, sine causa, ut mihi quidem videtur, nam ποιεῖ ταύτόν nificat τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει, et sensus est: οἴονται τὴν ἐν πεζῷ ἐμπειρίαν, δι' ἣν τὰ πλείω κατορθοῦσι, καὶ ἐν τῷ ναυικῷ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔξειν. cf. VII. 6. ταύτόν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς ἂν τε μαχομένους διὰ παντὸς καὶ μηδὲ μάχεσθαι, id est ὑτὸν ἐδύνατο.

Thucyd. II. 89. 6. οἱ πλείους [ὥσπερ οὗτοι] τῇ δυνάμει τὸ ἐόν πίσυνοι ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρχονται. Dele emblemata, cui silia complura supra indicavimus. Sententia est generalis, quae o spectet perspicuum est. Sequitur oppositio: οἱ δ' ἐκ πολλῶ ὀδεεσέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βαιον ἔχοντες ἀντιτολμῶσιν. Quid diceret si quis ὥσπερ ἡμεῖς terponere vellet? Οἱ πλείους sunt qui numero sunt superiores, cap. 87. 6. τὰ δὲ πολλὰ τῶν πλειόνων — τὸ κράτος ἐστίν.

Thucyd. II. 89. 7. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἐπῄσεν ὑπ' ἀσπόνων. Herwerden ἐπταίσεν edidit, quod Haase et Badham necerant. Retinet me Artabanus apud Herodotum VII. 18.

ιδῶν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσόντων. Thucydides, qui Herodotum vult contemnere videri, et res multas et multas dicendi formas ab eo sumsit.

Thucyd. II. 89. 9. ὑμεῖς δὲ παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τὰ παραγγελλόμενα δεξιῶς δέχεσθε. Recte monet Herwerden „*Phormionem suos hortari in terra*” ut apparet ex 90. 3. κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν γῆν. Apparet etiam ex cap. 88. 1. τὸ πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνίσταμενοι ἐφοβεῖντο, non poterant enim ξυνίστασθαι aut κατὰ ξυστάσεις inter se confabulari nisi in terra aut in foro aut in portu.

Etiam ξυγκαλέσας idem declarat: non poterat enim milites navibus impositos in concionem convocare. Hinc igitur Phormio dixit: παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τὰ παραγγελλόμενα δεξιῶς δέχεσθε.

Thucyd. II. 91. παρεσκευάζοντο (ὡς) ἀμυνόμενοι. Quod Herwerden inseruit ὡς apud alios necessarium est, apud Thucydem non est, qui saepius ὡς in talibus omittit, veluti II. 18. προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι. et VI. 54. ἢ τρόπῳ δὲ τινὶ ἀφανεῖ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν, et V. 8. παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος, et aliis locis.

Thucyd. II. 91. 4. αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσθαι τὰς κόπας ἐπέτησαν τοῦ πλοῦ ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντιέδρμησιν βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, Αἱ δὲ καὶ ἐς βράχια ἀπειρίᾳ χωρίων ᾤκειλαν. Nisi pro αἱ δὲ reposueris οἱ δέ, ἴσαι naves dicentur esse ἀπειροὶ τῶν χωρίων.

Thucyd. II. 92. 4. οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔτησαν. — ἀπέδοσαν. Ἔστησαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον. Thucydides, ut in tali re solet, scripserat: Ἀντέστησαν. IV. 134. οἱ Τεγεᾶται — εὐθύς ἔστησαν τροπαῖον, Μαντινῆς δὲ — ὕστερον ἀντέστησαν, et sic permultis aliis locis.

Thucyd. II. 92. 6. φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν. Emenda: ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Vitium saepe correctum hic illis Criticorum oculos fugit. cf. II. 15. 4. οἱ ἀπ' Ἀθηναίων Ἴωνες,

i Dobree Ἀθηνῶν correxit. et II. 86. 6. πρὶν τι καὶ ἀπὸ τῶν θηναίων ἐπιβοηθῆσαι emendavit Bekker. Mendose scribitur VII. . Ἴωνες ὄντες — ἀπ' Ἀθηναίων, et VII. 18. τὴν ἀπὸ τῶν θηναίων βοήθειαν, et iterum VII. 42. Facile est ubique verum icernere, namque ἐκ et ἀπὸ componuntur cum verbis τῶν θηνῶν, contra παρὰ cum verbis τῶν Ἀθηναίων. cf. VI. 71. ἰν ἂν ἰππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν — καὶ χρή- :τα — αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ.

Alio sensu dicitur ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων φόβος.

Thucyd. II. 93. 4. Φρούριον (γὰρ) ἐπ' αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν λακκή. Recte Herwerden γὰρ inseruit et suspicatur Βούδορον μὲν post ἦν excidisse. Arbitror olim scriptum fuisse Φρούριον ἀρ ὄνομα Βούδορον) ἐπ' αὐτοῦ ἦν, et tria verba librarii incuria nissa esse.

Simul deprehenditur emblemata in cap. 94. 3. ἐκ τοῦ Βουδόρου οὗ Φρουρίου].

Notum erat τὸ Βούδορον in insula Salamine. III. 51. ἐβούλετο ἰκίας τὴν Φυλακὴν — μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος ιαι.

Thucyd. II. 94. manifestum est interpretamentum in parte ororum: ὥοντο — τὴν Σαλαμῖνα ἐαλωκέναι pro ἡρῆσθαι. Illo odo omnes loquebantur, ἡρῆσθαι Thucydideum est. Scholiasta: ἡσθαι: ἐαλωκέναι.

Thucyd. II. 94. οἱ μὲν ἐν τῷ ἄρει — ὥοντο — οἱ δ' ἐν τῷ εἰραιεῖ — ἐνόμιζον. Herwerden: „ἐνόμιζον mihi suspectum est.” acile credo, namque in hac sententiae conformatione ὥοντο necessario cogitatione supplendum est.

Thucyd. II. 94. 3. ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζοί. Con- anter eo sensu Thucydides scribit πεζῇ, quod est in libris de- toribus, de coniectura fortasse, sed bona et certa.

Thucyd. II. 97. ὁδῶ δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ Ἀβδήρων ἐς Ἴστρον ἢ εὐζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ. Futurum est τελεῖ, quod si nsiassent Graeculi, ut solent, τελέσει substituissent.

Thucyd. II. 100. Ἀρχέλαος δὲ Περδίκκου [υἱός] βασιλεὺς γενόμενος. Ut quibusdam aliis locis υἱός est interpolatum. Recte cap. 99. 6. Περδίκκας Ἀλεξάνδρου βασιλεὺς αὐτῶν ἦν.

Qui olim Thucydidis libros in capita dispescuerunt eos saepe videbis frangere magis quam dividere, veluti II. 101. in fine: τὰ ΜΕΝ οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν οὕτως ἐγένετο et initio sq. capitis: οἱ Δ' ἐν Ναυπάκτῳ κτέ. Et hoc quidem loco Classen indicavit errorem, qui multis aliis locis adhuc latet, ut in vicinia cap. 102. τὰ ΜΕΝ περὶ Ἀλκμέωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν. Sequitur cap. 103. οἱ Δ' Ἀθηναῖοι κτέ. Saepissime sic in oratione bimembri in priore capite μέν ponitur, in sequenti δέ satis inepte.

Thucyd. II. 102. λέγεται δὲ — τὸν Ἀπόλλω — χρῆσαι. Herwerden „malim Ἀπόλλωνα” et recte quidem, nam constantia τὸν Ἀπόλλωνα dicebant omnes praeterquam in νῇ τὸν Ἀπόλλω et μὰ τὸν Ἀπόλλω. Similiter τὸν Ποσειδῶνα semper dicebant sed νῇ (μὰ) τὸν Ποσειδῶ.

In libris Ἀπόλλωνα sic scribitur ἀπόλλ' et eodem modo τῷ ἀπόλλ' et τῷ ἀπόλλ', in quo errari non potest.

AD LIBRUM III.

Thucyd. III. 2. 2. τοξότας τε καὶ σῆτον καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Miror quo pacto Herwerden haec probare potuerit. Adscribit: „Schol. μετεπέμποντο. Vid. II. 67. 1.” ubi legitur: ὧν ἦν σφάτευμα τῶν Ἀθηναίων πολιορκοῦν. et talia quidem facile est sexcenta colligere, ut II. 93. οὔτε γὰρ ναυτικὸν ἦν προφυλάττειν, sed quid haec ad nostrum locum? Quis vidit umquam huiusmodi paraphrasin imperfecti, v. c. χρώμενοι ἦσαν pro ἐχρῶντο? Nemo hercle. Laborat etiam sententia: exspectabant enim Mytilenenses non ea quae arcescebant, sed quae antea arcessiverant. Itaque restituendum est μεταπεπλεγμένοι ἦσαν, quod et dicendi

nus et sententia postulat, sed formae veteres *πέπεμμαι πέ-
μμαι*, *ἐπέπεμπτο*, *πεπεμμένος* Graeculis sero natis erant
vorsus incognitae: quid esset *ἄρτος* εὖ *πεπεμμένος* sciebant,
in item *ἐπιστολή πεπεμμένη* aut *πρέσβεις πεπεμμένοι* quid esset.

Hinc factum est ut *πέπεμμαι* in *πέμπεται* corrumpere-
tur et *ἐπέπεμπτο* *ἐξεπέπεμπτο* in *ἐπέμπετο* *ἐξεπέμπετο*, et *πεπεμμένοι*
σταπεπεμμένοι in *πεμπόμενοι*, *μεταπεμπόμενοι*. cf. quae scrip-
tus in *Var. Lectt.* pag. 253. Apud Thucydidem VII. 77.
bri variant in *προπέπεμμαι* et *προπέμπεται*. et VIII. 79. omnes
bri exhibent *προὔπεμπτο* pro *προὔπέπεμπτο* γὰρ αὐτῷ ἄγγελος.

Sed etiam sic deest aliquid et supplendum: *τοξότας τε καὶ
τον καὶ (τᾶλλα) ἃ μεταπεπεμμένοι ἦσαν*.

Plusquamperfectum non minus hic necessarium est quam
- 78. *Πλαταιῆς παῖδας καὶ γυναῖκας* — πρότερον ἐκκεκομισμένοι
γαν ἐς τὰς Ἀθήνας.

Thucyd. III. 3. 3. *ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὡς εἴη Ἀπόλλωνος
ἱαλόντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι
ἰρτάζουσι καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπσεῖν ἄφνω*. Acute
sensit Badham ad sententiae integritatem aliquid deesse et
aspicatur post *ἐλπίδα εἶναι* excidisse: *ἐπιπσεῖσθαι ἀπροσδοκίτοις
Μυτιληναίοις καὶ αἰρήσειν τὴν πόλιν. προσετάχθη οὖν αὐτοῖς*, quae
Herwerdeno „*satius probabiliter*” supplenda esse videntur, quemad-
modum et mihi, nisi quod fortasse lacunam lenius in hunc
modum suppleri posse existimo: *ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπι-
πσεῖν ἄφνω (καὶ τὴν πόλιν ἐρῆμον οὔσαν καταλαβεῖν)* ut unus
versus in vetusto libro incuria omissus esse videatur.

Thucyd. III. 3. 5. *πλῶ χρησάμενος*, non debebat Herwerdenus
sanissima verba tentare. Opponuntur enim inter se *πλοῦς* —
ἐπλοια — *χειμών*. Xenophon *Αναδ.* VI. I, 33. *παρασκευάζεσθε
ἰς αὐρίον ἂν πλοῦς ᾗ ἀναξόμενοι*. et Thucydides ipse I. 137.
εὐθένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεῶς μέχρι πλοῦς γένηται.

Thucyd. III. 4. 1. *καὶ οἱ Ἀθηναῖοι* — *ἀπήγγειλαν ΜΕΝ [οἱ
στρατηγοί] τὰ ἐπεσαλμένα οὐκ ἑσακουόντων ΔΕ τῶν Μυτιληναίων
ἰς πόλεμον καθίσαντο*. Ex margine irrepsisse οἱ στρατηγοί vel
particularum μέν — δέ collocatio declarat.

Graeculus non senserat id ipsum in οἱ Ἀθηναῖοι inesse, et risum movet id quod Scholiasta serio annotavit: καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ τῶν Ἀθηναίων. "Ομηρος·

οἱ δὲ δύο σκόπελοι ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἴκανε·

quasi haec ullam similitudinem inter se haberent.

Sine controversia mendosa oratio est apud Thucydidem III. 4. 4. *Mytilenenses legatos Athenas miserunt εἰπὼς πείσειαν τὰ ναῦς ἀπελθεῖν*. Si pro ἀπελθεῖν legeretur ἀπάγειν vel ἀποπέμπειν, locus intelligi poterat: nunc absurda est sententia nec simplia correctione restitui posse videtur.

Thucyd. III. 5. 2. οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι — ἀνεχώρησαν. Certa est et recipienda Herwerdeni emendatio *Χρόντες*. Sexcenties haec inter se permutantur.

Thucyd. III. 6 *περιορμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως ἐπέχρισαν στρατόπεδα δύο ἐκατέρωθεν [τῆς πόλεως]*. Quae auris hanc *κακοφωνίαν* ferre potest? Praeterea repetitum *τῆς πόλεως* plane est inutile et supervacaneum. Duo erant portus ὁ μὲν πρὸς βορέαν τῆς πόλεως, (cap. 4. 5.) ὁ δὲ πρὸς νότον. Perspicuum igitur est quae sint τὰ στρατόπεδα τὰ ἐκατέρωθεν *τετερισμένα*.

Thucyd. III. 10. 2. ἡμῖν καὶ Ἀθηναίοις *ξυμμαχία ἐγένετο ἀπολιπόντων μὲν ὡμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων δ' ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων*. Non intelligo quid sit ἀπολιπόντες ἐκ τοῦ πολέμου. Herwerden annotat: „ἀπολιπόντων — ἐκ. cf. *ibid.* V. 4. *Dio C. XXXVII. 40. extr.*” Legitur V. 4. *Λεοντῖνοι — τὴν πόλιν ἐκλιπόντες — Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν καὶ ὕστερον — διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τι χωρίον καταλαμβάνουσιν*. Ergo ἀπολιπὲν significabit ἀπελθὼν, quod cui credibile esse videbitur? Equidem hoc loco restituerim ἀπελθόντες et illo ἀπελθόντων. Sic enim optime inter se opponuntur ἀπιέναι et παραμείναι in verbis ἀπελθόντων μὲν ὡμῶν — παραμεινάντων δ' ἐκείνων.

Thucyd. III. 10. 6. ἡμεῖς δ' αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι *ξυνεστρεύσαμεν*. Requirit sententia imperfectum *ξυνεστρεύομεν*,

paullo ante: προθύμως εἰπόμεθα, et in sqq. πιστοὺς οὐκέτι
 ζομεν ἡγεμόνας et eodem sensu cap. 12. δεῖ τε τὸ πλεον ἢ
 λίαν κατεχόμενοι ξύμμαχοι ἤμεν id est ξυνεσρατεύομεν.

Thucyd. III. 11. 3. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν
 ἴς γε ἰσοψήφους Ἄκοντας, εἰ μὴ τι ἠδίκουν οἷς ἐπῆσαν, ξυστρα-
 τεύειν. Unice verum est Ἐκόντας. Perelegans et optima est
 ius loci παράφρασις apud Scholiastam haec: τεκμηρίῳ ἐχρῶντο
 Ἀθηναῖοι κατασφερόμενοι τὰς πόλεις εὐπροσώπῳ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτο-
 εἰα λέγοντες· οὐκ ἂν Μυτιληναῖοι μεθ' ἡμῶν ἰσόψηφοι γε ὄντες καὶ
 εὐθεροὶ ἐπῆσαν Ἐκόντες εἰ μὴ δικαίως ἐπεσρατεύομεν (καὶ del.)
 ἱκεκόσι τοῖς συμμάχοις. Sed opponitur alterius Scholiastae
 interpretatio verbis non minus bonis enunciata: οἱ λοιποὶ σύμμαχοι
 κμηρίῳ σαφεῖ ἐμελλον χρῆσθαι τῇ Ἀκουσίῳ ἡμῶν μετ' Ἀθη-
 ναίων ξυσρατεύσει ὅτι ἄδικοί εἰσιν οἷς ἐπέρχονται Ἀθηναῖοι. εἰ μὴ
 ἱρ ἦσαν τιοῦτοι οὐκ ἂν Ἄκοντας ἦγον συσρατεύειν αὐτοῖς τοὺς
 ἡψήφους Μυτιληναίους. Sed vide mihi quam sit absurda haec
 gumentatio: οἱ τῶν Ἀθηναίων σύμμαχοι ἀδικοῦσιν· οὐ γὰρ ἂν
 Μυτιληναῖοι ἰσόψηφοι ὄντες καὶ αὐτόνομοι Ἄκοντες ἂν συνεσρά-
 νουν. Quid? si sunt ἐλεύθεροι καὶ ἰσόψηφοι cur tandem ἄκοντες
 νεσράτευον? et si ἰνιτὶ Atheniensium signa sequuntur quod,
 aeso, hoc est τεκμήριον σαφές ὅτι οἱ σύμμαχοι ἀδικοῦσιν?
 igaе hae sunt, sed decipit nos una literula perperam scripta.
 xderat homo quisquis est: τῇ Ἐκουσίῳ ἡμῶν μετ' Ἀθηναίων
 ςρατεύσει et οὐκ ἂν Ἐκόντας ἦγον — τοὺς ἰσοψήφους Μυτιλη-
 ναίους. Sic omnia rectissime procedunt et sana oratio est. Ubi
 tem scribae errore apud Thucydidem μὴ ἂν τοὺς γε ἰσοψήφους
 κοντας — ξυσρατεύειν in omnibus libris legeretur, mendosa
 riptura in Scholio veram expulit. Etiam alibi apud Thucy-
 dem ἐκόντες et ἄκοντες, ἐκούσιος et ἀκούσιος inepte inter se
 nfusa sunt.

Thucyd. III. 12. τίς οὖν αὕτη ἡ φιλία ἐγένετο ἢ ἐλευθερία
 ἰσῆ], ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπερχόμεθα; Insiticiū est
 ἰσῆ. Quaesnam haec, inquit, aut amicitia erat aut libertas? id
 t: non erat haec neque amicitia neque libertas, non certa liber-
 s. Negant enim ullam sibi libertatem fuisse.

Ἐπὶ ἡρχόμεθα pro ὑπερχόμεθα felicissima est emendatio quam

Haase repperit. Solum *ὑπέρχομαι* habet in Attica formas *ὑπηρεχόμεν*, *ὑπέρχεσθαι*, *ὑπερχόμενος* pro *ὑπῆα*, *ὑπίναι*, *ὑπῆα*, ut alibi ostendimus.

Thucyd. III. 12. 3. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεύσαι καὶ ἀντιμελλῆσαι τί ἔδει ἡμᾶς [ἐκ τοῦ ὁμοίου] ὅπως ἐκείνοις εἶναι. *Levis error in TI commissus sententiarum verborum plane pervertit. Lege τί ἔδει ἡμᾶς ὅπως ἐκείνοις εἶναι; id est si patet essetque viribus, cur oportebat nos illis servire? τί ἔδει ἡμᾶς ἐκείνοις δουλεῦειν; Nempe hoc est ὅπως ἐκείνοις εἶναι. Vera lectio servata est in eleganti paraphrasi Scholiastae: εἰ γὰρ ἴσοι αὐτοῖς ὑπῆρχομεν κατὰ δύναμιν ὥς καὶ ἐπιβουλεύοντες αὐτοῖς ἀντεπιβουλεύσαι καὶ βραδυνόντων αὐτῶν καὶ μελλόντων ἀντιμελλῆσαι καὶ ἀντιβραδύναι, τί ἔδει ἡμᾶς ὅπως ἐκείνοις ταχῆς ἢ ὑπακούειν αὐτοῖς; Comparandus est locus VII. 82. τῆς Λακεδαιμονίων ἀρχῆς — ἀπηλλάγημεν οὐδὲν προσήκον μᾶλλον τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, id est μᾶλλον τι ἡμᾶς ὅπως ἐκείνοις εἶναι ἢ ἐκείνους ὅπως ἡμῖν.*

Pulcherrimus locus apud Thucydidem III. 13. triplici interpolatione inquinatus est. Proponam locum sordibus expurgatum: τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις, ὧς Λακεδαιμόνιοι καὶ ξυμμαχῶν ἀπέστημεν σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γινῶναι, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὑμῶν δ' οὐ προσδεξαμένων κωλυθέντας. Ad προφάσεις adscripsit aliquis αἰτίας, nam πρόφασις apud Thucydidem semper est αἰτία id est causa, quum ἡ αἰτία apud eum sit crimen, ut III. 13. 7. καὶ τὴν αἰτίαν ἀποφεύξεσθε, ἣν ἔχετε. Hinc in libris legitur τοιαύτας προφάσεις [καὶ αἰτίας].

Ad σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γινῶναι adiectum est ὥς εἰπὼντες ἐδράσαμεν, quod et moleste abundat et loci συμμετριᾶν et verborum concinnitatem corrumpit. Denique ad βουλομένους μὲν καὶ πάλαι adhaesit futile Scholion: ὅτι ἐτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐτίψαμεν ὥς ἡμᾶς περὶ ἀποστάσεως, quod sumtum est ex libro III. 2. Λέσβος, — ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων βουληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἄλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο. Scholion conceptum est εὐτελεσί, ῥήμασιν et minime Θουκυδιδεῖσι, et pro περὶ ἀποστάσεως Thucydides dixisset περὶ ξυμμαχίας αὐτῶν περὶ

μωρίας aut περὶ βοηθείας, sed non περὶ ἀποσάσεως. Remotis molestis additamentis elegantissime locus conceptus est.

Thucyd. III. 13. μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνων ἐν ὑσέρῳ ἀλλὰ προΠΟΙῆσαι. Mendosum est προποιῆσαι, sed quod Badham aniecit προαπολέσαι non multum arridet. Videor mihi repperisse Thucydidis manum e libro I. 33. 4. ἡμέτερον δ' αὖ ἔργον προεργῆσαι — καὶ προσπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν. Iaponendum enim arbitror ἀλλὰ προΤΕΡῆσαι, id est φθάσαι καφθεύραντες.

Thucyd. III. 13. 4. ὥς' οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν εἶχειν. Apud Thucydidem εἰκὸς cum *aoristo* componitur futuri temporis notionem continente. Itaque *εἶναι* scribendum id est *εἶναι*.

Thucyd. III. 13. 7. καὶ Ἀθηναίους ῥῆον καθαιρήσετε. Aelius Dionysius ἐν τοῖς Ἀττικοῖς Ὀνόμασιν (apud Photium) annotavit: καθαιρήσετε οὐ καθελεῖτε. Θουκυδίδης. Quid attinebat, iuxerit aliquis, talia notare? Quis nescit αἰρεῖν cum omnibus compositis et decompositis habere futurum αἰρήσειν? Nemo mireretur, apud Atticos quidem et veteres omnes. Sed vitiosa compositiorum συνήθεια pro αἰρήσω et αἰρήσομαι substituit ἐλῶ et λοῦμαι cf. *Var. Lect.* pag. 35. et doctus Ἀττικιστής aequalium errores et τὴν παρεφθορυῖαν λέξιν testimoniis Atticorum redarguebat. Non est dicendum καθελεῖτε, inquit, sed καθαιρήσετε, et est apud Thucydidem.

Thucyd. III. 15. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι — ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποίησαντο καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἵεναι ἐς τὸν Ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ἰς ποιησόμενοι καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφικόμενοι. Inepta haec et ridicula verborum dispositio est, ut apud Gallicum Comicum:

L'amour mourir me font, marquise, vos beaux yeux.

Sed video verborum ordinem iam ab Herwerdeno esse restitutum, qui ὡς ποιησόμενοι transposuit post ἐποίησαντο καί. Sic optime coalescunt male diremta ἔφραζον ἵεναι ἐς τὸν Ἰσθμὸν — καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφικόμενοι. Exciderant ex textu verba ὡς

ποιησόμενοι et in margine suppleta in alienam sedem immigrarunt.

Thucyd. III. 15. οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον, οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι — ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἄρρωσίᾳ τοῦ στρατεύειν. Frustra coniecit Badham ὀρρωδίᾳ pro ἄρρωσίᾳ. Socii non poterant *reformidare hanc militiam*, non enim erat bellum, sed citra periculum agri hostilis depopulatio. Recte explicuit locum Aelius Dionysius apud Suidam (ex Photio) γ. Ἀρρωσία et in Bekkeri *Anecd.* pag. 446. 13. Ἀρρωσία τοῦ στρατεύειν: ἀντὶ τοῦ ἀπροθυμία. Imprimis huc facit locus Phrynichi in Bekk. *Anecd.* pag. 8. 3: οἱ Ἄντιοχοι τὴν ἄρρωσίαν ἐπὶ τοῦ μὴ προθυμεῖσθαι μηδὲ ὁρμᾶν πρᾶξαι τίθειαι. τὸ γὰρ ἀντικείμενον τῇ τοιαύτῃ ἄρρωσίᾳ Κρατῖνος εἶπεν ἐρρωσία οἶον προθυμεῖσθαι. Saepe eo sensu ἐρρωῶσθαι et ἐπερρωῶσθαι apud Thucydidem legitur. Ἀρρωσίαν eo sensu Thucydides dixit VII. 47. ἐβουλεύοντο — πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἄρρωσίαν et ἄρρωτος pro ἀπρόθυμος legitur VIII. 88. πολλῶ ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρνην ἄρρωστότερον γενόμενον, id est ἥττον πρόθυμον, et sic optime inter se opponuntur: οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον, οἱ δὲ — ἦσαν ἐν ἄρρωσίᾳ τοῦ στρατεύειν.

Thucyd. III. 16. οἳ τε εἰς μὴ κινεῶντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν [καὶ] τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπὶ δὴν βαδίδως ἀμύνεσθαι. Eicienda est copula loci compositionem vitians.

Thucyd. III. 18. 3. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — πέμπουσι — χιλίας ὀπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δ' αὐτερέται πλεύσαντες [τῶν νεῶν] ἀφικνεῖται. Molestum τῶν νεῶν, quod quo referatur non habet, inarticium est. Aelius Dionysius apud Suidam (ex Photio): Αὐτερέται: — οἱ αὐτοὶ καὶ ἐρέται καὶ ὀπλῖται. Thucydides VI. 91. εἰ μὴ — στρατιὰν ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκείσε, οἷον αὐτερέται κομισθέντες ὀπλιτεύσουσιν εὐθύς.

Thucyd. III. 20. 2. ἀπώκησαν πῶς τὸν κίνδυνον μέγαν ἦν σάμενοι. Coniungenda sunt ἀπώκησαν τὸν κίνδυνον, ut III. 30. 4 καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον.

Thucyd. III. 20. 3. ἔμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ ἰοὺς τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς [λογισμοῦ]. Recte Herwerdenismo delet: non erat enim λογισμός sed ξυμμέτρησις. *eterea scribendum τᾷ ἀληθοῦς.*

Thucyd. III. 22. 2. διέχοντες πολὺ ἥσαν ὅπως τὰ ὅπλα μὴ ἴμενα πρὸς ἀλλήλα αἰσθῆσιν παρέχοι. Transpone: ὅπως μὴ ὅπλα κρούμενα.

Thucyd. III. 22. 4. κατέβαλε γάρ τις — κεραμίδα, ἣ πεσοῦσαν ῥον ἐποίησεν. In optimo codice δοῦπον pro ψόφον legitur, id verum esse videtur. Quis enim pro notissimo ψόφον vetus poeticeum δοῦπον substituisset? Hesychius: Δοῦπον: ψόφον. *nophon Αναδ. II. 2. 19. θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν.*

Thucyd. III. 22. 7. οἱ τριακόσιοι οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἰ δέοι. Herwerden reponerat ἑπετέτακτο. Malim ΠΡΟCετέ-
τετο, quod in tali re usitatius est et propter notum compen-
m προς facile excidit.

Thucyd. III. 23. 2. ὁ δὲ Διακομιζόμενος αἰεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ
λου: τῆς τάφρου. Loco suo reponendum est αἰεὶ sic: ὁ δ'
ἔἰ διακομιζόμενος ἵστατο. Exciderat enim ante ΔΙ et in mar-
e suppletum in alienam sedem irrepsit. cf. I. 11. μέρει τῷ
παρόντι. I. 22. περὶ τῶν αἰεὶ παρόντων I. 97. Πελοποννησίων
αἰεὶ προστυγχάνοντας. III. 11. τῶν αἰεὶ προεσώτων. III. 37.
αἰεὶ λεγομένων. III. 38. τῶν αἰεὶ ἀτόπων. III. 77. τὰς αἰεὶ
ῥουμένας. IV. 68. τῶν Ἀθηναίων ἥδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος
μετ' ἐπὶ τὸ τεῖχος, qui locus nostro simillimus est.

Thucyd. III. 24. ἐχώρουν — τὴν ἐς Θήβας φέρουσιν ὁδὸν —
ἔχοντες ἡκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι.
bitanter Herwerden „malim ἡκισ' ἄν.” Sed nulla est in his
io aut dubitatio, quia ἄν nullo modo abesse potest. Sae-
sime ἄν intercudit post μάλιστα, ἡκιστ, κάλλιστα et sim., quo-
m ΜΑΛΙCΤΑ scribebatur et librarii lineolam (id est N)
ligebant.

Thucydides III. 24. 3. scripserat: *οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτως ἐτάβησαν*. Ad *οὕτως* adscripsit aliquis ὑπερβάντες, quod nunc inepte textui adhaesit sic: *οὕτως [ὑπερβάντες] ἐτάβησαν*. Sumsit ex cap. 20. *ἐπιβουλεύουσιν* — *ὑπερβῆναι τὰ τεῖχη τῶν πολεμίων*.

Thucyd. III. 26. *οἱ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδα* [ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος προτάξαντες], *αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν [καὶ οἱ ξύμμαχοι] ἐσέβαλον*. Pannus male assutus est ex cap. 16. 3. *ναυτικὴν παρεσκεύαζεν* — *καὶ ναύαρχον προτέταξαν Ἀλκίδα*. Qui haec interpolavit non intellexerat illud ipsum inesse in *ἀπέστειλαν Ἀλκίδα ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα*.

In sqq. expunge καὶ οἱ ξύμμαχοι importunissimo loco interpositum inter ἐς τὴν Ἀττικὴν et ἐσέβαλον, quae disiungi non possunt. Praeterea Λακεδαιμόνιοι (non Πελοποννήσιοι) καὶ οἱ ξύμμαχοι dicendum est, quia socii ἐν τοῖς Πελοποννησίοις continentur.

Thucyd. III. 27. 3. *Μυτιληenses κατὰ ξυλλόγους γιγνόμενῃ ἢ τὸν σῖτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερόν* — *ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους [ἔφασαν] παραδώσειν τὴν πόλιν*. Thucydidem zeugmate usum esse declarat particularum ἢ — ἢ collocatio. Saepissime Graeculi in zeugmate id quod eleganter omissum est admodum ineleganter inserunt de suo.

Thucyd. III. 30. *ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην πρὶν ἐκπύτους γενέσθαι ὥσπερ ἔχομεν*. Maneo in vetere sententia ἡμᾶς esse delendum. Herwerden retinens ἡμᾶς annotat: „*Classen comparat* IV. 118. 1. VI. 22. 1.” Illo loco legitur: *δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον*, hoc loco: *ὅπλιντας* — *πολλοὺς μὴ δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν*. Sed uterque locus, ut vides, nihil facit ad rem. Cf. Aristoph. *Equitt.* vs. 1311.

*ἦν δ' ἀρέσκει ταῦτ' Ἀθηναίοις καθῆσθαι μοι δοκεῖ
ἐς τὸ Θησεῖον πλεούσας ἢ πὶ τῶν σεμνῶν θεῶν.*
et in *Vespis* vs. 270:

*ἀλλὰ μοι δοκεῖ πάντας ἐνθάδ', ὧνδρες,
ἄδοντας αὐτὸν ἐκκαλεῖν.*

Graeculi mirantes accusativum ἐκπύσους de suo ἡμᾶς addunt.

Thucyd. III. 30. πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὐρήσομεν κατὰ μὲν αἰσάν καὶ πάνυ, ἥ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἂν τινα σι πολέμιον καὶ ἡμῶν ἢ ἄλλῃ τυγχάνει μάλις αὖσα. Varie videntur verba μάλις αὖσα, quae mihi quidem sanissima videntur: sensus est *qua parte nos valemus maxime*, nam draginta navium classem habebant.

Thucyd. III. 31. in libris est: παρήνουν — τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ἔων κατὰ λαβεῖν τινά — ὅπως ἐκ πόλεως δρῶμενοι τὴν Ἰωνίαν ἐστήσωσιν — καὶ τὴν πρόσδοον ταύτην μεγίστην οὖσαν Ἀθηναίων ὑφέλωσιν καὶ ἅμα ἦν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς δαπάνη σφίσι γίγνηται. is est Thucydides qua solet modorum enallage et ita scripsit: — ἀποστήσωσιν καὶ τὴν πρόσδοον — ὑφέλωσιν καὶ ἅμα — ἀνὴν γίγνηται. Pendent ex ὅπως et futurum ἀποστήσουσιν et istus secundus ὑφέλωσιν et praesens coniunctivi γίγνηται. ratus Graeculorum aliquis ὅπως ἀπισήσουσι καὶ ὑφέλωσιν, de ἣν addidit, καὶ ἦν ὑφέλωσιν et locum misere corrumpit. te Classen ἦν expunxit, quod nasci non potuit nisi in praesentibus ὅπως ἀποστήσουσιν olim scriptum fuisset.

In fine loci legendum: καὶ ἅμα ἦν ἐφορμῶσι σφίσι δαπάνη οἷς γίγνηται. Perspicuum est σφίσιν esse τοῖς Λακεδαιμονίοις, αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις. Eodem sensu de re eadem cap. 33. 3. ἵος δ' ἐνόμισεν — ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν τόπεδον ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν.

Thucyd. III. 32. 3. ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν ἐν εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολεμίους. Ne Herwerden διαφθεῖρει correxit. Dicebant enim aut οὐ ὥς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῖς ἄνδρας διαφθεῖρῶν aut quod idem εἰ ἄνδρας διαφθεῖρεις.

Thucyd. III. 33. 2. μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ παραπλέοντες οἱ ὀπονήσιοι — πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. Quid vult ἅμα in ἅμα προσπίπτοντες? Emendandum esse censeo: οἱ Πελοποννήσιοι — πορθῶσιν ἅμα παραπλέοντες τὰς πόλεις.

cf. IV. 2. 3. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κορκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν πόλει ἐπιμεληθῆναι et III. 7. 2. καὶ παραπλέονσαι αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. et VI. 88. τοὺς Ἰταλιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν. Pro παραπλέοντες; errore natum est προσπίπτοντες et vera lectio in margine adscripta in alienam sedem irrepsit.

Thucyd. III. 34. 3. τὸν Ἰππίαν ὕστερον ἐσαγαγὼν, ὥσπερ ἐσπείστο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν ξυλλαμβάνει καὶ κατατοξεύει. Requiritur plusquamperfectum ὥσπερ ἐσπείστο, ut ὥσπερ εἶρητο, καὶ ὥσπερ ξυνέκειτο, et sim. Cf. III. 111. οἱ Μεντινῆς καὶ οἱ ἐσπείστο.

Thucyd. III. 35. Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει [τὸν Λακεδαιμόνιον] κεκρυμμένον. Potuitne alieniore loco emblemata inseri Σάλαιθος quis esset semel et iterum in praecedentibus dixerat.

Thucyd. III. 36. 5. κακείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλεον τῶν πολιτῶν αὐτοῖς τινὰς Cφίσιν ἀποδοῦναι βουλευσασθαι. Male repetita literula est et τινὰ Cφίσιν emendandum. cf. III. 2. εἰ μή τις προκαταλήψεται. IV. 68. ἔφασαν — εἰ μὴ πείσεται τῷ αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι et frequens in foederibus βοηθεῖν ἡμῖν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴη. In his τινές significat nonnulli, quod de pauculis dicitur, pronomen τις indefinitum est ut in ὥδε δὲ τις ἐρέει.

Similiter III. 111. καὶ τινὰς αὐτῶν τῶν στρατηγῶν — ἡκίστην TIC νομίσας καταπροδίδοσθαι σφᾶς, non de uno dicitur sed ἀορίτως accipiendum.

Thucyd. III. 37. πολλάκις — ἔγνων δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατον ἐστὶν ἐτέρων ἄρχειν. Nota et frequens. Attica haec compositio est pro ἔγνων ὅτι δημοκρατία ἀδύνατον ἐστὶν. Sed quia vitiose sic dicitur emendandum est ἀδύνατον.

Thucyd. III. 38. θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις ἔσται ὁ ἀντερῶν καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιληναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὕσας, τὰς δ' ἡμετέρας ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καὶ σαμένους. Cleon utitur τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ. Qui Mytilenensium causam suscepturus est, inquit, ea debet argumentis probare.

iae manifesto absurda sunt, primum τὰς Μυτιληναίων ἀδικίας αἶν ὠφελίμους οὔτας, idque revera absurdum est: deinde τὰς μετέρας ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας, quod ut manifesto absurdum esse dicatur non apparet. Nempe οἱ ἱμμαχοι non sunt οἱ δουλεύοντες, sed, ut Lesbii, ἐλεύθεροι καὶ ὑτόνομοι καὶ οὐκ ἀρχόμενοι, qui Atheniensium praesidio niteantur et libertatem suam tutabantur. Fuerunt igitur qui οὐ ε suo adderent: (οὐ) τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας sed ibi sic proficitur. Equidem in verbis τὰς ἡμετέρας ξυμφορὰς κενδὸν inesse suspicor et tribus literulis expunctis legendum esse: ΤΑ δ' ἡμέτερα ξύμφορα τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας, id est τὰ ἡμῖν ξυμφέροντα, τὰ ἡμᾶς ὠφελοῦντα, quae nobis prosint ea sociis nostris obesse, sive: quae nobis emolumentum afferant ea sociis detrimentum afferre. Nempe iis sociis, qui Atheniensium praesidio essent tuti, ut Mytilenenses. Audi Cleonem ap. 39. ἀποφανῶ Μυτιληναίους μάλισα δὴ μίαν πόλιν ἡδίκηκότας μᾶς — οἵτινες — νῆσον ἔχοντες μετὰ τειχῶν καὶ κατὰ θάλασσαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους (ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ ριγῶν παρασκευῇ οὐκ ἄφρακτοι ἦσαν πρὸς αὐτούς) αὐτόνομοι τε ἱκούντες καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὅφ' ἡμῶν τοιαῦτα εἰργάσαντο. Et post pauca: παράδειγμα δὲ αὐτοῖς οὔτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ γέγοντο, ὅσοι ἀποσάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν οὔτε ἡ παροῦσα ὕδαιμονία παρέσχεεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινὰ. et iterum: γρῆν δὲ Μυτιληναίους καὶ πάλαι μὴδὲν διαφερόντως τῶν ἄλλων φ' ἡμῶν τετιμῆσθαι καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξύβρισαν. Itaque Mytilenenses sub Atheniensium tutela liberi suis legibus utentes et felices vivebant et quo magis res Atheniensium florebant eo magis erant in tuto. Praeterea Athenienses multos iis et magnos honores habebant et a Cleone dicuntur τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα καὶ διαφερόντως τετιμῆσθαι. Fatentur ipsi III. 9. 2. ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεθα. Hinc igitur absurdum est demonstrare velle, ὅτι τὰ τοῖς Ἀθηναίοις ξυμφέροντα τοὺς ξυμμάχους βλάπτει.

Τὰ ἡμέτερα ξύμφορα dictum est ut V. 98. τῷ ὑμετέρῳ ξυμδῶρῳ, cui ibi opponitur τὸ ἡμῖν χρήσιμον. Plane eodem sensu dicitur τὰ ἡμέτερα ξύμφορα et τὰ ἡμῖν ξυμφέροντα et τὰ ἡμᾶς φελοῦντα et τὰ ἡμῖν χρήσιμα et τὰ ἡμῖν ξυμφόρως ἔχοντα.

Denique revocanda est scriptura librorum θυμαζῶ δὲ καὶ

οἷς ἔCTAI ὁ ἀντερῶν pro εἶν, quod Herwerden substituit praeter Cleonis sententiam.

In iis, quae continuo praecedunt: Ἀμύνασθαι δὲ τῷ τακτῇ ὅτι ἐγγυτάτῳ κείμενον ἀντίπαλον μάλισα τὴν τιμωρίαν λαμβάνει, aegre desidero articulum TO ἀμύνασθαι aut τὰμύνασθαι.

Thucyd. III. 38. 5. μετὰ καινότητος λόγου ἀπατᾶσθαι ἄριστοι. Aut iocose aut cum acerba ironia ἄριστος componitur cum verbis rem ridiculam aut turpem significantibus, ut λαλεῖν ἄριστος. In Bekk. *Anecd.* p. 29. 9. annotatur: ἄριστος κλέπτειν, ἄριστος λωπῶν τεῖν. Comicus incertus apud Photium v. Παράξασις.

ἄνδρες Ἑλλήνων ἄριστοι καταβαλεῖν παράξασιν.

Sic acerbè Cleon dixit: ἐξαπατᾶσθαι ἄριστοι.

Thucyd. III. 38. 6. *Cleon Atheniensis inceptum*: μάλισα μὲν, inquit, αὐτὸς εἰπεῖν ἔκαστος βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἀταγωνιζόμενοι τοῖς λέγουσι μὴ ὕστερο ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὁξέως δ' ἔτι λέγοντος προεπαινέσαι. Nihil est ab Atheniensium natura et a Cleonis sententia alienius quam προεπαινέσαι. Tatatum est verbum importunum sed adhuc frustra. Videor mihi Thucydidis manum reperisse, vel potius collegisse ex iis quae Socrates dicit in Platonis *Gorgia* pag. 454. c. τοῦ ἐξῆς ἔνεκα περαινέσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἔνεκα ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζόμενοι ὑπονοοῦντες προαρπάξωμεν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα. Viden quam haec ad amussim convenient cum loco Thucydidis, qui et ipse dixerat: ὁξέως δ' ἔτι λέγοντος προΑΡΠΑΞΑΙ.

Thucyd. III. 39. 4. εἶθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλισα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραγία ἔλθῃ ἐς ὕβριν τρέπειν. Hic locus apud Clementem Alexandr. *Strom.* VI. pag. 618 d. sic laudatur: ὁ Θουκυδίδης ἐν ταῖς ἱστορίαις· εἰώθασιν δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, φησὶν, οἷς ἂν μάλισα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραγία ἔλθῃ ἐς ὕβριν τρέπεσθαι. Φίλιςτος μιμεῖται λέγων· εἰώθασιν γὰρ μάλισα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκῆτως εὖ πράσσοντες εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Sine controversia scriptura librorum nostrorum genuina est et *Θουκυδίδειος*, et diversae lectiones apud Clementem non ex antiquis libris fluxerunt sed ex correctorum interpolatione natae sunt.

Quod ad hunc locum annotavit Scholiasta: ἡ παρ' ἀξίαν τιμὴ ἰσορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται, sumtum est ex Demosthene pag. 16. 1. τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφαιρῶν ὁ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.

Thucyd. III. 39. 6. πάντες γὰρ ἡμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο, οἷς ἐξῆν ὥς ἡμᾶς τραπομένοισι νῦν ΠΑΛΙΝ ἐν τῇ πόλει εἶναι. sensu vacuum est πάλιν. Herwerden πάντα substituit comparans VIII. 95. Εὐβοία γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλημένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν, et Herodotum III. 157. VII. 156. sed non sunt haec similia nec quod apud Demosthenem est noto loco πάντ' ἑκείνος (Philippus) ἦν αὐτοῖς, *instar omnium*. Si audendum est aliquid in lectione manifesto corrupta correxerim: οἷς γε ἐξῆν — νῦν ΤΑ ΠΡΩΤΑ ἐν τῇ πόλει εἶναι. Notum est εἶναι τὰ πρῶτα *principem in civitate locum obtinere*. Recte admonet Herwerden: „*magnum aliquod praemium fidelitatis a Cleone memorari probabile est.*” Non erat autem maius praemium quam sublati propter defectionem principibus τὰ πρῶτα ἐν τῇ πόλει εἶναι. Comparandus est Herodotus VI. 100. ἐὼν τῶν Ἑρετριέων τὰ πρῶτα. et IX. 78. Αἰγινήτων (ἐὼν add.) τὰ πρῶτα. et Aristophanes in *Ranis* vs. 421.

κάτ' ἐν τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας.

et Euripides in *Medea* vs. 912.

οἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας

τὰ πρῶτ' ἔσσεσθαι.

Thucyd. III. 39. 7. εἰ — τοῖς ἐκοῦσιν ἀποσᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας ΠΡΟΘῆσετε. Unice verum est ΠΡΟΘῆσετε. Semper in ea re προτιθέναι ponitur (ut Latine *proponere*) et πρόκειται ζημία et ζημίαν προδεικνύναι. cf. 44. 3. θάνατον ζημίαν προθεῖσιν. et 45. 1. πολλῶν θάνατος ζημία πρόκειται. et 47. 3. προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν τοῖς τε ἀδικοῦσι καὶ τοῖς μή, in quibus verbis καὶ τοῖς vitiose est additum. Προδεικνύναι ut προσεῖν aut proprie dicitur προσεῖν, προδεικνύναι, θαλλὸν ἢ τινὰ καρπὸν, aut figurate προσεῖν φόβον, προδεικνύναι ζημίαν, ut luculenter ostendit Ruhnkenius ad Timaeum v. Θάλλος.

Thucyd. III. 40. 1. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἐβλαψαν, εἰδότες δ'

ἐπεβούλευσαν. Vitiosa haec verborum compositio est pro: οὐ γὰρ ἄκοντες ἔβλαψαν, εἰδότες δέ. Vera lectio videtur haec esse: Ἐκόντες μὲν γὰρ ἔβλαψαν, εἰδότες δέ κτέ. *Nulla venia digni sunt*, inquit, ἔβλαψαν γὰρ ἐκόντες. Postquam facili errore, cui similem supra videmus, Ἐκόντες in Ἄκοντες corruptum esset, inseruit aliquis οὐκ, ut aliqua sententia inesset.

Thucyd. III. 40. 3. πρὸς τοὺς — ἐξ ἀνάγκης καθεστῶτας αἱ ΠΟΛΕΜΙΟΥΣ. Thucydides dicere solet αἰ ΠΟΤΕ πολεμίους, quod cur facile excidere potuerit perspicuum est

Thucyd. III. 40. 6. οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινα κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται καὶ διόλλυνται. Optime correctum est a Stahljo ἐπεξέρχονται καὶ διολλύναι. Scholiasta: οἱ ἀδικοῦντές τινα χωρὶς αἰτίας, τουτέστιν ἄνευ τοῦ προηδικηθῆναι, σπουδάζουσιν ἀπολέσθαι τοὺς δι' ἐναντίας ubi perspicuum est ἀπολέσαι emendari oportere. Scholiasta alius: οἱ μὴ πρότερον ἀδικηθέντες, ἐπιχειρήσαντες δὲ ἀδικῆσαι πρότερόν τινας ἐπιμένουσιν ἕως ἂν ἀπολέσωσιν αὐτούς.

Thucyd. III. 40. 7. μὴ μαλακισθέντες πρὸς τὸ παραυτίκα μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ΠΟΤΕ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες. Multo acrius ac melius est τότε pro ποτέ: ponitur enim τότε de timore aut periculo, cuius recens in auditorum animis memoria haeret.

Thucyd. III. 42. 5. χρὴ δὲ — τὴν σάφρονα πόλιν τῷ τε πλεῖστα εὖ βουλευόντι μὴ προστιθέναι τιμὴν κτέ. Herwerden: „malim cum Weiliō: τῷ τε πλεῖστα συμβουλευόντι.” sed alienum est a loci sententia πλεῖστα, pro quo emendaverim τῷ τε ἈΠΙCΤΑ συμβουλευόντι.

Thucyd. III. 42 6. ὁ μὴ ἐπιτυχὼν ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ [χαριζόμενος τι καὶ αὐτός] προσάγεσθαι τὸ πλεῖθος. Krueger, cuius multae sunt acutissimae observationes, optime animadvertit verba χαριζόμενος τι καὶ αὐτός esse interpretationem verborum τῷ αὐτῷ. Praecedit enim: ὁ κατορθῶν ἥκιστα ἂν — πρὸς γνώμην τι καὶ πρὸς χάριν λέγοι. Itaque τῷ αὐτῷ est τῷ πρὸς χάριν τι λέγειν sive χαριζόμενος τι καὶ αὐτός.

Thucyd. III. 43. 4. ferebatur in libris: *χρὴ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα ἰ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι ἡμᾶς περαιτέρω προνοοῦντας λέγειν ὧν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων.* Ridiculus error ἀξιοῦντι pro ἰοῦν τι imposuit Scholiastae, qui serio interpretatur: τὸ δὲ αἰ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι." ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀξιώμασι ἰ ἐπιτηδεύμασιν. Hoc demum est interpretari!

Thucyd. III. 43. 5. νῦν δὲ — σφαλέντες τὴν τοῦ πείσαντος ὥμην ζημιοῦτε καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν εἰ πολλαὶ οὔσαι νεξήμαρτον. Non video quo pacto εἰ in tali sententia locum habere possit. Requiro ΑΙ (αἰ) πολλαὶ οὔσαι κτέ.

Thucyd. III. 45. πολλῶν θάνατος ζημία πρόκειται καὶ οὐκ ἴσων ἴδε [ἀλλ' ἐλασσόνων] ἀμαρτημάτων. Herwerden: „ἀλλ' ἐλασσόνων *adesse malum.*” Prorsus assentior. οὐκ ἴσων in utramque partem accipitur ut sit aut μεῖζον aut ἔλαττον, et utro sensu scatur cuiusque loci sententia declarat. Eadem ratio est in *χ ὅμοιον, οὐδὲν ὅμοιον*, ut in illo:

post mihi non simili poena commissa luctis.

Thucyd. III. 47. σκέψασθε ὅσον ἂν — ἀμάρτοιτε Κλέωνι ΠΕΙ-
μενοι. Perpetuo confunduntur in Codicibus Mss. *πειθόμενος*,
ιθόμενος et *πυθόμενος*. Quid sit ubique verum cuiusque loci
atio declarat. Hoc loco *πιθόμενοι* requiritur. Idem mendum
rud Thucydidem saepe iam correctum pluribus aliis locis est
ihuc corrigendum.

Thucyd. III. 47. 2. τὸ πλῆθος ξύμμαχον ἔχοντες [ἐς πόλεμον]
τέρχεσθε. Sic Herwerdenus. Melius Badham: *ἐς πόλεμον ἔρ-*
χεσθε. Amat Thucydides dicere *ἰέναι ἐς πόλεμον, ἐς χεῖρας, ἐς*
ἄχην, ἐς ξυμμαχίαν, ἐς λόγους et sim. Frequens est apud
um *ἐς πόλεμον ἰέναι* pro *ἐς πόλεμον καθίσασθαι*.

Eodem modo erratum est IV. 25. ὡς εἶδον — ὡς οἱ Λεοντῖνοι
φίσιν — *ἐς τιμωρίαν ἔπέρχονται*, imo vero *ἔρχονται*.

Thucyd. III. 47. 5. πολλῷ ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι — *ἐκόντας*
ἡμᾶς ἀδικηθῆναι "Ἡ δικαίως οὐς μὴ δεῖ διαφθεῖραι. Nimis hoc
quidem durum est et odiosum auditu. Sed videtur Diodotus

id aliquo temperamento lenivisse et ita dixisse: ἡμᾶς ἀδικήσαντες
 TI ἢ δικαίως κτέ. Sequens H absorbsit praecedens TI.

Thucyd. III. 48. 2. ὅσις γὰρ εὖ βουλευέται πρὸς τοὺς ἐναντίους
 κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών. Non de uno
 homine haec dicuntur sed de duobus natura et ingenio diversa.
 Itaque supplendum: ἢ 'Ο μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.

Thucyd. III. 49. 3. ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη ὥς
 ἦσθιον ἅμα ἐλαύνοντες. Legendum est τοσαύτη.

Thucyd. III. 51. 2. ἐς Πελοποννησίους ὅπως μὴ ποιῶνται ἐκ
 πλους αὐτόθεν λαμβάνοντες τριήρων οἶον καὶ τὸ ΠΡIN γενόμενα.
 Pro πρὶν emendandum πρῶην: *nuper* enim id factum erat *vis*
 II. 93. et πρὶν de longiore temporis intervallo usurpari solet.

Thucyd. III. 52. Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον ΟΥΔΕ δυνά-
 μενοι πολιορκεῖσθαι ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις. Haec ita di-
 cuntur quasi duplex esset causa cur deditionem fecerint, non
 simplex et una. Abiicienda sunt verba οὐδὲ δυνάμενοι πολιορ-
 κεῖσθαι. Visne scire unde huc venerint? Inspice lib. II. 70. ἢ
 Ποτειδαῖται ἐπειδὴ οὐκέτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν ἄλλα
 — ὁ σῖτος ἐπελελοίπει.

Post pauca rectissime Herwerden emendavit τοὺς ἀδικούντας
 κολάζειν pro τοὺς ἀδίκους.

Thucyd. III. 52. 3. ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος διαστὰς
 — ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ [αὐτῶν] κατηγορία — προὔτεθη. Boni
 scriptores in talibus languidum et iners et inutile αὐτῶν omitti-
 tere solent, sed magistelli sedulo inferciunt de suo.

Thucyd. III. 52. 4. ἡρώτων δ' αὐτοὺς τοσοῦτον [μόνον]. Athe-
 nienses in ea locutione μόνον omittere solent.

Thucyd. III. 53. 2. ΠΡΟκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ ΠΡΟγεγενη-
 μένης ἢ χρὴ ἀντειπεῖν. Legendum Κατηγορίας, ut cap. 52 4.
 ἐλθόντων δὲ κατηγορία μὲν οὐδεμία προὔτεθη. Vides unde molestia
 praepositio adhaeserit.

Thucyd. III. 53. 4. δέδιμεν οὐχὶ μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς μετὰς ἡσσοὺς εἶναι τῶν ὑμετέρων ἐγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ ἢ ἄλλοις χάριν φέροντες ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθιστώμεθα. Herwerden pro φέροντες substituit φερόντων. et addit: „intellige μῶν.” quod nemo facile probabit quia et durissimum est et ine exemplo dictum. Suspicio lacunam subesse et post φέροντες nonnulla excidisse, veluti: μὴ ἄλλοις χάριν φέροντες (κρίνητε, ἡμεῖς δὲ) ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθιστώμεθα.

Thucyd. III. 54. 2. Φαμὲν γὰρ — εἰ μὲν ὡς πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς μὴ εὖ παθόντας, φίλους δὲ νομίζοντας αὐτοὺς ἀμαρτάνειν μᾶλλον [τοὺς] ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. Spurious esse et insiticiū αὐτοὺς, optime declarabit recta oratio: φίλους ἢ νομίζοντες αὐτοὶ ἀμαρτάνετε μᾶλλον ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντες. nam coniuncta sunt ἀμαρτάνετε ἐπιστρατεύσαντες, quod idem est atque ἀδικεῖτε ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντες.

Planissime confirmat hanc suspicionem Scholiastae interpretatio: εἰ δὲ ὡς φίλους κατατιτᾶσθαι βούλεσθε αὐτοὺς αἰτιᾶσθε. ἡμεῖς γὰρ πρότεροι ἡδίκησατε καθ' ἡμῶν μετὰ τῶν συμμάχων ἐπὶ βαλὼν ἐπιστρατεύσαντες.

Thucyd. III. 56. 3. εἰ γὰρ τῷ αὐτίκα [χρησίμῳ] ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμῷ τὸ δίκαιον λήψεσθε. Badham deletit χρησίμῳ. Eadem erat Bakii mei sententia, quam veram esse existimo, nam si praecessisset τῷ αὐτίκα χρησίμῳ τὸ δίκαια λήψεσθε, inepte adderetur: φανεῖσθε — τὸ ξυμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες, quoniam prorsus idem est τὸ χρήσιμον et τὸ ξυμφέρον.

Thucyd. III. 56. 4. δίκαιον ἡμῶν τῇC νῦν ἀμαρτίαC, εἰ ἄρα ἡμάρτηται, ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν. Corrigendum: THI νῦν ἀμαρτίαΙ, et supplendum: εἰ ἄρα (τι) ἡμάρτηται, namque non est Graecum ἢ ἀμαρτία ἡμάρτηται.

In sqq. multum arridet Badhami coniectura: τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν CΦICIN αὐτοῖς ἀσφάλειαν πρᾶσσοντες, pro τὴν ἐφοδὸν αὐτοῖς ἀσφάλειαν, quod prorsus sensu caret.

Thucyd. III. 57. 4. καὶ ΠΕΡΙΕΩΣΜΕΘΑ ἐκ πάντων Πλαταιῆς — ἐρήμοι καὶ ἀτιμώρητοι. et cap. 67. 6. καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λό-

γοις ΠΕΡΙωσθῶμεν ἐν ὑμῖν. Emendandum est ΠΑΡΕώσμεθα et ΠΑΡωσθῶμεν. Demosthenes pag. 23. 14. παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρος τὸν τριούτεν. et pag. 635. 13. ὅλως γὰρ ἡγήσονται παρεῶσθαι μὲν αὐτοί, πρὸς Κερταζλέπτην δ' ἀποκλίνειν ὑμᾶς. Cf. quae scripsimus in *Var. Lectt.* pag. 160.

Thucyd. III. 58. θεῶν ἔνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ΠΟΤΕ γενομένων, etiam hic pro ποτέ reponendum est τότε, quoniam de certo tempore haec dicuntur, nempe de Plataeensi proelio.

Thucyd. III. 59. οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀλλοτρίας ἔνεκα ἔχθρας [μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας] διχθεῖραι. Bis idem dicitur primum *θυοκιδιδείας*, deinde vulgari sermone τοῖς ἐπιτυχίσαν *δνόμασιν*, et dubitabimus alterum tollere?

Thucyd. III. 61 2. ἡμεῖς δ' αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα πρώτη *ὅτι* — οὐκ ἡξίου οὗτοι — ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν. Legendum *ὅτε* pro *ὅτι*, nam requiritur significatio temporis, ex quo primum odia nata sunt. Si causas inimicitiarum indicare voluisset scripsisset *πρῶτον ΜΕΝ ὅτι*.

Thucyd. III. 52. 3. ὅπερ ἐστὶ νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονέεσθαι ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτῳ δὲ τυράννου, quoniam eo sensu τὸ σωφρονέεσθαι dicitur, non τὸ σωφρονέεσθαι, multum arridet Herwerdeni coniectura τῷ σώφρονι πάντων ἐναντιώτατον. Similiter dicitur τὸ φρόνιμον, τὸ κόσμιον et similia plura. Euripides *Hippol.* vs. 431. Φεῦ, Φεῦ, τὸ σωφρον ὡς ἀπανταχοῦ καλόν.

Thucyd. III. 62. 4. in libris est: καὶ ἡ ξύμπασα πόλις εἰς αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς τοῦτ' ἐπραξεν. Herwerden correxit: καὶ ΟΥΧ ἡ ξύμπασα πόλις ΟΥΔ' αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς. Recte οὐχ inseruit sed οὐδ' omissum oportuit. Non aliter enim ἡ ξύμπασα πόλις id facere potuit nisi αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς.

Thucyd. III. 62. 5. καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνελθόντες ἱπποτὶς παρέχοντες καὶ παρασκευήν. Stulta lectio est ἱππους, dixisset saltem ἱππέας. Sed verum videtur ἱπποτὶς παρέχοντες. ut I: 62. διακρίαν ἱππον, et sic passim. Qui ἱπποτὶς

alet comparato II. 12. Βοιωτοὶ δὲ — τοὺς ἱππέας παρείχοντο.

Thucyd. III. 63. 2. οὐκοῦν χρῆν — μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν
λοις ὑπάρχον γε ὑμῖν, εἴ τι καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' Ἀθη-
ῶν, τῆς τῶν Λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας
γενημένης. Impedita est huius loci structura et sententia,
ae qualis fuerit satis apparet, sed in his verbis non continetur.
ntentia duce corrigendum et explendum existimo in hunc
odum: παρείχον γε ὑμῖν — τῆς τῶν Λακεδαιμονίων — ξυμ-
υχίας γεγενημένης (μετέχειν). Frequens est apud Herodotum

Thucydidem impersonale παρέχει *facultas est, copia est,*
lata occasio est, ut apud Herodotum V. 49. παρέχον (ὑμῖν)
ς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, et apud Thucyd. V. 14.
λῶς παρασχόν. et V. 60. κάλλιον παρασχόν. et I. 120. εὖ
ρασχόν, ad quem locum Scholiastae annotatiuncula est nul-
is pretii, quae (quod mireris) totidem verbis scripta legitur
λέξει Photiana v. Εὖ παρασχόν: ἀντὶ τοῦ εὖ παρασχόντος.
λον δὲ τοῦ δαίμονος ὃ ἐστὶ δωρησαμένου τὴν νίκην. Ad haec
istophanes dixerit:

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν Φρενῶν.

Thucyd. III. 64. 3. ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγινήτας καὶ
λους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων [ἢ διεκωλύετε]. Non tantum frigi-
um et insulsum hoc additamentum est, sed etiam ineptum et
surdum. Significat enim καὶ κατεδουλοῦσθε καὶ διεκωλύετε,
λὰ τοῦτο μὲν ἦττον, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, quo nihil est a The-
morum sententia alienius.

Thucyd. III. 65. ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομνηστικῇ ἐπὶ
ν ὑμετέραν πόλιν. Herwerden et Meineke ἱερομνηστικῇ, recte.
era lectio superest cap. 56. 2. ἐν σπονδαῖς καὶ προσέτι ἱερομνη-
στικῇ, unde haec repetita sunt.

Thucyd. III. 66. τεκμήριον δέ· [ὥς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν]
ἵτε γὰρ ἡδικήσαμεν οὐδέναι. Emblema expunxit Meineke, et
lim Valckenarius in annotatione Ms. Notissima haec composi-
tio est: σημεῖον δέ, τεκμήριον δέ, μαρτύριον δέ sequente γάρ.

Thucyd. III. 66. 3. τὴν τε λυθεῖσαν δολογίαν καὶ τῶν ἀλλῶν τὸν ὕστερον θάνατον καὶ τὴν περὶ αὐτῶν [ἡμῖν μὴ κτενεῖν] ψευθεῖσαν ὑπόσχεσιν. Praecedat ὑποσχόμενοι — μὴ κτενεῖν (libri utrobique de more κτείνειν), quo manifestior est interpolatio.

Thucyd. III. 68. ὁπότε μὴ φαῖεν ἀπάγοντες ἀπέκτειναν, imo vero ἀπαΓαγόντες. Semper in his erratur.

Thucyd. III. 68. 2. διέφθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν αὐτῶν ὡς ἐλάσσους διακρίων Ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσι [οἱ ξυνεπολιorkoῦντο]. Absurde dicitur *κα οὐκ οὐκ* de iis, qui deditionem fecissent et essent in hostium potestate. Itaque Meineke et Herwerden coniecerunt: οἱ ξυνεπολιorkοῦντο, *qui κα οὐκ οὐκ* *fuisse*. Sed quia perspicuum est Athenienses tum necatos fuisse milites praesidarios, apparet οἱ ξυνεπολιorkοῦντε alienam manus esse additamentum ortum ex libr. II. cap. 78. αὐτοὶ ὁπολιorkοῦντο ἐγκαταλειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδοήκοντα. Ergo maior pars Atheniensium circiter quinquaginta et quinque audaci incepto evaserunt, caeteri post deditionem occisi sunt.

Thucyd. III. 68. 3. τὴν πόλιν ἐνιαυτὸν μὲν ΤΙΝΑ — ἔδωκεν ἐνοικεῖν. ὕστερον δὲ — ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη. Miror quo pacto Herwerden non receperit certam Meinekii emendationem ἐνιαυτὸν μὲν ἜΝΑ.

Thucyd. III. 69. ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι. Iones et eorum exemplo Tragici praepositiones ἐκ et πρὸς addunt passivis pro ὑπό, sed numquam huius rei in soluta oratione scriptoris Attici exemplum vidi et vehementer mihi huius loci scriptura suspecta est.

Thucyd. III. 70. 3. φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνοῦ. Scribendum: ἐκ τε τοῦ Διὸς τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνοῦ.

Thucyd. III. 84. totum caput sine controversia spurium est. Scholiasta: τὰ ὠβελισμένα οὐδενὶ τῶν ἐξηγητῶν ἔδοξε Θεκυδίδου

αι· ἀσαφῇ γὰρ καὶ τῷ τύπῳ τῆς ἐρμηνείας καὶ τοῖς διανοήμασι
 λὺν ἐμφαίνοντα τὸν νεωτερισμόν. Verissima haec sunt. Sed
 de tandem ea male pedem huc intulerunt? Non premam
 spicionem quae mihi haec saepius consideranti in mentem
 nit. Suspicio esse locum Philisti, quem imitatore Thucy-
 lis et „*raene pusillum Thucydidem*” scimus fuisse. In aliquo
 iusto Codice locus ob argumenti quandam similitudinem in
 argine adscriptus videtur irrepsisse in Codices nostros, quos
 is constat omnes ex uno fonte fluxisse.

Non erant Thucydidis ἐξηγηταί, quorum paucas reliquias in
 holiis habemus, tam docti ut Philisti libros legisse existimari
 sint.

Thucyd. III. 88. 3. νομίζουσι δ' οἱ ἐκείνη ἄνθρωποι ἐν τῇ Ἱερᾷ
 ὁ Ἡφαιστος χαλκεύει. Valckenaer in annotatione Ms. totum
 um νομίζουσι δὲ — καὶ τὴν ἡμέραν καπνὸν spurium esse pu-
 et una litura delendum. Si Thucydidis haec sunt legendum
 letur ἐν τῇ Ἱερᾷ τὸν Ἡφαιστον χαλκεύειν, namque vulgatus
 lo absurdus est.

Praeterea ἐκεῖ pro ἐκείνῃ reponendum erit.

Thucyd. III. 92. 5. πρῶτον μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπῆ-
 το. imo vero τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν ut I. 134. ὁ θεὸς ὁ ἐν Δελ-
 φς. et V. 52. τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος, et sic saepius.
 vulgato ordine ἐν Δελφοῖς coniunctum est cum ἐπῆροντο,
 asi Pythius Apollo etiam alibi consuli potuisset.

Thucyd. III. 93. αἴτιον δ' ἦν οἳ τε Θεσσαλοὶ — καὶ ὧν ἐπὶ
 γῆ ἐκτίζετο φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλη ἰσχυρὴ παροικῶσιν
 θειρον. Herwerden substituit: αἴτιον δ' ἦν· οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ
 i. ut dicitur σημεῖον δέ, μαρτύριον δέ, τεκμήριον δέ sequente
 r. Nihil esse mutandum sed compositionem hanc esse Thu-
 dideam hi loci declarant: IV. 26. 5. αἴτιον δ' ἦν Λακεδαιμόνιοι
 νειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτον τὸν βουλόμενον. et VIII. 9.
 ἴον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν οἱ πολλοὶ τῶν Χίων οὐκ
 ὄτες τὰ πρᾶσσόμενα. Scholiasta: αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστο-
 ; τῶν νεῶν τὸ τοὺς πολλοὺς μὴ εἰδέναι τὰ πραττόμενα. Hoc
 do Graeci omnes loquebantur, illo modo solus Thucydides.

Thucyd. III. 94. πρῶτον ἐν Ἑλλομένῳ τῆς Λευκαδίας Φρουραί-
τινας — διέφθειραν, ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα — ἦλθον. Her-
werden ad Λευκαδίας annotat: „Haec nominis forma recentissima
esse videtur. Veteres constanter Λευκάς.” Sed ἡ Λευκαδία est
ager Leucadiorum et in paeninsula et in continente situs, ut ἡ
Ῥοδία, et ἡ Σαμία et multa alia id genus.

Thucyd. III. 98. 2. ἐς τὴν ὕλην ἑσφορομένους. Recipienda
erat Bekkeri emendatio ἑκφορομένους, nam proprie qui iterum
sunt imperiti et a via aberrant dicuntur ἑκφέρεσθαι.

Thucyd. III. 109. 2. τὸν μισθοφόρον ὄχλον [τὸν ξενικόν]
Optime Herwerden τὸν ξενικόν expunxit. Thucydides enim *mercede*
conductos ἐπικούρους appellat, non ξένους, aut, ut erant,
μισθοφόρους. Blandius nomen est et honestius ξένοι, natum illo
tempore quum illorum opera magis quam sua virtute nitebantur.

Thucyd. III. 112. τὸν μὲν μείζω (τοῖν λόφῳ) — ἔλαβόν τε
καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες. Mendosa haec verborum com-
positio est pro λαθόντες ἔφθασαν προκαταλαβόντες, quod repona-

Thucyd. III. 113. Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει περθόμενοι. imo
vero πειθόμενοι, quod idem est quod πεισθέντες.

Thucyd. III. 114. τᾶλλα (σκόλα) κατὰ [TAC] πόλεις διέ-
λονται. Perpetuum est in tali re κατὰ πόλεις sine articulo.

(continuabitur).

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. II. 45. 3. Amazonas scribit: τῶν γεννωμένων τοὺς μὲν
ἄρρενας πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας ἀχρήστους κατα-
σκευάζοντες πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτέρων τὰ
δεξιὸν μαστὸν ἐπικαίειν. Mirum ni scripserit κατασκευάζοντες.

C. G. C.

DE LOCIS NONNULLIS THUCYDIDEIS E LIBRIS VI ET VIII.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

VI 1, 2. Σικελίας (Σικελία recte Krueger) περίπλους μὲν
·ιν δλκάδι οὐ πολλῶ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοσαύτη
·ισα [έν] εἴκοσι σαδίων μάλισα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται
δ μὴ ἡπειρος οὔσα. Postquam in *Studiis Thucydideis* pag.
1 praeunte Kruegero non una de causa proscripti praeposi-
·onem έν, nihil allatum vidi, quod eam tueretur et laetus
nimadverti mecum facere virum Graeci sermonis peritissimum,
·arolum Badhamum, qui eadem deleta fortasse recte probat
·eteriorum quorundam librorum scripturam εἰκοσίσαδιῳ μέτρῳ.
·dem ἡπειρος οὔσα, hodie violenter mutatum ab editoribus in
·πειρος εἶναι, acute tentavit scribendo ἡπειροῦσθαι, quod
·escio an sit recipiendum, licet ambigi posse videatur utrum
·ic scripserit Thucydides an ἡπειρῶσθαι i. e. τὸ μὴ ἡπειρος
·εγενῆσθαι. Scholiasta: ἵνα μὴ ἡπειρος ᾖ. Ad verbi usum
f. II 102, 3. εἰς τῶν νήσων αἱ ἡπείρωνται.

VI 1, 5, 6. Ioculare est videre ex novissimorum interpretum
·ommentationibus, cur Thucydides, qui constanter alibi more
·equalium et popularium scripsit βορέας et ἔνεκα, semel dede-
·it βορρᾶς et ἔνεκεν. Scilicet in hac Siciliae descriptione auc-
·orem secutus est Antiochum Syracusanum, cuius Σικελιώτις
·υγγραφή excerpta ab ipso tanquam a puero in ludo litterario
·ffecit ut vir gravissimus sui sermonis ita turpiter oblitus sit,

ut insolitis vocabulorum formis in hac operis parte uteretur. Novum dabo eiusdem rei exemplum nondum, quod sciam, observatum. Alibi constanter Thucydides usus est formis contractis nominum propriorum desinentium in οὔς et οὔσσα, sed ecce cap. 2 § 6 legitur Σολδέντα, quod *re vera* ab ipso profectum esse *codices ad unum omnes testantur*. Ex animi sententia doleo vicem scriptoris Siculi, quod male feriat discipulus mox in antiquos relapsus errores testantibus omnibus libris scripsit Σελινούντα.

VI 4, 3. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοῦτομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὐ νῦν ἢ πόλις ἐστὶ καὶ ὁ πρῶτον ἐτειχίσθη Λίνδιοι καλεῖται (ex B. l. καλοῦνται). Intelligam: οὐ νῦν ἢ ἀκρόπολις ἐστὶ κτέ. Arx enim prima muniri solebat.

VI 4, 6. τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ τὴν πόλιν (Zancle) αὐτὸς ξυμμείκτων (constans veterum titulorum orthographia postulat ξυμμείκτων) ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ἀννόμασεν. Sic locum ex libris paene omnibus edidit Stahl, referens αὐτὸ ad χωρίον in praegressis, quod quum, secuto deinde τὴν πόλιν, fieri nequeat, Classen cum aliis protulit unius codicis G. lectionem ἀντωννόμασεν. Sed enim ἀντωννόμαζειν eo sensu, ni fallor, exemplo caret, requirente dicendi usu μετωνόμασεν. Nec tamen αὐτὸ delendum esse crediderim, quia mihi non satisfacit Classeni interpretatio verborum τὴν πόλιν — οἰκίσας annotantis „ξυμμείκτων ἀνθρώπων zu οἰκίσας, „das wie πληρώσας construi ist.” Vide an deletio articulo corrigendum sit καὶ πόλιν αὐτὸς ξυμμείκτων ἀνθρώπων οἰκίσας (καὶ τὸ χωρίον), Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ἀννόμασεν, ita ut accusativus πόλιν ξυμμ. ἀνθρ. sit praedicativus, quem veteres grammatici per ὥστε εἶναι explicare solent.

VI 5, 3 transpone: χρόνῳ ὕστερον Ἰπποκράτης Γέλας τύραννος. Inepto verborum ordine editur χρόνῳ Ἰππ. ὕστερον.

VI 7 extr. Quod dixi *Stud. Thuc.* 32 sq. vehementer mihi suspecta esse hic et alibi verba ἐτελεύτα τῷδε δὲ Θουκυδίδι ξυνέγραψε, cum praesertim octo locis non reperiantur, non mutuo sententiam, licet valde iam antiquam interpolationem esse appareat ex Dione Chrysostomo, cuius vid. Or. LIII. 10.

VI 9. init. Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας

ξυνελήγη, καθ' ὅτι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν. Constante, fallor, Thucydides absolute usurpat verbum ἐκπλεῖν, quare tum dubito num verba ἐς Σικελίαν sint ipsius scriptoris, et si quis ei vindicare voluerit, nescio an corrigere debeat ἢ, quod suaserim nemini.

[I 10 § 2. καὶ ὅσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν βέλβαιον, αἱ ἡσυχάζοντων μὲν ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται (οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἐπραξαν αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων) κτέ. Egregie hic fallitur Badham, qui ἄνδρες male refert ad ipsum Niciam expungit vocabula necessaria ὀνόματι σπονδαί. Iam Schol. intellexit ἀποτείνεσθαι πρὸς Ἀλκιβιάδην τε Κλεόβουλον καὶ Ξεναγόραν. Cf. V 36, 1. Sed etiam nunc mihi, quod *Stud. Th.* p. 153 requirebam, ὀνόματι γοῦν (nomine scilicet) σπονδαί. Quam facile ΓΟΤΝ ante ΣΠΟΝΔΑί perire possit vides.

[I 11, 2. Σικελιῶται δ' ἂν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι, ἔτι ἂν ἦσσαν δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακοῖται, ὅπερ οἱ Ἑγεσῆιοι μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσιν. Ipse Classen pro loco non expedit, et statuit quaedam excidisse post ἔτι. Quare vix quemquam repertum iri suspicor qui eius prope initium suscipiat. Mihi corrigendum videtur: Σικελιῶται ἂν μοι (οὐ) δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσιν, καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν καὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ κτέ. i. e. Σικ. δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἂν καὶ ἡμῖν γενέσθαι, ὥς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν, εἰ κτέ., nota de more particula ἂν, quae ad infinitivum pertinet, verbum finitum.

[Ibidem § 3. ὃ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἐφέλονται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. Artificiose Classen soloecum σφετέραν sic tuetur, ut dicat ad εἰκὸς supplendum esse εἶναι εὖνται, quod vetat sententiarum compositio. Violentissime Badham εἰκὸς ἀπόντων αὐτῶν καὶ (contra constantem usum scriptoris qui numquam εἰκὸς et ἂν coniungit) τὴν ἰδίαν τῷ γὰρ καθαιρεθῆναι, non sine causa haerens in διὰ τοῦ αὐτοῦ περ. Mihi venit in mentem εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν (sc. a Peroneis) καὶ τὴν σφετέραν αὐτοῦς ἀφαιρεθῆναι, delevoculis διὰ τοῦ, quibus locus depravatus corrector aliquis niverit. Post pauca in verbis τὰ γὰρ διὰ πλείους πάντες

ἴσμεν θαυμαζόμενα *Stud. Thuc.* requirebam post πλείστου ἰπλείστον. Hodie vero nescio an Thuc. eo sensu scribere (διὰ πλείστου (μάλιστα) κτέ. Cf. Taciteum illud MAIOR o lūteverentia.

VI 12. εἴ τε τις ἄρχειν ἄσμενος αἰρεθείς παραινέι ὑμῖν ἰ τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔτι ἂν ἐς χεῖν, ὅπως Θαυμασθῇ μὲν, διὰ δὲ πολυτέλειαν ἀπὸ τῆς ἰφίας (haec tria vocabula lecta post μὲν recte huc tran Badham) καὶ ὠφελῆθῃ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τοῦτῳ ἐμπάρ τῳ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι (quia iung ἐμπάρσχητε — κινδύνῳ hic malim, ut olim significavi, λνεσθαι), νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικ δ' ἰδία ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἶον ἰ (recte Pluygers νεωτέρους) βουλευσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχ οὗς ἐγὼ ὀρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ (Badh. τοιούτῳ) ἀνδρὶ κελευσοὺς (B. — τὰς) καθημένους φοβοῦμαι, καὶ τοῖς ἰ τέροις ἀντιπαρκελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις πα ηται τῶνδε, ὅπως μὴ (Badh. ὅτῳ) ὀξέει, ἐὰν μὴ ψῆς πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ' ὅπερ ἂν (del. B.) αὐτοὶ π. (B. παθεῖν), δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων κτέ. Pleraque tam evidentem correxit Badham, ut in textum eius corre admittere non dubitem. Quod vero idem una litura censet verba: καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἶον ἰ βουλευσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσθαι monens ne sen quidem Niciam rem committi velle sed prorsus omitti, ea colorem habent ita prorsus Thucydideum, ut tollere n deam, cum praesertim nullam causam exputem satis proba cur aliquis de suo insereret. Cum tamen verissima sit Angli observatio, videndum an τὸ πρᾶγμα non tam spec sam expeditionem, quam deliberationem de illa in co Nolite, inquit, audire eiusmodi homines: *res nimis gr momentū, nec talis ut adolescentuli de ea consultare eamqu ac prudenter tractare possint.* Quali sententia aptus] transitus ad sequentia. Non magis probaverim eiusdem turam prima facie speciosam παρακελευσάς pro παρακελ „Atqui” inquit Badham „sine Alcibiadis cohortatione sec „Nunc certo consilio sedent, nempe ut Alcibiadi animu „dant.” Non sane Alcibiades eos cohortatus fuerat ut se

nor, sed ut primum plausu et fortasse dicendo deinde suffragis ipsum adiuvarent. Præterea aliquanto rectius, si retinemus *ρακελευσούς*, sequitur *καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι*. Alcibiades iuvenis iuniores cohortatus fuerat, ita Nicias senex intra hortatur seniores.

VI 14. *νομίσας, εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς κοῦς μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν τῆς δὲ πόλεως βουλευσαμένης ἱατρὸς ἂν γενέσθαι*. Sic optimi codd., deterioribus quibusdam est *κακῶς βουλευσαμένης*; quod ad dubie præferrem, nisi utrumque vocabulum e scholio *manasse* putarem, quale in nostra collectione servatum est: *τῆς λειῶς ἱατρὸς γενήσῃ κακῶς βουλευσαμένης*.

VI 16, § 2. *ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην*. Tertias Alcibiadem tulisse auctor est Euripides apud Plut. *sc.* 11, quem sequitur Isocrates XVI 34. Classenio observanti illius pretii esse poetæ testimonium præ testimonio historici spondeo de solo poeta certo constare quid re vera scripserit; item in notis numeralibus perpetuo labi librariorum ex nullo scriptore melius disci possit quam ex ipso Thucydide. In re tamen incerta nihil novare satius est.

Ibid. § 4. *ἀλλ' ὥσπερ δυσυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, τῷ ὁμοίῳ τις ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμετος*. Pravam oppositionem facit Madvigii coniectura *προσαρ-υόμεθα*. Optime habet *οὐ προσαγορευόμεθα, non salutamur, sed ὑπερφρονούμεθα*.

VI 17, 3. *ὃ, τι δ' ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἶεται ἢ πειράζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, ταῦτα ἐτοιμάζεται*. Verborum ordo: *ὃ, τι λαβὼν οἶεται ἄλλην ἐν οἰκήσειν, ταῦτα ἐτοιμάζεται*. Intellegenda pecunia reliquaque *Δανῆς οὐσία*, quæ opponitur *ταῖς μονίμοις κατασκευαῖς*. Male vivissimi editores *ὅτι*, et τοῦτο Classen intelligens *τὸ ἄλλην γῆν εἶναι*. Haud magis placet Useneri schediasma *ταῦτα σχεδιάζειν*. Si quid mutandum foret (quod non est) posses *σπουδάζονται* sensu passivo.

VI 18, 2. *Φυλοκρινόειν*. Unus cod. G. non optimus *Φιλοκρινόειν*, nam formam cur probet Badham vellem dixisset. Alteram enim noscunt grammatici, Hesychius, gramm. Bekk. I p. 71, *Ilux* VIII 110.

Ibidem § 3. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμисύεσθαι ἐς ὅσον βουλήμην ἀρχεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη, ἐπειδὴ περ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ἢ ἐτέρων [αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι], εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἀρχῇ. Depravatum in his ἀνιέναι. Classeni enim artificia non moni. Nec prorsus mihi satisfacit ἀφιέναι. Quid lateat docent praegressa haec: τὸν γὰρ πρὸνχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τῇ ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ πῶς ἔπεισι προκαταλαμβάνει. Quibus verbis sequentia ad amussim respondebunt, si moni reposueris τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἔαν ἐπιέναι. In ipsis sequentibus καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὅμῃ τὰ ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμῶς μεταλήψεσθε gaudeo videns Badhamum quoque non ferre ἐπισκεπτέον, pro quo requirit notionem qualis διωκτέον, τιμητέον. Illud est ex quo conieci σπευτέον, cl. V 16, 2.

Ibid. § 6. καὶ μὴ ὡς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη διδάσκει τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέψῃ, κτλ. Intelligi solet *disidium inter iuvenes et seniores*. At alio sensu eis dicitur in talibus. Cf. I, 15. IV 61. Quare, si hoc voluit scribere, dare debuit πρὸς. Verum ne sic quidem satis expediret vulgum τοῖς νέοις. Vereor ne insanabili vulnere locus laboret.

VI 22 § 1 ext. ἄγειν καὶ σιτοποιούς, ἐκ τῶν μυλωνῶν τριμύμερος ἡναγκασμένους, ἐμμίσθους, κτέ. Quid sibi vult πρὸς μέρος, hodie viri docti intelligere videntur. Ego id non magis assequi me fateor quam olim Dukerus. Sententia suadere videtur, ut intelligamus *partim*. Sed numquam πρὸς μέρος usurpatum repperi. Τὸ μέρος et κατὰ μέρος non sunt huius loci. Scribendum suspicor: ἄγειν καὶ σιτοποιούς ἐκ τῶν μυλωνῶν μέρους τι προσηναγκασμένους, ἐμμίσθους κτέ. (Cf. II 64, III 30, 1) ut haec intelligantur de iis servis, quos domini sine ultro cessuri forent rei publicae. Etiam si πρὸς μέρος eodem sensu, quod vix credo, adhiberi posset, mutanda tamen foret interpunctio; procul dubio enim ἐμμίσθους pertinet ad omnes.

VI 23 § 1. Ἦν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίστα μόνον (παρασκευὴν inseruerim ex Classeni coniectura) παρασκευάμενοι, πλὴν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ δολιτικόν, καὶ Badham contendens verba πλὴν — τὸ δολιτικόν transponenda

se post ultima verba capitis praegressi: μάλις δὲ χρήματα ἰσθῆεν ὡς πλείςα ἔχειν· τὰ δὲ παρ' Ἑγεσίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ οἷμα, νομίζατε καὶ λόγῳ ἂν μάλις ἐτοῖμα εἶναι, non animadvertit τὰ παρ' Ἑγεσίων esse χρήματα, itaque excludi eiusodi additamentum. Recte Classen sprete Ulrichsii, quae fablio imposuit, coniectura ἰππικόν pro ὀπλιτικόν, τὸ μάχιμον, l. Herod. II 167, VII, 186, interpretatur *universas Siciliae vias*.

VI 27 § 1. Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰς δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἔργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ πλείστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. Badham; εἰς δὲ, (ὧν) .τ.ἔ. τετράγωνος ἡ ἔργασία, κτέ. Num igitur soli Athenienses lermas habebant quadratos? Minime gentium. Sed multum dubito an non verba ἡ — ἔργασία, quam rem nemo Graecorum ignorabat, b ipso scriptore profecta sint. Quae laudari solent verba Themistii τετράγωνος ἦν ἡ τῶν Ἑρμῶν ἔργασία ex nostro petita sint nihil scesse est, et si sunt, emblema potest esse Themistio antius. Iam olim interpolata esse suspicabar, eamque coniectura nuper confirmavit recens repertum scholium Patmense: Ἑρμαῖ λίθινοι: τετράγωνος ἔργασία. Similiter vereor ne iter Diodori (qui XIII, 2 simpliciter habet περιεκόπησαν) et Iutarchi (Alo. 18) aetatem Thucydides auctus sit vocabu- s τὰ πρόσωπα, quae si ipse addidisset, de *pueris mutilatis*, l quae alludit comicus Lysistr. 1095, silere vix potuisse vi- stur. Pausanias grammaticus ap. Schol. loquitur de utrisque.

VI. 25 extr. καὶ ἦν τι ἄλλο πρέπον δοκῆ εἶναι ἐτοιμασάμενοι ἔειν. Iniuria in his haeret Badham. Nicias haec dicit se cum illegis facturum, εἰ *porculus ita iusserit*. Vid. cap. sq. Ad δοκῆ agitandum non *sibi*, sed τῷ δήμῳ.

VI 33 § 2. πρόφασιν μὲν Ἑγεσίων ξυμμαχίᾳ καὶ Λεοντίνων ἐτοιμίᾳ. Finalis ille quem volunt dativus prorsus est incredi- bilis. *Stud. Th.* p. 84 iam monui ante ΕΓεσίων excidisse ΕΠ ; I 123 τὰ μὲν φόβῳ τὰ δ' ἐ[π] ὤφελίᾳ dare debueram. Cf. II 82, 1 edit. meae.

VI 87, 2. ὥς (παρὰ τοσοῦτον γινώσκω) μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν ; Ἀθηναῖοι, εἰ πόλιν ἐτέραν τοσαύτην ὅσαι Συρακοῦσαί εἰσιν ἄθλιον ἔχοντες] καὶ ὁμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ

ἀν παντάπασι διαφθαῖναι κτέ. Non tantum *ἐλθοιεν* delendum cum Classenio sed etiam *ἔχοντες*. De primis verbis corrigendis vid. Badham Mn. III 23.

VI 39, 1. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντι ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιεῖν. Interpretantur: *atque hos civium diversos ordines et per partes et simul universos in statu populari iuri aequabilitate frui*. Sed quo iure ταῦτα referri possit ad homines, non assequor. Rectissime Grote pronomen rettulit ad φυλάσσειν βουλευεῖν et κρίνειν, nec fortasse iniuria Badham transposuit καὶ ταῦτα post ξύμπαντα.

VI 48. ἐν πόρῳ γὰρ μάλισα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς (Messanios) τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἰκνωτάτην ἔσεσθαι. Badham recte negans ipsos Messanios aut urbem eorum λιμένα καὶ ἐφόρμησιν dici potuisse coniecit καὶ τὸν λιμένα ἐφόρμησιν κτέ. Mihi probabilius videtur post ἰκνωτάτην propter ductuum similitudinem intercisisse ΤΑΤΗΝ. Eundem errorem Stud. Thuc. p. 157 castigavi VII 42 § 5 ante Madvigium Adv. I 330, cui emendatio tribui solet, inserendo ταύτην post ξυντομωτάτην, nec praefero quod postea proposuit Badham κα θ' ὃ ξυντομώτατα ἡγεῖτο διαπολεμήσειν. Similiter Madvigius l. l. emendavit VII 86, 1 ubi editur ἀσφαλεσάτην εἶναι νομίσαντες τήρησιν, qui locus me fugerat. Nunc duobus illis locis hic tertius addatur; quae res haud dubie criticis quibusdam persuadebit optime in talibus pronomen omitti et novam hanc esse elegantiam stili Thucydidei. — Quid Badhamum moverit, ut ἐφόρμησις, quod hoc solo loco idque in deterrimis libris legitur pro ἐφόρμησις, formam unice Graecam esse contendat, vellem verbo saltem significasset. Quidni enim ab ἐφορμεῖν Thucydides fingere potuit substantivum ἐφόρμησις, ut a φθονεῖν Sophocles finxit φθόνησις, et a φρονεῖν Graeci omnes φρόνησις, ut alia plurima taceam? Idque eo tutius facere potuit, quod ab ἐφορμᾶν tale substantivum nemo formaverat.

VI 50, 4. δέκα δὲ τῶν νεῶν προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικόν ἐς καθειλεμένον. Servato hoc verborum ordine nemo non iunget προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, cum tamen sententia iubeat iungi πλεῦσαι ἐς τὸν λιμένα, nisi πλεῦσαι prorsus inutile sit additamentum. Quae causa Badham (qui lectorum sollertia nimium confusus

saepe iusto est brevior) impulsisse videtur ut aut transponendum iudicet προῦπεμψαν πλεῦσαι τε ἐς τὸν μέγαν λιμένα aut corrigendum περιπλεῦσαι (ut ibi circumnavigarent). Tertia tamen restat emendandi via, quae in hoc praesertim scriptore emblematis omne genus inquinatissimo illis probabilior videri possit, ut deleantur verba πλεῦσαι τε καί.

VI 52 § 1. Ἐσηγγέλλετο δ' αὐτοῖς ἔκ τε Καμαρίνης, ὡς εἰ ἴθλοιεν, προσχωροῖεν ἂν — ἀπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν. De crebris nuntiis eandem rem nuntiantibus vix probabiliter cogitaveris. Quidni igitur scriptor usurpavit Aoristum ἐσηγγέλη? Quia, nisi fallor, dederat ἐσήγγελλτο, quae forma a librariis cum Imperfecto confundi assolet. *Nuntium acceperant*, itaque cett.

VI 53, 1. καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν [ναῦν] ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην [ὡς κελεύοντάς ἀποπλεῖν] ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' αὐτοῦ, μεμνημένων περὶ τῶν μυσηρίων ἐς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. Seclusa recte deletiv Cobetus, sed non minus recte τῶν στρατιωτῶν nuper Badhamus. In sequentibus ambigebam utrum more nostri et antiquiorum rescriberem: μεμνημένων (τῶν μὲν) περὶ τῶν μυσηρίων κτέ. an μεμνημένων ὡς ἀσεβούντων, deletis omnibus reliquis, ut scholiis ad hunc locum. Sed ne sic quidem locus est persanatus. Etsi enim minime sum ignarus saepe Thuc. usurpare genetivum absolutum, ubi Latine postuletur idem casus qui praecesserit; hic tamen locus ita comparatus est ut nemo lector gen. non iungat cum praegressis τῶν μετ' αὐτοῦ. Quare necessarium putabam μεμνημένους — ὡς ἀσεβούντας, corrupta ab eo qui re vera cum τῶν μετ' αὐτοῦ per errorem coniunxerit. Quid vero, si verba μεμνημένων περὶ τῶν μυσηρίων ὡς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν integrum scholium sunt ad praegressa? Nihil eo docemur, nisi quod interpretes discere potuit ex ipsis sequentibus: οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἥσσαν ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυσηρία καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων, καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, κτέ. Quare locum sic scribam: καὶ καταλαμβάνει τὴν Σαλαμινίαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην, ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους

τινὰς τῶν μετ' αὐτοῦ, in marginem relegatis ceteris omnibus.

VI 54. οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθῆς ἦν ἐς τοὺς πολλοὺς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλείστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκασὴν μόνον πρᾶσσόμενοι τῶν γιγνομένων τὴν τι πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέμους διέφερον καὶ [ἐς] τὰ ἱερὰ ἔθουν. Ad verba ultima Classen annotavit „kun stat τὰς θυσίας ἔφερον” Itane? ferebantne sacrificia in templo? Hoc quid sit, non intelligo. Pergit vir doctus „Ahnlich VIII 10, 1 ἐθεώρουν ἐς Ἰσθμια.” Haud vidi magis. Locus est depravatus. Nec tamen satisfacit quod Mnem. I, 172, cl. Lya VI § 5, proposui paullo violentius ἐς τὰς ἐορτὰς ἔθουν. Simpliciter delenda fuerat praepositio. Τὰ ἱερὰ sunt τὰ δημόσια, τὰ τῆς πόλεως ἱερὰ. De primis verbis examinanda quae Mnem. III, 28 disputavit Badham „Quid? Hipparchus, cuius ἀρχὴ „non fuisse tot et tam egregiis argumentis ostenditur, non „modo τὴν ἄλλην ἀρχὴν quemadmodum gesserit, verum etiam „qualem gesserit, narratur? Haec de Pisistrato et Hippiā dic „res ipsa ostendit: itaque legendum: οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν „ἐπαχθῆ ἐς τοὺς πολλοὺς ἀλλ' ἀνεπιφθόνον κατεστήσατο.” Revera verba incriminata haud exiguam creant lectori molestiam. Legimus enim cap. 54 § 2 οὐχ Ἰππαρχος, ὥσπερ αἱ πολλὰ οἶονται, ἀλλ' Ἰππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχὴν et 55 init. ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἰππίας ἤρξεν. et ibid. § 3 οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἰππίας τὸ παραχρῆμα ῥᾶδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἰππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δ' αὐθιμέρην καθίςατο. Disertius sane negari nequit Hipparchum fuisse tyrannum. At magnam tamen, inquit, ei fuisse potentiam non minus clare docent verba 54 § 3 ὁ δὲ (Aristogiton) ἐρωτικῶς περιαλήσας καὶ φεβηεῖς τὴν Ἰππαρχοῦ δύναμιν κτέ. et locus 56 § 1 τὸν δ' οὖν Ἀρμόδιον — προυπηλάκισεν, ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες (Hipparchus cum fratre Hippiā) ἤκειν — ἀπέλασαν κτέ. Audio, sed ea res de tyranni fratre mira non est, et posterior locus confirmat potius quam infirmat Hipparchum non fuisse tyrannum; si enim fuisset, ipse Harmodii sororem arcessivisset et contumeliose abegisset: nunc in ea re indigebat fratris auxilio et auctoritate, quare a singulari numero ad plu-

ralem transiit scriptor. Non magis solvitur difficultas alio loco 54 § 6 τὰ δ' ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις (sub Pisistratidis) τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν καθ' ὅσον αἰεὶ τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἤρξαν τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθηναίους ἀρχὴν καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἰκπίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός. Quis enim admonendus eum, qui sub tyranno exerceat magistratum, propterea non ipsum esse tyrannum. Sentio igitur omnem loci a Badhamo tentati (qui ex quo primum legi Thucydidem, semper male me habuit) difficultatem, sed prorsus non video quid lucremur eius mutatione. Nam non minus quam ante subiectum quod huic sententiae praegreditur manet Hipparchus, ideoque idem Hipparchus est subiectum verbi κατεστήσατο, quod quo tandem pacto vir doctissimus ad Pisistratum et Hippiam referre potuerit, ipsis tenebris mihi obscurius esse confiteor. Ad incitas redactus, negare non possum Thucydidem minus proprie, et ut verum fatear, parum diligenter hic locutum esse et imprudentem tyrannidis partem concessisse Hipparcho, quem vere tyrannum fuisse tam acriter negabat. Nam ne verba quidem sequentia καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλείστον δὴ τύραννοι (malim τυράννων cum Badhamo) οὗτοι κτέ. post praegressa alio modo, ut ille voluit, de Pisistrato et Hippia intellegi possunt, sed debent de Hippia et Hipparcho. Nec quidquam in his interpolatum esse inde apparet, quod si demseris verba incriminata, simul tollenda tibi erunt omnia quae sequuntur usque ad finem capitis 55, quod nemo sanus facere cogitabit, imo ne facere quidem poterit, quia initio cap. 56. τὸν δ' οὖν Ἀρμόδιον — προσηλάκισεν forma orationis (cf. 54, 4 παρεσκευάζετο προσηλακισίων αὐτόν) abunde demonstrat praegressam his verbis fuisse digressionem. Quod autem Badham dixit Thucydidem multis et egregiis argumentis demonstrasse ὅτι πρεσβύτατος ὢν Ἰκπίας ἤρξεν id certe non valet de hoc, quod vix sine risu legas: παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γυναικῶν ἀδελφῶν γενόμενοι, ὡς δ' τε βωμὸς (in Pythio) σημαίνει καὶ ἡ εἰσὶν περὶ τῆς τῶν τυράννων (NB!) ἀδικίας ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' Ἰκπάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἰκπίου δὲ πέντε — εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαί. Nam primum, ut hodie, sic antiquitus subinde contrarium accidebat, tum fieri potuit,

ut fratres minores prorsus non duxerint uxores, deind duxerint, liberos iis non pepererint, tandem ut, si liber tantum sint enixae. — Epigramma quod laudatur a 54 extr. totidem litteris hodieque exstat in arae cymat eruto prope Callirrhoen ad Ilisi ripam dextram. F est a Kirchhoffio in C. L. A. IV p. 41, scriptum ita ut adhuc legi possit, non ἀμυδροῖς γράμμασι, quale Th se legisse testatur, unde liquido constare mihi vide eius aetatem (fortasse Romanis demum temporibus) (ἀρχαίοις tamen γράμμασιν) esse renovatum, licet alite peritissimus harum rerum iudex Adolphus Kirchhoff. enim incredibilis mihi videtur eorum sententia qui γράμμασι vetustam scribendi rationem spectari exi quasi Thucydidi obscura esse potuerint, quae nullas legentibus (non antiquarios dico sed minus exercitato difficultatem! Quod utut est, quantivis pretii lapis iam accurate constat, ubi situm fuerit olim Pythion locum non relinquam antequam significavero 54 § 7 καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος ἡ μείζον μῆκος τοῦ βωμοῦ ἠφάνισε τοῦ πύργου γράμμα non se βωμοῦ delendum esse cum Classenio, sed etiam Ἀθηναί hio otiosum est et certe a Thucydide ὁ Ἀθηναίων foret. Etiam 55 § 1 ἡ σήλη — ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων idem nomen proprium admodum mihi suspectum est. tandem alia arce hic sermo esse potuit? Ibidem autem ut aut repetito articulo scribatur ἡ σήλη (ἡ) περὶ τῆς τῶ νων ἀδικίας ἡ ἐν ἀκροπόλει σταθεῖσα aut transposito ἡ σήλη τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἐν τῇ ἀκροπόλει σταθεῖσα. diffiteor male me habere illud ἀδικίας, quae commemor potuit in publico monumento, sed inscriptionis a tum esse non potuit, quae procul dubio continebat popul quo Pisistratidis omnibus civitatem ademtam esse cret quapropter Thucydidi pro ΑΔΙΚΙΑΣ reddendum esse ΑΤΙΜΙΑΣ, ἀτιμίαις. Quam vellem hoc quoque monu servatum esset, ut certius etiam hac de re iudicari pos

Ibidem § 3 καὶ οὐχ ὥς ἀδελφοὺς νεώτερος ὢν ἠπόρησ οὐ πρότερον ξυνεχᾶς ὁμιλῇ τῇ ἀρχῇ. Hic ut VIII § 5 ὃ usu rariissimo est hypotheticum et explicari potest

ἀρ ἂν, εἰ γὰρ ἦν (ἂδ. νεώτερος), quare particulam conditionalem esse posse non facile credam. Illo loco iam recte Dobree ἐν σαφέστατ' ἂν (pro σαφέστατα) Ἰωνίαν εὐθύς εἶχον οἱ πολέμιοι. Illiciter autem necessaria vocula servata est VII 68, 2 ὥς δ' ἄλλοι καὶ ἔχθιστοι πάντες ἴδε, οἳ γ' ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δου- σόμενοι, ἐν ᾧ [εἰ κατάρθωσαν,] ἀνδράσι μὲν ἂν τᾷλγιστα προσ- ἔσαν, παιοὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰπρεπέστα κτέ., ubi ἐν ᾧ sig- nificat εἰ ἐδουλώσαντο, quare insiticia videntur verba inclusa. orum locorum aut immemor aut ignarus Badham, sine causa onea haerens in ἡπόρησεν absolute (ut non raro) posito, conie- κει καὶ οὐχ (sc. ἡπόρησεν) ὥς ἀδελφὸς νεώτερος ὢν ἡπόρησεν ἂν οὐ πρότερον· ξυνεχῶς ὠμιλῇ καὶ τῇ ἀρχῇ, explicans τῶν ὑπα- υσομένων καὶ ἀσῶν καὶ ἐπικούρων.

VI 57, 2. καὶ ὥς εἰδὼν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον κείως τῷ Ἰππία (ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος) ἔδρισαν κτέ. Sic lege leto nomine proprio δ' Ἰππίας, quod magistelli adscripserunt l εὐπρόσοδος.

VI. 58, 1. ἀγγελθέντος (ἀγγελθέν?) δὲ Ἰππία ἐς τὸν Κεραμει- ῖν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας [τοὺς ὀπλίτας ἐλεῖν *Stud. Th.*] πρότερον ἢ αἰσθῆσθαι αὐτούς, ἀποθεν (l. ἀπαθεν) τας, εὐθύς ἐχώρησε καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος ὁς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτούς, δείξας τι χωρίον, ἀπελθεῖν αὐτὸ — ἀνευ τῶν ὀπλων. De sententia verborum ἀδήλως — ξυμφορὰν vix ulla potest esse controversia, apparet enim e contextu Hippiam dici vultum ita composuisse ut de casu fra- is nihil rescivisse videretur, sed dubitatum est de verborum aceritate, cum fuerint qui requirerent τὴν ὄψιν et nuper- me Badham ἀδήλῳ τῇ ὄψει reponi iusserit. Ego dubitans raece dici posse πλάσασθαι τῇ ὄψει aut ἀδήλῳ τῇ ὄψει n addito obiecto suspicabar ἀδηλίαν (Hesychius explicat νωσίαν) τῇ ὄψει πλασάμενος, vultu fingens ignorantiam, prae- rea tentans ἀδηλος τῇ ὄψει (vultu nihil prodens), πλασάμενος c. αὐτὴν) πρὸς τὴν ξυμφορὰν, ἐκέλευσεν κτέ. Interpretari solent ἡλως τῇ ὄψει πλασάμενος in hunc modum: πλασάμενος οὕτω ε ἀδηλος εἶναι τῇ ὄψει, in quo fortasse est acquiescendum. f. Kruegeri gramm. 66. 1, 9.

VI 60, 3. λέγων δ' ἔπεισεν αὐτὸν ὥς χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρα- εν, αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι. Omnino corrigend-

dum *εἰ καὶ μὴ δέδρακεν, εἴηται non fecerit*, quod forte fortuna in uno malo codice servatum est. Ad ποιησάμενον Classen „auffallend, da diese doch nicht in der Macht des Gefährdeten liegt. Sollte Th. nicht σπείσάμενον geschrieben haben." Quod ipsum inauditum foret de privato homine eoque διδεδυμένῳ. Verum quidem est eum qui *impunitatem impetrat* dici solere εὐρέσθαι ἄδειαν, sed quum ποιεῖν τινι ἄδειαν sit *decernere concedere* (proprie *facere*) *alicui impunitatem*, non video quidni is qui precibus illam impetret, satis recte dicatur eam *sibi facere, ποιεῖσθαι*. Ibidem § 4 ἐπανειπόν ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. Classen „das compositum findet sich sonst nicht." Satis tamen notus est Avium locus:

τῆδε μέντοι θημέρῃ μάλιστα' ἐπαναγορεύεται κτέ.

VI 61, 4. ὥς τε βουλόμενοι αὐτὸν (Alcibiadem) ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτείνειν, πέμπουσιν οὕτω τῇ Σαλαμινίᾳ [ναῦν] ἐς τὴν Σικελίαν ἐπὶ τε ἐκείνῳ καὶ ὧν περὶ ἄλλων ἐμεμήνητο· εἰρητὸν δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μὴ Θερραπεύοντες τὸ τε πρὸς τοὺς ἐν Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφῶς ξυτραπεύειν. Concinnius sane foret quod coniecit Badham Θερραπεύοντας, sed loci complusculi Thucydidei non corrupti, velut II 53, 4. III 36, 2. IV 23, 2. V 70, hoc anacoluthon ita tuentur, ut vulgatam invitus retineam. Deinde conspirat cum Badhamo Classen in delendis vocalibus τὸ τε πρὸς, nisi quod ille qualis fuerit eorum origo aliquanto probabilius explicuit, sed Classen scribens *θεραπεύοντες τοὺς — μὴ θορυβεῖν* frustra provocavit ad VII 70, 3 οἱ ἐπιβάται ἐθεραπεύον μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ κατασρώματος. Ibi enim a *Θεραπεύειν* suspensus est Accus. c. Inf., quod nemo mirabitur siquidem ea constructio re non differt ab Accusativo obiecti, sed inde non sequitur Thucydidem scribere potuisse *Θεραπεύω μὴ θορυβεῖν τινι*, cuius structuræ unicum, quod sciam, exemplum existat apud LUCIANUM *de merc. cond.* 26. *θεραπεύων αἰεὶ ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνειν*. Felici me iudice audacia Badham: *θεραπεύοντας* (!) τοὺς ἐν Σικελίᾳ στρατιώτας (τούς) τε σφετέρους καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους, δι' ἐκείνον νομίζοντας σφῶς ξυτραπεύειν, deletis omnibus quae interponuntur. Singula em-

amata unde irrepserint ipse sagaciter exposuit *Mnem.* III p. 36 sq. Multum diuque quaesivi an leniorem medelam excoitare possem, sed nihil repperi quod aequè mihi satisfaceret. ὄντας μὲν πανάριστος, nosti cetera. Cum eodem mox damnaveim verba δαίσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι et ubens praeterea deleverim § 6 ἐκ τῆς Σικελίας et § 7 ἐκ τῆς Θουρίας, quae otiosa additamenta magistellis aliquanto digniora sunt quam gravissimo scriptore. Idem fortasse 62 § 1 addiderunt ἐν τῇ Σικελίᾳ, quod Thucydides saltem οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ κριπείσσετ. Sed parvi momenti haec esse facile largior.

VI 62 § 4 καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους περιέπλευσαν, στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν. Ex his verbis Stahl lelet τῶν Σικελῶν duplici usus argumento, negat enim esse posse genetivum partitivum, et propter usum verbi περιέπλευσαν agi 2. l. de Siculis, quippe maximam partem mediterraneis. Priore argumento, quod verissimum mihi videtur, non profligato, Classen περιέπλευσαν e praegressis errore repetitum esse statuens pro eo substituit περιέπεμπον, vix de aliis quam de Siculis sermonem esse posse egregie demonstrans. Idem sensit, credo, totus interpres, cui cum Stahlio τῶν Σικελῶν reddiderim; nam τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους Graece aliud significare posse quam Siculorum socios non facile credam. Classenio vero assentior aliquid simile reponendum esse, nec tamen ipsum περιέπεμπον, nec quod aurem offendit πέμπειν, substituerim, sed potius, quia ibera in talibus optio est, περιήγγελλον. Ceterum vel sic usto brevior et obcurior est § 4 sq. narratio, ita ut quaedam eruisse suspiceris.

Ibidem § 2 παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος ἰ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἱμέραν, ἥπερ μόνη ἐν αὐτῷ τῷ μέρει τῆς Σικελίας Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ. Vel si ex Classeni coniectura inserueris λαβόντες aut ἔχοντες, ne sic quidem uoc satis recte dicta videntur. Expectes enim: παραπλέοντες τὴν Σικελίαν, ἐν ἀριστερᾷ (λαβόντες) τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἱμέραν, ἥπερ μόνη ἐν τούτῳ Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ.

VI 64 § 1. Sequentia sic constituerim: καὶ ἐν τῷ παράπλῳ ροῦσιν Ἱκκαρά, πόλισμα Σικανικὸν μὲν, Ἑγεταίοις δὲ πολέμιον.

ἦν δὲ παραθαλασσίδιον· καὶ ἀνδραποδίσαντες παρέδωκαν Ἑγεσίῳ κτί. deleto τὴν πόλιν post ἀνδραποδίσαντες.

VI 66 § 3. καὶ προσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δέ, ὥς οὐκ ἀντιπροῆσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν Ἑλωρίνην ὁδὸν ὑλίσσαντο. Procul dubio verius est ἐγγὺς τοῦ στραύματος. Eadem vocabula et alibi confunduntur et inter utrumque libri variant 64 extr. ubi codd. CG. pro στραύματι perperam habent στρατεύματι.

VI. 72, 1. Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάζοντες. Ordo tam chronologicus quam geographicus postulat ἐς τὴν Κατάνην καὶ Νάξον, nam de industria scriptorem inversum ordinem praetulisse quia classis Atheniensium non ante quam Naxum se contulerit castra navalia fecerit stativa et munita in quibus hibernaret, quis credat Classenio? Quod autem saepius inversus nominum ordo apud nostrum reperitur, argumentum est saepius peccatum esse, non saepius peccatum esse a Thucydide. Saepissime enim verborum ordinem turbasse librariorum, comparatis inter se codicum testimoniis liquido constat. Nuper vero ope inscriptionis Atticae demonstratum est omnes codd. Thuc. in foedere V. 47 § 2 et 4 (itaque bis in uno capite) perverso ordine exhibere Ἡλείους καὶ Μαντινέας et ἢ τὴν Ἡλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἀργείων. Praeter quatuor locos citatos a Classenio eodem vitio laborant loci VIII 101, 2. 102, 2. 107, 108, 1 et fortasse alii, quos non mutabo quidem, sed tamen depravatos esse habeo persuasum. Quis v. c. serio contendat ipsum Thucydidem VIII 101, 2 scripsisse de navibus Chio Hellespontum petentibus πρὸς πλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτόν, quae nemo qui legere didicerit et lecta interpretari aliter explicabit quam naves Larisa retro navigasse Hamaxitum, ut inde iterato cursu Larisam rursus navigarent, tum demum vela facturae ad Hellespontum? Τίς δ' οὕτω παιδὺς ἢ φρενῶν κεκομμένος, ut hanc ipsam scriptoris manum esse credere possit?

VI 72, 4. μέγα δὲ βλάβη καὶ [τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ] τὴν πολυχρήζην (ἦσαν γὰρ πεντεκκίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς), τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντηκτον ἀνερχίζην. Verba recte seclusa a Stahlío delevi in *Analectis Criticis ad Thuc.* aliosque editis Traiecti ap. Beyers. 1868 p. 10 itaque ante Pluygersium *Mnem.*

92, cui cum Stahlio emendationem tribuit Classen, qui am suscepit adversus rem evidentem. Maiorem vim videlicet mocratis orationi addit iners interpretamentum.

I 77. 'Αλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων εὐκατηγόρητον ἐν πόλιν νῦν ἤκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ, πολὺ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων ὡς ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν οἷς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταῦτά παρόντα σοφίσματα, ντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις καὶ Ἑγεσείων ξυμμάχων ἐπιείας, οὐ ξυσραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Ἴωνες τὰδ' εἰσὶν κτέ. Probabili, ut mihi quidem videtur, iectura *Stud. Thuc.* p. 88 statui post παρόντα ob ductuum similitudinem excidisse participium ὄρωντες, cuius suspicionis iam habitam esse rationem graviter non ferrem, si quis me uisset, quo tandem pacto σοφίσματα pendere possit aut ab ντες aut ab ἔχοντες παραδείγματα, siquidem illa σοφίσματα, se deinde enumerat, nondum παραδείγματα ullo modo dici Hermocrate potuerunt. Suppleto contra quod dixi participio nia clara fiunt ac perspicua.

VI 82, 3. καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν κεδχιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν (οὐδὲν προσῆκον λόγον τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν ὅσον ἐν τῷ παρόντι ἴσχυον), αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρῶτον ὄντων ἡγεμόνες κατασάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἡκίς ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ἢ ἀμυνόμεθα, ὡς τὰκριβὲς εἰπεῖν οὐδ' ἀδίκως κατασρεψάμενοι τοὺς τε νας καὶ νησιώτας κτέ. In parenthesi posui verba οὐδὲν — υον, cum videam virum in Thucydide interpretando versatimum pro οἰκοῦμεν requirere imperfectum propter oppositum, putat, ἴσχυον. Recte non requirebat olim Reiskius coniciens : ἀδικοῦμεν, neque erat quod Classen propterea reiceret pitionem ipse suam, cll. II 37, 1. VI 92, 5 legendum esse φιλῶς) οἰκοῦμεν. Si οἰκοῦμεν corruptela natum est, haud iliceat mihi: ἡγεμόνες κατασάντες ἀρχομεν i. e. τότε (μετὰ Μηδικὰ) κατέστημεν καὶ νῦν ἀρχομεν, quod optime responderet egressis ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακ. ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας : ἀπηλλάγημεν. Cf. 83, § 1. Ἄνδ' ὧν ἀξιοί τε ὄντες ἄμα ρομεν κτέ. Quod Badhamus post ἀμυνόμεθα novam or-

diendam putat sententiam rescripto *κατεσφράμμεθα*, id vix necessarium esse arbitror.

VI 86 § 2. καὶ νῦν οὐ δίκιον, ὥπερ καὶ ἡμᾶς ἡξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσι ἀπιστεῖν. Requiro τῷ αὐτῷ αὐτοὺς ἀπιστεῖν. Sic. v. c. Herod. VII 136 extr.: αὐτὸς δὲ, τὰ κείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα ἢ ποιήσκειν. Tum legerim: οὐδ' — πάρεσμεν, ὑποπτεύειν ἡμᾶς, πολὺ δὲ μᾶλλον τούσδε [ἀπιστεῖν]. Cf. *Stud.* 154 sq. et *Badham Mnem.* III 242. Sequuntur haec: ἡμεῖς μὲν γε οὐτ' ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν, εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς πλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἡπειρωτῶν· οἷδε δ' οὐ φασὶ πείθω, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικύνει ὑμῖν αἰεὶ τε ἐπιβουλεύουσι κτέ. Explicare solent ἡμῶν τῶν παρόντων, quod non recte dictum mihi videtur. Recte enim comparatur urbs cum urbe, non cum exercitu. Non tamen hodie placet quod proponebam *Mnem.* (N.S.) I 171, παρούσης τε, quia ea notio iam inest verbo ἐποικεῖν, sed παρουσίας ἐπὶ ἑμμεῖναι emblema esse suspicor non intelligentis mente repetendum esse πόλεως. VIII 28, ὃ Συρακούσας, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω αὐτῇ γε καθ' αὐτὴν τῆς Ἀθηναίων. Cf. VI 37, 3. VII 58, 5.

VI 88 § 4 τῶν δὲ τὴν μεσόγειαν ἐχόντων αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότερον αἰεὶ οἰκῆσαι εὐθύς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν. Nihil proficitur inserto articulo cum Bekkero ante οἰκῆσαι. Funditus enim haec verba depravata esse manifestum est. Quae res non latuit *Badhamum* conicientem: αὐτόνομοι οὖς καὶ πρότερον αἰεὶ ἡδίκησαν, κτέ. At αὐτόνομοι sequenti πλὴν ὀλίγοι, articulo carere nequit, nec perspicio quidni *Thucydides* ita potius scripsisset οἱ δὲ τὴν μεσόγειαν ἔχοντες αὐτόνομοι οὖς καὶ πρότερον αἰεὶ ἡδίκησαν κτέ. Quocirca aliud latere videtur: quid tamen lateat, non reperio.

Ibidem § 6 περιήγγελον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς καὶ ἐς τὴν Ἑγεταν [πέμψαντες ἐκέλευον] ἵππους σφίσιν ὡς πλείους πέμπειν. Abiciendum esse emblema frustra hucusque monui. Ex περιήγγελον more *Thucydidis* et aliorum mente repetendum est verbum simplex ad v. ἐς τὴν Ἑγεταν. Vide v. c. VIII 17, ubi οὐκ ἐντιπληρώσαντες mente repetendum est πληρώσαντες.

VI 89 § 6 ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγινώσκομεν οἱ Φρονοῦν-
 τές τι καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χειρόν, ὅσῳ καὶ λοιδορήσαιοι κτέ.
 Speciosius quam verius Badham coniecit ὁ σώσας pro ὅσῳ καὶ
 propter praegressa: ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέσημεν, δικαιοῦντες
 ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἢ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὔσα
 καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασφάζειν, sed aliud est σφάζειν,
 aliud διασφάζειν et ξυνδιασφάζειν. Potius cum plerisque criticis
 post ὅσῳ καὶ aliquid periisse crediderim. Stud. Thuc. 90 supple-
 bam ὅσῳ καὶ (μέγιστα ἐγκλήματα ἔχω), λοιδορήσαιοι ad exemplum
 loci I 68, 2 ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ
 μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, qui huius est geminus. Locus
 vulgo male interpungitur. Ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέσημεν,
 inquit Alcibiades, duplicem afferens causam, priorem per par-
 ticipium: δικαιοῦντες — ξυνδιασφάζειν (tum infertur parenthesis
 ἐπὶ δημοκρατίαν γε — λέγοιτο), alteram sic: καὶ τὸ μεθιστάναι
 αὐτὴν οὐκ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλές εἶναι ὑμῶν πολεμίων προσκαθημένων.
 Non sunt correlativa, quod putat Classen, καὶ ἐγινώσκομεν et
 καὶ μὴ μεθιστάναι αὐτὴν, sed καὶ ἐγινώσκομεν et καὶ — λοιδο-
 ρήσαιοι. Quae ratio quo magis eluceat, sic interpungam ξυνδια-
 σφάζειν (ἐπεὶ — λοιδορήσαιοι· ἀλλὰ — λέγοιτο), καὶ — προσκαθη-
 μένων, quam rationem non assecutus Kruegerus pro καὶ male
 coniecit καίτοι.

VI 91, 1. Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου σόλου παρὰ τοῦ
 τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος ὡς διενόηθημεν ἀκηκόατε. Articulum ante
 ἀκριβέστατα exulare iubeo, quem non assequor quo pacto Clas-
 sen tueri existimet locum I 19 μείζων ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε
 ἦν ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας ἦνθησαν, ubi ne abesse quidem
 poterat sine gravi sententiae detrimento. Non magis eum tuetur
 locus I 38 ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θανατάζεσθαι,
 ubi substitue adverbium εἰκότως et actum erit de sententia.
 Quod praeterea affert τὰ μάλιστα certo discrimine a μάλιστα
 distingui a Thucydide tam doctus eius interpres quam est Classen
 a me discat nihil, opinor, necesse est. Rectissime mox cap.
 93 § 1 eodem quo hic sensu ἀκριβέστατα scriptum videbis sine
 articulo σαφέστατα εἰδότος.

VI 92, 4 οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὔσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἵεναι,
 πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὔσαν ἀνακτᾶσθαι. Propter oppositio-
 nem Stud. Thuc. p. 90 dixeram me malle τὴν οὐκέτ' οὔσαν,

cl. I 74 ἡμεῖς δ' ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὀρμώμενοι πτέ. Quod vero in editionis suae stereotypae adnotatione critica mihi respondit Stahl „Sed *notam* patriam Alcibiades *recuperare* vult” id candide fateor me non intelligere. *Recuperare* enim et ἀνακτᾶσθαι tantummodo is dici potest, qui denuo nanciscitur quod ante iam habuit, sed novam rem κτώμεσθαι, adipiscimur, nec audiendus est Ludovicus Tillmans, qui nuper in *Novis scholiis philologicis et paedagogicis* 99, 10, p. 694 sqq. demonstrare aggressus est verba τὴν οὐκ οὔσαν Spartam, non Athenas, spectare et praepositionem verborum ἀνακτᾶσθαι et ἀνναλαβεῖν itemque pronomen αὐτὴν in vicinia non ad τὴν ἐκρυτοῦ sed ad solam patriae notionem esse referenda. Actum enim foret de arte interpretandi, si ipsi Graecorum scriptorum principi, sprete omni verborum proprietate ita scribere licuisset, ut nemo sanus eius sententiam assequi posset, et melius eum deponeremus de manibus. Sed Athenas ab Alcibiade respici, non Spartam, et ex universo loci contextu tam manifesto apparet, ut haud assequar quo pacto cuiquam contraria opinio nasci potuerit, et Classen in adnot. critica contortam illam et absonam interpretandi notionem ita profligavit, ut aliquantisper certe hunc locum ab illa tutum fore confidam.

VI 95 § 1 ἡ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε καὶ εἰκοσι. Quum praesertim ταλάντων suspensum sit ab ἐπράθη, ad inclinabile πέντε καὶ εἰκοσιν desidero voculam ἢ (Stud. Thuc. 90) nec persuadent mihi exempla eius omissae apud Kruegerum *Gramm. Gr.* 49, 2 adn. 3. Thucydides certe addere solet Vid. v. c. supra I § 2 et infra 97 § 3. In extremo capituli οἱ δ' ἐξέπεσαν Ἀθήναζε nota brachylogia dictum pro οἱ δ' ἐκπεσόντες (pro ἐκβληθέντες) ἐφυγον Ἀθήναζε, nec video cur cum Classenio ad novam et inauditam verbi ἐκπίπτειν scil. τοῦ φεύγειν v. c. ὁρμήσθαι notionem confugiamus. Prorsus ita, ut hoc utar, Plato in *Protagora* p. 311 A dixit ἐξανασηῆναι εἰς τὴν αὐλήν, i. e. ἐξανασηῆσθαι εἰς τὴν αὐλήν.

VI 96 § 2. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέχρ' τῇ πόλεως ἐπικλινές τε ἐστὶ καὶ ἐπιφανές πᾶν ἔσω· καὶ ἀνέμεσται ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιτολή. Scholiasta: μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξηρτῆσθαι καὶ μετεωρίσθαι ἀκούσεις. οὔσης τῆς διανοίας τοιαῦδε· τὸ γὰρ ἄλλο χωρίον πλὴν τῶν πρῶ-

ἔσεων ἄπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ κρημνῶδες, καὶ ἐπικέκλιται
 δς τὴν πόλιν, ὥς τε καταφανεὶς ἔσωθεν εἶναι. Cuius scholii
 rs prior μὴ — ἀκούεσθω quum manifesto pugnet cum poste-
 re, in qua ipse auctor sequitur quam dissuasit interpretationem,
 ocul dubio corrigendum est: μὴ (i. e. ἴσως) ἐπὶ τοῦ ἐξηρτῆσθαι
 αἰτε Classen ἐξῆρθαι) καὶ μετεωρίσθαι ἀκουσέον. Legit igitur
 quod hodie legimus in textu Thucydideo ἐξήρτηται, quod
 lassen a Kruegeri coniectura ἐξῆρται defendit Strabonis loco
 Π 1, 3 ἐξήρτηται ἡ χώρα πρὸς νότον, dudum similiter correcto
 Casaubono, et Vergiliano illo *satis suspensa rupes*, non
 putans ἐξηρτῆσθαι non simpliciter significare *suspensum esse*,
 d *suspensum esse ex aliquo*. De veritate igitur Kruegerianae
 nendationis punctum temporis non dubito, nec dubitavit Bad-
 um, qui totum locum sic tentavit: ἐξῆρται γὰρ τοῦ ἄλλου
 ωρίου καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφανές
 ἐν· ἐς δ καὶ ἀνόμασαι — διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι
 πιπολαί. Classen interpretatur: „Im innern (der Stadt) od-
 iach innen zu ist von dem Epipolae herab alles sichtbar, zu
 ibersehen.“ At manifestum est ita scribendum fuisse καὶ
 ιφανές ἐντεῦθεν πᾶν τὸ ἔσω, nec ἐπιφανές de alia re intelli-
 esse quam de qua dictum est ἐπικλινές, itaque de ipsis Epi-
 lis, ad quas πᾶν quoque pertinet. Ἔσω si recte habet est
trorsus, scil. iis qui in urbe sunt, τοῖς ἐνδον, et τὸ ἄλλο χωρίον
 ste interpretari videtur Scholiasta. Valde tamen et mihi
 specta est vox ἔσω, cl. VII 19 ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας
 ἰς κρατίστοις [ἐς τὸ κακουργεῖν putidum est emblema] ὠκοδομεῖτο
 τεῖχος, ἐπιφανές μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως.
 rum videtur ἐς δ.

VI 97, 1. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγίγνο-
 ῖν μ ἐξητάζοντο καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι
 τῆς Κατάνης σχόντες κτέ. Classen recepta Popponis coniec-
 ra, ἥ τῇ praeterea καὶ mutavit in ἐκεῖναι. Ego potius verba
 — ἐξητάζοντο scholium esse crediderim marginale ad ταύτης
 ς νυκτὸς, quod aliquis ad textum pertinere ratus inseruerit
 dita de more vocula καί. Quibus omissis significari noctem lustra-
 ni praegressam satis clarum, ut opinor, reddebat tota narratio.

VI 100 § 1 extr. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — τριακοσίους μὲν σφῶν
 ἰτῶν λογάδας — προύταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπινκίως πρὸς τὸ

ὑποτείχισμα, ἡ δ' ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἡ μὲν μετὰ τοῦ ἱεροῦ στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, ἡ δὲ μετὰ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ σαύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι αἰροῦσι τὸ σαύρωμα· καὶ οἱ Φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυγον εἰς τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὴν Τιμενίτην. Prorsus incredibile est quod sumunt interpretes Thucydidem, nisi forte id egisse censendus est ut quam obscurissimam redderet narrationem, quod modo vocaverat τὸ ὑποτείχισμα deinde appellasse τὸ σαύρωμα, idque praegressis verbis ἡ δὲ — πρὸς τὸ σαύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα, de quo necessario cogitare debeat lector legens verba προσβαλόντες — αἰροῦσι τὸ σαύρωμα. Manifestum mihi videtur Thucydidem dedisse αἰροῦσι τὸ ὑποτείχισμα, sed somnolentum librarium pro eo substituisse vocabulum sibi ἑναυλον e versu praegresso σαύρωμα. Paene doleo hominem mox intactum reliquisse τὸ προτείχισμα, persuasum enim habeo paucos errorem hodie esse animadvertendos, pauciores correcturos.

VI 103 § 3. καὶ πάντα προχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας. In libri omnes praeter Vaticanum, unde Classen reposuit ἐλπίδα. Quum utrumque recte dicatur, ultra lectio praeferenda sit, pendet a librorum testimoniis, neque unius Vaticani auctoritas in hoc quidem libro (Vid. Classen, praef. ad libr. VIII p. XIV) reliquorum omnium codicum consensui anteponenda est, quem consensum h. l. egregie confirmat manifesta DEXIPPI imitatio scribentis ὥς οὐδὲν προχώρει ἐς ἐλπίδας, in *Histor. Graec. minor.* p. 190, sq. ed. Dindorfii, cuius consulatur Praefatio p. XXXII.

VI 105. Narrantur Lacedaemonii incursionem fecisse in Argolidem, Argivis autem classe opem ferentes Athenienses Laconicae oram maritimam depopulati esse. Tum haec sequuntur in capite extremo: ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἀργους ταῖς ναυσὶ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλειασίαν τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ ἀπέκτεινάν τινες, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. Athenienses Laconicam devastantes non poterant discedere ex Argolide, eaque causa fuit cur Classenius verba ἐκ τοῦ Ἀργους transponenda censeret post Λακεδαιμονίαν. Quali correctione ulcus me iudice obtegatur magis quam sanatur. Quippe manifestum esse arbitror Argivos incurrisse in Phliasiam, antequam Athenienses redeuntes in patriam meta

acedaemonios liberassent. Quod sic dicere potuit Thucydides: *αχωρησάντων δὲ (δέει) τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους τῶν Λακκεδαιμονίων, οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες κτέ.* omissis vocabulis ταῖς υἱσὶ καὶ, quae loco iam depravato illata esse videri possunt. a forte putas leni mutatione eandem sententiam restitui posse corrigendo: *ἀποχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ἡς ναυσὶ* (nempe ut vela facerent Epidaurum et Prasias) *καὶ ἐν Λακκεδαιμονίων* (sc. domum), *οἱ Ἀργεῖοι κτέ?* Illam tamen tionem quamvis minus lenem ut efficaciorē praefero, quum aassertim ex Thucydidis narratione non constet classem Athenensium Argis fuisse.

VI 4, 6. Vid. supra. Vel deletō articulo ante πόλιν, nunc o αὐτό nescio an corrigendum sit αὐτήν.

VI 6, 6 λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακόσιοι ἰοντίνοὺς τε ἀνασχέσαντες ἀτιμώρητοι γενήσονται καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι μμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς κελίας σχήσουσι, κτέ. Si pro σχήσουσι legeretur κτήσονται, recte beret participium praesens. Nunc corrigendum διαφθείραντες.

VI 15, 3 φοβηθέντες γὰρ αὐτοὶ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κτὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα] παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν. Suspecta hi sunt verba inclusa, quae recte absunt ab huius loci citatione apud Procopium B. G. IV. 10.

VIII 8, 3 ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας τὸν ἐν μάλλον ἔχωσιν ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. Res et mihi obscura, sed cogitari nequit de delenda negatione cum Classenio locum geminum VII 19 extr. Potius suspicer transponendum: δ. μ. ο. Ἀ. πρὸς τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας τὸν νοῦν μάλλον ὦσιν, deletis ceteris, ut Cobet illic deleuit ἢ πρὸς τὰς τριήεις. Vox μάλλον parere solet interpretamenta.

VIII 47. ἐπειδὴ γὰρ ἤσθοντο αὐτῶν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ (Tisphernes) οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προπέμψαντος (ita recte Vat.) ἐς τοὺς δυνατωτάτους τῶν ἀνδρᾶς ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν θρώπων ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ [οὐδὲ δημοατία deleui Stud. p. 106] τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλοῦσιν κατελθὼν καὶ πρᾶσιν Τισσαφέρην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλέον ἐκ τῶν σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοι τε τῶν Ἀθηναίων ἐκ τῶν δυνατώτατοι ὥρμητο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

Cobeto optime corrigenti *μνησθῆναι* — *πρὸς τοὺς βελτίστους* Stahl et Classen obmoverunt, multis tamen locis Thucydideis legi *λέγειν ἐς τὸν δῆμον* et *ἐς τὸν πλῆθος*. Facile credimus, non solum apud Thucydidem sed apud optimum quemque scriptorem haec sollemnis dicendi ratio est de oratore qui verba facit ad congregatam aliquam multitudinem, qui etiam dicitur *λέγειν ἐν τῷ δῆμῳ* (cf. mox cap. 48 *ἐς τοὺς πολλοὺς Φανερώς* *ἐλεγεν*), verum inde non sequitur, opinor, cum quis aliquid dicat alicui, aut in privato sermone aliquibus, dici posse *λέγειν τι εἰς τινά* vel *εἰς τινάς* pro *πρὸς τινά*, *πρὸς τινάς* sive *τινί*, *τισίν*. Quod autem Classen opposuit locum I 90 § 2 *τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὑποκτείνῃς γνώμης αὐτὸν δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους* miror virum in Thucydidē versatissimum non animadvertisse ibi iungendum esse *τὸ ὑποκτείνῃς τ. Ἀθ.*, ut discere potuerat cll. VI 60, 1. 61, 3. 103, 4.

Madvigius in Adv. Crit. I p. 334 calidius negavit optimates usquam appellari *βελτίστους*, contrarium enim cum alii loci docent, tum, ne desit exemplum, Xenoph. Hellen. VII 3, 4. Audiunt *οἱ ἄριστοι, οἱ βέλτιστοι, οἱ κατῆστοι, οἱ καλοὶ κάγαθοι*. Praeterea vero vir praeclarus offendit in addito *τῶν ἀνθρώπων*, idque haud rectius, nisi fallor. Honestiores enim inter milites Samios eodem iure hic *οἱ βέλτιστοι τῶν ἀνθρώπων* dici potuerunt, quo cap. seq. dicitur: *ἐς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασιν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν* ubi opponuntur *οἱ πολλοί*. Quod autem ad ipsam Madvigii coniecturam attinet legentis ὥς *μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ὥς βελτίστου τῶν ἀνθρώπων*, non reputavit vir eximius eo sensu Graecum esse *βέλτιστοι ἀνδρῶν* sive *ἀνθρώπων*, aut *πάντων ἀνθρώπων*, sed articulo locum non esse. Ceterum acute excogitatam esse et optime convenire tam cum sequenti *κνηρία* quam cum gloriosa Alcibiadis indole, qualem praeclarus scriptor tam eximie depinxit VI 89, negari non potest. Veruntamen causam deesse idoneam cur Thucydidem aliter scripsisse existimemus, quam libri testantur, satis ni fallor demonstravi. In sequentibus Classen optime agnovit *δυνατώτατοι* (quod originem debere suspicor *τῷ δυνατωτάτῳ* in praegressis) adulterinum esse, et valde mihi abblanditur eius coniectura pro eo substituendum esse *κυβερνήται*, cl. VII 62, 4.

VIII 44. *Καμείρῳ τῇς Ῥοδίας*. L. *Καμύρῳ*, nam constanter tituli Attici incolas vocant *Καμυρῆς*, et in vero urbis nomine

inspirant codd. Stephani Byz. s. v. Κάμιρος. Homero Κάμιρον addidit Nauck B 656 Ἀίνδον Ἰήλυσόν τε καὶ ἄρρινόν τε Κάμιρον, ut recte locum citat Stephanus l. l.

VIII 54. Ὁ δὲ δῆμος — δείσας καὶ ἅμα ἐπελπίζων ὥς καὶ μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. Rectius in solo cod. Cassiano est ἐλπίζων. Nam ἐπελπίζειν Thucydidi est εἰς ἐλπίδα καθιστάναι. f. supra l, 1. et apud solos sequiores intransitive usurpatur. quid igitur tribuendum optimorum librorum consensui, corrigendum δείσας καὶ ἅμα ἔτι ἐλπίζων. In capiti praegresso 3) obtemperandum fuerat Stephano corrigenti εἰ μὴ πολιτεύμεν τε σωφρονέσετον καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον (quod dictum ut κεῖν ἐς ὀλίγους II 37, 1), expulso manifesto emblemate τὰς ἰσχὰς ποιήσοιμεν, quod ne correcto quidem ποιήσομεν Graecam cit orationem.

VIII 45 med. Stahl et Classen post διδάσιν intercidisse suscantur quod respondeat verbis καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς. Quae verba si hic genuina sunt, nec interpolata ex locis 78, 2. 83, 3, atui potest Tissaphernem prae avaritia longius progressum esse iam ipsi Alcibiades suasisset, nec cur lacuna statuatur video.

VIII 54. καὶ ἐψηφίσαντο πλεύσαντα τὸν Πεισανδρον καὶ δέκα δρακας μετ' αὐτοῦ πράσσειν ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα εἶναι. Soloeam, certe non Thucydideam, hanc syntaxin esse intendebam *Stud. Thuc.* p. 106. comparatis v. c. his locis: I 26, 1 ἀκούσαντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦς ὥς στρατηγούς πράσσειν ἧ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις VIII 56, 5. ναῦς ἡξίου ἔαν βασιλέα ποιεῖσθαι καὶ παραλεῖν τὴν ἑαυτῶν γῆν ὅπῃ ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. VIII 7, 3 ἐσήμεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς — τετρακοσίους — ἄρχειν πῃ ἂν ἄριστα γιγνώσκωσιν αὐτοκράτορας. Frustra autem apud Thucydidem locos quaesivi, in quibus vulgatae lectioni sit praesidium. Classen ad h. l.: „ἂν zu δοκοίη, nicht zu ὅπῃ: auf die Weise, wie es ihnen am besten scheinen wurde. Vgl. c. 50 § 5.” Legitur ibi sic: θορυβούμενος δ' ὁ Φρόνιχος — ἀποέλλει — πρὸς τὸν Ἀντίοχον, τὰ τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐ αλλῶς ἐκρύβθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ σράτευμα — ἐτοῖμος εἶη — παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἑκάστη — ᾧ ἂν ῥίπῃ αὐτὰ πράξειε. Quasi vero cuiquam in mentem venire

possit huiuscemodi loco, ab illis toto coelo diverso, legere πρέβει!

VIII 58, 6. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς αὐτῶν ναῦς ἦν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. Audiamus interpretes. Classen: „Λακ. — „τρέφειν abhängig von ἐφ' — εἶναι: es stehe bei ihnen, ob sie „die unterhaltung ihrer Schiffe selbst übernehmen wurden.“ At ita certe scribendum fuerat ἐπ' αὐτοῖς. Quod sensisse videtur Boehmius, qui annotans: ἐφ' — εἶναι Prædicat von Λακ. καὶ τ. ξ. *sollen ihren freien Willen haben*, Charybdis evitaturus in Scyllam incidit. Nec meliora reperio apud reliquos. Locus quoniam monstrum alat, dubium non est. Hoc video omissis verbis ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι et mutata interpunctione ad hoc exemplum: Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπειδὴν (sic constanter tituli Attici) αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς αὐτῶν ναῦς, ἐὰν βούλωνται, τρέφειν. ἐὰν δὲ παρὰ Τισσαφέρνης λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνη (ins. μὲν) παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους τελευτῶντας τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνη ἀποδοῦναι ὅπως ἂν λάβωσιν, omnia optime procedat. Hoc unum ambigo utrum ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι sit scioli emblemata male iungentis, ut hodie iungi solet, ἐὰν βούλωνται τρέφειν, an ἐφ' ἑαυτοῖς corruptum sit ex ἀφ' αὐτῶν, i. e. τοῖς ἰδίῳς τέλεσιν, dicto eadem breviloquentia qua Xenophon Hell. IV 8, 9 scribit τρέφειν τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῶν νήσων, et deinde, ut sententiæ saltem species existeret, adscriptum sit εἶναι. Non enim mihi placet, de quo cogitet aliquis: τὰς αὐτῶν ναῦς, ἐὰν βούλωνται τρέφειν ἀφ' ἑαυτῶν, ἐξεῖναι, quoniam licere id Λακεδæmoniis ultro intelligebatur, nec tam diserte debebat affirmari, et ob eandem causam repudio lenem mutationem ἐπ' αὐτοῖς εἶναι pro ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι.

VIII 63, 3 ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνης εἰς τὴν Σάμον ἦλθον, τὰ τε ἐν [αὐτῷ del. cum Classenio] τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρέψαντο τοὺς δυνατοὺς ὥς τε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάτας αὐτοὺς ἀλλήλοισι ἴσα μὴ ὀλιγαρχῶνται. Ultimis verbis respicitur ad cap. 20: ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπαναστασίς τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετ' Ἀθηναίων — καὶ ὁ δῆμος ἐς τριακοσίους μὲν τινὰς τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ

νῆ ζημιώσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμε-
 , τὰ λοιπὰ διόκουν τὴν πόλιν. Itaque omnis potentia tunc
 optimatibus transierat ad plebem, neque igitur ita mirum
 o de quo nunc agimus *populares* eodem nomine τοὺς δυνατοὺς
 bellari, quo illo dicti fuerant *optimates*. Movit autem Vati-
 ni codicis in hoc libro praestantia Classenium ut VIII 21
 liberet τοὺς πάντας τῶν δυνατωτάτων, cap. 63, 3 προτρέ-
 ντο τοὺς δυνατωτάτους. Pro ea lectione illic mihi hoc
 primis facere videtur quod τῶν δυνατῶν post praegressa tur-
 er abundaret, hic vero quod non aequae facile τοὺς δυνατοὺς
 τοὺς δυνατωτάτους, i. e. eos qui tum opibus et auctoritate
 xime pollebant, ad novas res molientes se permoturos Pi-
 sider ceterique legati poterant sperare. Prorsus contra repu-
 unda videtur Velseni coniectura ἐπανασήσαντες pro ἐπανασάντας,
 ia non ipse Pisander nec X legati Samiam plebem contra opti-
 tes incitaverant. Sed gravi difficultate locum premit additum
 λήλοις, nec quidquam lucramur Dobrei coniectura ἐαυτοῖς.
 rsuasum mihi est corrigendum esse καίπερ ἐπανασάντας αὐ-
 ις (τότε τοῖς) ἄλλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται. Ad τότε cf. v. o.
 , 1 οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπανασάντες τοῖς δυνατοῖς, ubi
 niliter respicitur ad cap. 21.

In sequentibus verbis § 3 καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα — κοι-
 ογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν, ἐπειδὴ περ οὐ βούλεται,
 — αὐτοὺς δ' ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας,
 ἐν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα καὶ τὰ τοῦ πολέμου
 τέχειν καὶ ἐσφένειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἰκῶν προθύμως
 ἡμᾶτα — ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας

more ad interpretandi artificia confugiunt commentatores,
 orum prudentissimus Classen sic: „σκέψασθαι: in der seltenen
 bedeutung: nach genauer Ueberlegung beschliessen, wovon
 uehrt ἐᾶν, dan aber wie von einem darin liegenden δεῖν der
 x. c. Inf. αὐτοὺς — ὁρᾶν abhängt.” At manifesto sic vis
 fertur tam constanti verborum significationi (nam σκοπεῖν est
 liberare, non decernere) quam syntaxi, quae hoc verbum iungi
 bet aut cum ὅπως aut cum vocabulo interrogativo. Nec iam
 ficere puto quod statuebam *Stud. Thuc.* p. 107 accusativos
 nominativos mutandos esse, sed probabile mihi videtur post
 ἐψασθαι excidissee alium infinitivum, unde commode penderent

verba Ἀλκιβιάδην κτέ. Collato autem capitis sequentis initio, facilis est suspitio supplendum esse: κρινολογούμενοι ἐσκέψαντο (τε καὶ ἑαυτοὺς πρὸς κελεύς ἈΝΤΟ) Ἀλκιβιάδην κτέ.

VIII 66 extr. ἐνῆσαν γὰρ (τῷ δήμῳ scil.) καὶ οὕς οὐκ ἔντι τις ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι· καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλείστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν βέβαιον τὴν ἀπισίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὴν καταστήσαντες. Sensus cassa sunt verba καὶ — ἐποίησαν, nisi corrigatur καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς ἀλλήλους (sive πρὸς ἑαυτοὺς) τοῖς πολλοῖς ἐποίησαν, sive ipse Thucydides haec addidit sive, quae Stahlī est sententia, interpretis verborum βέβαιον τὴν ἀπισίαν — καταστήσαντες. Deliri tamen non possunt, nisi simul scripseris καὶ πλείστα οὗτοι ἐς τὴν κτέ., quod est Classenī argumentum contra Stahlī athetesis.

VIII 67, 2. ξυνέκλησαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν. Curtius Hist. Gr. II 704, laudatus Classenio „Wegen der Nähe des „feindlichen Heeres in Dekeleia bedurfte es hier eines abge- „schlossenen Raumes. und dieser Abschluss konnte wieder dazu „benutzt werden einer zu grossen Anhaufung von Menschen „vorzubeugen und unruhige Auftritte zu verhindern.“ In comitia etiamtum omnibus civibus venire licebat, nec quemquam excludere ius aut fas erat, et si quid periculi imminuisset a Lacedaemoniis, haud dubie non Coloni sed intra muros haec comitia habuissent, ut taceam eo sensu Graecum esse ξυνέκλησαν τοὺς ἐκκλησιάζοντας (sive τὸν δῆμον) ἐς τὸν Κολωνόν, non τὴν ἐκκλησίαν. Quare ξυνέκλησαν depravatam esse hodieque habeo persuasissimum et corrigendum esse ξυνεκάλεσαν, quod reponendum docui *Stud. Thuc.* p. 106 monens agi de comitiis extraordinariis, quae ξύγκλητον ἐκκλησίαν audiisse constet, et deteriorum quorundam librorum lectionem ξυνέλεξαν genuinae scripturae esse glossema.

VIII 69 extr. *Quadringenti* cum armatorum iuvenum caterva ἐπέσχεσαν τοῖς ἀπὸ τοῦ (articulum abesse malim) κυάμου βουλευταῖς οὓσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξένει λαβῆσαι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὶ αὐτῷ καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν. Ultima verba sic interpretantur: *afferebant autem iis reliqui omnis temporis* (i. e. trium quatuorve mensium anni, in quem creati fuerant) *mercedem et exeuntibus dabant.* At

neque probabile est ipsos quadringentos hanc mercedem secum attulisse, neque hoc Graece dici potuit *Φέρειν μισθόν*, quod, ut iam monui *Stud. Thuc.* p. 107 semper et ubique significat *mercedem accipere, merere*. Insuper ita certe requireretur τὸν τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντός. Procul dubio locus mendosus est, sic, ni fallor, corrigendus: καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν (sc. eius diei) *Φέρειν δὲ αὐτοῖς καὶ τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντός αὐτὸν ἐξιῶσιν ἐδίδουσαν*, i. e. *dabant* (permittebant) *autem eis, ut exirent* (i. e. si exirent) *e curia etiam per omne reliquum tempus mercedem acciperent*. Sic intelligitur, cur ἡ βουλὴ αἱ πεντακόσιοι et metu et pretio victa capitis sequentis initio dicatur οὐδὲν ἀντειποῦσα ὑπεξελεθεῖν.

VIII 74 med. ὁ δὲ Χαιρέας — πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηναίων. Participium δεινώσας ab ipso historico additum esse iure dubites collato simili loco VI 34, 7 ἀγγελλοίμεθα δ' ἐν εὐ οἷδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλεόν, unde apparet ἐπὶ τὸ μεῖζον iungendum esse cum ἀγγέλλει. Quam notionem non male interpret expressit suo δεινώσας, quod redolet scholas rhetoricorum. Abundantiam non tuentur notae locutiones αὐξάνειν τι (τινά) μέγα et αἶρειν ὑψηλόν τινα.

VIII 75, 2. Classen futurum δημοκρατηθήσεσθαι, dudum ab editoribus correctum in δημοκρατήσεσθαι, sic defendit, ut dicat pro illa forma facere Aoristum passivum verbi ὀλιγαρχεῖσθαι, quasi vero quisquam existimet δημοκρατεῖσθαι esse verbum medium Vix tamen ignorare potest vir doctissimus plurimorum verborum passivorum tempus futurum, sed solum futurum, ab antiquioribus Graecis usurpari in sola forma media.

VIII 76 καὶ δυνατότεροι εἶναι σφεῖς ἔχοντες τὰς ναῦς πορίζεσθαι τὰπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ δι' ἑαυτοὺς τε ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον κατασῆσονται μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥς ε αὐτοὶ δυνατότεροι εἶναι ἔργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι. Ex quo intellectum est nihil profici Dobrei coniectura κατασῆσεσθαι pro κατασῆσονται aliam viam ingressi critici lacunam statuerunt post καὶ νῦν. Haase supplendum ratus ἔτι μᾶλλον ἐλπίδα εἶναι, ὥς προσλαβόντες καὶ τὸ τῶν Σαμίων κοινόν merito nemini per-

suasit, nec felicius nuper Stahl intercidisse statuit ἐπι μᾶλλον ἐπεὶ vel similia. Post utrumque Classen deletō αὐτοὺς ante κρατεῖν pro κατασχέονται reponendum iudicavit κατασχῆναι, in utroque peccans contra Graecae linguae proprietatem, quae neque patitur ut δι' αὐτοὺς — προκαθημένους dicatur pro διὰ τὸ προκαθῆσθαι (quam simile sit quod est. ipse videat), neque ἐ τοιοῦτον κατασχῆναι aliter usurpari quam de iis qui ad aliquam necessitatem redacti sint. Et rectissime αὐτοὺς κρατεῖν πτῇ intelligi solet περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει qui ante res mutatas freti classis Samiacae praesidio (de προκαθημένους cf. Herod. VIII 36) ἐκράτουν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου (cf. infra 90, 4), ita ut iam suis quam alienis navigiis mercatoriis liber esset ad portum Piraeensem aditus; contra ab eadem classe, facta inimica, facile Piraeus omni maris commeatu intercludi poterat. Ne multa: locus leni mutatione sic refingatur: καὶ δι' αὐτοὺς δὲ (Haase pro τε) ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὴν Πειραιᾶ ἔσπλου, καὶ νῦν, (εἰ) ἐς τοιοῦτον κατασχέονται μὴ βουλομένη σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, αὐτοὶ δυνατότεροι εἶναι εἶργον ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι, i. e. et nunc n, si ad eam necessitatem redacti fuerint nolentibus oligarchis (Athenis) sibi reddere democratiam, ipsos facilius illos maris usui prohibere quam ab illis prohiberi possent. Quum praesertim facili errore εἰ periisset ante EC, magistelli non intelligentes verba ἐς τοιοῦτον κατασχέονται pertinere ad belligerandi cum civibus necessitatem, de suo addiderunt ὥστε, ut iungi posset τοιοῦτον ὥστε — εἶναι, sed ita faciendo funditus perdidere sententiam.

VIII 79, 1 καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες [ἐπὶ τῆς Μυκάλης] παρίεναι ἔπλεον ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην. Quo alio putas Milesios iuberi παρίεναι? Deleatur turpe emblemata. Eiusdem farinae sunt quae expungam in his οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου δύο καὶ ὀγδοήκοντα, αἱ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ἱρμῶσαι — διέχει δ' ὀλίγον ταύτῃ ἢ Σάμος τῆς ἡπείρου [πρὸς τὴν Μυκάλην] — ὡς εἶδον κτῆ. Annotatiuncula spectat ad ταύτῃ, quod adverbium magistellus monere voluit pertinere ad (πρὸς, ita isti solent) Mycalen, in ea ipsa re lapsus, pertinet enim ad Γλαύκην τῆς Μυκάλης. In sequentibus καὶ ἄμα (πρὸς σθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχασείοντας) προσέειχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι — προσ-

κηθήσειν Classen vulgatam a coniectura mea δὴ τοὺς pro-
 τούς sic defendit ut pravo verborum ordine iungat *προήσθοντο*
τῆς Μιλήτου, quae si revera scriptoris mens fuit, aut scrip-
 si *ἐκ τῆς Μιλήτου αὐτοὺς* aut prorsus omisit verba *ἐκ τῆς Μι-*
λήτου, quia inde eos rem ante rescivisse ultro apparebat nec
 certe erat significandum, cum praesertim ea res nullius esset
 omenti. Novo denique mactamur emblemate in ipsis sequen-
 tibus τὸν Στρομβιχιδὴν ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς
 οὐ ναυσὶν [ἐπ' Ἀβυδὸν (B. Ἀβύδου) ἀφικομέναις] προσβοηθήσειν,
 i iure Classen pro ἀφικομέναις expectabat ἀφωρμημέναις;
 od enim ipse scriptor noverat Abydum eas naves pervenisse,
 iorabant etiamtum Athenienses. Sed nihil attinebat verba
 i inutilia adscribere, quae haud dubito quin sedulus lector
 m in exemplaris sui margine appinxerit memor loci 62, 2 ubi
 res narrata est.

VIII 81, 1. Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μάλιστα Θρασύ-
 ιλος, αἰεὶ τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ
 ἔγματα, ὥς τε καταγαγεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἐπ' ἐκ-
 κρίσεως ἔπεισε τὸ πλῆθος κτέ. Sententia ita est conformata, ut
 genuinae essent voculae *τε καὶ* necessario corrigendum foret
ετο pro *ἐχόμενος*. Priorem quidem in ποτέ Poppo, in γε
 ius Meineke mutandum esse coniecit, sed non magis feren-
 n est καί, quod, ut error errorem parere assolet, a correc-
 bus propter *τε* vitio natum insertum esse crediderim. Non
 le utramque delevit Krueger. In sequentibus γενομένης δὲ
 λησίας τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν [τῆς Φυγῆς] ἐπητιάσατο καὶ
 λοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, quod eleganter scriptor dixerat in-
 retamento (quod etiam incerta in libris sede arguitur) more
 scioli inquinaverunt.

VIII 83, 2. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς — πολλῶ ἐς τὴν μισθοδοσίαν
 Τισσαφέρνην ἄρρωστέρον γενόμενον. Ita recte scriberetur
 eo qui antea satis liberalem se praestitisset, at enim iam
 um Tissaphernem in ea re ἄρρωτον fuisse vidimus. Cf. supra
 2. 46, 5. 50, 3. 80, 1. Quare necessarium puto πολλῶ (ἔτι)
 γ. μ. τ. Τ. ἄρρωστέρον γενόμενον. Cf. 85, 3. Facillime autem
 isa est vocula, lecta et brevi ante et statim post haec verba.
 VIII 84, 3. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν — ὥρμησαν ἐκτραγέ-
 ἐπὶ τὸν Ἀσύροχον ὥς ε βᾶλλειν. Collato simili loco 75, 1

ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας — ὥρμησαν βάλλειν intelliges suppositiciam esse voculam ὤσε. Pro ἐκραγέτης sine causa idonea *Stud. Th.* 109 cum Kruegero cod. G. lectionem ἐγκραγόντες probabam; quod postea me docuit locus Herodoti VI 129, 4. Prope finem capitis καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιοῦτότροπα iniuria receptum est ex uno Vaticano. Recte reliqui omnes codices post duplex καὶ repetunt praepositionem exhibentes καὶ δι' ἄλλα. Facile post ΚΑΙ periit ΔΙ. Optime contra optimi libri praepositionem non iterarunt 75, 1 οἱ δ' ἀκούοντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ (dett. ἐπὶ) τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας. Est autem is loquendi usus naturae congruus ideoque omnibus linguis communis.

VIII 85 § 2 κατηγοροῦντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ Φρουρίου καὶ περὶ αὐτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον. Pro posteriore περὶ corrigatur ὑπέρ. Eius abusus, quo περὶ ponitur pro ὑπέρ, de industria perlustrans corpus Inscriptionum Atticarum nullum repperi exemplum seculo altero a C. antiquius.

Ibidem § 3 καὶ τὰ τελευταῖα Φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους καὶ ἐτέρων ἡκόντων στρατηγῶν — ἐνέκειτο δὲ Τισσαφέρνης [Φυγάδι ὄντι ἤδη] τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον κτλ. Valde mihi suspecta sunt verba quae saepsi uncinis. Mox in verbis τὴν ἔχθραν οἱ πρόθοιτο coniectura Kruegeri πρόσθοιτο speciem haberet, si προστίθεσθαι ἔχθραν τινὶ significaret inimicitias suscipere vel gerere cum aliquo, sed enim προστίθεσθαι usurpāi solet de malis quae nostra culpa contrahimus ut κακὰ, ἀχρὴν, ἄλγη, πόνους, κινδύνους, et eo sensu tam Xenophon Cyrop. II 4, 12 dixit μὴ τοῦτον πολέμιον πρὸς τοῖς ἄλλοις προσθῶμεθα quam Plato Protag. 346 δ' ἔχθρας ἐκουσίους πρὸς ταῖς ἀναγκαῖς προστίθεσθαι. Hermocrates autem dici non potuit, propterea quod pecuniam quam peteret non accepisset, incurrisse in odium Tissaphernis, sed infensus infestusque idcirco fuisse Tissapherni. Recte autem πρόθοιτο interpretari videntur *prae se ferret*.

VIII 86, 3 οἱ δ' ἀπήγγελλον ὧς οὐτ' ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μεταστροφῇ γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὐδ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοῇ (ἐξεῖναι γάρ, ὅτε ἐσέβαλον ἤδη σφῶν ἀρχόντων, τοῦτο πονῆσαι) κτλ. Spectant haec Lacedaemoniorum duce Agide expeditionem quae narrata est supra 71, 1 sq. Sed iam ante quadringentorum dominationem Lacedaemonii ἐσέβαλον ἐς τὴν

τικήν occuparentque tum Deceliam, unde tunc non ἐσβολήν προσβολήν fecerunt, aut certe facere aggressi sunt contra eam, itaque corrigendum ὅτε προσέβαλον, vel potius (namnes libri praeter Vaticanum habent imperfectum, quod de tentata non effecta aut perfecta sollemne est) ὅτε προσέβαλλον. Neque omnino ἐσβάλλειν πρὸς πόλιν magis Graecum quam προσβάλλειν εἰς χώραν.

VIII 89 Οἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων [πεμφθέν-] πρόσβεις ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τὰ ῥὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Quia πέμπεσθαι ἀπὸ τινος pro ὑπό-ος nemo Graece ita sciens, ut librariorum erroribus imponi non patitur, serio defendet, de huius loci corruptela ducari nequit. Facillime quidem corrigas ὑπό sed invito fortasse iptore, quem nescio an loci 86, 1, ubi me auctore novissimos deleverunt πρεσβευταί, et 6, 2 et alii doceant omisisse κφθέντες, quum praesertim abiecto participio minus dura fiat ὁλεψις οἱ ἐκ τῆς Σάμου. Cf. VII 32, 1.

In eiusdem capituli § 2 recte agnovit Classen corruptissima e verba ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, neo displicet quod τοὺς πάνυ τῶν ὀλιγαρχίᾳ ἐν ἀρχαῖς ὄντων coniecit, abiectis reliquis, liceat ad diffitear me praeterea ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ, quod propter vi- a aurem offendit et ultro intelligitur, abesse malle.

Sequuntur haec: οἶον Θηραμένη τε τὸν Ἀγνώνος καὶ Ἀριστοκράτη Σκελλίου (l. Σκελίου, cl. C. I. A. I n° 422) καὶ ἄλλους, μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δ', ἔφασαν, τό τε ἐν τῇ Σάμῳ ἐράτευμα καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐδ' ἂν πάνυ, τοὺς τε ἐς τὴν Λακεδαιμόνα πρεσβευομένους [ἐπεμ- om. B et Schol.], μὴ τι ἄνευ τῶν πλειόνων κακὸν δράσειαν πόλιν, οὐ τὸ (B οὐ τῷ) ἀπαλλαξείειν (Abresch ope Schol. ἀπαλλάξειν) τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν (Londinensis οἰκεῖν m schol. Cf. Stud. Th. Praef. VII) ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ὧ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι.

Theramenes et Aristocrates non sane quod τοῦ ἄγαν ἐς ὀλί-ους ἐλθεῖν (οἰκεῖν?), i. e. τῆς ἀκριβοῦς (Schol.) ὀλιγαρχίας, cui vera favebant, finem desiderabant, sed quia finem eius stare intelligebant, id agebant ut, quamdiu summa rerum et penes quadringentos, ipsi temperatae democratiae favere

viderentur, primas acturi simulac paucorum dominatione abrogata res ad populum rediisset. Quare partim ope librorum partim de coniectura locum sic refingo: φοβούμενοι δ' ἔφασαν (τότε) τό τ' ἐν τῇ Σάμῳ κράτευμα — πόλιν, οὕτως ἀπαλλαξείην — ἔλθειν, ἀλλὰ τοὺς — καθιστάναι. Verte: *qui vehementer metuens exercitum qui Sami erat atque Alcibiadem, simulque ne ii qui legatos Spartam miserant sine plurium arbitrio (agentes) gravi aliquo malo civitatem afficerent, ita se immodicæ illius oligarchiæ fidem desiderare aiebant, sed iam re, non nomine constituenda esse quæque milia cett.* Fieri potest ut olim fuerit οὕτως ἔφασαν ἀπαλλαξείειν, et verbum in alienam sedem devenerit. Structura paullo intricatior non intellecta effecit, ut ὡς ante ἔφασαν adscriberetur, unde non modo natum est anacoluthon, quale nunquam alibi sibi permisit Thucydides, sed, quod gravius, *et vera causa* quam homines movisse dixit, factus est *prætesta*. Metu adactos, non vero reipublicæ melius temperatæ desiderio, Theramenem et Aristocratem haec suasisse luculenter confirmant ipsa sequentia. In extremo capite dubito scribamne οὐχ ἰσὶ (libri ἀπὸ) τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενος an expungam præpositionem, tardum enim me esse discipulum doctrinæ qua hodie ἀπὸ pro ἰσὶ usurpari posse persuasit fere Germanis Herbstius candide profiteor.

VIII 91, 4 ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ἔτι τῷ πρότερον πρὸς ἡπειρὸν ὑπάρχοντι τείχει, ὥς τε καθεζομένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐρχεῖν τοῦ τε ἔσπλου. Quid scriptor voluerit satis manifestum, sed nemo Graecæ sic loquitur. Corrige, sodes: ἐτειχίζετο οὕτω ξυνεχὲς τῷ — τείχει. Per ellipsin Thucydidi satis familiarem post ἐτειχίζετο omissum est τείχος, ut I 90, 2, 91, 1. II 18, 2. Novus murus aedificabatur alteri contiguus. Cf. III 21, 1. Ad dativum cf. Eurip. Hipp. 226 πύργοις συνεχῆς κλιτῆ. E vulgata scriptura sequeretur etiam veterem murum aedificati, quod absurdum. In ultimis quæ adscripsi verbis perperam et ab editoribus repositum est pro γε, quod aut delendum aut, quod malim, cum Classenio addendum καὶ ἔκπλου. Ipsa sequentia ἐπ' (l. ἐς cum Kruegero) αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ σύμπαντι τοῦ λιμένος γενοῦ ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα τό τε πάλαιδον τὸ πρὸς ἡπειρον καὶ τὸ ἐντὸς τὸ καινὸν τείχος ἐτειχίζόμενον πρὸς θάλασσαν tam proluxa sunt, ut Thucydidem non agnoscam, sed verba genuina ita interpretamentis

aminata videntur, ut quid ipsius sit, quid magistellorum, culter agnoscas. *Stud. Thuc.* p. 159 iam delevi manifesta lemata ἐγγύτατα et ἐν Πειραιεῖ in proximis, quorum hoc ingendum esse probavi Stahlio, neutrum Classenio, cui non sis persuasi in verbis ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἡνάγκαζον πάντας ὑπάρχοντά τε . . . καὶ τὸν ἐσπλέοντα ἐξαίρεϊσθαι καὶ ἐν-εν προαιρουῖντας πωλεῖν periisse verbum *deponendi*, quod ipse le mente suppleri ex ἐξαίρεϊσθαι indicat. Fidem habebo, si um mihi tam miri zeugmatis ex Thucydide aliove probato ptore exemplum ostenderit.

III 95, 1 Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσασαι καὶ βαλοῦσαι Σούνιον. Speciosam prima facie lectionem hic unt quidam libri deteriores ὑπερβαλοῦσαι, quod de protoriis alibi adhiberi assolet. Vid. infra 104 et Herod. VII sed vide an forte inter utrumque verbum sic distinguendum ut ὑπερβάλλειν significet *superare*, i. e. *praeternavigare*, hoc ρτειν ita ut simul mutetur cursus, quod si ita est, περι-ῦσαι hic illo aptius est, ut illis locis alterum. Substanti- tamen infra 104 extr. est περιβολή.

idem § 6 vitiose e libris editur: καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς πόλιν τῶν Ἑρετριῶν ὡς Φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ξαν φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν. Trucidati sunt procul dubio in ab incolis, non *urbem petentes*, itaque corrigendum vide- ἐς τὴν πόλιν, ut sequitur οἱ (concinnius foret ὅσοι) δ' ἐς τὸ ισμα τὸ ἐν τῇ Ἑρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται κτέ.

III 97 ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι. primus Wecklein *Curr. epigr.* p. 25, sed ego biennio ante *cit.* *Crit.* p. 161 sqq. corrigendum proposui ἐν Πυκνί. Ante mque nostrum Kuhn coniecerat Πυκνί, sed male omissa positione.

III 100, 5 προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι καὶ αἱ Μηθυμναῖται. Sic editur iticano, reliqui codd. καὶ Μηθυμναῖται exhibent. Numerorum nes qui non constare vidit Dobree nisi V fuerint naves gymnaeae, coniecit καὶ Μηθυμναῖται πέντε, quod recepit l. De re mihi convenit cum illis, sed repono καὶ πέντε ὑμναῖται, nam ipsum numerum ε' delitescere puto sub arti-, nato pervulgari errore e confusa littera E cum diphthongo AI.

VIII 101, 2. δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργενούσαις. Sic edidit Classen e Vaticano, cum reliqui libri habeant Ἀργινούσαις, Ἀργιννούσαις, Ἀργινούσαις. Insularum nomen formatum est ab ἀργεννός, unde in vicinia fuit τὸ Ἀργεννὸν ἀκρωτήριον, ἀφ' οὗ ἀργεννοίς, καὶ κατὰ συναίρεσιν ἀργεννοῦς καὶ Ἀργέννουσα (Ἀργεννοῦσσα ex optimo cod. Rhedigerano). τὸ ἐθνικὸν Ἀργεννοίς. Ἀνδροτίων ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Ἀτθίδος διὰ τοῦ ι. Sic scribit Stephanus Byz. s. v. Ἀργέννουσα, ut perperam edidit Meineke pro librorum scriptura Ἀργεννοῦσα. Sed veteres Atticos (nam falsa tradunt grammatici) in talibus, ut par erat, duplicasse litteram sibilantem fidem faciet Τειχιούσσα, quinque lectum in C. I. A. I 37. 226. 251. 261. 264. Iam si sequimur Androtionem, Thucydide tanto spatio minorem, optabimus scripturam Ἀργινούσαις (cf. Homericum ἀργινόεις), pro qua facere videri possit promontorii nomen absurdo accentu (nam iota breve est) scriptum Ἀργῖνον supra cap. 34 (Codd. AB κατὰ ῥηγῖνον, ceteri κατ' ἀργῖνον) et corrigendum Ἀργινόν (Ἀργινον?), sin vero probamus vulgarem teste Stephano scribendam rationem, Ἀργεννοούσαις, supra corrigendum erit Ἀργεννόν. Utrum igitur Thucydides Ἀργινούσαις an Ἀργεννοούσαις scripserit certo sciri non potest, antequam reperiaturs titulus Euclide antiquior, aut paullo etiam recentior, in quo insularum promontoriivae nomen occurrat, verum hoc satis constat vitiosum esse Ἀργενούσαις. Vitiose idem Classen cum ceteris excepto Stahlio mox Λάρισαν dedit (pro Λάρισαν) quod non melioris notae est quam Κηφισική aut Ἰλισσός. Servatum est C. I. A. 37 Ληρισαῖοι. Contra scripturam Παρνασσός antiquiorem esse quam Παρνασός nuperrime ostendit O. RIEMANN, *Bulletin de Corr. Hell.* VIII p. 494 sq.

VIII 102 καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὡς εἶχον τάχους ἰππομῖξαντες (iniuria supra VI 4, 6 sollicitavi orthographiam ξυμμίκτων. Cf. C. I. A. I p. 93 col. A, 1 sq.) τῇ Χερσονήσῃ, παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιούντος βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν [τὰς τῶν πολεμίων del. Dobree], καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκατάδεκα ναῦς (cf. 99, 2) ἔλαβον, προειρημένης Φυλακῆς τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀναγκῶς ἔξουσιν, ἐὰν ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ Μινδάρου — οὐ φθάνουσι πᾶσαι. Vulgo praeëunte Scholiasta τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ significare putant ὑπὸ τ. φ. ἐπίπλου, i. e. ὑπὸ τῷ μετὰ Μινδάρου, qui cap. 101 dictus est navigasse ad Halles-

pontum. Intelligendum igitur ex hac interpretatione: καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναῦς ἔλαβον (18 naves Atheniensium), καί περ προειρημένης ταύταις Φυλακῆς ὑπὸ τοῦ Φιλίου ἐπίπλου.

Aliam viam ingressus Classen τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ intelligit de Thrasylo, qui quum Mindarum Mileto solvisse rescivisset ἔπλει καὶ αὐτὸς — ἐπειγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας, sed tamen quum Mindarum apud Chium subsessurum existimasset, aliis rebus detineri se passus Mindari classem praeter-navigantem non observaverat. Putat igitur Classen 18 naves Athenienses antea nuntios misisse ad Thrasyllum, ut, si appropinquante classe hostili relictā statione ex Hellesponto discedere cogerentur diligenter, ipsas observaret ad auxilium ferendum paratus. Quae opinio nec per se habet quo prae illa commendetur nec omnino vera esse potest nisi verbis sic transpositis: βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, προειρημένης Φυλακῆς τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἔξουσιν, ἐὰν ἐκπλέωσι· καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναῦς ἔλαβον, τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου — οὐ φθάνουσι πᾶσαι κτέ. Quod tamen facere nefas, quia Scholiastae explicatio neque absurda est neque Graeci sermonis legibus contraria. Denique non inutiliter conferres locum VII 6 et 7, ubi similiter Φυλακὴ dictum de navibus naves hostiles observantibus. Add. ib. cap. 25.

VIII 106 extr. οἱ δ' ἀφικομένης τῆς νεῶς καὶ ἀνέλπισον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες ἐπὶ τε ταῖς περὶ τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις πολὺ ἐπερρώσθησαν. Non est haec Graeca oratio. Thucydides repetito articulo scripsit καὶ (ταῖς) κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις, aut certe hoc verborum ordine: ἐπὶ ταῖς περὶ τε τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις. Illud verius.

PLATO.

In *Timaeo* pag. 70. D. περὶ τὴν καρδίαν αὐτὸν (τὸν πλεύμονα) περιέσχον οἶον ἄμμα μαλακόν, sprete est a Stallbaumio vera lectio οἶον μάλαγμα servata a Longino et aliis vid. Toup. ad Long. pag. 392. Weisk. Οἶον enim *comparationi* praeponitur, et rectissime pulmo esse dicitur *veluti μάλαγμα*, id est *materies mollis ac cedens*, cuius oppositu ictuum et collisionum vehementia frangitur.

C. G. C.

DE
LOCIS QUIBUSDAM
IN EPISTOLIS CICERONIS
AD FAMILIARES
ET
AD ATTICUM.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 1. 1.

Tanta enim magnitudo est tuorum erga me meritorum, niam tu nisi perfecta re [de me] non conquiesti, ego quidem in tua causa efficio vitam mihi esse acerbam putem. res in perfecta re est salutis meae propugnatio facile intel de me vitiose abundare et expungendum esse.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 2. 3.

Apud Pompeium coenavi —; quem ego ipsum cum audio, eum libero omni suspitione cupiditatis; cum autem eius fan omnium ordinum [video], perspicio — totam rem istam idem — esse corruptam. Opponuntur inter se quem ipsum familiares omnium ordinum: non enim ex illorum aspec vultu id Cicero perspiciebat, sed ex sermonibus, quos

Itaque *video* delendum censeo, et *audio* cogitatione lum.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 9. 20.

linam eius (Crassi) *defensionem Gabinii, quem proximis* ribus] *diebus acerrime oppugnasset, tamen — tulissem.* de bis idem dicatur *expelle superioribus.*

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 9. 21.

m est cum tenere cum periculo cursum, quem ceperis, potius commutato quo *velis tamen pervenire.* Mendosum est *capere.* Retrahe ex fuga praepositionem in antecedente tem, ut fiat: *cursum quem inceperis.*

CICERO SALLUSTIO.

ad Famil. II. 17. 1.

in Ciceronum causa [puerorum] *accessurum puto; neque* certum. Repone *puerorum* in margine. *Cicerones nostros* ad Attic. v. 17. 15. Ibid. VI. 1. 12. *Cicerones pueri* inter se, unde interpolatio nata videtur, quam arguit edes.

CICERO SULPICIO.

ad Famil. III. 4. 1.

o excusationem tuam [qua usus es] *cur saepius ad me* uno exemplo *dedisses.* Interpolata sunt verba prorsus *anea qua usus es.* Hoc ipsum enim inest in *excusatio tua.*

CICERO MARCELLO.

ad Famil. IV. 7. 3.

in Africam contulerunt aut quemadmodum nos victori sese

Crediderunt. Legendum sese Dediderunt. Non enim se vi fidei commiserunt sed deditionem fecerunt.

SERVIUS SULPICIUS CICERONI.

ad Famil. IV. 12. 1.

Visum est faciendum quoquo modo res se haberet vos ce facere. Orellio haec sana videntur, namque esse servi familiarem Servii, non Ciceronis. Sed vulgata lectio n Latina. Dicendum enim aut: *visum est vos certiores facere visum est faciendum ut vos certiores facerem*, cf. edictum rum apud Suetonium *de Clar. Rhetoribus* I: *quamobrem - tur faciendum ut ostendamus nostram sententiam nobis non*. Cicero saepius ita loquitur, ad Famil. III. 8. 1. *cum multis verbis — scripsisses faciendum mihi putavi ut tui brevi responderem.* et ad Attic. III. 22. 1. *cum adventare dicuntur faciendum nobis erit ut ab eo decedamus.* Mendose in epistola Caelii VIII. 5. 2. *Tametsi hac de re puto te c tum quid factururus esses habere, tamen quo maturius const cum hunc eventum providebam, visum est ut te facerem ce* Scrib. *visum est te facere certiore.* Servius scripsisse v *visum est faciendum — UT vos certiores facerem*, quae com habet colorem antiquitatis idque ἀρχαιοπινές optime s convenit.

METELLUS CICERONI.

ad Fam. V. 1.

Existimaram pro mutuo inter nos animo et pro reconciliata nec absentem (Cod. M. ABSENTE) *me ludibrio laesum in* Respondet Cicero (V. 2): *scribis ad me te existimasse pro inter nos animo et pro reconciliata gratia numquam te a me brio laesum iri.* Unde emendandum: *nec ABS TE me — laes*

CICERO CRASSO.

ad Famil. V. 8. 2.

Uxor tua — et tui Crassi meis consiliis, monitis, studiis

usque nituntur. cf. § 5. *quamobrem velim — tuis praecipias ut* *ra, consilio, auctoritate, gratia mea UTANTUR.* Itaque corri-
ndum: *meis consiliis — UTUNTUR.* Saepe videbis UTI et NITI
er se permutari. Cicero de Finibus IV. 24. *at quo nituntur*
mines acuti argumento ad probandum? Operae pretium est con-
lerare. Alii *utuntur*, quod verum est.

VATINIUS CICERONI.

ad Famil. V. 10. b.

In Dalmatiam profectus sum; sex oppida vi oppugnando cepi.
egendum vi Pugnando. Exempla dabit Curtius ad Sallust.
atil. VII. 7. Ex ipsa rei natura dicitur *pugnando capere* aut
pugnando capere. Rectissime etiam dicitur *vi expugnare*, sed
oppugnare ineptum est, quia *sine vi* id fieri non potest. Pe-
nde absurde diceretur *vi obsidere.*

CICERO TITIO.

ad Famil. V. 16.

Nam quod allatura est ipsa diuturnitas, quae maximos luctus
ustate tollit, id nos PRÆCIPERE consilio prudentiaque debemus.
lenim si nulla fuit umquam liberis amissis tam imbecillo mulier
vino, quae non aliquando lugendi modum fecerit, certe nos, quod
t dies allatura id consilio ante FERRE debemus. Servius Sulpicius
consolatoria ad Ciceronem (ad Famil. IV. 5. 6); *nullus dolor*
t quem non longinquitas temporis minuat ac molliat. Hoc te
spectare tempus tibi turpe est, ac non ei rei sapientia tua te
CURRERE. Non convenit cum huiusmodi sententia verbum ANTE
RRE. Emenda: *id consilio ANTE VERTERE debemus.*

CICERO MARIO.

ad Famil. VII. 4.

Te cum semper valere cupio, tum certe dum hic sumus. — Quare
quod constitutum cum podagra habes fac ut in alium diem dif-
as, [cura igitur ut valeas] et me hoc biduo aut triduo expecta.
stultum hominem, qui lepidum Ciceronis dictum hoc addi-

tamento plane everterit! Non intellexit podagrosum hominem podagra absit recte valere!

CARLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 2.

Certe, inquam, absolutus est; me praesente pronuntiatum quidem omnibus ordinibus, sed singulis in unoquoque ordinis sententiis. Graevius annotavit: „hoc si ita est omnium consensibus suffragiis absolutus est.” Minime intellexit loci sententiae Valerius Messalla reus de ambitu quum manifestis criminibus teneretur praeter omnium expectationem tribus sententiis absolutus est. Repetam rem paullo altius, ut simul duos Pediani locos emendem. Valerius Messalla causam dixit 51 ex ea lege, quam anno superiore (52) Pompeius in consulatu tulerat ut „sortitio fieret iudicum unius et octo qui numerus cum sorte obtingisset ipsi protinus sessum irent: prius quam sententiae ferrentur quinos ex singulis ordinibus sator, totidem reus reiiceret, ita ut numerus iudicum relinqueretur qui sententias ferrent quinquaginta et unius.” Ascon. Per ad Milonianam pag. 40 sq. Orell. Ex singulis ordinibus XVII iudices sententias ferebant ($17 \times 3 = 51$). Messalla absolutus est omnibus ordinibus et singulis in unoquoque sententiis, ut et Senatores et Equites et tribuni uno plures solverint quam condemnarint. Ergo tribus sententiis absolutus est. Fieri id non poterat nisi sic ut in unoquoque ordinis esset iudicum numerus, id quod ex ipsa naturali aequitate colligitur. Hiuc manifesto colligimus duos Asconii locos ruptos esse et simul quo pacto uterque in integrum restitui possit. Pag. 53 scribendum: „senatores condemnarunt XI (XII), absolverunt VI; equites condemnarunt XIII, absolverunt tribuni aerarii condemnarunt XIII (vulgo XIII), absolverunt et pag. 54 scribendum: „obtinuerunt ut UNA sententia adiret. Condemnaverunt senatores IX (vulgo X), absolverunt condemnarunt Equites Romani VIII, absolverunt VIII; tribunis aerariis X absolverunt, VII (vulgo VI) condemnarunt.”

Habent haec, ut opinor, mathematicam *πειθανάγκην*, et confirmant id quod ex rei natura sequitur ex singulis ordinibus *parem iudicum numerum* (XVII) sententias tulisse.

Condemnaverunt enim iudices XXV ($9 + 9 + 7$), absolverunt XXVI ($8 + 8 + 10$) et sic *una sententia absolutus est*.

Video Orellium et alios viros doctos inter se confundere duos Marcos Valerios Messallas. Duos fuisse eodem praenomine certum est. Erant, credo, fratres patruelis, alter Marci filius, alter Caii. M. Valerius M. F. anno 53 cum Cn. Domitio Calvino consulatum gessit. Alter M. Valerius C. F. Messalla anno 51 candidatus consularis reus de ambitu factus et ab Hortensio matris fratre defensus praeter omnium opinionem cum magna populi indignatione absolutus est, sed statim post lege Licinia de sodalitiis postulatus condemnatus discessit et consulatu excidit.

Est operae pretium Ciceronis et Historicorum de ea re locos componere. Anno 54 quatuor erant consulatus candidati Memmius, Domitius, Scaurus, Messalla. ad Att. IV. 15. 7. In Epistola ad Att. IV. 16. 6. Cicero scribit: *Messalla et Domitius — certi erant consules*. et ibid. § 11. *Res fluit ad interregnum et est nonnullus odor Dictaturae*. — *Candidati consulares omnes rei ambus*. Res fluebat ad interregnum, quia in exitu erat annus et post Kalendas Ianuarias nemo poterat comitia consularia habere nisi interrex a patriciis proditus. Cicero ad Quintum fratrem II. 15. *erat nonnulla spes comitiorum sed incerta: erat aliqua suspicio dictaturae ne ea quidem certa*. et III 2. 1. *de ambitu postulati sunt omnes qui consulatum petunt*. — *Res videtur spectare ad interregnum. Consules comitia habere cupiunt, rei nolunt*. — *Domitius cum Messalla certus esse videbatur*. Et hoc et sequenti anno (53) aut Pompeius aut Pompeii familiares Dictatorem eum fieri cupiebant et gliscebant de ea re rumores. Cicero ad Quintum fratrem III. 8. 4. *Res prolatae: ad interregnum comitia adducta. Rumor dictaturae iniucundus bonis et post pauca: Milo si ille (Pompeius) dictator factus sit paene diffidit*. et ibid. III. 9. 2. *video Messallam nostrum consulem si per interregem sine iudicio, si per dictatorem tamen sine periculo. De dictatore tamen adhuc nihil est: Pompeius abest*. Haec scripta sunt post Kalendas Ianuarias anni 53. Fiebant interea alii et

alii interreges ¹⁾ et tandem vix septimo mense Domitius et Messalla consules facti honorem inierunt. Dio Cass. 40. 17. *Cn. (Domitius) Calvinus et Valerius Messalla vix tandem septimo mense consules creati sunt.* cf. cap. 45. Idem cap. 46. *Pompeius oblatam sibi dictaturam non accepit, sed consules creavit* (Domitium et Messallam). *Creavit* nempe per interregem et sic extemplo honorem inierunt. „*Si per interregem* (Cicero inquit) *sine iudicio*“ non dabatur enim spatium ad accusandum, „*si per dictatorem tamen sine periculo.*“ nam accusari poterant sed sine metu damnationis per dictatoris opes. Peracto eorum consulatu iterum novae turbae. Pompeius enim comitia consularia traxerat *ἡν ἡμεῖς γένοιτο δικτάτωρ*, teste Appiano B. C. II. 19. Tandem Pompeius anno 52 mense intercalario consul sine collega creatus est et ne hoc quidem anno propter candidatorum turbas comitia consularia haberi potuerunt. Itaque anno 51 M. Valerius C. F. Messalla consulatum petere coepit. Postulatus est et de ambitu et de sodalitiis. Cum magna iudicum infamia de ambitu est absolutus sed brevi post de sodalitiis lege Licinia damnatus. Haec Ciceroni narrat Caelius VIII. 2 et 4. De hoc iudicio inaudivit Cicero quum Ciliciam petens Gyara pervenis-
set. ad Att. V. 12. 2.

Laudabatur Hortensii oratio, qua hunc Messallam, sororis suae filium, defendit. Cicero in Bruto cap. 96. *Brutus: ego vero, inquit, Hortensium magnum oratorem semper putavi maximeque probavi pro Messalla dicentem quum tu Cicero abfuisti.* Locum ex ea oratione servavit Valerius Maximus V. 9. 2. *Q. Hortensius — Messallam suae sororis filium — ambitus reum defendens iudicibus dixit: si illum damnassent nihil sibi praeter osculum nepotum, in quibus acquiesceret, superfuturum.* Habebat enim Hortensius filium sed perditis moribus et vitiis et flagitiis coopertum.

Valerio Messalla consulatu deiecto C. Claudius Marcellus consul factus est cum L. Aemilio Paulo. cf. Ciceronem ad Famil. XV. 7—13.

1) Cicero hoc anno (53) scribit ad Trebatium: *nisi ante Roma profectus cursum eam certe relinqueres. Quis enim tot interregnis inreconsultum desiderat?*

De lege Licinia de sodalitiis, qua Messalla damnatus est, acta est annotatio Wunderi, ab Orellio in Indicem Legum lata, in qua reliqua recte se habent sed una literula corrupta rudium virum in gravem errorem induxit. Editur enim in lanciana 3. § 8. *Tum enim magistratum non gerebat is qui ce- rat si patres auctores non erant facti: nunc postulatur a vobis t eius EXILIO qui creatus sit iudicii populi Romani reprehendatis.* Iussit Wunderus: „*quot annorum exilium fuerit.*” Noli id uerere, sed emenda *exitio*, quod solet pro damnatione dici, t de absolutione *salus*, Cicero pro P. Oppio: *multum posse ad salutem alterius honori multis: parum potuisse ad exitium probro emini fuit.* Neque enim *exilium* de poena ponitur et *exitium* icitur de damnatione eius, cuius nos misereat, aut qui iniquo el cupido iudicio fuerit oppressus.

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 6.

Cavendum tibi erit ne parum simpliciter et candide posuisse inimicitias videaris. Repetita syllaba scribendum: *candide DE- misse inimicitias.* Sic enim loqui omnes solebant et vides nde error natus sit *candide Deposuisse.*

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10.

Ego quidem praecipuum metum quod ad te attinebat habui, qui iram quam paratus ab exercitu esses. Nullus hic ioco aut ironiae locus est; quamobrem corrigendum *quam imparatus.* cf. VIII. 5. *us exercitus vix unum saltum tueri potest.*

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10. 2.

Consules quia verentur ne illud Senatus Consultum fiat, ut pa- dati exeant et contumeliose praeter eos ad alium res transferatur, mino Senatum haberi nolunt. Quid significat *praeter eos*? Nihil orsus. Caelius, qui iocosa et Comica dictione utitur, scrip-

sisse videtur *praeter* OS, quod tum dicitur si quis alicui rei inhians eamque iamiam se tenere putans necopinato eam ab alio praeripi et auferri sibi videt.

CARLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10. 4.

Haec novi; alia quae possunt accidere non cerno. Multa tempus afferet: praeparata multa rescio. In Codice Mediceo est *AFFERRI ET praeparata*. Vir doctissimus Klein, vetus mihi discipulus et amicus immatura morte raptus, in editione qua utor adscripsit in margine: *Multa tempus afferre et praeparata* *MUTARE* scio; sed intra fines hos, quaecumque acciderint, vertentur.

CICERO PAETO.

ad Famil. IX. 25. 1.

Nescis quo cum imperatore tibi negotium sit. — Nunc ades ad imperandum [vel ad parendum potius], *sic enim antiqui loquebantur*. Ineptum emblema leporem loci plane corruptit. Sallustius in Iugurtha cap. 62. *Iugurtha — cum ipse ad imperandum vocaretur rursus coepit flectere animum suum*.

Militaris formula est pro *adesse* (*vocari*) *ad imperia accipienda*.

CICERO PAETO.

ad Famil. IX. 26. 3.

An tu id melius qui etiam in philosophum irriseris? Cum ille si quis quid quaereret dixisset, coenam te quaerere a mane dixerit? Ille baro te putabat quaesiturum unum coelum esset an innumerabilia. Revoca voculam male elapsam et repone: — *quaesiturum UTRUM unum coelum esset an innumerabilia*.

ASINIUS POLLIO CICERONI.

ad Famil. X. 31. 2.

Ne movear eius sermonibus — periculum non est: adeo est enim invisus mihi ut nihil [non] *acerbum putem quod commune cum illo*

puncta negatione renascetur sana et vera sententia, quae est: *nihil est tam acerbum quod non aequo animo feram ea ne ut ille idem patiatur.*

ficum est hoc erroris genus quum negatio non aut perperam aut negligenter omissa est. Cicero de Finibus II. 18. *Sed in solum callidum eum qui aliquid improbe faciat verum etiam entem, ut M. Crassum, qui tamen solebat uti suo bono, ut et noster Pompeius, cui recte facienti gratia est habenda; esse uam vellet iniquus poterat impune.* Ne Cicero inepta loqui ir supple: *qui tamen NON solebat uti suo bono.* Insignem Crasso contumeliam nisi id addidisset. Crassus, inquit, vellet iniquus esse impune poterat, nam erat et callidus potens, sed numquam illo adiumento ad improbe faciensus est. Nunc demum apparet quid sibi velit TAMEN.

ASINIUS POLLIO CICERONI.

ad Famil. X. 32. 4.

*quas quoque legiones non destitit litteris atque infinitis pol-
nibus incitare.* Una literula correcta legendum invitare.

CICERO CASSIO.

ad Famil. XII. 10. 4.

*uade tibi igitur in te et in Bruto [tuo] esse omnia; vos
iri, Brutum quidem iamiamque.* Expunge tuo ex prae-
syllaba vitio natum. Cicero certe in Bruto nostro
t.

LENTULUS CICERONI.

ad Famil. XII. 14. 4.

*iam consulibus decreta est Asia et permissum est iis, ut
si venirent darent negotium qui Asiam obtineant.* Corrige
r, namque unum hominem in tali re provinciae prae-
fiebant et Lentulus hanc Asiae procurationem sibi soli
i.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 18. 1.

Etsi periniquo patiebar animo te a me digredi tamen eo [tempore] me consolabar quod et in summum otium te ire arbitrabar et ab impendentibus magnis negotiis discedere. Expunge ineptum tempore. Dicit Cicero: tamen id mihi erat solatio.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 19. 3.

Mihi quidem usque curae erit quid agas dum quid egeris scire. Duas literulae perierunt. Scrib. usque eo curae erit, id est tandem, ad hunc finem.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 25. 2.

Ego, mi Cornifici, quo die primum in spem libertatis ingressus sum et cunctantibus ceteris [a. d. XI]. [Kal. Ian.] fundamenta ieci rei publicae, eo ipso die providi multum. Adscripsit aliquis in margine a. d. XIII Kal. Ian., qui dies multis apud Cicero- nem locis et alibi et in Philippicis commemoratur. Redarguit frigidum emblema ineptus locus, in quem ex margine irrepsit.

Paullo ante Cicero ad Cornificium scripserat XII. 22. 3. a. d. XIII Kal. Ian. senatus frequens mihi est assensus — de provinciis ab iis qui obtinerent retinendis.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 25. 3.

Quod te mihi de Sempronio purgas accipio excusationem; fuit enim illud quoddam Graecum tempus servitutis. Cicero aliquid Graece scripserat quod periit. Adscripserat aliquis de more „Graecum” et addita erat Latina interpretatio. Quid igitur dederat Cicero? Nempe fuit enim illud quoddam δούλιον ἥμαρ. Excusans amicum in republica Caesaris dominatione oppressum

1 satis constantem subindicat celebratum Homeri locum:

ἡμῖσι γάρ τ' ἀρετῆς ἀπαικίνονται εὐρύππα Ζεὺς
ἀνέρος ἤντε μιν κατὰ δούλιον ἡμαρ ἔλῃσι.

CICERO MEMMIUS.

ad Famil. XIII. 1. 2.

(Phaedrus) qui nobis cum pueri essemus — valde ut philosophus,
ita TAMEN ut vir bonus et suavis et officiosus probabatur. Leg.
ita ETIAM ut vir bonus.

CICERO BRUTUS.

ad Famil. XIII. 11.

Non dubito quin scias non solum cuius municipii sis sed etiam
am diligenter soleam meos municipes [Arpinates] tueri. Expelle
ditamentum Arpinates et inutiliter abundans (quis enim ne-
iebat Ciceronem esse Arpinatem?) et perincommoda sede col-
atum.

CICERO.

ad Attic. I. 16. 12.

Nunc est expectatio ingens comitiorum — in eo neque auctori-
te neque gratia pugnat sed quibus Philippus omnia castella ex-
pugnari posse dicebat [in quae modo asellus onustus auro posset
ascendere]. Cicero tantum dixerat: sed quibus Philippus omnia
castella expugnari posse dicebat id est nummis, effusa largitione.
descripsit aliquis in margine: Philippus omnia castella expugnari
posse dicebat in quae modo asellus onustus auro posset ascendere.
Schneidew. ad Diogen. II. 81.

Ἀργυραῖς λόγχοις μάχου καὶ πάντων κρατήσεις.

bi restitue hexametrum:

Ἀργυρέαις λόγχοις μάχου καὶ πάντα κρατήσεις.

CICERO.

ad Attic. I. 17. 11.

Lucceium scito [consulatum] habere in animo statim petere. O
reptam verborum compositionem!

CICERO.

ad Attic. II. 13. 2.

Quanto in odio noster amicus Magnus! cuius cognomen una cum Crassi [Divitis] cognomine consenescit. Scilicet nesciebat Atticus quod esset Crassi cognomen.

CICERO.

ad Attic. IV. 3. 1.

Avere te certo scio cum scire quid hic agatur, tum Mea a me scire. Codex Medic. tum EA a me scire, quod unice verum est. Atticus avebat scire eique Cicero scribit ea quae Romae agerentur, ruinas, incendia, rapinas. Ineptum est ea omnia a Cicerone sua esse dici.

CICERO.

ad Attic. IV. 2. 5.

Idem illi — qui mihi pinnas inciderant nolunt easdem renasci. Sed, ut spero, iam renascuntur. Imo vero renascuntur. Nam nondum quidquam profecerat sed brevi ita fore sperabat. Ut spero ex ipsa rei natura futurum tempus postulat. Cf. ad Famil. VI. 6. 13: incolumem te cito, ut spero, videbimus. et VI. 10. 6: quotidie mihi, ut spero, fiet proclivius, et sic alibi passim.

CICERO.

ad Attic. IV. 3. 3.

Qui erant mecum facile operas aditu prohibuerunt. Ipse (Clodius) occidi potuit. Sed ego diaeta curari incipio; chirurgus taedet. Clamat loci sententia diaeta curare incipio legendum esse, nam Cicero dicit satis a se sanguinis esse effusum ut malis publicis inderetur, nunc se leniore medicina usurum.

CICERO.

ad Atticum IV. 3. 3.

Milonis domum (Clodius) expugnare conatus est. — Tum ex miliana [Milonis] domo Q. Flaccus eduxit viros acres. Expunge Milonis. Quis ferret ex Tulliana Ciceronis domo, aut similia?

CICERO.

ad Attic. IV. 4. 1.

In libris est: *velim mihi mittas de tuis librariolis duos aliquos, bus Tyrannio utatur glutinatoribus, ad cetera administris; ne imperes ut sumant membranulam, ex qua indices fiant, et vos Graeci, ut opinor, SILLABOS appellatis. Ex hac mren-a scriptura docti homines collegerunt σύλλαβος esse vocabu-1 probum, et hinc Syllabus Codicum, Syllabus errorum ellantur, quae omnia nullius sunt pretii, nam σιλλύβους a lectio est et σύλλαβος ex vitio et errore natum.*

CICERO.

ad Attic. IV. 15. 8.

Sed ad te — tota comitia perscribam; quae si, ut putantur, tuita fuerint, plus unus Cato potuerit quam omnes QUIDEM ices. Eodem tempore de eadem re scripsit ad Quintum fra-m II. 15. 4. quae quidem comitia si gratuita fuerint, ut pu-tur, plus unus CATO Fuerit quam omnes leges omnesque iudices. Erque locus ex altero certa correctione emendari potest. Ad icum scripserat: plus unus Cato potuerit quam omnes LEGES NESQUE iudices. et ad fratrem: plus unus Cato POTUERIT quam nes leges omnesque iudices.

CICERO.

ad Atticum VI. 1. 1.

EQUUS TUTICUS.

Vir doctissimus ERNEST DESJARDINS de Horatii itinere Brun-
nino diligenter et pereleganter scripsit dans la *Revue de Phi-*

lologie Tom. II. pag. 144—175 hoc titulo: Sur la Xe satire
1er livre d'Horace: voyage à Brindes. Ad versiculum:

mansuri oppidulo quod versu dicere non est
annotavit pag. 173: *La petite ville qu' Horace ne peut non*
dans un vers hexamètre est Asculum Apulum et non Equus
ticus, comme quelques-uns l'ont cru, car cette dernière
trouvait pas sur sa route. Il est vrai qu'il aurait bien pu
entrer le nom d'Asculum dans son vers, mais à l'aide
élision qu'il a voulu éviter. Perit omnis versiculi lepor, si
facile nomen oppiduli numeris dactylicis aptari potuit et
ridiculum est credere Horatium huiusmodi elisionem
voluisse, qua nihil est apud poëtas tritius. Accedit quod
culum poëtarum more in *Asclum* contrahi poterat, et
Asclo dici licebat, ut apud Silium Italicum VIII. 438.

Hadria et inclemens hirsuti signifer Ascli.

Dicam cur fidem habendam putem veteri Scholiastae
Equum Tuticum significari dixit. Primum quia Equus Tu-
(prima longa) nullo modo ad numeros dactylicos accom-
potest. Deinde quia constat eos, qui illa aetate Roma
disium iter facerent, per Equum Tuticum transire solere. C-
scribit ad Atticum VI. 1. 1: (litteras accepi) *omnes fere*
commemoras praeter eas, quas scribis Lentuli pueris et
Tutico et Brundisio datas. Atticus in Epirum iter faciens
Attic. V. 18. 1. et V. 21. 1) Roma Brundisium proficiscens
et in via litteras ad Ciceronem scripsit et Equo Tutico
Brundisio datas. Ergo Brundisium petenti Equus Tuticus
in via et Atticus in eo oppidulo ut ad Ciceronem scribi
aliquantisper moratus est.

Itaque ubi oppidulum Equus Tuticus situm fuerit am-
quaerendum censeo, in qua re hoc tenebimus Horatium B-
vento egressum Equi Tutici mansisse.

CICERO.

ad Atticum VIII. 2. 4.

Ego pro Pompeio lubenter emori possum. Facio pluris omni
hominum neminem. Sed non ITA IN eo iudico spem de sal
rei publicae. In Mediceo est: sed non ita non meo iudicio spe

*in*menda: *sed non SITAM IN eo iudicio spem de salute rei publicae.*
Confirmatur haec sententia iis quae continuo sequuntur: signifi-
xs enim — ut etiam Italia, si ille cedat, putes cedendum. Quod
70 nec rei publicae puto esse utile nec liberis meis. Praeterea
eque rectum neque honestum. Hoc enim Cicero dicit: non est
onsilium Pompeium si Italia cedat sequi. non enim in eo spem
e salute rei publicae positam esse iudico.

CICERO.

ad Attic. VIII. 7. 2.

Quod enim tu meum laudas et memorandum ducis malle [quod
ixerim] me cum Pompeio vinci quam cum istis vincere. Expunge
iditamentum, quod et moleste abundat et alieno loco inter-
ositum est.

CICERO.

ad Attic. VIII. 11. D. 3.

At mihi — affertur literarum tuarum (Pompeii) exemplum. —
lae scriptae sic erant: literas tibi a L. Domitio — allatas esse
arumque exemplum subscripseras) magnique interesse rei publicae
scripseras] omnes copias primo quoque tempore in unum locum
invenire. Sciolus, qui de suo scripseras addidit, omnem loci
ompositionem corrumpit.

CICERO.

ad Atticum IX. 7. 1.

In Codice Mediceo est: *attulit uberrimas tuas literas, quae*
mibi quiddam QUA STANT MUTA EST ILLI ARUNT. *Corrigunt:*
uae mibi quiddam QUASI ANIMULAE RESTILLARUNT. *Recte caetera,*
ed pro RESTILLARUNT *corrigendum est* INSTILLARUNT, ἐνέσχεον.
criptum erat in vetere libro

QUASIANIMULAE ** STILLARUNT.

missis duabus literulis in folio perroso. Usitatum est in tali
verbum instillare, ut lumini instillare oleum. Praeclarum
t Quintiliani praeceptum I. 2. 28. ut vascula oris angusti su-

perfusam humoris copiam respuunt, sensim autem influentii vel etiam instillatis complentur: sic etiam animi puerorum quod tum excipere possint videndum est.

CICERO.

ad Atticum IX. 9. 3.

Nos in libris habemus non modo consules a praetore se praetores quidem creari ius esse. — Consules eo [non esse quod maius imperium a minore rogari ius non est. Inep κακὸφωτος; haec verborum compositio satis arguit verba praetervacua non esse ius expungi oportere.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 2.

Nunc mihi nihil libri, nihil litterae, nihil doctrina pro ita dies et noctes, tamquam avis illa, mare prospecto ex cupio. Orellius quia non intelligebat quae esset avis illa i citer admodum ea verba tentavit. Avis illa est apud Platonem in Epistola VII. pag. 348. a. ἐγὼ μὲν βλέπων ἔξω καθάπερ ποδῶν ποδὲν ἀναπτέσθαι.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 3.

Et tamen spes quaedam me obtentabat fore ut aliquid acciperet. Legendum: spes quaedam me oblectabat. cf. ad Fam. II. 16. 5. in communibus miseriis hac tamen oblectabar spes Dolabellam meum — fore ab iis molestiis — liberum.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 7.

Si tum dubitaras, nunc certe non dubitas. In Mediceo dubitares, quod non in dubitaras erat convertendum, sed dubitabas. Plusquamperfecto nullus hic locus est.

CICERO.

ad Attic. X. 10. 3.

Cum paucissimis alicubi occultabor; certe hinc istis invitissimis volabo, atque utinam ad Curionem! σὺν θεῷ τοι λέγω. *Magnus color accessit. Efficietur aliquid dignum nobis.* In verbis sensu tacuis σὺν ΘΕΩΙ τοι λέγω latet σύνΕC "Ο τοι λέγω, quod Cicero sumsit, non ex ipso Pindaro sed ex Platonis *Phaedro* pag. 236. d. ἐκ δ' ἀπάντων τούτων ξύνες ὃ τοι λέγω et in *Menone* pag. 76. d.

CICERO.

ad Attic. X. 12. 1.

Quo nunc me vertam? Undique custodior. — Πάρωρx πλευτέον nitur et occulte in aliquam onerariam correpdum. Corrigendum est παρ' ὧρxN πλευCτέον.

CICERO.

ad Attic. IX. 12. 7.

Est enim indoles; modo aliquid hoc sit ἦθος ΔΑΧΙΑΛΟΝΟΝ. In Mediceo Codice est ἦθος AKIMOΛON, in quo latere suspirior ἦθος 'AKIβδηΛON candidum et sincerum pectus.

CICERO.

ad Atticum XII. 15. 3.

Sed relaxor tamen omniaque nitor ad — animum reficiendum. Corrige: omnique οπε ενitor. cf. XIV. 14. 6. omni ope atque vera enitar.

CICERO.

ad Attic. XII. 23. 1.

Enitar — ut praeter te nemo dolorem meum sentiat; si ullo modo poterit, ne tu quidem. Excidit necessaria ad compositionemacula: si ullo modo poterit ut ne tu quidem.

CICERO.

ad Attic. XIII. 31. 2.

Cicero scripserat ad Caesarem epistolam satis blande et (ipso iudice) assentatorie. *quod enim aliud argumentum epistolae nostrae nisi κολακεία fuit?* ad Att. XIII. 27. Dubitat an mittat et consulit amicos. Tandem exclamat (XIII. 31.) *de epistola ad Caesarem* ΚΕΚΙΒΙΚΑ. In Codice Mediceo est ΚΕΚΠΙΚΑ. Vera lectio olim a Lambino reperta est ΚΕΚΠΙΚΑ, sed spernitur. Plinius Epist. I. 12. 10. *Dixerat sane medico admoventi cibum* ΚΕΚΠΙΚΑ, *quae vox quantum admirationis in animo meo tantum desiderii reliquit.* Nepos in Attico 21: *nam mihi stat alere morbum desinere.*

CICERO.

ad Attic. XIV. 13. 6.

Ita perniciose ut nonnumquam Caesar desiderandus esse videtur. — *Quae enim Caesar numquam neque fecisset neque passus esset, ea nunc ex [falsis] eius commentariis proferuntur.* Fregit omnem vim loci qui stulte falsis addidit. Quid mirum est Caesarem ipsum numquam facturum fuisse ea, quae ex falsis eius commentariis proferrentur?

CICERO.

ad Atticum XV. 11. 3.

Sequebatur ut mecum ipse:

ἡ δεῦρ' ἰδὸς σοι τί δύνῃται [νῦν] θεοπρόπε;

Expungendum est νῦν, quod et vitiose ad sententiam abundat et in senario tragico metrum corrumpit. Neque enim Tragici dactylum admittunt in quintam sedem et θεοπρόπε apud Tragicos secundam syllabam Ionico more producit.

C. G. COBET.

CICERONIS ORATIO PRO CAELIO.

Sex. Clodius praefectus operarum P. Clodii paucis diebus ante Caelianam habitam erat absolutus, Cael. 32, 78; quod cum acciderit mense Martio aī 698 (ad Q. fr. II. 4. 6 = 6. 6), pro Caelio dixit Cicero mense Aprili, nempe per dies festos (cf. Cael. init.) i. e. Megalenses, ut videtur, qui eius mensis die 4—10 celebrabantur. In quibus diebus cum unus tantum sit, quo lege agi possit, quartus, reliqui sint nefasti (cf. Momms. C. I. L. p. 369), apparet Caelianam habitam esse d. l. m. Aprilis, 698. Fuit illud tempus Ciceroni occupatissimum, nam praeter orationem de rege Alexandrino, pro Calpurnio Bestia, pro Sestio, in Vatinius scimus aut ineunte hoc, aut exeunte superiore anno (57) defensum a Cicerone Asiciū (cf. ad § 23).

Crimina, quae in hac oratione redarguuntur (auri accepti a Clodia ad venenum parandum, conatus ipsius Clodiae veneno recandae), cum possent (alterum etiam deberet) ad quaestionem et sicariis et veneficis referri, tamen, ratione habita pulsationis Atraculanae magis quam veneni, nomen Caelii de vi defert Atratinus. Imminebat enim patri Atraculano altera a Caelio accusatio, iam avertere cupiens filius de vi accusat lege Lutatia, ut in tempore Caelius damnaretur, nec patri molestias posset exhibere. Nam de vi, quae quaestio cum civitatis periculo saepe iuncta erat, postpositis aliis iudiciis, etiam diebus festis iudicabatur. Militer videmus C. Sempronium Rufum, ut a M. Tuccio in institutam accusationem subterfugeret, hunc reum de vi misisse, ad Fam. VIII. 8. 1, cf. Schol. Bob. p. 368, Or. certe autem § 70 haec accusatio instituta esse dicitur lege

Lutatia, non Plautia; neque enim per Lutatiam abrogata erat antiquior, sed in summo reip. discrimine confirmata, adiectis quibusdam de ordine iudicii severiore et brevior (de iudiciis editiciis fortasse sunt intellegenda quae leguntur pro Sulla § 92, de quaestione servorum cf. ib. 73). Idem igitur factum quod in legibus Calpurnia et Tullia de ambitu, quarum altera alteram intenderat, nec satis video causae cur ambas pro una habeam, cum praesertim de lege Lutatia nihil constet aliud nisi quod in hac oratione l. l. legitur. Scilicet Lutatia, probata in „armata civium dissensione”, quae memoratur, § 70, cum iudicium extraordinarium institueret, sublata causa quare lata erat, aliquamdiu seposita esse videtur, donec „ad fumantes reliquias coniurationis Catilinae exstinguendas” subito protracta est, ut nihil suspicante patrono Sullae „repentini in Sullam casederint iudices ab accusatoribus delecti ad spem acerbitali” editicii nempe. Itaque lege aut Plautia aut Lutatia coniurati Catilinae accusati esse dicuntur, Pseudo-Sallustius in Cic. 1, 3, Sallust. Catil. 31 coll. Caelianae l. l. Amplius de hoc argumento disputandi otium fecit Rein, Criminalrecht p. 738. Copiosius Zumpt, Criminalrecht II. 1. p. 266, sqq., quaedam tamen, ut mihi videtur, admodum dubia admiscens, ut cum dicit legem Plautiam senatoribus et magistratibus, Lutatiam omnibus civibus scriptam esse. Mira est sententia Langii Röm. Alt. II p. 619 statuentis legem latam esse a tribuno Plautio, opem ferente consule Lutatio et inde modo Plautiam modo Lutatiam dictam.

§ 1. „cum audiat — adolescentem inlustri ingenio, industria, gratia accusari ab eius filio, quem ipse in iudicium et vocet et vocarit, oppugnari autem opibus meretriciis, *illius* pietatem non reprehendat, muliebrem libidinem comprimendam *putet*, vos laboriosos *existimet*, quibus otiosis ne in communi quidem otio liceat esse.”

Perspicuitatem et elegantiam Tullianam in his desidero; conformatio enim periodi talis est, ut pronomen *ille* de accusatore vix recte dicatur; requiro: „*filii* pietatem”, haec recte opponitur *muliebri* libidini. Ante *illius* libri habent *Atracini*, recte ab editoribus spreto. Porro dubito an omittendum sit *existimet*. In proximis: „etenim si attendere diligenter, existimare rari de omni hac causa volueritis, sic constituetis” *illa attendere*

ligenter minus apta sunt, cum non statim ad causae expositionem transeatur, et propterea mihi suspecta.

4. „nam quod de pietate dixistis, est quidem ista vestra existimatio, sed iudicium certe parentis.”

Restrictivum illud *certe* falsam infert sententiam, quasi iudicium minus esset quam existimatio et ab hac pater abstinere leberet. Sed libri habent: *nostra* praeter Leid. A, in quo *vestra* est. Vere Sauppius: „est ista quidem vestra, *alia* nostra existimatio, sed iudicium certe parentis.” Nec iam offendit *forte* quoniam maiore cum emphasi *parentis* sequitur, eoque postremum locum sibi vindicat.

3. „ut ad ea, quae accusatores deformandi huius causa, detrahendae - spoliandaeque dignitatis gratia dixerunt, primum respondeam.”

Quae primum redarguit Cicero pertinent ad mores, vitam, famam Caelii; de ipsa causa post dicturus est. Non igitur verum esse puto quod proposuit Cobetus: „*deformandae* huius *causae* detrahendae spoliandaeque dignitatis gratia dixerunt.” Nunc agitur de persona, post de causa. Cicero ab *adulescentia* Atracini introitum sumserat: „hic introitus defensionis *adulescentiae* M. Caelii maxime convenire” ei videtur, „ut ad ea quae accusatores deformandi huius”... Quid aliud hic requiritur quam eius *adulescentiae* significatio? Ea in verbis inerit, si scribas: *deformandae eius causa*.” Quare *causa* additum sit, licet sequatur *gratia*, apparet; eo enim vocabulo omisso *deformandae* iungendum esset cum *dignitatis*.

5. „nemini umquam *praesenti praetoriani* maiores honores habuerunt, quam *absenti* M. Caelio.”

A lectione Pⁱ quae est *praesenti prae* . . . *ani* profectus conieci *praesenti praet. p. romani* = „praesenti praetori populi Romani.” Cf. Versl. en Meded. der Kon. Akad. Letterk. 2^e reeks IX. p. 99. Auctoritas codicis St. Victoris, quo usus est Lambinus, non satis est explorata, et fortasse ne explorari quidem potest, quoniam pro more sui temporis Lambinus eius lectiones per saturam dedit. Reiecta Madvigii sententia (Op. I 417, sqq.) Halmius eum suspicatur esse Par. 4 Steinmetzii, i. e. Par. 7777, anno 1466 exaratum. Cf. eius editionem II p. 716, Barwes, Quaestt. Tull. specimen p. 8 In quo nunc acquiescendum.

iam ante in Gallia Transpadana factum est, cum Strabonis a. 89 ius Latii accepisset; cuius regionis et fluctuans ratio fuerit usque ad legem Iuliam apparet ex Marquardt IV p. 502. n. 4. Et res Catullo municipium dicitur 17. 8: „quendam murem de tuo volo ponte ire praecipitem in lutum.” Ruem, quem Catullus commemoret, nihil impedit Caelium esse credamus demonstravi l. l. De Puteolanorum pulsationem Puteolanam non de Neapoli, quoniam seditiones Caelio obiciebantur (c. 10); nam in ea vicinia versabatur Caelius cum legati Alexandrini Puteolano anno 697/57. Cf. ad Fam. I. 1. 1, ad Q. frat. II. media hieme 697—698, cum Ptolemaeus iam aliquot annos esset). Amplissimus ordo, in quem cooptatus est Caelius, non est; honor, quem a multis frustra petitus videtur esse hospitis aut patroni; inter patronos et equites Romani, qui in albo decurionum Caelius p. C. honoris causa primum locum occupant. Cf. Marquardt p. 505. Hi nunc legationis munere funguntur omnibus municipiis et coloniis similia. Quod dicitur Caelium *cooptasse* in decurionum senatu est ab eo quod alibi factum novimus; in munic

gium explente, ut constat ex lege Iulia municipali. Cf. etiam Verr. II. 49, 120.

6. „Equidem, ut ad me revertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam et meus hic forensis labor vitaeque ratio dimanavit ad existimationem hominum paulo latius commendatione ac iudicio meorum.”

Ciceronis haec non esse iam animadvertit Vollenhoven. Primum Tullius non *revertitur ad se*, cum supra sui mentionem non fecerit. Porro durum est et insolitum, ut homo, qui innotescit, dicatur *manare* et *profluere*; haec de rebus dicuntur: fama manat, nomen, malum, dicitur aliquid ex eodem fonte fluere, sed numquam: homo profluit, manat in notitiam. Aliud est, si copia quaedam hominum profluere in urbem dicatur ut Suet. rhet. 1. Nec simile est § 19: „Tum quaeram denique ex quo iste fonte senator emanet,” ubi subiti et inexpectati notio est quae animadvertitur in fonte prorumpente ac prosiliente et praeludit iam orator iis, quae sequuntur: „sin autem est rivulus arcessitus et ductus ab ipso capite accusationis vestrae.” Ignotus iste senator adhibetur tanquam instrumentum accusationis et propellitur ab accusatoribus. Ad eius loci similitudinem alter ille aut totus fictus aut oneratus est. Vagum quoque est istud *vitae ratio*. Barwes haec omnia inserenda putat § 47 post verba *doctrina puerilis*, sed eo offensio non tollitur. Haec sunt non tantum vana pro more Ciceronis, sed sunt falsa et inepta.

6. „accusatio crimen desiderat, rem ut definiat, hominem ut notet, argumento probet, teste confirmet.”

Egit de hoc loco Bake ap. Vollenhoven p. 100. et Schol. Hypomn. III p. 287. Verba *hominem ut notet* non sine causa suspecta sunt etiam Kaysero; nam etiamsi oratores non solent subsistere in facto sed mores etiam reorum notare, tamen contendere non potest, sine eiusmodi notatione convictum esse quod proferatur, non accusationem. Accedit quod interpositis illis accusativus *rem* non pertinet ad *probet*, *confirmet*, sed haec verba sine obiecto posita sunt. Hottomannus *nomen ut notet*, Manutius *nomine ut notet*. Hoc recte, sed omisso *ut*. Significatur narratio, causae constitutio, probatio, refutatio. Describere quid factum sit (*rem definire*) et nomine legitimo rem notare pertinent ambo ad constitutionem, quae dicitur, defini-

tivam, sed diversa inter se sunt, nec rem definire necessario est verbo notare, sed quid factum sit constituere et omissis fortuitis naturam facti constituere. De Or. II. 24, 104: in quo non aut quid factum sit aut fiat, futurumve sit quaeratur aut quale sit aut quid vocetur. Inv. I. 9, 12: cum et quid factum sit convenit, et quo id factum nomine appellari oporteat. Ib. 8, 11: definienda res erit verbis et breviter describenda. Splendide Bake: „crimen desiderat, ut definiat, nomen ut notet, argumentum, ut probet, testem, ut confirmet”. Sed minor Manutii mutatio, ut opinor, sufficit.

8. Sic legendum videtur: „primum qualis es, talem fac alii te existiment. — Quis est enim, cui via ista non pateat? quis isti aetati [atque etiam isti dignitati] non possit quam velit petulanter, etiam si non sine ulla suspitione, at sine argumento male dicere!

Codd. sine lacunae nota *talem te existiment* aut *existumes*. Halimius: „talem te velis homines existiment” sed non tantum pati (*velle*) debebat Atratinus, sed ei elaborandum erat (*fac. cura*) ut ne peior videretur quam esset. — *Qui isti* codd., natum ex omissa syllaba: *quisisti*, *quisti*, inde effinxerunt *qui isti*, quod male defendunt hodie. *Qui* sing. num. substantive positum in interrogatione directa ex Cicerone expellendum videtur. Verba spuria *atque et. isti d.* Agroetio sunt antiquiora, cf. Halm. In postremis *non* suum in locum restituit Bakius: „etiamsi non sine ulla suspitione, at sine argumento (*ullo* addit Wolfenb. fortasse recte) maledicere.” Libri: *etiam si sine ulla susp. at non sine*. In quem argumenta proferantur in eum suspitio est. In eum, in quem adhuc nulla suspitio fuit, possunt sane argumenta proferri. At hoc aliter foret enuntians dum (etiamsi olim nulla fuit suspitio, tamen speciosis argumentis uti). — Mox § 9 sub finem „hoc dicam hunc a patre continuo ad me esse deductum” omnis vis sententiae est in *a patre*: nihil dicam de me, non magni refert ad me esse eum deductum, sed *a patre* est”, quare magis placet hic ordo: „a patre hunc.”

10. „ad quem (Catilinam) si accessit aut si a me discessit umquam, quamquam multi boni adulescentes illi homini nequam atque improbo studuerunt, tamen existimetur Caelius Catilinae nimium familiaris fuisse.”

dosis incipit a *quamquam*, aut potius verba *quamquam* — *runt* (minime cum protasi iungenda) praeparant apodosin tinent exceptionem praemissam, quasi dicat Cicero: adeo constat de innocentia Caelii, ut (*quamquam aliis ignosci* si apparuerit vel semel Caelium ad Catilinam accessisse, am Caelio tamen nimiam fuisse familiaritatem. Moneo r Barwes, Oetling, Wrampelmeier, qui locum non intel- et frustra tentarunt. Bakio, qui negat h. l. ullam sionem esse et propterea *tamen* repudiat, interpretatione proposita responsum videtur.

„secutus est annus, quo causam de pecuniis repetundis a dixit: mecum erat hic; illi ne advocatus quidem venit im.”

remum vocabulum abesse debet; de una causa tantum In iis quae sequuntur § 11: „quem ergo ad finem custodiendam illam aetatem fuisse?” animadvertatur cal- patroni, qui nunc sic dicit, quasi de se tantum ac patre, non lpa Caelii ageretur. Se et patrem Caelium purgat, ut res filii obliviscantur. Paulo ante *at* excidisse videtur post a.

„tamen infamiam *veram* effugere non poterat.”
t qui coniceret *universam; infamiam atque invidiam; in- ventum* Bakius. *infamiam adversam*, Halm.; melius r, Heidelb. Jahrb. 1870 p. 425, collato „fama adoles- paulim haesit ad metas” § 75. coniicit *infamiae metam*. era infamia est merita, quae a calumnia libera est; me- nfamis est adolescens qui pudicitiam tueri non potest. id mutandam esset proponerem *infamiam meritam* (nam m *effugere*” minus apte dictum videtur), sed non video e esse. Garatonius iam recte contulit „falsa infamia” Cic. lu. 3, 7, „mendax infamia” Hor. Epist. I. 16. 39.

„habuit enim ille (Catilina), sicuti meminisse vos arbi- permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata am.”

ma, species dici possunt adumbratae, sed signa quae) imprimuntur, non sunt adumbrata. Porro aegre cum io careo particula *tamen*. Si scriptum fuisse credimus BATAM, nascitur omisso *sed* haec lectio: „non expressa

signa, at umbram tamen virtutum." At id parum convenit cum *permulta*, cui respondere debet substantivum aliquod in fine periodi per chiasmum positum. Quod vix aliud esse potuit quam *lineamenta*. Id ante *virtutum* omissum videtur sine nota lacunae in codd. Cf. § 8. De ND. I. 27, 75: „cedo mihi istorum adumbratorum deorum lineamenta atque formas." Iam nihil opus est fulcro illo *tamen*.

14. Cicero postquam confessus est studuisse Catilinae Caecilium, sed eundem excusavit propter speciem virtutum multarum, quae in Catilina inerat, addit, si libris fides est, „quare ista condicio, iudices, respuatur, nec Catilinae familiaritatis crimen haereat; est enim commune cum multis et cum quibusdam etiam bonis." Primum latinum non est, ut cum *boni* illi, de quibus in fine sermo est, insint in *multis*, praepositio repetatur. Scribendum: „est enim commune ei cum multis, quibusdam etiam bonis." Porro quae est ista *condicio*, quam iudices respuere debeant? Vereor ut quaerenti satisfaciatur Garatonius, cuius contorta interpretatio satis docet vocabulum esse corruptum. Pro *ista condicio* requiro *ista convitia* (minus recte *convicia*), pro *respuatur*: *respuatis*. *Tur* et *tis* una exigua linea in MSS. diversa sunt.

17. Fortasse non inutile erit animadvertisse in verbis „sumtus unius generis obiectus est, habitationis" hoc postremum vocabulum significare mercedem habitationis annuam, et esse genitivum definitivum. Ad fam. XIII. 1: „peto igitur a te — ut ei de habitatione accommodes." Suet. Caes. 38: „annuam etiam habitationem Romae usque ad bina milia nummum — remisit," ex quo loco simul apparet tenuiores quinta parte mercedis, quae in Palatino modica esset, habitare solitos esse.

18. „reprehendistis, a patre quod semigravit (Bak. *semigravit*): quod quidem iam in hac aetate minime reprehendendum est: qui cum et ex rei publicae causa iam esset mihi quidem molestam, sibi tamen gloriosam victoriam consecutus, et per aetatem magistratus petere posset — ab eo (patre) semigravit."

„Iam in hac aetate" suspectum fuit olim Orellio, (in ed. op. Cic., in separata retinuit *iam*), post Kaysero, qui l. I. p. 422 coniecit: „quod quidem iam in hac aetate *factum esse*." Sed hoc nescio quomodo debilitat sententiam. *In hac aetate* est:

homine id aetatis, scilicet confirmatae iam et corroboratae. § 43: „quorum cum adolescentiae cupiditates deferbuissent, imiae virtutes firmata iam aetate exstiterunt.” De Sen. 20, 1: „sunt et ineuntis aetatis; num ea constans iam requiritas, quae media dicitur?” Ib. 10, 33: „gravitas iam constans aetatis.” Infra § 43: „eximiae virtutes firmata iam aetate stiterunt” cf. 41 sub fin.: „non modo haec aetas, sed etiam in corroborata.” Hand. Turs. III p. 143. Sed ordo verborum tiosus est; scrib.: „in hac iam aetate.” Qui, quod sequitur, δὲ τὸ νοούμενον: homo id aetatis. Dicitur Caelius „ex reipublicae causa victoriam consecutus.” *Res publica* iam complectur illud quod est in *causa*; res publica est commodum publicum, nec dixerunt Romani „ex rei publicae causa” aliquid vere, sed „ex re publica.” Significatur condemnatio C. Anni, quem a Caelio maiestatis accusatum frustra defenderat vero ineunte a. 59; haec erat *causa publica*. Id restituendum; *ex rei publicae causa* legendum *ex publica causa*. Non potest dicere Cicero condemnationem Antonii, quem ipse defenderet, fuisse e re publica. Rosc. Am. 21, 59 ordine inverso: „quod antea causam publicam nullam dixerim.” Brut. 48, 178: „id in causis publicis nihil, in privatis satis veterator videatur.” — Secundum postrema verba quae exscripsi, migratio elii in Palatinum facta est post Antonium condemnatum pro quo Cicero dixit mense Aprili a. 695/59; a. d. XIII Kal. Maias transierat ad plebem Clodius (ad Att. II. 12), id autem eo die factum est, quo Cicero pro Antonio dicebat (pro Domo 16, 41). vere Plinius refert N. H. VII. 49. 165 (de quo tamen dubitatur) Caelium natum esse C. Mario Cn. Carbone III cons. 82, Caelius tum annos habebat 23, et magistratus, quem aetate quis petere poterat, est tribuni militum legionibus praetor primis aliqua earum, ut est in lege Acilia et alibi. Mommsen, Staatsrecht I. 45, II. 541, Becker-Marquardt 2. 277.

9. „aiebant enim fore testem, qui se pontificiis comitiis satum a Caelio diceret.”

in catalogo pontificum qui anno 57 Ciceronis domum religione curarunt (de Har. Resp. 6, 12), de quo diligenter exposuit Marquardt IV. p. 192, postremum locum obtinet C. Scribonius

Curio; nam qui sequuntur sunt flamen Quirinalis et tres pontifices minores. In Curionis igitur comitiis factum est id, quod Cicero hic commemorat. Nam cum pro domo dixerit pridie Kal. Oct. a. 57 (cf. ad Att. IV. 2) apud pontifices, quo facto illi domum religione liberarunt, temporis spatium deinde ad hanc orationem praeterlapsum eos menses continet, quibus comitia pontificia non habebantur. Ceterum pater Curio est, qui Clodium de incesto defendit et post exilium cum Cicerone, ut apparet, in gratiam rediit, non filius turbulentus et impurus tribunus, qui pontifex aliquot annis post factus est. Curio pater moritur a° 701 (ad Fam. II. 2); pontificatum petit vel potius petiverat sub finem a. 702 filius (l. l. ep. 7, scripta a. d. XIV Kal. Ian. 703 in castris ad Pindenissum § 3: „de sacerdotio tuo quantam curam adhibuerim — cognosces ex iis litteris, quas Thrasoni, liberto tuo, dedi”), eoque sacerdotio re vera fungitur, ut videtur, a° 704, certe quia *de intercalando* non obtinuerat, transfugit ad populum, Caelius ap. Cic. ad Fam. VIII. 6. 5.

In proximis: „deinde si id queri quam agere maluerit” delendum est *id*.

20. Initio huius paragraphi codex W. habet hanc interpolationem: *de teste Fufio*. Tam levi auctoritate non crediderim quidquam excidisse, cum praesertim ne lacuna quidem assumpta molestum illud *nec tamen* defendi possit, pro quo nexus fere postulat *nec magis*.

23. Asicii causa sine dubio significatur dial. de orat. 21: „quotus enim quisque Calvi in Asitium aut in Drusum legit” ubi E (Ottobonianus) apud Michaellem *Asicium* praebet. Caelianae codices satis constanter quatuor locis in hac paragrapho per c scribunt. Licinius igitur Calvus, Caelio (Plinio teste) aetate compar, familiaris Catulli, Vatinii accusator Asicium inter sicarios et veneficos accusavit de Dione veneno sublati. Tacent de eo Ciceronis interpretes ad h. l. et Taciti quantum scio praeter Andresenum.

24. „sed Caelius — (Asicii causam) a sua putat esse seiunctam: neque solum Caelius, sed etiam adulescentes humanissimi et doctissimi, rectissimis studiis atque optimis artibus praediti, Titus Gaiusque cognitus Alexandriae. Quid aut hic aut summo splendore prae-

itus frater eius de M. Caelio existimet ex ipsis, si producti sunt, audietis."

Spatium vacuum quatuor versuum et dimidii in Parisino recentiore manu partim expletum est, aliud supplementum est 1 S, de quo antequam dico considerandum est, quae sententia secundum nexum postuletur. Post lacunam cum de duobusatribus sermo sit, hos eosdem esse credere debemus Titum huiumque, qui ante lacunam memorentur; nam de duobus atrum paribus sermonem fuisse, nemo credat. Cum autem osteriore loco de utroque separatim mentio fiat („aut hic aut ater") sic ut de altero fusius in deperditis actum fuerit, et arsus ad ambos commemorandos transitus paretur, apparet verba „cognitus Alexandriae" pertinuisse ad consuetudinem alius cum Dione describendam. Porro significandum erat cur fulscentes illos potissimum antestaretur, veluti eos a Dionis tere non decessisse, dum Romae esset, aut Asicium accusasse, et contra Asicium testimonium dixisse. Sed qui haec in codd., um P. quam S., supplevit haec non animadvertit sed credidit Iseo, in proximis fuisse de Luceio sermonem. Parisinus enim abet manu recentiore saeculi XI vel XII (ipse liber est saec. I exeuntis) haec adscripta:

„omni cū doctrina homo atque humanitatis, tū etiam hospitio ionis tenebantur habitabat is apud l luceiū ut audistis, fuerat ei" tamen, totum spatium non expletum sit. Lacunarum spatia brarii non maiora faciunt quam quae exciderunt, saepe minora. lura igitur exciderunt. Salisburgensis ab initio et post *omni* abet aliquot vocabula, quae in P. desiderantur, sic: „*coponii* *si ex omnibus maxime dionis mortem doluerunt qui cum doctrinae studio atque humanitatis tum etiam hospitio dionis tenebantur habitabat is apud luceium ut audistis fuerat ei.*"

Subdixi Salisb. additamenta. Librarius recentior Parisini no tenore scripsit *omni cum*, signum lacunae inter haec vocabula male omittens. Utriusque codicis supplementum falsum est; sed non dici potest Salisburgensis ex Parisino aut huic simili libro suppletus esse; certe liber, quem transscripsit, diligentorem habebat lacunarum notationem, sed habebat iam andem interpolationem post *omni . . . cum*. Male postrema illa esse conflata docet tam quod de Luceio supra dixi, quam illa

ut *audistis*. Admodum incerta est suspitio, quam olim bat Madvigius (Op. I p. 393) vestigia veri contineri in „omni cum doctrina homo atque humanitatis.” Possis tale quid divinare: „quocum doctrinae studio atque humanum etiam hospitio Dio coniungebatur” (ut mentio alteros fratres praecesserit), sed cum sequentia sint ex ingenio toris profecta, et ne vestigium quidem lectionis antiquae servant, priora verba admodum vulgaria eandem orationem habere crediderim. Tenemus exemplum interpolationis assimae tam veteris ut ipsa vicissim corruptionem passa sit.

Simul uno loco de reliquis certis lacunis dicam: § 35, 52, 80 veram lectionem suppeditare Salisburgensem a eisdem familiae deterioris libros. Nimirum S. continet manifestas correctiones, sed diligentius archetypi lectionem praesentat quibusdam locis ubi manus prima Parisini de recentior male lectos antiqui libri vel archetypi ductus vit. Nostrum igitur erit videre utrum S., cum quo plerumque convenit Francii liber in bibliotheca Traiectina conscriptus singulis locis correctiones an reliquias veteris lectionis continet. Itaque § 35: „tu vero mulier — si ea quae . . . probatas, rationem tantae familiaritatis — reddas atque necesse est” vere S.: „si ea quae facis, quae dicis, quae simulas, quae moliris, quae arguis probare cogitas.” Pintolerabilem dicit Halm., quod iudicium miror in eodem paulo ante haec sine mutatione toleravit: „accusatores libidines, amores, *adulteria*, *Baias*, actas, *convivia*, commissi *cantus*, symphonias, *navigia* iactant” ubi vocabula a me nemo desideraret, si codicum auctoritas abesset. Manus re Parisini cum Bernensibus ap. Orellium et Leidensibus¹⁾ „facis quae dicis quae in sororem tuam moliris, quae menta.” Haec sumpta ex codice, cuius librarius ex eadem scriptura nihil extricare potuit et pro arbitrio locum sententiam supplevit *ins* . . . in in sororem mutans. — S.

1) Leidensium collationem dedit Vollenhoven, Bernensium Orellius in eadem Bern. unum (136) saec. X est, reliqui omnes libri recentiores, nec quidquam frugis afferunt; non multo pluris faciendus est W = Guelferbytanus, in hac oratione mendosissimus, cuius collationem dedit Wrampelmeier; sed nolui spernere, quae alii cum pulvisculo collegerant.

quem dixi loco § 49: „ut non solum meretrix, *sed etiam pro-
terva meretrix* procaxque videatur” verba subducta e S. rece-
perunt omnes, eaque sunt etiam in W. (cf. Wrampelmeier p.
XXXIII; Franc. *sed etiam procax*); etsi fateor repetitum illud
meretrix non nimis placere, nec minus aptum futurum fuisse *sed
etiam virosa procaxque*, tamen a Cicerone alteram lectionem pro-
fectam esse eo minus nego, quoniam repetitum illud *meretrix*
causa depravationis esse potuit. — Deinde § 52: „quo quidem
in crimine primum illud requiram, dixeritne Clodiae *quam ad
rem aurum tum iret an non dixerit. Si non dixit, cur dedit?*”
Sic P, EG, Bernn. Leidd.; verba subducta altera manus in
lacuna supplevit. S. eadem suppletat sed pro *iret* habet *su-
meret*. Idem Franc. (F), qui liber etsi novicius, tamen Salisbur-
gensi est antiquior, ut si *sumeret* sit correctoris, certe non sit
librarii S. Vestigia veteris lectionis „aurum mutuuum *sumeret*”
(*aurum mutuuum* ut abierit in *aurum tum*), quod prima specie
blandiatur, haec vix continere possunt, quoniam non mutuuum
sumsit, nam infra c. 13 init. „aurum sumptum a Clodia” di-
citur, non mutuuum sumptum, et ib. § 32 commodasse se
Clodia narratur dixisse, et paulo ante § 31 „habuit quam diu
voluit (Caelius).” Probandum videtur simplex *sumeret* sed sine
tum, quod nullam h. l. habet commodam sententiam. Non
exstat verbum quartae coniugationis (in — *iret*) quod hic ap-
tum foret, quare suspitio est manum secundam litterarum
ductus male interpretatam esse, magisque oculorum acie quam
divinandi prudentia, quae in evanida paene scriptura aequae est
necessaria, valuisse. Denique § 80 in P. male legerat librarius
verba infra subducta: „adulescentiam plenam spei maximae non
modo non *aluisse vos sed etiam* perculisse atque afflixisse vide-
amini”, nam „praeter litteras *al* reliqua omnia in ras. et partim
sup. lin. m. 2 scripta sunt” teste Halmio. — S.: „aluisse sed
etiam” (non om. Leid. B. ante *aluisse*). Notabilis h. l. lectio est
in Franc.: „non modo nos non abiecissemus, sed etiam.” Num:
„non modo abiecissemus, sed perculisse atque afflixisse videamini”?
Abicere se (animo despondere) notum est; *abicere alterum* trans-
ata significatione dicitur aliquanto lenius quam *prosternere*.
Id Fam. X. 12. 4: „hunc quemadmodum fregerim quantaque
contentione Titium intercessorem abiecerim ex aliorum te litteris

malo cognoscere." Sophocles secundum Ciceronis versionem Tusc. II. 9. 22 proprio sensu prosternendi: Erymanthiam haec vastificam abiecit beluam."

Sunt in iis quae praeter lacunas S. solus aut cum Franc. habet bona a P. diversa istiusmodi quaedam, ut e correctione vix potuerint nata esse: § 27 „si fas est defendi a me eum, qui nullum convivium *reminierit*" P., *inierit*, reliqui, Franc.; S. (cum Leid. A si ex silentio effici potest) *renuerit*. — 53: „si non est *rursus* dicere, non dedisti" sic codd. praeter S F et recentiores alios Leid. A C qui habent verissimum *ausus*. — 54 *infamat atque P E G W*, in *famam atque*, quod requiritur, S F. — Ib. archetypi lectio est: „quod per ignotos actum, *cum comperisset*, dolet, id a suis servis tantum (*esse om.*) neglegeret?" non ut vulgo editur *si comp.*, P. „*actum competisset*" et similia alii; S F Leid. A: *cum comperisset*. — 68: „in qua aut crimen est Caelio quaesitum aut quaestio *sublevata* aut —." Sic omnes (P E G F W Leidd., Bern.) praeter T (palimpsestum) et S, qui verum offerunt (*sublata*). — 78: „non potest qui ambitu ne absolutum quidem *datur esse* absolutum" hoc aut *dat* (Franc.) reliqui, *patitur* solus S. et *patur*, quod compendium erat legendum *patiat*. — Dubia lectio est § 25 „tamen nonnunquam verebar ne illa subtiliter ad criminandum inducta oratio ad animos vestros sensim ac leniter accederet," quod magis mihi persuasum est damnandum esse, quam amplectendam lectionem S F Leidd. A C D: „oratio *animos* vestros s. a. l. *accenderet*." Non enim dicitur aliquid *accelere* ad animum sed *arrepere*, *allabi* (poet.); sed quamvis *accendere* ipsa verbi potestate non videatur improbandum, Tullianum tamen in figurata significatione est *incendere*. Itaque ista correctio est. Scribendum *accideret*. Nota sunt *accidere ad aures*, *ad animos*. Verebatur ne Herennii Balbi sententia sensim illaberetur in animos, eorumque mentes occuparet; non *aures* tantum delectaret sed falsam opinionem ad *animos* transmitteret. — *Vel in legatis insidiandis* § 51 quin ferendum sit ut in respondendo iure et similibus, cum praesertim adaequatum sit proximis: *vel in servis sollicitandis*, nemo paene hodie dubitat; Lambinus olim *violandis*. Nititur *insidiandis* libris S F, Leid. A C D, reliqui *insidiantis* aut *insidiantes*, — *tibus*. Halmius

dit in Scyllam dum vult vitare Charybdis, coniiciens *insidendo*, quasi vero magis Tullianum esset „in insidiando legatarius quam in insidiandis l. — § 61, ubi S F recedunt a P E G n neutra familia codicum plane faciendum est. Parisinus n E G Bern. Leid. A B: „si manebat tanta illa consuetudo eli, tanta familiaritas cum Clodia”, S F Leid. C D: „tanta consuetudo Caeli cum Clodia, tantaque familiaritas”; glossae videntur illa *Caeli cum Clodia*. Denique § 77 Halmius lit: „si cui nimium efferbuisset videtur huius vel in suscipiendis vel in gerendis inimicitiis *suus* ferocitas” libri omnes *vis*. praeterea ex manif. corr. *ferocitatis*), S: „vis ferocitas *pericia*”; scribendum: *sive ferocitas sive pertinacia*, quae refertur ad illa „vel in suscipiendis (ferocitas) vel in gerendis (pertinacia) inimicitiis.” Idem Bakio probari laetus postea aniverti.

n iis, quae attuli, sunt sane quaedam, quae pro correctionis possint haberi, sed multa difficultates, quae insunt, non sunt plane, ut pro correctionibus haberi non possint, aut us acumen produnt, quam a librariis vel peritis possit extari. Tutius indicare possemus, si de lectione cod. S. ubique staret; sed Halmius (laudabili sane instituto in tam ingenti re et ambitu) dedit collationem selectam. Si liber scateat s, ut W. in hac, Lag. 9 in Mureniana, de docta correctione minis Itali” non cogitandum esse certo appareret.

7. „Deliciarum obiurgatio fuit longa et ea lenior, plusque disputationis habuit quam atrocitatis; quo etiam audita est lenius.”

fira est oppositio *disputationis* et *atrocitatis*. Videntur haec lacunosa; fortasse fuit simile quid: „fuit longa et eo (i. e. pro) lenior, plusque disputatio ista habuit *humanitatis* quam citatis.” Nempe dicuntur haec ratione habita ferociae anive agrestis Luperorum, cuius documentum Balbus dederat (6), quod nisi tenetur, adversis frontibus haec pugnant suus § 25 dictis: „obiurgavit Caelium sicut neminem unquam (suus add. ?); multa de incontinentia intemperantiaque t.” *Eo* ablativus est instrumenti, non causae moventis (pro), ut ne si verum quidem sit causale *eo* a Cicerone sum esse (Kühner, Ausf. Gr. der Lat. Sprache Hann. 1879

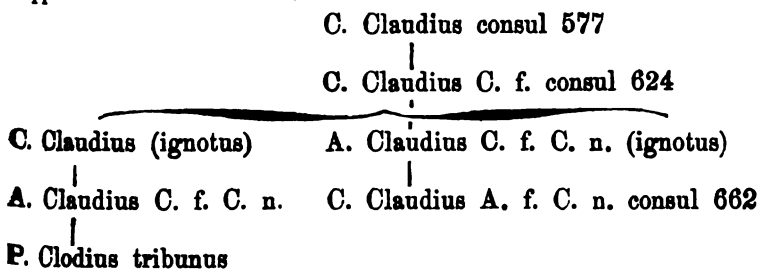
II p. 745), quidquam habeat difficultatis. Imo ea sententia, quam volo, necessarium est: eo ipso, quod longa erat, non habebat pungentem dicacitatis acerbiteratem. Ceterum falso olim creditum est Balbum § 27 esse diversum ab L. Herennio § 25; initio § 27 Cicero L. Herennio respondet quem aliquantisper dimittit, ut P. Clodium ableget, ad illum rediturus paulo post his verbis: „tibi autem, *Balbe*, respondeo primum precario, scilicet si fas est defendi a me eum, qui nullum convivium renuerit” (*scilicet*, cum seqq. iungendum, *Bake* pro *si licet*). Addo hunc eundem L. Herennium Balbum ab Asconio commemorari inter Milonis accusatores p. 35 Or. — Paulo post § 28 corrigendum est: qui totam adulescentiam voluptatibus dedissent” pro *dedissent*. Cf. pro Rosc. A. 38, infra 47.

29. „dies iam me deficiat, si quae dici in eam sententiam possunt, coner expromere” *Iam* non huius loci est, quod dicitur cum aliquid in aptius tempus differimus. Lego *etiam*, postpositum in asseveratione (= *vel*), ut Mil. 58: tormentis etiam dedendi fuerunt. Ib. 86: cui cedere inimici etiam solent.

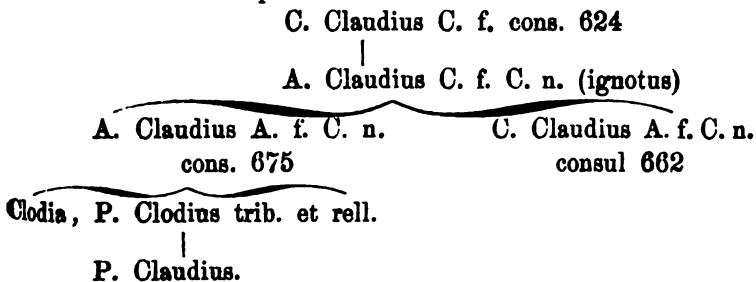
33. „non patrem tuum videras, non patruum, non avum. proavum, atavum audieras consules fuisse?”

Appium Claudium, *patrem* supra memoratum, cons. a 675 post Borghesium Mommsenus filium facit eius Appii qui a. 611 consul fuit (*avum*), unde nascitur inter patris filiique honores intercapedo satis magna 64 annorum, ut, si filius anno suo creatus sit, natus sit viginti fere annis post consulatum patris. Sensit hanc difficultatem Borghesi, eique sic occurrere studuit, ut statuatur filium Marianis opibus praevalentibus per aliquot annos in petitione prohibitum, ultra legitimam aetatem Sullae beneficio tandem consulatum esse adeptum, Oeuvres II p. 177. Scilicet quinque annis, 667 quo, Sulla absente, res turbavit Cinna et insecutis, tantum potuit factio Mariana. Fuit praetor Appius a. 665 pro Arch. 9, itaque consulatum ante 667 petere non potuit. Natus secundum praeturae annum, a. 625, quod bene convenit cum aetate liberorum, ex quibus tribuni Clodii minimi ex filiis natales referendi ad a. 661 (pro Mil. 9, 24). Frater Appii (consul 675) *patruus* Clodiae C. Claudius aedilis curulis fuit a. 655, consul 662 (Momms. C. I. Elog. X p. 280) sex annis maior fratre. Pater Appius cons. 611 anno 625, quo

colloquium in libris de Rep. habitum fingitur, mortuus erat (de Rep. I. 19, 31), unde apparet Appium (cons. a. 675), si modo filius est consulis a. 611, eodem anno natum esse quo pater decesserit i. e. annis 14 postea quam pater consul fuerit. Qui si anno suo consulatum gessit, duos filios suscepit annos natus 51 et 57. Admodum se prima specie commendat Haackii opinio ap. Pauly II. p. 402, qui (No. 36) alium Appium Claudium inserit stemmati, filium aliquem consulis Gaii a. 624; huius alibi non commemorati Appii Claudii filius fuisset consul a. 662 Appius. Res sic se habet:

At hoc stemma utique sic esset emendandum:

Nam filius tribuni in urna sepulchrali, quam primus ad hoc stemma adhibuit Borghesi, dicitur P. F. AP. N. AP. P. R. O. N. Pater A. Claudii illius ignoti haberi deberet, ut supra factum est, non A. Claudius cons. a. 611 sed C. Claudius cons. a. 624, quoniam consul a. 662 in fastis Capitolinis dicitur C. nepos. Sed etiam adhibita correctione quam supra proposui, nova difficultas obiicitur; removemus eam, quae nascitur ex nimio intervallo inter consules patrem et filium a. 611 - 675, sed alia oboritur difficultas iam contraria: intercapedo inter consulem a. 624 et nepotem cons. a. 662 est satis exigua. Verumtamen

consul a. 624 eo anno nepotem iam habere poterat 3 annos natum, aut paulo amplius, si ipse aliquot annis post legitimum annum consulatum esset adeptus: qui fasces accipere potuit 38 annis post (662). Maius momentum habet quod sic avus Clodiae non fuit consul. Num Cicero credi potest in hac re errasse? Non ausim negare. Haerebat in memoria C. Claudius cons. a. 624, nobilis certamine cum Papirio Carbone gesto (Legg. III. 19, 42), exciderat obscurus ille homo App. Claudius. Aliquam commendationem nanciscitur haec coniectura eo quod hoc errore semel admissio locus pro Plancio non eget emendatione: „vidit enim pater tuus (Laterensis) Appium Claudium nobilissimum hominem (consul a. 675 significatur, ut certissime demonstrat Borghesi) *vivo patre suo*, potentissimo et clarissimo cive, C. Claudio, aedilem non esse factum et eundem sine repulsa factum esse consulem”. Borghesi, plerisque probatus, *vivo fratre suo*, ut mihi videtur contra nexum sententiarum, cum de patre Laterensis sermo sit, ideoque exemplum patris proferri debeat. Reliqua quae pertinent ad familiam Claudiorum ad hunc locum explicandum necessaria congesta sunt ab interpretibus; sed non video cur abavus omittatur cum quinque sint aetates ab Appio Claudio Caeco, qui loquens inducitur, usque ad patrem Clodiae; fortasse *abavum* ante *atarum* excidit.

34. „Ideone ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie foedera ferires? ideo *aquam* adduxi ut ea tu *inceste* uterere? ideo viam munivi, ut eam tu alienis viris comitata celebrares?”

Admovendus est hic locus verbis quae leguntur § 62: „nisi forte mulier potens quadrantaria illa permutatione *familiaris facta erat balneatori*”, ut intellegatur turpe quid in balneis esse factum et nomen *quadrantariae* cum hac turpitudine cohaerere.

37. „sed dubito quem patrem potissimum sumam: Caeciliumne aliquem, vehementem atque durum — aut illum: o infelix o sceleste (ferrei sunt isti patres) egone quid dicam? [egone] quid velim? quae tu omnia tuis foedis factis facis ut nequiquam velim. Vix ferendi. Diceret talis pater,” rell.

Continuari verba post „ferrei sunt isti patres” indicat defectus coniunctionis, quapropter haec sic constituo:

ó infelix, ó scelestes! egón quid dicam, quid velim,
 quae ómnia *tu* tñis foédis factis fácis ut nequiquám velim.
Quae non sollicitandum, quod nescimus, quid praecesserit ut
 animadvertit Ribbeck., qui iambicos numeros restituit et sepa-
 ravit prima illa „o inf. o scel.” quae versum non explent.
Verba vix ferendi (*ferenda* S F.) mihi suspecta sunt quoniam
 extra syntaxin sunt et frigent post „ferrei sunt isti patres”.
 in proximis:

„diceret talis pater: cur te in istam vicinítatem meretriciam
 contulisti? cur illecebris cognitís non refugisti? cur alienam
 mulierem ullam nosti? dide ac dissice! per me licebit: si egebis
 ibi dolebit; mihi sat est, qui aetatis quod reliquum est oblectám
 meae.”

idem metrum continuandum puto. Sed priora „cur te —
 refugisti” oratoris sunt, non comici; nimis enim mirum foret si
 in comoedia adolescens quis ut Caelius propter vicinítatem ad
 civitatem alliceretur: adolescentes comici, quos patres obiur-
 ant, sunt in domo paterna. Sed inde a verbis *cur alienam ve-*
igia poetica apparent:

Cúr alienam ullam mulierem nósti? dide ac dissice!

Pér me tñbi licét, si egebis tñbi dolebit, *nón mihi*;

Mñhi sat est, qui aetátis quod relíquom oblectém meae.

Ribbeckius hic quoque iambicos dedit sed imperfectos:

. cur álienam ullam mûlierem
 Nosti?
 dide ac dissice
 Per mé licebit.
 si egebis, tñbi dolebit, mñhi sat est,
 Qui aetátis quod relíquom est oblectém meae.

Dedi *disice*, non *dissice* (P. *dide ac disce*, emend. Puteanus;
 alii peiora, ridicule interpolavit F. *responde de te ac edissere*).
 Ex quo Lachmannus (ad II. 951) Lucr. III. 639 *dissicietur*
 probavit, multis viris doctis placuit verbum compositum ex
dis et *iacio* *dissicio* pro *disicio* (ut *traicio*, *deicio*, *coicio*, rell.)
 Et tamen tantum abest ut *dissicietur* sit probandum, ut contra
 illi forma barbara et omni analogiae contraria. Duo verba sunt
disicio a *iacio* et alterum rarissimi usus *dissico* a *seco*; horum
 futura sunt *dissecetur* et *disicietur*. Sententiam suam (cum antea

scripsisset h. l. *dissice*) in corollario ad Comic. fragm. mutavit Ribbeckius, p. XIII, tamen ut mihi nimis clemens in alterum verbum esse videatur. Et Lucretii quidem locus sic legendus:

Et quoniam toto sentimus corpore inesse

Vitalem sensum et totum (sc. corpus) esse animale videmus,

Si subito medium celeri perciderit ictu (nempe corpus)

Vis aliqua, ut sorsum partem secernat utramque,

Dispartita procul dubio quoque vis animai

Et discisa simul cum corpore *disicietur*.

Discisa, caesa bifariam (cf. *utramque* v. 637), anima quoque dein cum corpore *disicietur*; atqui (in hanc sententiam pergit) quodcumque *disicitur* aeternum esse nequit his verbis: „at quod *scinditur* — aeternam sibi naturam abnuit esse”. Itaque *disicere* h. l. est scindere, *σχιζειν* spargere, nec de composito verbi *seco* aut propter sententiam aut propter formam vocabuli cogitari debet. Illud *dissicere* a *seco* et *disicere* a *iacio* perpetuo confusa sunt, ut Verg. Aen. XII. 308, l. 70 optimi libri habent *disiicit*, *disicit*, *dissice*, cum vera lectio sit: securi — *disiicit* et „*disice* corpora ponto.” Verbi *secare* antiquior forma fuit *secēre*, ut fuerunt *lavere*, *sonere*, *tonere*, eiusque verbi vocalis in *i* transit, ut est in *insicia* „ab eo quod insecta caro” Varro V. 110, *exicare* (*ec-sicare*) Plaut. Rud. 122, *prosicies* Varro ap. Non. 220, 21, *praesicare*, *praesica*, Id. LL. V. 104, *sica* (ex *sīcula*, *sicla*, non demin. sed conferendum cum *specula*). Invenitur *dissicere* Plaut. Curc. 424. Goetz: „clupeatu elephantum ubi machaera *dissicit*”, ut habent B E. (*dessicit*); sed Nonius 290, 8 et F et var. lect. in E: *diligit*, qua varietate Ribbeckius optime usus est ad Titini fragmentum (84) ibidem apud Nonium servatum emendandum: „pernam totam *dissicit*.” Sed reliquis locis *disicere* verum est. Nec scio cur perversam formam *disicias* apud Liv. XXII. 50. 9 defendat Ribbeck, cum *disicias* sententiae aequae satisfaciatur, aut *dissicere rem* apud eundem II 35. 4 pro *turbare* dictum; et perversum mihi quidem videtur *disicere arces Carthaginis*, *agmina*, *capillos*; nec volo equos qui *dissicunt* obvios Tac. I. 65. Quare talia probaremus si una littera *s* dempta omnia melius procedant? Nec probaverim Val. Max. III. 5. 2 „pecuniam *dissici*” nec ineptum illud VIII. 14.

l. 4 „ut nomen eius per totum terrarum orbem dissiceretur.”

38. „leni vero et clementi patri — filii causa est expeditissima” non potest excusari nisi per anacoluthiam; nam „patri usa est expeditissima” significat: pater se facile defendere test. Itaque dativus positus dicatur quod excusandi verbum mente habebat orator. Malim ablativum *patri*, nec tamen mente propterea necessarium dixerim, quoniam attributi vim habet quodammodo = si sit, (adsit) pater l. et cl.; cum *hoc* *proculo* comparandum est. In proximis „quae haberet palam secretum semper aliquem” *delectum* — *aliquem*, quod Garratous proposuit, vix latinum est; requiritur aliquid in hanc mentem; amatorem, sectatorem, aut: comitatum, gregem; proxime accedit: *de caterva*, sed de certa emendatione despero.

38. „huic tristi ac directo seni.” Sine dubio recte se habet *directus*, non *directus*, nam quo sunt antiquiores codices eo instantius priorem illam formam servant: constans est apud Aretium (Munro ad VI. 823), *directus* et *derigere* undecies apud Vergilium, semel contra (cf. Ribb. ind. gramm. v. *de*); *regatur* Cic. palimps. de rep. II. 31. 55; Caesaris codices opties: „*directae* ad perpendicularum” trabes et similia (cf. Ellis an. crit. ad Catullum, 22. 8, Oudendorp ad BG IV. 17. 4). et Livio enotavi „*directa* percontatio” XXI. 19, Porro XXII. 9: „*derexerat* in pugnam naves (Put. Colb.), XXI. 47: „*acie directae*” (Put. Colb. Med.), I. 27: „*derigit* suos” (Par.), et sic Ambergensis XXXVII. 27. 4 et 23. 10 et 31. 5 (*directis*). Iam huic formae, auctoritatem conciliat perpetua confusio cum *decretus*, manifesto nata ex *directus*, librariis ignota, eoque indicium veri praebent etiam recentiores codices. Cic. de l. agr. II. 17, 44: „directo et palam regionem illam peterent” libri *decreto*, eademque varietas notatur pro Caec. 8, 22, Liv. XXXIV. 28. 6: „*acie decreta*”, Bamb. similiter XXXVII. 23. 7, Cl. 30. 6 (cf. Drakenb.) I. 11. 9 (libri *decreto* vel *de recto*). In Catullo 22. 8 sub librorum lectione *desecta* latet verum *directa*. Apud Ciceronem tam hoc loco quam infra 41 „*derec-um iter*” et 42 „*directa ratio*,” pro Sest. 45, 98: cursum cum *derigere*” verum servavit Par.; Div. II. 61. 127 est: *directo* deus diceret”; de part. orat. 13 quod *directo* exstat et libi, paucis omnino locis, non sane mirum est.

39. „hunc mea sententia divinis quibusdam bonis instructum atque ornatum puto”, tolerabilius est aliquanto *putabo*. Qui dicit: „puto” semper, opinor, sententiam *suam* profert; qui „putabo” significat fieri posse sed non futurum esse ut aliorum sententiae obsequatur (*mea sententia* = meis ipsius rationibus tantum ductus). Sed verum existimo *putate*. Correctio facta est ab aliquo qui anacoluthon non ferret: *ego . . . putate*.”

40. *Pristina severitas vix usquam potest reperiri, „charae quoque, quae illam — continebant, obsoleverunt; neque solum apud nos, qui hanc sectam rationemque vitae re magis quam verbis secuti sumus, sed etiam apud Graecos, doctissimos homines, quibus, cum facere non possent, loqui tamen et scribere honeste et magnifice licebat, alia quaedam mutatis Graeciae temporibus praecepta exstiterunt.*”

Non me offendunt ista: „re magis quam verbis secuti sumus” (Bakius: *vita et re magis q. v. s. s.*) quoniam non video perperam dici „rationem vitae re sequi” (morum aliquam doctrinam fictis s. agendo probare); sed in proximis verba „mutatis Graeciae temporibus” quae Graecorum excusationem continent, debilitant sententiam. Sit verum, quod continent, tamen hoc loco non erat dicendum. Quo magis *mirum* est Graecos quoque descivisse a rigida virtute, eo magis debet condonari Romanis. Potestne praeterea „tempora Graeciae” dici pro „condicio Graeciae”? Utinam certe illud *Graeciae* abesset! sed melius totum istud abiicitur.

Contra omissum aliquid videtur § 42: „ergo haec deserta via et inculta atque interclusa iam frondibus et virgultis relinquatur; detur aliquid aetati, sit adulescentia liberior.”

Assentior enim Halmio, cedendum esse auctoritati palimpsesti Taurinensis (quod partem orationis continet inde a § 38), in quo est: „aliqui ludus”, exciderunt aliquot litterae (*aliqui . . . d . . .*); cf. § 28: „datur enim concessu omnium huic aliqui *ludus* aetati”, ut in illo „nec luisse pudet, sed non incidere *ludum*.” Sed ex hoc loco *ludum aetatis* sumsit qui proxima interpolavit ut puto, haec volo (§ 42 sub fin): „postremo cum paruerit voluptatibus, [dederit aliquid temporis ad ludum aetatis atque ad inanem hasce adulescentiae cupiditates,] revocet se aliquando ad curam rei domesticae, rei forensis rei publicae.” *Inter-*

polata ista puto primo propter asyndeton, quod glossematis speciem habet, tum propter *inanis*, non enim elevandae hoc loco nec nihili pendendae erant voluptates, quibus cum adulescentes succubuissent, possent veniam consequi, denique propter constructionem: *dare aliquid ad sine gerundivo*. *Damus tempus studiis aut ad studia recolenda sed non ad studia*; monitus quisque sentiet.

Non possum cum Orellio dicere, me non haerere in hac lectione § 44 „quod quidem vitium ventris et *gurgitis*.” Nam gurgis non est, ut venter, pars corporis humani, nec translate significat voracitatem, sed *voracem*, nec de gurgite *alicuius* unquam sermo est, sed homo prodigus est *ipse gurgis* ut „O Publi, o gurgis, Galloni, es homo miser.” Nimirum comparatur homo cum alto flumine vel puteo in quo omnia absorbentur et evanescent. Itaque hoc copulatur cum *vorago*: „gurgis et vorago patrimonii” (Sest. 111). „Lucium fratrem quem gurgitem! quam voraginem!” (Phil. XI. 10). Contra Plaut. Capt. 465: „ita venter *gutturque* resident esuriales ferias” Iuven. II. 114 „magni gutturis exemplum” de homine qui voce valet. *Gutturis* habet unus tantum Coloniensis apud Halmium, cum Tullianum potius sit *gulae*. Sed *gurgis* de faucibus dictum esse olim, suspicor ex *gurgulio* illinc manifeste ducto et *ingurgulare se*, in quibus vix figurata significatio statui potest. Cf. Germ. *Schlund*. Proxima paragrapho „genus orationis, facultatem, copiam sententiarum atque verborum” offendit me *facultatem* nude positum, et exile illud *genus*. Fortasse: „orationis facultatem, copiam sententiarum atque verborum” omisso *genus*, quod supplevit aliquis cum *facultatem* ad *copiam* tractum esset. Notum est etiam Ciceronem *genus* orationis Caelianum improbasse. Nec tanquam artis existimatores sedent iudices.

Ratiocinatur Cicero § 49 et 50 sic: si Clodia est impura, ipsa impuritas ad defendendum Caelium pertinet; si est proba mulier, nihil turpe eius familiaritas Caelio habet. Prius ut lemonstret, omisso nomine Clodiae describit mulierem eius plane similem, quae nupta est aut fuit, eadem non meretrix tantum sed virosa et procax; „cum hac si qui adulescens forte fuerit, utrum hic tibi adulter an amator videtur?” Haec si vere enarravi, sequitur ut *non ante nupta* sit omittendum: „si nupta mulier domum suam patefecerit omnium cupiditati.”

Num quis adulter haberi debet, si quis meretricem amet, quae si dis placet, nupta aliquando fuit? Fatuum est interrogare num quis, qui cum non nupta femina consuetudinem habet adulter sit.

53. „Vidit hoc Balbus: celatam esse Clodiam dixit, atque ita Caelium ad illam attulisse, se ad ornatum ludorum aurum quaerere.”

Ludi Caelii ipsius esse non potuerunt, is enim anno 57 aedilis non erat, nec Calpurnii Bestiae, cui Caelius stadebat (11. 26), is enim fuit aedilis plebeius anno 696, 58 ante quam Dio Romam venit (57), cf. Strab. XVII p. 796. Sed maioris momenti est observare partem disputationis, refutationem nempe Balbi, esse omissam. Si verum erat Clodiam putasse argentum se commodare ludorum causa, corruebat omnis ratiocinatio haec: Clodia erat familiaris Caelii, sciebat igitur quid ille moliretur; tamen pecuniam ei dedit; ergo conscia fuit caedis Dionis. Si essent quae de ludis dicuntur absurda per se, posset orator refutationem omittere; at secus res se habet. Praeterea hoc nostro loco illa impediunt cursum orationis. Ciceronem in agendo haec explevisse credo, nec edidisse omnia.

54. Locus duobus glossematis corruptus: „habeo enim, indices, quem vos socium vestrae religionis iurisque iurandi facile esse patiamini, L. Luceium, sanctissimum hominem et gravissimum, qui tantum facinus in famam atque fortune suas neque non audisset illatum a Caelio neque neglexisset.”

Post *gravissimum* vulgo additur *testem*, quod explicationis causa additum supervacaneum est, imo perversum, vocabulum enim illud praedicative apponi non potuit post *sanctissimum hominem*; certe et foret omittendum. Post „neque neglexisset” sequitur in libris *neque tulisset*. Id fortasse ad lacunam explicandam excogitatum est; requiritur enim fere *auditum*. Qui non *neglegit* facinus in se commissum, eo ipso non *fert*. Paulo post simile additamentum est in Taurinensi: „id a suis *servis* tentatum [esse] neglegeret.” Reliqui codices *servis* omittunt probantibus Madvigio et Kaysero l. l. p. 422. De *esse* supra dictum.

55. „ut res minime dubitanda in contentione ponatur, utrum temeraria, procax, irata mulier finxisset crimen, an gravis, sapiens moderatusque vir religiose testimonium dixisse videatur.”

Opposita inter se sunt duo testimonia: si mentitur Clodia erum dicit Luceius et contra. Inter duo opposita optio datur: mentitane est Clodia? an mentitus est Luceius? Vobis, inquit, discernendum est utrum improba femina crimina finxerit, an robur vir contra religionem testimonium dixerit. Ergo in extremis negatio requiritur: „sapiens moderatusque vir irreligious testimonium dixisse videatur.” Post vir illud in excidit. Ut vocabulum Tacito et Quinctiliano usurpatum Tullianum non sit. Sed multa sunt ἀναξείκητα, partim satis dura, quae Cicero novavit, alia sine dubio ut semel nunc legantur casu actum est. Operae pretium foret, si res omnino dubia esset, et libris de Republica vocabula colligere quae superior aetas nunquam barbara notasset. In una pagina II. 7—9 invenimus *recusatus* (subst.), *oratrix*, tum (horresco referens) *potentatus*, *indifferens* et *indolentia* finxit Cicero, apud quem paene solum mel est *animi attentio* et *exaedificatio* et *anxietudo* et *sanctitudo*, *inconsiderantia* et *immoderatio*. Quaedam ex his non placuerunt viribus Romanis nec in consuetudinem recepta sunt. Sed in dictivis et adverbis negativis facilius est causam obtinere, etque opportune succurrunt quae conguessit C. F. Hermannus a Vindiciis Latinitatis epist. ad Brutum, quas nuper in memoriam revocavit Cobetus in hac Mnemosyne, VII p. 293 *impolite*, *incallide*, *indiserte*, *immortaliter*, *insaturabiliter*. Plura etiam Ellendt ad Or. II. 22.

56. „Quae fuit enim causa, quamobrem isti mulieri venenum dare vellet Caelius? Ne aurum redderet? num petivit? Ne crimen haereret? num quis obiecit?”

Nodum in scirpo h. l. quaerit Ferratius. Res est simplicissima, modo verba bene pronuntientur; ad singulas interrogationes („Ne aurum” — et „ne crimen” —) per alias interrogationes respondetur. *Num petivit?* = at nemo, vel potius at Clodia non petivit. Non apparebat Clodiam reposcere voluisse. Caelius si ante *petivit* esset subiectum, potius legeretur „num accepit?” Franc. habet *quis petivit?* non male, sed ex correctione, opinor. *Crimen* est Dionis veneno sublati. Paulo post: „Et vos non videtis fingi sceleris maximi crimen (i. e. Dionis sublati cf. 65 „maximi facinoris crimen”), ut causa alterius sceleris suscipiendi (i. e. interficiendae Clodiae) fuisse videatur?”

causa omittit P E G, post *alterius* collocant F S, post ~~ut~~ ^{fuisset} *fuisset* W. Apparet illud *causa* (*cā*) in archetypo in margine ~~suppletum~~ ^{fuisset} *fuisset* suppletum. Non male W, prave F S. Ante *alterius* (*causa alterius*) excidisse *causa* probabile est. Et hoc loco et initio capituli ^{ubi} *ubi* P habet „de principium” altera manu „idē principium”, F et fortasse S, de quo non constat, cum E G „neque principium”, deteriores codd. verum servant. Raro E G a P recedunt.

Ib. „suo familiari absoluto” scil. Pollae, inquit Orellius. Imo Sempronio Atriatino patri. De Sempronio Atriatino iterum eadem de re accusato egit olim H. G. Tydeman „de rebus iudicatis non rescindendis L. B. 1799” p. 125, qui existimat exasperatum Caelium contra leges egisse. Sed idem factum potest duarum accusationum ansam praebere, veluti ambitus et sodalitionum, proditiōis et perduellionis et maiestatis minutae; in uno scelere vis et veneficium saepe simul commissae sunt. Nec tale quid est sine exemplo.

60 „Nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem eliciat?” Aliquatenus hoc defendi poterat, si Clodia intellegeretur ex parietibus mendaciis suis evocasse vocem, sed Garatonius quem antestatur Halmius, credit domum dici elicere *ex se* vocem, quod pugnat cum verbi natura; nam *elicere* est blandimentis sive adhortationibus provocare aliquid, quod non sponte prodit. Prudenter de ea re iudicavit iam Kühner ad Tusc. II. 24, 56: „quid? qui volunt exclamare maius, num satis habent latera. fauces, linguam intendere, e quibus eiici vocem et fundi videmus?” ubi libri *elici*, fortuita confusione, quae ex magna similitudine litterarum *i* et *l* in unciali scriptura facile explicatur. Permutantur *flent* et *fient*, *ciuent* et *cluent*, *allo* et *alio*, *adiutus* et *adiuta*, *cauias* et *caulas* in libris Lucretianis I. 263, 264, 349, 449, VI. 492. Ut in Tusculanarum loco iunguntur *profundere* et *eiicere* infra § 75. Apud Lucretium III. 58: „nam verae voces tum demum pectore ab imo *eliciuntur* et eripitur persona, manet res” *elicere* praefero = exprimuntur tandem ei invito; neque agitur illo loco de exclamatione vehementi, sed de verbis animi sensum exprimentibus. Secus est ib. 497.

61. „Si manebat tanta illa consuetudo [Caeli], tanta familiaritas [cum Clodia], quid suspicionis esset, si apud Caelium mulieris servus visus esset? sin autem iam iam suberat similes,

cta erat consuetudo, discidium exstiterat, hinc illae lacrimarum et haec causa est omnium horum scelerum atque num."

De dilemma non satis prudenter institutum videtur. Pro-
um est demonstrare, servos ad Caelium domum convenire
isse; hoc, quamdiu erat familiaritas atque consuetudo, fa-
poterant sine suspitione, sed orto discidio non poterant.
re irretit se atque implicat dum dilemma instituit, expedit
uodammodo recurrendo ad perpetuam illam criminationem
laetiorum Clodiae, verborum copia ratiocinationis mendum
rens. Quodammodo potest comparari § 32 ubi excusat se
o quod mulierem laedit in defendendo, atque in altera
dilemmatis: „sin ista muliere remota nec crimen ullum
pes ad oppugnandum Caelium illis relinquuntur, quid est
quod nos patroni facere debeamus, nisi" — sequi debebat
mulierem repellamus" sed sequitur: „ut eos, qui insectan-
repellamus." At hoc semper facere debebat. Sed evitat
dura. De *nimirum* in apodosi cf. Hand. Turs. IV p. 204
nquam exemplum ex Muren. 15, 32 recuso). Nihil est in
uod interpolationis speciem habeat, nam per illa „extincta
consuetudo" respicitur ad contrarium „si manebat tanta
onsuetudo." Sed multo magis esset perspicua sententia sic:
tum suberat —, iam extincta —, iam discidium," rell.

„dein temere prosiluerunt: homines *temperantes*."

teriores codices *gravitati deditos*, P. cum Bernensibus Orellii
is *temperantes*. Nempe evanidis plerisque sic locus in ar-
po affectus fuisse videtur, ut aliquot tantum litterae pos-
legi: „*gravitati*" „*temperantes*" (*rauit rant*). Sed neutra
ferri potest; nam *temperantes* pro *temperantes sibi* (quod
lat Halmii interpretatio) dici non potest et *gravitati deditos*
Orellius (in edit. min.) dicit discrepare a solito Tullii
ne. Fortasse subest: „*temporis observantes*." *Deditos* sup-
potuit cum semel falso *gravitati* lectum esset.

„potueruntne magis tempore prosilire quam cum Licinius
æt, cum in manu teneret veneni pyxidem? *quod si iam*
adita servis evasissent subito ex balneis mulieris amici Li-
nque comprehendiissent, imploraret hominum fidem, atque
ullam pyxidem traditam pernegaret."

Ita partim ex Baiteri emendatione legendum videtur. *quae si iam erat tradita servis. Si erat* hoc loco soloe „*Quae si cum iam erat*” in textu Halm. cuius rationem assequor; in annotatione hanc proposuit lectionem „*quae erat tradita servis si evasisent,*” sed indicativum, referendum post *si* non puto, quoniam non agitur de re aut de simplici condicione, quae tam vera quam fieri potest, sed significatur quid consecrarium fuisset si edita, id, quod *non* factum esse ponitur. Melius Ernestus Bakius: „qui si, quum iam erat tradita servis, evasisset [ex balneis mulieris amici].” Quibus nihil opponi nisi mutatio iusto maior; nam quod Orellius dicit suspectum typographi Ernestium *ex balneis* omisisse, parum desiderate; utique magis perspicue haec dicta essent si *ex* aut plane nihil pro illo *ex balneis* legeretur; at nec est; *balnea* h. l. significat interiorem aedificii partem ipsa balnea erant, oppositam illam vestibulo, in quo et servi fuisse dicebantur, cf. § 62. Mecum Baiteri coniectura *iam ea tradita* probat Kayser, sed scripsit *qui si*, quod *amici* omittere coactus est. — *Evadere* de amicis dictum quoniam illi in balneas erant compacti et quasi detentus § 63. — *Ullam* pro *illam* paene necessarium puto. Ceterum habet „*quae si cum iam esset tradita.*”

67. „ex quibus requiram quemadmodum latuerint et alveusne ille an equus Troianus fuerit, qui tot invictae muliebre bellum gerentes tulerit ac texerit,”

i. e. num illud in quo latuerint, fuerit alveus an Troianus. Perperam: alveus ipse est alter equus Troianus. Delendum est *an*. Sensit idem Bakius proponens: „alveus licet, ut equi Troiani fuerit.” Sed potest per iocum alveusdam balnearum (in quo latuisse eos necesse erat) ipsum Troianum dicere. Paulo ante „(causa) ad testis tota pertinet: quos quidem ego, iudices, [testis] non modo sine amore,” rell. Etiam varietas lectionis docet *testis* esse interiectum; vidit iam Beier.

69. Locus obscurus, quoniam ipsa res, quae traditur, nota, sed numquam recte se habere possunt haec: (obscurae fabula fuit de pyxide Clodiae servis tradita) „percipitis et

iudices, iam dudum quid velim vel potius quid nolim dicere. Quod etiamsi est *factum*, certe a Caelio non est; quid enim attinebat? *est enim ab aliquo fortasse* adolescente non tam insulso quam non verecundo. Sin autem est fictum non illud quidem modestum, sed tamen est non infacetum mendacium." *Factum* non recte se habet, adolescens enim dederat ingenii documentum (*non insulsum* se probavit); hoc fit verbis. Nec probandum *fortasse* post certam asseverationem per *est enim*: dicitur nunc: a Caelio non est, nam est *fortasse* ab alio. Denique *est* male collocatur post *tamen* propterea quod *mendacium* etiam ad *modestum* pertinet. Quid velim proposita alia lectione brevissime declarabo: „quod etiamsi est *facete dictum*, certe a Caelio non est; quid enim attinebat? *etenim* ab aliquo adolescente *est*, fortasse non tam insulso, quam non verecundo. Sin *totum* est fictum, non illud quidem modestum, sed tamen non *infacetum* mendacium *est*." Vix ad hunc locum respexit Quintilianus VI. 3. 25: „(risus conciliatur) interim sine respectu pudoris, ut in illa pyxide Caeliana, quod neque oratori neque ulli viro gravi conveniat." Sed divinare possumus quid elegantes barbatuli Clodiae illudentes narraverint, pyxidem continuisse: sive poculum amatorium sive abortivum. At quae de Camurtio et Aesernio narrantur § 71 nocte sunt obscuriora et ita portentosa ut omnem fidem superent, si modo aliquantenus intellegimus quae per involucra iactantur. Tantum apparet, istos lege Lutatia de vi accusatos esse, et ad id exemplum provocasse accusatores, ut Caelium ea lege teneri ostenderent, Aesernium autem et Camurtium olim „nefario stupro persecutos esse" Vettium, quod Clodiam offendisset. Reliqua de *aeraria* fabula (Halmii codd. praeter St. Victoris *afraria*, Leid. B: *afraia*, Franc.: *effrania*, St. Victoris: *araria*) plane sunt incerta et fortasse cum Quadrantariae nomine nihil commune habent.

Traiecti, m. Januario 1880.

C. M. FRANCKEN.

AD ANNAEI SENECAE

CONTROVERSIAM lib. II. 7. 9.

Unus pudicitiae fructus est pudicam credi, et adversus omnes inlecebras atque omnia delinimenta mulieribus ingeniis est veluti solum firmamentum in nullam incidere fabulam. NOVOS fortasse non in omnium existimationem occurrere (II. occure) ET horrendum multa DEINDE ac (plerique II. ad) VARIE DATURIS experimenta. Femina quidam pudicita EQUUS est atqui curandus est esse AD videri pudicam.

Kiessling ad h.l.: „de his frustis emendandis omnino desperandum ... Ultima scribenda esse: *aeque curandum est esse ac videri pudicam*, vidit Schulting.” At miror interpretes non perspexisse reliqua quoque certissima ratione emendari posse; omnes enim voculae in quibus sententia claudicat originem ducunt ex male intellectis litterarum compendiis: NOVOS frequenti litterarum errore ortum ex HOBUS i.e. HOMINIBUS. ΔĀTURIS in archetypo fuit ΔATURTS i.e. DANT VIRTUTIS. PUDICIT̄DECUS denique = PUDICITIA DECUS. Itaque sic legendum:

HOMINIBUS fortasse non in omnium existimationem occurrere (i.e. non omnibus probari) EST horrendum, multaQUE INDE (i.e. idcirco) ac varia DANT VIRTUTIS experimenta (i.e. documenta). FEMINAE quidem unum pudicitia DECUS est, ATQUE curandum est esse ac videri pudicam.

Erat nempe controversia de muliere quae ostentanda virtute impudicitiae sibi suspicionem contraxerat.

Ceterum cf. IV praef. 4. *adversas res suas* (leg. *suae*) virtutis experimenta faciunt. Fortasse autem pro *occurrere* corrigendum *incurrere*, cf. I. praef. 2; 7. 1, II. 3. 15; IX. 4. 16; X. 4. 14

H. T. KARSTEN.

LUCIANUS.

In *Piscatore* cap. 21 fin. Lucianus ad Philosophiam ita dicit:
 δ' ἦν που κρατούμενον ἴδης καὶ πλείους ὥσιν αἱ μέλαιναι, σὺ
 σθεῖσα τὴν σαυτῆς σῶζε με. Difficultatem huius loci ostendit
 werden in *Mnemos.* 1879 pag. 320. sed non sustulit. Le-
 dum: — καὶ ΜΙΑΙ πλείους ὥσιν αἱ μέλαιναι, namque sic
 ium Philosophia προσθεῖται τὴν ἐαυτῆς ψῆφον reum servabat,
 ἴσων τῶν ψήφων γενομένων absoluebatur.

CARCINUS.

apud Diodorum Siculum V. 5.

λέγουσι Δήμητρός ποτ' ἄρρητον κόρην
 Πλῦτωνα κρυφίοις ἀρπάσαι βουλευμάσι
 δύναι τε γαίης ἐς μελαμΦαεῖς μυχοῦς.

Similiter editur in Euripidis *Helena* vs. 517.

Μενέλαος οὐπω μελαμΦαεῖς
 οἷχεται δι' ἔρεβος.

sed absurdum vocabulum est μελαμΦαῖς quasi dicas *atra*
 pro *atra caligo*. Emenda μελαμβαθεῖς et μελαμβαθέ; ut
 id Aeschylum in *Prometh.* vs. 219.

Ταρτάρου μελαμβαθέης κευθμών.

AD GALENUM.

Tom. X. pag. 2. ἔμοιγε ἔνιοι πολλάκις ἐπετίμησαν — ὥς οὐθ'
 τῷ μέλλοντι χρησίμῳ γενήσεσθαι οὔτε ἐκείνοις εἰ μὴ CXOΛά-
 μί τι τῆς τσαύτης περὶ τὴν ἀλήθειαν σπουδῆς. Emenda: εἰ
 ΧΑλάσαιμι.

Tom. XI. pag. 337. ἔφη — ἥπάρ ποτε χοίρειον εἰς τι προά-
 ν κομίζων ΠΗξάσης τῆς γαστρὸς ἀποθέσθαι κατὰ βοτάνης αὐτό.
 pte vertunt *coagulato ventre*, at tu reponere ἘΠΕΙξάσης τῆς
 ῥός.

Tom. XV. pag. 167. ὁμοίον τί μοι δοκοῦσι πεπονθέναι οἱ πολλοὶ
 ἱξηγητῶν — τῷ νοσοῦντι μὲν ὑδερικῶς ἀνθρώπῳ, παρωνυχίαν

δὲ αὐτοῦ θεραπεῦσαι φιλότιμον τὸν ἱατρὸν ἀξιοῦντι. Interpres: *medicum exprocebat ut suam diligenter reduviam curaret*. Repone nomen proprium nobilissimi medici: Φιλότιμον τὸν ἱατρὸν. Plutarchus *de adulatore et amico* pag. 73 b. ἱατρὸς Φιλότιμος ἐμπύον περὶ ἥπαρ ἀνθρώπου δείξαντος αὐτῷ τὸν δάκτυλον ἡλωμένον Οὐαῖ ἔσι σοι, εἶπεν, ὦ τᾶν, περὶ παρωνυχίας. cf. *de audiendo* pag. 43 b. τὸ ὑπὸ Φιλοτίμου πρὸς τὸν ἐμπύον καὶ φθισιῶντα ῥηθέν. — ὡς ἔσι σοι, ὦ βέλτισε, περὶ παρωνυχίας ἔ λόγος.

Tom. XVIII. 2. pag. 520. περὶ δὲ τῶν ἰξύων οὐκ ἔχω διατί-
νεσθαι. — ὁ ποιητὴς ἐνικῶς εἶπεν.

περὶ ζώνην

βάλλεται ἰξύν ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν.

Misere haec corrupta sunt sed nullo negotio ex Homero cor-
riguntur, qui dixit Odyss. E. 231.

περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ

καλὴν χρυσεῖην, κεφαλῇ δ' ἐφύπερθε καλύπτρην.

et Odyss. K. 544.

περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ

καλὴν χρυσεῖην, κεφαλῇ δ' ἐπίθηκε καλύπτρην.

Iam vides quid Galenus scripserit, simul vides eius *μημη-
κὸν ἀμάρτημα*, nam confudit hos locos cum *Iliad.* E. 181.

ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν.

Tom. XI. pag. 461. εἰ μὲν οὖν ἀποσητέον ἐς τὰς αἰσθήσεων
οὐδεμίαν ἔχομεν ἀποδείξιν οὐθ' ἡμεῖς ὦν νῦν εἰρήκαμεν οὐτ' ἑρ-
πεδοκλής ὥδι γράφων.

ἡέλιον μὲν θερμὸν ὄραν καὶ λαμπρὸν ἀπάντη.

Una literula correcta legendum: ἀπίσητέον ἐς τὰς αἰσθήσεων,
sensibus non est credendum.

Tom. VIII. pag. 585. σὺ δὲ ἡμᾶς ἀξιοῖς πολλὰς ἐκμαθεῖν καὶ
αὐτὸν ἐκμανθάνειν μίαν οὕτω μὲν ἸΔΙΑΝ, οὕτω δὲ κοινὴν ἀπαρ-
οὕτω δ' εὐγλωττον. Corrigendum ἡδεῖαν pro ἰδίαν. Recte pag.
586. παρεῖς τὴν ἡδίστην — διάλεκτον.

C. G. C.

AD GALENUM.

Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας
τῶν ἐν τῇ ἐκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν.

Κλαυδίου Γαληνοῦ ἅπαντα. Curavit C. G. Kühn.
Tom. V. pag. 1—57. Lipsiae 1823.

Perdignus lectu hic Galeni liber ex pessimo Codice editus
igitiose corruptus est et aliis mendis obsitus et lacunis hians,
has sentire et animadvertere possumus, sed sarcire et explere
aeter pauculas non possumus.

Huius libri locos nonnullos in integrum restituere iuvat: de
his autem locis antea in hac *Mnemosyne* egimus verbo mo-
re erit satis.

Pag. 3. πάντας ἀνθρώπους ὁρῶμεν ἑαυτοὺς ὑπολαμβάνοντας
οἱ γε ἀναμαρτήτους εἶναι παντάπασιν ἢ ὀλίγα καὶ σμικρὰ ΔΙΑ-
ΟΓΟΤ σφάλλεσθαι καὶ τοῦτο μάλιστα πεπονθότας οὓς ἄλλοι
λεῖψα νομίζουσιν ἀμαρτάνειν. Ridemus ad haec, quoniam tan-
tiam in haec tempora scripta sunt, quibus videmus ἑαυτοὺς
εὐλαμβάνοντας ἀναμαρτήτους εἶναι, οὓς ἄλλοι πλεῖστα νομίζουσιν
καρτάνειν. Quanto verior est hisce et sanior celebrata Galeni
sententia, quae legitur in libro περὶ συνθέσεως Φαρμάκων Tom.
II. pag. 535: χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολ-
λῇ τὰ μὲν ὁλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ
κελέερον γράψαντα. Sed quid tandem est διὰ λόγου σφάλ-
λῃ? Inepte Interpres: *parum et modice* per rationem falli.
tribendum videtur: ὀλίγα καὶ σμικρὰ ΔΙΟΛΟΤ (διδίου) σφάλ-
λῃ.

Pag. 4. ὅσοι δ' ἑαυτοὺς Ἀπειλήφασιν εἶναι ἀρίστους — μέγιστα καὶ πλείστα τούτους ἐώρακα σφαλλομένους. Legendum Ὑπειλήφασιν.

Pag. 5. ὅπως ἂν κάκεῖνοι γυμνασθῶσιν πρὸς ὁδὸν εὐρεῖν τῆς γνώσεως τῶν ἀμαρτημάτων, ὥσπερ καὶ σέ μοι λέγειν ἤξιωσα καὶ μέχρι ΤΟCΑΤΤΑ δοκοῦν ἀπεφῆνω διεσιώπησα. Supplendum γυμνασθῶσιν πρὸς ΤΟ ὁδὸν εὐρεῖν. Tum scribe: τὸ CΑΤΤΩΙ (τὸ σ α υ τ ῶ) δοκοῦν ἀπεφῆνω.

Pag. 6. ὁ δὲ Πλάτων ἀποδίδωσι καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ γιγνομένου. τυφλώττον γάρ, φησί, τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον. In decantato Platonis loco rescribendum aut τυφλώττει aut τυφλωττα. Apud Platonem legitur *de Legibus* pag. 731. e. τυφλωταί γάρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν, sed agmen imitatorum, quos recenset Wyttenbach ad Plutarchum *de discernendo adulatoris ab amico* pag. 48. e. ostendit veram lectionem hanc esse: τυφλωτταί γάρ περὶ τὸ φιλούμενον ΤΟ ΦΙΛΟΤΝ.

Sequitur εἴπερ οὖν ἕκαστος ἡμῶν ἑαυτὸν ἀπάντων μάλιστα φιλεῖ, in quo obversabatur Galeno dictum Euripidis:

ἐκεῖνο δὴ πέπονθ' ὅπερ πάντες βροτοὶ
φιλῶν μάλιστα' ἑμαυτὸν οὐκ αἰσχύνομαι.

Pag. 6. εἰ γὰρ μήΤΕ τοῦ φιλεῖν τις ἑαυτὸν ἀποσηῇται δύναται τυφλώττειν ἀναγκαῖόν ἐς τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον. Lege: ΜΗ τοῦ φιλεῖν et ἀποσηῇται. In sqq. supple: οὐδ' ("AN) ἐγὼ τὸν ἀναγιγνώσκοντα τόδε τὸ βιβλίον ἠξίουν ἐπισκέψασθαι — εἰ μὴ χαλεπὸν ἦν τὸ πρᾶγμα.

Ἀποσηῇται τοῦ φιλεῖν dicitur ut pag. 14. οὐ μὲν ἀφίσταται χρὴ τοῦ βελτίω ποιεῖν ἑαυτόν. et pag. 15. μὴ τοίνυν — ἀφίσταμεθα τοῦ βελτίονα τὴν ψυχὴν ἐργάζεσθαι.

Pag. 8. ἐὰν ἴδῃς αὐτὸν ἐπὶ τὰς τῶν πλουσιῶν — οἰκίας ἀκίοντα συνεχῶς, γίγνωσκε μάλιστα ἀκηκοέναι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀληθεύειν ἅπαντα. — δεύτερον ἢ προσαγορεύοντα ἢ παραπέμποντα τοῖς τοιοῦτοις ὁρῶν ἑαυτὸν ἢ καὶ συνδειπνοῦντα. Corrigendum: παραπέμποντα ΤΟΤC τοιοῦΤΟΤC, et ὁρῶν Αὐτόν.

Post pauca scribit pag. 9. τὸν δὲ μὴ προσαγορεύοντα μήτι

νδειπνοῦντα ΚΑΙ τοῖς πολὺ δυναμένοις ἢ πλουτοῦσι Κεκολασμένη διαίτῃ χρώμενον. Transponenda est vocula καί in hunc modum: μήτε συνδειπνοῦντα τοῖς πολὺ δυναμένοις ἢ πλουτοῦσι ΚΑΙ κολασμένη τῇ διαίτῃ χρώμενον.

Προσαγορεύειν apud Galenum dicitur de iis, qui Romae anteaem tota urbe trepidantes ἰδαντ salutatum. Cf. Tom. VI pag. 18. ὅσοι δὲ βίον ἡσύχιον εἵλοντο μήτε πρὸ ἡμέρας ἀνάγκην ῥοντες ἐπὶ τὰς τῶν πολὺ δυναμένων ἀπιέναι θύρας — μήτε εἰς τῶν ἐπανερχομένων αὐτοὺς παραπέμπειν. Horatius:

*forumque vitat et superba civium
potentiorum limina.*

Acerbe queritur Galenus Tom. X. pag. 2. se frustra laborare ἰδεὺς τῶν νῦν ἀνθρώπων ὡς ἔπος εἰπεῖν (περὶ) ἀλήθειαν σπουδάντος ἀλλὰ χρήματά τε καὶ δυνάμεις πολιτικὰς καὶ ἀπλήτους οὖν ἀπολαύσεις ἐξηλωκότων. *philosophiam*, inquit, *contemnit*, *et eas artes negligunt*, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ τῶν πάνυ δοκούντων μελετεῖν ἔνιοι πολλάκις ἐπετίμησαν ὡς πέρα τοῦ μετρίου (περὶ) τὴν ἡθελίαν σπουδάζοντι καὶ ὡς οὔτε ἑαυτῷ μέλλοντι χρησίμῳ γενέσθαι παρ' ὅλον τὸν βίον οὔτ' ἐκείνοις εἰ μὴ σχολάσαιμι (*lege* Ἀλάσαιμι) μὲν τι τῆς τούτης περὶ τὴν ἀλήθειαν σπουδῆς, προσαγορεύοιμι δὲ περιερχόμενος ἔωθεν, εἰς ἐσπέραν τε συνδειοῖμι τοῖς δυναμένοις· ἐκ τούτων γὰρ καὶ φιλεῖσθαι καὶ προσάεισθαι καὶ [τοὺς del.] τεχνίτας πεισεύεσθαι. et post pauca: ἀπάνων δι' ὅλης ἡμέρας ἀσχολουμένων ἔωθεν μὲν ἐν προσαγορεύεσσι μιν, μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη σχιζομένων ἐπὶ μὲν τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς δίκας οὐ σμικροῦ τινος ἔθνους, ἐπὶ δ' αὖ τοὺς ὀρχησάς τε καὶ τοὺς ἡνίοχους ἐτέρου πλείονος, οὐκ ὀλίγου δὲ τινος ἄλλου τοῖς ὕβοις ἢ τισιν ἔρωσιν ἢ λουτροῖς ἢ μέθαις ἢ κώμοις σχολάζοντος, *cinde eub vesperam*, inquit, *ad conuiuia conueniunt καπειδὰν ἐμλεσθῶσιν οἴνου* — προπίνουσι μὲν ἀλλήλοις, ἀμιλλῶνται δὲ περὶ ἐγέθους ἐκπωμάτων· ἄριστος γὰρ ἐν τούτοις — ὁ παμπόλλας καὶ ἐγίτας ἐκπιὼν κύλικας. et pag. 6. *velerum medicorum*, inquit, ἰδεὺς οὔτε ἔωθεν ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων ἐφοῖτα θύρας προσαγορεύων αὐτοὺς οὔτ' εἰς ἐσπέραν δειπνησόμενος. et Tom. X. pag. 609. *o studiis vacare scribit ἐν ᾧ προσαγορεύουσιν ἄλλοι περιθέοντες λην τὴν πόλιν ἐν κύκλῳ καὶ συνδειπνοῦσι καὶ παραπέμπουσι τοὺς λουτοῦντάς τε καὶ δυναμένους.*

Quales illa tempora et illi mores tulerint medicos et alibi

narrat saepius et Tom. X. pag. 4. ὁ Θεσσαλὸς ἐκεῖνος οὐ τὰ ἄλλα μόνον ἐκολάκευε τοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης πλουσίους ἀλλὰ καὶ τῷ μῆσιν ἐξ ἐπαγγέλσθαι διδάξειν τὴν τέχνην. Itaque quod proverbio dicitur *ex tutore medicus tum Romae fiebat*: διὰ τοῦτο καὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες καὶ βαφεῖς καὶ χαλκεῖς ἐπιτηδῶσιν ἤδη τοῖς ἔργοις τῆς ἰατρικῆς τὰς ἀρχαίας αὐτῶν ἀπολιπόντες τέχνας. Non mirum est igitur huiuscemodi medicos ab aegrotantium cognatis male mulcari. vid. Tom. X. pag. 676. καθέντες ἅμα πάντες οἱ ἐξ ἀρχῆς ἱρῶντες ἱατροὶ μονοῦ διὰσπασθῆναι πρὸς τῶν οἰκείων τοῦ κάμνοντος ἐκινδυνεύσαμεν. et post pauca: ἐκεῖνοι (οἱ ἱατροὶ) μὲν οὖν ὠχρότεροι καὶ ψυχρότεροι τοῦ νοσούντος αὐτοῦ γενόμενοι μηχανὴν τινα ἐβουλεύσαντο φυγῆς.

Pag. 9. παρακαλέσας ὃ, τι ἂν σοὶ βλέπῃ τῶν εἰρημένων πλὴν εὐθέως δηλοῦν. Periit praepositio: ὃ, τι ἂν ἔΝ σοὶ βλέπῃ.

Pag. 9. καὶν ὑπόσχηται δηλώσειν — καῖπειτα πλειόνων ἡμερῶν μεταξὺ γιγνομένων μὴδὲν εἶπῃ, συνδιατρίβων δηλονότι μέμψῃ τῷ ἀνθρώπῳ αὐθὶς τε παρακάλεσON ἔτι λιπρῶτερον. Repone imperativum μέμψAI.

Pag. 9. παρακάλεσον — ὃ, τι ἂν ὑπὸ σοῦ βλέπῃ παθῶν πρᾶττομένων εὐθέως μηνύειν. Emenda: βλέπῃ ΜΕΤΑ παθῶν πρᾶττομένON. ut pag. 11. μὴ τοίνυν πιεσέσῃς τῷ λέγοντι μὴδὲν ἐπαρκεῖναι μετὰ παθῶν ὑπὸ σοῦ πρᾶττόμενον.

Pag. 9. εἰάν δὲ εἶπῃ σοι διὰ τὸ μὴδὲν ἐωρακεῖναι περὶ σὲ τισῶν ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τοῦτο μὴδ' αὐτON εἰρηκεῖναι μὴ πεισθῆς εὐθέως. Quamquam negligens admodum scriptor Galenus est et saepius σολοικίζει, nonnumquam etiam βαρβαρίζει, tamen eum fugere non poterat μὴδ' αὐτOC εἰρηκεῖναι dici oportere.

Pag. 9. μὴ οἰηθῆς ἀναμάρτητος ἐξαίφνης γεγενῆσθαι ἀλλὰ δυσὶν θάτερον ἢ διὰ ῥαθυμίας οὐ προσεσχικένοι σοι τὸν παραβεβλημένον φίλον ἢ ἑλεγχον αἰδούμενον σιωπᾶν. Stulto errore sic scribitur pro παρακεκλημένον, ut pag. 9. αὐθὶς παρακάλεσον ἔτι λιπρῶτερον. et p. 13. τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐτοίμους ἔντας τοῖς πέλας ἐπιτιμᾶν καὶ μὴδεὶς αὐτοὺς παρακαλῇ. et sic alibi passim.

Pag. 10. θεώμενος ἅπαντας ἀνθρώπους καθ' ἐκάστην ἡμέραν
ωρία μὲν ἀμαρτάνοντας, οὐ μὴν ἑαυτούς γε παρακολουθοῦντας.
legendum Αὐτούς γε. Recta oratio est μυρία μὲν ἀμαρτάνουσιν,
αὗτοί δὲ οὐ παρακολουθοῦσιν. *Sercenta quotidie peccant, inquit, sed*
et ipsi non sentiunt. Stolidè interpres: *non tamen se ipsos assequi.*

Vitiose Galenus et aequales omnes utuntur verbo θεᾶσθαι pro
ἰρᾶν et θεασάμενος pro ἰδών, quasi nihil interesset. Sic dixit
pag. 6. τῶν δ' οἰκείων ἀθέκτοι καθέξαμεν pro τὰ δ' οἰκεία οὐχ
ρῶμεν.

Pag. 11. τούτῳ τῷ λόγῳ τὸν ἡμέτερον ἀντίθετος — ὅτι ΜΗΝ ὁ
σοφὸς ἀναμάρτητός ἐστι τὸ πάμπαν. Quid sibi vult μὴν in tali
oco? Lege: ὅτι ΜΟΝΟC ὁ σοφὸς ἀναμάρτητος. cf. pag. 4. ἀκρι-
βῶς μὲν γὰρ ὁ σοφώτατος μόνος ἂν ἐκυτὸν γνοιή, τῶν δ' ἄλλων
ἰπάντων ἀκριβῶς μὲν οὐδεὶς, ἥττον δὲ καὶ μᾶλλον ἕτερος ἐτέρου.

Pag. 11. καὶ διὰ τοῦτο τῶν παλαιωτάτων φιλοσόφων ἀκούσεις
μοίON εἶναι θεῶ τὴν σοφίαν. ἀλλὰ σύ γε θεῶ παραπλήσιος
ξαίφνης οὐκ ἂν ποτε γένοιο. Perinepte interpres: *similem deo*
ne sapientiam. Emenda ὁμοίΩCIN θεῶ εἶναι τὴν σοφίαν, ex
elebrato loco Platonis in ΤΗΕΑΕΤ. pag. 176 δ. ὁμοίωσις θεῶ
ατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὄσιον μετὰ φρονήσεως
ἐνέσθαι.

Sequitur: ἔπου γὰρ οἱ δι' ὅλου τοῦ βίου ἀπάθειαν ἀσκήσαντες
οὐ πισεύοντες τελέως αὐτὴν ἐσχηκέναι πολὺ δήπου μᾶλλον ὁ μη-
έποτε ἀσκήσας σύ. Corrige: οὐ πισεύονται.

Pag. 11. ἥτοι μὴ βουλόμενον ὠφελεῖν σε νόμιζε λέγειν οὕτως
— ἡ φυλαττόμενον ὑπὸ σοῦ μισηθῆναι, τάχα δὲ καὶ εἰδέναι σέ
στε πρὸς τὸν ἐπιτιμήσαντα καὶ δυσχεράναντα τοῖς σοῖς ἀμαρ-
ίμασί τε καὶ πάθεσιν, ut haec intelligi possint transponenda
unt in hunc modum: εἰδέναι σέ ποτε δυσχεράναντα πρὸς τὸν
ἰτιμήσαντα τοῖς σοῖς ἀμαρτήμασιν.

Continuo sequitur: ὥς· εἰκότως σιωπᾶν ἢ πισεύειν μὴ ἀληθεύ-
ΝΤΑ σε λέγοντα βούλεσθαι ἔκασον εἰδέναι ὧν ἀμαρτάνεις. Com-
positio loci clamat ἀληθεύΕΙΝ rescribi oportere.

Pag. 12. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦΤΟΤ διασκέψασθαι πρότερον ἀληθῶς ἢ ψευδῶς ἐπετίμησέ σοι μεγάλης ὠφελείας αἰσθήσει. Imo vero ἐξ αὐτοῦ δὲ ΤΟΤ διασκέψασθαι.

Pag. 13. ἐὰν οὖν τις ᾗτοι πολλὰ δυνάμενος ἢ καὶ πλούσιος ἐθέλῃ COI γενέσθαι καλὸς καὶγαθός, ἀποθέσθαι πρότερον αὐτὸΝ δεήσει. Vera lectio est ἐθέλῃCHI γενέσθαι et ἀποθέσθαι πρότερον αὐτΑ (id est τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον) δεήσει.

Pag. 14. αὐτὸς παρακολουθήσεις καὶ γνώσῃC ἡλίκα πρόστιν ἦν ἂ ἡμάρτανες. Γνώσω pro γνώσομαι barbarum est, sed Galenus γνώσῃ scripserat. Apud Galenum et aequales perinde ut apud Atticos secunda persona verborum in — ομαι — ῖC habet, non — ῃ. Sed grassantur in his librarii et apud veteres et apud sequiores.

Pag. 14. δεῖται γὰρ ἀσκήσεως ἑκάστος ἡμῶν σχεδὸΝ ὅλον τοῦ βίου πρὸς τὸ γενέσθαι τέλειος ἀνὴρ. Supplendum: σχεδὸΝ Δι' ὅλου τοῦ βίου. Apparet cur praepositio interciderit.

Pag. 16. ἐγὼ δὲ μεῖράκιον ὧν ἔτι ταῦτ' ἀκούσας ἐπεῖδον ἀνθρώπον — λακτίζοντα τὴν θύραν καὶ λοιδορούμενον τοῖς θεοῖς — ἐμίσησα τὸν θυμὸν οὕτως ὥςτε μηκέτι ὀφίηται δι' αὐτὸν ἀδμονοῦντά με. Pro ἐπεῖδον repetita syllaba lege ἐπεῖC εἶδον. Praeterea pro ἀδμονοῦντα ex rei natura emenda: ἀCΧημονοῦντα, ut post pauca: ἀόργητος μὲν γὰρ εὐθέως ἅμα τῷ βουληθῆναι γενέσθαι τίς οὐ δύναται, κατασχεῖν δὲ τὸ τοῦ πάθους ἀσχημον δύναται. et pag. 27. αἰσχροὺς θέαμα διὰ θυμὸν ἀνθρώπος ἀσχημονῶν.

Pag. 17. ἐγὼ — διὰ παντὸς ἐφύλαξα τοῦ βίου τὸ μηδέποτε τυπτῆσαι τῇ χειρὶ μου μηδένα τῶν οἰκετῶν, ὅπερ ἡσκηταὶ μου καὶ τῷ πατρὶ καὶ πολλοῖς ἐπετίμησε τῶν φίλων περιθλάσαιΝ ΕΤΡΩΝ ἐν τῷ πατάξαι κατὰ τῶν ὀδόντων οἰκέτας ἀξίους εἶναι λέγων ἐπὶ τῇ γενομένῃ φλεγμονῇ καὶ σπασθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, ὅπου γε ἐξῆν αὐτοῖς καὶ νάρθηκι καὶ ἱμάντι μικρὸν ὑπερὶν ἘΦΟΡΙCΑΙ πληγὰς ὅσας ἡβούλοντο. Perspicuum est περιθλάσαιΝ ΝΕΤΡΩΝ ἐν τῷ πατάξαι emendari oportere: hinc enim ἡ φλεγμονή nata est, quam dicit.

In fine loci corrige: ἐξῆν αὐτοῖς — μικρὸν ὑπερὶν ἘΜΦΟΡΗCΑΙ

ἡγὰς ὅσας ἡβούλοντο. Perinde est dicere πληγὰς ἐμβάλλειν et εἶναι et ἐμφορεῖν, quibus omnes promiscue utuntur.

Pag. 18. ἐπεὶ δὲ διεσιώπησεν ὁ πεπονθὼς αὐτὸς ἡξίωσεν ὁ δριανὸς αἰτεῖν ὅ, τι βούλοιο· τὸν δ' ἀρνούντα ἄλλων μὲν οὐδὲν, θαλμὸν δ' αἰτῆσαι. Corrigendum: τὸν δὲ θαρρύντα ἄλλο μὲν ἔν, ὀφθαλμὸν δ' αἰτῆσαι.

Pag. 18. γενομένοις οὖν ἡμῖν ἐν Κορίνθῳ πάντα μὲν ἙΔΩΚΕ : σκεύη καὶ τοὺς οἰκέτας ἀπὸ Κεγχρεῶν εἰς Ἀθήνας ἐκπέμψαι. το absurdo ἔδωκε restituendum esse arbitror: ἙΔΟΚΕΙ (ἔδόκει) πέμψαι.

Pag. 16. θυμωθεὶς οὖν — ἐν θήκῃ περιεχομένην μάχαιραν ἀνε-
μενος ἄμα τῇ θήκῃ καταφέρει ΤΗΝ κεφαλὴν οὐ πλατεῖς
ενεγκὼν — ἀλλὰ κατὰ τὸ τέμνον τοῦ ξίφους. Corrigendum
se censeo καταφέρει ΤΗC κεφαλῆC οὐ πλατεῖΑΝ ἐπενεγκὼν.
oto et frequenti usu dicitur καταφέρειν τινός ut καθικνεῖσθαί
ιος.

Eadem opera emendabis locum Tom. XVIII. 1. pag. 254.
κ ἐμοῦ σωφρονίζοντος ἀλλ' Ὀδυσσέως τινὸς ἔδειτο τοῦ τῷ σκῆπ-
φ καθέζομένου, imo vero καθιζομένου. Lucian. Symp. 16:
ἔχα δ' ἂν τινος καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ.

Pag. 19. ὁ δὲ φίλος ὁ Κρῆς ἑαυτοῦ καταγνοὺς ΜΕΓΑΡΑΣ
τάγει με λαβόμενος τῆς χειρὸς εἰς οἶκόν τινα καὶ προσδοὺς
ἅντα καὶ ἀποδυσάμενος ἐκέλευε μασιγοῦν αὐτὸν ἐφ' οἷς ἔπραξεν
τὸ τοῦ κατάρτου θυμοῦ βίσις. Sine controversia corruptum
t Μεγάρας, namque Athenis id quod narrat actum est. In
tica homo suos servos tam male mulcaverat. Constituerat
ag. 18) Corintho πεζῇ διὰ Μεγάρων πορεύεσθαι. καὶ δὴ διελ-
ντων ἡμῶν Ἐλευσίνα καὶ κατὰ τὸ Θριάσιον ὄντων incensus ira
πυος gladio percussit, quo facto καταλιπὼν ἡμᾶς εἰς Ἀθήνας
πῆρε βαδίζων εὐθέως, et vulneratos servos ἡμεῖς ἐσώσαμεν
ς τὰς Ἀθήνας. Itaque mendosum esse constat ΜΕΓΑΡΑΣ,
id quid in ea scriptura delitescat diu me torquens exputare
on potui.

Pergit narrare pag. 19. ἐμοῦ δέ, ὡς εἰκὸς, γελῶντος δεῖται προσπίπτων τοῖς γόνασι μὴ ἄλλως ποιεῖν. εὐδηλον οὖν ὅτι μᾶλλον ἐποίει με γελᾶν ὅσῳ μᾶλλον ΕΝΕΚΕΙΝΩΤΩΙ μασιγῶθῆναι θεῶ-μενος. Planum est in his male latere: ὅσῳ μᾶλλον ἐνέκειτο μασιγῶθῆναι δεόμενος.

Pag. 20. ὑπεσχόμεν αὐτῷ δώσειν πληγὰς εἰ ΜΕΝΤΟΙ παράσχη καὶ αὐτὸς ἐν ᾧ ἂν αἰτήσω σμικρὸν πᾶν. Legendum: εἰ μοί τι παράσχοι καὶ αὐτός.

Pag. 21. οὕτω καὶ σὺ παράγγειλον σαυτῷ μήτ' αὐτὸς διὰ τῶν σαυτοῦ χειρῶν οἰκέτην πλῆξαι μήτ' ἄλλῳ προστάξαι παρ' ὃν ἂν ὀργισθῆς χρόνον ἄλλ' εἰς τὴν ὑτέρᾱΝ ΑΝΑΚΑΛΕΣΘΑΙ. Dubitasne quin verum sit: εἰς τὴν ὑτερΑΙΑΝ ἀναβαλέσθαι?

Pag. 22. πολλῷ γὰρ ἄμεινόν ἐσι μηκέτι ζέοντος τοῦ θυμῷ πράττειν ἢ πράττεις ἔξω τῆς ἀλογίσου μανίας γενόμενον ὅποτε καὶ τῷ λογισμῷ τὸ πυκτεῦον εὐρήσεις. Potestne absurdior ulla scriptura esse quum τὸ πυκτεῦον? Quid est autem reponendum? Nempe τὸ ποιητέον εὐρήσεις. Permutantur in libros OI et T non secus quam AI et E, et in Codicibus paullo vetustioribus β et η et κ scribuntur ductu tam simili ut vix oculis discemi possint. Sic supra vidimus παρακεκλημένον stolidissime in παραβεβλημένον conversum.

Pag. 24. καθάπερ εἴ τις ἐπεθύμησε νομίζεσθαι μὲν ὑγιαίνειν τὸ σῶμα, νοσεῖ δὲ κατ' ἀλήθειαν. Lege νοσεῖν.

Pag. 26. ἀνεψύχθῃ σοῦ ἡ θύρα διὰ παντὸς τῆς οἰκήσεως, ἔξει τοῖς συνήθεσιν εἰσιέναι πάντα καιρόν. Scribendum ἀνεψύχθῃ et ἐξέστῃ, ut post pauca legitur: διὰ παντὸς, ὡς εἶπον, ἐξουσία τοῖς συνήθεσιν ἔσῳ κατὰ πάντα καιρὸν εἰσιέναι.

Pag. 26. σὺ δὲ σαυτὸν αἰδοῦ μάλιστα πειθόμενος τῷ φάντι· πάντων δὲ μάλισ' αἰσχύneo σαυτόν.

Galenus τὰ χρυσᾶ ἔπη, quae Pythagorae nomine ferebantur, tenebat memoriter et bis quotidie recitabat. pag. 30. ἐγὼ δὴ ποτε καὶ ταύτας δὴ τὰς φερομένας ὡς Πυθαγόρου παραίνεσεις εἴθισα

ἥς ἡμέρας ἀναγιγνώσκειν μὲν τὰ πρῶτα, λέγειν δ' ἀπὸ τῆς ὕστερον, ubi pro εἴθισα requiro εἴθισΜΑΙ.

didem sumsit pag. 7. ὁρθῶς γὰρ ἔοικεν εἰρῆσθαι τὸ „μέτρον ἵον.”

ag. 28. ὃ δ' ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ κολάζειν Ἀλογίαν τινὰ ἔχειΝ τήνδε. Lege ἈΝΑλογίαν τινὰ ἔχει πρὸς τήνδε.

ag. 28. γίγνεται δὲ ἡ κόλασις τῆς δυνάμεως ἐν τῷ μὴ παρέ-
αυτῇ τῶν ΠΡΟθυμουμένων ἀπόλαυσιν. Nullus hic verbo
υμεῖσθαι locus est: itaque duce sententia reponendum: τῶν
Ἰθυμουμένων. Quod quisque curit appellatur τὸ ἐπιθυμούμενον.

ag. 29. παρακαλέσεις μάτην ἡμᾶς ὡσαύτως ἐκείνῳ τῷ δεομένῳ
ἴσΑCΘΑΙ καὶ τὸ πάθος ἐκκόψαι. Χαίρομαι non est magis
tum quam βοηθοῦμαι. Lege: βοηθῆσαι τε καὶ τὸ πάθος
ψαι.

ag. 30. ἃ γὰρ περὶ τοῦ θυμοῦ λέλεκται — ταῦτα καὶ περὶ
ἄλλων παθῶν ἡγοῦ λελέχθαι. πρῶτον μὲν ὡς ἐτέρῳ ἐς τὴν
νωσιν αὐτῶν ἐπιτρεπτέον, οὐχ ἡμῖν αὐτοῖς. εἶθ' ὅτι μὴ τοὺς
ἴντας τούτους ἐπισατεῖν ἀλλὰ πρεσβύτεας ὠμολογημένους ΜΕΝ
καλοὺς καγαθοὺς ἐξηγητὰς μὲν οὖν ΔΕ καὶ πρὸ ἡμῶν αὐ-
ἐπὶ πλέον ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς ἔνεκα ἔξω παθῶν εἶναι.
ifestum est mendosum esse ἐξηγητὰς μὲν οὖν, sed facile
ret ex particulis ΜΕΝ et ΔΕ in corruptis syllabis latere
icirium perfecti passivi, quod participio ὠμολογημένους re-
ideat. Itaque certa emendatione reponendum: ἐξηΤΑCΜΕΝΟΤC
αὶ ΠΡΟC ἡμῶν αὐτῶν.

criba nihil cogitans quum sibi ἘΞΗΓΗΤΑC videre videretur
οὖν dedit pro — ΜΕΝΟΤC et sic omnia perdidit.

Ἐξητασμένους ΠΡΟC ἡμῶν solet Galenus dicere, qui more
gicorum ex dialecto Ionica pro ὑπό τινος verbis passivis ad-
πρὸς τινος. ut pag. 39. καταγιγνώσκεισθαι πρὸς τῶν διδασκά-
et pag. 42. πρὸς ἀπάντων ἀνθρώπων ἐπαινεῖται.

n sqq. expunge ἔνεκα ex dittographia (ἐν ἐκείνοις) natum et
il superest difficultatis.

Pag. 32. καὶ διὰ τοῦτο TAIC μὲν οἶνοφλυγIAIC ἔστιν ἰδεῖν ἡδομένους, ὅταν πίνοντες ὑπερβάλλωνται τοὺς συμπτώτας. Sublato duplici mendo scribendum: TOTC μὲν οἶνόφλυΓAC ἔστιν ἰδεῖν ἡδομένους ὅταν — ὑπερβάλλωνται. Οἶνόφλυξ pro *temulentio* et apud alios saepe legitur et frequens est apud Hippocratem, unde Galenus sumsit.

Pag. 33. — μεμνημένους τῶν καλῶς εἰρημένων, ὧν καὶ τοῦ ἔστιν. Ἐκλέγου βίον ἄριστον, ἡδὺν δ' αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσεται. Praeclara et a multis celebrata sententia est, sed corrigendum: ἢ συνήθεια ποιήσεται pro ποιήσεται. Plutarchus *de exilio* pag. 602. α τὸ γὰρ καλὸν ἐκεῖνο παράγγελλμα τῶν Πυθαγορείων. Ἐλοῦ βίον ἄριστον, ἡδὺν δὲ αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσεται.

Pag. 35. τάχα μὲν οὖν οὔσης καὶ ἄλλης τινὸς ὁδοῦ πρὸς τὴν καλὴν κάγαθὸν γενέσθαι, μὴ γιγνώσκων δ' εὐρεῖν αὐτὴν ἐχρησάμεν τε δι' ὅλου τοῦ βίου ταύτη καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφθόνως δηλῶν παρακάλουν ἀντιδιδόναι [τε καὶ ἀποδοῦναι] τι καὶ ἀντιδιδάσκειν εἰ τις ἐτέραν αὐτοὶ γιγνώσκουσι καλοκαγαθίας ὁδόν. Verba τε καὶ ἀποδοῦναι, quae sententia loci respuit, ex dittographia nata sunt. Ἀποδοῦναι habet locum ubi quis reddit quod ante accipias, sed Galenus idem dicit Horatius:

*si quid novisti rectius istis
candidus imperti, si non, his utere tecum.*

Pag. 36. ἐκκόπτειν τὸ πάθος οὐκ ἄχρι τοῦ μὴ φαίνεσθαι τοῖς ἄλλοις μόνΟIC, ἀλλ' ὥς μὴδὲ ρίζαν ἐγκαταλείπειν αὐτοῦ τῇ ψυχῇ. Repone τοῖς ἄλλοις μόνON.

Pag. 37. ὅτι μὲν οὖν αἱ φύσεις ἡμῶν πάμπολυ διαφέρουσιν μαθεῖν ἐναργῶς ἔστιν ἐπὶ τῶν ΠΑΡΑΦερομένων παιδίων. ἔστι μὲν γὰρ αὐτῶν αἰὶ παιδρά, σκύθρωπα δ' ἄλλα θεώμεθα. Inepte interpretres: in pueris occurrentibus licet cognoscere. Emenda: ἐπὶ τῶν ΠΕΡΙΦερομένων παιδίων, in tenellis puerulis qui adhuc in ulnis gestantur.

Proprie matres caros natos dicuntur ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς φέρειν. cf. *Nov. Lectt.* pag. 394.

cimium Eupolidis fragmentum servavit nobis Galenus pag. 8. Εὐπολὶς ἐρωτώμενον Ἀριστείδην τὸν δίκαιον ὑπὸ τοῦ Νικίᾳ ἐγένου δίκαιος" οὕτως εὐπρεπῶς ἀποκρινόμενον ἐποίησεν· ἡ μὲν γὰρ τὸ μέγιστον, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν φύσιν προθύμως συνελάμβανον, quae optime sic constituit Meineke :

N. πῶς γὰρ ἐγένου δίκαιος;

A. ἡ μὲν φύσις τὸ μέγιστον ἦν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν προθύμως τῇ φύσει συνελάμβανον.

tribuit Galenus περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων Tom. XIX. pag. 48. proposuisse se libros tres τῶν παρ' Εὐπόλιδι πολιτικῶν ὀνομάτων, nihil ex eo profert nisi quod semel et iterum utitur versiculo: λαλεῖν ἄριστος ἀδυνατώτατος λέγειν.

notabilis locus est Galeni de parentibus suis pag. 40: εὐτύχε δὲ μεγάλην εὐτυχίαν ἀοργητότατον καὶ χρηστότατον καὶ φιλοφρόντατον ἔχων πατέρα, μητέρα δὲ ὀργιλωτάτην ὡς δάκνειν μὲν ἐπὶ τὰς θεραπαίνας, ἀεὶ δὲ κεκραγένοι τε καὶ μάχεσθαι τῷ οὐ μᾶλλον ἢ Ξανθίππῃ Σωκράτει.

pag. 43. λυπούμενους δ' ὁρῶ τοὺς πολλοὺς ὅταν ἀτιμᾶσθαι σιν ὑπό τινος. Apud Homerum promiscue usurpantur ἀτιμᾶν τιμᾶζειν. deinde ἀτιμᾶν in desuetudinem abiit et ἀτιμάζειν, ἄσας, ἀτιμασθεῖς omnes dicebant. Eodem modo erravit Galenus pag. 44 scribens: οὔτε γὰρ ἀφῆρέθην ἀπάντων τῶν χρημάτων οὔτε ἡ τιμὴ ἦν.

pag. 43. οὐδὲ [ἐπὶ] χρημάτων ἀπώλεια συνέπεσέ μοι μέχρι τοῦ ὁ τηλικαύτη τὸ μέγεθος ὡς μηκέτ' ἔχειν ἐκ τῶν ὑπολοίπων ἐλεῖσθαι τοῦ σώματος ὑγιεινῶς. Deleta molesta praepositione scilicet omnia procedunt.

pag. 44. μήτε ἀτιμία τις (συνέπεσέ μοι) ὡς ὁρᾶν με τοῦ συνεδρίου τῆς ἐμῆς βουλῆς ἀφαιρεθέντα. Toto coelo aberravit Interpres, qui vertit: nec talem infamiam sustulit, quae mentem a sede motam deiecerit. Ἀφαιρεθῆναι τοῦ συνεδρίου τῆς βουλῆς est *Senatu moveri*. Negat se Galenus ea infamia notatum, ut per summam contumeliam *Senatu moveretur* sive ex illo publico eiiceretur.

Pag. 44. εἰ δὲ τινὰς μὲν ἀκούσαιμι ψέγειν, τινὰς δὲ ἐπαινούν-
τας αὐτοῖς ἀντιτίθῃμι καὶ νομίζω τὸ πάντας ἀνθρώπους ἐπαινούν-
τας ἐπιθυμεῖν ἔχειν εἰκέναι τῷ ἅπαντα ἔχειν ἐθέλειν κτήματα.
Locus hic, ut tot alii in eodem libro, lacunosus est, in quo
hoc unum dispicio olim scriptum fuisse: τινὰς δὲ (ἐπαινεῖν
*****, τοὺς) ἐπαινούντας αὐτοῖς ἀντιτίθῃμι.

Pag. 45. οἶδα δὲ καὶ σὲ διπλασίαν τε ἐμοῦ κεκτημένον ἐπι-
τίμιόν τε κατὰ τὴν πόλιν. Scribendum: διπλάσια et ἔντιμον
τε κατὰ τὴν πόλιν.

Pag. 56. εἰ καὶ χαλεπὸν ἐν ἀρχῇ τοῦτο καὶ μετὰ πολλῆς
ταλαιπωρίας φαίνοιτο γιγνόμενον. Ex his certa correctione emen-
dari potest locus Tom. VIII. pag. 868. διὰ τί — περὶ τούτου
οὐδὲ ζητοῦσιν ὅλως ἀλλὰ Ταλαιπώρως παρατρέχουσιν; dubitabimus
rescribere: ἀλλ' Ἀταλαιπώρως παρατρέχουσιν? Comparativus
legitur Tom. VIII. pag. 773: ἐν ἐλάττω ἀν χρόνῳ καὶ ἀταλαι-
πωρότερον ἢ περὶ τοὺς σφυγμοὺς ἀσκοῖτο τέχνη, breviorē tempore
et minore labore.

Addam locos pauculos ex sequenti libro περὶ διαγνώσεως καὶ
θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἐκάστου ψυχῇ ἀμαρτημάτων.

Pag. 62. ὅτι μὲν γὰρ ἔνιοι τῶν ψευδολόγων πείθουσιν τινὰς ἡ-
δηλον ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν αἱρέσεων. ὅτι δὲ οὐκ ἂν ἐπειθον εἰς
ἀληθῶς εἰ μὴ τις ἦν αὐτοῖς ὁμοιότης οὐδὲ ΤΑΥΤΑ δῆλον. Requiritur
plane contrarium οὐδὲ τοῦτ' Ἄδηλον.

Sequitur: οὐ σμικρὰν γε χρὴ νομίζειν εἶναι τὴν ὁμοιότητα.
ῥᾶτα γὰρ ἂν ἐφωράθῃ ΤΙΣ ΟΤ ΤΩΙ χρόνῳ βασανιζομένη τῇ
ἀνδρῶν ἀξιολόγων. Emenda: ἐφωράθῃ ΤΟCΟΤΤΩΙ χρόνῳ βασανι-
ζομένη.

Pag. 63. οὐκ ἀπεικός ἐστι καὶ τοῖς ἀγαθοῖς φιλοσόφοις ἐν ταῖς
κατὰ φιλοσοφίαν ἀπορίας τε καὶ πλάναις γίνεσθαι. περὶ τῆς
ὁμοιότητος τῶν διδύμων οἱ συνήθεις μὲν ἐτοίμως διαγιγνώσκουσιν,
οἱ δ' ἀήθεις οὐ δύνανται, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον κτέ. Evidentem
lacunam in hunc modum explendam esse arbitror — γίνεσθαι
περὶ τὰς ὁμοιότητας. (ὥσπερ γὰρ τὰς ὁμοιότητας) τῶν διδύμων.
Lacunam peperit, ut solet, eiusdem vocabuli in vicinia repetitio.

Pag. 68. ἘΝ γὰρ ὀνόματι τῷ τῆς ἀρχιτεκτονίας ὑπογράφῳ καταγραφὰς ὥρολογιῶν καὶ κλεψυδρῶν. Pro ἐν lege ἐνί.

Pag. 87. οὐδὲ γὰρ διαφερόμεθα Ἄλλη τινὶ δυνάμει τράγων καὶ σκωλήκων. Imo vero διαφέρομεΝ.

Pag. 101. τῶν Περιπατητικῶν τις ἀφίεται τῶν φιλοσόφων ἵνα γε τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι πεπλησμένον, ἕξωθέν τε αὐτοῦ μηδὲν ἵναι κενόν. Dederat Galenus εἶναι πεπλησμένον.

C. G. COBET.

GALENUS.

Tom. XI. pag. 340. ἐναγχός τις ἰδιώτης οὐκ ἄφρων — ἦκεν δὲ τὸν ἱατρὸν ἀξιῶν ὅτι τάχιστα καθαρθῆναι. τοῦ δὲ φλεβοτομεῖσθαι πᾶλλον αὐτὸν κελεύοντος, οὐ MAINOT, ἔφη, τῷ γὰρ διεφθαρμένῳ συνεκκενοῦσθαι τὸ χρηστὸν εὖλογον ὑπάρχει. Quid sit legendum pro absurdo οὐ μαίνου colliges ex Tom. VIII. pag. 513. ἐν δὲ, ὡς τῶν, οὕτως ἄρα τὴν τῶν Ἑλλήνων συνήθειαν ὑπερτετίθειας ὥςτε μὴδ' ἐπιτρέπειν μηδενὶ μηδὲ τοῦλάχιστον αὐτῆς παραπύπτειν; Οἱ ΜΕΝ ΟἱΝ, φήσω, μὴ τὸν Ἡρακλέα.

Scriptum erat in vetere libro ΟΤΜΕΝΟΤ.

Tom. XVIII. 2. pag. 9. τὰ ἐκ τοῦ βουλευέσθαι μετὰ προνοίας λέγουσι πεπραχθαι. τοιοῦτον γοῦν ἐστὶ καὶ τὸ παρὰ τῷ Σόλωνι· ἐκάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ φόνου καὶ τραύματος καὶ πυρκαϊᾶς ἐκ προνοίας καὶ φάρμακον ἵνα τις ἀποκτείνῃ δούς. Transpone: καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς. Sumsit haec Galenus e Demosthenis oratione κατ' Ἀριστοκράτους pag. 327. 21. ubi vitiose φαρμάκων scribitur pro φάρμακον.

C. G. C.

AD FRAGMENTA
COMICORUM GRAECORUM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

(*Contin. e pag. 55*).

Venio ad Eubuli fragmentum, quod Meinekius habet p. 216:

καὶ πρὸς γε τούτοις ἄσκὸν εἰς μέσον
καταθέντες εἰσάλλεσθε καὶ καχάζετε
ἐπὶ τοῖς καταρρέουσιν ἀπὸ κελεύσματος.

Nota res est, de qua hic sermo fit et Ruhnkenius explicavit ad Timaeum in voce, quid esset ἀσκωλιάζειν. Scholiasta ad Aristoph. Plut. 1130, cui Eubuli locum debemus, ita scribit: ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θεάτρου ἐτίθεντο ἄσκοὺς πεφυσημένους καὶ ἀλιμμένους, εἰς οὓς ἐναλλόμενοι ὠλίσθανον. Haec verba poterunt indicio esse, quomodo suppleri debeat primus versiculus, cui unus pes deest. Bentleius in fine addebat χαμαί, Dindorfium τινά, Meinekius τάχα vel μέγαν. Nihil horum sufficit; supple
καὶ πρὸς γε τούτοις (λίσσων) ἄσκων εἰς μέσον.

Vides cur vocabulum exciderit: ΛΙΣΣΩΝ et ΑΣΚΩΝ perperam differunt in unciali scriptura.

Aliud Eubuli fragmentum Athenaeus habet X. p. 417 D: ὁ δὲ τοῖς Μυσοῖς πρὸς τὸν Ἡρακλέα ποιεῖ τινα τάδε λέγοντα·

Σὺ μὲν τὸ Θήβης, ὡς λέγεις, πέδον λιπών

ἀνδρῶν ἀρίστων ἐτθίειν δι' ἡμέρας
 ὅλης τραχήλους καὶ κοπρῶνος πλησίον,

verius iudico: ὡς λόγος, ne ipse Hercules hoc dixisset. Deinde miror Meinekium p. 259, quod ex Athenaeo . 397 A attulit Eubuli fragmentum: καὶ γὰρ ὁ ταῶς διὰ πάνιον θυμάζεται, suspicor enim ipsius poetae verba exci- et Athenaeum addidisse id quod forte fortuna senarii spe- habet. Paulo gravior est corruptela in Eubuli versibus Athen. I. p. 25 C; sermo est de Graecis militibus, qui in ceperunt:

ἀλλ' οὐδὲ μίαν ἄλλην ἑταίραν εἶδέ τις
 αὐτῶν, ἑαυτοὺς δ' ἔδεφον ἐνιαυτοὺς δέκα,
 πικρὰν στρατείαν δ' εἶδον, οἵτινες πόλιν
 μίαν λαβόντες, εὐρυπρωκτότεροι πολὺ
 τῆς πόλεος ἀπεχώρησαν, ἧς εἶλον τότε.

le dictum id erit, si reposueris: εὐρυπυλώτεροι.

Eubuli versiculo, quem Pollux habet VI. 10:

ταῖς ξυσίσιν ταῖς χρυσοπάσοις σρώννυται,

n rescribere imperativum σρώννυτε et quod fragmentum suo sequitur apud Meinekium, ita supplendum censeo:

καὶ μὴν οἴκαδε

(σπουδῇ) τι πολλοσαῖος ἀποτρέχω, γύναι.

inc videamus de Nicostrati fragmento apud Meinekium 36:

ὁ κάπηλος γὰρ οὐκ τῶν γειτόνων
 ἄν τ' οἶνον ἄν τε φανὸν ἀποδῶταί τινι
 ἄν τ' ὄξος, ἀπέπεμψ' ὁ κατάρατος δοῦς ὕδωρ.

! saepe comici poetae faciunt, queritur Nicostratus de fraude onis, qui vino et aceto aquam solebat affundere; idem bat, si quis φανὸν emeret: sed quid est φανός? Respondebit naeus XV p. 700 B, qui locum attulit ut hoc ipsum icaret: φανός est sive λαμπάς, sive ἡ ἐκ τινων ξύλων τετμη- ν δέσμη. Utrum probaveris nihil interest: id certe conce- φανὸν aqua non dilui. Affertur quidem Menandri locus:

ὁ φανός ἐς μεσὸς ὕδατος οὐτοσί,
 δεῖ τ' οὐχὶ σείειν, ἀλλ' ἀποσελείν αὐτόθεν.

sed non opus ostendere, diversas res hic conjungi, nec *faces appendebantur*, ut lucrum esset venditori ex humidis sarmentis, sed, tenebris obortis, unusquisque sibi *κπam* facem emebat: *μή πρίη κατ' δαδ' ἐπειδὴ φῶς Σεληνάλας καλόν*. Nec faces prostabant apud cauponem, qui vinum acetumve vendebat. Sed cui rei praeterea in emtoris fraudem aqua affundi potest? Oleum id est nisi fallor, quod *ἐν τῇ ληκύθῳ* supernatat, ut fraus aliquamdiu possit latere et, si quid aliud, apertum est dedimus poetam:

ἄν τ' οἶνον ἄν τ' ἔλαιον ἀποδῶται τινί.

Memorabilis corruptela est, quum ipso Athenaeo antiquior sit, qui *φανὸν* invenit apud scriptores, quos sequebatur. Sed sunt eiusmodi errores ipsius adeo Pamphili, quod olim ostendi in Prolegomenis ad Photium. Possum addere in duobus Athenaei apographis legi id ipsum quod commendavi: *ἄν τ' ἔλαιον*, sed quis ignorat librarios interdum incidere in probabiles conjecturas! In Veneto Codice scribitur *ἄν τ' ἐφανον*, sed quid ipse Athenaeus dederit, minime est dubium, nam hoc agit eo loco, ut explicet quid sit *φανός*: errorem in homine tam negligenti non miramur. Ceterum de perfidis cauponibus componi potest Alexidis locus apud Athen. II p. 76 D.

Philetaeri versus sunt ap. Athen. VII p. 280 D:

θυητῶν δ' ὅσοι

ζῶσιν κακῶς ἔχοντες ἀφθονον βίον,

ἐγὼ μὲν αὐτοὺς ἀθλίους εἶναι λέγω.

οὐ γὰρ θανῶν δῆπουθ' ἄν ἐγχελυν φάγοις,

οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος.

Quantum versiculum Meinekius edidit e Porsoni conjectura, nam libri habent: *οὐ γὰρ θανῶν γε δῆπουθ' ἐγχελυν φάγοις*, Dindorfius autem maluit: *οὐκ ἄν θανῶν δῆπουθεν*. Neutra scriptura mihi placet, nam libenter carebo inficeto *δῆπουθεν* et *θανῶν* pro *ἀποθανῶν* suspiciosum est. Leniter locum sic refingo:

οὐκ ἀποθανῶν γὰρ ἄν ποτ' ἐγχελυν φάγοις.

Notum est *ἄν* et *δῆ* sexcenties confundi.

Itidem e Philetaero Athenaeus laudat p. 21 C: *ἀμφὶ τέρψις*
Φᾶρος οὐ καθήσεις, τάλαν, μηδ' ἀγροίκως ἄνω γόνυτος ἀμφέξαι

Meinekii trochaicum metrum hic agnoscere sibi visus est, sed quum non nisi satis violentis mutationibus restituere posset, Cobetus Mnem. IV. 126 significavit verosimiliter creticos tere scripsitque:

οὐ καθήσεις τάλαν

μηδ' ἀγροίκως ἄνω τοῦ γόνατος ἀμφιεῖ;

nissis prioribus verbis, quae manca et mutila esse dicit. Id ne apparet, graviter corruptum esse ἀμφὶ τέρνοις Φᾶρος, nam, de metro taceam, quod fortasse incertum cuiusmodi fuerit, comodo, quaeso, in ea sententia *pectoris* potest mentio fieri, ad od vestis demissa fuerit, cum demitti soleat ad *talos*? Deinde comoedia quis tunicam umquam Φᾶρος dixit? Conieci:

ἀμφὶ περὶ τοῖς σφυροῖς οὐ καθήσεις τάλαν

μηδ' ἀγροίκως ἄνω τοῦ γόνατος ἀμφιεῖ;

Meletaeus in animo habuisse videtur Homeri Od. A. 609: ἐρδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ στήθεσσι ἀορτὴν χρύσεος ἦν τελαμών.

Sequitur Ephippi locus, quem Meinekii habet p. 323:

τούτῳ δ' ὁπότεν ναέται χώρας

ἰχθύιν τιν' ἔλωσ' οὐχ ἡμέριον,

τῆς περικλύτου δ' Ἀλίας Κρήτης

μείζω μεγέθει, λοπάς ἐς' αὐτῷ

δυνατὴ τοῦτους χωρεῖν ἑκατόν

καὶ περιόικους εἶναι ταύτης

Ἰνδοῦς, Λυκίους, Μυγδονιώτας.

ira est, ut ait Meinekii, rectae orationis in indirectam inversio, nec crediderim tamen ante versum sextum aliquid cidisse. Requiro equidem: καὶ περιόικους εἶναι φασιν. Ne quis putet me metrum corrupisse, quum sententiae mederer, inferre iubebo Aesch. Pers. 17 et Eur. Med. 1396, nec praeerea satis constat Indosne poeta memoraverit an Σινδοῦς vel Ἰνδοῦς. Ex hoc igitur φασιν sequentes infinitivi recte pendent; sed quid est δυνατὴ τοῦτους χωρεῖν ἑκατόν? Non potest quod est τοῦτους pro τοιοῦτους dictum videri, quae vera est Meinekii observatio. Itaque ut demonstrem quid reponendum esse censeam, recurrendum est ad ea quae Mehlerus meus distulavit in Mnem. V. 68, quibus de meo quaedam adjiciam. Primum conferendus est Herodotus VI. 23: μισθὸς δέ οἱ ἦν

εἰρημένος ὅδε ὑπὸ τῶν Σπυρίων, πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδρα-
πόδων τὰ ἡμίτεα λαβέειν τῶν ἐν τῇ πόλει. Non magis hic locus
difficilis intellectu est quam illa quae leguntur IX. 81: Περ-
σινὴ δὲ πάντα δέκα ἐξαίρεθαι τε καὶ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι,
τάλαντα, κάμηλοι· ὥς δ' αὐτως καὶ τάλλα χρήματα. Hinc
lucem accipit III. 74: ὑπισχνέμενοι (τὰ delet Dobraeus) πάντα
οἱ μυρία δώσειν· nimirum Magi polliciti sunt, omnium rerum
quae cogitari possent, se sexcena specimina Prexaspi daturum.
Mos quidam videtur fuisse apud Persas, unde fluxit id quod de
Pausania traditur et unde etiam plana fiunt, quae Mehlero
obscura videbantur IV. 88: Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα, ἡσθεῖς τῇ
σχιδίῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδωρήσατο
πᾶσι δέκα: dedit enim decem ancillas, decem equos, decem talenta,
decem camelos atque sic deinceps. Diserte scribit Theopompus ap.
Athen. IV. p. 144 F, Thyn Paphlagoniae regem ἑκατὸν τάντας
παρατίθεσθαι δειπνοῦντα ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἀπὸ βοῶν ἀρξάμενα.
Ad eum locum Casaubonus in Animm. p. 270 affert Pindarum
ap. Strabonem III p. 232, qui πάντα θύειν ἑκατὸν dixit a
Parthenium c. 9: αὐτὴν δημοσίᾳ θάπτουσιν ἐν τῷ πεδίῳ τάντας
ἑκατὸν ἐναγίταντες αὐτῇ. Plutarchus dixit in Coriolani vita
c. 10: πολλῶν χρημάτων καὶ ἵππων γεγονότων αἰχμαλώτων καὶ
ἀνθρώπων ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα πάντα πρὸ τοῦ νέμεσθαι
τοῖς ἄλλοις. Atque eodem modo apud Ephippum verosimiliter
reponam:

λοπάς ἐς' αὐτῶ

δυνατὴ πάντας χωρεῖν ἑκατόν,

nempe ex omni genere piscium.

Fragmentum Ephippi est apud Athen. XI p. 509 C:

ἔπειτ' ἀναστὰς εὐτοχος νεανίας,
τῶν ἐξ Ἀκαδημείας τις ὑπὸ Πλάτωνα καὶ
Βρυσηνοῦ Θρασυμαχείου ληψικερμάτων
πληγεῖς ἀνάγκῃ, ληψολιγομίσθῳ τέχνῃ
συνὼν τις, οὐκ ἄσκεπτα δυνάμενος λέγειν,
εὖ μὲν μαχαίρᾳ ξύς' ἔχων τριχώματα,
εὖ δ' ὑποκαθιεῖς ἄτομα πώγωνος βάθῃ, cet.

Describit poeta adolescentem, qui e Platonis schola descendit
in forum et calumniator factus est. Nempe Plato eiusque

quales ἐπ' ἀργυρίῳ ἐσυκοφάντουν non tantum, sed etiam πο-
 τελῶς ἡσκούντο καὶ τῆς εὐμορφίας τῶν καθ' ἡμᾶς ἀσελγῶν
 εἶονα πρόνοιαν ἐποιοῦντο. Verum, uti arbitror, delicatulus
 ulescens non habet ἄτομα πώγωνος βάθῃ, quod negligentis
 sordidi potius est quam nimium elegantis, sed ἄτοπα πώ-
 γωνος βάθῃ, barbam enim alit insane magnam. Tertio versiculo
 ium est in ridicule ficto vocabulo, quod adiectivum neces-
 sio est non substantivum itaque mutata terminatione cum
 sinekio in minore editione scribam: Βρυσωνοθρασυμα-
 ιοληψικερμάτῳ πληγεῖς ἀνάγκη. Sed multo gravius vi-
 um est in secundo versu; quid enim est ὑπὸ Πλάτωνα? Non
 gis hoc quisquam dicere habebit, quam ostendere quo per-
 eat coniunctio καί. Intelligam:

τῶν ἐξ Ἀκαδημείας τις, αὐτοπλάτων δοκῶν.
 τοπλάτων dictum est sicuti αὐτοβορέας, αὐτοθαῖς, αὐτομέλιννα,
 τοῖβηρος apud Cratinum sec. Cobetum Mnem. V. 98 et αὐ-
 λληνες apud Platonem in Menexeno p. 245 D: αὐτοέλληνας
 μιξοβάρβαροι οἰκοῦμεν, cf. Cobet. in Var. Lect. p. 285.
 lem sensu Sophocles dixit: οὐ παῖς Ἀχιλλέως ἀλλ' ἐκεῖνος
 ὅς εἰ. Scribit Plato in Politico p. 269 E de mundo: ὅτι
 ἀνακύκλησιν εἴληχεν, ὅτι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως
 ἀλλάξιν. Stallbaumius, qui hoc sibi intelligere videtur,
 tit: *qui haberet minimam* in sua ipsius motione *declinationem*.
 idem scripserim: αὐτοκινήσεως, quod nomen non exstat
 id Platonem ipsum, sed apud eos, qui Platonem imitati
 it. Apud eundem in Legibus VII p. 817 B verba sunt
 um, qui illam perfectam civitatem condiderunt ad tragicos
 etas, qui rogarant ut reciperentur: ἡμεῖς ἐσμὲν τραγωδίας
 τοῖ ποιηταὶ κατὰ δύναμιν ὅτι καλλίστης ἄμα καὶ ἀρίστης.
 vitatis illius conditores non erant τραγωδίας αὐτοὶ ποιηταί,
 l αὐτοποιηταί. Apud Thucydidem pronomem αὐτοὶ non
 acoquo in hisce, VII. 57: Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες ἐπὶ
 οἰκῶν Συρακοσίους ἐκόντες ἦλθον. Quia sentimus et novimus
 id intersit inter αὐτοέλληνας et μιξέλληνας, facile est intelli-
 re, quo sensu Athenienses appellati sint αὐτοῖωνες, qui
 umquam sedibus mutatis soli propemodum inter omnes αὐτό-
 λωνες sunt. Imitatus hoc est Dio Cassius 46. 19, ubi de
 iusare legimus eum non recordatum fuisse, ὅτι οὐκ Ἀφρων

οὐδὲ Γαλατῶν οὐδ' Αἰγυπτίων ἀλλ' αὐτῶν Ῥωμαίων τυραννὴν ἐπεχειρεῖ, sed multo plus ponderis inest in αὐτορωμαίων, quod quid sit apparet, sed pronomēn αὐτῶν mire abundat. Sic igitur adulescens ille apud Ephippum sibi videbatur merus Plato: αὐτοπλάτων. Satis certum hoc esse videtur; in reliquis quaedam nondum persanata sunt, a quibus manus abstinere praestat: felix quem faciunt aliena ἀποτεύγματα cautum.

Anaxilae locus ap. Mk. p. 350 ita supplendus est:

ἐὰν δέ τις μέτρια λέγουσα (πολλάκις)

τοῖς δεομένοις τινῶν ὑπουργῇ πρὸς χάριν, κτῆ.

Eiusdem Anaxilae fragmentum Athenaeus habet VI. p. 254 C:

οἱ κόλακες εἰσι τῶν ἐχόντων οὐσίας

σκόληκες. εἰς οὖν ἄκακον ἀνθρώπου τρόπον

εἰσδύς ἕκαστος ἐσθίει καθήμενος,

ἔως ἂν ὥσπερ πυρὸν ἀποδείξῃ κενόν.

ἐπειθ' ὁ μὲν λέμμι' ἐστίν, ὁ δ' ἕτερον δάκνει.

Πυρὸν non prorsus intelligo et malo τυρόν.

Notre ermite nouveau subsistait là dedans.

Il fit tant, de pieds et de dents,

Qu'en peu de jours il eut au fond de l'hermitage

Le vivre et le couvert: que faut-il davantage?

Quod jam observavi in Mnem. XVI p. 210, prorsus idem vitium itidem invenitur apud Platarchum in Moralibus p. 503 D:

ὥσπερ ὁ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον κατακλεισθεὶς τῷ μὲν μέτρῳ πλείων εὐρίσκεται, τῇ δὲ χρειᾷ μοχθηρότερος, ubi eodem modo τυρί; correxi. Caseus in vas inclusus intumescit et incipit putrescere.

Nostra nobismetipsis mirifice placere solent et aliorum iudicio plus quam nostro tribuendum est; satis certum tamen mihi esse videtur, quid rescribendum sit in Aristophontis loco, quem Athenaeus servavit VI. p. 238 C:

πρὸς μὲν τὸ πεινῆν ἐσθίειν τε μηδὲ ἔν

νόμιζ' ὁρᾶν Τιθύμαλλον ἢ Φιλιππίδην,

Ἰθαρ δὲ πίνειν βάρβαρος, ἀπολαῦσαι θύμων

λαχάνων τε κάμπη, πρὸς τὸ μὴ λοῦσθαι ῥύπος,

ὑπαίθριος χειμῶνα διάγειν κόψιχος,

πνίγος ὑπομεῖναι καὶ μεσημβρίας λαλεῖν

τέττιξ, ἐλάϊω μή τε χεῖρ σθαι μή θ' ὄρᾱν
 κονιορτός, ἀνυπόδητος ἔσθρου περιπατεῖν
 γέρανός, καθεύδειν μηδὲ μικρὸν νυκτερίς.

tum vitium est in versu septimo, quod Herwerdenus iendo et secundo sanare conatus est. Nimis violenta ea a est et facili opera veram poetae manum restitues: καὶ κεχρῖσθαι μηδὲ γρῦ κονιορτός. Ipse Meinekios tulit Anaxandridis locum: χαίρει τις αὐχμῶν ἢ ῥυπῶν; ἀνυπέφηνεν. Verbum ὄρᾱν certe nullo modo servari et κεχρῖσθαι fere necessarium est.

eadem Aristophontis fabula Pythagorista duo fragmenta t Diogenes Laertius VIII. 38. Ex altero apparet describi Pythagoristarum apud inferos:

ἔφη καταβάς ἐς τὴν δίκαιταν τῶν κάτω
 ἰδεῖν ἐκάστους, διαφέρειν δὲ πάμπαν
 τοὺς Πυθαγορίζας τῶν νεκρῶν· μόνοισι γὰρ
 τούτοισι τὸν Πλούτωνα συσσιτεῖν ἔφη,
 δι' εὐσέβειαν. B. δυσχερῇ θεὸν λέγεις,
 εἰ τοῖς ῥύπου μεσοῖσιν ἥδεται ξυνών.

solus inter omnes Pluto fert, quos nemo praeterea ferre

ἑσθίουσι δὲ
 λάχανά τε καὶ πίνουσιν ἐπὶ τούτοις ὕδωρ.
 φθειράς δὲ καὶ τρίβωνα τὴν τ' ἀλουσίαν
 οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν νεωτέρων.

m vocabulum corruptum est, sed parum proficitur Nauckii ira: ἐνεωτέρων, quod ut intelligas, opus est explicatione, ipse addidit, poeta certa non addiderat. Facilius rescri-

οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν ἐνεργέτων
 hon adjectivum usurpavit, quomodo tragicus fecit in oris vs. 286: τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνεργέτων βέλος.

inus junior ap. Ath. XV p. 669 B ita dixisse fertur:

πίνειν μένοντα τὸν καλῶς εὐδαίμονα
 κρεῖττον· μάχαι δ' ἄλλοισι καὶ πόνοι μέλοι.

it satis cum Bergkio scribere πόνος, sed πόλεμος requi-

ritur. Πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει, uti novimus. Ex eodem poeta Meinekius affert p. 378:

εἰς ἐγγύας τρεῖς εἰσπεσὼν ἀνῆρέθην,
quod sane ferri potest, sed cum mutatio admodum exigua
malim:

εἰς ἐγγύας τρὶς εἰσπεσὼν ἀνῆρέθην.
Qui hic loquitur, ter *deinceps* fortunam adversam habuit.

Venio ad Alexidem et primum videbimus de fragmento quod Athenaeus X p. 431 D servavit. In colloquio Solonis Aesopi, hic Athenienses laudat, quod mero abstinere in conviviis; contendit Solon cauponibus hoc tribuendum esse, qui a quam vendant, vinum aqua diluant et curent ne cui caput crapula doleat:

τοῦτ' ἔσθ', ὄρῳ, Ἑλληνικός
πότος, μετρίοισι χρωμένους ποτηρίοις
λαλεῖν τι καὶ ληρεῖν πρὸς αὐτοὺς ἡδέως·
τὸ μὲν ἕτερον γὰρ λουτρόν ἐστιν, οὐ πότος,
ψυκτῆρι πίνειν καὶ κάδοις· θάνατος μὲν οὖν.

Non est hic Ἑλληνικός πότος sed τρόπος, quod miror quomodo aciem criticorum effugere potuerit; deinde Aesopus est respondit: θάνατος μὲν οὖν, quae verba hodie perperam Solon continuantur. Vide particulam μὲν οὖν eodem modo usurpata Arist. Plut. 913:

Δι. εὐεργετεῖν οὖν ἐστὶ τὸ πολυπραγμονεῖν;

Συ. τὸ μὲν οὖν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.,
et omnes ita loquuntur.

Fragmentum eiusdem poetae ap. Ath. XIII p. 606 A suppleo:

(πάλαί) γεγένηται δ', ὡς λέγουσι, καὶ Σάμῳ
τοιοῦθ' ἕτερον.

et Athen. XIII p. 563 D:

ὡς ὅσις αὐτῆς τῆς ἀκμῆς τῶν σωμάτων
ἔρῃ, τὸν ἄλλον δ' οὐδὲ γιγνώσκει λόγον,
τῆς ἡδονῆς ἕς, οὐχὶ τῶν φίλων φίλος.,

omnino malim: πᾶς ὅσις.

3 apud Athen. IV p. 133 B ita scripsisse perhibetur:

σοῦ δ' ἐγὼ λαλισέραν
οὐ πώποτ' εἶδον οὐδὲ κερκώπην, γύναι,
οὐ κίτταν, οὐκ ἀηδόν', οὔτε τρυγόν', οὐ
τέττιγα.

versibus quibus maritus garrulam uxorem insectatur, egit in Mnem. IV. 129. Codex habet: οὐκ ἀηδόν' οὐ οὐ τέττιγα· quod quum stare non posset, Porsonus re- id quod Meinekius edidit p. 420: οὔτε τρυγόν' οὐ τέτ- Improbatur Cobetus Porsoni conjecturam, nam molesti sunt et οὔτε importune inseritur inter οὐκ ἀηδόνα et ιγα, nec χελιδὼν omitti potuit in hoc grege avium lo- 1. His argumentis usus restituit Cobetus:

οὐ κίτταν, οὐκ ἀηδόν', οὐ χελιδόνα,
οὐ τρυγόν', οὐ τέττιγα.

arguit Cobetus, inter οὐ et οὐ haud recte οὔτε inseri, test ut Porsonus de ea re aliter senserit. Attigit hoc us ad Eurip. Med. 1316; affert v. c. Aesch. Prom. 450:

ἔφυρον εἰκὴ πάντα κοῦτε πλινθυφεῖς
δόμους προσείλους ἦσαν, οὐ ξυλουργίαν,

Porsonus non tulit, quod in Alexidem ultro intulit conie- κοῦτι πλινθυφεῖς, nec cogitavit paulo elegantius emen- se: οὔθ' ὑλουργίαν, in quam suspicionem miror nondum am incidisse. Sed sunt multo plures loci, quos non ile emendaveris; legitur v. c. in vicinia vs. 480:

τὸ μὲν μέγιστον, εἴ τις ἐς νόσον πέσοι
οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδέν, οὔτε βρώσιμιν,
οὐ χρισόν, οὔτε πισόν.

es scripsit in Oedipode Coloneo vs. 972:

ὅς οὔτε βλάσας πω γενεθλίου πατρὸς
οὐ μητρὸς εἶχον, ἀλλ' ἀγέννητος τότ' ἦ.

pidis Oreste vs. 39 legitur:

ἔκτον δὲ δὴ τόδ' ἡμαρ, ἐξ ὅτου σφαγαῖς
θνοῦσα μήτηρ πυρὶ καθήγνισαι δέμας,
ὦν οὔτε σῖτα διὰ δέρην ἐδέξατο,
οὐ λούτρ' ἔδωκε χρωτί.

vs. 46: ἔδοξε δ' Ἀργεὶ τῷδε μήθ' ἡμᾶς ἐργαίς,
μή πυρὶ δέχεσθαι, μή τε (ἀν μηδὲ) προσφωνεῖν τινα.

Denique vs. 1086:

μηδ' αἵμά μου δέξαίτο κάρπιμον πέδον
μη λυμπρὸς χιθῆρ, εἴ σ' ἐγὼ προδούς ποτε
ἐλευθερώσας τοῦμὸν ἀπολίποιμί σε.

Hos igitur locos Elmsleius attulit ad Eur. Med. 1316:

ὃς οὔτε λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι,
οὐ παῖδας, οὐς ἔφυσα κάξεθρεψάμην
ἔξω προσειπεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα.

Sed etiamsi hi versiculi vitio careant, quod neque affirmare nec refellere in animo est, non satis tuto apud Alexidem cum Porsono reponi poterit οὔτε τρυγόν' οὐ τέττιγα, quod fortasse ferremus, si in Codice legeretur, sed coniectura in textum illatum non feremus. Aliter certe comici poetae dicere amant; Aristophanes v. c. apud Ath. I. p. 29 A:

οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἔασω Πράμνιον
οὐ Χῖον, οὐχὶ Θάσιον, οὐ Πεπαρήθιον
οὐδ' ἄλλον ὅστις ἐπεγερεῖ τὸν ἐμβολον,

idemque ap. Ath. VII p. 311 C:

οὐ κρανίον λάβρακος, οὐχὶ κάραβον πρίασθαι,
οὐκ ἔγχελυν Βοιωτίαν, οὐ γλαῦκον, οὐχὶ Δύννου
ὑπογάστριον.

Sed omnium optimum est testimonium Alexidis ipsius Athen. IV. p. 170 B:

οὐκ ἔχων δὲ τυγχάνω
οὐκ ὄξος, οὐκ ἄνηθον, οὐκ ὀρίγανον,
οὐ Θρίον, οὐκ ἔλαιον, οὐκ ἀμυγδάλας,
οὐ σκάροδον, οὐ σίραιον, οὐχὶ γήτιον,
οὐ βολβόν, οὐ πῦρ, οὐ κύμινον, οὐχ ἄλας,
οὐκ ῥόν, οὐ ξύλ', οὐ σκάφην, οὐ τήγανον,
οὐχ ἱμονιάν, οὐ λάκκον εἶδον, οὐ Φρέαρ·
οὐ ζάμνος ἐσί.

Itaque Porsoni coniecturam reiiciemus, sed non magis acquiescere poterimus Cobeti lectione, nam hirundinis quidem mentio in tali sententia necessario fieri debuit, sed luscinae non est molestia loquacitas. Intellexit hoc Meinekius, cuius suspicio affertur in Suppl. Add. p. 205; vidit enim sub χηδόνα hirundinis nomen latere; quod vero reposuit: οὐ χελιδόν' οὔτε τρυγόνε, non magis probari potest quam quod Porsonus tentavit, propter

olestum illud οὔτε, etiamsi speciem habeat quod ΑΗΔΟΝΑ ΧΕΛΙΔΟΝΑ mutavit. Mihi unius animalculi nomen excidisset letur scribamque:

σοῦ δ' ἐγὼ λαλιζέραν
οὐ πάποτ' εἶδον οὐδὲ κερκώπην, γύναι,
οὐ κίτταν, οὐ χελιδόν', οὐ τιτιγόνιον
οὐ τρυγόν', οὐ τέττιγα.

τριγόνιον recte cum cicada componitur et de forma nominis ita est Dindorfii disputatio in Stephani Thes. VII p. 2091. tribit Athenaeus IV p. 133 B: ἔστι δ' ἡ κερκώπη ζῶον ὁμοιον τιγί καὶ τιτιγονίῳ, deinde pergit et laudat etiam hunc ipsum axidis locum, quem emendare conati sumus. Cf. Eustathius 396. 1: τὸν μὲν μέγιστον τέττιγα ἀχέταν καλοῦσιν οἱ παλαιοί, γὰρ Πausanίαν, κερκώπην δὲ τὸ ἐλάχιστον τεττίγιον, τὸ δ' αὐτὸ κκαλαμαῖον, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τιτιγόνιον, ἴσως παρὰ τὸ τιτί-ν. Ceterum suspicatur Meinekius itidem apud Libanium Vol. p. 143 χελιδόνος in ἀηδόνος depravatam esse.

Lepidum est fragmentum ap. Ath. XIII p. 568 A, cuius titium sic audit:

πρῶτα μὲν γὰρ πρὸς τὸ κέρδος καὶ τὸ συλᾶν τοὺς πέλας
πάντα τᾶλλ' αὐταῖς πάρεργα γίγνεται· ῥάπτουσι δὲ
πᾶσιν ἐπιβουλὰς· ἐπειδὴν δ' εὐπορήσωσιν ποτε
ἀνέλαβον καινὰς ἐταίρας, πρωτοπείρους τῆς τέχνης,
εὐθὺς ἀναπλάττουσι ταύτας, ὥς τε μήτε τοὺς τρόπους
μήτε τὰς ὄψεις ὁμοίας διατελεῖν οὔσας ἔτι.

oclive est restituere ἀς ἔλαβον et dicerem hoc sine controversia verum esse, nisi metrum scrupulum injiceret, nec tamen leo, quidni analogia ductus comicus poeta primo pede pro chaeo dactylum aliquando ponere potuerit, etiamsi septenarii aroquin, si nomina propria excipias, semper initio creticum beant vel paeonem primum sive quartum. Sed ut hoc sit incerto positum, satis certum esse videtur in iis quae sentuntur vs. 22:

ἂν δὲ μὴ χαίρῃ γελῶσα, διατελεῖ τὴν ἡμέραν
ἔνδον, ὥσπερ τοῖς μαγείροις ἃ πράξειθ' ἐκάστοτε,
ἡνίκ' ἂν πωλῶσιν αἰγῶν κρηνία, ξυλήφιον
μυρρίνης ἔχουσα λεπτὸν ὀρθὸν ἐν τοῖς χεῖλεσιν,

ὥς τε τῷ χρόνῳ σέσηρεν, ἅν τε βούλητ' ἅν τε μή,
in hisce igitur reponendum duco σεσηρέν'.

Alexidis locus apud Athen. VIII p. 362 C ita suppleri debet:

καὶ γὰρ ἐπὶ κῶμον (πλεῖστον) ἀνθρώπων ὄρῳ
πληθὺς προσιόν.

Idem poeta Athen. III p. 107 A. pharmacopolam inducit dicentem, postquam in foro obsonatus est:

τούτοις μάγειρος οὐ πρόσεισ', οὐκ ὄψεται.

Emenda: οὐδ' ὄψεται, quod certum mihi esse videtur. Similem corruptelam odoror in Euripidis Ione vs. 1037, ubi Creusae verba sunt, venenum paedagogo tradentis quo filium interimat:

κἄνπερ διέλθῃ λαιμόν, οὐ ποθ' ἴξεται
κλεινὰς Ἀθήνας, κατθανὼν δ' αὐτοῦ μενεῖ,

ubi multo malim legere: οὐ ποτ' ὄψεται. Huiusmodi conjecturae se ipsas commendare debent aut frustra commendabuntur.

Quantum video, Φαιδρὸς κρατὴρ sine exemplo dicitur Athen. XI. p. 472 A:

Φαιδρὸς δὲ κρατὴρ θηρίκλειος ἐν μέσῳ
ἔστηκε, λευκοῦ νέκταρος παλαιγενοῦς
πλήρης, ἀφρίζων, ὃν ἐγὼ λαβὼν κενὸν
τρίψας. ποιήσας λαμπρόν, ἀσφαλῇ βάσει
στήσας, συνάψας καρπίμοις κισσοῦ κλάδοις
ἔστησε.

Qui hic loquitur, dicit se crateram dedisse in splendorem, λαμπρὰν ποιῆσαι et quam bis legimus fuisse splendidam, eam ne semel quidem legimus fuisse magnam vel capacem. Equidem legam: αἰδρὸς δὲ κρατὴρ, sicuti Epigenes Athen. III p. 75 C αἰδρὸν πινακίσκον appellavit et Athen. XI p. 474 A κανθάραν αἰδρούς.

Sequitur apud Meinekium p. 439 Alexidis fragmentum, quod Athenaeus servavit IX p. 383 C:

ἤψέ μοι δοκεῖ
πνικτόν τι ἔσθον δελφάκειον. B. ἡδύ γε.
A. ἔπειτα προσκέκαυκε. B. μηδὲν φροντίσῃς.

Manifesto corrupta verba sunt ἥψέ μοι δοκεῖ, nec satisfacit ἥψ' εὖ δοκεῖν, quod bene observavit Meinek. Locutio tamen, ut perit, vero similiter restitui poterit. Latet illud πῶς οὐκ εἶς, quod *orationis animandae causa interponitur*, quae Valckenaerii verba sunt ad Eur. Hippol. 446. Lubet exempla aedam adscribere, ut de hoc usu lectoribus constet. Theophilus Athen. XI p. 472 D scripsit:

τετρακδύλον δὲ κύλικα κεραμέαν τινὰ

τῶν Θηρικείων πῶς δοκεῖς κεραυνῶει — καλῶς.

raros dixit Athen. IV p. 175 D:

(ὁ δ') ἀρπάσας μόνον εὐθὺς πῶς δοκεῖς
κούφως ἀνῆλλετο.

philus autem Athen. II p. 67 D:

δειπνεῖ τε καταδὺς πῶς δοκεῖς Λακωνικῶς.,

c enim scribam neque interrogandi notam appingam cum Meinekio p. 419. Aristophanis in Pluto locus est vs. 742:

οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ πῶς δοκεῖς
τὸν Πλούτον ἡσπάζοντο.

idem in Ranis vs. 54:

ἐξαίφνης πόθος — τὴν καρδίαν ἐπάταξε πῶς οἶσι σφόδρα.

Inde jam vides πῶς δοκεῖς et πῶς οἶσι significare εὖ πως vel ἄνυ vel πάνυ σφόδρα vel similia. Adverbii instar est et iun-
itur cum verbis, adjectivis et adverbis. Interdum tamen re-
itur ad propriam et primitivam constructionem, quale illud est
Arist. Nub. 1368: κἀνταῦθα πῶς οἶσθ' ἐμὴν τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν.
His igitur locis inter se collatis, non sequar Valckenaerium,
Brunckium et Elmsleium nec corrigam Arist. Acharn. 12:

πῶς τοῦτ' ἔσεισέ μου δοκεῖς τὴν καρδίαν,

nam genuina ea mihi scriptura videtur, modo quis omittat inu-
tile interrogationis signum, quod viri docti addiderunt. Pariter
Acharn. 24:

εἴτα δ' ὥσιονται πῶς δοκεῖς

ἐλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου.

Arist. Nub. 881:

καὶ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει πῶς δοκεῖς.

Arist. Eccl. 309:

καὶ πειθ' ὁ δῆμος ἀναβοᾷ πόσον δοκεῖς.

Addit Valckenaerius etiam recentiores Graeculos imitatos fuisse

has locutiones et affert Alciphronem, apud quem p. 82 Mk sunt ἡλίκασι δοκεῖς Θριδακῖναι. Ne ab Euripide quidem unus alienus est, v. c. Hippol. vs. 446:

ὅν δ' ἂν περισσὸν καὶ Φρονοῦνθ' εὖρη μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα πῶς δοκεῖς καθύβρισεν.

Hecub. 1160:

κῆρ' ἐκ γαληνῶν πῶς δοκεῖς προσφθεγμάτων
εὐθὺς λαβοῦσαι φάσγαν' ἐκ πέπλων ποθὲν — κεντοῦσι.

Denique Iph. Aul. 1590:

κάν τῷδε Κάλχας πῶς δοκεῖς χαίρων ἔφη.

Atque sic eodem modo apud Alexidem scribam: ἦψε πῶς δεκεῖς πνικτόν τι ὄψον, quod sane malim quam ἔψειν μοῦδοκει et προσκέκαυκα, quae scriptura Hirschigio placuit et post Hirschium Meinekio. Sed duo praeterea restant, de quibus mihi non convenit cum iis, qui ante me hos versus attigerunt. Primum vs. 10:

ὥσπερ κίσηρις λήψεται διεξόδους

σομφάς, δι' ὧν τὴν ὑγρασίαν ἐκδέξεται,

arridet εἰσδέξεται. Deinde quod Meinekius edidit vs. 17:

ἀτμός γὰρ οὕτως οὐχὶ προσπηθήσεται

ταῖς ῥισίν, ἀλλ' ἄνω μάλ' εἴσι καταφυγών,

est ea Scaligeri conjectura, nam in Codice est ἀνωμαλίσαι. Hinc recte Cobetus Mnem. IV 117 agnovit verbum βαδίζειν, sed minus probo praesens tempus βαδίζει quod restituit, et praefert futurum, cum praesertim praecedat προσπηθήσεται. Lego:

ἀτμός γὰρ οὕτως οὐχὶ προσπηθήσεται

ταῖς ῥισίν, ἀλλ' ἄνω βαδιεῖται καταφυγών.

Alexis ap. Mk. p. 450 scripsisse fertur:

ὦ δυσυχεῖς ἡμεῖς μὲν οἱ πεπρακότες

τὴν τοῦ βίου παρρησίαν καὶ τὴν τροφήν.,

sed malim: ὡς δυσυχεῖς, sicuti recte apud eundem legitur Athen. X p. 419 B: ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον et Athen. I p. 23 C: ὡς ἔσι κατακεῖσθαι πρὸ δείπνου συμφορά. Sed gravius est, quod p. 452 Mk. nondum recte distributae sunt partes eorum qui colloquuntur. Demonstrat ibi coquus in omni arte praeter artificem ipsum etiam eum qui artificio usus sit, aliquid conferre oportere; veluti est coqui bene condire cibos, sed frustra

rit nisi convivae temperi advenerint. Quod additur: *εἰς τοὺς*
ᾧφισὰς τὸν μάγειρον ἐγγράψω, id non est coqui sed domini
ei convivae alicuius, qui ridet importunam hominis loquaci-
tatem. Post haec pergit coquus: *ἐγὼ κἄθ' ὑμεῖς* et quae se-
quuntur:

Legebatur olim apud Stobaeum Flor. 102. 6:

εἰ μὴ γὰρ ὦν ἀνθρώπος ἀνθρώπου τύχαις
ὑπηρετήσω, οὐ φανήσομαι φρονῶν.

ecte sane Porsonus ad Eurip. Orest. 792 scripsit *ποῦ φανή-*
μαι, sed perficies demum emendationem corrigendo: *ποῦ φ-*
ίσομαι φρενῶν, sicuti Sophocles dixit in Electra vs. 390: *ποῦ*
στ' εἴ φρενῶν. Itidem unius literulae mutatione Alexidis ma-
num recuperare poterimus in his Antatticistae verbis p. 98. 17:
ἰδιον Ἄλεξις Ὀδυσσεῖ ἀπονιπτομένῳ. Apertum vitium est in
moediae titulo, nam veteres non *ἀπονίπτεσθαι* dicebant, sed
πονίζεσθαι, qua de re difficile est novi quid afferre post copias
onti *ἐν τῇ λογίῳ Ἑρμῇ* p. 366 sqq., qui ne huius quidem loci
memor fuit, sed praeterea incredibile est veterem gramma-
cum, quisquis is fuit, sed cui tamen aditus patebat ad docta
Alexandrinorum scrinia, qua de re olim dixi post Ritschelium
i Prolegomenis ad Photium, hunc igitur grammaticum nihil
liud invenisse in Alexidis fabula, quod animadversione dignum
ideretur, nisi comparativum *ἰδιον*, de quo numquam dubitatum
uit utrum probandus esset necne. Quid rescribendum sit,
onstrabit Homerus, a quo poeta fabulae argumentum mutua-
is est, nempe *ἰδιον*, cf. Odyss. T. 204: *ἰδιον ὥς ἐνόησα*. Non
t mirum, eam formam notabilem fuisse visam.

Athen. II p. 54 F ex Alexidis Olynthia laudat quae se-
quuntur:

ἔστιν ἀνὴρ μοι πτωχὸς κἀγὼ
γραῦς καὶ θυγάτηρ καὶ παῖς υἱὸς
χῆδ' ἢ χρησὴ, πένθ' οἱ πάντες.
τούτων οἱ τρεῖς δειπνοῦμεν,
δύο δ' αὐτοῖς συγκοινωνοῦμεν
μάζης μικρᾶς.

ones agnoverunt vitium in vs. 4, ubi *δειπνοῦμεν* ferri non

potest, sed non magis probabimus Grotii conjecturam: *δει-
νοῦσιν*. Nec tamen latet quid dicat misera anus. Domi, inquit,
quinque sumus: vir meus, ego ipsa, filia, filius, virgo denique
Olynthia: fame laboramus omnes; quam autem ego cum marito
unicam habemus placentulam, eam in commune conferimus.
Hinc illa continuo insequuntur:

*Φθόγγους δ' ἀλύρους
θρηνοῦμεν, ἐπ' ἂν μηδὲν ἔχωμεν,
χωρῶμα δ' ἀτίτων ἡμῶν ὕτων
γίγνεται ὠχρόν.*

Quid igitur pro *δειπνοῦμεν* rescribendum est? Non grammatica
hoc indicare poterit, sed ipsa rei ratio commonstrat poetam
manum esse:

τούτων οἱ τρεῖς μὲν ἄδειπνοι.,

quod quum forte scriptum esset *οἱ τρεῖς ἄδειπνοι μὲν*, locus in-
felicem correctorem nactus est. Quod seni et vetulae non satis
est, id tamen impertiunt binis liberis et ancillae. Res in
aprico est.

Parasitus qui barbarum quandam sectabatur, ita dicit apud
Alexidem Athen. VII p. 287 F:

*ἐπιπονώτερον
ἔργον μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ,
ἀφ' οὗ παρασιτῶ. μεμβράδας μοι κρεῖττον ἦν
ἔχειν μετ' Ἀττικισὶ δυναμένου λέγειν.*

Quid hoc est *ἔργον οὐκ εἴληφ' ἐγώ*? Scio quidem recentiores
dixisse *ἔργον λαβεῖν* et meminisse ipsum adeo Amipsiam veteris
comoediae poetam scripsisse: *ἐγὼ δ' ἰὼν πειράσσομαι εἰς τὴν ἀγ-
ρὰν ἔργον λαβεῖν*, h. e. *μισθῶσθαι ἑμαυτόν*, Mk. p. 701. Etiam
Photius eum usum verbi *λαβεῖν* inculcavit in voce *ἔργον* et
fortasse haud satis considerate in editione mea locum interpolavi.
Non tamen feram *εἴληφα* apud Alexidem, nam etiam perfectum
pro aoristo offensioni est. Scripsi uncialibus literis et ultro
emicuit: *οὐκ ἔτλην ἐγώ*.

Ἀσυνδέτως proferuntur Alexidis verba Athen. VI p. 258 B:

*πεῖραν ἐπεθύμουν θατέρου βίου λαβεῖν,
ὃν πάντες εἰώθασιν ὀνομάζειν ὑγρόν.*

τρεις ἐν Κεραμειῷ περιπατήσας ἡμέρας

διδασκάλους ἐξεῦρον οὐ λέγω βίου

ἴσως τριάκοντ' ἀφ' ἐνὸς ἐργαστηρίου.

verum est ἐπιθυμῶν. Continuo sequitur apud Meinekium 477 aliud Alexidis fragmentum, quod debemus Athen. XIII 500 B.

ἄνοιγ' ἄνοιγε τὴν θύραν· ἐλάνθανεν

πάσαι περιπατῶν ἀνδριάς, ἀλέτων ὄνος,

ποτάμιος ἵππος, τοῖχος, ὁ Σελεύκου τίγρις,

ridens corrigo χοῖρος. Librarius fortasse in animo habuit . Apost. 23. 3, ubi pontifex maximus τοῖχος κεκονιαμένος tur, sed quid hoc ad Alexidem?

cribit Antatticista p. 84 in voce βαβαὶ βαβαί· οὐχὶ τῶν οἶων, ἀλλὰ τῶν βαβαὶ βαβαί. Ἀλεξίς Σικυνώφ. Contendit Meinius p. 478 verum esse Eupolideum polyschematistum, quo ri genere Alexis interdum usus sit; fieri potest, sed duobus abulis transpositis merum senarium habebimus:

τῶν οὐχὶ μετρίων, ἀλλὰ τῶν βαβαὶ βαβαί.

em Meinekii pagina sequitur fragmentum Alexidis Athen. p. 223 E, quod male habitum est. Editur sic:

Ἀπόλαβε. B. τοῦτο δ' ἐστὶ τί;

A. * * * * ὁ παρ' ὑμῶν ἐγὼ

παιδάριον ἔλαβον, ἀποφέρων ἤκω πάλιν.

B. πῶς; οὐκ ἀρέσκει σοι τρέφειν; A. οὐκ ἔστι γὰρ

ἡμέτερον. B. οὐδ' ἡμέτερον. A. ἀλλ' ἐδώκατε

ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦτ'. B. οὐ δέδωκαμεν. A. τί δαί;

B. ἀπεδώκαμεν. A. τὸ μὴ προσῆκον ἐμοὶ λαβεῖν.

docti varia tentarunt, ut priorem buius fragmenti partem ndarent: de his Jacobsius retulit in Suppl. Add. Sed ma- quaedam corrigenda in versibus qui sequuntur. Legendum:

A. οὐκ ἔστι γὰρ

ἡμέτερον. B. οὐδ' ἡμέτερον. A. ἀλλ' ἐδώκατε

ὑμεῖς ἐμοὶ τότ'. B. οὐκ ἐδώκαμεν. A. τί δαί;

B. ἀπεδώκαμεν. A. τὸ μὴ προσῆκόν μοι, λαβέ.

exis ap. Athen. X p. 422 A. ita dicit:

μάθῃσι δ' ἂν οἷον ἀνθρώποις κακὸν
ἔσιν ἢ γαστήρ, διδάσκει δ' οἷ', ἀνγκάζει θ' ὅσα.

Facilis est correctio: θ' ἄμχ. Idem ap. Athen. XI p. 463 A:

οὐδὲ εἰς ἂν εὐλόγως

ἡμῖν φρονήσαι νοῦν ἔχων, οἱ τῶν πέλας

οὐδὲν ἀδικοῦμεν οὐδέν'. Ἄρ' οὐκ οἶσθ' ὅτι, κτέ.,

malim: οὐδέν' ἀδικοῦμεν οὐδέν', qua non est alia mutatio
lenior. Eiusdem locum ap. Ath. X p. 426 C ita suppleverim:

ὁμῶς δὲ ταύτην ἐκπιῶν

(ἀνύσας) λέγε τι καὶ διατριβὴν γε τῷ πότῳ
ποιῶμεν.

Malim hoc quam quod Porsonus supplevit κομψόν vel Dobrzenski
πιθανόν. Apud eundem Athen. VI. p. 258 E: εὐδαίμων ἐγὼ μὲν
τὸν Δία, dixeris planissime requiri νῦν τὸν Δία. Denique notissi-
mum locum Athen. XV p. 692 F ita suppleo:

B. ὁ Ζεὺς ἐ σωτήρ, ἂν ἐγὼ διαρραγῶ,

οὐδέν μ' ὀνύσει. A. πῖθι θαρρῶν (αὖ πάλιν).

Paulo difficilior est emendatio Alexidis fragmenti Athen. I
p. 449 D. Mulier quaedam ibi γριφον προβάλλει, quem quum alia
non intelligit, αἰεὶ σύ, inquit, χαίρεις ὧ γύναι μ' αἰνίγματι,
cui mulier: καὶ μὴν ἀπλᾶ γε καὶ σαφῇ λέγω μαθεῖν. Hic
primum malim fere σαφῇ μαθεῖν λέγω quam λέγω μαθεῖν,
sed gravior corruptela est in priore versu. Valckenaerius ten-
tabat: παίζουσα χαίρεις, Meinekius αἰεὶ σύ παίζεις, sed neutra
correctio ullam probabilitatis speciem habet. Unica litera cor-
rupta est, non plures; lege:

αἰεὶ σύ γ' αἰρεῖς ὧ γύναι μ' αἰνίγμασιν.

Miror quomodo editores ferre potuerint Athen. IV p. 164 F:

αἰεὶ γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὐρίσκει τέχνην

καὶ νῦν πορίζεται γε τὰ δεῖπν' ἀσύμβολα.

Particula γε versu 2 nil quidquam significat et immodulatus
versus est, nam anapaestus non recte incipit ab enclitica.
Emendatio prorsus est certa:

αἰεὶ γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὐρίσκει τέχνην

καινὴν πορίζεται τε δεῖπν' ἀσύμβολα.

Ὅταν τις εὖρη καινὸν ἐνθύμημά τι Anaxandrides dixit,

ἢ ἐν καινὸν εὐρίσκουσιν Xenarchus et sic omnes lo-
untur.

Eadem particula displicet Athen. II p. 36 F:

οὐδὲν γ' ἔοικ' ἄνθρωπος οἶνω τὴν φύσιν,

malim: οὐδὲν ἄρ' ἔοικ' ἄνθρωπος, quo sensu v. c. apud
ristophanem est: οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Sequi-
ur apud Meinekium p. 519 Alexidis fragmentum quod Stobaeus
traxit Flor. 68. 2:

τίς δῆθ' ὑγιαίνων νοῦν τ' ἔχων τολμᾷ ποτε

γαμεῖν διαπραξάμενος ἡδίων βίον;

quod Meinekius invenit ἡθεον βίον, id Cobetus probavit Mnem.
III. 426; sed quomodo laboranti metro succurremus? Scribit
Cobetus inserto articulo: τὸν ἡθεον βίον; est hoc sane melius
quam Meinekii προδιαπραξάμενος, sed non assequor quomodo
verbum διαπραξάσθαι hic recte poni possit. Ut in incerta re,
praeferam: διαγραφάμενος τὸν ἡθεον βίον.

dictum est διαγράφασθαι, quo sensu διαγράφασθαι τὴν κατη-
γوریαν dicitur qui tergiversatur.

Parvulum mendum est in Alexidis verbis ap. Stob. Flor. 30. 8:

ὅστις ἡδεται γὰρ ἐσθίων

δοσμέραι, δεῖ καὶ ποιεῖν τῶν σιτίων

ἐπάξιόν τι,

ibi commendo πονεῖν, quomodo frequentissime erratur, qua de
e nuper dixi ad Novum Testamentum. Denique Mk. p. 524:

τὸ παναρμόνιον τὸ καινὸν ἐντεινον τεχνῶν,

ubi arbitror, verosimiliter ab Alexide scriptum fuit τρέχων,
quod quid sit, ex Aristophane notum est qui ita dixit Nub.
80 et 1164 et Pac. 259; itidem Plato Comicus ap. Athen.
IV p. 665 B:

τί οὐ τρέχων σὺ τὰς τραπέζας ἐκφέρεις;

Antidotus Comicus ap. Athen. I p. 28 E Thasium vinum
dat:

Θάσιον ἔγχει * * *

ὁ γὰρ ἂν λαβὼν μου καταφάγη τὴν καρδίαν,

ὅταν πῶ τοῦτ', εὐθὺς ὑγιὲς γίγνεται.

Lege: δακόν. Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμυτοῦ καρδίαν satis n-
tum esse arbitror.

Epigenis locum ap. Mk. p. 539 ita supplendum censeo:

ἀλλὰ τί καθ' ἑκαστον δεῖ λέγειν;
ὄψει γὰρ αὐτός. B. βασιλέως υἱὸν (τὰ χα)
λέγεις ἀφίχθαι; A. δηλαδή, Πιξώδαρον.

Mirror viros doctos quibus emendatio non cesserit in Diodori
verbis ap. Athen. X p. 431 C:

ἐπὶ ἀνὴρ κυάθους πίνῃ τις, ὃ κρίτων, δέκα,
αἰὲ παρ' ἑκαστον ἐνδεδεχῶς τὸ ποτήριον
πίνει τὸ λοιπὸν, τοὺς λογισμοὺς δ' ἐξεμεῖ.
ταῦτα σκόπει πρὸς σαυτὸν.

Recepit Dindorfius Naekii scripturam:

εἰ τὸ παρ' ἑκαστον ἐνδεδεχῶς ποτήριον
πίνειν τὸ λοιπὸν τοὺς λογισμοὺς αὐξάνει,

quod pauci opinor probabunt. Facilius sic poteris:

αἰὲ παρ' ἑκαστον ἐνδεδεχῶς ποτήριον
πίνει τὸν οἶνον, τοὺς λογισμοὺς δ' ἐξεμεῖ.

Tantum vitium tamdiu omnes exercuisse!

Meinekios p. 609 fragmentum habet Timoclis servatum:
Stobaeo Flor. 96. 22:

πολλοὺς γὰρ ἐνίοθ' ἡ πενία βιάζεται
ἀνάξι' αὐτῶν ἔργα παρὰ φύσιν ποιεῖν.

Absonum est adverbium ἐνίοτε in hac sententia et leni mu-
tatione habebimus:

πολλοὺς γὰρ ἴς' ὅτι ἡ πενία βιάζεται,

sicuti Mnesimachus dixit p. 577:

ἄρ' οἶσθ' ὅτι ἡ πρὸς ἄνδρας ἐσί σοι μάχη;

ubi malim ἔσαι. Eiusdem autem Timoclis illa sunt p. 612:

ὅστις φοβεῖται τὸν πατέρα κᾶσχύνεται,
οὗτος πολίτης ἀγαθὸς ἔσαι κατὰ λόγον
καὶ τοὺς πολεμίους δυνάμενος κακῶς ποιεῖν.

Dicitur hoc, nisi fallor, κατὰ τρόπον, i. e. ὁρθῶς. Cf. Cobet.
in Mnem. IV p. 271.

Fabula fuit Xenarchi *Διδυμοί* inscripta, ex qua fragmentum Athenaeus servavit XV p. 693 B. Veram scripturam ex Veneto libro primus Cobetus protulit post Orat. Inaugur. p. 105:

ὥς ὑπό τι νυσάζειν γε καὐτὸς ἄρχομαι·

ἢ τὰγαθοῦ γὰρ δαίμονος συνέσεισέ με

ἄκρατος ἐκποθεῖσα φιάλη παντελῶς.

Et de his quidem versibus quomodo scribi debeant, non dubitatur; sed continuo sequuntur duo:

ἢ τοῦ δὲ σωτῆρος Διὸς τάχιστα γε

ἀπώλεσεν αὐτὴν καὶ κατεπόντωσέν μ' ὄρῃς.

Primum illud apertum est, de quo Meinekius nihil adnotavit, colloquium hoc esse fratrum illorum *διδύμων* post strenuam computationem. Prior, uti vides, tribus versibus usus est, quibus alter respondet duobus. Sed hoc quoque perspicuum est lectionem vitiis obscurari: quid enim est *τάχιστα γε* et quid est *αὐτὴν* et quam insuave *κατεπόντωσέν μ' ὄρῃς*! Coniecit Canterus *ναύτην* quod speciosum est, ut omnia Canteri, sed simul intelligimus, quam prudentes et cautos nos esse deceat, quum animadvertamus doctissimos editores deceptos fuisse correctione eleganti quidem sed eadem falsa, nam importuna est verborum traiectio neque id quod est *ναύτην* divelli potest a pronomine, ad quod refertur. Qui vino somnoque sepulti sunt, solent cum naufragis comparari, qua de re Meinekius laudavit doctas observationes Naekii ad Choerilum p. 165. Ζεὺς σωτὴρ potatorem non servavit, sed fluctibus mersit: *κατεπόντωσεν*. Quid jam latet sub *αὐτὴν*? Adverbium, uti arbitror, quod respondet adverbio *παντελῶς* quo frater usus erat. Nihil nimodum desiderabo, si locus ita legetur:

ἢ τοῦ δὲ σωτῆρος Διὸς τάχιστα με

ἀπώλεσ' ἄρδην καὶ κατεπόντωσ' ὥς ὄρῃς.

Nunc mihi videor intelligere quid Xenarchus dicat. Ex eadem fabula unum praeterea fragmentum servatum est, Athen. X p. 126 B., quod ad eiusdem computationis *initium* referendum est habueratque adeo ab Meinekio primo loco poni:

πίμπλη σὺ μὲν ἐμοὶ, σοὶ δ' ἐγὼ δῶσω πιεῖν·

ἀμυγδαλῇ μὲν παιζέτω πρὸς ἀμυγδαλῇν.

Atque sic factum est, ut dum nimium indulgerent genio, iniperent *νυσάζειν*. Unum superest, quod me male habet, ad-

verbum τάχιστα. Quod scribit Philochorus Athen. II p. 38 D, id omnium testimonio confirmatur. Bacchus, inquit, βετὴν ἔθετο προσφέρεισθαι μετὰ τὰ σῖτα ἄκρατον μόνον ὅσον γεύσασθαι δείγμα τῆς δυνάμεώς τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη κεκρμένον ὅπόσον ἔκαστος βούλεται, προσεπιλέγειν δὲ τούτῳ τὸ τῷ Διδῷ σωτήρος ὄνομα. Alia e Philochoro Boethus descripsit, quae ad nos pervenerunt in Scholiis ad Platonem, quod vide apud Photium in v. τρίτου κρατήρος. Nimirum τὰς τρίτας σπονδὰς καὶ τὸν τρίτον κρατῆρα ἐκίρνων τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι, Schol. Plat. Charmid. 167 A. Itaque molestum est adverbium τάχιστα et sponte ferimur ad conjecturam κάκιστά με vel, quod fortasse praestat, κάκισ' ἐμέ. Prorsus idem vitium commissum fuit Aesch. Prom. 959.

Duo supersunt in tertio Meinekii volumine, quae breviter indicabo. Pg. 623 Xenarchus dixisse fertur:

μὰ τὸν Διόνυσον ὃν σὺ κάπτεις ἴσον ἴσω.

Vinum opinor non κάπτεται, sed λάπτεται et λάπτεις scilicet bibam. Athenaeus autem XIV p. 635 A, Meinekii est pg. 623 ita scribit: Θεόφιλος δὲ ὁ κωμωδιοποιὸς ἐν Νεοκτολέμῳ καὶ τὸ μὲν μαγαδί διαψάλλειν μαγαδίζειν λέγει. Imo requiritur simpliciter verbum ψάλλειν.

(Continuabitur).

GALENUS.

Tom. V. pag. 878 deridens athletas scribit: ἀλλ' οὐκ ἐν ταῖς ἈΠΟπάτοις εἰκός, ἐν οἷς διημέρευον, ἀγχίνοιαν φύεσθαι. καὶ μὴ παρὰ ταῦτ' οὐδὲν ἄλλο πρότερον ἔπραττον· ὅλον γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν τὸν βίον ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ συσρεφόμενον ἢ ἐσθιόντων ἢ πινόντων ἢ κοιμωμένων ἢ ἈΠΟπατούντων ἢ καλινδουμένων ἐκόνει τε καὶ πηλῶ. Dabisne mihi ΠΕΡΙπάτοις et ΠΕΡΙπατούντων a Galeno scriptum esse?

C. G. C.

DE LOCIS NONNULLIS

APUD ANTIPHONTEM.

ANTIPHONTIS ORATIONES edidit VICTOR IERNSTEDT.

Petropoli 1880.

Eiusdem OBSERVATIONES ANTIPHONTEAE.

*Tirées du Journal du Ministère de l'instruction
publique*" (St. Pétersbourg Juillet 1878).

in dulci feriarum Paschalium otio affertur mihi Petropoli
lex hoc iucundissimum viri doctissimi VICTORIS IERNSTEDT
ius, cui primum ago gratias, deinde observationes quasdam
iphontes ei ἀντιδωρον mittere animus est, subnatas mihi
in in egregia ipsius editione Antiphontis Orationes qua
ima potui diligentia et cura saepius relegissem.

Quod Editor ab eo „*qui artem criticam facere velit*” ante om-
postulat, „*ut libros mss. circumspiciat eorumque rationes accu-
sime perquirat et investiget*” id ipse egregie praestitit
cum pulvisculo collegit omnia et ordine disposuit, quibus
his interpretatio et emendatio Antiphontis tamquam stabili
damento nititur. Deinde Criticorum certas emendationes
probabiles coniecturas sedulo undique conquisivit, quibus
s non paucas adiecit, et sic Oratorum Atticorum amato-
is novum comparavit instrumentum, quo melius et utilius
parari non posse existimo.

pag. Steph. 112. 7. πρὸς τίνες οὖν ἔλθῃ τις βοηθοὺς ἢ ποῦ
καταφυγὴν ποιήσεται ἄλλοθι ἢ πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸ δίκαιον;
secum est ποῦ ἄλλοθι pro ἄλλοCE. Veteres non aliter dice-

bant quam ποῖ ἄλλοσε, ποῦ ἄλλοθι, et ἄλλοσέ ποι, ἄλλοθί τω, sed quia Graeculi vitiosa sua συνηθεία dicebant ποῦ ἄπει; et similia sexcenta (Phrynichus Lobeck. pag. 43), has maculas passim Veterum scriptis affricuerunt. Exemplorum plena sunt omnia. In Aristophanis *Equitt.* vs. 1032.

ἐξέδεταί σου τοῦψον ὅταν σύ ΠΟΙ ἄλλοσε χάσκης.

in Ravennate libro est ὅταν σύ που ἄλλοσε, quod perinde mendosum est atque ποῖ ἄλλοθι apud Antiphonem.

Quod scribit doctissimus Editor in Praefatione pag. XXXII: „in formis verborum operam dedi ut haec eloquentiae Atticae antiquissimae monumenta, quoad eius fieri posset, suae aetatis species recuperarent.” id in multis diligenter fecit sed non spernendum nobis spicilegium reliquit.

Primum multis locis consuetam Atticis et necessariam elisionem aut crasin neglexit a scribis omnium librorum obscuram solitam. Vel sola auris admonet vitiosa esse εὖ οἶδα ὅτι, πᾶ οἶδα ὅπως, παρὰ Ἀθηναίσις, ὀλίγα ἄττα, πολλα ἄττα et similia his sexcenta. Optime hoc senties si verba oratorum alta voce legere aut etiam, quasi ipse diceres, agere consueveris, id quod discipulis meis sedulo inculcare et exemplo praeire soles. In hoc tam rapido verborum flumine molestae vocales veluti sua sponte excidunt, quod nisi fiat hiulca oratio inepte te relinquit hiantem. Itaque Antiphonti reddendum saepius οἷς ἦκ' ἐχρῆν, ὅφ' ὦν ἦκ' ἐχρῆν, ubi Editor ἦκ'Α intactum reliquit. Reponendum est καλός τε καὶ γαθός, nemo enim καὶ ἀγαθός in ea re dicebat. Aelius Dionysius apud Photium v. καλὸς καὶ γαθὸς λέγεται κατὰ συναλοιφήν, οὐχὶ καλὸς καὶ ἀγαθός.

Reponendum est καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπῆλλακτ' ἄν, pro ἀπῆλλακτο ἄν. Semper enim sequente ἄν potentiali omittitur I in optativis λέγοιμ' ἄν, εἴποιμ' ἄν, πείσομαι ἄν, et O in imperfecto et plusquamperfecto et optativis ἐξήρπας' ἄν, γένοιτ' ἄν, similibusque omnibus.

Recte Editor imperfectum ἦ (παρῇ) eram ex longo exilio reduxit, recte in plusquamperfectis ἤδη scripsit et ξυνῆδη, etiam ἤδησθα, sed in tertia persona — Εἰ dedit ante vocalem 112. 21: εὖ ἤδει ὅτι pro ἤδειν, 113. 28: οὐπω γὰρ ἤδει ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐξαπατωμένη pro ἤδειν et aliis locis.

Recte Antiphonti reddidit Φονῆς pro Φονεῖς, ἐπιμέλεσθαι pro ἐπιμελεῖσθαι, εἶμεν et εἶεν pro εἴημεν et εἴησαν, in quibus omnibus stabilis et constans veterum Atticorum dicendi consuetudo Graeculis vitiatur. Nemo eorum dicebat Φονεῖς, ἱππεῖς, βασιλεῖς, sed βασιλῆς, ἱππῆς, Φονῆς et in accusativo Φονέας, ἀσιλέας sine ulla exceptione. Horum pleraque in libris nostris depravata leguntur, sed quis hodie in talibus curat Codicum auctoritatem? Optime igitur Editor neque τολμήσαιεν tulit neque βεδειπνήκεισαν.

Quod dedit δωρειάν pro δωρεάν ex veteribus inscriptionibus amtum esse suspicor ¹⁾).

Pag. 112. 7: θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἦντινὰ ποτε νόμην ἔχων ἀντίδικος καθέστηκε πρὸς ἐμὲ καὶ εἰ νομίζει τοῦτο ὑπέβειαν εἶναι τὸ τὴν μητέρα μὴ προδοῦναι, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι οὐδ' ἀνοσιώτερον εἶναι ἀφείναι τοῦ τεθνεώτος τὴν τιμωρίαν. ἄλλως ε καὶ τοῦ μὲν ἐκ προβουλῆς ἀκουσίως ἀποθανόντος, τῆς δὲ ἐκούίως ἐκ προνοίας ἀποκτεινάσης. Quia Graecum non est τοῦτο ὑπέβειαν εἶναι νομίζω sed ταύτην, exemta literula restituebam in *Miscell. Crit.* pag. 556) εἰ νομίζει τοῦτο εὐσεβεῖν εἶναι, ut pud Demosthenem pag. 564. 8: εἰ τὸ τὰ τριαῦτα λέγειν τοῦτ' εἰ λειτουργεῖν. et pag. 761. 20: οὐ γὰρ τὸ τὰ τούτων — καατιθέναι τοῦθ' ἡγήσω δεινὰ πάσχειν εἶναι. et apud Aristophanem a *Nubibus* vs. 1411:

οὐ καμὲ σοὶ δίκαιόν ἐς' ἀντευνοεῖν ὁμοίως

τύπτοντ', ἐπειδήπερ τόδ' ἐστὶν εὐνοεῖν τὸ τύπτειν.

Ad eundem plane modum dictum est: εἰ νομίζει τοῦτο εὐσεβεῖν εἶναι τὸ τὴν μητέρα μὴ προδοῦναι.

Sed multo etiam gravior labes, ut Editor acute perspexit, illa verba maculavit. Audi ipsius verba (*Observ.* pag. 2): *quapropter impie faceret actoris frater — tamen illud quidem magis mirandum non erat nec prudenter exprobratur adversario quod matrem filius deserere volebat. accedit quod actor ipse cum dicit πολὺ ἀνοσιώτερον εἶναι ἀφείναι τοῦ τεθνεώτος τὴν τιμωρίαν aperte fatetur ἀνόσιον εἶναι τὴν μητέρα προδοῦναι.*" Réctissime haec

¹⁾ Recte me id suspicatum esse video in utilissimo libello HERWERDENI „*Lapidum e dialecto Attica testimonia*” pag. 10 sq.

disputata sunt sed non tam facili negotio, ut Editor opinatur, difficultas tollitur. Sententia verborum aperta est. Actoris frater impiū et nefarium facinus esse putabat matrem suam in capitis periculo destituere; reponit frater: *ego vero existim multo magis nefarium et impium facinus esse patris crudeliter occisi necem non persequi*. Quo igitur pacto constituendus locus est ut hanc ipsam sententiam apte enunciatam contineat? Nempe sic: *εἰ νομίζει τοῦτο Ἀσεβεῖν εἶναι τὸ τὴν μητέρα [μὴ] προδοῦναι*. Actoris frater dicit: *ἀσεβές ἐστι τὸ προδοῦναι τὴν μητέρα*. reponit alter: *πολὺ δ' ἀνοσιώτερον (idem quod ἀσεβέστερον) τὸ ἀφείναι τοῦ τεθνεώτος τὴν τιμωρίαν*. Addit Editor: „*praeterea suopetam habeo τοῦ τεθνεώτος, quoniam propter oppositum τὴν μητέρα requiritur τοῦ πατρός*.” Plane assentior sed sunt haec coniungenda in unum: *ἀφείναι (τοῦ πατρός) τοῦ τεθνεώτος τὴν τιμωρίαν*. Flebiliter sic opponitur „*patris mei qui occisus est*.” cf. pag. 114. 1: *ἐγὼ δ' ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ πατρός τοῦ τεθνεώτος αἰτοῦμαι*.

Reliquum est ut indagemus quo pacto vera lectio hanc labem conceperit. Scribuntur in Codicibus *α* et *ευ* ductu tam simili ut oculis discerni nequeant et utrum *α* an *ευ* legendum sit *α* Graecitatis usu aut cuiusque loci ratione sit colligendum. Inspecto mihi aliquis in Bastii *Commentatione Palaeographica* Tabulam I. 5. ubi βασιλεύων ita scriptum est ut tibi βασιλᾶων videri videaris. Hinc factum est ut confundantur passim *εὐθαρσής* — *ἀθαρσής*, *εὐθάνατος* — *ἀθάνατος*, *εὐσεβής* *εὐσεβεία* *εὐσεβεῖν* — *ἀσεβής* *ἀσεβεία* *ἀσεβεῖν* similiaque magno numero.

Itaque quum *ἀσεβεῖν* solemni errore in *εὐσεβεῖν* esset conversum addidit de suo nescio quis *μή*, ne plane absurda esset loci sententia.

Pag. 112, 12: *καὶ οὐ τοῦτό γ' ἐρεῖ ὡς εὖ οἶδεν ὅτι [γ'] οὐκ ἀπέκτεινεν ἢ μήτηρ αὐτοῦ τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον*. Furcillis expellendum *γ'* ineptissime interpositum et sensu cassum. Praeterea correxerim: *καί τοι οὐ τοῦτό γ' ἐρεῖ*, ut Veteribus mos est dicere *καί τοι* — *γε*, καὶ μὴν — *γε*, ἀλλ' οὖν — *γε*, in quibus saepe librarii peccant, et apud poetas iugulato metro. In Sophoclis *Oedip. Tyr.* vs. 987 in archetypo Mediceo est:

καὶ μὴν μέγας ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

cui Porson reddidit *μέγας* *Γ' ὀφθαλμός*, ut vs. 1005:

καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ut alibi 'passim.

Pag. 112. 24: τοῦτο μὲν γὰρ ἠθέλησα [μὲν] τὰ τούτων ἀνδρά-
 ρεδα βασανίσαι. Expungendum est μὲν, cui voculae nullus
 hic locus est et quae addita verborum compositionem corrumpit.
 instituerat dicere, ut solet, τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ sed multis
 verbis interpositis in secunda sententiae parte orationem variavit.
 repetit eadem in vicinia: ἐγὼ γὰρ εἰμι τοῦτο μὲν ὃ ἐθέλων αὐτὸς
 βασανίσῃς γενέσθαι, τοῦτο δὲ τούτους αὐτοὺς κελεύων βασανίσαι
 ἐστ' ἐμοῦ.

Pag. 112. 32: καὶ αὐτό μοι τοῦτο τεκμήριον δίκαιον ἔσαι ὅτι
 ῥῥῶς καὶ δικαίως μετέρχομαι τὸν φονέα τοῦ πατρός. Felicissime
 hunc locum expedit Editor pro ἔσαι reponens ΓΕΝέσθαι, ap-
 posite comparans locum simillimum VI. 27: ἐμοὶ δήπου δίκαιον
 κατὰ τούτων τὸ αὐτὸ τοῦτο τεκμήριον γενέσθαι ὅτι οὐκ ἄληθής ἦν
 ἡ αἰτία.

Pag. 112. 39: εἴπερ ἐμοῦ θέλοντος ἐλεγχον λαβεῖν τοῦ πράγ-
 ματος αὐτοὶ μὴ ἠθέλησαν δοῦναι. Lege ἐμοῦ ἠθέλοντος. Athe-
 nensium vetus lingua popularis, qua Comici utuntur et Ora-
 tores, habet verbum ἐθέλω, non θέλω. Itaque constanter dicebant
 ἠθελον, ἠθέλησα, nonnumquam ἠθέληκα. Forma brevior est in
 proverbiiis quibusdam et sententiis θεοῦ θέλοντος, ἦν θεὸς θέλη,
 ut apud ipsum Antiphontem pag. 113. 24. ἔάν — οἱ θεοὶ θέ-
 λωσιν. Reliquis autem locis formae ex ἐθέλω natae restituendae
 sunt: ἐγὼ γὰρ εἰμι — ὃ ἠθέλων, τούτων ἠθελόντων διδόναι,
 ut sic in caeteris.

Pag. 112. 41: ὑμᾶς μὲν ζητοῦσιν αἰτεῖσθαι ὅπως αὐτῶν μὴ
 καταψηφίεσθε. Libri καταψηφίσεσθε, quod tralaticium men-
 dum est pro καταψηφιεῖσθε. Ὅπως et ὅπως μὴ componuntur
 cum aoristo coniunctivi in iis verbis quae habent aoristum
 καταδικᾶν, in caeteris cum futuro indicativi, ut ad Thucydidem
 saepius ostendimus. Perinde bene dicitur ὅπως (ὅπως μὴ) δῶ
 ἰκῆν et ὅπως δώσει, ὅπως δίκην λάβω et λήψομαι, sed ὅπως μὴ
 ποιήσωμεν vel ποιήσητε pro ποιήσομεν, ποιήσετε soloeca sunt.

ΑΙΓΕΙΔΟΣ pro Αἰγῆϊδος. vs. 5. ΤΗΙ βουλεῖ, vs. 11. τεινυλει, vs. 9 et 32. Κιτιεῖς, vs. 20. Κιτιείων, vs. 39. Κιτιείων, i. 9 et 20. ἰδρύσῃως, vs. 16. ξυΝβάλλεσθχι, vs. 23. ὅ τι ἂν ὑτῷ δοκεῖ ἄριστον εἶναι, vs. 30. Λυκοργος, vs. 32. ἔΝποροι, extra vs 38. ἐΜπόροις vs. 35 et 39. ἔΝκτησιν. „*quales formas at Herwerdeni verbis utar pag. 19) nec Thucydidem nec Xenonem neque alium quemquam scriptorem Atticum pro suis agnitionum fuisse habeo persuasissimum.*”

Si quid dabitur otii ad hanc quaestionem revertar.

Pag. 113. 1: ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες, ἔγωγ' εὖ οἶδα, ἀλλὰ ἀφ' ἑς ποιήσετε. In optimo omnium Codice servata est verissima scriptura et manus Antiphontis: ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς ΓΕ, ὦ ἄνδρες, quae etiamsi non esset in libro reperta ex dicendi consuetudine reperiri potuisset. Ut enim vetantis est μὴ σύ γε et οὐ ὑμεῖς γε dicere, sic acriter negantis est οὐ σύ γε et οὐχ μεῖς γε. Quod quum Editor non commode recordaretur additum γε abiicit addens particula γε „*nullam saepius temere inculari.*” quod hoc quidem loco factum non est.

Μὴ σύ γε legitur in Euripidis *Phoenissis* vs. 534:

τί τῆς κακίης δαιμόνων ἐφίεσαι

Φιλοτιμίας, παῖ; μὴ σύ γε.

ibi magnam exemplorum copiam expromit Valckenarius. Apud primum Antiphontem legitur pag. 139 cap. 86: μὴ ὑμεῖς γε, ὦ ἄνδρες, ἀλλὰ δότε τι καὶ τῷ χρόνῳ.

Pag. 113. 3: ἦν αὐτῷ παλλακή, ἣν [ὁ Φιλόνεως] ἐπὶ πορνείῳ ἔμελλε κατασχῆσαι. ταύτην οὖν [πυθομένη] ἡ μήτηρ τοῦ ἀδελφοῦ ποιήσατο φίλην. αἰσθομένη δ' ὅτι ἀδικοῦσθαι ἔμελλεν ὑπὸ τοῦ Φιλόνεω μεταπέμπεται. Primum expunge ὁ Φιλόνεως pueriliter additum, ut scribarum mos est. Quae praecedunt omnia de eo scripta sunt et ἦν αὐτῷ παλλακή est ἦν τῷ Φιλόνεω παλλακή. Itaque nunc legitur: ἦν τῷ Φιλόνεω παλλακή, ἣν ὁ Φιλόνεως ἐπὶ πορνείῳ ἔμελλε κατασχῆσαι.

Deinde recipienda erat in textum Reiskii emendatio ἔμελλε κατασχῆσθαι. Boni scriptores promiscue usurpant μέλλω καθιέναι et μέλλω κατασχῆσθαι, aoristo non utuntur. Qui libros saepe multos triverunt sexcenties verba in — CEIN et — CAI

exeuntia stulte inter se permutata viderunt. Indicabo unum apud Antiphontem pag. 137. cap. 72: μέγα τοι ἡμέρα παρ' ἡμέραν γιγνομένη γνώμην ἐξ ἀρχῆς μετασῆCEIN καὶ τὴν ἀλήθειαν ETPeIN. Sic libri: Stephanus emendavit μετασῆCAI.

In sqq. πυθομένη expulit Dobree: rectissime ille quidem nam absurde interponitur et nihil facit ad rem et sententiam pervertit. Poterat perinde bene μῆνιν αἶειδε θεά interponi. Sed unde tandem natum esse dicamus? Videor mihi id reperisse: Antiphon dederat: πυθομένη δ' ὅτι ἀδικεῖσθαι ἐμελλεν ὑπὸ τῷ Φιλόνῳ μεταπέμπεται, et errore scribae pro ΠΥθομένη substitutum est ΑΙCθομένη, tum animadverso errore adscriptum de more in margine πυθομένη in alienam sedem irrepsit. Facile est autem constituere utra scriptura sit potior: ἤσθετο enim est *sensit*, animadvertit, *suboluit ei aliquid*, ἐπύθετο est *audivit*, ex sermonibus viri an Philonei *cognovit*, idque ipsum rei naturam requirit.

Pag. 113. 11: καὶ ἡ ὑπέσχετο ὡς τάχις αἶμαι. Est haec Blassii παραδιόρθωσις pro ὑπέσχετο τάχις αἶμαί, quod revocandum est. Ὡς τάχις quam potuit celerrime a loci sententia abhorret.

Pag. 113. 18: τῆς Κλυταιμνήστρας τῆς τούτου μητρὸς (ταῖς) ὑποθήκαις ἅμα διακονοῦσιν. Revocandam esse censeo lectionem Bekkeri: TAIC Κλυταιμνήστρας τῆς τούτου μητρὸς ὑποθήκαις. Odioso nomine mulierem, quae maritum veneno sustulerat, appellavit Clytaemnestram, ut Caelius Clodiam ob eandem causam *quadrantariam Clytaemnestram* dixit apud Quintilianum VIII. 6. 53.

Pag. 113. 25: ἡ δὲ παλλακὴ — τὴν σπονδὴν ἅμα ἐγχεύουσα — ἐνέχει τὸ φάρμακον. Pro imperfecto aoristus requiritur ἐνέχει. ut post pauca recte editur: τῷ δὲ πατρὶ τῷ ἡμετέρῳ ἔλασσον ἐνέχει pro scriptura librorum omnium ἐνέχει.

Deinde in textum receptam oportuit Hirschigii correctionem οἰομένη δεξιὸν (τι) Ποιεῖν, quia neque in tali re τι omitti potest et cur interciderit manifestum est. Theophrastus *Charact.* XIX. καὶ σπενδόντων ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον καὶ γελάσαι ὡς τι-

ἰσιόν τι πεποιηκώς, sed dixerat philosophorum elegantissimus
Περ ἄσσειόν τι πεποιηκώς.

Pag. 113. 32: ἀνθ' ὧν ἡ μὲν διακονήσασα καὶ χειρουργήσασα
χει τὰ ἐπίχειρα ὧν ἀξία ἦν, [οὐδὲν αἰτία οὐσα] τῷ γὰρ δημο-
νίῳ τροχισθεῖσα παρεδόθη, ἡ δὲ αἰτία τε [ἤδη] καὶ ἐνθυμηθεῖσα
ξεῖ, ἐὰν ὑμεῖς τε καὶ οἱ θεοὶ θέλωσιν. Editor de Blassii infelici
coniectura καὶ χειρουργήσασα transposuit post διακονήσασα quum
a libris recte post ἐνθυμηθεῖσα esset collocatum. Concubina
nim nil nisi venenum in vinum infudit iisque venenatam po-
tionem bibendam dedit, quod est διακονεῖν. Uxor et dandi
eneni consilium cepit (ἐνεθυμήθη) idque suis manibus ipsa pa-
avit (ἐχειρουργήσεν).

Deinde scribe ἔχει τὰ πείχειρα ὧν ἀξία ἦν, τῷ γὰρ δημο-
νίῳ τροχισθεῖσα παρεδόθη deletis verbis ineptissimis οὐδὲν αἰτία
ῖσα, quae et pugnant cum Oratoris sententia et arctissime
coniuncta permolestè dirimunt.

Praeterea expunge ἤδη, quae notio prorsus ab hoc loco aliena
est. Sic omnia optime procedunt: ἡ μὲν διακονήσασα ἔχει τὰ-
χειρα ὧν ἀξία ἦν, ἡ δ' αἰτία ἔξει.

Pag. 113. 40: δεήσεται ἀθέμιτα [καὶ ἀνόσια] καὶ ἀτέλεστα καὶ
ἡκυεστα καὶ θεοῖς καὶ ὑμῖν. Optimus liber καὶ ἀνόσια omittit,
recte ut equidem opinor. Nihil enim interest inter θέμις et
ῖς, sed ἀθέμιτα habet τὸ ἀρχαιοπινές, quod amat Antiphon,
νόσια pervulgatum vocabulum est.

Post pauca legitur: ὑμεῖς — δ' ἐπεὶ βοηθοὶ — τῶν ἐκ προνοίας
ποθνησκόντων καὶ ταῦτα ὑφ' ὧν ἦκισ' ἐχρῆν [αὐτοὺς ἀποθνήσκειν].
Haec in tritissima locutione certam et perpetuam ellipsin
rigidissime explevit. Quid notius est in tali re quam ὑφ' ὧν
κισ' ἐχρῆν et apud Romanos unde minime oportuit? Paullo ante
recte legitur: ἀθέως — ὑφ' ὧν ἦκισ' ἐχρῆν τὸν βίον ἐκλιπών.

Pag. 114. 2: ὑμεῖς δὲ ὅπως διδῶσι δίκην οἱ ἀδικοῦντες τούτου
ἕκα καὶ δικασαὶ ἐγένεσθε καὶ ἐκλήθητε. Haereo in ἐκλήθητε,
quod de iudiciis inauditum est: testes καλοῦνται (citantur) non
iudices. Fortasse una syllaba periit et verum est καὶ ἐκληΡΩ-

θῆτε, quia fiebat ante iudicium iudicum *sortitio*, qui sorte ducti sessum ibant.

Pag. 114. 10: ἀξιῷ ὥσπερ κἀκείνον — αὕτη ἀπώλεσεν οὕτω καὶ αὐτὴν [ταύτην] ἀπολέσθαι ὑπὸ τε ὑμῶν καὶ τοῦ δικαίου. Hirschigio obtemperatum oportuit ταύτην delere iubenti. Post pauca Antiphon, qui eadem iterare solet, ita dixit: ὥσπερ ἐκείνον αὕτη — ἀπώλεσεν οὕτω καὶ αὐτὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τοῦ δικαίου ἀπολομένη — τῆς δικαιοτάτης ἂν τύχοι τιμωρίας.

Pag. 114. 25: οὐ γὰρ δὴ ποῦ μαρτύρων γ' ἐναντίον οἱ ἐπιβαλεῦντες τοὺς θανάτους τοῖς πέλας μηχανῶνται τε καὶ παρασκευάζουσιν, ἀλλ' ὥς μάλισα δύνανται λαθραϊότατα καὶ ὥς ἀνθρώπων μηδὲνα εἰδέναι. Mendosum est λαθραϊότατα. Ex ipsa rei natura ὥς μάλισα cum *positivo* coniungitur, non cum superlativo ἐλάθρα dicebant Attici, non λαθραίως. Itaque emendandum esse censeo: ὥς μάλισα δύνανται λάθρα.

Λαθραῖος tragicum sonat. Lepidissime Eubulus (apud Athen. pag. 568. f.) Tragicorum pompam παρωδῶν dixit:

καὶ μὴ λαθραῖαν κύπριν αἰσχίστην νόσον
πασῶν διώκειν ὕβρεος οὐ πόθου χάριν.

Idem genus mendii, quod est in ὥς μάλισα λαθραϊότατα emendandum est ex Platonis *Protagora* pag. 349 d: εὐρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν — ἀνδρείοτατοὺς δὲ διαφερόντως, imo vero ἀνδρείοις δέ. Ex ipsa rei natura διαφερόντως quoque requirit positivum. Plato *de Legibus* pag. 642 c: τὸ ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον ὥς ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι.

Pag. 114. 27: οἱ δ' ἐπιβουλευόμενοι οὐδὲν ἴσασιν πρὶν γ' ἢ ἐν αὐτῷ ὥσι τῷ κακῷ. In optimo Codice post οὐδὲν „*duae litterae erasae, non pw.*” Suspicio olim scriptum fuisse: οὐδὲν τι ἴσασιν.

Quae sequuntur Tetralogiae plenae pravi et vitiosi acuminis non sunt ad meum palatum. Itaque

ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεῖς σοφίσματα
transeo ad orationem περὶ τοῦ Ἡρόδου φόνου.

Pag. 129. 25: ἐβουλόμην μὲν τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν — ἐξ ἔσου μοι καθεστάναι τῇ συμφορᾷ. Ut sexcenties alibi periit etiam hic necessaria vocula: ἐβουλόμην μὲν ἄΝ. *vellem*, non *volebam*. Lepide admodum Comicus incertus (Aristophanes, ut videtur) apud Meinek. F. C. IV. pag. 650:

βδελυρὸν μὲν οὖν τὸ πρᾶγμα κοῦκ ἂν ἐβουλόμην
λαχεῖν, ἐπειδὴ δ' ἔλαχον οὐκ ἂν ἐβουλόμην.

Quid intersit inter ἐβουλόμην ἂν et βουλοίμην ἂν infra ostendam.

Pag. 130. 4: ἅπαντα γὰρ τὰ ἐν ἀδήλῳ ἔτ' ὄντα ἐπὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον ἄΝΑκειῖσθαι ἢ τῇ προνοίᾳ. Mendose adhaesit praepositio et μᾶλλον Κεῖσθαι rescribendum. Quemadmodum enim dicitur τίθεσθαι sive ποιεῖσθαι τι ἐπὶ τινι, sic in perfecto passivi dicendum πάντα ἐπὶ τῇ τύχῃ κεῖται, non ἀνάκειται.

Pag. 130. 43: καίτοι ἐμοὶ εἰ μὴδὲν διέφερε ζέρεσθαι τῇσδε τῆς πόλεως ἴσον ἦν μοι καὶ προσκληθέντι μὴ ἐλθεῖν ἀλλ' ἐρήμην ὀφλεῖν, τοῦτο δὲ ἀπολογησαμένῳ τὴν προτέραν ἐξεῖναι ἐξελθεῖν. Verba male a scribis habita sententia duce in hunc modum constituenda esse videntur: καίτοι ἐμοὶ εἰ μὴδὲν διέφερε ζέρεσθαι τῆς δὲ τῆς πόλεως ἐξῆν τοῦτο μὲν προσκληθέντι μὴ ἐλθεῖν — τοῦτο δὲ ἀπολογησαμένῳ τὴν προτέραν ἐξελθεῖν deletο ἐξεῖναι.

Pag. 131. 18: ὥςτε μὴδὲν μοι ἐνθάδε [μὴδὲ] πλέον εἶναι μὴδ' ἀποφυγόντι, ἀλλ' ἐξεῖναι σοι λέγειν ὅτι κακοῦργος ἀπέφυγον ἀλλ' οὐ τοῦ φόνου τὴν δίκην. Vitium haec concepisce arguit inepte additum μὴδέ, quod Reiske expungebat. Melius esse arbitror verba sic disponere: ὥςτε μὴδ' ἀποφυγόντι μοι μὴδὲν πλέον εἶναι ἐλλ' ἐξεῖναι σοι λέγειν κτέ. Praeterea absurdum est κακοῦργος ἀπέφυγον. Vera lectio a Reiskio reperta spernitur: κακοῦργίας ἀπέφυγον. Quemadmodum enim dicitur ξενίας Φεύγω et sim. eodem modo dicebant ξενίας ἀπέφυγον aut ἐάλων.

Pag. 131. 21: καίτοι πῶς ἂν εἴη τούτων δεινότερα μηχανήματα ἢ ὑμῖν μὲν ἅπαξ τουτουσὶ πείσασσι κατείργασαι ἃ βούλεσθε, ἐμοὶ ἔ[ἅπαξ] ἀποφυγόντι ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὑπολείπεται; Qui hunc locum diligenter expenderit sentiet repetitum ἅπαξ spurium esse et tollendum.

Continuo sequitur: ἔτι δὲ μάλα' ἐδέθην — παρανομώτατα. Quid est μάλα δεθῆναι? Nihil prorsus. Latet aliquid vitii sed nihil extundo.

Sequitur: ἐθέλοντος γάρ μου ἐγγυητὰς τρεῖς καθίσταται κατὰ τὸν νόμον οὕτως οὗτοι διεπράξαντο τοῦτο ὥστε μὴ ἐγγενέσθαι μη ποιῆσαι. Loco motum est τοῦτο, quod transferendum est ante ποιῆσαι. Arcte coniuncta sunt τοῦτο ποιεῖν, τοῦτο δρᾶν, quae usurpantur ne verbum idem ineleganter repetatur. Praeterea οὕτως eiiciendum: διαπράττεσθαι dicuntur qui malis artibus praeter aequum et bonum aliquid effecerunt.

Pag. 131. 25: τῶν δ' ἄλλων ξένων ὅσις [πώποτε] ἠθέλησε καταστῆσαι ἐγγυητὰς οὐδεὶς πώποτε ἐδέθη. Ineleganter et vitiose abundat prius πώποτε.

Sequitur: καίτοι οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν κακούργων τῷ αὐτῷ χρῶνται νόμῳ τούτῳ. ὥτε καὶ οὗτος κοινὸς τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὧν ἐμοὶ μὴ ἐπέλιπε [μὴ ὠφελῆσαι τοῦδε κόσμου]. Primum revoca fugitivam praepositionem: κοινὸς τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὧν ἔΝ ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπεν, ut in Platonis *Apologia* pag. 28. b. οὐδὲν δὲ δεῖνόν μὴ ἔμοι γῆ.

Tum dele verba corrupta μὴ ὠφελῆσαι τοῦδε κόσμου, vel, ut in aliis est, μὴ ὠφελῆσθαι τοῦδε τοῦ νόμου, sunt enim hae reliquiae Scholii: ὥτε με μὴ ὠφελῆσθαι ὑπὸ τοῦ νόμου adscripti in margine ad verba: ἐν ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπεν.

Pag. 131. 37: ἐγὼ δὲ τὸν μὲν πλοῦν ἐποίησάμην ἐκ τῆς Μυτιλήνης, ὃ ἄνδρες, ἐν τῷ πλοίῳ πλέων ὃ Ἡρώδης οὕτως. Supplendum: ἐν τῷ ΑΤΤΩΙ πλοίῳ πλέων.

Pag. 132. 38. cap. 28: δῆλον γὰρ ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ λιμένας ἦν τὸ πλοῖον. πῶς [ἂν] οὖν οὐκ ἐξηυρέθη; mala manus inseruit ἂν. Qui factum est igitur, ut navigium illud non sit repertum!

In cap. 29 recte Editor: ἐπειδὴ ΤΟ Αἶμα ἡῦρον, ubi Bekker. τι αἶμα dederat, quae non est Graeca compositio. Declarat autem τό additum paucis ante versiculis pro ἐν τούτῳ φασὶν εὐρεῖν CHMEIA Antiphontem dixisse εὐρεῖν ΑΙΜΑ, ad quod refertur: ἐπειδὴ τὸ αἶμα ἡῦρον.

Cap. 30: καὶ ὃν μὲν τότε παραχρῆμα ἐβασάνισαν, οὗτος ΜΕΝ ὡδὲν εἶπε περὶ ἐμοῦ Φλαῦρον, ὃν δ' ἡμέραις ὕστερον πολλαῖς ἐβασάνισαν] — οὗτος ἦν ὁ πεισθεὶς ὑπ' αὐτῶν. Vel auris adponet inepte repetitum ἐβασάνισαν eliminari oportere. Praeterea ut μέν est in apodosi iteratum eodem modo δέ erat iterandum: οὗτος Δ' ἦν. Demosthenes pag. 216. 28: καὶ μὲν τι ἢ πρὸς τῶν ἐχθρῶν ἐν τοῖς ὅρκοις, τοῦτο ΜΕΝ ἰσχυρὸν αἰεὶ ποιήσουσιν· ἀν δέ τι ὑμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς οὗτο ΔΕ διαμαρχομένους οὐδέποτε παύσασθαι οἰήσονται δεῖν ἑαυτούς. Complura huius compositionis exempla collegimus in *Miscell. Crit.* pag. 463 sq. Adde locum ipsius Antiphontis cap. 12: τοῖς μὲν πρῶτοις λόγοις — συνεφέρετο, — τοῖς δὲ ἐπὶ τοῦ ποιοῦ λέγομένοις — τούτοις ΔΕ διεφέρετο.

Cap. 32: οἶμαι δ' ὑμᾶς ἐπίσασθαι τοῦτο ὅτι ἐφ' οἷς ἂν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς βασάνου, πρὸς τούτων εἰσὶν οἱ βασανιζόμενοι εἶναι, τι ἂν ἐκείνοις μέλλωσι χαριεῖσθαι. Primum restitue: Φ' οἷς ἂν ἦ τὸ πλεῖστον, quia coniunctivus omitti non potest. Deinde correxerim: πρὸς τούτων ΕΙΩΘΑCIN οἱ βασανιζόμενοι εἶναι. Coniungenda sunt πρὸς τούτων λέγειν, ut apud Aristophanem in *Vespis* vs. 647:

μὴ πρὸς ἐμοῦ λέγοντι.

n sqq. εἰ γὰρ ἐγὼ [μὲν] ἐκέλευον αὐτὸν σρεβλοῦν recte μέν in *Index* A deletum est.

Cap. 34: ἀλλ' ἀπέκτειναν ἄγοντες τὸν ἄνδρα. Non ponitur in tali re ἀγειν sed Ἀπάγειν neque praesens recte habet pro oristo: ἀπέκτειναν ἀπαγαγόντες τὸν ἄνδρα verum est.

In iis quae proxime praecedunt: διαπειραθέντα δ' αὐτὸν τὰ μὲνδ' λέγειν vehementer mihi suspectum est διαπειραθέντα. Διαπειραῖσθαι, quod *experiri*, *periculum facere* significat, neque huius loci est neque infinitivum regit.

Cap. 38: καὶ οἱ μὲν ἄλλοι καθ' ὧν ἂν μηνύῃ τις αὐτοὶ Κλέπτουσι τοὺς μηνύοντας καὶτ' ἀφανίζουσιν. Mirum hoc genus furti est τοὺς μηνύοντας κλέπτειν. sed periit necessaria in tali re inpositio Ἐκκλέπτουσι, *clam et furtim subducunt indices ac inde de medio tollunt sive faciunt ut nusquam compareant*.

Cap. 44: καὶ μὴν πολλῶ πλέον γε ἀγνοεῖν ἐς νύκτα ἢ μεθ' ἡμέραν, ἐπ' ἀκτῆς ἢ κατὰ πόλιν. Librarii stupor quum quid esset ΓΕΓΩΝΕΙΝ non intelligeret dedit duo vocabula „bene Graeca” γε et ἀγνοεῖν sententiae securus. Unice huic loco convenit γεγωνεῖν, id est ἐξάκουσον φθέγγεσθαι. Vox multo clarior resonat et longius exauditur noctu quam interdiu, in littore quam in urbe. Γεγωνεῖν eo sensu ab Atticis usurpari ostendimus in *Nov. Lectt.* pag. 8.

Cap. 45: τὰ τε ἐν τῇ γῇ ὄντα ἀναξύσαι καὶ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ἀποσπογγίσαι. Quoniam ξύω, ἀποξύω, ἀναξύω habent u longum scribe ἀναξῦσαι. Homerus noto loco:

γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἡβώνοντα.

Cap. 47: νῦν δὲ αὐτοὶ καταγρόντες [τόν] θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἀπεκτείνετε. annotat Editor: „τόν adesse malim cum Nauloch.” Sine mora τόν expunctum oportuit. Et certa dicendi lex et omnium perpetuus usus in talibus articulum respuunt. Sexcenties legitur θανάτός τινος κατεγνώσθη. Quis ferat in his ὁ θάνατος? Antiphon pag. 137 cap. 70: τοῦ δ' ἐνός τούτου κατεγνώσθη θάνατος.

Multa vitiose scribit Aelianus, qui sibi egregie ἀττικίζον videbatur, sed vitiosissime omnium V. H. XII. 49: Φωκίαν ὁ τοῦ Φώκου πολλάκις στρατηγήσας κατεγνώσθη θανάτῳ.

Pag. 135. cap. 48: ὥς πολλῶ ἂν δίκαιοτερον ὑμεῖς ἐκρίνατε ἢ ἐγὼ νῦν φεύγω ὑφ' ὑμῶν [ἀδίκως]. Mirum neminem sensisse ἀδίκως stulte esse interpolatum et penitus Oratoris sententiam pervertere.

Pag. 135. cap. 49: σκοπεῖτε δὲ καὶ ἐκ τοῖν λόγοιν τοῖν ἀνδράσιν ἐκατέρωιν τοῖν βασιανισθέντοιν τὸ δίκαιον καὶ τὸ εἰκός. Emenda: ἐκ ΤΩΝ λόγων τοῖν ἀνδράσιν, id est ἐξ ὧν λέγουσιν ἐκάτερον. De duabus orationibus, veluti Demosthenis et Aeschinis περὶ παραπρεσβείας, recte diceretur ἐκ τοῖν λόγοιν, non de iis quae duo testes pro testimonio dixerunt.

Pag. 135. cap. 49: ὁ δ' ἐλεύθερος οὐδέπω νῦν εἶρηκε περὶ ἐμοῦ

Πλαῦρον οὐδέν. Soleo Athenienses οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδέπω καὶ τήμερον audire dicentes. Plato in *Hipp. παῖστε* pag. 293 c: οὐδέπω καὶ τήμερον οἶός τ' εἶ — ἀποκρίνεσθαι. Lucianus in *piscatore* cap. 11: οὐδέπω καὶ τήμερον ἐξευρεῖν δεδύνημαι τὴν αἰκίαν. Recurrit idem mendum cap. 68: οὐδέπω νῦν εὔρηνται οἱ ἀποκτείναντες. Addam exempla quaedam ex Demosthene: pag. 540. 25: οὐδέπω καὶ τήμερον εἰσελθεῖν δεδύνημαι. pag. 873. B: οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. pag. 898. 4: οὐπω καὶ τήμερον ἐνήνοχεν. pag. 1124. 18: οὐδέπω καὶ τήμερον ἠθέλησεν ὑποσχεῖν τὸν λόγον. pag. 1294. 26: οὐκ ἀπέχειλας οὐδέπω καὶ νῦν.

Pag. 135. cap. 50: τῷ διὰ τέλους τὸν αὐτὸν [αἰ] λόγον λέγοντι. Ineptè bis idem dicitur: nihil interest in tali re inter αἰ et διὰ τέλους. Adscripsit aliquis αἰ ad διὰ τέλους et sic irrepsit in textum. Arguitur etiam incerta sede volitans: in aliis enim est τὸν αὐτὸν αἰ, in aliis λόγον αἰ λέγοντι.

Pag. 135 cap. 51: ἐκ τῶν λόγων τῶν τοῦ ἀνθρώπου μερὶς ἑκατέρωις ἂν εἴη. Libri ἑκατέρω ἴσον εἰ, ἑκατέρω ἴση ἐσί. Verum esse arbitror μερὶς ἑκατέρωις ἴση ἐσί, namque ἴση necessarium est propter ea quae sequuntur: τὰ ἐξ ἴσου γενόμενα πρὸς τοῦ Φεύγοντός ἐσί μᾶλλον ἢ τοῦ διώκοντος.

Pag. 136. cap. 58. εἶεν, ἀλλὰ δέισας περὶ ἑμαυτοῦ μὴ αὐτὸς ΠΑΡ' ἐκείνου τοῦτο πάθοιμι. Turpissimum in his vitium Criticorum aciem fugit. Sero nati Graeculi Iulianus, Libanius, Themistius παρὰ τινος dicebant pro ὑπό τινος idque cum verbis passivis aut passivorum notionem in se continentibus coniungebant. Non dubitant dicere ἐπαινεῖσθαι, ψέγεσθαι, τιμᾶσθαι παρὰ τινος, et κακῶς πάσχειν παρὰ τινος, ἀποθανεῖν παρὰ τινος et (quod risum movet) πληγὰς λαβεῖν παρὰ τινος. Hinc Antiphonti maculam affricuerunt. At tu reponere 'ΤΠ' ἐκείνου τοῦτο πάθοιμι.

Pag. 136. cap. 59: καὶ πολὺ ἂν δικαιότερον ἀλοίης σὺ Φόνου — ἢ ἐγώ. — ἐγὼ μὲν γάρ σου Φανεράν τὴν πρόνοιαν εἰς ἐμὲ ἀπολείκνυμι, σὺ δέ με ἐν ἀφανεί λόγῳ ζητεῖς ἀπολέσαι. Quid sit ἀφανεῖ λόγῳ quis intelligit? Bekker nos ablegat ad Hemster-

husium (ad Luciani *Dial. Mort.* pag. 429), sed nihil hinc proficimus: Hemsterhusius enim imbiberat errorem hunc bene Graece dici pro *fuste, virga, perculere aliquem καθικέσθαι τινος* ἘΝ βακτηρίᾳ, ἘΝ ῥάβδῳ, et ex decrepita Graecia putidissimos testes Manethonem, Quintum Calabrum et similes produxit, quibuscum componit Antiphontem, qui dixerit ἘΝ ἀφανεί λόγῳ pro ἀφανεί λόγῳ. Quis haec hodie probabit? Nemo hercle: itaque alio modo laboranti Antiphonti opitulandum. In tempore succurrit Antiphontis discipulus Thucydides VI. 51: βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν Τρόπῳ δὲ τινι ἀφανεί παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν, nam sic legendum pro Τόπῳ ut I. 97: ἐν οἷῳ τρόπῳ κατέστη. et apud Lysiam pag. 110. 10: εἰ μὲν σὺ ἐχθρὸς ἦν, ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἦσθα ἂν με τετιμωρημένος. Hoc ipsum Antiphon dederat et sic rectissime inter se opponuntur: ἐγὼ μὲν σου Φανεράν τὴν πρόνοιαν εἰς ἐμὲ ἀποδείκνυμι, σὺ δὲ με ἐν ἀφανεί Τρόπῳ ζητεῖς ἀπολέσαι, *occulta ratione me perdere conaris*, inquit, quia aliud agebatur, aliud simulabatur.

Pag. 136. cap. 60: ταῦτα μὲν ὑμῖν λέγω ὡς αὐτῷ μοι τρέφασιν οὐδεμίαν ἔχει ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα. Corrupta haec unusquisque videt. Itaque Editor dubitanter coniecit „πρόφασιν οὐδεμία ὑπῆρχεν?” Sed Graeculorum est ὑπῆρχεν pro ἦν positum. Fortasse dixerat πρόφασιν ἦν οὐδεμία. et ubi πρόφασιν ἦν in πρόφασιν corruptum est, οὐδεμίαν dedit nescio quis et ἔχει addidit.

Pag. 136. cap. 61: ἐξὸν γὰρ αὐτῷ ἐν ἀγῶνι καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ καταστήσαντι — ἀπολέσαι ἐκείνον. Ubi praecedit ἐξέτι μοι, ἔδοξεν αὐτοῖς et sim. infinitivo sequenti adduntur participia aut in *dativo* aut in *accusativo*, sed longe frequentius in *accusativo*. Poterat igitur Antiphon aut καταστήσαντι aut καταστήσαντα dicere suo arbitrato et propter antecedentes dativos ἐν ἀγῶνι καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ suspicor eum καταστήσαντα dicere maluisse.

Frequentissimum in Attica verbum est καθιστάναι, καταστήσει τινα εἰς τι, veluti καθιστάναι εἰς κίνδυνον, εἰς κρίσιν, εἰς ἀγῶνα, εἰς φόβον, εἰς ὑποψίαν et alia sexcenta. Imprimis crebro legitur εἰς κίνδυνον καταστήσαι pro in iudicium de capite aliquem adducere, quod quum sexcenties cum accusativo componatur εἰς κίνδυνον, tamen non desunt loci ubi sine ulla suspitione καταστήσει τις

ἴνῳ, ἐν ἀγῶνι et sim. legatur ut hic apud Antiphontem. Ver passive dicitur καθίσσασθαι, κατασῆναι, καθεσάναι εἰς ἄν, εἰς μάχην, εἰς ἀγῶνα, εἰς κρίσιν aliaque eiusdemmodi a.

. 136. cap. 63: καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς χρείας τῆς ἐμῆς καὶ Λυκίνου τοῦτο μέγιστόν τεκμήριον ἐστίν. Interpolatus articulus orationem vitiosam reddidit. Qua enim de causa dicitur καὶ σὴ Φιλία, non ἡ σὴ, eadem de causa necessario dicitur ἡ χρεία ἡ ἐμὴ καὶ Λυκίνου. Una erat enim necessitudo consuetudo aut familiaritas, quae inter hos ambos intercedemillimum exemplum est apud Lysiam pag. 113. 38: ἐκ τῆς καὶ Θρασυμάχου συνουσίας.

. 137. cap. 65: οἶμαι δ' ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστον εἴ τίς τινα δ, τι μὴ τύχοι εἰδώς, τοσοῦτον ἂν εἰπεῖν ὅτι οὐκ οἶδεν. Iudicandum est εἴ τίς TI ξροίτο: aut enim sic dici oportuit τίς αὐτὸν ξροίτο.

. 137. cap. 69: εἰ μὴ φοβηθεῖς — ὥχετο φεύγων — ἀπὸ ἂν οἱ ἔνδον [ἐντες] ἅπαντες. Recte Codex optimus ὄντες: nempe οἱ ἔνδον ὄντες sunt qui tum erant in aedibus, οἱ ἅπαντες domestici omnes, tota familia.

. 137. cap. 70: καὶ ἐν τούτῳ ἐδηλώθη τῷ τρόπῳ ἀπαλώσει σήματα καὶ ὁ ἀνὴρ ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ ὑμετέρου εδομένος ἤδη τοῖς ἔνδεκα. Scribe ἐδηλώθη Ὅτῳ τρόπῳ, ut utur passim: paullo ante dixit ὅτῳ τρόπῳ ἀφανής ἐστιν, et post ὅτῳ τρόπῳ τέθνηκεν ὁ ἄνθρωπος.

Inde videndum quid lateat in ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ δήμου. De ἀνήχθη coniecit, Kayser ἀπελύθη. Frustra. Ἀνάγειν non ius loci et ἀπολύειν iudicium est, non populi. Unum non est rei congruens ἀφιέναι, ὁ ἀνὴρ ἀφείθη ὑπὸ τοῦ δήμου, cula iam coniectus ex plebiscito dimissus est.

Verat fortasse aliquis qui fieri potuerit ut ἀφείθη in ἀπήχθη (A ἀπήχθη) converteretur: est enim aliquid inter ΑΦΕΙΘΗ ΙΗΧΘΗ. Nempe scribae aut lectores laceri et perrosi s lacunas aut lacunulas explebant de suo, ut plurimum

infelicitè et inepte. Supererat Α***ΘΗ et qui sarcire voluit auxit malum.

Luculentum huius rei exemplum legitur in vicinia cap. 73 ubi opponuntur inter se ἐν μὲν τῷ ἐπισχεῖν — ἐν δὲ τῷ ΠΑΡΑΧΡΗΜΑ. Felicissima emendatione Editor substituit ἐν δὲ τῷ ΕΠΕΙΧΘΗΝΑΙ aptissime comparans (*Observ.* pag. 25) Herodotum VII. 10: ἐπειχθῆναι μὲν πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλματα — ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεσι ἀγαθά. et Isocratem *Panegy.* 175: ἄξιον ἐπισχεῖν ἄλλ' οὐκ ἐπειχθῆναι. Quomodo autem tam dissimilia confusa sunt? Super erat *Π**Χ*ΗΝΑ* et corrector „vocabulum bene Graecum” reposuit de sententia minus laborans.

Addam et aliud exemplum ex cap. 90. ἀποψηφισαμένοις μὲν ὑμῖν ἐμοῦ νῦν ἕξεσι τότε χρῆσθαι ὃ, τι ἂν βούλησθε, ἀπολεσάμενοι ΔΕ οὐδὲ βουλευσασθαι ἔτι περὶ ἐμοῦ ἐγχωρεῖ. Est haec certa et evidens Dobraei emendatio ἀπολέσασσι δὲ pro ἀπολογήσασθαι. Supererat in lacero libro 'ΑΠΟΛ* CAC***, quod alias res agens scriba explevit ἀπολογήσασθαι.

Cap. 76. in optimo libro est: καὶ τοῦτ' ἴσως ἂν φανερὸν ἂν γένοιτο. Editor prius ἂν eiecit sine causa, ut equidem opinor. Amant Attici ἂν semel et iterum in talibus repetere, ut Antiphon cap. 52. ἔγωγ' ἂν — ἡφάνισ' ἂν τὸ ἀνθρώπων. Ter in uno senario repetiit Euripides in *Troad.* vs. 1233:

ἀφανεῖς ἂν ὄντες οὐκ ἂν ὑμνηθεῖμεν ἂν.

et Sophocles in Bekkeri *Anecd.* pag. 126. 26:

— πῶς ἂν οὐκ ἂν ἐν δίκῃ

θάνοιμ' ἂν;

Iterum sic Antiphon VI. 15: οὐτ' ἂν ἐγὼ οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς οἶός τ' ἂν εἴη ἀποτρέψαι.

Cap. 72: αὐτὸ γὰρ ᾧ βουλεύεται τὴν γνώμην διαφθείρει τῷ ἀνθρώπῳ. Est operae pretium cum his componere luculentam Ruhnkenii annotationem ad Velleium Paterculum II. 57: *sed profecto ineluctabilis fatum vis cuiuscumque fortunam melius constituit consilia corrumpit.*

Cap. 76: οὐτε γὰρ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν εὐρόπως εἶχεν αὐτῷ. Simplicissimum est de Schoemanni coniectura reponere εὐΠΟΡῃς:

ἔχεν αὐτῷ, ut in Orat. I. 1. ἀπόρως ἔχει μοι περὶ τοῦ πράγματος.

Pag. 138. cap. 73: οὐδὲ Φεύγων τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, τοὺς δ' οἷους ὑμεῖς μισῶν συκοφάντας. Infelix coniectior fuit qui pro ὑμεῖς substituebat ὑμεῖς. Plurimis exemplis in *Var. Lectt.* pag. 551 sq. hanc compositionis formam Atticis usitatam fuisse demonstravi. Simillima nostro loco haec sunt: Demosthenes pag. 421. 16: Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷους οὗτος τὴν φύσιν. et pag. 613. 10: σάξειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους προσήκει καὶ μισεῖν τοὺς οἷους περ αὐτός. et pag. 617. 25 (758. 6.) οὐδ' οἷοις περ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο. Luculentum est imprimis testimonium Xenophontis *Hellen.* I. 4. 16: οὐκ ἔφασαν δὲ τῶν οἷων περ αὐτοὶ ἦσαν εἶναι καίνων δεῖσθαι πραγμάτων. et Aristophanis in *Acharnais* vs. 600.

δρῶν πολιοὺς μὲν ἄνδρας ἐν ταῖς τάξεσι
νεανίας δ' οἷους σὺ διαδεδρακότας.

Itaque Codicum scripturam: τοὺς δ' οἷους ὑμεῖς μισῶν συκοφάντας satius est non tangere.

Ex eodem loco perspicuum fit quid sit, οὐ Φεύγων τὸ πλῆθος δ' ὑμέτερον, namque idem hoc significat quod οὐ μιτόδημος ὢν.

Pag. 138. cap. 79: τούτων οὐ δίκαιός ἐστιν [δ' ἐμὲς πατὴρ] ἰδίᾳ κην διδόναι. Frigidissime interpolatum est δ' ἐμὲς πατὴρ, de quo solo in praecedentibus agitur. Miror quo pacto Dobree, ut paullo ante in verbis οὐκ ἐστιν ὅ, τι — ἡμάρτηται [τῷ ἐμῷ ατρὶ] emblemata expunxit, huic additamento pepercerit.

Pag. 139. cap. 85: οἱ μὲν ἔχθιστοι [οἱ] ἐμοὶ δύο ἀγῶνας περὶ κοῦ πεποιήκασιν. Delendum est vitiose repetitum οἱ. Usitatum est dicere ut apud Xenophontem in *Apologia Socratis* § 27: εὖ καὶ τοῖς ἐμοῖς εὖνοις. et in *Hellen.* V. 2. 33: τοῖς ὑμετέροις ὑσμενέσιν, et passim τὰ μὲν φίλτατα, sed nemo dicebat οἱ εὖνοι ἐμοί, aut οἱ δυσμενεῖς οἱ ὑμέτεροι. Itaque ἐμοί dativus est et spurium.

Post pauca cap. 88. scribe: αὐτῶν δὲ τούτων ἕνεκα pro εἵνεκα, quod Homericum est.

Pag. 140. cap. 90: πῶς ἂν οὖν ὀρθῶς δικάσαιτε; — εἰ τοῦτους ἐάσετε κτέ. Ob praecedens δικάσαιτε necesse est scribere ἐάσαιτε, ut in iocoso oraculo quum quis Apollinem sic consultisset:

πῶς ἂν πλουτήσαιμι, Δίδς καὶ Λητοῦς υἱέ;
respondit Deus:

εἰ τὸ μέσον κτήσαιο Κορίνθου καὶ Σικυῶνος.
cf. Zenobium III. 57. ibique Schneidewin.

Pag. 140. cap. 90: — ἔὰν νυνὶ ἀποψηφίσῃσθέ μου, διαφείγω γὰρ οὐδ' οὕτω τὰς ὑμετέρας γνώμας, ἀλλ' ὑμεῖς ἔσεσθε οἱ κακῇ περὶ ἐμοῦ διαψηφίζόμενοι καὶ Φεισαμένοις μὲν ὑμῖν ἐμοῦ τῇ ἔξεσι τότε χρῆσθαι ὅ, τι ἂν βούλησθε, ἀπολεσάκι ΔΕ οὐδὲ βουλευσασθαι ἔτι περὶ ἐμοῦ ἐγγωρεῖ. Pro κακῇ in libris est κακοί: sic solent in antiquissimis mendis formae veteres tuto latere et crases et elisiones a scribis postea obscuratae. Non aliter dicebant Attici quam κακῇ, κακείνος, καγὼ et sim. et in articulis τὰπίχειρα, τὰπιτίμια, τὰπινίκια, τὰπὶ Θράκης, τὰπιτῆδεια, τὰργύριον, τὰργύρια, τὰνδράποδα, τοῦπ' ἐμοί, θοιμάτιον, θαιμάτια et alia complura eiusdemmodi, quae hodieque apud omnes male resoluta scribuntur.

Pro Φεισαμένοις μὲν in Codice A (Crippsiano) omnium me iudice fidelissimo teste (de qua re alias fortasse dabitur dicendi locus) scriptum est ΨΗΦΙσαμένοις solemni errore propter compendium praepositionis pro ἀποψηφισαμένοις, quod bene reposuit Aldus. Editor, qui plus Codici Oxoniensi (N) tribuit, ex eo Φεισαμένοις recepit, quae est Graeculi lectoris coniectura, et nihil inter Φείσασθαι et ἀποψηφίσασθαι interesse arbitratur usus Platonis testimonio in *Apologia* pag. 31. a: τοιοῦτος ἄλλος ἐν ῥαδίῳ ὑμῖν γενήσεται, ὃ ἄνδρες, ἀλλ' ἔὰν ἐμοὶ πίθῃσθε Φείσεσθέ μου. Parum novit Socratis animum, qui putat eum dicere ἀποψηφιεῖσθέ μου. Φείδεσθαι est *reservare*, *reponere in futurum usum*, non statim temere absumere, et sic Socrates suadet iudicibus Φείδεσθαι ἐκτοῦ, quod quum in Antiphontis locum non quadret ἀποψηφισαμένοις μὲν in pristinam sedem reducemus.

Praeterea pro ἔξεσι τότε necessarium est ἔξεσαι.

Pag. 141. cap. 96: ταῦτά τοι δέμαί ὑμῶν οὔτε τὸ ὑμέτερον εὐσεβὲς παρεῖς οὔτε ἐμαυτὸν ἀποσερῶν τὸ δίκαιον. Sententia re-

airit praesens παρίεις ut recte sequitur ἀποσερῶν, non ἀποερήσας.

Restat ultima oratio περὶ τοῦ χορευτοῦ, in qua legitur cap. 8: γὰρ δὲ ἀξιῶ πρῶτον ΜΕΝ — διηγῆσασθαι ἐν ὑμῖν τὰ γενόμενα γάντα· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ὧν οὗτοι κατηγοροῦσιν ἐὰν ὑμῖν ἰδομένοις βουλήσομαι ἀπολογῆσασθαι. Nemo nescit Athenienses licere πρῶτον μὲν — ἔπειτα, non ἔπειτα ΔΕ. Itaque coniungenda sunt: ἀξιῶ πρῶτον μὲν διηγῆσασθαι — ἔπειτα ἀπολογῆσασθαι, et perspicuum est ineptum βουλήτομαι delendum esse. Unde natum? dixerit aliquis. Dicam ubi primum aliud ex his verbis legendum exemerim. Non est Graecum ἐὰν ὑμῖν ἰδομένοις sed ἐὰν ὑμῖν ἰδομένοις ἦ, quoniam coniunctivus omitti non potest. Est autem in ea re duplex loquendi genus: ἐὰν ὑμῖν ἰδομένοις ἦ et ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ἦ, videturque h. l. dittographia olim fuisse ἰδομένοις et superscriptum βουλ, unde servata lectione ἰδομένοις natum est βουλήσομαι.

Pag. 142 cap. 9: οὗτοι δὲ ὧΝ τὴν πόλιν φασὶν ἀδικεῖσθαι τούτων ἰδίᾳ ἀξιοῦσι δίκην λαμβάνειν. In libris est ὧν τὴν πόλιν — τούτων ἰδίᾳ unde legendum ὅ τὴν πόλιν — τούτων — δίκην λαμβάνειν.

Pag. 143. cap. 14: ἔξῃσι τῷ κατηγορῶν ἐξελέγξαι — ὅ, τι ἂν βούληται εἰπεῖν· ΕΠΕΙ κτέ. Dobree: „*dele eipein ex epei naum.*” Quid verius? sed spernitur.

Pag. 143. cap. 14: πολλοὶ τῶν περιεσώτων — ἐμοὶ προσέχουσι τὴν νοῦν, — οἷς ἐγὼ βουλοίμην ἂν δοκεῖν — εὖορκος εἶναι. Libri ἔβοτλόμεν ἂν, Dobraeus optime βουλοίμην. De ea re quae fieri non possit aut non amplius possit ἐβουλόμην ἂν perpetuo licetur, ut Latine *vellem*:

virum me natam vellem,

Itaque h. l. manifestum est βουλοίμην esse verum.

Pag. 144. cap. 28: τοῖς μὲν μάρτυσι τοῖς ἐμοὶ μαρτυροῦσιν πιστεῖν ὑμᾶς διδάσκουσι, τοῖς δὲ λόγοις οἷς αὐτοὶ λέγουσι πιστεύειν ὑμᾶς φασὶ χρῆναι. Absurdum est ἀπιστεῖν ὑμᾶς ΔΙΑΔΑΚΟΤΕΙ.

Quid est legendum? Nihil aliud quam ΚΕΛΕΤΟΥΣΙ. audax et violentum id esse putas. Producam igitur locupletem, ipsum Antiphontem Orat. V. 84: τοῖς μὲν ροῦσιν ἀπιστεῖν ὑμᾶς κελεύουσι, τοῖς δὲ λόγοις, οὓς αὐτοὶ πιστεύειν ὑμᾶς Φασὶ χρῆναι. Amat Antiphon sua repetere autem error ortus est? ex vetere lacuna * * * * * ΟΥΤΟΙΣ

Pag. 145. cap. 33: ἵνα δ' ἔτι [καὶ] ἄμεινον μάθῃτε. ἔνεκα πλείω λέξω. Mendose et contra dicendi usum in tum καὶ expellendum est.

Similiter cap. 34: τῖνες οὖν ἦσαν οἱ πείσαντες αὐτὸν τίνος ἔνεκα [καὶ] πρόθυμοι ἐγένοντο πείσαι αὐτούς; Videtur vitiose abundans copula nata sit.

Pag. 145. cap. 37: πρὶν τὴν οἰκίαν καθᾶραι, se Graeculi dicebant καθᾶραι, σημᾶναι. Verissimè Phrynich 24. Lob. Σημᾶναι καὶ θερμᾶναι καὶ καθᾶραι: καὶ παρὰ τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν. — λέγομεν δὲ διὰ τοῦ Η σημεῖον θερμῆναι, καθῆραι. Quin igitur his utimur, si certa sunt? Nemo ante Alexandri tempora dicebat ἐν postea omnes sic dicebant, unde formae veteres sem magno periculo versantur.

Pag. 145. cap. 38: ἐγὼ τοὺς ταῦτα μηχανωμένους εἰς τὸ δικάσιμον εἶλον ἅπαντας. Ut puto, εἰς ΑΓΑΓῶν. Similiter cap. 49 emenda: πυθόμενος αὐτοὺς δεῖν καὶ ἐργάζεσθαι εἰς ΗΓΑΓον εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἐδίδαξα κτέ.

Pag. 147. cap. 50: καὶ νῦν δίκην διδῶσιν ὧν ἡδίκηκασιν τε καὶ οἱ μεσεγγυησάμενοι [καὶ] παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρηστέα. Verbum μεσεγγυᾶσθαι vitio natum et cum analogia praevalens numquam Graecis antiquis in usu fuit et ubicumque Veteres nunc legitur cum vitio ambulat. Pugnat cum antiqua inquam: nempe ex ἐγγύη recte ἐγγυᾶν, ἐξεγγυᾶν, ἐγγυᾶν, ἐξεγγυᾶσθαι formantur et perpetuo omnium usu frequentia. Ex μεσέγγυος autem non μεσεγγυᾶσθαι nascitur, sed μεσεγγυῶσθαι, non μεσεγγύημα sed μεσεγγύωμα. Observa

in genere hoc propter librorum inconstantiam saepe sunt per-
 ficiles ad probandum, sed in *μεσεγγυῖσθαι* causa est facilis.
 Hi sunt enim illo verbo Isocrates, Plato, Demosthenes, quorum
 ludicibus utimur antiquissimis et praestantissimis, in quibus
 rmae sermonis veteris fidelissime sunt conservatae. Legebatur
 pud Isocratem pag. 292 *a* et pag. 235 *c*. *μεσεγγυῶνται* et *με-*
εγγυήματος. sed optimus Urbinas servavit solus *μεσεγγυοῦνται*
 t *μεσεγγυώματος*. Plato putabatur dixisse *de Legibus* pag. 914 *d*:
 ἐν δὲ τὸ μεσεγγυηθὲν θρέμμα ἤ, sed in eximio Parisino A
 mnium archetypo scriptum est *μεσεγγυῶθέν*. Producebatur
 stis Demosthenes pag. 995. 21. *μεσεγγυησαμένης*, ipsam
 ratoris manum servat Parisinus S *μεσεγγυῶσαμένης*. Nunc
 cile est emendare reliquos et Lysiae reddere pag. 182. 1:
 ἴα τάλαντα — *μεσεγγυῶθέντα τοῖς λέγουσιν*, et *μεσεγγυῶθῆναι*
μεσεγγύῳμα Phrynicho, Harpocratiōni, Polluci, Timaeo,
 uidae, aliis. Denique Antiphonti nostro haec observatio prosit
 legamus: αὐτοὶ τε καὶ οἱ μεσεγγυῶσάμενοι.

Unum vitium mihi notandum superest. Putatur Antiphon
 tisse: οἱ μεσεγγυωσάμενοι καὶ παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα.
 atner delevit καὶ probante Editore. Sed estne hoc satis? Oī
 σεγγυωσάμενοι sunt *sequestres apud quos pecunia deponitur*.
 ique οἱ μεσεγγυωσάμενοι et παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα est
 ane idem. An igitur

δις ταῦτόν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Ἀντιφῶν;

n opinor, sed Antiphon dedit οἱ μεσεγγυωσάμενοι et Graeculus
 scio quis παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα de suo addidit.

C. G. COBET.

CHRYSIPPUS σολοικίζων.

Galen. V. p. 253. σολοικίζειν γὰρ μᾶλλον ὑποληπτέον [ἐν] τῇ
 ὡνῇ τὸν Χρύσιππον ἥπερ οὕτω προφανῶς ἀδιανόητα λέγειν. τὸ
 ἐν γὰρ (τὸ σολοικίζειν) ἱκανῶς σύνηθες αὐτῷ καὶ MONON OT
 ΛΘ' ἘΚΑΚΤΗΝ ἮΡCIN γενόμενον, τὸ δ' ἀδιανόητα λέγειν
 θαμῶς.

C. G. C.

DE LOCIS ALIQUOT THUCYDIDEIS E LIBRO VII.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

Cap. 3, 1. ὁ δὲ Θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγὺς κήρυκα προσπίμπι λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι — ἐτοῖμος εἶναι σπένδεται. Mendosum esse λέγοντα satis constat, sed potius corrigam λεγόντων quam λέξοντα, quia usus Thucydideus, nisi fallor, i postulareτ ἐροῦντα, quod longius abest a tradita lectione Male cum h. l. comparatur III 53, 2, ubi εἰ non est conditionis sed interrogativum. Ibi λέγοντα esse glossema vidit Badham Cf. ed. mea. Mox § 4 μέρος δέ τι πέμψας πρὸς [τὸ Φρύγιον] τὸ Λάβδακον αἶρεϊ. Abiciatur emblemata.

Cap. 4, 1. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ Συρακόσιοι — τεῖχος ἀπλοῦν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι [εἰ μὴ δύναιντο κωλύσαι] μηκέτι εἶναι τε ὧσιν ἀποτειχίζεται. Lepidum caput fuerit necesse est quicquid que de suo addidit verba εἰ — κωλύσαι. Quasi vero metu esset ne forte lector existimaret, ea re impedita, non ad irritum casurum esse Syracusanorum consilium. Nunquam, opinor, homines ignorarunt cessante causa cessare effectum. Idem aut alit sua immiscuit ipsis sequentibus hisce: καὶ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀνεβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ θαλάσσης τεῖχος ἐπιτελέσαντες καὶ ὁ Γύλιππος (ἦν γάρ τι [τοῖς Ἀθηναίοις] τοῦ τεύχους ἀσθενὲς) καὶ τὸς ἀνκλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐπήγει πρὸς αὐτό. Satin manifestum erat, qui murus significaretur? An Gylippum infestis signis Syracusanorum munimenta petivisse putas?

ἄρ. 8, 3 καὶ οἱ μὲν ὥχοντο φέροντες οὐς ἀπέσειλε τὰ μματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ κατὰ τὸ στρα-
 εδον κτέ. Speciem habet quod coniecit Plnygers φέροντες ἀ-
 τειλε, delete τὰ γράμματα, et recte dici potuit φέροντες ἀ-
 τειλε, sed quid quaeso est φέροντες ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν?
 bigo deleamne omnia quae leguntur inter ὥχοντο et ὁ δέ,
 d proposui Stud. Thuc. p. 93, an scribam — φέροντες τὰ
 μματα· ὁ δὲ κτέ. ut οὐς ἀπέσειλε sit interpretamentum ver-
 im οἱ μὲν, reliqua autem interpolata sint ex cap. 10: ὅσα
 ἐπὶ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς κτέ.

ἄρ. 10. ὁ δὲ γραμματεὺς [ὁ τῆς πόλεως] παρελθὼν ἀνέγνω
 Multos habuerunt Athenienses scribas: cognoscitur ὁ τῆς
 ἡς γραμματεὺς, ὁ κατὰ πρωτανείαν, ὁ ἐπὶ τὰ ψηφίσματα.
 τὸν τῆς πόλεως omnes et scriptores et grammatici et
 riptiones perinde ignorant.

ἄρ. 12, 1. Πεπύμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ’
 ἡν στρατιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἴχεται.
 μὲν [καὶ] πείσων ξυμπολεμεῖν ὅσα νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ
 ἔτι καὶ στρατιάν — ἄξων. Deleatur importuna copula. Im-
 entius interpolata sunt ipsa sequentia διανοοῦνται γὰρ ὡς
 πυθάνομαι τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν καὶ
 : ναυσὶ [κατὰ Θάλασσαν]. Scire enim pervelim quo pacto
 ibus in terra pugnari possit. Sed manifestum est unde
 em intulerit emblemata: nempe ex sequentibus hisce: καὶ
 ἢν μηδενὶ ἡμῶν δόξῃ εἶναι ὅτι καὶ κατὰ Θάλασσαν, ut
 andae orationis causa scripsit Thucydides pro ὅτι καὶ ταῖς
 ισίν. Si τῶν τειχῶν est ipsius scriptoris, necesse est Nicias
 respiciat quae infra narrantur cap. 22, 1, neque audiendus
 Classen annotans „πειρᾶν. Dazu ist im Zweiten Gliede zu
 τὰ Θάλασσαν nur ἡμῶν zu ergänzen. Ein Angriff auf offener
 e, nicht auf die τείχη des Plemmyrion ist gemeint.” Thu-
 idi si aliud scribere licuit aliud sentire, publice cavendum
 ne iuventuti nostrae posthac permittatur legendus. Quidni
 em respiciatur ad Plemmyrii aggressionem? Aliud est κατὰ
 λασσαν, ut arbitror, aliud ἐν πελάγει.

In capite extremo Φανερὰ δ’ εἰσὶν ἀναπειρώμεναι καὶ αἱ ἐπι-
 ρήσεις ἐπ’ ἐκείνοις καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον [ἐξου-
] ultimam vocem spuriam esse intellexeram Stud. Thuc. p. 93,

quam suspicionem pulchre confirmavit codex Britannus, auctoritati Stahlium obtemperasse nunc video.

Cap. 14, 2. ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα γίνεσθαι. Incredibile di verba manifesto depravata semper adhuc patienter ferri : toribus et explicari scilicet. Mirum non est quae inde e ipsis Graecis, quibus tamen non accurate respondent, n multo clariora. Classen: „aus dem mitgebrachten Manns „müssen sowohl die noch vorhandenen (quod Graece „sonaret τὰ τε ὑπάρχοντα ἔτι) wie die almählich „den kommenden *gestellt und ergänzt worden* (hoc se „γίνεσθαι).” Quod quomodo aut fieri aut cogitari possi quidem latet. Manifestum est e loci contextu hoc dicere l necesse esse ex iis opibus, quibus instructi Athenienses : liam venissent, etiamsi quotidiano consumptu decresce tamen omnia quae fieri deberent, fierent. Quocirca *Stu* pag. 94 scribendum conieci: ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχον θομεν τὰ δέοντα ἀεὶ ἀπαναλισκομένων γίνεσθαι, coniectura τὰ δέοντα — γίνεσθαι verum videtu ἀπαναλισκομένων mihi hodie non prorsus satisfacit. Quaera

Cap. 17, 3. καὶ ἐν ὀλκάσι παρεσκευάζοντο αὐτοὶ τε ἀ λοῦντες ὀπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοπ οὶ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ [πέμφοντες]. Non intell qui addidit πέμφοντες e constanti Graecorum usu ment tendum esse ἀποσελοῦντες.

Cap. 18, 2. μάλιστα δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τιε διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας σφᾶς καὶ Σικελιώτας] εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι. Perstoli necesse est qui quod duplex bellum intelligendum sit pu temporis dubitare possit. Felicius evasit locus cap. 28, λιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, ubi Scholiasta aequalibus suis utile existimavit annotare Πελοποννησιακὸν καὶ τὸν Σικελικόν.

Cap. 19, 2. ἡγεῖτο δὲ Ἄγρις ὁ Ἀρχιδάμου [Λακεδα βασιλεύς]. Non me deterret locus cap. 27, 4 similiter polatus, de quo infra videbimus.

Ibidem: ἀπέχει δ' ἡ Δεκέλεια σαδίους μάλιστα τῆς τῶν ναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατόν, παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ

ν [καί] ἀπὸ τῆς Βοιωτίας. Aliquanto melius aberit νο-
καί.

aullo gravius peccatum est ibidem § 3 sqq., ubi corrigend-
: οἱ δ' ἐν Πελοποννήσῳ ἀπέστειλλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς
σι τοσοῦσδε (pro τοὺς) ὀπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν, delete
equentibus quater ὀπλίτας et semel § 5 οἱ ὀπλῖται.

ap. 20, 1. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα τῆς Δεκελείας
γειχισμῷ [καὶ τοῦ ἥρος εὐθύς ἀρχομένου]. Verba uncinis
ta interpolata sunt ex cap. 19, 1. Simile emblemata legitur
21, 1 ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [τούτου τοῦ ἥρος], ubi vel
numeri pluralis (χρόνους) genetivum (τοῦ ἥρος) excludere
tur.

ap. 25, 1. (ναῦς) πρέσβεις ἄγουσα, ὅπως τὰ τε σφέτερα
ἴσσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ καὶ τὸ ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον
τρύνωσι γίνεσθαι. Ita novissimi editores dederunt e
ce Vaticano, quum reliqui Codd. conspirent in οἷπερ, quod
in re aliquanto usitatius est, modo simul corrigamus φρά-
σιν et ἐποτρυνούσιν, quemadmodum iudice Cobeto vel
gresso ὅπως corrigendum foret. Ego, licet facile concedam
structuram apud veteres Aoristi I Act. et Med. coniunctivo
multo frequentiore et admodum proclives esse librariorum
hanc pro illa substituendam, tamen quominus soloecam esse
am prohibeor cum eo quod ὅπως finale frequentissime iun-
r cum Aoristo I passivo et cum Aoristo II activo, tum
sertim *indubitabili bonae aetatis testimonio*: titulum Atticum
, qui exaratus sec. IV ferme medio reperitur in Corp.
r. Att. II 115 extr., ubi legitur ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς
ηγούς, ὅπως Ἀρύββας καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ [κομίσωνται
ἀρχὴν τὴν [πατρὴν]. Vid. libellus meus qui inscribitur
idum de dialecto Attica testimonia, pag. 74.

licet igitur probe sciam quam sublesta sit codicum in hoc
sertim genere fides, in edendo Thucydide hanc mihi, quod
iorem desidero, statui legem ut, ubi omnes libri in Aor. I
iunctivi conspirarent, eum retinerem, sed Futurum reponerem,
i, ubicumque in uno pluribusve appareret.

ap. 27, 4. τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθήμενων, καὶ ὅτε μὲν καὶ
ἰόνων ἐπίοντων, ὅτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης Φρουρᾶς κατα-
ίσης [τε] τὴν χώραν [καὶ ληθείας ποιουμένης, βασιλέως τε]

παρόντος [τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων] Ἀγίδος, ὃς οὐκ ἐκ παρὲς τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. Ex quiorum consuetudine ita librarii scripsisse videntur pro π μὲν — ποτὲ δέ, non aliter quam hic illic ἢ μὲν — dederunt pro πη μὲν — πη δὲ (τῇ μὲν — τῇ δέ), ἃ — ἃ δὲ pro τὰ μὲν — τὰ δὲ, alia eiusmodi. Prae suspecta habeo quae sepsi uncinis. Pro τῆς Ἰσῆς Φρ (Schol. τῆς τεταγμένης δηλονότι) quod permire dictum non male Stahl. coniecit, τῆς αἰὶ οὔσης Φρουρᾶς, si καὶ πλείονων intelligunt *plures quam in praesidio essent*. A plures in Attica hostes fuisse probabile non est propter (§ 3) ὕστερον δὲ Φρουραῖς ἀπὸ τῶν πόλεων κατὰ διαδο[χ]ῆς [χρόνου aut dele aut scribe διὰ χρόνου] ἐπιούσας τῇ χ ἐπικεῖτο (Decelea), et quid hoc est quod κατ' ἀνάγκην *plures*, ut iure expectes, sed *pauciores* agrum Atticum delari dicuntur? Nonne καὶ πλείονες absolute dictum esse potest ut intelligatur *vel plures* (solito), i. e. *sat nulli*; aut si hoc admittis, post καὶ πλείονων excidere καὶ ἐλασσόνων? Ita fuerit vocis Ἰσῆς emendatio. Conieci: τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπὶ μένων, καὶ ποτε μὲν καὶ πλείονων (καὶ ἐλασσόνων) ἐπὶ ποτὲ δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς πάσης Φρουρᾶς καταθεούσης τὴν χ: παρόντος Ἀγίδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο. γάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο.

Cap. 28. § 1 ἢ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβ πρότερον ἐκ τοῦ Ὀρωποῦ κατὰ γῆν διὰ τῆς Δεκελείας θ: οὔσα, περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς ἐγίγνετο. (κατὰ γῆς; deleantur scholia κατὰ γῆν et κατὰ θάλασσαν) Ibidem § 3 καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἑλλησι δυνάμεως καὶ τόλμης ὅσοι (sic recte Madvig pro ὅσον) κατ' ἐπὶ τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐπὶ οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζεν περιόισειν αὐτούς, εἰ σὶ Π ποννησιοὶ ἐσβάλοιεν ἐς τὴν χώραν, ὥς' ἔτει ἑπτακαίδεκάτῃ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἥδη τῷ πολέμῳ πάντα τετραχωμένῃ, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προσανέει τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. I quaesio absurda vocula γε, et unde subito genetivus tempo pro necessario accusativo? Quia procul dubio olim scrip fuit, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐ δὴ πλείω χρόνον ἐνόμιζεν περι

αὐτοῦς. His scriptis video partim mecum conspirare Badhamum corrigentem οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐκ εἰς πλείω χρόνον ὑπεροίγειν αὐτούς. At neque ὑπερφέρειν (*vincere, superare, excellere*) nec huius loci neque περιφέρειν, cuius verbi *sustinendi* notio hic optissima seriorum scriptorum usu (inde a Theophrasto) non confirmatur, ut permulta reperiuntur apud nostrum ἀπαξ εἰρη-
 ζῆτα, quae nonnisi a sequioribus denuo usurpata invenies. Ultima quinque vocabula, quae ultro intelliguntur, interpretandi causa adscripta esse existimo.

Cap. 29, 3. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πόλει προσέκειτο — καὶ ἡμεῖς, ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσῶν καὶ ἀπροσδοκῆτοις μὴ ἂν ποτε πᾶσι σφίσιν ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντας ἐπιθέσθαι. Corrige τινὰ — ἐπαναβάντα et cf. Cobet Mnem. VIII, 132.

Cap. 30, 2. μέρος δέ τι (Thracum) καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἡπαγὴν ἐγκαταλειφθὲν ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες [τῶν Θρακῶν] πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων ἀπέθανον. Juvenile emblemata ipsa graecitate arguitur, siquidem saltem tribendum fuerat: τῶν δὲ Θρακῶν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι οἱ ὅλῃ — ἀπέθανον. Manifestum est hoc caput melius finiri vocabulo ἀπανηλώθη § 3, ut novum caput sic ordiatur: τὰ μὲν πρὸ τ. M. — ὁ δὲ Δημοσθένης. Similiter capitis 26 hoc initium esto: καὶ οἱ μὲν [ἐν τῇ Σικελίᾳ dele] ταῦτα ἔπρασσον, ὁ δὲ Δημ.

Cap. 31, 1. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος [ὁ Δημοσθένης] κτλ. a nullo alio sermo est in praegressis.

Cap. 33: — πεντακόσιοι μὲν ὀπλῖται, τριακόσιοι δ' ἀκονταῖοι καὶ τοξόται τριακόσιοι. Suspecta mihi scriptura quod, sagittariorum numerus idem fuit qui iaculatorum, Thucydides ore suo pro altero τριακοσίσι dedisset ἴσοι, et fieri sane potest τριακόσιοι pro hoc substitutum sit ab interpretibus. Sed aequo re statuas olim fuisse τετρακόσιοι, aliumve numerum. idem § 4 κατίσχουσιν ἐς τὰς Χοιράδας [νῆσους Ἰαπυγίας]. Satis has insulas fuisse declarat articulus.

Cap. 32, 2 οἱ Σικελοί — ἐνέδραν ποιησάμενοι ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα καὶ ὡς πρὸς βίαις πλὴν ἐν ὁδῷ τοῦ Κορινθίου πάντας. Hinc efficacia rationi unum tantum interfuisse Corinthium, quod tamen pa-
 m probabilis est propter locum 25, 9, ubi de eadem legatione

scriptum est: *ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ Συρακόσιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ἀγγέλλοντας* (l. ἀγγελοῦντας) — *τά τε ἄλλα* (αὐτὸ dele cum BM) *δηλώσαντας κτέ.* Nec tres fuisse legatos sed aliquanto plures loco, de quo nunc agimus, arguit additum *πάντας*. Quid igitur? Scripsit Thucydides: *καὶ τοὺς πρέσβεις πλὴν ἐνός του, Κορινθίου, πάντας*. Cf. Soph. O. R. 117

Θνήσκουσι γὰρ πλὴν εἰς τις, κτλ.

Cap. 34, 1 deletis emblematis *ναῦς* et *νεῶν*, deinde scribe: *ὁρμίζονται κατ' Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυπικῇ. καὶ αὐταῖς τοῦ χωρίου μνηοειδοῦς ὄντος [ἐφ' ᾧ ὥρμου]* ὁ μὲν πεζὸς ἐκατέρωθεν προσβεβোধηκώς — *ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετάκτι κτέ.* Mox § 3 *οἱ δ' Ἀθηναῖοι [ἐκ τῆς Ναυπάκτου] ἐπέπλευσαν αὐτοῖς*. Cf. § 1. Tum § 5 *ἐπὶ δὲ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀπίπρωροι ἐμβαλλόμενοι [καὶ] ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξαιρεσίας ὑπὲρ τῶν Κορινθίων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο* (rectius AB *αὐτῷ τούτῳ*) *παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν*. Pendet alterum participium ab altero, itaque exulato copula, quam librarii tales locos non intelligentes ubique inferciunt. Tandem § 7 et § 8 interpretibus reddantur verba *ὡς νικῶντες* et *ὡς νικήσαντες*, quae de more adiderunt verbis *τροπαῖον ἔσησαν*.

Cap. 42 § 3 ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα καὶ νομίσας οὐχ οἶόν τε εἶναι διατρίβειν οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ἡ Νικίας [ἐπαθεν deletur] (ἀφικόμενος γὰρ τὸ πρῶτον [ὁ Νικίας dele] *φοβερός*, ὡς οὐκ εὐθὺς προσέκειτο ταῖς Συρακούσαις —) *κτέ.* Badham merito haerens Mnem. III 146 „dele οἶόν τε”, ait, „quod falsum et lege οὐ δεῖν διατρίβειν.” At nimia haec videtur mutandi audacia. Quare vide an sufficiat: *καὶ νομίσας οὐκέτ' εἶναι οἷα διατρίβειν εἰ γὰρ τις εἰς τὰ πράγματα* non iam esse eiusmodi, ut ullus esset motus locus. Tum vero nescio an scribendum sit οὐδὲ (δεῖν) παθεῖν κτέ.

Cap. 43, 2 παραγγείλας δὲ πένθ' ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντα λαβὼν καὶ [ἄλλην παρασκευὴν τοξενμάτων τε καὶ] ὅσα ἔδει, ἦν κρατῶσι, τειχίζοντας ἔχειν. Frustra desudarunt viri docti in corrigenda absurda voce *τοξενμάτων*, sed, quidquid substituis, verbosa atque inepta manet oratio. Absurdum enim est ἄλλην παρασκευὴν post *λιθολόγους καὶ τέκτονας*. Non nisi litura restitui potest sermo nostro dignus.

Cap. 44, 2 ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά, ἐώρων δ' οὕτως ἀλλή-
λους ὥς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προσορᾶν τὴν
δὲ γνῶσιν τοῦ οἴκειου ἀπὶς εἶσθαι. Recte Badham προσορᾶν,
est paene recte ἀποσερεῖσθαι. Postulat enim sententiae ratio
ἀποσερεῖσθαι, sive quod redit eodem, ἀπεσερήσθαι, i. e. *privatus*,
abstinere esse, carere.

Cap. 45, 1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακόσιοι δύο τροπαῖα
ἔστησαν, ἐπὶ τε ταῖς Ἐπιπολαῖς ἢ ἡ πρόσβασις καὶ [κατὰ
τὴν χωρίον] ἢ οἱ Βοιωτοὶ [πρῶτοι] ἀντέστησαν. Hinc concludas
Boeotos alibi quam in Epipolis restituisse. At quum contrarium
appareat e praegressa narratione cap. 43 extr., corrigatur: δύο
τροπαῖα ἔστησαν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἢ τε ἡ πρόσβασις
καὶ ἢ κτέ. Recte cum Vat. Classen expunxit πρῶτοι adscriptum
ex loco laudato. Prius autem tropaeum ἢ ἡ πρόσβασις (cf. 43,
5) Syracusani erexisse videntur, quod tota haec Atheniensium
expeditio, quamvis faustis omnibus suscepta, irrita tamen fuit.
Ilic enim non ipsi, sed hi superiores fuerant.

Cap. 46. Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ὄχρετο
τοῖς ἄξιον στρατιὰν ἔτι, ὥς ἐν ἐλπίδι ὦν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθη-
ναίων αἰρήσειν βίβη [ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη].
Scribendum certe fuerat οὕτως ἀπέβη. Sed non sunt ista
Thucydidis.

Cap. 49, 2 ἔφη χρῆναι ἢ ἐς τὴν Θάψον ἀνασάντας τοῦτο
ποιεῖν. Necessarium videtur ἐξανασάντας, aut, quod et lenius
est et magis proprium de deserenda obsidione, ἀπανασάντας.
Post ἰσχυρίζεται novi capitis statuendum est initium.

Cap. 50, 2 καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι εὐθύς [αὐτῶν] ἐλθόντων
παροικνεύοντο. Abesse malim pronomen quod interpositum
vocalibus arcte iungendis orationis nitore officere videtur. Ibid. § 4
ἔν γάρ τι ἄγαν θείασμῳ — προσκείμενος. Cobet Mnem. nov.
VIII p. 114 sq. ingeniose disputans de formis θειάζειν et θεάζειν,
non tetigit substantiva θειασμός et ἐπιθειασμός (Th. VII 86),
quae licet non aliter quam sic tradita esse videantur, vitiosa
sunt necesse est et mutanda in θεασμός et ἐπιθεασμός, si vir
philologus vere statuit de verborum formis pro ictus differentia
et diphthongum aut vocalem scribendis. Cf. τελέωσις τελεωτικός,
λεανσις, λεαντήρ. Fortasse aliquando aliquid plane certi philologos
locebunt bonae aetatis inscriptiones.

Cap. 52 extr. dele vocabula ναῦς τῶν Ἀθηναίων.

Cap. 53, 3 καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον [κατὰ τὸ στρατόπεδον]. Thucydides scripsisset ἐς τὸ στρατόπεδον. In proximis Weidner detexit puerile emblemata imitari βουλόμενοι, quod autem deinde recte deletum vult τὴν ναῦν, dudum ea de re monui Stud. Thuc. p. 100, sex annis ante Badhamum (Mnem. IV), cui tribuit Classen emendationem. Sed Badhamo revera primo debetur maioris momenti correctio in ipsis sequentibus, ubi verba καὶ πύσαντες τὴν φλόγα, absurde lecta post κώλυμα, transponi iussit post τὴν ὀλκίδα. Classenio de industria scriptorem et elegantius verba illic posuisse videri, expectari fere poterat.

Cap. 55, 1 οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ [ἀθυμίας] ἦσαν καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μετὰμελος. Propter membrorum aequilibrium abesse malim quod ultro intelligitur τῆς στρατείας. Sed certius est ἀθυμίας non esse genuinum. Ἐν παντὶ εἶναι aliquanto plus est quam ἀθυμεῖν, ut arbitror, et summam anxietatem mentisque inopiam denotare solet. Cf. Plat. Symp. p. 194 A, Euthyd. p. 301. a. Xen. Hell. V 4. 29. Idem perversum glossema etiam alibi huic formulae adhaeret.

Cap. 57, 1 recte Classen delevit ἐπὶ Συρακούσας, quod mihi quoque venit in mentem legenti Badhami violentiorem coniecturam ἐλθόντες mutantis in ἦλθον, deletο ἐπολέμησαν.

Ibidem § 2 καὶ ἔτι Ἑστιάης οἱ ἐν Εὐβοίᾳ [Ἑστίασαν οἰκοῦντες] ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δ' οἱ καὶ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. Thucydides saltem scripsisset οἱ τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίασαν οἰκοῦντες, ut eam urbem a cognomini oppido in Acarnania distingueret. Sed idem brevius facere potuit scribendo οἱ ἐν Εὐβοίᾳ, quod tamen magistellis interpretatione egere visum est. Deinde deletο ξυνεστράτευσαν muta sic interpunctionem: ἄποικοι ὄντες, τῶν δ' ἄλλων — ξυνεστράτευον, ut ab hac uno verbo suspensa sint omnia subiecta Λήμνιοι — Αἰγινῆται, Ἑστιάης, οἱ μὲν — οἱ δ' εἰσὶ δ' οἱ. Ad Imperfectum in sqq. cf. ἠκολούθουν — ἐμάχοντο — ἐπέφερον — ἠναγκάζοντο — ξυνείποντο — εἶποντο — ἐμάχοντο — ἐγίνετο — ξυνεστράτευον — ἐστράτευον. In § 4 nescio an corrigendum sit ναῦς δὲ παρέχοντες αὐτόνομοι ξυνεῖποντο pro ξυνεστάντη.

ap. 62, 2 καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισαὶ ἐπιβήσονται, ὄχλος ὃ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἂν ἴμεθα διὰ τὸ βλέπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπισήμης τῇ βαρύτητι τῶν, ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἡναγκασμένη ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίᾳ σφοδρὰ ἔσαι. Classen „καὶ ὄχλος habe ich vom Voraufgehenden durch Interpunction getrennt: es steht zwar auch zu βήσονται in äusserer Beziehung, doch nur in dem allgemeinen Sinne: und es wird dadurch an Bord eine Menge Menschen zusammen kommen.“ Qualis interpretatio vix ipsi ori satisfaciet. Manifesto, si Thuc. sic scripsit, ὄχλος diversus a sagittariis et iaculatoribus, quia tamen nulli alii sic dicerent, locus corruptus sit necesse est. Duas video corrigendi rationes, ut aut deletο καὶ ὄχλος corrigatur οἷς, aut, si magis arridet, scribamus ἐπιβήσονται. Καὶ ὄχλῳ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι κτέ. In sequentibus recte Classen πρόσφορος exissey videtur. Totum locum sic interpunxerim: πάντα μασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισαὶ ἐπιβήσονται [vel καί τοι] ὄχλῳ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἔχρωμεθα — πρόσφορος ἔσαι), ἡŕρηται δ' ἡμῖν κτέ. Pertinent haec omnia ad praeparationes.

ap. 64, 2 καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι καὶ πεζοὶ τοῖς ἡγαίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγαλα τῶν Ἀθηνῶν, κτέ. Qui primus quam absurde haec scripta animadvertit Badham, delenda coniecit verba οἱ et νῦν λενοί, sed, ut optime intellexit Müller-Strübing, ita manet iste dictum ἐν ταῖς ναυσὶν esse ναῦς. Quare pro καὶ νῆες instituit ἡ ξύμπασα δύναμις. At fallitur, nam verba καὶ νῆες opposito καὶ πεζοὶ requiruntur. Cf. in ipso huius libri fine: ὡλεσθῆναι δὴ τὸ λεγόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅτι ἀπώλετο. Neque verbis ἡ ξύμπασα δύναμις locus est prosequentia. Melius certe coniecisset καὶ ναῦται, sed proliius arbitror Badhamum non restituisset scriptoris manum circumspiciendam esse aliam verborum ὅτι — ἐσόμενοι emendationem, de quibus obiter moneo frustra me quaerere, unde essent pronomēn ὑμῶν explicaturus efficiat Niciae concioni interesse etiam aegros et saucios; quod et per se admodum imbabile est et nusquam dicitur a scriptore. Quaerendum

autem est quod ferme respondeat verbis πάντων — ἀνακειμένη τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς quae leguntur cap. 71, 2. Quoniam vero eo sensu Graece dici potest εἶναι ἐπὶ τινι, fortitan hand inepte suspiceris: καὶ ἐνθυμεῖσθε — ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυῶν ὑμῶν νῦν ἐσομένοις καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηναίων, i. e. αὐτῶν ἰσχύος, in manibus eorum, qui in navibus vestris morantur, cum Atheniensibus et pedestres copias et navales et reliquam civitatem et magnam nomen Athenarum. Tum vero legerim ὑπὲρ ὧν (pro quibus), εἴ τις τι ἐτέρου προφέρει ἢ ἐπισήμῃ ἢ εὐφυλίᾳ, οὐκ ἔστι ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος αὐτός τε αὐτῷ ὠφέλιμα γένοιτο καὶ τοῖς ξύμμασι σωτήριος pro περὶ κτῆ.

Cap. 67, 1. Ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ὥστε καὶ ἀπιστήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν (i. ἀντετολμήσαμεν cum Weidnero cl. 21, 3), βεβαιώτερον νῦν, καὶ τῆς δοκίσεως προγεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρατίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνέκησαμεν, διπλάσια ἐκάστου ἢ ἐλπίς. Oratio soloeca; repose κράτιστοι εἶναι.

Cap. 69, 2 δ δὲ Νικίας — ὁρῶν οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἦδη. L. ὅσος. Ibid. § 4 ἔπλεον πρὸς τὸ ζεύγμα τοῦ λιμένος [καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν]. Variant codd. in καταλειφθέντα, καταληφθέντα, παραληφθέντα, quorum editores alii aliud arripuerunt. Classen v. c. allato Herodoti loco VII 36, qui hoc non pertinet, scripsit καταλειφθέντα, Bekkero et Badhamo placuit περιλειφθέντα. Sed optime animadvertit Boehmius: „καταλειφθέντα und παραλειφθέντα würde besagen dass man inzwischen den zur Sperrung dienenden Fahrzeugen eine Durchfahrt freigelassen, was völlig zweckwidrig gewesen wäre.“ Quocirca ipse recepit καταληφθέντα, non curans ita verba καὶ — διέκπλουν plane otiosa esse. Syracusanos autem non reliquiss διέκπλουν abunde apparet ex § 2 ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐπράττον τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλύσεις, quo sane nihil opus fuisset, εἰ περιλειφθὲν διέκπλουν. Nihil igitur relinquitur, quam ut verba inclusa ut emblema (bene correctum a Boehmio) expungamus. § 2 obiter suppl. τῶν Συρακοσίων καὶ (τῶν) ξυμμάχων. Contra articulus deletur § 4 αἱ μὲν ἐμβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι [τὰς] ἀνακρούσεις καὶ διέκ-

λους (hoc tantum sensu Thuc. vocabulum usurpat) ὀλίγοι ἔγνωτο § 5 καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσεφέροντο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις θόνως [ἐκ' αὐτῇ] ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, οἱ ἐπιβάται χεῖρας ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. intra mentem scriptoris interpolatum est ἐκ' αὐτῇ; nam manifestum est non tantum eius navis, quam navis aliqua esset, sagittarios et iaculatores eminens pugnasse, sed vel ipsis illius, quae infesta adnavigaret, non aliter quam de mariariis mox dicetur ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. Et in ipsa de causa scriptum est οἱ ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων, non ἀπὸ τοῦ κατασρώματος.

Cap. 71, 6 ἄλλοι δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς εἶ] ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. Quid aliud spectarent praeter speciem suam, non assequor. Quare delenda est copula.

Cap. 72, 2 οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν ἔρῳ μὲν [πέρι] ἢ ναυαγίων οὐδ' ἐπενόουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς νεκρῶς ἐβούλοντο εὐθὺς ἀναχωρεῖν. Manifesto genetivi νεκρῶν ναυαγίων pendent ab obiecto ἀναίρεσιν, neque igitur locus est propositioni, quam inseruit nescio quis loci structura haud inlecta.

Cap. 73, 3. Hermocrates δεδιώς μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ἡσυχίαν ἀφάσσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, μπερὶ τῶν ἐταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μεθ' ἑπὶ πλέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἡνίκα ξυνεσκόταζεν· οἱ προσελάσαντες ἐξ οὗ τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας ὡς ὄντες τῶν Ἀθηναίων] ἐπιτήδαιοι (ἦσαν γὰρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι ἐν ἔνδοθεν) ἐκέλευον φράζειν κτλ. Ex parenthesis apparet Gen. in Ἀθηναίων pendere non posse a sequenti ἐπιτήδαιοι, sed pertere ad praegressum τινας, quod quia vetat verborum ordo, ita transponendum est καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας τῶν Ἀθηναίων ὡς ὄντες ἐπιτήδαιοι, aut, quod propter abundantiam mihi aliquanto verbilius videtur, expungenda sunt verba τῶν Ἀθηναίων tanquam ossema.

Ibidem § 4 καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον, καὶ οἱ ἀκούσαντες ἡγγεῖλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων. (cap. 74) οἱ δὲ πρὸς τὸ γέλυμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. Classica mutata interpunctione edidit τῶν Ἀθηναίων, οἱ δὲ κτ., in

eadem sententia duplici modo interpretatus participia εἰπόντες et ἀκούσαντες, quae manifesto scriptor eadem ratione posuerat. Scilicet vir doctus sic locum intelligit: *et hi quidem, quum illa dixissent, abierunt, et qui audiverant Atheniensium praetoribus rem nuntiarunt, hi vero cett.* Quae interpretatio quum aperte falsa sit, videndum an Krueger rem acu tetigerit mutato accentu scribens καὶ οἱ. At locis IV 33, 2 et 68, 6, ad quos provocatur, illa formula, ut expectari poterat, non opponitur praegresso οἱ μὲν, ita ut, si vera esset Kruegeri correctio, vel sic virgula interpungendum foret post Ἀθηναίων.

Est tamen oppositio inter eos qui dixerant et qui dicta audierant tanto probabilior quam inter illos et Atheniensium praetores, ut non possim non suspicari manum scriptoris fuisse olim hance: καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον, [καὶ] οἱ (Δ) Ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα κτέ. Posteaquam proclivi errore d' exciderat, copulam addidisse videtur correctoris imperitia.

Cap. 74, 1 ἀναλαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα [περὶ τὸ σῶμα] ἐς διακτὴν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια ἀφορμαῖσθαι. Simili emblemate liberavi nuper locum VI 15, 3 in Mnemos. VIII p. 167. Ibid. § 2 ταῖς ἢ ναυσὶ προσπλεύσαντες τὰς [ναῦς] τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον. Digitum in talia intendere suffecerit.

Cap. 75, 4 ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ σράτευμα πλησθέν ἐπὶ Aeschylus noto loco

λέκτρα δ' ἀνδρῶν πόθῳ

πίμπλαται δακρύμασιν.

Ita poeta: sed scriptori pedestri non magis πιμπλάναι scribere licebat pro ἐπιμπλάναι quam δακρύμασιν pro δάκρυσιν.

Ibidem § 6 καὶ μὲν ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν, ἔχοντά τινα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδίᾳ ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο, ἄλλως τε καὶ ἀφ' οἷας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου ἐς οἷαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα ἀφίκτι. Verba nullo modo sic toleranda ἡ ἄλλη αἰκία Classen depravata suspicatur ex ἡ ἄλλη αἰτία, scil. τῆς κατηφείας. (cf. 5, vs. 1), quae fuerit nota marginalis, cuius auctor certe scripturus fuerat aut ἄλλη αἰτία aut ἡ τρίτη αἰτία, ita ut fateri praestet istorum verborum originis ignorantiam. Hoc certum est, siquid sit in istis genuini, aut latere vocabulum synonymum sequentis sub-

ntivi *ισομοιρία*, ut recte sequantur participium *ἔχουσα* et
rbum *ἔδοξάζετο* in singulari numero (quod si ita est, articu-
s ante *ισομοιρία* non est genuinus), aut post verba *ἡ ἄλλη
εία* (recte fortasse Elmsleius scribendum esse putabat *αἵκεια*) non-
lla excidisse, quod mihi quidem aliquanto probabilius videtur.
um verba *τὸ μετὰ πολλῶν πάσχειν*, propter ineptam abun-
ntiam non ferens cum Badhamo in marginem relegarim. Non
agis fero cum eodem omissum participium, quale est *ἐνθυμου-
νοῖς*, unde pendeant reliqua, in quibus accipio veterem eiusdem
endationem *ἀφίκατο* pro *ἀφῖκτο*. Quod enim idem Mnem.
p. 145 verba *ἄλλως τε καὶ — μᾶλλον ἢ ναυτικῷ* sophistae
icuius declamationem esse suspicatur, ea opinio, etsi habet
ibus commendetur, hoc laborat incommodo, quod vix credi-
le est Thucydidem sic scribere potuisse: — *ἔχουσά τινα
εως κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἔδοξάζετο. ὁμως
ὑπὸ μεγέθους κτέ.* Quare, si quid h. l. de suo addidit so-
lista, huic non alia tribui poterunt quam verba *μέγιστον —
ναιτικῷ*, nisi forte eo erit progrediendum, ut omnia quae in
e capite post *τῷ στρατοπέδῳ* leguntur ei deberi suspicemur.

Locum sic constituerim: *σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν (ἐν inserte, nam
isi τὸ στρατόπεδον h. l. castra significaret, turpiter abundaret)
ῶ στρατοπέδῳ· καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἵκεια καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν
κῶν, ἔχουσά τινα ὁμως κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι
δοξάζετο, ἄλλως τε καὶ (ἐνθυμουμένοις) ἀφ' οἷας λαμπρότητος
ὀὶ αὐχμήματος τοῦ πρώτου ἐς οἷαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα
δύκατο.* In ultimis chiasmice opponuntur inter se *λαμπρότης
ταπεινότης*, *αὐχμημα* τὸ πρῶτον et *τελευτή*, quarum ἀντιθέσεων
sterior mihi non felicissima videtur.

Cap. 78, 4 *ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ σάδια, ἢ ἔμελλον
ξε, οὐκ ἄφθονον ἦν.* Incredibile est Thucydidem hoc unico loco
ipsis *σάδια* pro *σαδίους*, ut et alibi constanter scribit et
in ipsis praegressis. Requiro igitur *ἐπὶ πολλοὺς σαδίους*,
nescio tamen an etiam probabilius suspicemur historicum
uisse *ἐπὶ πολὺ*, quod vero hodie in textu legitur esse eius
mulae interpretamentum. Cf. VIII 10, 2. Mox § 6 dele *καὶ
ισκόντιζόν τε καὶ παρίππευον*, interpolata § 3.

Cap. 80, 6 *καὶ βιασάμενοι αὐτὴν διέβησαν τε τὸν ποταμὸν καὶ
ὥρουσαν αὐτὴν πρὸς ἄλλον [ποταμόν], τὸν Ἑρινεόν.* Cap. 82 extr.

1. Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνοῦνται ἐπὶ [τὸν ποταμὸν] τὸν Ἑρινεόν, κτέ. et 84, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον [ποταμὸν] — ἣν διαβῶσι τὸν ποταμόν, κτέ.

Cap. 86, 2 supplendum ἀσφαλεστάτην (ταύτην) εἶναι νομίσαντες τήρησιν. Ita recte Madvigius. Cf. me Mnem. VIII p. 152. Ibid. § 3 ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένη, διὰ τὰ ἐν [τῇ νήσῳ καὶ] Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ ταῦτ' ἐπιτηδεϊότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου [ἄνδρας τῶν Λακκαδαιμονίων] ὁ Νικίας προυθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥς τε ἀφεθῆναι. Seclusa redolent magistellos.

Cap. 87 verba extrema: ταῦτα μὲν — γενόμενα melius faciant initium libri VIII.

Deleatur denique adnotatio mea ad locum VI 66, 3 Mnem. VIII pag. 160, quae nescio quo pacto imprudenti mihi excidit Στρατεύματος ibi tam sanum est, quam insanum foret συμφοματος. Compensabo hoc σφάλμα corrigendo nobili loco et oratione funebri II 44, 1, ubi legendum: ἐπὶ (pro ἐν cum Cobeto) πολυτρόποις γὰρ συμφοραῖς ἐπίστασθε τραφέντες προ ἐπίσανται, ut praecedat πάρεσε et sequitur: χαλεπὸν γὰρ οἶδα πείθειν ὅν, ὧν καὶ πολλάκις ἔξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλῃς εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε. Pro εὐτυχίαις longe malim εὐτεχνίαις.

GALENUS.

Tom. V. pag. 383. ἐκφυγεῖν ἀπάσας τὰς οὕτως ἀκαίρους τι ἄμα καὶ παρὰ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἔθος ἀναπιμπλάμενας ὁμωνυμίας. Repone ἀναπῆπλάσμενας.

C. G. C.

AD THEOGNIDEM.

his mensibus duae editiones Theognidis reliquiarum in lucem
lierunt, quarum unam curavit Jacobus Sitzler, alteram se-
lis curis recognovit Christophorus Ziegler. Uterque virorum
issimorum interruptam collationem codicis Mutinensis, quam
1869 in Studiis Theognideis publici juris feci, utendam
stimavit. Praeter eos, quantum cognovi, H. van Herwerden,
clarissimus, in Animadversionibus philologicis ad Theogni-
a et Hermannus Schneidewin, vir doctissimus, in dissertatione
rentoratsensi de Syllogis Theognideis huius collationis rationem
merunt. Ante hos quinque annos, quum mihi contigisset
am codicem excutere, omnes lacunas collationis, quam olim
ibui, ita explevi ut non singula verba cum aliqua editione
ferrem sed totos versus quam diligentissime transcriberem.
a perlectis editionibus, quas supra memoravi, in cogitationem
di fieri posse ut non prorsus inutile et supervacaneum esset,
quae ex insigni codice transcripsi integra typis describenda
arem. Sed paucas animadversiunculas praemittam, quae vel
t novissimas editiones ad textum Theognideae farraginis
endandum nonnihil afferre mihi videantur.

vs. 69 sq.

Μήποτε, Κύρνε, κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ,
εὖτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι.

Utilissimus index, quem Sitzler opusculo suo addidit, ostendit
eterquam hoc loco bis inveniri βουλεύειν vs. 1089 et vs. 1101,
esque βουλεύεσθαι vs. 633 et vs. 1052. Utroque loco hoc
nificat *deliberare, meditari*, illud *consilium dare*. Verum hoc
o activum vice medii fungitur et adiectivum πίσυνος aut

praepositio suo dativo careat necesse est. Ad has difficultates expediendas e versu 71 vulgatam codicum lectionem βουλεύεις pro βούλευ huc transferri velim.

vs. 127 sq.

οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἐς ᾧριον ἐλθῶν·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.

Ad versum 127 van Herwerden, vir summae auctoritatis, in libro supra laudato p. 51 haec dicit: „quid h. l. scripserit Theognis fortasse semper ignorabitur.” Quamquam vereor ne temere facere videar, ut locum a tali viro paene desperatum post multorum tentamina denuo attingam, tamen hoc mihi sumo ut coniecturam, quam partim ab Heimsöethio, viro clarissimo, occupatam esse video, in medio ponam.

Eo enim quod poeta dicit, saepe fieri ut specie et forma mens in errorem inducatur, moveor ut cum Heimsöethio credam poetam speculum cogitasse quocum speciem comparaverit, atque dixisse:

οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἑσόπτρον ἐλέγχων.

Quod Heimsöeth metri causa, ut videtur, ἑσόπτριον proponit, nam retinet ἐλθῶν, dubito num eo vocabulo lingua Graeca ditanda sit. Praepositio ποτὶ reperitur etiam vs. 215. Ad summam locum sic interpreter: οὐδ' ἂν ἐκ τοῦ εἵδους ὥσπερ κατόπτρῳ γνοίης τὸν νοῦν κτέ.

vs. 157

Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως.

Pro ἄλλως in Mutinensi legitur ἄλλωι, quod non ex ἄλλω: depravatum esse videtur sed ex ἄλλῃ. Hoc Jacobo Schegkio ante oculos versabatur interpretanti:

inclinat libram nunc huc, modo Jupiter illuc.

vs. 197 sq.

χρῆμα δ' ὃ μὲν Διόθεν καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται
καὶ καθαρῶς, αἰεὶ παρμόνιμον τελέθει.

Nulla ratio est coniunctivi γένηται, nisi legatur ὃ κεν. Praeterea *generatim* loquitur poeta, non *singulatim*, et recte vertit Sitaler: „quaecunque res.”

vs. 419 sq.

Πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται· ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
σιγῶ, γιγνώσκων ὑμετέρην δύναμιν.

Platis vs. 177 sq., vs. 669 sq., vs. 683—686, et Xenoph. ab. I cap. VI. 7, coniicio in hoc fragmento pro ὑμετέρην ibendum esse ἡμετέρην.

vs. 769 sq.

Χρὴ Μουσῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον εἶτι περισσὸν
εἰδεῖν, σοφίης μὴ φθονερὸν τελέθειν.

stativus εἰδεῖν postulat ut χρὴ mutetur in χρῆν.

vs. 805 sqq.

Τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρεῖν
εὐθύτερον χρὴ μιν, Κύρνε, φυλασσόμενον,
ὃ τινὶ κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἰέρεια
ῥμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.

οὔτε τι γὰρ προσθεῖς οὐδέν κ' ἔτι φάρμακον εὖροις,
οὔτ' ἀφελὼν πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.

affero hunc locum ex recensione Sitsleri, cum qua concordat Ziegleriana, nisi quod exhibet χρὴ νοῦν e conjectura Geelii. veterum lectiones codicum, virorum doctorum emendationes et coniecturae videantur apud Zieglerum, Sitalerum, Bergkium. Omnes editores et interpretes, quantum scio, hac in re conspirant quod poetam dicentem faciunt oraculi consultorem decere perpendiculari et amussi rectiorem esse. Turnebus autem soli vocabulo μιν hanc vim tribuit ut significet: „id quod Pythia sponderit.” Quodsi vero ad participia προσθεῖς et ἀφελὼν in eae sententiae animum attenderis, apparebit hoc admonere poemam ut vox ipsa, quam ex adyto Pythia miserit, perpendiculari amussi rectior servetur, atque εἰθύτερον mutandum esse in εὐτέρην vel potius, collatis vs. 330. 396. 535. 1026. ἰεὐτέρην, ratio scribendi sibi constet. Hac leni mutatione facta, totum cum sic transposuerim et constituerim:

ὃ τινὶ κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἰέρεια
ῥμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου,

τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρῶν
ἰεὐτέρην χρὴ μιν, Κύρνε, φυλασσέμεναι.

vs. 865 sqq.

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλόν, ὃς οὔτ' αὐτῷ βέλτερος, οὐδὲν ἰών,
οὔτε φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται,
αἰχμητῆς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σασί.

Nemodum explicavit quo pronomen vs. 866 αὐτῷ referendum sit. Ziegler annotat: „Hominibus nequam sunt divitiae fere pro nihilo, quoniam iis recte uti nesciunt neque pro se neque pro amicis.” Sed perincommode accidit quod haec interpretatio neque satis declarat quomodo prior pars sententiae cum posteriori cohaereat, et pugnat cum re grammatica. Nisi fallor, in αὐτῷ latet ἄσσει, quam lectionem ut traditae substituendam esse putem adducor oppositione, quae est inter duas partes sententiae. Eadem oppositio docet adiectivo ἀχρηστος hoc loco inesse vim et significationem *ignaviae*, *inertiae*. Ceterum in verbis οὐδὲν ἔων cum Zieglero librorum scripturam sanam videri ita consentio, ut interpreter: „Hominum inertium divitiae neque reipublicae neque amicis, cum iis pro nihilo sint, quidquam emolumenti afferunt.”

vs. 1363 sq.

οὐδέ με πείσει

οὐδεὶς ἀνθρώπων ὥστε με μή σε φιλεῖν.

In verbis ὥστε με nescio an lateat ὥστ' ἐτι.

Iam collationem exhibiturus iterabo quae in studiis Theognideis p. 2 de ipso codice scripsi, ut quaedam minus exacta corrigam.

Habet folia 112, quibus continentur: Ὀμηρόκεντρα, a folio 1 usque ad fol. 43 v.; Epigramma in imaginem occasionis, 44 r.; Scholia in Dionysii Περιήγησιν, 44 v.; Θεόγνιδος ἐλεγείων α', 45 r.—71 r.; ἐλεγείων β' 71 r.—74 v.; Φωκυλίδου Φιλοσόφου ποιήσεις ὠφέλιμος, 74 v.—79 r.; Κολούθου ποιητοῦ Λυκοπολίτου ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης, 79 r.—87 r.; fol. 87 r. invenitur carmen sex versuum iambicorum et carmen inscriptum εἰς τὴν πατρίδα Ὀμήρου usque ad fol. 87 v.; Διονυσίου οἰκουμένης περιήγησις 88 r.—112 v.

m. Martio 1880.

H. W. VAN DER MEY.

vs. 529

- 56 γ. οὐδένα προύδωκα φίλον και πιστὸν ἑταῖρον
οὐδ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἐνι·
αἶε μοι φίλον ἦτορ αἰνέται ὅππότε' ακούσῳ
αὐλῶν φθεγγομένων ἡμερόεσσαν ὅπα
χαίρω δ' εὐπινῶν καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ακούῳ
χαίρω δ' εὐφρογγον χερσὶ λυρῆν ὀχέων 534
οὔποτε δουλεῖη κεφαλὴ ἰθεῖα πεφυκεν
ἀλλ' αἶε σκολιῇ κ' αὐχένα λοξὸν ἔχει
οὔτε γὰρ εκ σκίλλης ροδὰ φύεται. οὔθ' ὑάκινθος
οὐδέποτε' εκ δούλης τέκνον ελευθέριον
οὔτος ἀνὴρ φιλε κύρνε πεδᾶσ χαλκευεται αὐτῷ 539
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
δειμαίνω μὴ τῆνδε πόλιν πολυπαίδῃ ὕβρισ
ἥπερ κενταύρους ὠμοφάγους ὄλεσεν
χρὴ με παρὰ στάθμην καὶ γνώμονα τῆνδε δικάσσαι
κύρνε δίκην ἴσον τ' ἀμφοτέροισι δόμεν 544
μάντεσί τοιωνοῖστε καὶ αἰδομένοισι ἱεροῖσι
· ὄφρα μὴ ἀμπλακίῃσ' αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω
μῆδενάπῳ κακοτητί βιάζεο. τῷ δε δικάϊῳ
τῆσ' ευεργεσίῃσ'. οὐδὲν ἀρείότερον
ἄγγελος ἄφρογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει 549
56 δ. κύρν' ἀποτηλαυγεος φαινόμενος σκοπιῆσ
ἀλλ' ἵππους ἐμβαλλε ταχυπτέρνοισι χαλινούσ
δηῖῳν γὰρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσιν κέλευθον
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί· 554
χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐνάλλεσι κείμενον ἀνδρα
προστε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων
φράζεο δ' ὁ κίνδυνόςτοι ἐπὶ ξυροῦ ἴσταται ἀκμῆσ
ἀλλοτε πόλλ' ἐξεῖς. ἀλλοτε παυρότερα
ὥστεσε μὴ τε λην ἀφνὲν κτεάτεσσιν γενεσθαι 559
μήτε σε γ' εσπολλὴν χρημοσύνην ἔλασαι
εἴη μοι ταμὲν αὐτῶν ἔχειν ταδε πᾶλλ' ἐπιδούναι
χρημματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν
κεκλήσθαι δ' εσ δαῖτα· παρέξεσθαι δε παρεσθλον
ἀνδρα χρεῶν σοφίην πᾶσαν ἐπισταμενον 564
του συνιεῖν ὅππότε' ἀν τι λεγῇ σοφὸν ὄφρα διδάχθῃ

vs. 566.

- καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κερδος ἔχων ἀπίησι
 ἦβη τερπόμενος πλίζω· δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
 γῆς δλέσας ψυχὴν. κείσομαι ὥστε λίθος.
 ἄφθογγος· λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἡελίοιο 56
 ἔμπης δ' ἐσθλος ἐὼν οἴομαι οὐδεν ἐτι
 δοῖα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα. πείρα δ' ἄριστον
 πολλοὶ ἀπειρητοὶ δοῖαν ἔχουσ' ἀγαθῶν
 εὖ ἐρδων εὐ πασχ' ἐτι κ' ἀγγελλον αλλοι ἰάλλουσιν
 f. 57 r. τῆς εὐγεργέσις ῥῆιδι ἀγγελίῃ 5
 οἱ με φίλοι προδιδούσιν ἐπεὶ τόγγ' ἐχθρον ἀλεῦμαι
 ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίο*σ
 ῥῆιδιον ἐξ ἀγαθοῦ θείρας κακὸν ἡκακαὶ ἐσθλόν
 μή με διδασκ' οὔτοι τηλικὸς εἰμὶ μαθεῖν
 ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα· καλυψάμενη δὲ πάρεμι
 σμικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἐχούσα νόον
 ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περιδρομον ἄνδρά τε μάργον
 ὅς τὴν ἀλλοτρίαν βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν·
 ἀλλὰ τα μὲν προβεβηκεν· ἀμηχανόν ἐστι γενέσθαι
 ἐργα τάδεξοπίσω τῶν φυλακῇ μελετῶ.
 πᾶσιν τοι κίνδυνος ἐπεργμασιν· οὐδέτισοῖδεν
 πῆι σχήσειν μέλλει πρήγματος ἀρχομένου
 ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκίμειν πειρώμενος οὐ προνοήσας
 εἰς μεγαλὴν ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν
 τῷ δὲ καλῶσποιεύντι θεὸς περὶ πάντα τίθησιν
 συντυχίην ἀγαθὴν ἔκλυσιν ἀφροσύνης
 τολμᾶν χρὴ τα δίδουσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι
 ῥῆιδίως δὲ φερεῖν ἀμφοτέρω τὸ λάχος
 μήτε κακοῖσιν ἀσῶντα λην φρένα μήτ' ἀγαθοῖσι
 τερφθῆσ' δ' ἐξαπινήσ' πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν
 ἄνθρωπ' ἀλλήλοισιν ἀποπροθὲν ὤμεν ἐταῖροι
 πλὴν πλούτου παντὸς χρήματός ἐστι κόρος
 δὴν δὴ καὶ φίλοι ὤμεν ἅτ' αὖτ' ἀλλοῖσιν ομίλει
 i. 57 v. ἀνδράσιν· οἱ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασιν νόον
 οὐ μ' ἐλαθεσ φοιτῶν καταμαξιδόν· ἦν ἀρα καὶ πρὶν
 ἡλᾶστρεῖς. κλεπτῶν ἡμετέρεην φίλῃν
 ἔρρε θεοῖσιν ἐχθρε καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε

vs. 602.

ψυχρὸν δσ ἐν κόλπῳ ποικιλὸν εἶχεσ ὄφιν
 τοῖα δὲ καὶ μάγνητασ ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις
 οἷα τὰ νῦν ἱερῇν τήνδε πόλιν κατεχει 604
 πολλῶ τοι πλεονασ λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἡδὴ
 ἄνδρασ ὅσοι μοίρησ πλεον ἔχειν ἔθελον·
 ἀρχὴ ἐπὶ ψευδουσ μικρὰ χαρὶς· εἰς δὲ τελευτην
 αἰσχροὺν δὴ κερδος καὶ κακὸν ἀμφότερον
 γίνεται· οὐδετι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσαμάρτηι 609
 ἀνδρὶ καὶ ἐξελθῇ πρῶτον ἀπο στόματος
 οὐ χαλεπον φέξαι τὸν πλησίον· οὐδὲ μὲν αὐτὸν
 αἰνῆσαι· δειλοῖσ ἀνδράσι ταῦτα μελεῖ·
 σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ κακὰ λεσχάζοντες
 οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μετρον ἴσασιν ἔχειν· 614
 οὐδένα παμπηδὴν ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα
 τῶν νῦν ἀνθρώπων ἡέλιος καθορᾷ
 οὔτι μαλ' ἀνθρώποισ καταθύμια πάντα τελεῖται
 πολλὸν γὰρ θνητῶν κρείσσονες ἀθάνατοι
 πᾶλλ' ἐναμνηχανίησι κυλινδομαὶ ἀχνύμενος κῆρ 619
 ἄκρην γὰρ πενιὴν οὐχ ὑπερεδράμομεν
 πᾶσσι πλούσιον ἄνδρα τίει· ἀτίει δὲ πενιχρον
 πᾶσιν δ' ἀνθρώποισ αὐτὸς ἐνεστι νόος
 παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἑασιν
 παντοῖαι δ' ἀρεταὶ· καὶ βιότου παλάμαι· 624
 ἀργαλέον φρονέοντα παραφροσι πᾶλλ' ἀγορεύειν
 καὶ σιγᾶν αἰεὶ· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
 αἰσχροὺν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοσι μεῖναι
 αἰσχροὺν δ' εἰ νήφων παρμεθύουσι μένει
 ἥβη καὶ νεότης· επικουφίζει νόον ἀνδρόσ· 629
 πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐσαμπλακίην
 ὦτινι μὴ θυμοῦ κρείσσων νοός· αἰὲν ἐνατῖαι
 κυρ * καὶ μεγάλαισ κεῖται ἐναμπλακίαισ
 βουλεύου δις καὶ τρίς ὃ τοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθῃ
 ἀτῆρὸς γὰρ τοι λαβροσ ἀνὴρ τελεθεῖ 634
 ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἐπεταὶ γνώμη τε καὶ αἰδώς
 οἱ νῦν ἐν πολλοῖσ ἀτρεκεωσ ὀλιγοὶ
 ἐλπίσ καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖοι
 οὔτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι

vs. 639

πολλάκι παρ δόξαντε καὶ ἐλπίδα γίνεται εὐρεῖν 639
 ἐργ' ἀνδρῶν βουλαῖο δ' ουκεπεγεντό τέλοσ
 οὔτοι κ' εἰδειησ οὔτευνουν οὔτε τὸν ἐχθρὸν
 εἰ μὴ πουδαίου πραγματοσ ἀντιτυχοισ
 πολλοὶ παρ κρητῆρι φίλοι γίνονται ἐταῖροι
 ἐνδε σπουδαίωι πράγματι παυρότεροι· 644

f. 58 v.

κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμον ἀμηχανίῃ
 ἤδη νῦν αἰδῶσ μεν ἐν ἀνθρωποισιν ὄλωλεν
 οὐ τ' ἄρ ἀναιδείῃ γαῖαν ἐπιστρέφεται· non potui dispartire utrum tñ
an tñr scriptum sit.
 ἃ δειλὴ πενίη· τί μοισ ἐπικείμενῃ ὥμοισ 649
 σῶμα καταισχύνεισ καὶ νόον ἡμέτερον
 αἰσχρὰ δε μουκεθέλοντα βίῃ καὶ πολλαδιδάσκεισ
 ἐσθλὰ μετανθρωπων καὶ κάλ' ἐπιστάμενον
 εὐδαίμων εἶην κε θεοισ φίλοσ ἀθανάτοισιν
 κύρν'· ἀρετῆσ δ' ἀλλῃσ οὐδεμιῆσ ἐραμαι· 654
 σύντοι κυρνε παθόντι κακῶσ ἀνιώμεθα πάντεσ
 ἀλλάτοι ἀλλότριον κηδοσ ἐφημέριον
 μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρενα· μὴδ' ἀγαθοῖσι
 χαῖρ' ἐπεὶ ἐστ' ἀνδρὸσ πάντα φερεῖν ἀγαθοῦ
 οὐδ' ὁμόσαι χρὴ τοῦτο τί μήποτε πράγματόδ' ἐστὶ 659
 θεοὶ γάρ τε νεμεσῶσ' οἷσιν ἔπεστι τέλος
 καὶ πρῆξαι μὲν τοι τί καὶ ἐκκακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο
 καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ· καὶ τεπενιχρὸσ ἀνὴρ
 αἶψα μάλ' ἐπλούτησε δὲ ὅσ' μαλα πολλα πέπαται
 ἐξαπίνῃσ ἀποτοῦν ὠλεσε νυκτὶ μίῃ 664
 καὶ σῶφρων ἡμαρτε καὶ ἀφρονι πολλακι δόξα
 ἐσπετο καὶ τιμῆσ καὶ κακὸσ ὦν ἔλαχεν
 εἰ μὲν χρήματ' ἐχοίμι σιμωνίδῃ οἷα περ ἤδη
 οὐκ ἂν ἀνοίμην τοῖσ ἀγαθοῖσι συνών
 νῦν δε με γινώσκοντα παρέρχεται· εἰμὶ δ' ἀφρωνσ 669

p. 59 r.

χρημίσυνῃ πολλῶν γνοῦσαν ἀμεινον ἔτι
 οὐνεκα νυν φερόμεσθα καθιστία λευκὰ βαλόντεσ
 μηλίου ἐκ πόντου νυκτα δια δνοφερήν·
 ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν ὑπερβάλλει δε θάλασσα
 ἀμφοτερων τοίχων· ἡ μαλα τισ χαλεπῶσ 674
 σῴζεται· οἶδ' ἐρδουσι· κυβερνητὴν μὲν ἔκπυσαν

vb. 676.

ἔσθλόν· οἷς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμενῶς
 χρήματα δ' ἀρπαζοῦσι βίῃ κόσμος δ' ἀπολώλεν
 δασμὸς δ' οὐκέτι σὸς γίνεται ἐστομεσθῶν
 φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι· κακοὶ δ' ἀγαθῶν κατ' ὑπερθεῖν 679
 δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κύμα πίῃ
 ταῦτά μοι ἡνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι
 γινώσκοι δ' ἂν τις καὶ κακὸν· ἂν σοφὸς ἦ
 πολλοὶ πλοῦτον ἐχουσιν ἄϊδριοι· οἶδετα καλά
 ζητοῦσι χαλεποὶ τειρόμενοι πενίῃ. 684

ἔρδειν δ' ἀμφοτεροῖσιν ἀμηχανίῃ παρακείται
 εἶργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα· τοὺς δὲ νόσος
 οὐκετι θνητοῖσι προσάθανατος μαχέσασθαι
 οὐδὲ δίκην εἰπεῖν οὐδενὶ τοῦτο θεμῖς
 οὐ χρη πημαίνειν ὅτε μὴ πημαντέον εἴη 689
 οὐδ' ἐρδειν ὅτι μὴ λῶϊον ἢ τελεσσαι
 χαίρων εὐ τελεσειας οὐδὲν μεγάλου δια πόντου
 καὶ σε ποσειδάων χαρμα φίλοισ ἀγάγοι

πολλοῦστοι κοροσ ἀνδρας ἀπώλεσεν ἀφραίνοντας
 θ ν. γινῶναι γὰρ χαλεπον μετρον ὅτ' ἐσθλα παρηῖ 694

οὐ δυναμαί σοι θυμε παρασχεῖν ἄρμενα πάντα
 τετλαδι· τῶν δὲ καλῶν οὐτι συμονος ἐραῖς
 οὐ μὲν ἐχοντος ἐμοῦ πολλοὶ φίλοι· ἦν δὲ τι δεινον
 συγκυρσῃ παῦροι πιστὸν ἐχουσι νόον·
 πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίνεται· ἥδε 699
 πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὀφελος
 οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις βᾶδαμάνθυος αὐτοῦ
 πλείονα δ' εἰδείης σισυφου αἰολιδεω.

ὅστε καὶ ἐξ αἰδεω πολυῖδριησιν ἀνῆλθεν
 πείσας περσεφόνην αἰμυλίοισι λόγοις 704

ἥτε βροτοῖς παρεχει λήθην βλαπτουσα νόοιο
 ἄλλος δ' οὐπω τις τοῦτο γ' ἐπεφράσατο
 ὄντινα δὴ θανάτοιο μελαν νεφός ἀμφικαλύψει
 ἔλθῃ δὲ σκιερὸν χῶρον ἀποφθιμένος
 κυανέαστε πυλας παραμειψεται· αἵτε θανόντων 709
 ψυχὰς εἰργουσι καίπερ ἀναινομένους
 ἀλλ' ἄρα κακῆϊθεν πάλιν ἡλυθε σισυφός ἦρωσ
 ἐσ φάος ἡελίου σφῆσι πολυφροσύναις

vB. 713.

οὐδ' εἰ ψευδέα μεν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα
 γλώσσαν εχὼν αγαθὴν νέστορος ἀντιθεοῦ
 ὠκύτερος δ' εἰηθεὶς ποδᾶς ταχέων ἀρπυιῶν
 καὶ παιδῶν βορέω τῶν ἀφαρ εἰσι πόδες
 ἀλλὰ χρὴ πάντα γνώμην ταύτη καταθέσθαι

714

f. 60 r.

ὡσπλουτος πλειστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν
 ἴσόν τοι πλουτοῦσιν ὅτω πολὺς ἀργυρὸς ἐστί
 καὶ χρυσοῦ καὶ γῆς πυροφόρου πεδία
 ἵπποι θ' ἡμίονοι τε καὶ ὦ ταλεοντα παρῆστι
 γαστρί τε καὶ πλεύραις καὶ ποσὶν ἄβρὰ παθεῖν
 παιδὲς ἡδεγυναικός· ὅταν δὲ κε τῶν ἀφικηται
 ὥρῃ· συν δ' ἡβη γίνεται ἀρμυδία.
 ταῦτ' ἀφενος θνητοῖσι· τὰ γὰρ περιώσια πάντα
 χρήματ' εχὼν οὐδεὶς ἐρχεται εἰς αἰδῶ
 οὐδ' ἂν ἀποῖνα δίδουσι θάνατον φύγοι· οὐδὲ βραχέως
 νοῦσουσι οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον
 φροντίδῃς ἀνθρώπων ἔλαχον πτερά ποικίλ' ἐχουσιν
 μυρόμεναι ψυχῆς εἰνεκα καὶ βιότου
 Ζεῦ πάτερ· εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα τοῖς μὲν ἀνθρώποις
 ὕβριν ἀδελφῶν· καὶ σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον
 θυμῶι σχέτλια ἔργα διὰ τὰ φρεσὶ δ' ὅσις ἀδελφῶν
 ἐργάζοιτο θεῶν μὴδὲν ὀπιζόμενος
 αὐτὸν ἐπεὶ τὰ πάλιν τίσαι κακὰ μὴδὲτ' ὀπίσω
 πατρός ἀτασθαλίας παισὶ γενοῖντο κακόν
 παῖδεςτ' οἷτ' ἀδικοῦ πατρός ταδίκαια νοευντες
 ποιῶσιν κρονίδῃ σὸν χόλον ἀζόμενοι·
 ἐξ ἀρχῆς δίκαια μετ' ἀστοῖσι φιλέοντες
 μὴ τιν ὑπερβασίην ἀντιτίθιναι πατέρων
 ταῦτ' εἴη μὲν ἀρεστοῖς θεοῖς φίλα· νῦν δ' ὁ μὲν ἐξ

7

72

120

729

71

f. 60 v.

ἐκφεύγει· τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἐπεὶ τὰ φέρει
 καὶ τοῦτ' ἀθανάτων βασιλεῦ πῶς ἐστί δικαίον·
 ἔργων· ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδικῶν
 μῆτιν ὑπερβασίην κατέχων· μὴθ' ὀρκον ἀλιτρον
 ἀλλὰ δικαιοσύνην ἐὼν μὴ τὰ δίκαια παθεῖ
 τίς δὲ κεν βροτὸς ἄλλος ὁρῶν προστοῦτον ἐπειτ
 ἀζοῖτ' ἀθανάτους καὶ τινὰ θυμὸν ἔχων

μετὰ ταῦτα

ὀππότ' ἀνὴρ ἄδικος καὶ ατασθαλος οὔτε τέυ ανδρὸς vs. 749.
 οὔτε τευ ἄθανάτων μῆνιν αλευόμενος 749
 ὑβρίζῃ πλούτῳ κεκορημένος· οἶδε δίκαιοι
 τρύχονται χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ
 ταῦτα μαθὼν φίλ' ἐταῖρε. δικαίως χρήματα ποιῶ
 σωφρονα θυμὸν ἐχων ἐκτος ατχοθαλίης 754
 αἰ τῶν δ' ἐπέων μεμνημένος· εἰς δὲ τελευτὴν
 αἰνήσεις μυθῶι σωφρονι πειθόμενος
 ζεὺς μὲν τῆς δὲ πολλοῦς ὑπειρεχοὶ αἰθέρι ναίων
 αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπαπημοσύνη
 ἄλλοι τ' ἄθανατοι μακαρεὶς θεοί· αὐτὰρ ἀπόλλων 759
 ὀρθῶσαι γλῶσσαν καὶ νόον ἡμέτερον
 φορμιγγ' δ' αὖ φθέγγουσι· ἱερὸν μέλος ἥδ' καὶ αὐλος
 ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσσάμενοι
 πίνωμεν χαρίεντα μεταλλήλοισι λέγοντες
 μῆδ' ἐν τῶν μῆδων δειδιδότες πολεμοῦ videtur olim scriptum fuisse 764
 ὥδ' εἰν καὶ ἀμεινον εὐφρονα θυμὸν ἔχοντας
 νοσφι μεριμνάων ἐυφροσύνῳ διαγιν.
 τερπομένους· τηλοῦ δὲ κακὰς ἀπο κῆρας ἀμῦναι
 γῆραςτ' οὐλόμενον καὶ θανάτοιο τέλος
 χρὴ μουσῶν θεραποντα καὶ ἄγγελον εἴ τι περισσον 769
 εἰδεῖν σοφίης μὴ φθονερὸν τελέθειν
 ἀλλὰ τὰ μὲν μοῶσθαι· τὰ δὲ δεικνύ*** ἄλλα δὲ ποιεῖν
 τί σφιν χρήσεται μῶνος ἐπισταμένος
 φοῖβε ἄναξ· αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην
 ἀλκαθῶι πελοπος παιδὶ χαριζόμενος 774
 αὐτος δὲ στρατὸν ὑβριστὴν μῆδων ἀπέρυκε
 τῆς δὲ πόλεως· ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
 ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πεμπῶς· ἐκατόμβας
 τερπομενοὶ κιθάρῃ * * * ἐρατῇ θαλίῃ
 παῖδων τε χοροῖς ἰαχοισί τε σὸν περὶ βῶμον 779
 ἢ γὰρ ἐγὼ γε δεδοικ' ἀφραδίην ἐσθρων
 καὶ στάσιν ἐλλήνων λαοφρόρον· ἀλλὰ σὺ φοῖβε
 ἴλαος ἡμετέρην τῆνδε φύλασσε πόλιν
 ἧλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰσσικελήν ποτε γαῖαν
 ἧλθον δ' εὐβοίῃς ἀμπελόεν πεδίον 784
 σπάρτην δ' εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν

vs. 786.

- καί με φίλευν προφρόνωσ πάντες επερχόμενον
 ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις επι φρένας ἤλθεν ἐκείνων
 οὔτως ουδεν ἀρῆν φίλτερον ἄλλο πάτρησ
 μήποτε μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη 789
- f. 61 v. ἀντ' ἀρετῆσ σοφιστ'. ἄλλα τὸδ' αἰὲν ἔχων
 τερποίμην φόρμιγγι καὶ ὀρχημῶι καὶ αοιδῇ
 καὶ μετα τῶν ἀγαθῶν εσθλὸν εχοίμι * * * *
 μήτε τίνα ξεινων δηλεύμενος εργμασι λυγροῖσ
 μήτε τιν' ἐνδημων· ἀλλὰ δίκαιος εὼν 794
 τὴν σαυτοῦ φρένα τερπε· δυσηλεγεν δὲ πολιτῶν
 ἄλλοστοι σε κακῶσ ἄλλοσ ἄμεινον ἐρεῖ
 τοὺσ ἀγαθοὺσ ἄλλοσ μάλα μεμφεται· ἄλλοσ επαινει
 τῶν δε κακῶν μνήμη γινεται οὐδεμία
 ἀνδρωπων δ' ἄψεκτοσ ἐπι χθονὶ γινεται οὐδεῖσ 799
 ἀλλῶσειλώϊον μη πλέονεσσι μελοι
 οὐδεῖσ ανδρωπων οὔτ' εσσεται οὔτε πεφυκεν
 οστισ πᾶσιναδων δύσεται εἰσ αἶδew·
 οὐδὲ γὰρ ὅσ θνητοισι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνασσει
 Ζεὺσ κρονιδησ θνητοῖσ πασιν ἀδειν δύναται. 804
 τορνον καὶ στάθμησ καὶ γνώμονοσ ἀνδρα θεωρῶν
 εὐθύτερον. χρημεν κύρνε φυλασσόμενον
 ὦτινί κεν πυθῶνι θεοῦ χρήσασ ἱερεῖα
 ὁμφην τημήνη πiónοσ ἐξ αδύτου
 οὔτετι γὰρ προσθεῖσ οὐδεν κε τι φαρμακον ευροισ 809
 οὐδ' ἀφελῶν προσθεῶν ἀμπλακίην προφύγοισ
 χρῆμ' επάθον θανάτου μενοεικέοσ οὔτι κακιον
 τῶν δ' ἄλλων πάντων κύρν' ἀνιηρότατον
 οἱ με φίλοι προῦδωκαν ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεῖσ
 f. 62 r. εἰδήσω καὶ τὸν ὄντιν' εχουσι νόον 814
 νοῦσ μοι επι γλώσσηι κρατερῶι ποδὶ λὰξ επιβαινων
 ἴσχει κωτιλλειν· καίπερ επιστάμενον.
 κύρν'. ἔμπησ δ' οτι μοιρα παθεῖν οὔκεσθ' ὑπαλύξαι
 ὅττι δε μοιρα παθεῖν οὔτι δεδοικα παθεῖν.
 ἐσπολύάρητον κακον ἤκομεν· ἐνθα μάλιστα 819
 κύρνε συναμφοτερουσ μοιρα λαβοι θανατου
 οἱ κ' ἀπογηράσκοντασ ἀτιμάζουσι τοκῆασ
 τούτων τοι χωρη κύρν' ὀλιγη τελέζει

vs. 823.

- μητέτιν' αὔξε τύραννον ἐπελπίσι κέρδεσιν εἴκων
μήτε κτείνει θεῶν ὀρκία συνθεμενος 824
πῶς ὑμῖν τετληκεν ὑπαυλητῆρος αἰδεῖν
θυμός· γῆς δ' οὐρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς
ἤτε τρέφει καρποῖσιν ἐνειαπίναις φορέοντα
ξανθήσιν τε κόμαις πορφύρεους στεφάνους
ἀλλ' ἀγε δὴ σκύθα κείρε κόμην· ἀποπαυε δὲ κῶμον 829
πένθει δ' εὐώδη χῶραν ἀπολλύμενος
πίστει χρήματ' ὀλεσσα ἀπιστιῇ δ' ἐσπασα
γνώμη δ' ἀνγαλέη γίνεται ἀμφοτέρων
πάντα τὰδ' ἐν κοράκεσσι καὶ ἐν φθόρῳ οὐδὲ τίς ἡμῖν
αἴτιος ἀθανάτων κύρνε θεῶν μακρῶν 834
ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη καὶ κέρδεα δειλὰ καὶ ὕβρις
πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν εἰς κακότητ' ἐβαλεν
δίσσαι τοι ποσὶς κῆρος δειλοῖσι βροτοῖσι
62 v. δίψα τε λυσιμελὴς καὶ μέθυσις χαλεπή.
τούτων δ' ἂν τὸ μέσον στρωφῆσομαι· οὐδὲ με πείσεις 839
οὔτε τι μὴ πίνειν οὔτε λῆν μεθύειν.
οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἀλλὰ χαρίζεται ἐν δ' ἀχάριστον
εὐτ' ἂν θωρήξας μ' ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγῃ
ἀλλ' ὅπταν καθύπερθεν ἔων ὑπένερθε γένηται
τουτάκισ οἴκαδ' ἵμεν παυσάμενοι πόσιος 844
εὐ μὲν κείμενον ἄνδρα καλῶς θέμεν. εὐμαρὲς ἐστὶν
εὐδὲ θέμεν τὸ κακῶς κείμενον. ἀργαλέον.
λαῖξ ἐπιβα δῆμῳ κενεόφρονι· τύπτε δὲ κέντρῳ
ὀξεί· καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει·
οὐ γὰρ ἔθ' εὐρησεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε 849
ἀνθρώπων· ὁπόσους ἥελιός καθοραῖ·
Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολεσειεν ὀλύμπιος· ὅς τὸν ἐταῖρον
μαλθακὰ κωτίλλων. ἐξαπατᾷν ἐθέλει
ἦδεα μὲν καὶ πρόσθεν· ἀταρ πολὺ λῶϊα δὴ νῦν
οὐνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδὲ μί' ἐστὶ χάρις 854
πολλάκι * ἢ πόλι * ἦδε διηγεμόνων κακότητα
ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς παρὰ γῆν ἔδραμεν
τῶν δὲ φίλων εἰ μὲν τίς ὁρᾷ μ' ἐτι δειλὸν ἔχοντα
αὐχέν' ἀποστρέψας. οὐδ' ἐσορᾷν ἐθέλει.
ἦνδὲ τί μοι πόθεν ἐσθλὸν ἅ παυρῆκε γίνεται ἀνδρὶ 859

vs. 860.

- πολλοὺς ἀσπατμοὺς καὶ Φιλότητος ἔχω·
οἷ' με Φίλοι προδιδούσι καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
f. 63 r. ἀνδρῶν Φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αυτομάτῃ
ἐσπερίῃ τ' εἴμιμι καὶ ὁρδρήν αὖτις εἴσειμι
ἤμος ἀλεκτρυόνων Φθόγγος ἐχειρομένων
πολλοὺς ἀχρηστοὺς θεὸς διδοὶ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλόν· ὅς οὐτ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν εἶναι
οὔτε Φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὐποτ' ὀλεῖται
αἰχμητῆς γὰρ ἀνὴρ γῆν τὴν καὶ ἄστρ' ἰσάοι
ἐν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεῖν
χάλκεος ἀνδρώπων δεῖμα χαμαιγενέων
εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκεσω οἷμε Φιλεῦσι
τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μεγα πῆμ' εσομαι·
οἶνε τὰ μὲν σε αἰνῶ τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ τε πᾶσι
οὔτε ποτ' ἐχθαίρειν· οὔτε Φιλεῖν δύναμαι·
ἐσθλὸν καὶ κακόν ἐστι· τίς ἂν σέ τε μωμήσαιο
τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ μέτρον ἔχων σοφίης
— ἦβα μοι φίλε θυμὲ τάχ' ἂν τινὲς ἄλλοι ἔσοιντο·
— ἄνδρες· ἐγὼ δὲ θανῶν· γαῖα μέλαιν' ἔσομαι
πῖν' οἶνον τον εμοὶ κορυφῆς ἀπο τῆς γέτοιο
ἄμπελοι ἤνεγκαν· τὰς ἐφύτευς· ὁ γέρων
οὔρεος ἐν βητσησὶ θεοῖσι Φίλος θεότιμος
ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπαγων
τοῦ πινῶν· ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶν
θωρηχθῆς δ' ἐσσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος
εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν· ἔφρα μετ' ἄλλων
f. 63 v. κωμάζοιμι· κακοῦ δ' οὐκ ἐραμαι πολεμου·
μῆδε λην κήρυκος ἀν*οὔς* εχε μακρὰ βοῶντος
οὐ γὰρ πατρώϊας γῆς περὶ μαρνάμεθα·
ἀλλ' αἰσχροὺς παρεόντα καὶ ἠκυποδῶν ἐπιβάντα
ἵππων· μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.
οἷμοι ἀναλκίης· ἀπομὲν κήρινθος ὀλῶλεν
ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδος
οἱ δ' ἀγαθοὶ Φεύγουσι· πολὺν δὲ κακοὶ διέπουσι
ὥς δὴ κυψελίζων ζεὺς ὀλέσειε γένος
γνώμησ' δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει αὐτὸς ἐν αὐτῷ
οὐδ' ἀγνωμοσύνης κύρ' ὀδυνηρότερον

vs. 397.

- κύρν' εἰ παντ' ἀνδρεσσι καταθνητοῖσ χαλεπαίνειν
 γινώσκειν ὥς νοῦν οἶον ἕκαστος ἔχει
 αὐτὸς ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἔργματα· τῷδε δικαίῳ 899
 τῷτ' ἀδικῶ μέγα κεμπῆμα βροτοῖσιν ἐπῆν·
 ἐστὶν ὁ μὲν χεῖρων ὁ δ' ἀμείνων ἔργον ἑκάστου
 οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αἴστωσ ἀπαντα σοφός
 ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ καταχρήματα θηρῶν
 κυδίστην ἀρετὴν τοῖσσυνιεῖ ἔχει 904
 εἰ μὲν γὰρ κατιδεῖν βιδ*του τελοσ ἦν ὀπόσονται
 ἡμελλ' ἐκτελέσας εἰσαῖδαι περᾶν.
 εἰκος ἂν ἦν ὅς μὲν πλειῶ χρόνον αἴσαν ἔμιμενε
 Φειδεσθαι μαλλον τοῦτον ἢν ἔιχε βίον·
 νῦν δ' οὐκ ἐστὶν ὁ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρεν 909
 ε. καὶ δάκνομαι τυγχὴν καὶ διχα θυμὸν ἔχω·
 ἐν τριοδῶδ' ἐστηκα δὴ εἰσι το πρόσθεν ὁδοὶ μοι
 φροντίζω τούτων ἥντιν' ἰὼ προτέρην.
 ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι
 ἢ ζωῶν τερπνῶν ἐργα τελῶν ὀλίγα 914
 εἶδον μὲν γὰρ ἔγω γ' ὅς ἐφειδετο κούποτε γαστρι
 σίτον ἐλευθέριον πλούσιος ὧν ἐδίδου
 ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι· κατεβη δόμον αἶδος εἶσω
 χρήματα δ' ἀνθρώπων οὐπιτυχῶν ἔλαβεν.
 ὥστε σ' ἄκαιρα πονεῖν καὶ μὴ δόμεν ὥκε θέλητισ 919
 εἶδον δ' ἄλλον ὅς ἡγαστρι χαριζόμενος
 χρηματὰ μὲν διετριψεν· ἐφη δ' ὑπάγω φρένα τέρψας
 πτωχεύει δὲ φίλους πάντασ ὅπου τιν' ἰδῇ·
 οὕτω δημοκλεισ καταχρηματ' ἀριστον ἀπάντων
 τὴν δαπάνην θεσθαι καὶ μελέτην ἔχέμεν 924
 οὔτε γὰρ ἂν προκαμῶν ἄλλῳ καματον μεταδοίησ.
 οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελείοις
 οὐδ' εἰ γῆρας ἴκοιο τὰ χρήματα πάντ' ἀποδραίῃ·
 ἐν δὲ τοιῷδε γένει χρηματ' ἀριστον ἔχειν
 ἦν μὲν γὰρ πλουτήισ· πολλοὶ φίλοι ἦν δὲ πένηαι. 929
 παῦροι· κ' οὐκέθ' ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός
 Φειδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπεῖτοδε θανόντ' ἀποκλαίει
 οὐδεῖς· ἦν μὴ οἶαί χρηματὰ λειπόμενα
 παῦροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ καλλος ὀπηδεῖ

vs. 934.

- f. 64 v. ὀλβιος δσ τούτων αμφοτερον ἔλαχεν 934
 παντες μιν τιμῶσιν ομῶς νέοι οίτε κατ' αὐτον
 χωρῆς εἰκουσιν τοι τε παλαιότεροι·
 γηράσκων αστοῖσι μεταπρεπεί. οὐδέ τις αὐτον
 βλαπτειν οὔτ' αἰδους οὔτε δικῆς ἐθέλει.
 οὐ δύναμαι φωνῇ λίγ' ἀδέμεν ὥσπερ αἰδῶν 939
 καὶ γὰρ την προτερην νυκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην
 οὐδε τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι ἀλλὰ μ' ἐταῖρος
 ἐκλείπει σοφίῃς ουκετι δευόμενος
 ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι ὥδε καταστάς
 δεξιὸς ἀθανάτοισ θεοῖς ἐπευχόμενος 944
 εἰμι παρασταδμην ὀρθὴν ὀδὸν οὐδ' ἐτερωςσε
 κλινόμενος· χρὴ γάρ μ' ἄρτια πάντα νοεῖν
 πατριδὰ κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν· οὔτ' ἐπιδήμῳ
 τρέψας. οὔτ' ἀδικοῖς ἀνδρασι πειθόμενος
 νεκρὸν ὑπεξελάβοιο λεων ὥς ἀλλὰ πεποιθὼς 949
 ποσσὶ καταμαρψας αἵματος οὐκέτιον
 τειχεων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πολιν οὐκαλᾶπαξα
 ζευξαμενος δ' ἵππους. ἄρματος οὐκ ἐπεβην
 πρήξας δ' οὐκ ἐπρήξα καὶ οὐκ ἐτελεσσα τελέσσαο
 ὀρησας δ' οὐκεδρησῆνυσσα δ' οὐκ ἀνυσας 954
 δειλοῦς εὐ ἐρδοντι δυω κακὰ· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
 χηρώσει πολλων καὶ χάρις ουδεμία
 εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μεγα μὴ χάριν οἶδας
- f. 65 r. κρήϊζων ημετερουσ αὐθισικοιο δόμουσ 959
 εστε μεν αὐτὸς ἐπινοναπο κρήνης μελανύδρου
 ἡδὺ τι μοι ἐδοκεὶ καὶ καλὸν ἡμενυδωρ·
 νῦν δ' ἡδὴ τεθλόωται· ὑδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει
 ἄλλῃσ δὴ κρήνης πίομαι ἢ ποταμοῦ
 μηποτ' ἐπαινήσῃς πρὶν ἀν εἰδῇς ἀνδρα σαφηνῶς
 ὀργὴν καὶ ρυθμόν· καὶ τρόπον ἔστις ἂν ἦι 964
 πολλοὶ τοι κίβδηλον ἐπικλοπον ἦθ' οὐς ἔχοντες
 κρύπτουσ' ἐνθεμενοὶ· θυμονεφῆμέριον
 τούτων δεμφαίνει πάντων χρόνος ἦθ' οὐς ἐκάστου
 καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμησ πολλὸν ἄρ' ἐκτος ἔβην
 * φθὴν αἰνησας πρὶν σου καταπάντα δαῖησαι 969
 ἦθεα· νυν δ' ἤδη νηυσάτεκας διέχῳ

vs. 971.

τισ δ' ἀρετῇ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἄθλον ἐλέσθαι
 πολλαὶ τοι νικαῖ καὶ κακὸς ἀνδρ' ἀγαθόν
 οὔδεις ἀνθρώπων ὃν πρῶτ' ἐπὶ γαῖα καλυψεί
 εἴστ' ἐρεβος καταβῇ δώματα περσεφονῆς 974
 τέρπεται οὔτε λύρησ' οὔτ' αὐλητῆρος ακοῶν
 οὔτε διονύσου δῶρ' ἐσαείραμενος

ταῦτ' ἐσορῶν κραδίην εὐ πείσομαι ὄφρατ' ἐλ^αφρα
 γούνατα καὶ κεφαλὴν ἀτρεμετῶσ προφέρω·
 μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσση φίλος ἀλλὰ καὶ ἔργῳ 979
 χερσὶν τε σπυροῦ χρημασί τ' ἀμφοτέρῃ
 μὴ δὲ παρακλητῇ λόγοισιν ἐμὴν φρενα θελγοῖς

35 v. ἀλλερδὼν φαίνοι τ' εἰ τι δύναι* ἀγαθόν
 ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμόν
 ὄφρ' ἐτι τερπάλῃσ' ἔργ' ἐρατεινὰ φερῇ 984

vs. 984 et 987 continuo coniungantur; 985 et 986 hoc loco omittuntur

αἴτε ἀνακτα φέρουσι δορυ^σστον ἐς πόνον ἀνδρῶν 987
 λαβρῶσ πυροφόρῳ τερπομεναι πεδίῳ
 πίν' ὅπότεν πινώσιν· ὅταν δ' ἐτι θυμόν ἀσηθῇσ
 μηδεὶς ἀνθρώπων γνῶ σε βαρυνόμενον
 ἀλλ' ὁ τε τοι πάσχων ἀνιήσεται. ἄλλοτε δ' ἐρδῶν
 χαίρη^ισι δυναταί· ἄλλο τε δαλλος ἀνὴρ 992

εἰ θεῖος ἀκαδήμει ἐφήμερον ὕμνον αἰεῖδεις
 ἄθλον δὲ μέσσω παῖς καλὸν ἀνδρὸς ἔχων
 σοὶ τι εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης περιδηρισάντων
 γνοιήστ' ὅσσην ὄνων κρεσσονες ἡμίονοι
 τήμος δ' ἥλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους 997

ἄρτι παραγγελοὶ μεσσατον ἡμᾶρ ἔχων
 δειπνοῦ δὲ λήγοιμεν οὔ ποτε τινα θυμὸς ἀνώγει
 παντοίων ἀγαθῶν γαστρί χαριζόμενοι
 χερνίβα δ' αἶψα ὕραζε φέροι στεφανώματα δ' εἶσω 1002

εὐεῖδῃσ' ῥαδιναισ' χερσὶ λάκαινα κόρη
 ἡδ' ἀρετῇ τοδ' ἄθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
 κάλλιστον τε φερεῖν γίνεται ἀνδρὶ σοφῷ
 ξυδὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πολλῇ τε παντὶ τε δήμῳ
 ὅστις ἀνὴρ διαβας ἐν προμάχοισι μένει
 ξυδὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι ὄφρα τις ἤβῃσ 1007

. 66 γ. ἀγλαὸν ἀνδρὸς ἔχων καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῆι

vb. 1009.

τῶν αὐτοῦ κτεανῶν εὐ πασχέμεν οὐ γὰρ ἀνῆβαν
 δισπελεται πρὸς θεῶν οὐδὲ λυσίς θανάτου
 θνητοῖς ἀνθρώποισι κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλεγχει
 οὐλόμενον κεφαλῆς δ' ἀπτεται ἀκροτατῆς 1012
 ἀμάκαρ εὐδαίμων τε καὶ ὀλβίος ὅστις ἄπειρος
 ἄθλων εἰς αἰδοῦ δῶμα μελαιν κατεβῆ
 πρὶν' ἐχθροὺς πτῆξαι καὶ υπερβῆναί περ ἀνάγκη
 ἐξετάσαι δὲ φίλους ὄντιν' ἔχουσι νόον
 αὐτικά μοι κατὰ μὲν χροίην ῥέει ἀσπετος ἰδρῶς 1017
 πτοίωμαι δ' εἰσορῶν ἀνδρὸς οὐμῆλικῆς
 τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἐπεὶ πλέον ὤφειλεν εἶναι
 ἀλλ' ὀλιγοχρονίον γίνεται ὥσπερ ὄναρ
 ἦβη τιμησσοῦ τῶδ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
 αὐτίχ' ὑπερ κεφαλῆς γῆρας υπερκρέμαται 1022
 οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑποζύγιον αὐχένα θῆσω
 δύσλοφον· οὐδ' εἰ μοι τμῶλος ἔπεστι καρῇ
 δειλοί τοι κακότητι ματαιότεροι νόον εἰσι
 τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξεις ἰθύτεραι
 ῥῆϊδι τοι πρήξεις ἐν ἀνθρώποις κακότητος 1027
 τοῦδ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ κύρνε πέλει παλάμη
 τολμα θυμὸς κακοῖσιν ὁμῶς ἀτλητὰ πεπονθῶς
 δειλῶν τοι κραδίη γίνεται δξυτερῇ
 μῆδεσὺτ' ἀπρήκτοισιν ἐπέργμασιν ἄλγος ἀέξων
 f. 66 v. ἐχθεὶ μῆδ' ἐχθεὶ μῆδε φίλυσ ἀνία 1032

ἀφρονες ἀνθρώποι καὶ νῆπιοι· οἵτινες οἶνον 1041
 μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου
 δευρο συν αὐλητῇ παρακλαίοντι γελῶντες
 πινόμεν· κείνῳ κῆδεσι τερπόμενοι
 εὐδῶμεν· φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει 1046
 ἀστυφελὴς ἐρατὴς πατρίδος ἡμετέρης
 ναίμαδι· εἴ τιστον δὲ καὶ ἐγκεκαλυμμενὸς εὐδῇ
 ἡμετερον κῶμον δέξεται ἀρπαλέως
 νῦν μὲν πινόντες τερπόμεθα καλὰ λέγοντες
 ἄσσα δέπειθ' ἔσται ταῦτα θεοῖσι μελεῖ
 σοὶ δὲ τῶι ἄτε παιδὶ πατὴρ ὑποθήσομαι αὐτὸς 1051
 ἐσθλα· σὺ δ' ἐνδυμῶι καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλευ

μήποτ' ἐπειγόμενος πράξις κακόν· ἀλλὰ βαθείης
 σῆι Φρενὶ βουλευσαι σωτ' ἀγαθῶι τε νόωι
 τῶν γὰρ μαινομένων πετέται θυμόσ τε νόός τε. 1055

DE AETATE EROTIANI.

Galenus Tom. XIV. pag. 211. commemorat σύγγραμμα συν-
 εταγμένον ὑπὸ τινος Ἀνδρομάχου καλουμένου ἐντελῶς πεπαιδευ-
 μένου τὴν τέχνην. — τὸ γοῦν ἄρχειν ἡμῶν διὰ τὴν ἐν τούτοις
 ἱεροχὴν ὑπὸ τῶν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον βασιλέων ἦν πεπιστευ-
 μένος. Absurdisime Interpres: *Itaque praecellere ipsum nostratibus,*
quod his in rebus praevaleret, illius tempestatis reges meo quidem
iudicio crediderunt. Potuitne absurdius? *et meo quidem iudicio*
crediderunt bellissimum est. Nihil aliud est τὸ ἄρχειν ἡμῶν ἢν
 πεπιστευμένος quam ἀρχίατρος ἦν, et ὑπὸ τῶν κατ' ἐκείνον τὸν
 χρόνον βασιλέων, ab iis qui illo tempore Principes fuerunt, de
 Nerone sunt accipienda. Est enim Ἀνδρόμαχος ὁ τοῦ Νέρωνος
 ἐρχίατρος, ut appellatur a Galeno Tom. XIV. pag. 2. et alibi
 passim. Fuerunt autem duo Andromachi, ambo ἀρχίατροι, pater
 credo et filius, unde saepius apud Galenum Ἀνδρόμαχος ὁ πρεσ-
 βύτερος et ὁ νεώτερος Ἀνδρόμαχος commemorantur. Pater erat
 doctus et literarum ac poëseos amans et carmen elegiacum
 περὶ θηριακῆς a se compositum Neroni dedicavit. Superest ex eo
 carmine (si quidem est carmen dicendum versibus mirificis turgida
 oratione et admodum vitiosa conflatum) bona pars apud Galenum
 Tom. XIV. pag. 32. Initium est:

Κλυθὶ πολυθρονίου βριαρὸν σθένος ἀντιδότοιο,

Καῖσαρ ἀδειμάντου δῶτορ ἐλευθερίας,

Κλυθὶ, Νέρων.

Praemisi haec ut de Erotiani, qui Hippocratis λέξεις exposuit,
 aetate constaret. Erotianus enim praefationem his verbis orditur:
 τὴν Ἰπποκράτους πραγματείαν, ἀρχίατρε Ἀνδρόμαχε, οὐκ ὀλίγα
 συμβαλλομένην πᾶσιν ἀνθρώποις ὁρῶν ὅσοι λογικῆς ἀντιποιοῦνται παι-
 δείας κτέ. quae verba composita cum Galeni testimonio Tom. XIV.
 pag. 211. Ἀνδρομάχου ἐντελῶς πεπαιδευμένου τὴν τέχνην μὴ μόνον τῇ
 εἰρᾷ τῶν ἔργων ἀλλὰ καὶ τοῖς λόγοις τὸν ἐπ' αὐτοῖς λογισμὸν ἀκριβῶς
 πεποιημένου, τὸ γοῦν ἄρχειν ἡμῶν — ἦν πεπιστευμένος. omnem de aetate
 Erotiani dubitationem tollere videntur. C. G. C.

LECTIONES CODICIS SINAITICI QUATUOR.

SCRIPSIT

J. H. A. MICHELSEN.

Act. IV: 7. Verbum *πνεῖν* quamquam in LXX saepe occurrit, non legitur hodie in Novo Testamento. Duobus tamen locis jam revocatum fuit a veteribus criticis, nam *Matth.* XI: 12 Patricius Junius (cf. Naberus in *Mnem.* XVI. p. 359) et *Hebr.* XII: 27 Lambertus Bosius emendavit, cui Valckenaeus adstipulatus est. Sed legitur *Act.* IV: 7: *ἐν ποίῳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς*; In codicibus pronomen *τοῦτο* non habet certum locum, ac praeterea in Sinaitico libro est: *τοῦτο ποιεῖτε ὑμεῖς*; sed ipsa prima manus correxit *ἐποιήσατε*, quae reliquorum omnium librorum lectio est. Equis dubitare potest, quin genuinum sit: *ἐν ποίῳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι πνεῖτε ὑμεῖς*.

Act. XXVI: 21. Invenitur hic medium verbum *συλλαβόμενοι* pro *συλλαβόντες* usurpatum. Veram scripturam Sinaiticus codex monstrabit, in quo est *ΣΤΑΛΑΒΟΤΜΕΝΟΙ*, quod mox vidi perperam esse scriptum pro *ΕΤΑΛΑΒΟΤΜΕΝΟΙ*. Haec vera scriptura est: *εὐλαβούμενοι*. *Ἐνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι εὐλαβούμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι* hoc intelligo. Vide verbum *εὐλαβεῖσθαι* *Act.* XXIII: 10 (in textu recepto) et *Hebr.* XI: 7.

Act. XXVII: 7 *μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου*. Daniel Heinsius jam intellexit absurdam lectionem esse *προσεῶντος*, sed quod

conjecit προσελώντος, id jure displicuit Marklando. Quoniam autem Sinaiticus codex habet ΠΡΟΨΕΩΝΤΟC, satis intelligitur lacunam nos ludificari, quam ita supplebo: μὴ προσέ(χ)ειν ἔλυντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου.

Octavum caput est epistolae ad Corinthios, cuius describam initium: περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γινῶσιν ἔχομεν, ἢ γινῶσις φυσιοῖ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ, εἴ τις δοκεῖ ἔγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι, εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ· περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ. κτέ. Quod multi viderunt, primus versiculus vitium alit, quod Lachmannus tollere conatus est corrigendo ὅτι (οὐ) πάντες γινῶσιν ἔχομεν. Est quidem interdum necessarium contra libros infercire negationem, sed non est aliud remedium violentius et hic certe Lachmannus perperam provocavit ad septimum versum ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἢ γινῶσις. Scilicet distinguendum est inter primam personam et tertiam. Πάντες γινῶσιν ἔχομεν: intelligere debemus τοὺς ἀμφὶ τὸν Παῦλον, qui non tenebantur Iudaica superstitione. Non est autem ἐν πᾶσιν ἢ γινῶσις: hic tangit τοὺς ἀμφὶ τὸν Πέτρον. Abrumpitur autem filum orationis et quod dicere coeperat περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν, id exsequitur quarto demum versu; reliqua διὰ μέσου interposita esse vides; nam Apostolus interpellat se ipsum. Intelligam: διότι (nam) πάντες γινῶσιν ἔχομεν, atque sic rectissime addere potuit vs. 7 ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἢ γινῶσις. Disertis verbis docet: περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. Οἶδαμεν, inquam, nos enim sumus qui γινῶσιν ἔχομεν. Nihil est tamen cur propterea vos efferatis: cavete, ἀδελφοί, etenim ἢ γινῶσις φυσιοῖ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. Hoc per omnia mementote: nihili est ea nostra γινῶσις, nisi accedat ἢ ἀγάπη· εἴ τις δοκεῖ ἔγνωκέναι τι. οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι. Quid autem sequi debet in ea antithesi? Illud, nisi me fallunt omnia; qui caritatem habebit, γινῶσιν quoque habebit. Non convenit id quod proxime sequitur: εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ, quod nullo modo intelligi poterit, nisi adhibeas Galat. IV: 9, quem tamen locum Corinthii non potuerunt conferre. Opem feret Sinaiticus codex, in quo omis-

sum est ὅπ' αὐτοῦ. Nunc emergit vera scriptura: εἰ δέ τις ἀγαπᾷ, τὸν θεὸν οὗτος γινώσεται (ΓΝΩΣΕΤΑΙ pro ΕΓΝΩΣΤΑΙ).

Incidit nuper in locum Clementis Alexandrini, qui me non mediocriter confirmavit, ut lectionem γινώσεται citra controversiam veram esse existimarem. Scribit Clemens Al. Strom. Lib. I cap. XI p. 348 Ed. Pott. Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωνέναι τι, οὕτω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· οὐ γάρ ποτε ἡ ἀλήθεια οἷσιν· ἀλλ' ἡ μὲν ὑπόληψις (praesumpta opinio) τῆς γνώσεως φυσιοῖ καὶ τύφῳ ἐμπίμπλησιν· οἰκοδομεῖ δὲ ἡ ἀγάπη μὴ περὶ τὴν οἷσιν ἀλλὰ περὶ τὴν ἀλήθειαν ἀνασφραζομένη· ὅθεν εἴ τις ἀγαπᾷ οὗτος ἔγνωσεν, λέγει. Uti vides, hic quoque omissum est ὅπ' αὐτοῦ, et quod ἔγνωσεν legitur, credibile est ex Novi Testamenti recepto textu corruptum fuisse, ipsum autem Clementem dedisse γινώσεται. Studet probare idem quod modo videbamus etiam Paulum demonstravisse, sine caritate γινῶσιν nostram inanem esse. Aut Clemens ne ipse quidem intellexit quid diceret, aut scripsit γινώσεται. Paulo superius dixerat: οἱ κατ' ἀγάπης ἔλεγχοι διδάσκει παιδείαν σοφίας. Qui eam παιδείαν σοφίας habet, is solus γινῶσκει.

ERASMI ERROR.

Erasmus in proverbiorum numerum recepit:

„In Pisa animum confirma.

Quoties animum alicui addere volumus — proverbii huius usus erit, quod apud Synesium in Calvitii encomio exstat, τήρησον ἐν πίσῃ, Φασὶ, τὴν καρδίαν. — Solebant apud Pisam Elidos urbes quolibet lustro certamina celebrari.

Meliora te docebit locus Homeri Odyss. T. 23.

τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίῃ μένε τετληυῖα.

Apud Galenum Tom. V. pag. 299 editur:

τῷδε μάλ' ἐν ἐπίσῃ κραδία σημαίνεται τληυῖα.

C. G. C.

AD

PLATONIS

PROTAGORAM.

Relegi nuper Platonis *Protagoram* in egregia MARTINI SCHANZ
tione (Lipsiae 1880). Vidi pleraque omnia recte et ordine
eo constituta, librorum fidem sollerter et perite aestimatam,
multos locos aperte vitiosos et aliorum et ipsius Editoris emen-
tionibus in integrum restitutos, multa insulsa Graeculorum
litamenta prudenti audacia esse resecta, et omnino novam
editionem hac literarum luce, in qua nunc vivimus, esse
optatissimam. Nemo autem mirabitur hic illic superesse non-
nulla, ubi mihi ab Editoris iudicio dissentiendum esse existi-
mavi, de quibus locis breviter exponere iuvat.

Pag. 30Q b: οὐ σὺ μέντοι Ὀμήρου ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χα-
ρίεσάτην ἦβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἣν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει;
sicor, ne dicam dolo, Editorem non recepisse in textum cer-
tam emendationem τοῦ ΠΡΩΤΟΝ ὑπηνήτου, nam nisi ex Ho-
mero πρῶτον addideris, omnis facetissimi loci lepor peribit. Si
is ex locis Homericis Iliad. XXIV. 347:

κούρω αἰσυμνητῇρι εἰοικῶς

πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦπερ χαρίεσάτη ἦβη.

Odyss. X. 279:

νεηνίη ἀνδρὶ εἰοικῶς

πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦπερ χαρίεσάτη ἦβη.

Pag. 313 b: περί μὲν τούτου οὐδένα λόγον οὐδὲ συμβουλὴ ποιεῖ εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή. — σοφιστῶν ὁνομάζεις, τὸν δὲ σοφιστὴν τί ποτ' ἐστὶ φαίνει ἀγνοῶν [ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν]. Evidens si quod aliud scioli additamentum tenemus. Iam bis idem dixerat: εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ ξένῳ τὴν σὴν ψυχὴν, et iterum εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή. Itaque intolerabile est tertium repetitum ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν. Est aliud praeter fraudis indicium certum. Qui addidit ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν putabat praecedentia τὸν σοφιστὴν τί ποτ' ἐστὶ φαίνει ἀγνοῶν ad Protagoram referri, neque sensit ὁ σοφιστής in genere de toto Sophistarum grege dictum esse, ut pag. 312 c: ὅ, τι δὲ πᾶσι ὁ σοφιστής ἐστιν θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἶσθα.

Pag. 313. c: ὁ σοφιστής τυγχάνει ὧν ἔμπορός τις ἢ κάπηλος τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέφεται. — καὶ ὅπως μὴ — ἐξαπατήσῃ ἡμᾶς ὥσπερ ὁ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν [ὁ ἔμπορός τε καὶ κάπηλος]. Quis non assentietur Nabero ineptum hoc emblemata, quod venustatem dicti omnem tollit, expungam iubenti?

Statim sequitur: καὶ γὰρ οὗτοι που ὧν ἄγουσιν ἀγωγίμων οὐτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν [περὶ τὸ σῶμα] — οὐτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν et post pauca: τάχα δ' ἂν τις καὶ τούτων ἀγνοοῖεν ὧν πωλοῦσιν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν [τῇ τὴν ψυχὴν]. Nemo putat ferri posse ΠΕΡΙ τὸ σῶμα — ΠΡΟΣ τὴν ψυχὴν. Sunt igitur qui ΠΡΟΣ τὸ σῶμα substituant. Frustra, neque enim χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ τὸ σῶμα, neque πρὸς τὸ σῶμα Graecum est, sed τῷ σώματι et τῇ ψυχῇ. Interpolata sunt περὶ τὸ σῶμα et πρὸς τὴν ψυχὴν, quae verba plane sunt otiosa et supervacanea. Οὔτοι enim sunt οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν, qui si dicuntur nescire ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν sponte intelligitur τῷ σώματι, et contra qui animi alimenta vendunt et suas merces laudant, si dicuntur ἀγνοεῖν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν nihil opus est addi τῇ ψυχῇ. Liberemus igitur Platonem duplici emblemata, quod et inepte abundat et male Graece dictum est.

Pag. 313 c: εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων [τι

ησδὸν καὶ πονηρόν], ἀσφαλές σοι ὦνεῖσθαι μαθήματα καὶ παρὰ
 ρωταγόρου καὶ παρ' ἄλλου ὁπουοῦν. Ecce iterum supervacua et
 molestia verba τί χρησδὸν καὶ πονηρόν, quibus eliminatis aliud
 itium superest. Requiritur enim εἰ σὺ τυγχάνεις ἐπισήμων *ΩΝ
 πύτων ex constanti et frequentissimo Atticorum usu praesertim
 pud Platonem. Quia facile ὦν et ὄν ubi praecedit vocabulum
 α — ων vel — ον exiens excidunt, factum est ut docti homi-
 nes opinarentur σὺ τυγχάνεις ἐπισήμων pro εἰ a bono scriptore
 recte dici posse, sed exempla, quibus utuntur, semper numero
 accrescunt et spes est fore ut aliquando et reliqua omnia ex
 optimis scriptoribus funditus tollantur. Nunc omnia recte pro-
 cedunt: *qui a Sophistis disciplinas, animi alimenta, emunt, in-*
quit, ignorare solent quid animo aut prosit aut noceat, ἐὰν μὴ
ἴς τύχη περὶ τὴν ψυχὴν ἰατρικὸς ὦν. Itaque εἰ σὺ τυγχάνεις
 ἐπισήμων ὦν τούτων, ἀσφαλές σοι ὦνεῖσθαι μαθήματα.

Sequitur: εἰ δὲ μὴ, ὄρα, ὦ μακάριε, μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις
 ὑβεύης [τε καὶ κινδυνεύης]. Praecedit verbum acre ac vehemens
 ὑβεύης, sequitur verbum eiusdem potestatis sed languidum et
 ners. Illud rarum et exquisitum, hoc de trivio sumtum est.
 Non sic solent boni scriptores et omnium minime summus
 cribendi artifex Plato. Quid multa? Plato ipse κυβεύης dix-
 at, et nescio quis in margine κινδυνεύης adscripserat: deinde
 actum est quod assolet.

Pag. 314 a: σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον [παρὰ τοῦ
 ἀπῆλου καὶ ἐμπόρου recte delevit Hirschig] *ΕΞΕCΤIN ἐν ἄλ-
 οῖς ἀγγελοῖς ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα
 πίνοντα ἢ φαγόντα] καταθέμενον οἴκαδε [ἔξεσιν] συμβουλευσασθαι
 ἀρακαλέσαντα τὸν ἐπαῖοντα ὃ, τι τε ἐδεσέον ἢ ποτέον καὶ ὃ, τι
 ἢ, καὶ ὁπόσον καὶ ὁπότε. Quid potest esse puerilius quam
 ἰditum πίνοντα ἢ φαγόντα? quasi vero quis aliter possit σιτία
 καὶ ποτὰ δέξασθαι εἰς τὸ σῶμα. Quod Plato scite et exquisite
 iixerat insulsum emblema corrumpit.

Deinde expellendum est vitiose repetitum ἔξεσιν. Sic solent
 rationi longius productae fulera inutilia supponere. Coniuncta
 sunt ἔξεσιν ἀποφέρειν καὶ συμβουλευσασθαι et in rapido orationis
 Atticae flumine permolestum est male repetitum ἔξεσιν.

Plane gemellum vitium pag. 314 δ viri docti sanaverunt. In libris est: μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ ἀγγεῖῳ ἀπεινεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη — τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα [καὶ μαθόντα] ἀπιέναι. Et alii et Deuschle apud Schantz ineptum καὶ μαθόντα deleverunt. Ut modo eleganter de cibo et potu dixerat δέξασθαι εἰς τὸ σῶμα pro φαγεῖν καὶ πιεῖν, sic venuste h. l. de disciplinis ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβεῖν pro μαθεῖν, sed duplex additamentum utriusque loci leporem vitiauit.

Pag. 314 δ: ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρὸς ἔπειτα ἀκούσαντες καὶ ἄλλοις ἀνακοινώμεθα. Dicendi consuetudo Graecorum in tali re postulat: ἴωμεν ἀκουσΟΜΕΝΟΙ τοῦ ἀνδρός. Solon noto loco:

Ἴωμεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἡμερτῆς χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι.

Xenophon *Memor.* III. 11. 1: Ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους, ἐφ' ὃ Σωκράτης, οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κρείττον ἐστὶ καταμαθεῖν. Sic sexcenties dicitur ἔρχομαι ἐρῶν, Φράσων, ἀποφαινόμενος et sim. et apud Comicum de milite mercenario:

ὃς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος.

In ipso *Protagora* haec exempla leguntur pag. 311. c: ἐρχόμεθα τελούντες (futurum) τὰ χρήματα. pag. 311. δ: ἐπιχειρεῖν εἶναι τελῶν (futurum). et pag. 313. a: εἰς οἶδον τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχὴν.

Pag. 314. c: ἐπισάντες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα. In Bodleiano est ἐσαντες barbare, itaque in Veneto correctum σάντες. Editor ἐπισάντες correxit; sed quia ἐπισάντες praecedit suspicatur in ἐσαντες latere ἐσῶτες stantes in vestibulo.

Pag. 315. δ: τοῦτον τὸν χορὸν μάλιστα ἔγωγε ἰδὼν ἦσθην ὡς καλῶς ὑλαβοῦντο μηδέποτε ἐμποδῶν [ἐν τῷ πρόσθεν] εἶναι Πρωταγόρου. Prorsus idem est ἐμποδῶν et ἐν τῷ πρόσθεν, sed illud a Platone est, ἐν τῷ πρόσθεν sciolus in margine adscripsit.

Pag. 315. c: ἐφαίνοντο δὲ περὶ φύσεως τε καὶ τῶν μετεώρων [ἀστρονομικὰ] ἅττα διερωτῶν τὸν Ἰππίαν, ὃ δ' ἐν θρόνῳ καθήμενος ἐκάς τοις αὐτῶν διέκρινεν [καὶ διεξήει] τὰ ἐρωτώμενα. Rectissime

itor *ἀστρονομικά* delevit. Superest frigidum emblemata in *διένεν καὶ διεξήκει*. Ubi praecedat *διέκρινεν ἐρπλαναβὰν, ἐνυκλεαβὰν*, li non potest languidum *καὶ διεξήκει*.

Pag. 315. d: ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ προτοῦ μὲν [ὥς] ταμειῖω ἦτο Ἰππώνικος. Optime intellexit Dobree ὥς esse interpola-
n. Cur igitur pro sano retinetur?

Pag. 316. c. describam locum ut mihi constituendus esse letur: ξένον γὰρ ἄνδρα κατῖόντα εἰς πόλεις μεγάλας καὶ ἐν ὑταῖς πείθοντα τῶν νέων τοὺς βελτίστους ἀπολιπόντας τὰς τῶν λων συνουσίας καὶ οἰκείων καὶ ὀθνεῖαν καὶ πρεσβυτέρων καὶ ἡτέρων ἑαυτῷ συνεῖναι ὥς βελτίους ἐσομένους διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰουσίαν χρὴ εὐλαβεῖσθαι [τὸν] ταῦτα πράττοντα. In libris est οὐ γὰρ ἄνδρα ΚΑΙ ἰόντα, in Codice T est vera lectio ἴρα κατῖόντα de Graeci cuiusdam coniectura, nam Codex T netus scatet correctiunculis, ut plurimum bonis et certis, sed n facilibus ut unusquisque qui hoc agat et Graece sit paullo ctior eas statim reperire possit. Lectio ξένον γὰρ καὶ ἰόντα am eo vitiosa esse arguitur quia sic ξένον ὄΝΤΑ καὶ ἰόντα ἴπτum esse oportebat. Pro ἀπολιπόντας libri exhibent ἀπο-
λποντας mendose: non poterant enim simul ἀπολείπειν τὰς τῶν λων συνουσίας et Πρωταγώρᾳ συνεῖναι.

Denique τὸν expungendum, quia coniuncta sunt: ξένον ἄνδρα χρὴ εὐλαβεῖσθαι ταῦτα πράττοντα.

Pag. 316. d: ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέχνην Φημί μὲν εἶναι ἱλαίαν, τοὺς δὲ μεταχειριζομένους αὐτὴν — πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι] τοὺς μὲν ποιήσιν, — τοὺς δὲ τελετάς κτέ. nnia sunt in πρόσχημα ποιεῖσθαι et additum καὶ προκαλύ-
εσθαι nihil facit ad rem et ex Scholio natum videtur. cf. pag. 6. e: μουσικὴν δὲ Ἀγαθοκλῆς πρόσχημα ἐποίησατο, et post uca: ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο et: ὧν κα ταῦτ' ἐστὶν τὰ προσχήματα. Haec omnia rei congruunt sed οκαλύπτεσθαι non item.

Pag. 317. e: ἐν δὲ τούτῳ ΚΑΛΛΙΑΣ τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην οντε τὸν Πρόδικον. Optime correxit Hermann ΚΡΙΤΙΑΣ. Callias im a Protagorae latere non discedebat.

Pag. 319 a: ἡ καλὸν τέχνημα ἄρα κέκτηται, εἴπερ κέκτηται· οὐ γάρ τι ἄλλο πρὸς γε σὲ εἰρήσεται ἢ ἅπερ νοῶ. Duce sententiā ἄρα in suam sedem transponi debet in hunc modum: καλὸν τέχνημα κέκτηται, εἴπερ ἄρα κέκτηται. εἴπερ ἄρα dubitantis est ac propterea addit se libere quid sentiat dicturum esse.

Pag. 319. b: ὁρῶ οὖν — ἐπειδὴν μὲν περὶ οἰκοδομίας τι δὴ πρᾶξαι τὴν πόλιν, τοὺς οἰκοδόμους μεταπεμπομένους συμβούλους [περὶ τῶν οἰκοδομημάτων]. Miror Editorem ab Hirschigio admonitum putidissimum emblemata retinere potuisse.

Praeterea τι incommoda sede collocatum est. Platonem scripsisse arbitror: ἐπειδὴν μὲν ΤΙ Περὶ οἰκοδομίας, deinde τι excidit et importuno loco repositum est. cf. pag. 319 d: ἐπειδὴν δὲ πὲρ τῶν τῆς πόλεως δέη βουλευτάσθαι.

Pag. 319 c: ἕως ἂν ἡ αὐτὸς ἀποσῇ ὁ ἐπιχειρῶν λέγειν καταβορυβηθεὶς ἢ οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελκύσωσιν [ἢ ἐξάρωνται] κελκῶν τῶν πρυτάνεων. Ipsa natura rei suggerit verbum ἔλκειν et ἀφέλκειν (*detrahere de Rostris*), quod est in ea re usitatum et frequens. Xenophon *Memor.* III. 6. 1: Γλαύκωνα — οὐδέ τις ἐδύνατο παῦσαι ἐλκόμενόν τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλαστον ὄντα. Contra ἐξαίρεσθαί τινα nihil est neque ulla in tali re optio fieri potest ut recte dicatur ἀφέλκειν "ἢ ἐξαίρεσθαι.

Pag. 321. a: πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμαρίαν ἐμηχανῆτι. Scrib. εὐμάρειαν, ut in Euripidis noto loco:

τὸν μὲν κέκληκε Ζῆθον, ἐζήτησε γὰρ
τόκοισιν εὐμάρειαν ἢ τεκοῦσά νιν.

et sic passim: εὐμαρίη Ionicum est.

Pag. 322. a: ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας πρὸς τὸν μὲν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν. Imo vero: ὁ ἄνθρωπος ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν.

Pag. 322. a: τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤρετο. Οὕτω δὲ πρὶ. Alienum ab h. l. est ἤρετο *impetravit*. Lege: τροφὰς ἤρεN. οὕτω δὲ.

Pag. 322. c: ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον ΔΟΙΗ
 ιην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις. Non muto veterem sententiam ΔΩ
 ο ΔΟΙΗ esse restituendum. Similiter in vicinia νείμω et θῶ
 gitur. Si δοίη legas οὖν in τίνx οὖν τρόπον vitiose additur et
 ο τίνα erat ὄντινα dicendum. Utraque difficultas tollitur si
 Mercurius ipse ita dixit: τίνα οὖν τρόπον δῶ δίκην καὶ αἰδῶ
 νθρώποις; cf. pag. 321 c: ἀπορία οὖν ἐχόμενος ὁ Προμηθεὺς
 ἸΝτινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι.

Pag. 323. b: ὥς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως
 ἐτέχειν αὐτῆς. Repetita syllaba scribendum: ὥς ἀναγκαῖον ὄΝ.

In iis quae praecedunt: φασὶν πάντας δεῖν Φάνχι εἶναι δικαίους,
 ἐν τε ὧσιν ἐάν τε μή, ἣ μκίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δι-
 αιοσύνην], vehementer mihi suspectum est δικαιοσύνην προσ-
 οιεῖσθαι: expuncto emblemate sententia est τὸν μὴ προσποιού-
 μενον (δίκαιον εἶναι).

Pag. 324. a: εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, [ὦ Σώκρατες]
 οὓς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται. Mirifica est haec verborum
 dispositio, in qua arcte coniuncta τὸ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας
 noleste interposito ὦ Σώκρατες dirimuntur. Itaque aut verba ὦ
 Σώκρατες delenda sunt, namque haec omnia Socrati dicuntur,
 ut saltem transponenda sic: — ἐννοῆσαι, ὦ Σώκρατες, τὸ κο-
 λάζειν τοὺς ἀδικοῦντας κτέ.

Pag. 324. a: οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας — τοῦτου
 νεκα ὅτι ἡδίκηCεν. et rei natura et dicendi consuetudo postulant
 δίκηCεν.

Post pauca sequitur: ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ
 οὐ παρεληλυθός ἔνεκα [ἀδικήματος] τιμωρεῖται, — ἀλλὰ τοῦ
 ἐλλογτος χάριν. Ineptum est τὸ παρεληλυθός ἀδικήμα. Non de
 πικρία haec dicuntur, sed de tempore aut praeterito aut futuro.
 Itaque ἀδικήματος delendum est et pro χάριν emendandum
 ΠΟΝΟΤ.

Pag. 325. b. εἰ οὕτω ΜΕΝ ἔχει, οὕτω Δ' αὐτοῦ πεφυκότος οἱ
 ὁδοὶ ἄνδρες [ΕΙ] τὰ μὲν ἄλλα διδάσκονται τοὺς ὑεῖς, τοῦτο δὲ

μή. Manifestum est secundum *ei* inepte abundare et loci compositionem corrumpere.

Pag. 325. c: χρημάτων τε δημεύσεις καὶ ὥς ἔπος εἰπεῖν [ξυλλήβδην] τῶν οἰκῶν ἀνατροπαί. Hirschigio obtemperatum oportuit ξυλλήβδην delenti. Idem est ξυλλήβδην et ὥς ἔπος εἰπεῖν. Itaque quum semel et iterum ξυλλήβδην dixisset nunc variandae orationis gratia ὥς ἔπος εἰπεῖν dixit.

Pag. 325. c: περὶ τούτου διαμάχονται ὅπως βέλτιστος ἔσῃ παῖς. Tralaticio errore sic scribitur pro ὅπως ὩC βέλτιστος ἔσῃ ὁ παῖς.

Pag. 326. a: ἐπειδὴν κιθαρίζειν μάθωσιν ἄλλων αὐ ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα διδάσκουσι [μελοποιῶν]. Et prorsus supervacuum est μελοποιῶν et minus commoda sede collocatum. Irripuit ex margine μελοποιῶν.

Pag. 326. c: καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ μάλιστα δυνάμενοι. μάλιστα δὲ δύνανται οἱ πλουσιώτατοι. Heindorf (quod rarissime facit) locum integrum inutili coniectura tentavit addens μάλιστα ποιοῦντες δυνάμενοι. Οἱ μάλιστα δυνάμενοι sunt οἱ μάλιστα οἱοί τε ὄντες, οἱ μάλιστα δυνατὸν τοῦτ' εἶναι, quibus est huius rei maxima copia et facultas, igitur locupletissimi.

Qui coniecit bis μέγιστα pro μάλιστα neque sententiam verborum intellexit et non meminit Graece dici μέγιστον δύνασθαι, ut μέγα δύνασθαι, non μέγαλα aut μέγιστα.

Pag. 326. c: οἱ τούτων ὑεῖς πρωαίτατα [εἰς διδασκάλων] τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν, ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται. Disiungi non possunt πρωαίτατα τῆς ἡλικίας et additum ἐκ διδασκάλων ob sequens φοιτᾶν plane otiosum et supervacuum est.

Post pauca pro ἐπειδὴν [ἐκ] διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν deleta importuna praepositione scribendum: ἐπειδὴν διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν, ut in *Gorgia* pag. 514. c: ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλλάγημεν.

Pag. 327. c: πρὸς τοὺς ἰδιώτας καὶ μηδὲν ἀλλήτῳ ἐκπαιδεύει.

e Attico et Platonico inserenda praepositio est: 'μηδὲν αὐλή-
: (πέρι) ἐπαίοντας, ut in *Gorgia* pag. 518. c: ἐπαίεις οὐδὲν
γυμνασικῆς, et in *Apolog.* pag. 19 c: ὦν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε
α οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαῖω, et alibi saepe.

ost pauca scribe: τῶν ἐν νόμοις καὶ νομίμοις ἀνθρώποις τεθραμ-
ον pro τῶν ἐν ἐννόμοις ἀνθρώποις.

'ag. 327. d: ἡ σφόδρα ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις γενόμενος
περ οἱ ἐν ἐκείνῃ τῷ χορῷ μισάνθρωποι, ἀγαπήσαις ἂν εἰ ἐν-
οις Εὐρυβάτῳ καὶ Φρυγῶνδῳ. Pro ὥσπερ requiro οἰοίπερ, ut in
loco Euripidis:

τοιούτός ἐσθ' οἷσιςπερ ἤδεται ξυνών.

leinde scribe ἀγαπήσεις IAC ἂν.

'ag. 328. b: ἐπειδὴν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθη, ἔαν μὲν βού-
αι [ἀποδέδωκεν] ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἔαν δὲ μή, ἐλθὼν
ἱερὸν δόσας ὅσου ἂν Φῆ ἄξια εἶναι τὰ μαθήματα τοσοῦτον
έθηκεν. Graviter fallitur Editor ἀποδέδωκεν omitti posse pu-
i. Sed vera lectio est ἀπεδωκεν, ut κατέθηκεν. Sexcenties in
is Mss. confunduntur ἔδωκεν et δέδωκεν cum compositis om-
as.

'ag. 328. d: ὦ παῖ Ἀπολλοδώρου, ὡς χάριν σοι ἔχω ὅτι προῦ-
ρας με ὥδε ἀφικέσθαι· πολλοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἁ-
κοα Πρωταγόρου. Latinum est *magni facio*, sed Graecum
PI πολλοῦ ποιοῦμαι. Sequentē Πολλοῦ facile compendium $\frac{\pi}{\rho}$
est *περί*) excidere potuit. Sexcenties et apud reliquos et
d Platonem legitur ποιεῖσθαι *περὶ* πολλοῦ, πλείονος, πλείους,
χρίτου, τοῦ παντός et sim. numquam sine praepositione.

Oratores sugillans scribit pag. 328. a τάχ' ἂν τοιού-
ς λόγους ἀκούσειεν ἡ Περικλέους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἱκανῶν
εἶν'· εἰ δὲ ἐπ' ἀνέροιτό τινά τι ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσιν ἀπο-
μασθαι. Quam risisset Pericles si haec de se dici cognovisset.
Platoni solus Socrates *πέπνυται*, caeteri omnes poëtae, oratores,
histae *σκικαὶ αἰτσοῦσιν*. Quod de oratore quodam dicit in
Apolog. pag. 21. c: ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφός

ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ, idem de caeteris omnibus sentiebat.

Pag. 329. a: ὥσπερ τὰ χαλκεῖα πληγέντα μακρὸν ἤχει καὶ ἀποτείνει, ἐὰν μὴ ἐπιλάβηται τις. Absolute positum ἀποτείνει sensu vacuum est. Itaque Platonis manum hanc esse arbitror: μακρὸν ἤχον ἀποτείνει, ut saepius dixit μακρὸν λόγον, μακρὰν βῆσιν ἀποτείνειν, veluti pag. 335 c: ἀποτείνοντι μακροὺς λόγους. et pag. 336 c: μακρὸν λόγον ἀποτείνων. et pag. 361. a: μακρὸν λόγον ἐκάτερος ἀπετείναμεν. de Rep. pag. 605. d: μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα. Gorg. pag. 465. e: σὲ οὐκ εἶω μακροὺς λόγους λέγειν αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα.

Pag. 333. b: ἄρ' αὖ τίς σοι δοκεῖ ἀδικῶν ἄνθρωπος σωφρονεῖν ἢ ἀδικεῖ; respondet Protagoras: αἰσχυνοίμην ἂν ἔγωγε, ἔφη, ὁ Σώκρατες, τοῦτο ὁμολογεῖν, ἐπεὶ πολλοὶ γέ φασι τῶν ἀνθρώπων. Vitiose dictum est πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, quamobrem Heindorf (οἱ) πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων reponerat, minus recte. Deest enim aliquid ad sententiae integritatem et ut Homerus dicit: οἱ γὰρ βροτοὶ εἰσι, sic Plato dixerat: πολλοὶ τῶν NTN ἀνθρώπων. Namque Socratis maxime aetate exstiterunt homines improbi et impudentes, qui iniustitiam iustitia potiore esse demonstrabant, ut Thrasymachus in libris de Rep. I. pag. 343. d iam dicens: δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἑλαττον ἔχει. cf. pag. 359 a.

Pag. 333. c: πότερον οὖν πρὸς ἐκείνους τὸν λόγον ποιήσομαι ἢ πρὸς σέ; Ineptum est ex aliquo quaerere: πότερον τὸν λόγον ποιήσομαι, quia nemo id scire potest. Spernitur Heindorfii certa emendatio ποιήσῃμαι.

Idem mendum sublatum est pag. 334. d: ἢ βραχυτέρά τι ἀποκρίνομαι ἢ δεῖ; et πότερον οὖν ὅσα ἐμοὶ δοκεῖ — τοσαῦτά σοι ἀποκρίνομαι ἢ ὅσα σοί; utrobique veteres correctores rectissime restituerunt ἀποκρίνῃμαι.

Pag. 333 d: ἔπειτα μέντοι συνεχάρησεν ἀποκρίνεσθαι. Receptam oportuit Hirschigii emendationem ἀποκρινεῖσθαι. Futurum enim non minus necessarium est quam in ὁμολόγησεν ἀποκρινεῖσθαι, et ὑπέσχετο ἀποκρινεῖσθαι.

Notum est passim in Codicibus inter se confundi — *εσθαι*, *ασθαι* et — *εισθαι*. Quid sit ubique verum contexta oratio clarat.

Pag. 333. *e*: καί μοι ἔδoκει ὁ Πρωταγόρας ἤδη τετραχύνθαι καὶ ἀγωνιᾶν καὶ παρατετάσθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι. Si sic omnibus libris legeretur reponendum esset παρατετάσθαι. nunc id ipsum libri exhibent et παρατετάσθαι est infelix constructura. Proprie παρατετάσθαι dicuntur milites qui in procinctu iantes iam iam manum conserturi sunt. Figurata de iis ponitur τι *repugnant, obnituntur, adversantur*. Protagoras exacerbatu8 stuabat et respondere nolebat.

Pag. 334. *a*: τὰ δὲ βουσὶν μόνον (ᾠφέλιμα), τὰ δὲ κυσὶν· τὰ γε τούτων μὲν οὐδέτι, δένδροις δέ. Quam vellem Editor vulgatam οὐδετί intactam reliquisset. Οὐδένες de hominibus tantum dicitur, οὐδένες τῶν Ἑλλήνων nulla Graeciae civitas. putrum οὐδένα non est Graecum. Rectissime autem de bubus, nibus, equis dicitur τούτων οὐδέν.

Pag. 334. *d*: ἐπειδὴ ἐπιλήσμονι ἐνέτυχες, σύντεμνέ μοι τὰς τοκρίσεις [καὶ βραχυτέρας ποιεῖ] εἰ μέλλω σοι ἔπεσθαι. Ecquid leres inter σύντεμνε et βραχυτέρας ποιεῖ? Nihil prorsus. Ecce id ea verba sententiae addunt? Ecquid his additis oratio numerosior accidit ad aures? Minime; igitur ablega mihi καὶ αχυτέρας ποιεῖ in marginem, unde huc male pedem intulit. Eleganter Euripides in Aristophanis *Thesmoph.* vs. 177:

Ἄγαθων, σοφοῦ πρὸς ἀνδρὸς ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς καλῶς οἶός τε συντέμνειν λόγους.

Pag. 335. *e*: ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου Κρίσωνι τῷ Ἰμεραίῳ ἔπεσθαι τῶν δολιχοδρόμων τῷ ἢ τῶν ἡμεροδρόμων διαθεῖν [τε καὶ ἔπεσθαι]. eleganter admodum repetitur ἔπεσθαι et τὸ ἔπεσθαι continetur τῷ διαθεῖν cum aliquo cursu certare, contendere.

Pag. 338. *a*: ἀλλ' ἐφεῖναι, [καὶ χαλάσαι] τὰς ἡνίας τοῖς γοῖς. Interestne aliquid inter ἐφεῖναι et χαλάσαι? Nihil omnino, sed scholion in textum se insinuavit ἐφεῖναι: χαλάσαι.

Exquisitum est eo sensu ἐφιδέναι τὰς ἡνίκας, ut apud Virgilium:
classique immittit habenas.

χαλᾶν est pervulgatum pro remittere, relaxare.

Pag. 338. c: ἐπεὶ τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν μοι διαφέρει. Non est haec Graeca oratio, sed confusae et permixtae sunt duae locutiones, τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει et οὐδὲν μοι διαφέρει. in me nulla est mora et mea nihil refert, mihi perinde est. In Gorgia pag. 458 d: ἀλλὰ μὴν τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, et aliis locis.

Hoc ipsum igitur reponemus: ἐπεὶ τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, expunctis verbis οὐδὲν μοι διαφέρει.

Pag. 339. d: ὥς τε ἦτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει. In Bodleiano est ὥς τε ἡγοῖτο (ΗΓΟΙΤΟ) πρότερον. In Veneto Codice de Graeci lectoris bona coniectura legitur: ἦτοι τὸ πρότερον, sed leve mendum superest. Necessarium enim est: ἦτοι τὸ πρότερον ἢ τὸ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει.

Pag. 339. e: ἐσκοτώθην τε καὶ εἰλιγγίασα. Editor futilissimis grammaticis credidit ἱλιγγος scribendum esse, sed εἰλιγγίαν, idque ex scripturis Codicum nostrorum asserere conatur, in quibus quum μυριάκις scribatur ΕΙ pro Ι longo et non minus saepe Ι pro ΕΙ, non est his testimonii dictio. Ut de forma ἱλιγγος constat, sic ubique ἱλιγγιᾶν et ἱλιγγίασα restituendum. Consuetudo veterum librariorum fert ut scribatur τειμή, τειμᾶν, ἄτειμος, ἐπίτειμος sim. vera lectio est τιμή, τιμᾶν, ἄτιμος, ἐπίτιμος. Quid diceret si quis vellet τιμή scribere et τειμᾶν.

Pag. 340. c: τὸν δέ γε Πιττακὸν μέμφεται — τὸ αὐτὸν ἐαυτῷ λέγοντα. Non est Graecum τὸ αὐτόν sed crasi perpetua et necessaria ταυτόν dicebant. Dici potest τὸ αὐτό, sed terminatio — ON crasin postulat ταυτόν, ut pag. 340 b: ὡς οὐ ταυτόν ὄν, et ταυτόν σοι δοκεῖ, et p. 350 d: ταυτόν εἶναι, et pag. 351 a: οὐ γὰρ ταυτόν εἶναι, et sic constanter.

Similiter ubique contrahebant ἐν ταυτῷ, εἰς ταυτόν, ἐκ ταυτοῦ, et mendose scribitur pag. 336. a: εἴ τι δέει θεάσασθαι ἐν τῷ αὐτῷ ἐμέ τε καὶ Κρίσωνν θέοντας, pro ἐν ταυτῷ.

Pag. 341. c: [διά] ταῦτ' ἄρα καὶ μέμφεται τὸν Πιττακόν. imus vidit Hirschig διά esse interpolatum. Attici ταῦτ' ἄρα sensu dicebant. cf. Interpretes ad Aristophanis *Nub.* vs. 319: ταῦτ' ἄρ' ἀκούσας' αὐτῶν τὸ φθέγμ' ἢ ψυχὴ μοι πεπότηται. Idem Platoni reddendum pag. 354. c: ΤΑΥΤ' ἄρα ἡγεῖσθαι κακὸν τὴν λύπην, ubi ex libris editur τοῦτ' ἄρα.

Perelegantem Platonis locum futile emblemata vitiauit pag. 3 c: ὁ οὖν Σιμωνίδης — ἔγωγ' ὅτι, εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ βῆμα περ εὐδοκιμοῦντα ἀθλητὴν [καὶ περιγένοιτο αὐτοῦ] αὐτὸς εὐδοκίησει ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις. Nempe in ea comparatione ἐν τῷ θελεῖν sive καταβαλεῖν iam inest τὸ περιγενέσθαι τινός. Praerea καθελεῖν et καταβαλεῖν sunt verba athletica, et περιγεῖσθαι de qualibet victoria dicitur sine metaphora, et sic omnis si lepos extinguitur.

Pag. 343. c: εὐθες γὰρ τοῦτό γε φανείη ἂν καὶ οὐ Σιμωνίδου. extracta ex fuga praepositio sententiam restituet sic: καὶ οὐ ΠΟΙΟΣ Σιμωνίδου. Sophocles in *Aiace* vs. 581:

οὐ πρὸς ἱατροῦ σοφοῦ

θρηνεῖν ἐπ' ὧδ' ἀς πρὸς τομῶντι πήματι.

in *Fragm.* 100:

κακὸν τὸ κεῦθαι καὶ πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς.

Sententia est: ineptum hoc quidem esset et Simonide indignum.

Pag. 342. δ: ἵνα μὴ κατὰ δῆλοι ὧσιν ὅτι σοφία τῶν Ἑλλήνων πλείσιν — ἡγούμενοι, εἰ γνωσθεῖεν ᾧ περίεσιν, πάντας τοῦτο κήσειν. In omnium optimo Codice legitur insulsum additamentum: τοῦτο ἀσκήσειν [τὴν σοφίαν]. Abest pannus a Codice Veneto ab aliquo Graeco lectore deletus, qui et alios complures locos minutis emendatiunculis restituit.

Pag. 345. c: εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν οὐχ οἶόν τε διατελεῖν ἀγαθόν; γενέσθαι δὲ ἀγαθὸν οἶόν τε. Mendosum esse τελοῦντα ἀγαθόν docti homines consentiunt. Comparato loco ig. 344. δ: γενέσθαι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χαλεπόν, οἶόν τε μέντοι εἰ γὰρ χρόνον τινά, emendaverim: εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χ οἶόν τε ΔΙΑ ΤΕΛΟΤΕ (διὰ τέλους), γενέσθαι δ' ἀγαθὸν οἶον. Contraria enim sunt διὰ τέλους et ἐπὶ γὰρ χρόνον τινά.

Perantiquum emblemata deprensus est pag. 347. d: ὅπου δὲ καλοὶ κάγαθοὶ συμπίπτει [πεπαιδευμένοι] εἰσὶν, οὐκ ἂν ἴδοις οὐτ' αὐλητρίδας οὐτ' ὀρχηστρίδας. Quis non sentit πεπαιδευμένοι optimo iure ab Editore esse eliminatum? ἀττικισί appellantur καλοὶ κάγαθοὶ quos senior aetas εὐπαιδεύτους et πεπαιδευμένους vocare solet, et καλοὶ κάγαθοὶ aliquanto urbanus et modestus dicitur quam arrogans πεπαιδευμένοι.

Hunc igitur locum describens Athenaeus III. 51. exhibet καλοὶ κάγαθοὶ συμπίπτει ΚΑΙ πεπαιδευμένοι.

Turpi errore scribebatur pag. 348. d: περιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπι-δειξήται καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσῃται. Ὅσις enim et ὅπως in tali re futurum postulant. Demosthenes pag. 230. 15: οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἐτέρῳ δ' ὅτῳ κακὸν τι δώσωΜΕΝ ζητεῖν. Solent haec depravare librarii, quibus acutior nescio quis Graecus lector in apographo Vaticano correxit ἐπιδείξεσθαι et βεβαιώσθαι, quod Editor rectissime in textum recepit.

Pag. 349. d: ἡ δὲ ἀνδρεία πάνυ. πολὺ διαφέρει πάντων τούτων. et pag. 359. a: τὸ δὲ ἐν πάνυ πολὺ διαφέρει τῶν ἄλλων. Durum et molestum accidit ad aures πάνυ πολὺ. Itaque corrector Codicis T pag. 359 a. πολὺ omisit. Sed melior emendatio in promptu est. Utrobique rescribendum ΠΑΜπολὺ διαφέρει et διαφέρειν, ut Plato solet, veluti in *Sophista* pag. 255. d: εἰ μὴ πάμπολυ διεφερέτην.

Pag. 349. d: εὐρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας, — ἀνδρειοτάτους δὲ διαφερόντως. Maneo in vetere sententia scribendum esse ἀνδρείοτ' δὲ διαφερόντως. Editor διαφερόντως delere maluit. Utroque modo idem recte dicitur. sed quis tandem διαφερόντως inseruisset? Nunc post quatuor vocabula in — τάτους exeuntia variandae orationis gratia Plato dederat: ἀνδρείους δὲ διαφερόντως.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

ἙΛΠΙΟΜΝΗΜΟΝΕΤΜΑΤΑ
GUILIELMI GEORGII PLUYGERS.

PARS PRIMA

*multis ille bonis flebilis occidit.
paucis flebilior quam mihi.*

Optimum virum, fidelissimum amicum, quo neque candidiorem
neque saniores terra tulit, PLUYGERSIUM nostrum, morte amisimus.
Praeter alia pectoris et ingenii bona hoc habebat, ut veri esset
sincerissimus et mendacium neque diceret neque pati posset. Hinc
eodem animo ferebat laudationes et encomia et elogia, quibus
functi, quorum quidem sit nomen aliquod et fama, celebrari
solerent, et litteris post suam mortem aperiendis obsecravit ami-
cos ne quid huiusmodi sibi facerent. Perfuncti sumus omnes
hoc pietatis officio et quum mortales exuviae dilectissimi viri
nostro mandarentur taciti circa sepulcrum stetimus, etiam postea
nos veluti fidem amico datam sancte servaturi.

Sciunt omnes, qui in Pluygersii familiaritatem recepti fue-
runt, quam anxia cura elaborare soleret quidquid in lucem edi-
tus esset. Nihil ex manibus suis exire patiebatur quod non
esset omnibus modis limatum et expolitum numquam sibi ipse
satisfaciens nedum placens. Ingravescente aetate semper magis
sagisque hoc institutum tenebat. Post Madvigii ad nos adven-
tum nihil ab eo scriptum in lucem prodiit. Frustra omnes,
quibus ille multum tribuebat, hanc veluti pertinaciam eius fran-
gere et expugnare conabantur. Quam saepe et ego et FRUINIUS,
quos carissimos habebat et intimos amicos, ad scribendum eum

impulimus, donec tandem, quia satis apparebat eam rem illi odiosam esse, victi destitimus ne cui optime vellemus essemus molesti. Sed quamquam nihil scribebat tamen semper totus erat in litteris, praesertim Latinis, et lubenter solebat mecum *συμφιλολογεῖν* et de communibus studiis iucunde confabulari. Ego si quid boni mihi videbar repperisse cum illo sedulo communicabam et ille contra mihi ostendebat si quid acute et ingeniose excogitasset. Sic multa optimae frugis in privatis sermonibus ex eo audiebam, alia in iuvenum philologorum probatione in medium proferebat, alia denique in marginibus librorum annotabat.

Haecine igitur omnia perire sinemus quia se laudari vetuit? Non committam ut id faciam etiam de amicorum sententia. Namque non laudatio haec est de magnis maiora loquens, sed brevis et succincta expositio eorum, quae sunt viri ingeniosi et perspicacis *κατορθώματα*. Neque id nunc primum facio, ut quae ille feliciter reperisset, ea ego in lucem protraham. Etiam antequam vigeret egregia quaedam eius inventa, quae ipse non curabat edere, ego in hominum notitiam protuli idque eum non nolle satis intellexi. Etiam nunc, sat scio, me idem facere non iniquo animo ferret, quamobrem decrevi ex pluribus ab eo repertis potiora quaedam simpliciter paucis verbis cum philologis communicare.

Delegi ex omnibus primum CORNELIUM NEPOTEM, in quo multum operae posuerat, de caeteris deinceps ad eundem modum acturus.

Utebatur ut plurimum ea Nepotis editione, quam CAROLUS HALM anno huius saeculi septuagesimo primo Lipsiae procuravit.

Miltiad. II, 3: quibus rebus fiebat ut non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineret, qui miserant, quam illorum cum quibus erat profectus.

Pluygers restituit *perpetuom* imperium (nam sic scribebant scribae antiquarii *perpetuō* pro *perpetuum*) comparans cap. III. 1: *quibus singulis ipsorum urbium perpetua dederat imperia.* et cap. VIII. 3: *nam Chersonesi — perpetuam obtinuerat dominationem.* et post pauca: *qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quae li-*

tate usa est. et de Regibus II. 2: nullius rei cupidus nisi sin-
aris perpetuique imperii.

Miltiad. II. 4: Chersoneso tali modo constituta Lemnum rever-
te et ex pacto postulat ut sibi urbem tradant, [illi enim dixe-
it] cum vento borea domo profectus eo pervenisset [sese dedituros],
autem domum Chersonesi habere.

Optime utrumque additamentum eiecit namque perinepte sic
etuntur ea, quae paucis ante versibus dicta sunt I. 5: *illi*
identes responderunt tum id se facturos cum ille domo navibus
fisciscens vento Aquilone venisset Lemnum.

Miltiad. III. 4: si-interiisset Darius non solum Europam fore
im, sed etiam [eos] qui Asiam incolerent Graeci genere liberos
Persarum futuros dominatione et periculo.

Molestum pronomen a magistello de more additum deleri
nit.

Miltiad. IV. 3: hoc tumultu Athenienses tam propinquo tamque
no [permoti] auxilium nusquam nisi a Lacedaemoniis petiverunt.
Expulit permoti quod plane supervacaneum est et non recte
a tumultu coniungitur.

Themist. VIII. 6: hic in navem omnibus ignotus [nautis] ascendit.
Nittographiam expunxit. Ignotus NAUTIS ita dicitur quasi na-
magister aut gubernator eum novissent: quod non ita esse
larant sequentia: *domino navis quis sit aperit.* Expuncto nau-
reliqua optime congruunt cum Thucydide I. 137: *ἦν γὰρ*
ὥς τοῖς ἐν τῇ νηί, δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅτις ἐστίν.

trist. II. 1: apud Plataeas in proelio, quo Mardonius fusus
barbarorumque exercitus interfectus est.

Sunt haec mendosissime scripta: Mardonius enim non *fusus*
interfectus est, barbarorumque exercitus non *interfectus* sed
us. Itaque Pluygers transpositione rem restituere conatus est
bendo: *quo Mardonius interfectus barbarorumque exercitus fu-*
est. Sed requiro in hac scriptura et naturae ordinem et
suetudinem scriptorum, qui prius narrare solent hostes fusos

fugatosque et deinde addunt hostium ducem cecidisse. Itaque sic verba constituerim: *quo barbarorum exercitus fusus est et Mardonius interfectus.*

Pausan. IV. 5: huic ille quid ex litteris comperisset aperit. MODI magis Pausanias perturbatus orare coepit.

Correxit QUO magis, et sic omnia optime procedunt.

Cimon. III. 1: incidit in eandem invidiam quam pater suus.

Pluygers IN addidit in M praecedente latens, *incidit in eandem invidiam IN quam pater suus.*

Lysandr. II. 2: proinde ac si idem firmissimi solerent esse amici qui constantes fuissent inimici.

Pugnant haec manifesto cum scriptoris sententia, quam ob rem negationem inserunt: *proinde ac si NON idem firmissimi solerent esse amici qui constantes fuissent inimici.*

Aliquanto magis probabilis est Pluygersii ratio sic emendantis: *perinde ac si idem infirmissimi solerent esse amici.*

Alcibiad. II. 3: in quorum amore — multa delicate iocoseque fecit: quae referremus, nisi maiora [potiora] haberemus.

Expunxit *potiora*. Putide bis idem dicitur et non est ferendum τὸ ἀσύνδετον.

Ibid. III. 2: accidit ut una nocte omnes hermae, qui in oppido erant [Athenis] deiicerentur.

Delevit emblemata non minus putidum quam si quis dixisset ἐν ἄξει Ἀθήνησιν.

Alcib. IV. 4: utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem clam se [ab] custodibus subduxit.

Rectissime molestam praepositionem delevit. Omnes enim frequenti et constanti usu dicebant *subducere se* ALICUI vel ALICTI REI, non AB ALIQUO, ut in illo:

Saepe manum ferulae subduximus.

Ucibiad. V. 4: *populi scito restituitur parique absens imperio fitur.*

Supplevit: *imperio EXERCITUI praeficitur.*

Ucib. VI. 2: *itaque et Siciliae amissum et Lacedaemoniorum iras culpaе suae tribuebant.*

Non est haec Latina oratio *Siciliae amissus*, sed unice verum quod Pluygers praeunte Westerhovia restituebat: *Siciliam* *MISSAM*.

Ucib. VI. 5: *eidemque illi Eumolpidae sacerdotes rursus resesse sunt coacti* [qui eum devoverant].

Delevit additamentum prorsus supervacaneum et alieno locum.

Haeterea expunxerim *sacerdotes* male repetitum ex cap. 5.

Thrasylbul. I. 4: *illa tamen omnia communia imperatoribus cum tibus et fortuna, — [quare] illud magnificentissimum factum rium est Thrasylbuli.*

Recte delevit *quare*, quod verborum compositionem vitiosam lit. Opponuntur enim inter se: *illa omnia* et *illud*: ταῦτα καὶ πάντα — ἐκεῖνο ΔΕ.

Thrasylbul. II. 3: *quo magis praeceptum illud omnium in animis debet: nihil in bello oportere contemni neque sine causa dici em timidi flere non solere.* Male haec cohaerent, quoniam est *praeceptum* sed *proverbium*: matrem timidi flere non debet.

Removit omnem difficultatem Pluygers delendo *praeceptum*. Picuum est: *quo magis illud omnium in animis esse debet, id omnes illud semper cogitare debent*, ἐκεῖνο πάντων ἐνθυμητέον, sic recte proverbium additur.

Thrasylbul. IV. 1: *huic pro tantis meritis honoris corona a populo est.*

Robavit veterem coniecturam *honoris CAUSA corona*, additcompendium *causa* (causa) facile ante eo excidere potuisse.

Thrasylb. IV. 3: illa igitur corona contentus Thrasylbulus neque amplius requisivit neque quemquam honore se antecessisse existimavit.

Interposuit: *neque QUIDQUAM amplius requisivit*, ut Romani in tali re loqui solent.

Conon. IV. 3: maius bellum imminere arbitrabantur quam si cum barbaro solum contenderent.

Correxit *cum barbaro solo*, quod nunc video ab Eberhardo occupatum esse.

In *Dione I. 2: habuit* — *magnam corporis dignitatem, quam non minimum commendat.*

Correxit: *quae non minima EST commendatio.*

Dion. II. 2: qui quidem cum Platonem Tarentum venisse fuisse in Siciliam esset perlata adulescenti negare non potuerit quin cum arcesseret cum Dion eius audiendi cupiditate flagraret.

Transposuit: — *adulescenti cum eius audiendi cupiditate flagraret negare non potuerit quin cum arcesseret.*

Saepius animadvertit unum ex archetypo versiculum litterum fere quatuor et triginta excidisse et deinde in margini suppletum in alienam sedem esse delatum, ut h. l.

negare non potuerit quin cum arcesseret.

et in *Phocione II. 5:*

sine quo Athenae omnino esse non possunt.

et in *Hannibale X. 3:*

quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi.

Dion. II. 3: cum a tyranno crudeliter violatus esset, quippe qui venundari iussisset.

Emendat: *quippe QUI EUM venundari iussisset.* Sic demum compositionis ratio constat.

Dion. VI. 2: cum uxorem reduxisset — filiumque vellet recuperare ad virtutem — accepit gravissimum [parens] vulnus morte filii.

Importunum *parens* eliminavit.

. VIII. 2. Callicrates Dioni suadet *alicui suorum negotium sui se simularet illi inimicum. quem si invenisset idoneum omnium animos cogniturum adversariosque sublaturum, quod eius dissidentis suos sensus aperturi forent.*

alicissima correctione locum expeditivum scribendo: dissimulos sensus aperturi forent.

. IX. 2: *navem triremem armatis ornat Philostratoque fratri dicit.*

armatis ornare vitiose dicitur: itaque Pluygers *armatis* abesse debet. Sed, ut opinor, multo leniore correctione locus sanari scribendo: *navem triremem armatis ONERAT*, id est *armatos enim imponit*, ἀνδρῶν πολλοῖ. Quis nescit sexcenties onerari, onerare et ornare inter se confundi?

erat. I. 4: pro aënis (loricis) lineas dedit, quo facto exiles milites reddidit: nam pondere detracto quod aequè corpus [et leve esset] curavit.

lissime vidit quam inepte et leve esset interpositum sit, non id ipsum inesset in verbis pondere detracto.

er. II. 4: quem quidem (exercitum) sic omni disciplina erudit ut quemadmodum quondam Fabiani milites Romani facti sunt, sic Iphicratenses apud Graecos in summa laude

condavit: quemadmodum quondam Fabiani milites Romani, sic Iphicratenses apud Graecos, deleto emblemate appellati sunt.

er. II. 3: Athenienses cum Artaxerze societatem habebant, eorum cum Aegyptiis, a quibus magnas praedas Agesilaus sum faciebat.

plevit: a quibus MISSUS magnas praedas Agesilaus faciebat.

er. III. 3: est enim hoc commune vitium magnis liberisque hominibus ut — libenter de iis detrahant quos eminere videant neque animo aequo pauperes alienam opulentiam intueantur.

me correxit: — alienam opulentiam intueantur expuncto

fortunam. Factum est quod assolet: postquam *opulentiam* scribae incuria in *opulentium* conversum est, non defuit qui de suo, id est de nihilo, *fortunam* adderet.

Timoth. IV. 2: *cum Athenis adolescentulus causam diceret non solum amici privatique hospites ad eum defendendum convenerunt sed etiam* [in eis] *Iason tyrannus Thessaliae*.

Recte expunxit *in eis*, quod cum sententia pugnat. Iason enim neque in amicorum numero erat neque in hospitem privatorum.

Praeterea nisi *in eis* deleveris non solum — sed etiam inepte dictum erit.

Datam. III. 2: *ipse — gerens in capite galeam venatoriam dextra manu clavam, sinistra copulam* [qua] *vinctum ante se Thynum agebat*.

Molestum pronomen sustulit, quod loci compositionem pervertit. Coniuncta sunt: *ipse -- vinctum ante se Thynum agebat*.

Datam. V. 4: *namque eam esse consuetudinem regiam ut cum adversos hominibus tribuant, secundos fortunae suae*.

Recte emendavit: *consuetudinem regum*.

Post pauca *esse* inseruit: *non ignorabat ea vere esse scripta*.

Datam. VI. 3: *sensit si in turbam exisset ab homine tam necessario se relictum, futurum ut ceteri consilium sequerentur*.

Supplevit: *ut ceteri IDEM consilium sequerentur*.

Datam. VI. 5: *hac re probata exercitum educit, Mithrobarzanem persequitur tantum: qui cum ad hostea pervenerat, Datames signa inferri iussit*.

Loco pessime mulcato ita succurrit ut scriberet: *Mithrobarzanem persequitur. qui tantum quod ad hostes pervenerat cum Datames signa inferri iussit*.

Datam. VI. 6: *Pisidae nova re commoti in opinionem adducuntur perfugas mala fide composiloque fecisse*.

Correxit: *mala fide DE composiloque fecisse. sed quod adscripsit*

k. ad Vell. II. 110. § 3." argumento est eum postea se sententiam.

am. VII. 1: quod intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo esse, qui cum cogitasset facere auderet et prius cogitare conari consuesset.

re sententia transposuit: qui et prius cogitare quam conari esset et cum cogitasset facere auderet.

am hic unus archetypi versiculus ex sua sede aberravit: et prius cogitare quam conari consuesset.

lam. XI. 1: certiolem facit Datamen tempus esse maiores ritus] parari et bellum cum ipso rege suscipi.

lit RES post maiores excidisse, quo facto sciolus de suis addidit.

aminond. IV. 1: hic magno cum pondere auri Thebas venit et hunc adolescentem quinque talentis ad suam perduxit voluntatem quem tum Epaminondas plurimum diligebat.

stituit naturae ordinem sic: — Micythum adolescentem, tum Epaminondas plurimum diligebat, quinque talentis ad perduxit voluntatem.

rum archetypi versiculus sua sede motus est.

quem tum Epaminondas plurimum diligebat.

aminond. V. 5: Meneclides cum huic obiceret quod liberos haberet neque uxorem duxisset, maximeque [insolentiam] quod Agamemnonis belli gloriam videretur consecutus.

reunte Lambino sensit insolentiam spurium esse et exdum.

*aminond. VI. 4: sed maxime eius eloquentia eluxit Spartae i] ante pugnam Leutricam, quo cum omnium sociorum con-
t legati coram frequentissimo [legationum] conventu sic
remiorum tyrannidem coarguit.*

*imo iure expunxit legati, sed legationum quoque inutile et
ium est.*

Epaminond. VII. 1: cum eum propter invidiam cives sui proficere exercitui noluisent duxque esset delectus belli imperitus, cuius errore eo esset deducta [illa multitudo militum] ut omnes de salute pertimescerent.

Acute vidit legendum esse *cuius errore RES eo esset deducta*, qua lectione recepta verba a sciolo interpolata: *illa multitudo militum* ultro excidunt.

Epaminond. IX. 1: cum acie instructa audacius instaret hostium cognitus a Lacedaemoniis, quod in unius pernicie eius patriae itam putabant salutem, universi in unum impetum fecerunt acque prius abscesserunt quam magna caede multisque occisis fortissimum ipsum Epaminondam pugnantem sparo eminus percussus concideri viderunt.

Haec ita constituit: — *cognitus EST a Lacedaemoniis, quod in [unius] pernicie eius patriae sitam putabant salutem — fortissime [ipsum Epaminondam] pugnantem — concidere viderunt.* cf. *Eumen. XI. 2: cuius in pernicie positam spem habuissent victoriae.*

Epaminond. X. 1: hic uxorem numquam duxit. in quo cum reprehenderetur quod liberos non relinqueret a Pelopida, qui filium habebat infamem maleque eum in eo patriae consulere diceret.

Verba *quod liberos non relinqueret* transposuit post: *maleque eum in eo patriae consulere diceret.*

Epaminond. X. 4: ex quo intelligi potest unum hominem plurimam civitatem fuisse.

Correxit: *quam civitatem TOTAM fuisse.*

Pelopid. II. 5: illi igitur duodecim, quorum dux erat Pelopidas, cum Athenis interdiu exissent ut vesperscente coelo Thebas possent pervenire, cum canibus venaticis exierunt retia ferentes.

Emendavit: *cum Athenis interdiu EXBUNDUM ESSET ut vesperscente coelo Thebas possent pervenire.* Necesse erat iis interdiu exire neque tenebras et noctem exspectare, ut sub vespere clam Thebas introire possent. Itaque coacti illo tempore palam exire cum canibus venaticis retia ferentes exierunt.

Agasil. VII. 2: cum — in acta cum suis accubisset — eodemque comites omnes accubuissent vestitu humili atque obsoleto.

Cuius aures accubisset — accubuissent ferre possunt? Felicissime Pluygers rem restituit scribendo: eodem quo comites omnes estitu expuncto accubuissent, quod nescio quis de suo addidit unum levi errore eodemque pro eodem quo scriptum esset.

Eumen. I. 1: huius si virtuti par data esset fortuna, non ille videm maior, sed multo illustrior atque etiam honoratior, quod magnos homines virtute metimur, non fortuna.

Restituit sanam sententiam transponendo: — non ille quidem maior (esset), quod magnos homines virtute metimur, non fortuna, sed multo illustrior cet.

Eumen. V. 6: quo factum est — ut aequae iumenta nitida ex castello educeret.

Reposuit aequae nitida iumenta.

Eumen. V. 7: tenuit autem se uno loco quamdiu hiems fuit, — ver appropinquabat — praefectis Antigoni imposuit seque ac suos omnes extraxit incolumes.

Necessariam coniunctionem inseruit: UBI ver appropinquabat.

Eumen. VII. 1: si potius ipse alienigena summi imperii potiretur quam ab Π Macedonum, quorum ibi erat multitudo.

Emendavit quam alius Macedonum.

Praeterea scripserim: summa imperii potiretur, ut III. 4: semper habiti sunt fortissimi, qui summa imperii potirentur, et aliis ocis.

Eumen. IX. 2: nam quod diebus quinque hostis transire posset.

Correxuit: nam quod ITER diebus quinque, comparato loco in Agasilao IV. 4: tanta usus est celeritate ut quod iter Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus.

Paullo ante scripsit: omnibus titubantibus et de rebus suis desperantibus, pro SUMMIS. Propter notum scribendi compendium summus et suis sexcenties inter se confunduntur.

Eumen. XII. 2: — *postremo, si illi redderet salutem [quaerebant] quibus amicis esset usurus: sese enim cum Eumene apud eum non futuros.*

Removit inutile sententiae fulcrum *quaerebant*. Non enim *sciscitabantur* quos novos amicos habiturus esset, sed negabant eum ullos habiturum, sese enim cum Eumene apud eum non futuros. Nota in talibus ellipsi *postremo* dicitur pro *postremo ita dicebant: quibus amicis usurus es?*

Eumen. XIII. 1: *in quo quanta omnium fuerit opinio eorum, qui post Alexandrum magnum reges sunt appellati, ex hoc facillime potest iudicari, quod nemo Eumene vivo rex appellatus est sed praefectus; eidem post huius occasum statim regium ornatum nomenque sumserunt.*

Sollerter indagavit veram lectionem, quae haec est: *in quo quantum fuerit opinione omnium eorum qui — quod (CUM) nemo — rex appellatus ESSET sed praefectus cet. cf. cap. XII. 25: in quo uno tantum esset ut quoad ille viveret ipsi securi esse non possent.*

Eumen. XIII. 3: *neque quod initio praedicarant se Alexandri liberis regnum servare, praestare voluerunt ET uno propugnatore sublato quid sentiret aperuerunt.*

Legendum esse coniecit: *SED EO uno propugnatore sublato.*

Phoc. I. 3: *hic cum a rege Philippo munera magnae pecuniae repudiaret legatique hortarentur acciperE.*

Bene correxit: *hortarentur UT acciperET.*

Phoc. IV. 1: *cum — plurimi ira exacerentur propter proditionis suspicionem [Piraei] maximeque quod adversus populi commoda in senectute steterat, quare ne perorandi quidem ei data est facultas [et dicendi causam]. inde iudicio legitimis quibusdam confectis damnatus traditus est undecimviris.*

Resecuit utrumque pannum et iudiciu legitimis quibusdam restituit pro iudicio.

*Timol. II. 2: ut non solum auribus acciperetur sed etiam ocu-
cerneretur quem [et] ex quanto regno ad quam fortunam de-
isset.*

Rectissime delevit copulam, quam in talibus et Graeci et
mani constanter omittunt, οἷος ἐξ οἷων, et sim.

Pro *detulisset*, quod aperte mendosum est, iam olim fuerunt
aut *detrusisset* aut *depulisset* restituerent.

*Timol. III. 5: neque postea res ulla Syracusis gesta est pu-
ce, de qua prius sit decretum quam Timoleontis SENTENTIA
inita.*

Verbum necessarium inseruit quam Timoleontis ESSET senten-
cognita.

*Timol. V. 3: dixit nunc demum se voti esse damnatum: nam-
: hoc a diis immortalibus semper precatum ut talem libertatem
titueret Syracusanis in qua cuivis liceret de quo vellet impune
ere.*

Egregie veterem lacunam sic supplevit: in qua cuivis liceret
quo vellet QUOD VELLE impune dicere.

*de Regibus II. 3: cum ex tribus uxoribus liberos procreasset
litique ei nati essent nepotes.*

Supplevit: liberos procreasset MULTOS, multique cet.

In cap. III. 3: *captus bello — periit [a] morbo.*

Quis sic loquitur? Reposuit igitur id quod omnes dicebant.

*Themist. X. 4: Thucydides — illum ait Magnesiae morbo
rtuum, et sic passim apud alios et Graece νόσῳ ἀπέθηνεν.
istophanes Avib. 473:*

κἀπειτα νόσῳ τὸν πατέρ' αὐτῆς ἀποθνήσκειν.

*Hamilc. I. 5: cum Catulus negaret bellum compositurum nisi
: cum suis, qui Erycem TENEBRANT, armis relictis Sicilia de-
lerent.*

In libris est TENEBRUNT, Lambini coniectura est *tenuerant* ca-
lius recepta. Nempe ex ipsa rei natura restituendum est,
od Pluygers repperit TENERENT.

Dum agebatur de pace Hamilcar cum suis Erycem tenebat.

Hamilc. III. 2: erat praeterea cum eo adolescens illustris, formosus, Hasdrubal, quem nonnulli diligere TURPIUS quam par erat ab Hamilcare loquebantur.

Risum movet turpius quam par erat. Pluygers restituebat PLUS quam par erat, ut esset sententia sana. Equidem a Nepote scriptum esse arbitror TENERIUS quam par erat.

Haec omnia εὐφύμως dicuntur, ut virum gravem decet, sed perspicua sunt ad intelligendum.

Hannib. I. 1: si verum est quod nemo dubitat UT populus Romanus omnes gentes virtute superarit.

Adscripsit vulgatae defendendae causa Cic. *Lael. IV. 14: id si ita est ut optimi cuiusque animus in morte facillime evolet —, sin autem illa veriora ut idem interitus sit animorum et corporum.* et de *Divinat. II. § 66: de ipso Roscio potest illud quidem esse falsum ut circumligatus fuerit angui, sed ut in cunis fuerit anguis non tam est mirum.* Sed postea sensit non eandem esse illorum locorum et huius rationem coniecitque: *si verum est — P. R. (populum Romanum) omnes gentes virtute superare, quemadmodum omnes constanter loqui solent.*

Hannib. II. 2: — ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent tamquam ab ipsis corruptum alia atque antea sentire.

Correxit: corruptus — sentiret.

Ibid. III. 2: Hannibal minor quinque et viginti annis [natus] — omnes gentes Hispaniae bello subegit.

Delevit natus ortum, ut equidem suspicor, ex scholio: *minus quam quinque et viginti annos natus.* Sp. Ligustinus apud Livium XLII. 34: *viginti duo stipendia annua in exercitu emerita habeo et maior annis sum quinquaginta.*

Hannib. VI. 2: cum hoc — cupivit — bellum componere. — [in] colloquium convenit, conditiones non convenerunt.

Restituit locum in integrum eliminata praepositione.

Hannib. VII. 4: ut enim Romae consules, sic Carthagine quotannis [annui] bini reges creabantur.

Delevit ineptum *annui*. Si *quotannis* duo novi creabantur, non poterant non esse *annui*.

Hannib. X. 2: dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes Romanis amicissimus bellumque inter eos gerebatur et mari et terra: quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi.

Vitiosam loci compositionem emendavit transponendo: — *amicissimus, quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, bellumque inter eos gerebatur et mari et terra.*

Hannib. XII. 2: patres [conscripti], qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt.

Insulsum et praeter dicendi consuetudinem additum *conscripti* delevit.

Caton. I. 1: hortatu L. Valerii Flacci [quem in consulatu mensuraque habuit collegam].

Resecuit *pannum a sciolo assutum ex cap. II. 1: consulatum misit cum L. Valerio Flacco*, et post pauca: *at Cato censor in eodem Flacco factus severe praefuit ei potestati.*

Attic. II. 4: ut neque usuram umquam ab iis occeperit neque magis quam dictum esset debere passus sit.

Pro *debere* coniecit *deberi*.

Attic. III. 3: illud munus fortunae, quod in ea potissimum bene natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii eandem et patriam haberet et domum.

Locum pessime habitum sic redintegrait: — *in qua domicilium esset imperii, ut eandem et ipse patriam haberet et BIS TERRARUM DOMINAM.*

Attic. IX. 4: ipsi Fulviae — tanta diligentia officium suum praestitit ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico [sponsor omnium rerum fuerit].

Ultima uncinis inclusit ut praecedentium interpretamentum.

Attic. X. 1: ut Antonius rediit in Italiam nemo non magno in periculo Atticum putabat propter intimam familiaritatem Ciceronis et Bruti.

Una literula mutata rescripsit *putabat*.

Attic. X. 4: multis hortantibus tamen Attici memor fuit officii.

Emendavit DEHORTANTIBUS, quod verum esse sequens TAMEN declarat. Sententia enim manifesto haec est: QUAMQUAM multi dehortabantur TAMEN Attici memor fuit officii.

Attic. XI. 6: hic facit ut vere dictum videatur:

Sui cuique mores fingunt fortunam [hominibus].

Expunxit *hominibus*, quod post *sui CUIQUE* inepte additum est. cf. XIX. 1: *rerum exemplis lectores docebimus -- suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.*

Attic. XIII. 2: ipsum tectum antiquitus constitutum plus SALIS quam sumtus habebat.

Consentiunt omnes *salis* esse corruptum. Coniiciunt alius aliud, nihil quod probabile sit. Cum sententia optime congruit quod Halmius reponebat *plus LAXITATIS*, sed nimium discedit a vestigiis traditae lectionis. Felicius Pluygers restituit *plus SPATII*. Domus erat spatiosa magis quam sumtuosa, quales erant aedes antiquitus constitutae.

Attic. XIII 5: suppellex modica [non multa] ut in neutrum partem conspici possit.

Apertum glossema resecuit.

Attic. XV. 1: quidquid rogabatur religiose promittebat quod non liberalis sed levis arbitrabatur polliceri quod praestare non posset.

Aperte mendosa haec scriptura est, sed emendandi non est una via. Pluygers reponebat: *quod non liberale sed leve arbitrabatur polliceri quod QUIS praestare non posset*. Possis etiam sic corrigere: *quod non liberalis HOMINIS sed levis arbitrabatur*

aut quod non liberale sed leve arbitrabatur polliceri quod stare non possis.

Attic. XXII. 2: preces eius taciturna sua obstinatione depressit.

Pro depressit restituit necessarium repressit.

In Epistola Corneliae Gracchorum matris ad C. Gracchum ur: *Verbis conceptis deierare ausim praeterquam qui Tiberium Iulium necarunt neminem inimicum tantum molestiae tantum laboris quantam te [ob has res] mihi tradidisse: quem oportet omnium meorum, quos antehac habui liberos partes [eorum] rare.*

Locum male habitum ita redintegravit ut expuncto ob has scriberet: *quem oportebat omnium, quos antehac habui, liberorum partes tolerare.*

Post pauca ita scribitur: — *praesertim mihi, cui parva pars re superest. ne id quidem tam breve spatium potest opitulari et mihi adversere et rem publicam profliges?*

Felicissime emendavit: *ne id quidem tam breve spatium potest extolari?* adscribens „*Sisenna apud Nonium. Suet. Vitell. 7.*” extolari pro *opperiri, exspectare, manere, περιμένειν*, satis um est.

AD

CICERONIS

RHETORICA.

CICERO *de Inventione* I. 5. 6: *inter officium et finem hoc inest quod in officio quid fieri, in fine quid OFFICIO conveniat consideramus.*

Rectissime Pluygers emendavit: *quid EFFICI conveniat.* Ne

dubites vide quae continuo sequuntur: *ut medici officium d* esse curare ad sanandum apposite, *finem sanare curatione* oratoris quid officium et quid finem esse dicamus, *intell* cum id quod facere debet officium esse dicemus, *illud cuius* facere debet finem appellabimus.

de Invent. I. 15. 20: *exordium est oratio animum au* idoneū comparans ad reliquam Dictionem; quod eveniet *benevolum, attentum, docilem confecerit.*

Correxit: — idoneū ad reliquam AUDITIONem.

de Oratore I. § 12: *caeterarum artium studia fere re* atque abditis fontibus hauriuntur, *dicendi autem omnis r* medio posita communi quodam in usu atque in HOMINū et *sermone versatur.*

Reposuit: atque in OMNIUM ore — versatur.

de Orat. I. § 16: *quis non iure miretur ex omni mem* tam exiguum oratorum numerum inveniri? — *quid enit* aliud in maxima discentium multitudine — *amplissimis [el* tiae] *propositis praemiis esse causae putet nisi rei quande* credibilem magnitudinem ac difficultatem?

Moleste abundans eloquentiae resecurit.

de Orat. I. § 48: *sine quibus ne illa quidem minim* causis] *quisquam recte tueri potest.*

Additum in causis, quod cum loci sententia non con, expungi iussit.

de Orat. I. § 85: *neque ea quae statuerentur in rep. d* immortalibus, *de disciplina iuventutis — usquam in BORT* veniri libellis.

Coniecit: in RHETORUM — libellis.

de Orat. I. § 116: *adest enim fere nemo, quin acutius* acrius vitia in dicente quam recta videat.

Reposuit vitiosa comparans de optim. gen. § 7: *multi vid* vitiosi nihil apud eos esse.

de Orat. I. § 159: perdiscendum ius civile, cognoscendae leges, recipienda omnis antiquitas, senatoria consuetudo, disciplina ip., iura sociorum, foedera, pactiones, causa imperii [cognoscenda est].

Languidum et supervacuum cognoscenda est delevit.

de Orat. I. § 167: alter plus lege agendo petebat quam quam lex permiserat — alter iniquum putabat plus secum agiam quod esset in ACTIONE.

Restituit: quam quod esset in LEGE.

de Orat. I. § 176: cum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii tricii eiusdem hominis hereditatem gente ad se redisse dicerent, nne in ea causa fuit [oratoribus] de toto stirpis et gentilitatis re dicendum?

Sensit oratoribus vitiose abundare.

de Orat. I. § 218: (est) boni oratoris multa auribus accepisse, multa vidisse, multa animo et cogitatione, multa etiam legendo circumscurrisse, neque ea ut sua possedisse sed ut aliena libasse.

Subtiliter Pluygers animadvertit verum esse: neque ea ut ea possidere sed ut aliena libare. Illa enim ad praeteritum tempus pertinent, haec praesentia sunt et in promptu. Qui multa audivit et multa vidit multarum rerum notitiam habet, sed qui multa possedit iam nihil habet reliquum.

Facile apparet unde sit natus error.

de Orat. I. § 242: — non est difficile oratori — auctorem iquem invenire; a quo cum amentatas hastas acceperit, ipse s oratoris lacertis viribusque torquebit.

Iure offendit in oratoris et suspicabatur orationis veram lectionem esse. Sed quod volebat multo melius leniusque restituit scribendo: oratoris lacertis viribusque.

de Orat. II. § 20: num tandem aut locus hic non idoneus datur, in quo porticus haec ipsa [ubi nunc ambulamus] et laestra — Graecarum disputationum memoriam quodammodo immovent?

In libris est: *ubi nunc ambulamus, ubi inambulamus, ubi ambulamus*, quae omnia non sunt unius assis et una litura deleri debent, ut Pluygers auctor est.

Satis erat, credo: *porticus haec ipsa*, ἡ σοὰ αὐτῆς.

de Orat. II. § 45: quae natura aut fortuna darentur hominibus in iis rebus se vinci posse aequo animo [pati]; quae ipsi sibi homines parare possent in iis rebus se pati non posse vinci.

Assensu suo comprobavit quod olim conieceram: — *fortuna darent hominibus et expuncto [pati] — in iis rebus se vinci pati non posse.*

Ut dicitur *natura dedit*,¹⁾ sic *a natura datum est*, non *natura*; ὑπὸ τῆς φύσεως non φύσει. *Aequo animo vinci possum est non aegre fero me vinci*, et sic *pati* vitiose abundat.

de Orat. II. § 72: aut docendus is est aut dedocendus aut reprimendus aut incitandus aut omni ratione ad tempus [ad causam] oratione moderandus.

Expunxit *ad causam*, recte quidem, namque id ipsum inest in verbis *ad tempus* id est *ad id quod tempus postulat*.

de Orat. II. § 75: cum Hannibal Karthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset exul proque eo quod eius nomen erat magna apud omnes gloria invitatus esset ab hospitibus suis ut eum quem dixi si vellet audiret cet.

Non Hannibalis nomen erat magna gloria, sed ipse Hannibal. Itaque optime Pluygers reposuit: *quod eius nomen erat magnū apud omnes expuncto gloria*. cf. *Brut. § 238: huius — maius nomen in patronis fuisset. Orat. § 22: magnum in oratoribus nomen habuerant.*

Rectissime Bake verba: *Carthagine expulsus propter sequens exul insiticia esse iudicavit.*

Mihi quidem vehementer suspecta sunt verba *ad Antiochum*, quoniam Antiochi mentio nihil facit ad rem neque Antiochi

1) cf. Cicero *pro Roscio Amerino § 46: si tibi fortuna non dedit ut patre certo nascerere*, — *natura certe dedit ut humanitatis non parum haberes.*

pitio Hannibal utebatur, sed habebat alios hospites suos, a
bus ut Phormionem audire vellet invitatus est.

*le Orat. II. § 100: quarum rerum negligentia plerasque cau-
et maxime privatas (sunt enim multo saepe obscuriores) vi-
us amitti.*

Imendavit: sunt enim multæ saepe obscuriores.

*le Orat. II. § 105: nam ET de pecuniis repetundis neganda
sunt omnia, ET de ambitu raro illud datur ut possis libe-
tatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione seiungere:
sicariis, de veneficiis, de peculatu inficiari necesse est.*

Inserta copula scripsit: — seiungere ET de sicariis cet.

*le Orat. II. § 162: qui omnes tenuissimas particulas atque
ia [minima] mansa ut nutrices infantibus pueris in os in-
int.*

*Delevit minima et sic multo lepidius nutricum comparatione
ero utitur. Mansa, id est in minutissimas partes divisa,
fert additum sibi minima, quod ex interpretatione natum est.*

*le Orat. II. § 193: — ut ex persona mihi ardere oculi ho-
is [histrionis] viderentur.*

Eliminavit histrionis. Quis admonitus ferat homo histrio?

*le Orat. II. § 241: — ut iis qui audiunt TUM geri illa fie-
re videantur.*

*Coniecit tamquam (noto compendio scriptum) geri fierique
antur.*

*le Orat. II. § 251: quid enim potest esse tam ridiculum quam
nio est? sed ore, vultu, imitandis moribus, voce, denique
pore ridetur ipso.*

Argute admodum coniecit: corpore ridetur ipso.

*Amici coniecturis unam meam interponere liceat. de Orat. II.
52. legitur: obscœnitas non solum non foro digna sed viz
virio liberorum. Quae sunt haec convivia liberorum, ubi ob-*

scoenitas quodam modo ferri possit? Scripsisse Ciceronem arbitror: *sed vix in convivio liberiore*, quemadmodum dicitur *liberius vivere*.

de Orat. II. § 310: tribus rebus OMNES ad nostram sententiam perducimus aut docendo aut conciliando aut permovendo.

Pro omnes substituit *homines*, qua confusione nihil in libris Mss. tritius.

Si omnes scribitur sententia est eam rem *semper* oratori succedere, quod secus est.

de Orat. III. § 57: itaque — multo plura quam erat necesse, — curanda sibi esse ac quaerenda et investiganda duxerunt.

Suboluit illi dittographia *curanda — quaerenda*. Itaque sic rescripsit: *multo plura — quaerenda sibi* (deleto *esse*) *et investiganda duxerunt*. Curandi verbum a Ciceronis sententia alienum est, qui loquitur de iis qui „a regendis civitatibus totos se ad cognitionem rerum transtulissent” et „in summa facultate vacui ac liberi temporis” in quaerendo et investigando toti erant.

de Orat. III. § 79: quid faciet in geometria, qui non didicerit? — aut taceat oportebit aut ne sanus quidem iudicetur.

Probavit suspicionem meam pro *iudicetur* substituendum esse *iudicabitur*. Nam *iudicetur* non potest cum *oportebit* coniungi.

de Orat. III. § 109: dicunt igitur nunc quidem illi, qui ex particula parva urbis ac loci nomen habent, — olim autem — politici philosophi — vocabantur.

Restituit naturae ordinem et sic sententiam expedivit scribendo: *dicunt igitur illi, qui NUNC QUIDEM — nomen habent. — OLIM AUTEM — vocabantur. οἱ νῦν μὲν περιπατητικοὶ καλοῦμεν, πάλαι δὲ πολιτικοὶ ὀνομαζόμενοι.*

In Bruto § 209: cum autem difficile sit in longa oratione non aliquando aliquid ita dicere ut sibi ipse non conveniat. quanto difficilius cavere ne quid dicas quod non conveniat illius orationi, qui ante te dixerit?

Correxit: ut Tibi ipse non convenias.

In Oratore § 135: eadem ratio est horum, quae sunt orationis prima et quodammodo insignia: cum aut duplicantur iteranturque verba aut breviter commutata ponuntur aut ab eodem verbo citur saepius oratio aut in idem conlucitur aut utrumque.

Sensu cassa haec oratio est: aut breviter commutata ponuntur. elici acumine repperit veterem lectionem et veram sententiam hanc: aut BIS Leviter commutata, et in sqq. aut in idem conlucitur.

Paronomasiam dicit, qualis est in illo: non enim decet hominem genere nobilem mobilem videri. aut: traditam sibi publicum custodiam sacrorum non honori sed oneri esse existimavit. lutil. Lup. pag. 14). aut: praetor iste vel potius praedo sociorum, aut: cui quod libet hoc licet (Aquil. Rom. pag. 170.)

In Oratoriis Partit. § 98: eius generis est aequitas, quae non simpliciter spectatur sed ex comparatione nonnumquam.

Recte supplevit: quae non SEMPER simpliciter spectatur.

De optim. genere orat. § 1: poematis enim tragici, comici, ioci, melici etiam ac dithyrambici, quo magis est tractatum a Latinis, suum cuiusque est diversum a reliquis.

Laboranti sententiae ita subvenit ut scriberet: — ac dithyrambici, quod magis est tractatum a (GRÆCIS QUAM Λ) Latinis. Post pauca correxit: oratorum genera non dirido, pro oratorum nere.

AD

CICERONIS ORATIONES.

Pro P. Quinctio.

In § 54: ego pro te nunc hos consulo. — Quaero abs te, C. Quincti, L. Lucili —, quid est quod hac tandem de re vobis possideri? Profecto si recte vestram bonitatem atque prudentiam

cognovi, non multum me fallit [si consulamini] quid sitis responsuri.

Expunxit ineptum additamentum *si consulamini*, quod addi non poterat postquam dixit *ego nunc hos consulo*. Quaero ab *te* cet.

In § 55: *viderint, inquit, ista officia viri boni; de me autem ita considerent, non quid habeam, sed quibus rebus invenerim; quaerant et quemadmodum natus et quo pacto educatus sim.*

Haec Pluygers ita restituit: *de me autem ita considerent ut non quid habeam sed quibus rebus invenerim quaerant, et quemadmodum natus cet.*

Post *ita* requiritur *ut*, quo recepto sua sponte coalescunt quae nunc male divulsa sunt.

In § 71: *accusa ubi ita necesse est. — Non, inquit, nisi tu ante novo modo priore loco dixeris. — Dicendum necessario est. — Praestituendae horae ad arbitrium nostrum.*

Pluygers correxit: *novo more* et supplevit: *diu dicendum*.

In § 74: *quasi eximio praemio sceleris exposito.*

Reposuit *praemio* — *proposito*, ut omnes loquuntur.

In § 83: *si Alfenus — tibi tum satisfacere et iudicium accipere vellet, denique omnia quae postulares facere voluisset, quid ageres?*

Correxit: — *satisfacere* expuncto *vellet*.

In § 97: interpolata verba complura eiecit et ita scripsit: *ipsius Sex. Naevii lacrimans manumprehendit in propinquorum bonis proscribendis exercitatum, obsecravit per fratris sui [mortui] cinerem, per nomen propinquitatis, per ipsius coniugem et liberos, quibus propior P. Quintio nemo est, ut aliquando [misericordiam caperet] aliquam si non propinquitatis at humanitatis rationem haberet; ut secum [aliquid] integra sua fama qualibet dummodo tolerabili, conditione transigeret.*

Primum expunxit *mortui*, quo vocabulo quid esse potest

igis superfluum? cf. Sueton. *de clar. rhetor.* 6: *iura per patris matrisque cineres, qui inconditi iacent.*

Deinde aliorum exemplo *miserecordiam caperet* delevit, quæ stentiam onerant et verborum compositionem perturbant.

Denique importunum *aliquid* expulit: *ut secum* [aliquid] — *insingeret.*

Ne nunc quidem a iocando temperare potuit scribens: *Naevium* *prehendit in propinquorum bonis proscribendis exercitantem*, sed quia bona non *manu* proscribuntur, non admodum laus iocus est. Quanto salsius Aristophanes in *Vespis* vs. 554: *ἐμβάλλει μοι τὴν χεῖρ' ἀπὸ πλὴν τῶν δημοσίων κεκλοφυῖαν.*

Est in *Quinctiana* locus tamquam scopulus multorum naufragiis infamis. Pluygers ut in re desperata locum intentatum liquit; complures alii infelices admodum correctiones commenti sunt, quas vide apud Halmium. Sunt etiam qui Ciceronem ipsum, non librariorum, titubasse opinantur. Si potero, certissimo Romuli nepotum, qui absurda scribere non solet, merito male audienti opem feram. Editur in § 49: *cuius ma venierunt* — *is non modo ex numero vivorum exturbatur, sed si fieri potest infra etiam mortuos amandatur. Etenim mors honesta saepe vitam quoque turpem exornat: vita turpis ne morti videm honestae locum relinquit.*

Sunt qui serio credunt ita Ciceronem scripsisse alias res gentem neque sensisse se pugnantia secum et perabsurda scribere. Esto: fieri potest ut alicui imprudenti excidat aliquid, quod cum sana ratione aut cum rerum natura pugnet, si minus

ὁ νοῦς παρὼν ἀποδημεῖ.

Ad ea res librum in lucem edenti, legenti et relegenti latere non potest, cum praesertim sit eiusmodi ut nos inter legendum isum vix teneamus. Duabus literis cum tenui lineola repetitis Cicerone desinet insanire videri. Scripserat: *mors honesta saepe vitam quoque turpem exornat: vita τᾷ (tam) turpis ne morti videm honestae locum relinquit.* Duo distinguit hominum calamitosorum genera. Sunt qui bonis salvis aut ignominia affecti sunt aut iudicio turpi convicti. Hi quia habent unde evadant hoc in miseriis adiumento et solatio sublevantur, quin

etiam morte honesta turpem vitam exornare possunt. Sed longe his calamitosiores illi sunt quorum bona venierunt. § 49: *nam quid homini potest turpius, quid vero miserius aut acerbius uenire? quod tantum evenire dedecus, quae tanta calamitas inveniri potest?*

Miramur nonnihil Ciceronem tantas in ea re tragoedias cieri, sed scripsit haec adolescens et argumento serviens. Nondum satis est: *cuius bona venierunt — etiam infra mortuos amandatur*, id est eorum vita TAM turpis est ut ne morti quidem honestae locum relinquat. Tumidiora haec quidem sunt et exaggerantis oratio, sed non insanientis et delirantis, ut in vulgata lectione.

Pro Sex. Roscio Amerino.

In § 21. locum pessime habitum ita Pluygers redintegravit: *nomen refertur in tabulas Sexti Roscii, hominis studiosissimi nobilitatis; (BONA VENEUNT;)* *manceps fit Chrysogonus. tria praedia vel nobilissima Capitori propria traduntur, — impetum facit.* expunctis verbis sqq. [haec bona emuntur duobus millibus nummum] quae male huc irrepserunt ex § 6: *bona Sexti Roscii — duobus millibus nummum sese dicit emissee — Chrysogonus.*

Ex ipso sententiae fundo elicit, fere dixerim expiscatus est, duo verba necessaria *bona veneunt*. Nunc demum omnia ordine procedunt: *refertur in tabulas Roscius; bona veneunt; emit Chrysogonus.*

Proscriptionem continuo sequebatur bonorum venditio, et haec duo coniungi solent ut in § 128: *Opinor esse in lege quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant. — Aliquot post menses et homo occisus est et bona venisse dicuntur.*

In § 31: *certum est deliberatumque quae ad causam pertineret arbitror omnia non modo dicere verum etiam libenter [audacter] libereque dicere.*

Delevit *audacter*, quod a Ciceronis persona alienissimum est.

Comparat Parad. V. § 34: *nihil cogitat denique nisi libenter ac libere.*

Audacter quanto opere a Ciceronis sententia abhorreat ostendit § 104: *multa scelerate, multa audacter, multa improbe fecisti.*

In § 35: *criminis confictionem accusator Erucius suscepit, audaciae partes Roscii sibi poposcerunt, Chrysogonus autem [is qui plurimum potest] potentia pugnatur.*

Fatuum et absurdum emblema et quod verborum concinnitatem corrumpit deleri iussit. Quis enim nisi *potens potentia pugnare* potest?

In § 54: *verum concedo tibi ut ea praetereas quae cum taces nulla esse concedis. illum quidem voluisse exheredare certe tu plenum facere debes. Quid ergo affers quare id factum putemus? Vere nihil potes dicere. Finge aliquid saltem commode, ut ne plane videaris — horum virorum talium dignitati illudere.*

Duabus litterulis ex fuga retractis reposuit Ciceronis manum: *si vere nihil potes dicere, finge aliquid saltem commode.*

In iis, quae praecedunt pro *illum* correxit *illud*.

In § 68: *nisi turpis adolescentia, nisi omnibus flagitiis vita inquinata*

Repetitis tribus literis correxit: *nisi sit turpis adolescentia.*

In § 77: *etiam nunc ut ex iis quaeratur ego postulo, hic orat atque obsecrat. Quid facitis? [cur] recusatis.*

Quare cur sit inducendum in *Lectt. Tull.* demonstravit. In hoc uno dissentio quod scribit: *illud recusatis in interrogatione sit ponendum nec ne non constat.* Non est enim haec interrogatio, sed rei manifestae confirmatio et testificatio: recusabant enim.

In § 83: *accusarem alios potius ex quibus possem crescere.*

Adscripsit Verr. V. 172: *si videar hic — de uno isto voluisse crescere, isto absoluto — de multis mihi crescere licebit.*

In § 96. locum ita constituit: *Roscio Capitoni primum nuntiavit. Cum Ameriae Sex. Roscii domus uxor liberique essent, cum tot propinqui cognatique optime convenientes, qua ratione*

factum est, ut iste — T. Roscio Capitoni potissimum nuntiaret?

Editur: [qua ratione] *Roscio Capitoni primum nuntiavit?*
Cicero primum rem factam esse narrat, deinde causam requirit.

In § 100: *habeo etiam dicere quem contra morem maiorem minorem annis sexaginta de ponte in Tiberim deiecerit. Male olim suspicatus sum in Tiberim esse insiticia, idque Pluygen probavit. Nollem factum. Cicero, qui ne senex quidem a iocis et facetiis temperare poterat, quum crudele facinus narraret hominem de ponte in flumen praecipitem datum, per iocum addidit minorem annis sexaginta, quasi de comitiis et campo ageretur.*

Ut h. l. recte legitur *minorem annis sexaginta*, sic § 38 *pro annos natus maior quadraginta* legendum: *annis* [natus] *maior quadraginta*. cf. ad Cornelium Nep. pag. 14.

In § 103: *Africanus — si sua res ageretur testimonium non diceret; nam illud in talem virum non audeo dicere: si diceret, non crederetur.*

Correxit: *si diceret, ei non crederetur.*

In § 105: *curat Chrysogonus ut eius bona veneant statim. qui non norat hominem aut rem. At qui ei venit in mentem praedia concupiscere hominis ignoti, quem omnino numquam viderat?*

Haec ita distinguenda esse monet: *Curat — veneant statim. Qui non norat hominem aut rem, qui ei venit in mentem cet.*

In § 109: *venit in decem primis* [legatus] *in castra Capito. Molesto abundans legatus delevit. Simillimum mendum latet in § 117: novem homines honestissimos eiusdem muneris* [legationis] *officii mandatorumque socios induxit, decepit, destituit, ubi Pluygers legationis expunxit.*

In § 121: *est quiddam quod occultatur; quod quo studiosius ab ipsis Opprimitur et absconditur eo magis eminet et apparet.*

Pro *opprimitur*, quod non est huius loci, emendavit *supprimitur*.

§ 123: *ego sic existimo: qui quaeri velit ex iis quos t cum caedes facta est adfuisse eum cupere verum in-*
stissime in Lectt. Tull. correxit: cupere verum inveniri.
qui ipse quaerit cupit verum invenire, qui alios quae-
adiuvat inveniri verum cupit.

§ 127: *ego haec omnia Chrysogonum fecisse dico, [ut*
iretur], ut malum civem Roscium fuisse fingeret cet.
ba ut ementiretur spuria esse iudicavit.

§ 128: *profecto aut haec bona in tabulas publicas nulla*
unt — aut si redierunt tabulae publicae corruptae aliqua
e sunt; nam lege quidem bona venire non potuisse constat.
surda oratio est bona in tabulas publicas redierunt. Emen-
Pluygers: aut haec bona in PUBLICUM nulla redierunt, id
hil de his bonis in aerarium redactum est.

§ 138: *non laedetur causa nobilitatis. — etenim qui HAEC*
are volunt Chrysogonum tantum posse queruntur.
tituit: qui HANC (id est causam nobilitatis) vituperare

§ 139: *quam si retinere volunt ii, qui recuperarunt, in*
*um poterunt obtinere * * *, SIN has caedes et rapinas —*
abunt cet.

cavit lacunam, in qua dixerat Cicero quibus artibus no-
recuperatam armis dignitatem perpetuo obtinere posset,
opponit: SIN has caedes cet.

§ 147: *Caecilia, spectatissima femina, quae cum clarissi-*
patrem, amplissimos patruos, ornatissimum fratrem ha-
tamen, cum esset mulier, virtute perfecit ut QUANTO ho-
rsa ex illorum dignitate afficeretur, non minora illis ornamenta
laude redderet.

rgers correxit: ut QUANTO QUANTO honore — afficeretur,
apud Ciceronem ad Atticum XII. 23 3: de Drusi hortis
licuisse tu scribis id ego quoque audieram et, ut opinor,

heri ad te scripseram, sed QUANTI QUANTI bene emitur quod necesse est. et apud Plautum et Terentium.

In § 148: *si pro patris eius hospitii et gratia vellent omnes [huius hospites] adesse et auderent libere defendere, satis copiose defenderetur.*

Omnes huius loci difficultates removit expunctis verbis *huius hospites*. Sententia est: si omnes adesse vellent quorum pater hospitio usus est et apud quos gratia floruit. Duo haec sunt genera hominum, et *huius hospites* ad unum tantum genus refertur.

Casterum cf. § 15: *pater huiusce — gratia atque hospitium florens hominum nobilissimorum.*

Pro Q. Roscio Comoedo.

In § 20: *persona illa lutulenta, impura, invisa, in huius moribus natura vitaeque est expressa; qui quamobrem Roscium similem sui in fraude et malitia existimaret nihil videtur, nisi forte quod praeclare hunc imitari se in persona lenonis animadvertit.*

Restituit Pluygers sententiam scribendo: *quamobrem — existimaret nihil video.*

In § 23: *et illa fuit pecunia immanis, haec parvula, — illa propria, haec in CAUSA et in iudicio collocata.*

Pro causa emendavit controversia, quod compendio scribi solet.

In Q. Caecilium divinatio.

In § 4: *dicebam habere eos actorem Q. Caecilium, qui praesertim quaestor in sua provincia fuisset. Quo ego adiumento sperabam hanc a me posse molestiam demoveri, id mihi erat adversarium maxime.*

Supplevit: — *fuisset. SED quo ego adiumento cet.*

Post pauca § 5. ita addidit: (ITA) adductus sum — ut onus
us laboris — suscipiendum putarem.

In § 6: si aut hoc a me Siculi non petissent aut mihi cum
ulis causa tantae necessitudinis non intercederet.

Expuncto causa correxit: tantae necessitudines non interce-
rent.

In § 11: ad meam fidem, quam habent spectatam [iam] et
nitam, confugiunt.

Delevit importunum iam, quod unde ortum sit vides.

In § 31: qualis erit tua ista accusatio, quae — certissimi et
ximi criminis non modo SUSPICIONEM, verum etiam MENTIONEM
am pertimescat?

Ex ipsa rei natura suspicionem et mentionem locum inter se
tare iussit.

In § 46: cum — coeperit commemorare quaestoris cum prae-
e necessitudinem constitutam, morem maiorum, sortis religionem.
Reposuit de Gronovii coniectura constitutam more maiorum,
ipse religionem in religionem convertit, ut § 65: accusavi eum,
quaestor fueram, quicum me sors consuetudoque maiorum —
iunxerat.

In § 48: ac ne is quidem tantum contendet [in dicendo]
ntum potest, sed consulet laudi et existimationi tuae et ex eo,
ad ipse potest [in dicendo], aliquantum remittet, ut tu tamen
quid esse videare.

Duplex fatuum emblemata expulit. Ut demus Ciceronem id
nel ponere potuisse, at idem in vicinia iterare non potuit.

In § 56: ubi hoc quaestori [Caecilio] viro optimo et homini
uissimo nuntiatum est.

Nihil est puerilius iis, qui talia passim inculcant.

In § 56: ITA dum pauca mancipium Veneris nomine [Agonis]

ac religione retinere vult, fortunas omnes libertatemque suam istius iniuria perdidit.

Potuitne nomen *Agonis* magis importuno loco inseri quam inter *nomine ac religione*? Itaque Pluygers *Agonis* delevit cor-rexitque: ita *ILLA dum pauca* cet.

In § 57: *sed* [repente] *e vestigio ex homine* — *factus est Verres.*

Recte expunxit *repente*: non enim necopinato sed statim ad ingenium rediit. Quaesita est ambiguitas in *factus est Verres*, quasi diceret *χρόνος ἐγένετο*.

In § 68: *hoc timent* [homines], *hoc laborant, hoc institui atque adeo institutum referri ac renovari moleste ferunt.*

Iure expulit *homines*, non enim *homines* hoc timebant, sed *homines nocentes*, de quibus paullo ante dixit.

In § 72: *a nobis multos obsides habet populus Romanus, quos ut incolumes conservare, tueri, confirmare ac recuperare possimus omni ratione erit dimicandum.*

Animadvertit hic dittographiam *latere conservare* — *confirmare*, et locum sic constituit: *quos ut incolumes tueri, conservare, recuperare possimus.*

Quid est autem *obsides confirmare*?

In C. Verrem actio prima.

In § 1: *inveteravit enim iam opinio perniciosa reip. — his iudiciis* [quae nunc sunt] *pecuniosum hominem quamvis sit nocens neminem posse damnari. Nunc in ipso discrimine ordinis iudiciorumque vestrorum* — [reus] *in iudicium adductus est* [C. Verres] *homo vita atque factis omnium iam opinione damnatus. pecuniae magnitudine sua spe et praedicatione absolutus.*

Quod olim suaseram ut delerentur *quae nunc sunt* — *reus* — *C. Verres*, in eo Pluygers mecum sentit. Facile talibus, quale est *his iudiciis, hoc praetore, his consulibus, hoc senatu, hoc consilio*, adhaeret futilis interpretatio, *quae nunc sunt, qui nunc est et sim.* quasi non id ipsum inesset in *HIS iudiciis*. cf. § 10:

quamobrem se confidat aliquid proficere posse hoc praetore et hoc consilio intelligere non possum. de Oratore III. 2: videndum sibi se aliud consilium: illo Senatu se remp. gerere non posse.

In § 6: *ego Siciliam totam quinquaginta diebus sic obii ut omnium populorum privatorumQUE LITTERAS iniuriasque cognoscerem.*

Mirifica haec quidem coniunctio est litteras iniuriasque. In-niose Pluygers repperit. *omnium populorum privatorumque LITTERAS, iniuriasque cognoscerem*, adscribens locum ex Oratione de Flacco § 73: *si hunc habent auctorem Tralliani doloris sui, hunc custodem litterarum, si hunc testem iniuriae, si hunc auctorem querelarum, remittant spiritus. Longe tamen usitatio apud Romanos est forma querimonia quam querela, quamobrem fortasse melius reponetur: — privatorumque QUERIMONIAS iniuriasque.*

In § 11: locum ita constituit: *cuius legatio exitium fuit Asiae et Pamphylicae, quibus in provinciis (CUM) multas domos, urimas urbes, omnia fana depopulatus est, tum [cum in Cn. Metellum] scelus illud suum pristinum renovavit —, cum cum, in legatus et pro quaestore fuisset — oppugnavit ac prodidit.*

In § 26: *dedit enim praerogativam suae voluntatis eiusmodi, isti pro praerogativis IAM reddidisse videatur.*

Correxit GRATIAM reddidisse.

In § 33: *quoniam pugnare contra me instituisti non tam ex a natura quam ex istius tempore et causa [malitiose], necesse est istiusmodi rationi aliquo consilio obsistere.*

Assensus est mihi malitiose alicui sciole deberi. Malitiose et cerone indignum est et Hortensio. Tecte et urbane dixit eum verbis ex istius tempore et causa, ut quae bonis artibus fendi non posset.

In § 38: *cognoscet ex me populus Romanus quid sit quamobrem cum equester ordo iudicaret annos prope quinquaginta con- uos in nullo iudice [equite Romano iudicante] ne tenuissima idem suspicio acceptae pecuniae ob rem iudicandum constituta sit*

Tam manifestum emblemata tamdiu tolerari potuisse! Tandem Pluygers expunxit.

In § 40: *haec omnia me diligenter severeque acturum esse polliceor. Quo me tandem animo fore putatis si quid in hoc ipso iudicio intellexero simili aliqua ratione esse — commissum?*

Expedit sententiam scribendo: *haec omnia si me — polliceor, quo me tandem animo fore putatis? cet.*

In § 41: *si enim iudicia nulla sint tantum unumquemque abiturum [putant] quantum sibi ac liberis suis satis esse arbitretur.*

Transiit in eorum sententiam, qui putant delendum esse censuerunt.

In § 48: *postremo ego — eiusmodi res, ita notas, ita testatas [ita magnas], ita manifestas proferam, ut nemo a vobis istum absolvatis per gratiam conetur contendere.*

Eiecit ita magnas, quod prorsus a loci sententia alienum est.

In § 51: *id ne accadat tu —, M'. Glabrio, potes providere. — Fac tibi paternae legis [Aciliae] veniat in mentem.*

Perineptum additamentum expungenti mihi calculum adiecit.

ACTIONIS SECUNDAE IN C. VERRERUM LIBER PRIMUS.

In § 83: *quid? si doceo, si planum facio teste homine nequam rerum ad hanc rem tamen idoneo, te ipso, inquam, teste [doceo] te huius circumsessionis tuae causam et culpam in alios transulisse?*

In libris est *docebo*; Ernesti *doceo* reposuit: aliquanto melius Pluygers *docebo* delevit.

In § 123: *P. Trebonius viros bonos et honestos complures fecit heredes: in iis [fecit] suum libertum.*

Vitiose abundans *fecit* expulit.

In § 146: *quibus de bonis: pupilli, cuius aetatem et solitudinem, etiam si tutores non essent, defendere praetor debuit.*

toribus defendentibus non modo patrias eius fortunas, sed et bona tutorum ademisti.

Rectissime supplevit: TU tutoribus defendentibus.

In § 158: *eiusmodi subsortitionem homo amentissimus suorum etque iudicum fore putavit per sodalem suum Q. Curtium, licem quaestionis [suae].*

Risum movet *suae* additum. Erat homo iudex quaestionis, non quaestionis C. Verris, quod absurdum est.

ACTIONIS SECUNDAE IN C. VERREM LIBER SECUNDUS.

In § 1: *multa mihi necessario, iudices, praetermittenda sunt, possim [aliquo modo] aliquando de iis rebus, quae meae fidei commissae sunt, dicere.*

Dittographiam sustulit comparans in Vatin. § 9: *ut aliquando te veniam, de me sit hoc extremum.*

Praeterea aliquo modo dicere sensu vacuum est.

In § 10: *fecerunt etiam ut me — prope de vitae meae statu lore ac lacrimis suis deducerent, ut ego [istum] accusarem.*

Expulit pronomen: sententia est ut ego cuiuspiam accusationem susciperem, ut ego qui defendere solerem ad accusandum scenderem.

In § 14: *vis illa summi imperii tantum potuit apud perpaucos minime cet.*

Servavit Ciceronis sententiam supplendo: *vis illa — id tantum potuit.*

In § 55: *primo negligere et contemnere [coepit], quod causa orsus quod disputari posset nihil habebat.*

Pluygers in margine annotavit esse qui *coepit* deletum vellet. Recte ille quidem quisquis est. Saepius ad huiusmodi infinitivi sciolii *coepit* aut *coeperunt* adscribunt.

In § 122: *quod Halesini — Romae impetrarant ut apud se*

ne suffragiis quidem fieri liceret, id pretio ut fieri posset eff-
Inseruit: ut fieri posset ISTE effecit.

ACCUSATIONIS IN C. VERRREM LIBER TERTIUS.

In § 3: *ex homine clarissimo atque eloquentissimo, L. Crasaepe auditum est cum se nullius rei tam poenitere diceret quod C. Carbonem unquam in iudicium vocavisset. Minus tamen liberarum omnium rerum voluntates habebat et vitam suam plura quam vellet observari oculis arbitrabatur.*

Optime emendavit: *minus enim liberarum omnium rerum voluntates habere se et vitam suam — oculis arbitrari.* Non tamen ex Ciceronis persona haec dicuntur, sed ex L. Crassi causatur se tanto opere poeniteret exponentis.

In § 22: *Verres quum undique nequissimos homines congre-*
get et cum ipse secum sui similes duxisset non parum multo

Correxit: *sui similes adduxisset*, quod usitatum in ea re et necessarium verbum est, ut II. 2. § 28: *opera danda est ut nobiscum educamus, qui nostrae famae — consulant.*

In § 23: — *ut odor Apronii taeterrimus oris et corporis quem, ut aiunt, ne bestiae quidem ferre possent, uni isti sibi et iucundus videretur.*

Reposuit: *ne bestiae quidem ferre possunt.*

In § 29: *nemo erat — decumanorum, qui grano amplius quam deberetur deberi professus esset. Imo vero [contra] rapinam quantum a quoque volebat Apronius.*

Pluygers expulit *contra* moleste abundans quia idem est quod *imo vero.*

In § 43: *tu innocentior quam Metellus? tu laudis et honoris cupidior? tibi enim consulatus quaerebatur, Metello paternus — nos et avitus neglegebatur.*

Coniecit: *negligitur*, quod postulat sententia sed oscitantem ad praecedens quaerebatur accommodatum est.

§ 45 postquam dixerat Metellum ex urbe litteras ad Sicilia civitates misisse anno superiore exeunte addit: *Quanti-
tus (Siculorum) ad Marcellos, — quanti ad Cn. Pompeium
consulem designatum] — fieri soliti sint quis ignorat?*
epte additum *tum consulem designatum* expungi iussit. Quid
attinebat narrare, Cn. Pompeium, tunc consulem, exeunte
superiore consulem designatum fuisse? Sub illius anni
um Pompeius redux ex Hispania erat ad urbem consul
gnatus expectans triumphum, quem duxit pridie Calendas
arias. cf. Cicero in *Verr.* I. § 45. Vell. Patere. II. 30.

§ 54: *Nympho — condemnatur. Quanti? fortasse quaeritis.
a erat edicti poena certa.*
pplevit: NAM nulla erat cet.

§ 60: QUID a me amplius dicendum putatis? an id agen-
ut [eo celerius] de isto transigamus, quo maturius ad
onium possimus — pervenire?
mendavit: QUIDQUAMNE a me — putatis an id agendum ut
sto transigamus?

§ 67: nolle se negotii quidquam habere dicebat, sed accepta
nia quam primum aliam civitatem occupare.
orrexit: quam primum IN aliam civitatem INCURRERE.

§ 130: grave crimen est hoc et vehemens — praetorem
s habere decumanos.
oniecit: praetorem sociUM habere decumanos. Praetor enim
decumanorum societatem receptus est, non decumani in
etoris.

§ 138: impudentiam singularem! hic postulat se Romae
lei, qui in sua provincia iudicavit se absolvi nullo modo
2! qui plus existimet apud Lectissimos senatores pecuniam
2 apud TRES negotiatores metum valere.
1Pplevit: apud L (quingenta) lectissimos senatores.

In § 167: *quibus ex litteris impudentiam feneratoris, quae cognoscite.*

Coniecit: *impudentissimam fenerationem — cognoscite.*

In § 168: *Vettius tuus familiarissimus, Vettius tuus ad [cuius sororem habes in matrimonio, tuae uxoris frater], tuis frater tui quaestoris.*

Ecquid interest inter: *cuius sororem habes in matrimonio tuae uxoris frater?* Nihil prorsus. Ecquid causae est cui idem aliis verbis dicatur? Plane nihil. Fieri potest ut C alterutrum posuerit, aut *cuius sororem habes in matrimonio tuae uxoris frater.* Fieri etiam potest, quae mea est op ut neutrum dixerit. Satis est dixisse fuisse inter eos affinem: socer generve fuerit nihil facit ad rem. Praeterea i brorum concinnitas in tali epanaphora a bono scriptore diliter servari solet.

In § 68: *certe huic homini spes nulla salutis esset, si pub [hoc est si equites Romani] iudicarent.*

Delevit manifestum emblemata. Hoccine Ciceronem iudicari narrare!

In § 187. bis restituit QUANDO tu pro QUANDOQUE tu.

In § 199: *quibus iniuriis gravissimis tamen illud erat misolatum.*

Correxit: *miserio.*

ACCUSATIONIS IN VERREM LIBER QUARTUS.

In § 33: *ita studiosus est huius praeclarae existimationis putetur in hisce rebus intelligens esse].*

Mecum sentit inepte assutum pannum resecari oportere.

In § 62: *erat etiam [vas vinarium] ex una gemma pergitrulla excavata manubrio aureo.*

Intellexit *vas vinarium* in margine ad *trulla* adscriptum fi

ACCUSATIONIS IN VERREM LIBER QUINTUS.

1 § 3: *timeo ne C. Verres propter hanc eximiam virtutem [in militari] omnia quae fecit impune fecerit.*
Iecum absurdum emblemata expulit.

2 § 3: *venit enim mihi in mentem, in iudicio M'. Aquilii*
ntum auctoritatis, quantum momenti oratio M. Antonii habuisse
timata sit: qui, ut erat in dicendo non solum sapiens, sed
in fortis, causa prope perorata IPSE arripuit [M'. Aquilium]
stituitque in conspectu omnium cet.
testituit ipsum et M'. Aquilium delevit.

2 § 11: *quod commodum est exspectate facinus [quam vultis]*
olum: vincam tamen expectationem omnium.
ensit quam vultis ab aliquo adscriptum esse ad quod commo-
est.

1 § 13: *atque haec — facta sunt ut homines populares ac*
les supplicio aut exilio levarentur.
orrexit: liberarentur ut in § 14: hisce omnibus suppliciis sunt
ati. et in § 18: quo supplicio dominos indemnatos afficiebat,
servos damnatos liberabat.

1 § 30: *inter eiusmodi viros et mulieres adulta aetate filius*
ibatur.
mendavit: NONDUM adulta aetate. ex § 81: nemo praeter ipsum
raetextatum filium. et § 137: tu inter eiusmodi mulieres prae-
atum tuum filium collocavisti.

1 § 56: *Netini — te adierunt et eandem suam causam [foe-*
i] esse docuerunt.
xpunxit inepte additum foederis.

1 § 65: *cum omnes, ut mos est, [ut solet fieri] concurrerent.*
ilicet erat operae pretium interpretari quid esset ut mos est.

§ 82: *erat Nice — uxor Cleomeni Syracusani. Ilanc [Cleo-*

menes] *vir amabat; verum tamen huius libidini adversari nec poterat nec audebat.*

Quam puerile est talia interponere!

In § 82: *cum vir esset Syracusis uxorem [eius] parum potest animo soluto ac libero tot in acta dies secum habere.*

Fatuum et supervacaneum *eius* interpolatum esse vidit.

In § 108: *Naevis Turpio* — [qui C. Sacerdote praetore iniuriarum damnatus est].

Delevit male repetita ex II. § 22: *petit Naevis Turpio quidam — C. Sacerdote praetore condemnatus iniuriarum.*

In § 111: *hunc scitote fuisse [Heracium] in ea causa, qui propter gravem morbum oculorum tum non navigavit et — Syracusis remanserit.*

Expuncto *Heracium* correxit: *navigavit et remanserat.*

In § 112 sq. *Furius capitis* damnatus in carcere defensionem causae suae scripserat, ex qua Cicero haec profert: *non potest Verrem testes interficiendo [nos] extinguere: graviores apud sapientes iudices se fore ab inferis testem quam si vivus in iudicium produceretur: tum avaritiae solum, [si viveret,] nunc, [cum illa esset necatus,] sceleris, audaciae, crudelitatis testem fore.*

Pluygers in *Lectt. Tull.* auctore Wesenbergo nos expulit et ipse *si viveret* interpolatum esse animadvertit. Deinde post repetitam lectionem sensit eodem modo interpolatum esse: *cum illa esset necatus*, et pro *testes interficiendo extinguere* emendavit: *testem se interficiendo extinguere*. Non de aliis testibus *sed de se ipso uno* *Furius* dixerat: etiam si me interfecerit ne testimonium dicam, nihil aget: *gravior enim apud sapientes iudices ab inferis testis futurus sum.*

In § 137: tui milites in provincia Sicilia frugibus [frumentoque] caruerunt.

Delevit *frumentoque*; credo quod nihil inter *fruges* et *frumentum* interest et sic perinepte bis idem dicitur.

PRO M. FONTEIO.

n § 4: *deorum hominumque fidem! testis non invenitur in du-
ies et tricies sestertio. quam multorum Hominum? sexcentorum
lius.*

'luygers emendavit: *quam multorum Nominum?* ut est in § 2:
um in iis nominibus intertrimenti — vestigium reperietur.

n § 26: *illi equites Romani — qui nuper in republica iudi-
cae maximis floruerunt.*

Correxit: *maximè*, et post pauca: *pecuniam semel atque iterum
saepius] invitissimi dare coacti sunt, delevit ac saepius.*

n § 29: *non intelligebat se in testimonio nihil praeter vocem
is [et audaciam] — praestare debere.*

delevit *et audaciam*, cuius rei notio in praecedenti os con-
tur.

n § 32: *cum — omnes in Gallia qui sunt socii populi Romani
ie amici M. Fonteium incolumem esse cupiant, — vos tamen
Gallis iurare malitis?*

Coniecit: *vos tamen secundum Gallos iudicare malitis?*

n § 34 expunxit molesta verba *Narbonensium et Massiliensium.*

PRO A. CAECINA.

n § 5: *quo sublato non solum pars aliqua iuris demixta, sed
m vis [ea], quae iuri maxime est adversaria, iudicio confirmata
videatur.*

ustulit *ea*, quoniam vis omnis iuri adversaria est.

n § 25: *quid ego de hoc teste dicam? — A. Terentius [alius
is] non modo Aebutium, sed etiam se pessimi facinoris arguit.
reptum est credere alius testis a Cicerone dictum esse.*

1 § 27: *cum Aebutius Caecinae malum minaretur [hoc est
tem minaretur].*

Qui hoc pueris narravit suam sibi interpretationem habeto.

In § 30: *verum tamen is testis — cum omnes ante eum dixissent [testes] armatos cum Aebutio fuisse complures, solus dicit non fuisse.*

Rectissime testes expunxit.

In § 47: *cum de iure et legitimis hominum controversiis loquimur et in his rebus vim nominamus, pertenuis vis intelligi debet. Vidi armatos quamvis paucos, [magna] vis est.*

Optime animadvertit magna contra loci sententiam esse interpolatum. Sed etiam reliqua pars loci alit vitium. Intelligerem: *cum — vim nominamus ETIAM pertenuis vis VIS est*, ut paullo ante dixit: *omnis enim vis est quae periculo aut decedere nos alicunde cogit aut prohibet accedere.* In vi enim non modus aut gradatio spectatur: nam quidquid iuri est adversarium vis est.

In § 52: *imperium domesticum nullum erit si servulis hoc nostris concesserimus ut ad verba nobis obediant, non ad id quod ex verbis intelligi possit [obtemperent].*

Mecum sensit obtemperent inducendum esse ne falsa oppositionis species nasceretur obediant — obtemperent, et sic vera oppositio ad verba — ad id quod ex verbis intelligi possit minueretur.

DE IMPERIO CN. POMPEII.

In § 44: *ab eodem Cn. Pompeio — exempla sumantur: qui quatuor die a vobis maritimo bello praepositus est [imperator] tanta repente vilitas annonae — consecuta est.*

Expulit scholium imperator.

In § 52: *quid igitur ait Hortensius? si uni omnia tribuenda sint, dignissimum esse Pompeium, sed ad unum [tamen] omnia deferri non oportere.*

Tamen cum loci sententia non congruens delendum censuit.

In § 55: *non modo provinciis atque oris Italiae maritimis ac*

*tubus nostris, sed etiam Appia iam via carebamus: et iis tem-
ibus non pudebat magistratus populi Romani in hunc ipsum
um ascendere CUM EUM nobis maiores nostri exuviis nauticis et
isium spoliis ornatum reliquissent.*

Emendavit: — *ascendere QUEM nobis maiores nostri cet.*

sed latet in hoc loco aliud vitium aliquanto gravius. E ver-
: NON *pudebat magistratus populi Romani in hunc ipsum locum
ndere* eximenda est negatio. Quo tempore Romani nullo
praedonibus pares erant pudorem incutiebant Rostra veterum
toriarum navalium monumentum.

in § 61: *quid tam novum quam adolescentulum privatum exer-
um difficili rei publicae tempore conficere? confecit: huic prae-
? prae fuit: rem [optime] ductu suo genere? gessit.*

Sensit Pluygers *optime* additum in loci sententiam non qua-
re. Non hoc erat novum adolescentem privatum victorias
ortare, sed *suo ductu auspicioque* perinde ac si legem curiatam
imperio suo haberet rem gerere. Itaque uno verbo respon-
: *gessit*, non *praeclare* aut *feliciter* aut *optime gessit*.

PRO A. CLUENTIO.

in § 5: *denique illa definitio iudiciorum aequorum, quae nobis
maioribus tradita est, retineatur: ut [in iudiciis] et sine invidia
ea plectatur et sine culpa invidia ponatur.*

Sensit in iudiciis esse interpolatum.

in § 6: *non modo auctoritatem sed etiam nomen iudicum amit-
tus nisi hic ex ipsis causis iudicabimus [si ad causas iudicia
facta domo deferemus].*

Deprehendit Scholium. Manifesto bis idem dicitur idque sine
probabili ratione. Neque bene composita sunt NISI et SI.

in § 14: *nubit — nullis auspiciis, nullis auctoribus, funestis
ibus [omnium].*

Nullo modo *omnium* suum locum obtinere poterit.

in § 15: *O audaciam singularem! nonne timuisse si minus vim*

deorum hominumque famam, at illam ipsam noctem facesque illas nuptiales.

Recte iudicavit in hac sententiae forma NONNE locum non habere, et NON esse unice verum. Terentius in Phormione II. 12:

*non simillatē meam
revereri saltem! non pudere!*

Vera lectio: NON *timuisse* servata est etiam a Quintiliano IV. 2. 105.

In § 32: *ceteri non videntur in singulis hominibus multa paricidia suscipere posse: Oppianicus inventus est qui in uno corpore plures necaret.*

Restituit id quod in tali oppositione usurpari solet: *Oppianicus UNUS inventus est.*

In § 36: *longum est dicere [mihi] praesertim ad alia properanti. Codices dicere mihi aut mihi dicere. Melius Pluygers inutile pronomen sustulit.*

In § 37: *Asuvius — quasi in hortulos [iret] in arenarias quasdam extra portam Esquilinam perductus occiditur.*

Pluygers admonet *iret* esse insititium et delendum. Video Mommsenio idem in mentem venisse; sine dubio recte uterque vidit. Asuvius enim ab iis qui simulabant se in hortulos ire, ubi meretriculae sedebant, in locum ad caedem faciendam idoneum perductus est.

In § 50: *accusabat autem ille quidem Scamandrum verbis tribus [VENENUM ESSE DEPREHENSUM]: omnia tela totius accusationis in Oppianicum coniciebantur.*

Lucem ac salutem huic loco Pluygers attulit qui primus vidit quo sensu *verbis tribus* esset accipiendum. Adscripsit enim Plauti locum in *Milite Glorioso* vs. 1019:

cedo te mihi solae solum.

B. *brevin an longinquo sermoni?* A. *tribus verbis.*

Cicero dixerat accusatorem in Scamandrum *pauca negligenter* dixisse et omnia accusationis tela in Oppianicum coniecisse. Supervenit magistellus qui credebatur *verbis tribus* proprie esse

ciendum et *tria verba* quae essent quaerere coepit. Non poterat ppleri DO, DICO, ADDICO, sed tandem de suo finxit *verbis tribus* NENUM ESSE DEPREHENSUM. I nunc atque haec interpretare!

In § 51: *collegi me aliquando et ita constitui, fortiter esse endum: illi aetati, qua tum eram, solere laudi dari etiam [si] minus firmis causis hominum periculis non defuissem.*

Vitiosam verborum compositionem expedit scribendo: *etiam minus firmis causis — non defuisse.*

In § 58: *erigebat animum -- Oppianicus; gaudebat ipse Facius: non intelligebat animos iudicum non illius eloquentia, defensionis impudentia commoveri.*

Correxit: *non intelligebant*, quoniam de utroque dicitur.

In § 59: *accusatus est apud eos, qui Scamandrum ministrum ppianici], C. Fabricium conscium maleficii condemnarant.*

Rectissime delevit *Oppianici*. Cicero enim Scamandrum non *pianici*, sed *maleficii ministrum* appellavit.

In § 73: *ἐν παρόδῳ* meam ipsius suspicionem proteram. Edictum: *manarat sermo in consilio pecuniae quandam mentionem [inter iudices] esse versatam.* Idem est *in consilio et inter iudices, apud consilium et apud iudices.* Praeterea *in consilio cum manarat* coniungi non potest, sed cum *esse versatam.* His de causis *inter iudices* delendum esse arbitror.

In § 79: *itaque confiteor — summam illi iudicio invidiam inimiamque esse conflata: atque in hanc flammam recentem tum Iunium — esse iniectum [memini] et illum — de civitate re sublatum.*

Tolli iussit *memini* a sciolo ad fulciendam sententiam suppositum sine ulla necessitate nam zeugma est. Si aliquo novo verbo opus fuisset quodlibet verbum dicendi melius esset quam *mini.*

In § 120: *si quem Cn. Lentuli aut L. Gellii libertus furti condemnarit, is — numquam ullam honestatis suae partem recupe-*

rabit: quos autem ipsi L. Gellius et Cn. Lentulus [duo cei — notaverunt, ii — in Senatum redierunt.

Primum correxit ipsi *L. Gellius et Cn. Lentulus*, deinde omnium stultissimum emblemata *duo censores* expulit. Qui stultius quam Ciceronem narrare iudicibus *L. Gellium Lentulum* censores fuisse. Notissima omnibus erant haec nomina, ut qui primi post restitutam Censuram essent.

In § 123: *videte [quid agatis] ne in unumquemque censoribus in posterum potestatem regiam permittatis.*

Delete quid agatis compositionis vitium sanavit.

In § 131: *iam id ipsum quantae divinationis est scire centem fuisse reum — cum homines sapientissimi [iudices] nihil dicam de iis qui condemnarunt, causa cognita sibi d non liquere.*

Etiam eos qui lapides et saxa concoquunt et etiam ineptae additamenta aequis animis ferunt intellecturos arbitror interpolatum esse.

In § 159: *est enim sapientis iudicis — non solum sibi potestatem datam, verum etiam fidem habitam esse meminisse: posse oderit absolvere, quem non oderit condemnare, et semper non ipse velit, sed quid lex et religio cogat* COGITARE.

Sensit cogitare vitiosum esse proque eo loci sententiam tulare ut IUDICARE restituatur.

In § 166: *Oppianico — venenum Habiti consilio paratum cum daretur in mulso Balbutium quendam eius familiarem i cepisse [bibisse] statimque esse mortuum.*

Animadvertit bibisse sciolo deberi.

(continuabitur).

C. G. COBET.

AD

PLATONIS

PROTAGORAM.

(Continuantur ex pag. 344).

Pag. 350. *d*: οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν δυνατότεροί εἰσιν τῶν μὴ
τιςαμένων [παλαίειν]. Moleste repetitum παλαίειν vexat aurem.

Post pauca pag. 351. *a*: τὸ μὲν καὶ ἀπ' ἐπισήμης γίγνεσθαι
τὴν δύναμιν] καὶ ἀπὸ μανίας τε καὶ ἀπὸ θυμοῦ. Supervacuum
ἣν δύναμιν a sciolo interpolatum esse declarat absurda sedes.

Pag. 352. *a*: θεασάμενος ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ
ὁ ἡδύ, ὡς Φῆς, δέομαί τι εἰπεῖν, imo vero Ἐπειπεῖν, addere
ictus.

Pag. 353. *c*: τί οὖν φατὲ τοῦτο εἶναι ὃ ἡμεῖς ἥττω εἶναι τῶν
δυνῶν Ἐλέγομεν; Requiro praesens Λέγομεν, non nunc tantum
ad semper. cf. pag. 353. *a*: τοῦτο τὸ πάθος, ὃ φασιν ὑπὲρ τῶν
δυνῶν ἡττάσθαι. et pag. 354. *a*: τί ἐστὶν ποτε τοῦτο ὃ ὑμεῖς
αλεῖτε τῶν ἡδονῶν ἥττω εἶναι;

Pag. 355. *b*: ὡς δὲ ταῦτα γελοῖά ἐστιν κατάδηλον ἔσαι ἂν μὴ
ἄλλοις ὀνόμασι χρώμεθα ἌΡΑ. Quid sibi vult ἄρα in tali loco?
ihil prorsus. Mutata una literula scribe: χρώμεθα ἌΜΑ. Hoc
im ipsum multis nominibus SIMUL uti locus postulat.

Pag. 357. *e*: τοῦτ' ἐστὶν τὸ ἡδονῆς ἥττω εἶναι ἀμαθία ἢ μεγίστη ἢς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ Ἰππίας· ὑμεῖς δὲ διὰ τὸ οἶσθαι ἄλλο τι ἢ ἀμαθίαν εἶναι οὔτε αὐτοὶ *** οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούτους [τοὺς σοφιστάς] πέμπετε ὥς οὐ διδασκτοῦ ὄντος. Manifestum est post οὔτε αὐτοὶ lacunam esse. Itaque Madvigius supplebat οὔτε αὐτοὶ (ἸΤΕ), quod ut recte dictum sit sequentia verba sic erunt conformanda: οὔτε αὐτοὶ (Ἰτε) παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούτους οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας πέμπετε. Sic etiam melius apparet recte Naberum τοὺς σοφιστάς delevisse. Nempe non tantum ea verba inepte abundant post: ἢς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ Ἰππίας, sed non est omnino urbanitatis Atticae aliquem praesentem σοφιστὴν appellare, quod non multum a convicio distat. cf. pag. 312. *a*, ubi Socrati dicenti: οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας σαυτὸν σοφιστὴν πέρχων; Hippocrates respondet: νῆ τὸν Δία, εἶπερ γε ἃ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν.

Superest etiam aliud vitium in verbis: παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους. Scribebatur τοῦ et legendum esse τούτου διδασκάλους declarant ultima verba ὥς οὐ διδασκτοῦ ὄντος.

Pag. 358. *a*: ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰρημέτα. Plato, ut solet, dixerat: ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ὧς ἀληθῆ εἶναι, ut in *Phaedone* pag. 66. *a*: ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις. et pag. 95. *a*: τουτονὶ τὸν λόγον — θαυμαστῶς μοι εἶπες ὥς παρὰ δόξαν. et aliis locis.

Pag. 358 *d*: ἐδόκει Πρωταγόρα μὲν καὶ Ἰππία δέος τε καὶ φόβος εἶναι τούτου, Προδίκῳ δὲ δέος, φόβος δ' οὐ. Corrige: εἶναι τούτου (ταυτό) idem esse, et inserta particula scribe: δέος ΜΕΝ, φόβος δ' οὐ.

Pag. 359 *c*: μέμνησαι, ὦ Πρωταγόρα, ταῦτα ἀποκρινόμενος; *tenebne memoria te haec respondisse?* Itaque ἀποκρινόμενος verum est.

Pag. 360. *e*: Φιλονικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. Editor: „πρὸς τὸ ἐμὲ scribendum videtur.”

erissimum id esse declarat locus *de Rep.* pag. 338. *a*: προσ-
οιέτο δὲ Φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον.

Pag. 361. *d*: μετὰ σοῦ ἂν ἤδιστα ταῦτα συνδιασκοιοῖην.
[aec sola genuina et Attica forma est σκοποῖην, διασκοποῖην.
rima persona in talibus sine labe in Codd. servata est ἀγα-
επτοῖην, Φιλονικοῖην, ζῶιην, ἐώιην, ἐρώιην. ἐρωτώιην, sed in
cunda tertiaque passim comparent formae vitiosae et veteribus
auditae δοκοῖς — δοκοῖ, ζητοῖς — ζητοῖ, διοικοῖς — διοικοῖ
milesque sexcentae, quae nullius dialecti sunt et τοῦ πονηροῦ
δμματος. Iones enim constanter dicebant νοσοῖμι, Athenienses
σοῖην, Tragici forma ex duabus dialectis mixta νοσοῖμι, ut
pud Aeschylum in *Prometheo* 1014.

νοσοῖμ' ἂν εἰ νόσημα τοὺς ἐχθροὺς συγχεῖν.

Mirabitur fortasse aliquis qui factum sit ut formae manifesto
endosae in omnibus Platonis scriptis sexcenties legantur, et
angere non audebit quae omnium librorum consensu firmiter
tabilitae esse videantur. Nempe LECTIONES CODICUM PENDENT
IN OPINIONIBUS GRAMMATICORUM, qui quum olim docti et acuti
uissent, in decrepita Graecia supra quam credi potest indocti,
imperiti, leves et futes in communi omnium senio facti sunt.
imbiberunt igitur homunciones nihili ex consuetudine vulgi
anc falsam opinionem, ut crederent δοκοῖην, δοκοῖς, δοκοῖ et
ητοῖην ζητοῖς, ζητοῖ et σκοποῖην σκοποῖς σκοποῖ et similia omnia
rinde bene dici, easque formas, sicubi veteris linguae indicia
peressent, suo Marte reponebant, unde factum est ut apud
latonem locis innumeris ea legantur quae Plato scribere num-
iam potuerit.

In Codicibus Latinis multo etiam gravius ea labes grassata
t, quum erudituli homines toti in quaestiunculis orthogra-
licis ex aequalium opinionibus textum veterum scriptorum
nstituerent. Sunt autem librarii Latini tam obtusi et inepti
prae iis Graecorum scribae pene sapere videantur, ita nihil
iunt, nihil intelligunt. Excussi nuper Codicum Cornelii Nepotis
ripturas. Difficile est eorum insaniam non ridere qui in *Cimone*
2. scripserunt: *cena ei quo QUEREBATUR*, pro COQUEBATUR,
in *Attici* vita II. 1: *puter MATRE praedecessit* pro *pater MATURE*
cessit, et his similia portenta et monstra verborum in quavis

pagina reperias. Ex omnibus unum eligam. Difficile er discernere utrum *cl* an *d* esset scriptum. Iam vide designaverint. Pag. 10. 10 (Halmii) dederunt *themistode neodes*, 20. 8. *clementi* pro *dementi*. 28. 7. *androdides philodes*, 55. 31. *mandrodem*, 62. 29. *menedidem*, et in Codice pag. 47. 5. *adcluxit* pro *adduxit*. et quod omnissimum est pag. 73. 29. pro *ab regibus et dynastis* *stij et clynastis*. Apud Scholiastam Bobiensem ad Cicero *Sestio* cap. 68. scriptum est de Hannibale: *primo se ACLI contulit*, pro *ad antiochum*. Quid his hominibus facias? facias lectionibus tam absurdis? Omnes unius aestiment ac desinamus aliquando his nugis editiones nostras non prope dixerim maculare, et cordatis iuvenibus taedium seam creare, non ad criticam artem exercendam eos ac

Praeterea opiniones grammaticorum non sunt stabiles: est humanum genus *φιλόκαινον* aliae formae aliis ten sunt in honore. Eximium est de hac re testimonium Quintil. I. O. I. 5. 19: *si H litera est, non nota; cuius quia mutata cum temporibus est saepius. Parcissime ea veteres in vocalibus cum ORDOS IRCOSQUE dicebant. Diu deinde ne consonantibus aspirarent ut in GRACCIS et TRIUMPIS. brevi tempore nimius usus, ut CHORONAE, CHENTURIONES, pro adhuc quibusdam inscriptionibus maneant: qua de re Catu epigramma est.*

Ut literae H additae aut omissae ratio cum temporibus est, sic saepius idem in aliis sexcentis usu venit, forma non est stabilis sed pro temporibus diversa ¹⁾. quia suoapte ingenio erant inepti antiquitatis admiratores, est ut lubentissime priscas et cascadas formas venarentur. est Martialis epigramma:

attonitusque legis TERRAI FRUGIFERAI

Ennius et quidquid Pacuviusque vomunt.

Sic iudicabant poëtae et quidquid erat hominum eleganter

1) Quintil. I. O. I. 7. 11: *verum orthographia quoque consuetudini saepe saepe mutata est.* et § 26: *nostri praeceptores CERUUM SERUUMQUE v et o habuerunt — nunc v gemina scribuntur.* et § 27: *illud nunc melius quod ceteris enotamus: is quo PUERIS NOBIS ad pinguem sane sonum QU et O utitur.*

ammatici contra, quorum ingenium optime ex Gellio cognoscitur, haec omnia habebant in deliciis et exosculabantur, unde scripta aureae aetatis ista irrepserunt. Rothius in editione potis pag. 221 commemorat Haenelii Codicem, in quo „QUOM, QI, QUOIUS, QUUR, ADFERRE, ADCERSERE *alia id genus obsoleta ibi* PROCUDIT *vel potius in exemplari paulo antiquiore inventa epist.*” Manavit hic liber, ut probabilis est Rothii coniectura g. 215. ex Codice Vaticano, in quo subscriptum est: *quia re maiorum, hoc est priscorum, scripsit, lectores scholasticos orat quid impingant aut ascribant. Nam illi QUOM pro CUM, QUUR pro CUR, QUOI pro CUI scribebant.* Bonum factum quod hae sordes non sunt in textum receptae. Quis credat Nepotem in vita tici II. 2. scripsisse: *adolecentem Marium — iuvit opibus suis oius fugam pecunia sublevavit?* Nemo hercle. Sed Catulli sanorum omnium lepidissimi vicem doleo, qui nunc Criticon vitio squalidae antiquitatis sordibus obsitus circumamulat.

In optimo omnium Codice Oxoniensi in Epigrammate XVII pes dedit:

oculo inaque cupis ponte ledere longo.

de nunc Catullus dixisse putatur:

o culonia, quae cupis ponte LODERE longo.

Quam rideret Catullus si haec legere posset! *Ludere* apud nos est perpetuum, etiam in hoc ipso carmine legitur vs. 17:

ludere hanc sinit ut lubet.

Ille semel maluit ἀρχαϊκῶς dicere *loedere*, si quid falsis testibus licet credere.

QUOI et quorus in Nepote non ferimus et aequo animo apud Catullum legimus:

QUOI dono lepidum novum libellum?

nam alibi ita loquitur ut omnium consuetudo ferebat VIII. 16.

quis nunc te adibit? CUI videberis bella?

quem basiabis? CUI labella mordebis?

Quam fatuum est scribere:

o culonia, quae cupis —.

post paucos versus:

munus hoc mihi maximi da, colonia, risus.

culonus Latinum esse constabit pro colonus, tum demum

culonia ferri poterit. Nunc quidem satis apparet stultum scribam quum ob oculos haberet

OC**LONIAQUE CUPIS*

visum esse sibi OCULO videre. Deinde errare pergens pro *NIACU* substituit *INACU*, et sic per totum librum portenta verborum lepido poëtae obtrudit, quae ita sunt procuranda ut vocabulorum formae aut noviciae aut ex remota antiquitate recoctae ad aetate aetatis usum et consuetudinem revocentur. Fuit qui in carmine IV. 27

gemelle Castor et gemelle Castoris.

quia in libris est *GEMELLE CASTRUM* coniecit fortasse antiquitas *CASTUR* fuisse, quod ne antiquarius quidem pro suo agnosceret, nedum unus omnium salsissimus poëtarum et osor acerrimus ruris et inficetiarum.

Est operae pretium de hac omni re cognoscere sanum ac sobrium iudicium Ernestii, quo nemo illis temporibus vivebat magis *Φιλόκλος* (laudatum a Bakio in *Bibliotheca Critica* tom III. pag. 227): *multa sunt*, inquit, *in Mss. optimis ab antiquariis librariis invecta: sicut in Ms. Guelf. semper est quori, quoris et alia; quae etiam interdum viri docti ediderunt. Quae si statim in textum inferentur, quid fiet tandem?* quibus Bakius, et ipse *Φιλόκλος*: si quis alius, haec subiungit: *Neque tamen is sum, qui exiguam huius rei in Codicibus vetustissimis quibusque auctoritatem esse credam: sed multo esset maior iis habenda fides nisi innumeris locis turpiter inquinata eorum scriptura erat, aut nisi in ipsis iis quae obtruduntur nobis nullo modo sibi constabant, aut denique nisi, si vel diligentissime summaque constantia scripti crederent, illius tantum aevi rationem modumque exhibebant quo scripti sunt, minime cum Tulliana aut Augustea aetate confundendi.*

Meminimus haec legentes omnes Bakii discipuli et amici Bakium, ut Socratem et Scipionem Aemilianum, *εἴπωρα* fuisse. Non exiguam huius rei in Codicibus antiquissimis auctoritatem esse concedit sed cur iis nihil sit credendum luculenter demonstrat.

Nihil addam praeter locum Servii, (laudatum a Rinckio in Proleg. ad Aemilium Probum pag. XXXVII) ad Virgil. *Aen.* I. 616.

immanibus adplicat oris.

PLICAT: secundum PRAESENTEM USUM per D prima syllaba scribitur: secundum ANTIQUAM autem ORTHOGRAPHIAM, quae praepositi-um ultimam literam consonam in vicinam mutabat, per P.

Sed, ut redeam unde huc digressus sum, in aestimandis licum scripturis sive Graecorum sive Latinorum diligenter ubique animadvertendum quae forinae ipsius scriptoris sint quae contra ex falsa Grammaticorum opinione refictae. Ita: si constat δοκοῖς, δοκοῖ et similia omnia vivo Platone fuisse sitata et inaudita, non debet nos multitudo locorum ab endatione detertere, quoniam hi loci de industria reficti nes perinde vitiosi sunt.

Alia causa huic prorsus contraria magnam discrepantium scripturarum copiam peperit. Ab iis qui veras lectiones opinis errore depravabant toto coelo diversi sunt qui Codicum ia corrigendo tollere conabantur. Non erant hi docti admon neque acuti nec multum iudicio valebant, sed quia inter endum hoc agebant et linguae veteris non erant ignari perita pusilla menda minutis correctiunculis sustulerunt.

Non esse difficillimum has emendatiunculas a testimoniis liorum et antiquiorum librorum discernere ex duobus optimis licibus Oxoniensi et Veneto, quos Editor in textu constitulo pro fundamento habuit, ostendere iuvat.

Antiquissimus omnium et fidelissimus testis est Oxoniensis e Bodleianus, ex quo olim credebam quidquid esset ubique orthographorum manasse, sed haec me opinio fefellit. Est enim ζ. 54. 27 (Schanz) lacuna: ΠΕΡΙ ΟΥΠΕΡ (καὶ ἐπισήμονα, καὶ καθαρίσεως. ἢ γάρ; ναί. εἶεν· ὁ δὲ δὴ σοφιστὴς περὶ τίνος νόον ποιεῖ λέγειν; ἢ δῆλον ὅτι ΠΕΡΙ ΟΥΠΕΡ) καὶ ἐπίσταται. petitum in vicinia περὶ οὐπερ scribam in errorem induxit, o factum est ut media omnia interirent, quae in Veneto dice integra supersunt.

Fieri igitur non potest ut e Bodleiano (B) Venetus (T) sit scriptus, sed uterque liber ex uno eodemque fonte derivatus. Bodleianus nullum correctorem nactus sed religiose ab octo librario descriptus scatet vitiis erroribusque, quorum s in Veneto correctae legitur non ex auctoritate libri veteris

sed de Graeci lectoris coniectura ut plurimum non infelici,
haec tabella indicabit:

B.	T.
lectio vitiosa	vera lectio
pag. Schanz.	
54. 14 σοφισῶν	σοφῶν
54. 25 ἡ ἀποκρίσεως	ἡ ἀπόκρισις
54. 27 δ' εἶπου	δήπου
55. 8 παρακαλεῖς	παρεκάλεις
55. 20 διηλεξαι	διείλεξαι
55. 26 μάθησιν	μαθήμασιν
55. 30 οὗτοί ποι	οὗτοί που
57. 20 μαθημάτων	μαθητῶν
57. 24 κήλων	κηλῶν
60. 20 εἰ μὴ	εἰμι
61. 27 ἐπίδοσιν	ἐπιδώσειν
62. 24 ἀρίφρονος	ἀερίφρονος
62. 31 μαθήματα	μαθητὰ
64. 14 νεῖμαι	νέμει
65. 1 ἀλλήλοισ	ἄλλοις
65. 7 διακοσμητὸν	δὴ ἀκόσμητον
65. 12 παρῇι	παρῇν
65. 14 σχόμενος	ἐχόμενος
66. 5 ἀθροίσειεν	ἀθροισθεῖεν
66. 22 κτίνειν	κτείνειν
67. 12 εἰάν τε ὥσιν εἰάν τε μή	εἰάν μήτε ὥσιν εἰάν μή
68. 14 κολάζει	κολάζειν
68. 20 οἷσ οἱ	οἱ σοὶ
69. 1 σοι	σὺ (et sic passim vid. pag. 27 in nota.)
70. 7 συνοίσειν	συνήσειν
70. 19 ἡ μετέωροι	ήμερώτεροι
70. 29 προιέτατα	πρωιαιτάτα
71. 9 ὀνόματι	ὄνομα τῇ
72. 10 παιδιὰ	παιδεία
74. 3 ἀποτίνει	ἀποτείνει
75. 37 ἀγανακτήσαιμεν	ἀγανακτήσαςιμ' ἂν
77. 5 ὅτω οὖ	ὅτῳ οὖν

μβαίνειν	συμβαίνει
οι	δέου
ήσεται	φήσετε
τκήσιν τήν σοφίαν	τήν σοφίαν om.
ιήτης	κρήτες
νθρώπιον	άνθρώπειον
εν εαν	κενεαν
τε μοι	ᾧσ γ' έμοι
τὸ λόγων	υπόλογον
αρμάκων	Φαρμακειῶν
έγεται	λέγετε
ρήσεται	έρήσεται
οακτέα	οὐ πρακτέα
ιλώσασ	δηλώσασα
αφεροῦμεν	διαφθεροῦμεν.

iam cante et pedetentim traditam lectionem lenissimis
 ulis expediverit. Plerique hi errores tralaticii sunt
 in omnibus qui Graecos Codices triverunt. Non est,
 nus testimonio librorum ut pro διαφεροῦμεν, quod
 διαφθεροῦμεν restituatur. Quam saepe haec inter se
 ompluribus exemplis ostendimus, similiterque μαθη-
 δημάτων — μάθησιν, et reliqua tantum non omnia.
 nculae de genere hoc saepius et in reliquis apogra-
 iuntur. Pag. 309b consentiunt B et T in mendosa
 έρτι απ' εκείνου "Αρχομαι. Correxit nescio quis in
 obonensi "Ερχομαι. Recte ille quidem, sed quis talia
 obtutu emendet?

modi sunt

5 ερθριος	pro ερθριον
ερος	εταῖρος
τιδῶσει	επιδῶσοι
ιτὸ δηλοῖ	αὐτὰ δηλοῖ
δ' ᾧ	οἶδα
γυῶμαι	εγγυῶ καὶ
	ἔτι
ίγετε	λέγεται
ιώσεσθαι	γνώσεσθε
ινὰ	δειλὰ
ήσ είσ	φήσεις

Haec enim omnia et his similia plurima unusquisque qui hoc agat et vel mediocriter Graece sciat nullo negotio restituet in integrum.

Itaque in ponderanda fide librorum cavendum maxime est ne quem librum bonum et utilem esse credamus propterea quod bonas et veras lectiones complusculas solus servavit; nam si constabit eas esse ab acuto lectore excogitatas, ipsae in eodem honore habendae sunt quo Criticorum post renatas litteras emendationes, sed liber ipse pro inutili abiiciendus erit.

Si mei res esset arbitrii et Platonis *Protagoram* mihi edere liceret, primum omnium BODLEIANI scripturas omnes cum pulvisculo colligerem, idque ab Editore tanta cura et diligentia perfectum est ut nihil addi aut corrigi possit. Deinde omnes omnium apographorum (non excepto Codice Veneto) lectiones abiicerem, et solas probabiles coniecturas exciperem, et sic me melius de Platone meritum esse existimarem, quam si scripturas nullum omnino usum habituras quam plurimas congressissem.

C. G. COBET.

APOLLODORUS.

in *Biblioth.* I. 9. 24, οἱ δὲ διασχεθέντες ἄλλος ἀλλήλῳ ζήτησιν ἐποιοῦντο. Non est Graecum διασχεθέντες. Emenda: διασχεθέντες.

In *Biblioth.* I, 9. 25: ὁ δὲ εἶπεν εἰ μὲν ἤδη συνελήλυθεν Ἰάσωνι δώσειν αὐτὴν ἐκείνῳ. Infeliciter admodum corrigunt: (οὐ) δώσειν „se eam Aetæ non traditurum.”

Lege: Ἰάσωνι ἙΑΣειν ἐκείνῳ, id est *Jasoni*.

In *Biblioth.* III, 4. 4.

Λυγρεὺς καὶ Βάνος πόδας αἰνετὸς ἢδ' Ἀμάρυνθος.

Emenda: καὶ ΒΑΛΙΟC (βαλῖος).

C. G. C.

ΑΤΑΚΤΑ.

scripsit C. BADHAM
in litteris ad Cobetum datis

— — — — Sed ne asymbolus venisse videar, locum in Demosthene de F. L. sine unius literae mutatione correctum tibi dabo. In pag. 372 haec leguntur: εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη ἐγεγόνει, μὴδὲν δ' ὕστερον ἐξηπάτησθε ὑμεῖς, μὴδ' ἀπολώλει τῶν συμμάχων μὴδεῖς, τίν' ἀνθρώπων ἐλύπησεν ἂν [ἡ εἰρήνη] ἔξω τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ τούτου συναιτίος οὗτος συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλ' ἀνήκεσόν γ' οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ' οἶμαι πολλῶν αἰτίος οὗτος. Pars orationis, cui praecipua vis inesse debebat, utpote quae τὴν ἀντίθεσιν contineret, mirum quantum languet. Lege, νῦν δ' οἶμαι πολλὰ, ὧν αἰτίος οὗτος. Perperam scriptum erat πόλλ' ὧν, quod deinde in πολλῶν corruptum est.

Ibid. pag. 349: καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἢ τούτου. Valde displicet καί, ubi sibimet ipse respondet quaerenti, δευτέρου δὲ τίνος; Scribendum κατ' οὐδὲν ἐλάττονος τούτου.

Pag. 350. εἴτα καὶ Φωκέας ἀπολώλεκε μὲν οἶμαι Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι. Τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν καὶ ὁρᾶν εἰ — ἅπαντ' ἐπώλεσαν οὗτοι κτε. Si iam concessum est ὅτι συνηγωνίσαντο οὗτοι, plane inutile est τὸ σκοπεῖν. Igitur συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι *ine* ulla dubit. tione inducenda censeo. Sed et εἴτα καὶ mendum est. Primum universe monet, ne idcirco proditores absol-
ant quia quum ipsi homines nihili fuerint tam magnae cala-
nitatis auctores fuisse non potuerint: illud tantum quaerendum

esse num pecunia corrupti Philippo auxiliati sint. Tum exemplum in Phocensibus affert. Iam vero quis nescit quae vos exemplis proponendis praemitti soleat? Lege αὐτίκα Φωκίαι ἀπολώλεκε μὲν οἶμαι Φίλιππος — τοῦτο δὲ δεῖ σκοπεῖν κτέ.

Pag. 354. Lege κἂν ἄρα [εἴπητέ] τι καὶ προαχθῇ ὑμεῖς [ἐπαγγείλασθαι] ἀναχώρησιν ἑαυτῶ καταλείπων.

Ex plurimis locis, qui in hac oratione foedissime interpolati sunt duos indicabo, in quibus supplementa non modo inepta sunt, verum etiam reliquam orationem obscurant.

Pag. 395. ὦν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεβίαν τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν. ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων ἅπαντ' ἀπόλωλεν. καίτοι καὶ τᾶλλ' ἂν ἅπαντα ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο, εἴτις ἐπέθετό μοι. Frustra corrigunt ἀπολώλεον; non enim de Aeschine solo loquitur sed de pluribus legatis. Scribendum, ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, τᾶλλ' ἂν ἅπαντ' ἀκολούθως τούτοις ἐπέπρακτο.

Pag. 434. ad Eubulum conversus dicit, ἐπεὶ δὲ σὺ μὲν τούτου δέδιξάμενος ἔφησας καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἢ καὶ χρήματ' εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ ταῦτ' ἀδικήμασι πάντ' ἀπολαύκασι, τῆνικαῦτα διήλλαξαι. Pro καὶ φήσας dedi ἔφησας, quae correctione recepta caetera optime procedunt. Nunc vide quid inter χειροτονεῖν et τὴν εἰρήνην in Codicibus legatur. sc. ἃ συνέειπε μὲν οὗτος, ἔγραψε δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης [ἐξ ὧν] (haec om. solus S) αἰσχροὺς ἀντὶ καλῆς συνέβη γενέσθαι. — Vide Bekkeri notam, qui pro συνέβη „opus est verbo” ait „secundae personae — quale ἐποίησας.” Sed prorsus incredibile est Demosthenem Eubulo exprobrare voluisse quod αἰσχροὺς ἀντὶ καλῆς εἰρήνην suasisset. Quippe ex illis „τῆνικαῦτα διήλλαξαι” apparet in ipso pacis initio Eubulum Aeschinis adversarium fuisse. Nequaquam cum proditoribus stabat Eubulus, sed videbat vel pacem accipiendam esse, vel omnem belli gerendi rationem mutandam. Neque vero ipse pacem improbat. vide quae in pag. 372 ipse confitetur, οὐ γὰρ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Αἰσχίνης κρίνεται, ὡς, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται.

Scis quot quamque ineptis emblematis Midiana oppleta sit; quo exempla nuper mihi oblata sunt. Pag. 533. *παραιτήσομαι ἡμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναι μοι, ἐὰν ἐπὶ συμφοραῖς τινῶν γεγονότων ὀνόματι μνησθῶ*. Schaeferus coniecit ἐπὶ συμφορᾶς, docetque πὶ συμφορᾶς γεγονέναι idem esse quod συμφοραῖς κεχρηῆσθαι. omnia! expellendum est γεγονότων. Sensus est „si dum de τιμῇ loquor quosdam nominavero.” (scil. τῶν ἀτιμωθέντων). *Ἰὼς* si τῆς εὐσεβείας sustuleris, (non enim de religione sed de consuetudine agitur) caetera mihi quidem sanissima videntur, *πο τοσοῦτον τὸ συγκεχωρηκὸς* Atheniensium animos pulcherrime praesentat.

Pag. 552. *οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ ἀλλήψεσθε;* „Vide” ait Buttmannus minor „commoto animoloquentem, qui negligat rerum ordinem naturalem.” Sed haec certe βουλή, quam Midias alloquitur, neminem occidere poterat. Dele *οὐκ ἀποκτενεῖτε;*

In Thucyd. L. 2. c. 37. hodie mallet, *καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ’ ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ἈΝυποψίαν*, et mox, *οὐτὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν*.

In libr. 3. c. 22. Lege *ἐξ ἐφ’ ἐκατέρου* (scil. κλίμακος) ἀνέλαινον. Grammaticus addidit τῶν πύργων et ἐκάτερον dedit pro κατέρου. Perquam inepte, nam ad unum μεταπύργιον scalae dimotae erant.

In 20 libenter legerim, *ἥ ἔτυχε πρὸς σφᾶς [οὐκ] ἐξαλληλόμενον τὸ τεῖχος [αὐτῶν]*.

Thucyd. II. 42. pro *ἐκόσμησαν lege ἐκοσμήθησαν*. Civitatem laudando virtutes bonorum civium laudavit; nam ostendit quam *ῥητοὶ* fuerint qui ob tam praeclaram patriam pugnantes occurrunt.

Itaque subiungit, *καὶ οὐκ ἂν ἐν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρροος [ὥσπερ τῶνδε] ὁ λόγος τῶν ἔργων φανεῖη*.

Ibid. *ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὀρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες*

πεποιθέναι. Opponuntur inter se ἐλπίδι, (cui non credunt) et σφίσιν αὐτοῖς. Lege ἔργου δὲ πέρι —.

43. Lege ἀσφαλέστερα et mox ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστη ταῖς γνώμαις μᾶλλον ἐνδιδαιτᾶται. Mᾶλλον ad praecedentia referendum, quod quum aliquis non perspiceret absurdam antithesin τῆς γνώμης et τοῦ ἔργου invexit. Debebat saltem articulo omittere. Mox omittendum μετὰ τοῦ. Opponuntur ἐν τῇ μετακισθῆναι et μετὰ γνώμης.

Ibid. 48. dele τοσαύτης μεταβολῆς.

Ibid. 52. Lege, ἐς ἀναισχύντους μηχανάς.

Ibid. 54. delenda censeo περὶ μὲν οὖν — ὁμοῖα εἶναι.

II. 97. pro ὅσον προσῆξαν legendum suspicor ὅσων περ ἤξαν scil. Odrysaе.

Lib. 3, 12. hodie non dubito quin legendum sit: εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου ἀντεπιβουλεύσαι, καὶ ἀντιμελλῆσαι τοι ἡμεῖς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐκείνοις.

Ibid. 16. pro ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο, παραπλήσιαί δέ —. Lege ἐνεργοὶ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι παραπλήσιαί —.

Ibid. 37. extr. παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινέειν. Imo παράδοξα. Mox offendo ad πισεύσας τὸ πάνυ δοκοῦν ἀντιπαρῆναι. Lege vel ἂν ἀποφῆναι vel ἂν ἀνταποφῆναι.

Ibid. 39. Lege τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχόντα ἀσφαλέστερα ἢ (τὰ?) παρὰ δόξαν, καὶ κκοπραγίαν (παρτες) ὥς εἰπεῖν ῥᾶον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν διασώζονται.

Ibid. 40. ξύγγνωμον δ' ἐς τὸ ἀκούσιον. Imo τοῦ ἀκουσίου. et in IV. 98. Lege πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῶν — κατειργασμένων ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι.

III. 49. ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὁμῶς τῆς δόξης. Pro inutili ἡμῶς reposuerim Ὁ Μ Ο C E, cuius interpretatio fuerit ἐς ἀγῶνα.

Ibid. 54. παρεχόμενοι δ' ὁμῶς ἃ ἔχομεν δίκαια πρὸς [τε] τὰ τῶν Θηβαίων διάφορα, καὶ ἐς ἡμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας τῶν εὐδεδραμένων ὑπόμνησιν [ποιησόμεθα] [καὶ] πείθειν πεισισόμεθα. Haud raro fit ut ex Codicibus Bekkerianis solus A importunas voces omittat. Sic in libro IV, 18. τούτῳ ξυνείναι deest in A. Totum locum sic refingo: σωφρόνων δ' ἀνδρῶν οἵτινες τάχιστα ἐξ ἀμφιβόλων ἀσφαλῶς ἔθεντο καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ [εὐ]ξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο. τὸν τε πόλεμον [νομίσωσι] μὴ καὶ

ν ἂν τις (τὸ) αὐτοῦ μέρος βούληται, μεταχειρίζοιεν. [τούτῳ εἶναι] ἀλλ' ὥς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται. Idem Codex in 40 δι' εὐνοίας omittit, unde suspicor legendum ὥς εὐφειλόιον ὃ δέδωκε σῶζειν.

PLATONIS PHILEBUS.

32. *d.* Lege ἢ τούτῳ μὲν καθάπερ ἑτέρῳ τῶν προειρημένων δο-
ν ἡμῖν γενῶν, θερμῷ καὶ ψυχρῷ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις.

34. *e.* adde ἐπιθυμία (τινός.)

35. *d.* dele καὶ ἐπιθυμίαν. et in *e.* καὶ post φθοράν.

41. *a.* πονηρὰς ἂν τις [λύπας τε καὶ] ἡδονάς.

42. *e.* εἰ δ' οὖν μὴ γίγνοιτο. Vae negligentiae meae quod μὴ
nanere passus sum.

43. *c.* dele τό ante λεγόμενον.

[ibid. *e.* λεγόμενος in γενόμενος mutavi, melius facturus si ex-
lissem.

44. *d.* dele δυσχεράσματα. Nullum aliud Cynicorum δυσχέ-
γμα propositurus est.

46. *d.* excludenda sunt inter Λέγε δὴ et τὰς τῆς ψώρας λεγο-
ιαις νυνδὴ ταύτας εἶναι. Quomodo enim ταύτας εἶναι stare po-
unt si illa invexeris — τὰς μὲν ὅταν πλείους λῦπαι τῶν ἡδονῶν
νωνται? Praeterea vitiosum esset ὅταν, neque sane in ομπι-
ψώραις καὶ γαργαλιτοῖς dolores voluptatibus maiores vel
ires sunt, sed solummodo ὅταν ἐντὸς τὸ ζέον ᾖ.

47. *b.* inter ἀποθνήσκει et καὶ ταύτας δὴ lacunae signum vi-
ur ponendum esse. Nemo enim ea quae supra depinxit μετα-
κει, sed alios γαργαλισμούς, quos satis δυσχερῶς ad idem
us pertinere contendit, nempe τὰς τῶν ἀφροδισίων.

47. *b.* fortasse legendum καὶ ταύταις γε δὴ παντάπασιν (ὁμοίως)
μεταδιδώκει et mox ἀκολαφτότερός τις καὶ ἀφρονέστερος.

48. *d.* prava est personarum distributio. Lege Σω: Ἐγώ γε.
ὦ: τοῦνκντίον μὴν — ἂν εἶη. Σω: τί μὴν, ὦ Πρώταρχε;
ρῶ δέ.

52. *c.* lege γιγνομένης τοσαύτας, et mox dele τῆς, et in *d*
ere τὴν ante ἀλήθειαν.

53. *c.* post χάριν ἔχειν continuanda est oratio Socrati sic: τί
Διαπεράνωμαι κτέ.

[ibid. *e.* lege σεμνότερον.

εὐπείσον ἀτυχῶν ἐσιν ἄνθρωπος φύσει.,
idem ap. Stob. 98. 53:

τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει
πολλῶν τε μεσόν ἐστι τὸ ζῆν φροντῖδων.,

idem ap. Stob. 73. 46:

φύσει γυνὴ δυσάνιόν ἐστι καὶ πικρόν.

idem denique ap. Stob. Append. Flor. p. 31. 11:

ἀεὶ δ' ὁ σωθεὶς ἐσιν ἀχάριστον φύσει.

Eodem modo credibile est dixisse Philemonem:

οἷμ' ὡς πονηρόν ἐσιν ἄνθρωπος φύσει.

Itidem οἷμοι excidit in Menandri fragmento Athen. VI. 248 B:

(οἷμοι) τάλας, ἔσηκας; ἔτι πρὸς ταῖς θύραις;

quod magis placet quam Porsoni supplementum: (τί ὦ) τάλας.

Illud φύσει sexcenties conjungitur cum neutro genere, cuius rei satis multa exempla dedi ad Charitonein in Mnem. XVII. 197. Prorsus idem vitium quod apud Philemonemprehendimus, apud Charitonem commissum fuit p. 21. 18.

Quod Philemon scripsit p. 3 Mk.:

μεσὴν ὁρῶντα τὴν πόλιν νεωτέρων

τούτους τ' ἔχοντας τὴν ἀναγκαίαν φύσιν,

veram scripturam monstrare poterit in Amphidis versu ap. Athen. II. 69 B:

τῇ χειρὶ τρίβων τὴν ἀναγκαίαν τύχην.,

nam ibi quoque, uti vides, φύσιν requiro. Mentula est, quam comoedia honeste τὴν ἀναγκαίαν φύσιν appellavit; longe alio sensu τὴν ἀναγκαίαν τύχην Sophocles dixit Aiacc. vs. 435 et 803. Sed leve hoc est et itidem leve, quod displicet p. 6. Mk.

κούκ ἐσιν ἑτέρον παρ' ἑτέρου λαβεῖν τύχην.

ubi ἑτέραν malo. Continuo sequitur aliud fragmentum ex Philemonis Ἀπόλιδος:

οὐχὶ μόνον οὗτος εὖρε πῶς λαλήσομεν

αὐτοῖς, ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων χρόνον,

οὐδ' ὅν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἰς πάλιν

ἐπιλήσεθ' ἡμῶν μηδέν, ἐμβλέψας δέ που

τάκ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσεται ἀλλὰ καὶ

ψυχῆς ἱατρὸν κατέλιπεν, τὰ γράμματα.

Hic primum Cobetus Mnem. XIII. 433 correxit: ἀπέχοντες πρὸ

ἐπ' ἀλλήλων τρέπον, deinde quia Menander dixit: ἐμβλέψον τὰ μνήματα et quia proverbium est: ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος τὰς διφθέρας, sicuti omnes perpetuo loquuntur, sequitur dum esse ἐμβλέψας δέ ποί. Denique non philosophus hic tur sed *exsul* isque τὰ γράμματα non appellavit ψυχῆς ν sed λύπης. Exsulem literae consolantur, una peregrin-
ir, pernoctantur.

Philemon. p. 16 Mk.:

καὐτόν τι πράττειν, οὐ μόνον τὰς ἐλπίδας
ἐπὶ τῇ τύχῃ χρεή, παιδίον, πάντως ἔχειν
ὧν βούλεται τις, ἀλλὰ καὶ τῷ τῇ τύχῃ
συλλαμβάνεσθαι.

verdenus mutata interpunctione, quam Meinekius probavit, n. XVII. 73 commendavit: ἀλλὰ καὐτὸν τῇ τύχῃ, quod ceperis, magis etiam necessaria videbitur suspicio, in quam incideram, fragmenti initio rescribendum esse: καί τοι τι
τειν.

scio quis apud Philemonem p. 22. Mk. contendit summum
m quod quaerunt philosophi, esse pacem:

γάμους, ἑορτάς, συγγενεῖς, παῖδας, φίλους,
πλοῦτον, υἱείαν. σῖτον, οἶνον, ἡδονήν
αὕτη δίδωσι· ταῦτα πάντα· ἂν ἐκλίπῃ
τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

o versiculo vitium agnovit Meinekius, sed emendatio ei
successit: mihi placet:

αὕτη δίδωσι πάντα· ταῦτ' ἂν ἐκλίπῃ
τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

m levis macula superest apud eundem p. 24 Mk.:

ἄλλω ποιοῦντι ῥᾶδιον παραινεῖσαι
ἐσίν, ποιῆσαι δ' αὐτὸν οὐχὶ ῥᾶδιον·
τεκμήριον δέ· τοὺς ἰατροὺς οἶδα γάρ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
πάντας λαλοῦντας, εἴτ' ἐπὰν πταίσωσί τι
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἶων τότε.

irum αὐτοὶ requiritur: ἐπὰν πταίσωσί τι αὐτοί· res mani-
est.

Notissimum est Philemonis fragmentum ap. Athen. VII. 288 D:

ὥς ἴμερος μούπηλθε γῆ τε κούρανῳ
λέξαι μολόντι τοῦψον ὥς ἐσκεύασα.

Deinde coquus pergit mirifice laudare piscem, quem modo convivis apposuit:

ἰχθύς ἀπαλὸς οἷος γέγονέ μοι,
οἶον παρατέθεικ', οὐ πεφαρμακευμένον
τυροῖσιν, οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον,
ἀλλ' οἷος ἦν ζῶν, κώπτὸς ὦν τοιοῦτος ἦν.

Hic secundum Meinekium ἐξηνθισμένον significat *artis lenocisius variegatum* et ut hoc demonstraret, provocat ad Epicratem, qui ita dixit Athen. XIV 655 F:

οὐκ Ἥλις, ἐνθα δελφάκων ἐγὼ κρέα
κάλλις' ὅπωπα πυρὸς ἀκμαῖς ἠνθισμένα.

Etiam Sophocles iubetur dicere testimonium, sed quod hic scripsit Electr. 43: οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἠνθισμένον, perperam confert ad receptam lectionem stabiliendam et vix dubito quin Philemo scripserit, quod in ea re tritum est: οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον, sicuti apud Aristophanem est Acharn. 1047: ὀπτᾶτε ταυτὶ καὶ καλῶς ξανθίζετε et prorsus idem vitium lectionis esse video in Lysistrata vs. 43. Deinde paene incredibile est ad tostos pisces condiendos caseum adhibitum fuisse; novi quidem diversa esse hominum palata et de gustibus non esse disputandum ac me quodammodo retinet Alexidis locus ap. Athen. VII. 322 D., ubi nescio quis ad coquum, τὸν σαῦρον, inquit,

τυρῷ τε σάξον ἀλσί τ' ἡδ' ὀριγάνῳ.,

et Homerus generoso vino αἰγείον τυρὸν ἐπικνῶν, jam ostendit, praecepta nostrae artis non temere ad culinariam veterem esse trahenda, sed etiam pluralis τυροῖσιν hic sine exemplo usurpatur et quantillum est reponere: οὐ πεφαρμακευμένον γάρ σισιπ.

Sed coquus continuo pergit gloriari:

οὕτως ἀπαλὸν ἔδωκα καὶ πρῶν τὸ πῦρ
ὀπτῶν τὸν ἰχθύον, οὐδὲ πιστευθήσομαι.
ὁμοιον ἐγένετ', ὄρνις ὀπτόταν ἀρπάσῃ
τοῦ καταπιεῖν μεϊζόν τι.,

deinde exsequitur, quo ea comparatio pertineat, sed locus tam

num recte intelligetur, si deleta interpunctione post πιστευ-
σομαι, pro οὐδέ reposueris εἰ δέ. Est hoc apertum ad intel-
legendum et pauci dubitabunt, uti arbitror. Vitium in sequen-
s ut agnoscatur, paulo plura describenda erunt; dicet coquus
describet, quam egregie tosti pisciculi convivis placuerint:

τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθὼν
τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε κἄφευγεν κύκλῳ
τὴν λοπάδ' ἔχων, ἄλλοι δ' ἐδίωκον κατὰ πόδας.
ἔξῃν δλολύζειν· οἱ μὲν ἤρπασάν τι γάρ,
οἱ δ' οὐδέν, οἱ δὲ πάντα· καίτοι παρέλαβον
ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.

absurdum est πάντα. Quid reponendum est? Nempe numerum
sideramus et proclive est scribere: οἱ δὲ πέντε. Videbis
terdum in comoedia pro numero indefinito sed exiguo quina-
m usurpari, veluti Antiphanes dixit Athen. IX 397 A:

χρηστὸν ἀνθρώπον δ' εἴαν τις ἓνα μόνον ζητῶν ἴδῃ,
ᾧ ψετ' ἐκ τούτου πονηροὺς πέντε παῖδας γεγονότας.,

gnaceus autem Athen. IV. 131 F:

παρέθηκε πίνακα γὰρ μέγαν
ἔχοντα μικροὺς πέντε πινακίσκους ἐν οἷ.

Novum fragmentum statim sequitur apud Mk. p. 28:

ἡγόρασα νῆσιν κερρέ' ὁπτὸν οὐ μέγαν.,

ia autem tosti pisces non prostant in foro venales, praestabit
gere ἀπαλόν. Mox p. 31:

ἐν ταῖς πόλεσι πάσαισιν, ἐν ταῖς οἰκίαις,

ud parum numerosius erit: ἐν ταῖσι πάσαις πόλεσιν.
5. 40 quod de Niobe legimus:

ὑπὸ δὲ τῶν κακῶν

τῶν συμπεσόντων τοῦ τε συμβάντος πάθους

οὐδὲν λαῖσσαι δυναμένη πρὸς οὐδένα

προσηγορεύῃ διὰ τὸ μὴ φωνεῖν λίθος.,

aestabit ἐμπεσόντων, sed minutum hoc est prae gravi
ruptela in sequenti fragmento. Quinque versiculi sunt, quo-
m haec est sententia: Si qui amicus te hospitio exceperit et
am urbem dum ostentat laudare coeperit, tu tuam patriam
erre noli; nam oriuntur ex talibus comparationibus odia et
micitiae. Verissime id dictum est quod Amstelodami et Ro-

terodami experientia quotidie comprobatur. Meinekius autem lepidum locum sic edidit:

ὅταν ξενισθῇς ἐν πόλει πρὸς τὸν φίλον
ἐν ταῖς περισσῶν καὶ πικνῶν ὁμιλίαις,
ἐὰν μεγίστην ὁ φίλος ἦν λέγῃ πόλιν,
σὺ τὴν σεαυτοῦ πατρίδα μὴ σύγκριν' ἐπεὶ
ἐχθροὺς ποιοῦσι τοὺς φίλους αἱ συγκρίσεις.

In scriptura constituenda hic quaedam nimium incerta sunt. Primo versu Meinekius coniecit: ὃ τᾶν ξενισθεῖς, quod speciem habet. Vs. 3 pronomen ἦν, quod comoedia respuit, additum fuit a Grotio; mihi ὁ φίλος perperam interpolatum videtur, nam amici nomen post versum primum cogitando facile unusquisque supplebit. Poterimusne verosimiliter recuperare quae desunt in hisce: ἐὰν μεγίστην λέγῃ πόλιν? Poterimus, opinor. Quid latet sub ΜΕΓΙΣΤΗΝ ΛΕΓΗ ΠΟΛΙΝ? Sponte sese offert lectio:

ἐὰν μεγίστην (τὴν δὲ τὴν) πόλιν λέγῃ.

Notum est quid sit ἦδε ἡ πόλις, ἦδε ἡ θάλασσα et qui id forte nesciunt, adire poterunt Wytttenb. in Selectis Pr. Hist. p. 345 et Stallbaumium ad Platonis Gorgiam p. 468 E.

Pg. 42 Mk.: ἄρ' ἐς τοῖς νοσοῦσι χρήσιμος λόγος., multo malim: σφόδρ' ἐσί. P. 46:

ἀλλ' ἐν Σάμῳ μὲν τοῦ λιθίνου ζώου ποτὲ
ἄνθρωπος ἠράσθη τις, εἴτ' ἐς τὸν νεῶν
κατέκλεισεν αὐτόν.,

legendum μέντοι. Pg. 55:

ὥς κρεῖττον ἐστὶ δεσπότης χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλευθέρων.,

dicitur hoc, nisi fallor, πολὺ κρεῖττον. Pg. 56:

αἰτῶ δ' ὑγίειαν πρῶτον, εἴτ' εὐπραξίαν.,

elegantius erit αἴτει. Fieri non potest ut verum sit p. 58:

σαπρὰν γυναῖκα δ' ὁ τρόπος εὐμορφον ποιεῖ,

nam recte praecipit Phrynichus p. 377 Lob.: σαπρὰν οἱ πολλοὶ ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ. Θεῶν φησὶν ὁ γραμματικὸς εὐρηκεῖται παρὰ Φερεκράτει, ληρῶν ἅπαντα γὰρ ἂ φέρει μαρτύρια ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ σεσηπότες κείμενά ἐστιν. Hinc Hermippus: ἡ σαπρὰ καὶ πασιπόρνη καὶ κάπραινα apud Polluc. VII 202 et vetula σαπρὰ, nigris dignissima barris, numquam εὐμορφος.

, sed cui honestae mulieri fortasse turpis facies est, ea non σαπρὰ, sed αἰσχροῦ et hoc adiectivum sine mora Philemoni lendum erit. Pg. 61 nondum intellectum fuit:

ὄνος βαδίξεις εἰς ἄχυρα τραγῆμάτων.

1 breviloquentia ea est et hoc dicit poeta: εἰς τραγήματα ἰξεις ὥσπερ ὄνος εἰς ἄχυρα. unde perspicuum est pro τραγῆ-ων reponendum esse τραγήματα. Locutio usurpatur ἐπὶ παρ' ἐλπίδας εἰς ἀγαθὰ ἐμπιπτόντων καὶ τούτοις ἀπολαυστικῶς μένων, uti vere legitur apud Photium. Vide etiam Erasmus Adagiis p. 97. Hunc usum loquendi nuper attigi et illu-ri in Mnem. XVII. 257.

Facile est rescribere apud Menandrum p. 70 Mk.:

εἰ δ' ἔξιν οὗτος (ὁ) τὴν κόρην διεφθόρως.

unde variis nominibus corrupti sunt versus p. 74:

εὐποροῦμεν οὐδὲ μετρίως· ἐκ Κυῖνδων χρυσίον,

Περσικαὶ σολαὶ δ' ἐκεῖναι πορφυραῖ, τορεύματα

ἔνδον ἔς, ἄνδρες, ποτηρίδια, τορεύματα.

et Meinekius quomodo viri docti alterum τορεύματα elimi-erint, sed praeterea supplendum videtur ἄνδρες φίλοι et ando versu tuto emendabimus: Περσικαὶ σολαὶ δὲ κεῖνται.

1 attenderunt interpretes p. 88 ad aoristum tempus in hisce:

οὐ γαμεῖς ἂν νοῦν ἔχης,

τοῦτον καταλιπὼν τὸν βίον.

1 facile intelligitur Menandrum dedisse καταλείπων, quia o demum matrimonio, non ante nuptias, coelebs quis esse nit.

1 sequitur paulo gravior corruptela p. 89 Mk.:

ἰὰν δὲ κινήσῃ μόνον τὴν Μυρτίλην

ταύτην τις ἢ τιτθὴν καλῇ, πέρας ποιεῖ — λαλιᾶς.

1 sit πέρας ποιεῖν λαλιᾶς, primus Cobetus explicavit Mnem. 255, sed remanet vitium in τιτθὴν καλῇ. Dummodo bene illico quid dicat Menander, requiritur verbum quod contrec- significat vel βλιμάζειν. Non est difficile hoc eruere e cor-tae lectionis vestigiis, nimirum: τιτθιολαβῆ. quod ver-1 ipsa analogia satis defenditur, neque opus est provocare recentiores scriptores, qui id ipsum perhibentur dixisse

τιτθολαβεῖν. Mihi certe τιτθιολαβεῖν sincerior forma videtur quam τιτθολαβεῖν.

Novum Menandri fragmentum a Tischendorffio repertum Cobetus in lucem protulit Mnem. XV. 285. Legebatur in schidula:

Φορτικώτερον (ὃν δέ τι)

ἐπέρχεται μοι, τρόφιμε, συγγνώμην δ' ἔχε).

τὸ δὴ λεγόμενον οὐκ ἔχεις ὄν

ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθι.

Reliqua nullo negotio suppleri potuerunt, sed difficile dictum erat, quid lateret sub illo: οὐκ ἔχεις ὄν. Tandem Cobetus, postquam apud Imperatorem Antonium senarium agnovit, qui sub corruptela delitescerebat: ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γὰρ οὐκ ἔχεις ὄν· χέσῃς, idem proverbium acutissime Menandro reddidit scripsitque:

τὸ δὴ λεγόμενον οὐκ ἔχεις ὄν (οἱ χέσῃς)

ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθι.

Dixeris non admodum difficile proverbium esse, cuius significatio tam aperta sit; non tamen intellexit Jacobsius in Suppl. Add. p. LXXI, ubi Antonini locum comparat cum Eupolidis fragmento: ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔς' οὐδὲ λάσαν' ὅπου χέσω, quod non magis facit ad Menandrum illustrandum, quam aliud proverbium quod Strabo enotavit: ἐλευθέρα Κόρυμν· χέζ' ὅπου θέλει. Nauckius autem, qui primus animadvertisse videtur comici poetae fragmentum apud regium philosophum, non tamen agnovit veram versus formam, quod ex Menandri collatione apparet, qui certe ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν dedit, non ὑπ' εὐπορίας, quod Nauckius minus feliciter eruit ἐκ τῶν συμφραζομένων. Unicum autem restat, quod in Cobeti supplemento displicet. De loci sententia concedo omnia et novi comicos poetas, qui plebeios homines inducunt loquentes, parcere noluisse delicatis auriculis elegantiorum hominum. Aristophanes dixit Acharn. 81:

ἀλλ' εἰς ἀπόπατον ᾤχετο. τρατιῶν λαβῶν,

καῶχεζεν ὀκτὼ μῆνας ἐπὶ χρυσῶν ὀρῶν

Stratridis versus sunt Ath. IV. 169 A:

εἰ μὴδὲ χέσαι γ' αὐτῷ σχολὴ γενήσεται,

μὴδ' εἰς ἀσωτεῖον τραπέσθαι, μὴδ' ἐάν

αὐτῷ ξυνεντᾶ τις, λαλῆσαι μηδενί.

alii dixerunt similiter. Sed veteris comoediae haec omnia et Imperatorem quoque veterem comicum poetam laudasse ror, Menandrea autem Musa pudibunda est, sordes vitat ab spurcis iocis aliena est. Rogat veniam qui hic loquitur onorem auribus praefatur; tamen desidero honestiorem pro- ii formam et forte incidi in locum, qui monstrare poterit quod Menander mihi dixisse videtur. Legebam nuper Dio- s Epistulas in Parisina Hercheri editione et contuli epist. pag. 253: καὶ δὴ ποτε εἰσελθὼν πρὸς μεῖράκιον τῶν σφόδρα ἴρων κατακλίνομαι ἐν τινὶ ἀνδρῶνι πάντῃ κεκχλωπισμένῳ γρα- : τε καὶ χρυσῷ, ὥς μὴδὲ ὅπου πτύσῃ τις τόπον εἶναι. Hoc andrum decet: οὐκ ἔχεις ὅποι πτύσῃς. Ὅποι pro ὅπου n apud Diogenem fortasse requiritur; de Menandro certe nodo dicere debuerit, nemo ambiget: τρὶς εἰς ἑὸν ἔπτυσε τον Theocritus dixit et sic omnes loquuntur.

Menander p. 107 Mk. ita dixisse fertur:

εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
ἅπαντα τὸν χρόνον, φύλαττε μὴδενὶ
ἄλλῃ μεταδιδούς, αὐτὸς ὦν δὲ κύριος.

rema verba Cobeto Mnem. IX 114. spuria sunt et a Grae- supposita; fortasse tamen leni mutatione veram Menandri um recuperare poterimus, quae mihi videtur esse: αὐτὸς εἰ κύριος. Pg. 109 supplē:

(καίτοι) σιωπῇ φάσι τούτῳ τῷ Θεῷ
οὐ δεῖν προσιέναι.

quod invenitur p. 126:

ἀλλὰ Θεὸς οὐδεὶς εἰς τὸ προκόλπιον φέρει
ἀργύριον, ἀλλ' ἔδωκεν εὐνοὺς γενόμενος.,

o elegantius iudico βρέχει quam φέρει. Deinde p. 127:

τὸν δίκαιον δεῖ Θεόν

οἴκοι μένειν σῶζοντα τοὺς ἰδρυμένους.,

lime rescribetur: τοὺς δυσδαίμονας. Pg. 129 supplendum eo:

χοῦς κεκραμένον
οἶνου· λαβὼν ἔκπιθι τοῦτον (εὐθιέως).

quitur p. 131:

ἐμοὶ μὲν οὖν ἄξις τοιαύτην, θεά,
 θρασείαν, ὥραϊαν δὲ καὶ πιθανὴν ἄμα,
 ἀδικοῦσαν, ἀποκλείουσιν, αἰτοῦσαν πυκνά.,

quia ἀδικοῦσαν ferri non potest, arridet: καλοῦσαν, cui participio eleganter respondet ἀποκλείουσιν. P. 134 senarius hoc modo redintegrari poterit:

ἔλυσ' ἐμαυτὸν εἴτ' ἀπέδραν (μόλις) μόνος.

Sed paulo diligentius considerandum est fragmentum, quod est p. 152:

κοτύλας χωροῦν δέκα
 ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν, Στρουθία,
 τρὶς ἐξέπιον μεσόν γ'. Στ. Ἀλεξάνδρου πλέον
 τοῦ βασιλέως πέπωκας.

Magno opere hic displicet particula γε, cui in tali sententia non est locus. Cobetus manifestam corruptelam emendare conatus est Mnem. IV. 245 transponendo et scribit: τρὶς μεσὸν ἐξέπιον. Est ea ratio sane facillima, sed parasitus qui hic, uti existimo, cum milite glorioso colloquitur, admirationem tam strenui potatoris debuit significare et vix potuit simpliciter respondere, ipsum Alexandrium regem a patrono suo superatum esse et in laudem tam belli facinoris necessario aliquid praemisit. Cogitavi num forte lateret:

τρὶς ἐξέπιον μεσόν. Στ. τρὶς! Ἀλεξάνδρου πλέον
 τοῦ βασιλέως πέπωκας.

Non tamen intercedo, quominus ea correctio aliis fortasse minus certa videatur et ego ipse hunc locum fortasse silentio praetermissem, nisi hic commodè Aeschinis recordatus fuisssem. Videmus Alexandrum multum valuisse bibendo, δεινὸν fuisse πιεῖν, qua de re conferri poterit Athen. X. 434. Simplici verbo in ea re utuntur Graeci uti aequum est, itaque admirationem movet quod Aeschines scribit in Oratione de Falsa Legatione § 112: οὐκ εἶπον ὡς καλὸς εἶ· γυνὴ γὰρ τῶν ὄντων ἐστὶ κάλλιστος οὐδ' ὡς δεινὸς συμπιεῖν, σπογγιᾶς τὸν ἔπαινον ὑπολαμβάνει τοῦτον εἶναι. Breviter et acute hic dicit Aeschines quod pluribus exsequitur Cicero in Oratione pro Rege Deiotaro § 26. sed potestne hic ferri compositum verbum συμπιεῖν? Dives circa se fortasse parasitos habebit, ἱκανοὺς συμπιεῖν καὶ πρὸς ἡδονὴν συνεῖναι, sicuti Dinias ille apud Lucianum in Toxaride

12, sed spongia *πίνει μὲν, συμπίνει δ' οὖ*, uti Cobetus vere tribit in Variis Lectionibus p. 541. Nec tamen cum eodem simplex verbum restituerim, quod fortasse necessarium est in dem Oratione § 52: *συμπιεῖν δεινὸς ἦν (ὁ Φίλιππος), Φιλοκράτης δ' ὁ μεθ'* ἡμῶν δεινότερος, nam video Plutarchum in Vita Demosthenis c. 16 illud ipsum *δεινὸς συμπιεῖν* in suo Aeschinis edice invenisse. Scripserat orator, nisi omnia me fallunt: *οὐδ'*

δεινὸς σὺ πιεῖν, quod quam mature corruptum fuerit, jam paret.

Ridiculum vitium obsidet Menandri fragmentum p. 156 Mk.:

*τὰργύριον εἶναι μειράκιόν σοι φαίνεται
οὐ τῶν ἀναγκαίων καθ' ἡμέραν μόνον
τιμὴν παρασχεῖν δυνατόν, ἄρτων, ἀλφίτων,
ῥέου, ἐλαίου, μείζονος δ' ἄλλου τινός·
ἀθανασίας δ' οὐκ ἔστιν.*

Id *μειράκιον* corruptum esse vides: quid reponendum est? ad hoc quidem satis est apertum, nempe *φάρμακον*, quo usu Menander alibi dixit: *οὐκ ἔστιν ὀργῆς ὡς ἔοικε φάρμακον* et *ῥόδ' ἐς θυμοῦ φάρμακον χρησὸς λόγος*, alibi. Usus huius scabuli supra attigi p. 47.

P. 158. futurum non concoquo:

*τί λέγων ἀποτρώγειν ἀξιῶ σε νῦν ἐμοῦ
τὸ μισθάριον; μένω γὰρ ἐξ ἐχθιζινοῦ.*

tribam: *ἀξιόεις* σύ. Pg. 170 tria menda mihi observasse videtur, quae nullo negotio sanari poterunt. Primum non scripsit recte Menander:

*Ἄπολλον ἀνθρώπων τίν' ἀθλιώτερον
ἐόρακας; ἄρ' ἐρῶντα δυσποτμώτερον;*

ad *ἀνθρώπον*. Sequens fragmentum sine sensu ita editur:

*εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο, καὶ ψυχὴν πάλιν
λάβοιμ' ἐγώ· νυνὶ γὰρ ἀλλὰ ποῦ Θεοῦς
οὕτως δικαίους ἐστὶν εὐρεῖν, ὦ Γέτα.*

hic Meinekius recte commendavit: *καὶ ψυχὴν πάλιν*, sed partem proficimus ad loci intelligentiam, etiamsi cum Bentleio delata lineola legamus: *νυνὶ γὰρ — ἀλλὰ ποῦ*. Scilicet Bentleius estimat eum, qui hic loquitur. se ipsum interpellare et

proinde ita vertit: *Utinam hoc viderem animumque reciperem, n*
enim animus labascit. Tamquam desperata re phileuthe
 Lipsiensis devenit ad eam medicinam factitandam, qua n
 quidem nemo acquiescere poterit; non enim intelligitur, q
 modo superioribus sequentia adnecti possint: ἀλλὰ πεῦ βε
 οὔτως δίκαιους ἐστὶν εὐρεῖν; Equidem una literula mutata lega
 εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο, καὶ ψυχὴν πάλιν
 λάβοιμ' ἐγώ· νυνὶ γὰρ ἀλλαχοῦ θεοῦς
 οὔτως δίκαιους ἐστὶν εὐρεῖν ὧ Γέτα.

Qui hic loquitur, dolet puellam sibi ereptam. Si amicam me
 inquit, recuperarem, simul cum ea etiam animum recipere
 sed vana me spes deludit, nam *in his terris* ipsi dii hodie am
 injustitiam. Idem ille miles qui hic tam flebiliter queritur
 puella quam deperit, Getam sic interrogat: οὐπόποτ' ἦρξας
 Γέτα; cui ille: οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην. Facile est locum suppl
 et quidem sic:

Οὐπόποτ' ἠράσθης Γέτα;

Γ. (μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ')· οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην (πώποτε).

Venio ad p. 183, ubi ita legimus:

πεποιήκατ' ἔργον οὐχ ἑταίρων
 ταῦτά δ' ὄντα γράμματα
 τὴν προσαγόρευσιν οὐ σφόδρ' εὐσημον ποιεῖ.

Addit Meinekios Zedeliū locum probabiliter explevisse ita.
 secundi versus initio exciderint μὰ Δί' ἀλλ' ἑταίρων. Equide
 malim:

πεποιήκατ' ἔργον οὐχ ἑταίρων (ὧ φίλοι)
 (μᾶλλον δ' ἑταίρων).,

sicuti Philemon dixit p. 49 Mk.:

ἐγὼ μὲν αὐτὸν οὔποτ' ὄλβιον καλῶ,
 φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

Fabula fuit Παρακαταθήκη, in qua Menander eos versicul
 scripserat. Uti credibile est, is qui hic loquitur, exprobat
 amicis, quod olim concreditum pignus reddere nollent, sed i
 que hic recte addere potuit, neque unus de amicorum num
 factum potuit purgare iis verbis, quae statim apud Athenae
 insequuntur: ταῦτά δ' ὄντα γράμματα τὴν προσαγόρευσιν οὐ τῶ
 εὐσημον ποιεῖ, in quibus non poetam audire mihi videor.

Menaeum aliumve doctum lectorem, cuius observatio forte tuna metri speciem habet. Scio quidem Valckenaerium eximare Menandrum locutionem ab Euripide mutuatum esse, si ita dixerit Hippol. 385:

αἰδώς τε· δισσαὶ δ' εἰσίν· ἡ μὲν οὐ κακὴ,
ἡ δ' ἄχθος οἴκων· εἰ δ' ὁ καιρὸς ἦν σαφής,
οὐκ ἂν δὴ ἦσιν ταῦτ' ἔχοντε γράμματα.,

Id equidem imitationem hic non agnosco et Menander, etiamsi ascripserit, quae ab eo abjudicavimus, habebat satis divitem nam, ut suo Marte sine Cephisophonte quodam simplicissimam sententiam metro includeret. Illud videndum, num forte apud Euripidem legendum sit, quod mihi perplacet: οὐκ ἂν δὴ ἦσιν ταῦτ' ἔχοντε γράμματα. nam γράμματα ἔχειν et ταῦτ' ἔχοντε γράμματα ἔχειν mire dictum est et particula γε aegre desideratur.

P. 196 supplebo:

οὐ πανταχοῦ τὸ Φρόνιμον ἀρμόττει παρόν,
καὶ συμμανηῖναι δ' ἔνια δεῖ (τὸν σὺ Φρονά.),

nam dulce est desipere in loco. Sequitur p. 197:

ὁ μὴ δεχόμενος τῶν θεῶν τὸ σύμφορον
αὐτῷ διδόντων ἕνεκα τοῦ ζῆν, βούλεται
οὗτος ἀτυχεῖν· ἐὰν δὲ μὴ θεὸς διδῷ,
τοῦ μὴ διδόντος, οὐ τρόπου 'σθ' ἀμαρτία.,

si autem multum praefero. Pg. 199 rectius quam a Meineke factum est, versum ita constitues:

ὁ μυχόχοδος γέρων
λεληθέναι σφῶδρ' οἴόμενος.

Argumentum est p. 203, quod ab Cobeto Mnem. IV 120 inter duas personas divisum fuit:

ἂν ἔτι πιεῖν μοι δῶ τις. B. ἀλλ' ἡ βάρβαρος
ἄμα τῇ τραπέζῃ καὶ τὸν οἶνον ὥχετο
ἄρας' ἀφ' ἡμῶν.

haec mulier prior loquitur, poculum poposcerat: ἀλλ' ἔτι πιεῖν βούλωμαι τις, nam in tali sententia non est locus conjunctivo pro imperativo. Ἀμίδα δότω τις et πλακοῦντά τις δότω ex Atheae nota sunt. Quae deinde laudatur fabula Menandri Συνεστία, eius titulus errore nititur. Non scripserat grammaticus,

cui comoediae notitiam debemus: *Μένανδρος ἐν Συνεφέσῃ*, sed *ἐν Συνερώσιν*. Dicti fuerunt rivales plurali numero *Συνερώντες*, quod et per se necessarium est et confirmatur aliarum fabularum titulis, *συμπλεουσῶν, συναποθνησχόντων, συναρισσῶν, συνεκπλεουσῶν, συνερίθων, συνεφήβων, συντρεχόντων, συντρίβων*. Quod Bato singulari numero fabulam inscripsit *Συνεξαπατώτα* id nihil eo pertinet et discrimen facile sentiri potest. Duo servuli herilem filium ad omnem nequitiam adegerant; alter dominum *ἐξηπάτηκεν* et dolorum callide inventorum summus architectus fuerat et imperator; alter autem, cui secundae partes a poeta tributae erant, *συνεξηπάτα*. Sed ubi duo amant eandem, una navigant, commoriuntur, uterque *ἐρᾷ, φιλεῖ, ἀποθνήσκει* et ambo *συνερώσιν, συμπλέουσιν, συναποθνήσκουσιν*, cet.

Sine sensu Meinekius edidit p. 205:

ἦν ἄν τις ὑμῶν παιδίον

ἤτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι.

Vere correxit Herwerdenus *Mnem. XVII. 75: λοπάδιον*, quod miror quomodo quemquam fugere potuerit, cum notissimum illud sit: *οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος*. Sed quid latet sub *ἦν ἄν*? Respondeo: *ἤδη*:

ἤδη τις ὑμῶν λοπάδιον

ἤτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι;

Non minus est absurda vulgata lectio p. 212:

παύσασθε νοῦν ἔχοντες· οὐδὲν γὰρ πλέον

ἀνθρώπινος νοῦς ἐστὶν ἄλλο τῆς τύχης.

deinde pergit poeta philosophari et ostendit omnium rerum summum regimen ac principatum penes Fortunam esse, quae *κυβερνᾷ πάντα*, sed ne ipse videatur ineptire, non potest alios jubere sanam mentem exuere et quae est ista delirans philosophia, quae nos vetat *νοῦν ἔχειν*? Sed post longam disputationem tandem exsurgit qui ita dicit: *παύσασθε νῦν λέγοντες*. Qui descripsit *τὸν νοῦν* habebat *ἐναυλον*· hinc natum vitium.

Certa correctio est, in quam incidi p. 220:

οὐκ ἂν γένοιτ' ἐρῶντος ἀθλιώτερον

οὐδὲν γέροντος πλὴν ἑτερος γέρων ἐρῶν·

ὅς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ' ὧν ἀπολείπεται

διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔς' ἄθλιος;
 ε: γεραίτερος et ἀποκλείεται. Sic idem Menander
 p. 261:

οὐκ ἔσιν οὐδὲν ἀθλιώτερον πατρός,
 πλὴν ἕτερος ἂν ἢ πλειόνων παίδων πατήρ.

m non amplius addam.

225: ἐπίσημον αὖ τὴν ἀσπίδ' εἰς τὴν τοῦ Διὸς
 σοᾶν ἀνέθηκεν,

nisi fallor, ὁ ψοφοδεής a quo fabula nomen accepit, qui
 verba pronunciabat et hinc restituere malim primam per-
 ἰ ἀνέθηκεν. De moribus Getarum Menander dicit p. 232:

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη
 κατασροφῆς τις, ἀνυμέναιος ἄθλιος
 ἀνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.

sententia aperta est. Si quis quatuor tantum vel quinque
 s duxit, eius mortem Getae deflent tanquam adolescentis
 elibis: videtur iis ἀνυμέναιος, ἀνυμφος: hoc intelligo; vi-
 etiam ἄθλιος? non credo. Commonstrabam nuper hunc
 i filio meo isque interrogatus respondit se suspicari sub
 ptela latere adiectivum ἀθάλαμος. Mutationem exiguam
 vides neque multum me movet hoc adiectivum praeterea
 inveniri, nam pro re nata talia finguntur et satis est si
 giam servaveris. Aliud tamen mihi videtur latere, et
 cio est, in quam loco perlecto statim incideram, restituen-
 esse ἡθεος, de quo adiectivo Cobetum vide Mnem. XIII.
 Hic operae pretium est Bentleii emendationes inspicere.
 hodie editur:

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη
 κατασροφῆς τις,

grwhitto debetur, nam Strabonis libri, qui nobis hoc frag-
 um servavit, habent fere τύχη κατασροφή, unde Clericus
 rat Salmasium secutus: κατασρέφη τις. Non potuit latere
 eium quod etiam mediocriter doctus statim videt, hoc
 andrum scribere non potuisse, deinde omnia rimatus, quia
 melius suppetebat, profert iocularem emendationem et pro
 σροφή τις, rescribit ἀναφρόδιτος. Lege igitur, inquit,

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη,

ἀναφρόδιτος, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
 ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.,

quae scriptura Clerico quam Bentleio dignior est. Addit tamen perridicule Bentleius: *Ex ἀναφρόδιτος librarii oscitatione natus est καταστροφή τις. Videsne literarum ductus et erroris facilitatem? Sententia jam qualis? Certe si de hoc dubitare audes, tota nūn Ars Critica erit abjuranda. Hic si cui Bentleii Britannum supercilium non afferre poterit judicandi modestiam, nihil poterit.*

Quid est ἀσειὼν φάρμακον quod commendatur p. 240? Legitur sic:

λύπης ἰατρός ἐστιν ἀνθρώποις λόγος·
 ψυχῆς γὰρ οὗτος μόνος ἔχει θελκτήρια·
 λέγουσι δ' αὐτὸν οἱ πάλαι σοφώτατοι
 ἀσειὼν εἶναι φάρμακον.

Equidem corrigam et supplebo:

οἴκετον εἶναι φάρμακον (τοῖς ἀθλίοις).

Subdubito rectene legatur p. 243:

πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν·
 οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
 ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι.
 τὰ δ' ἴδια προστιθέασιν τοῖς ἀλλοτρίοις.

Non quaero nunc de ultimo vocabulo ἀλλοτρίοις, quod corruptum est, sed etiam νικώμενοι hic minus bene usurpatur et communi omnium sermone hoc sensu tritum est: ἡττώμενοι, nec multum discrepant literarum formae. Eandem corruptelam odoratus sum Soph. Ai. 1353:

παῦσαι κρατεῖς τοὶ τῶν φίλων νικώμενος.,

ubi ἡσώμενος praetulerim; recte tamen Eur. Hipp. 458:

ἐργουσι δ' οἶμαι, ξυμφορᾷ νικώμενοι.

Sed apud Menandrum utique qui προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας cupiunt atque adeo πλεονεκτεῖν, ii proprie nunc dicuntur ἡττῶ-
 ζαι. Est horum verborum perpetua oppositio.

Quod depromptum est ex Compar. Men. et Philem. et ab Meinekio editum p. 247:

πένητος οὐδέν ἐστι δυσυχέσερον.

ἅπαντα μοχθεῖ κα̑γρυπνεῖ κα̑ργάζεται,
 ἴν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ καὶ κτήσηται.,

igitur Cobetus Mnem. IV. 140 Menandri esse negavit, cum rbaro sermone conscriptum sit quidquid in illa comparatione riusque poetae proferatur. At vel sic tamen potuerunt vitia repere, quibus sanandis etsi non multum operae tribuendum t, etiam dum in corpore vili medicinam facimus, poterimus tem experiri et videre quid corrigendo valeamus. Non legam rte κτήσηται, nec magis κτήσεται probabo, quod Meinekio n nimis displicebat, sed gravius mendum subest, quod ita lles:

ἴν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ καὶ καταφάγῃ.

Stobaeus Flor. 79. 14 servavit, quod Meinekius habet p. 251:

αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν, μόνον.
 ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δυνήσομαι
 ἀδικῶν, τὰ δ' ἄλλα ῥαδίως χειρώσομαι.

aiuscuiusque est praepositionem inserere et corrigere: πρὸς :εῖνον, sed gravius peccatum fuit in ultimo vocabulo. Hic ioque scriba fecit quod saepe factum est apud Stobaeum, nempe as literas dignoscere non poterat, eas utcumque explevit. Nil aliud latet quam: τὰ δ' ἄλλα ῥαδίως χαίρειν εἶω. Haud ssimilis ratio est p. 254, ubi itidem fragmentum habemus, Stobaeo servatum:

χαλεπὸν γε τοιαῦτ' ἔστιν ἐξαμαρτάνειν,
 ἂ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπραχότες.

quidem locum sic scriptum intelligam:

ἀτοπὸν γε τοιαῦτ' ἔστιν ἐξαμαρτάνειν,
 ἂ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν εἰ πεπράχαμεν.

ltimum hoc εἰ πεπράχαμεν certum est, uti arbitior.

Mitto minuta quaedam vitia et accedo ad p. 265, ubi af-rtur e Strabone X p. 486 quod sequitur: παρὰ τοῖς Κείοις δοκεῖ :Θῆναί ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος

καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι Φανία.

ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῆ κακῶς.

ροσέταττε γὰρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γε-ονότας κωνειάζεσθαι ἕνεκα τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν.

Scriptis Menander fabulam *Κωνειαζομένης*, ex qua fabula laudari versus poterunt desumti videri, sed immanis corruptela neminem fugit. Quid enim illud est, eum qui pulchre vivere non possit, non male vivere? Videor mihi veram scripturam indagavisse. Menander, uti scribit Strabo, *legis* Ceorum hic meminit itaque oritur suspicio, *imperativum* modum restituendum esse. Sexagenarii senes apud Ceos adigebantur ad mortem; quid enim opus est vivere, si jucunde non possis vivere: ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς τεθνάτω: hoc si legeretur, nihil desideremus. At metrum repugnat. Quaere igitur in eandem sententiam verbum, quod idem significet quod τεθνάτω. Jamne vides! Ecce emicat vera lectio:

ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς ἐζηκάτω.

Nihil interest inter τεθνάτω et ἐζηκέναι, nisi quod illud usitatius est. Ciceronis illud *vixerunt* Graece dicendum est ΕΖΗΚΑΣΙ et duplex Plutarchi error est, apud quem ἐζησαν legitur.

Non elegantissimi versus sunt p. 268:

μὴ πάσχε πρῶτον τὸν νόμον καὶ μάναθαι,
πρὸ τοῦ παθεῖν σε τῷ φόβῳ προλαμβάνου.

sed tolerabiles erunt, si προμάνθανε scripseris. Plus autem proderit nostra ars, uti spero, Menandro p. 276. Scribit Eustathius ad Homerum p. 1833: τὸν πτωχὸν ἀσειῶς νεκρῷ εἴκασθαι ὁ Μένανδρος εἰπὼν

ἄνθρωπε, πέρυσσι πτωχὸς ἦσθα καὶ νεκρός,
νυνὶ δὲ πλουτεῖς.

Jacobsius in Suppl. Add. affert Hesychium, apud quem iam legimus: κρίνον· τὸ ξηρόν· τάσσεται καὶ ἐπὶ πτωχοῦ καὶ νεκροῦ καὶ ἐκπεπτωκότος. Convenit Pollux. VI. 197: ἐνιοὶ δὲ τέμνεται τὸν πτωχὸν καὶ πτωχεῖαν τὴν πενίαν. οἱ δὲ τὸν οὕτω πράττοντα καὶ γυμνὸν καὶ κρίνον ἀνόμαζον. Apud Alciphronem l. 21 rectissime edidit Meinekios: ἐπειδὴ κρίνον αὐτῷ ὁ γεννητὸς ἐγένετο, h.e. postquam ἐς κόρακας ἀπῆλθε et morboniam abiit. Convenit Zenobius 318: ἥτοι κρίνον ἢ κολοκύντην· τὸ τῆς κολοκύντης ἄνθος καλεῖται κρίνον. ἄδηλον δὲ εἰ οἷσι καρπὸν ἔσται· τὸν οὖν τὸ μὲν κρίνον οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ τεθνηκότος, τὴν δὲ κολοκύντην ἐπὶ τοῦ ὕγιου. Μέμνηται ταύτης Δίφιλος λέγων·

ἐν ἡμέραισιν αὐτὸν ἐπτά σοι, γέρον.

θέλω παρασχεῖν ἢ κολοκύντην ἢ κρίνον.

gimus in Proverbiis Coisl. 253 Menandrum quoque eodem modo dixisse; hic autem, uti modo videbamus, mendicum εἰως i.e. *lepide* cum mortuo comparavit, quod ut *lepide* fecisse leatur, his omnibus indiciis in unum collatis, sequitur eum rosimiliter scripsisse:

ἄνθρωπε πέρυσι πτωχὸς ἦσθα καὶ κρίνον,
νυνὶ δὲ πλουτεῖς.

Ridiculum est iusjurandum p. 281:

μαρτύρομαι νὰ μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονὶ
καὶ τὰς Θύρας.

immendo: καὶ τὰς Θυγατέρας et novimus Apollinem indum Musarum patrem dici. P. 287:

λελουμένη γὰρ ἡτέρα καὶ διαφανὲς
χιτωνάριον ἔχουσα,

de num magis fortasse placeat: λελουμένη παρῇν ἑτέρα. Prorsus sine sensu editur p. 292:

κρεῖττον δ' ἐλέσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν.

quidem intelligo:

κρεῖττον δέχεσθαι ψευδὲς ἢ ἀληθὲς κακόν.

agici poetae imitationem agnoscere mihi videor p. 296:

ἐλεύθερόν τι τολμήσει πονεῖν
θηρᾶν λέοντας, ὅπλα βεσάζειν.

aque offensioni non est in vocabulo ὅπλα producta paenultima llaba et supplebo: ὅπλα βεσάζειν (*χερί*). Dubito an recte se habeant Menandri verba p. 302: παραιτοῦμαι σε συγγνώμην εἶναι et omnino malim· ἔχε. Suidae locus est apud Meineum p. 315: βουκόρυξαν τὴν μεγάλην κόρυξιν καὶ κορυζᾶν τὸν κυρῶς κορυζῶντα. Μένανδρος. Adnotavit grammaticus, uti vis, verbum βουκορυζᾶν.

Duo in Menandro mihi observanda supersunt. P. 324:

ἢ τῶν ὁμοίων αἵρεσις μάλιστα πῶς
τὴν τοῦ βίου σύγκρασιν ὁμόνοϊαν ποιεῖ,

quiro: ὁμνοεῖν et quod fragmentum servavit Galenus vol. V 412 et Jacobsius recensuit in Suppl. Add. p. 293, id tractatur a Cobeto in Mnem XII. 353. Quod ὑποβρύχιον pro ὑπο-

χείριον ibi scripsi: ὑποβρύχιον τὸν νοῦν ἔχων εἰς τὸν πῖπιν
δέδουκα, et notum est quid sit ὑποβρέχειν et qui dicantur ὑπο-
βεβρεγμένοι et, si quis plura cupit, adire poterit Casaubonum
in Animm. ad Athenaeum p. 66.

Diphilus poeta scripsisse fertur fabulam Ἀπολειπούσαν. Quoties
ea comoedia laudatur, toties Ἀπολείπουσα rescribendum erit.
Sic legimus Ἀπολείπουσαν scripsisse utrumque Apollodorum
poetam, sed erratur in titulo Crobili fabulae. Semper usur-
pant praesens tempus; Aristophanis novimus Θεσμοφορίζουσα et
Ἐκκλησιαζούσας et infinita est titulorum copia, in quo praesens
tempus perpetuum est vel fortasse perfectum, sicuti fuit Ale-
xidis Ἀπεγλαυκωμένος, sed aoristo in fabulae inscriptione non
est locus. Deinde p. 388 supplē:

(ἡ μὲν) νόμιμον τοῦτ' ἐστὶ, βέλτις', ἐνθάδε.

P. 395 apud eundem Diphilum coquus demonstrat, quibus mor-
talibus cum fructu operam suam locare soleat utiturque his
verbis:

ἀλλ' ἕτερος εἰσπέπλευκεν ἐκ Βυζαντίου
τριταῖος, ἀπαθής, εὐπορηκώς, περιχαρής,
εἰς δέκ' ἐπὶ τῇ μνηῖ γεγονέναι καὶ δώδεκα,
λαλῶν τὰ ναῦλα καὶ δάνει' ἐρυγγάνων,
ἀφροδίσι' ὑπὸ κόλλοψι μαστροποῖς ποιῶν·
ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυζ' εὐθὺς ἐκβεβηκότα.

Primum qui prospera navigatione usus est, non fuit is εὐπο-
ρηκώς, sed εὐπλοηκώς dicendus est Sed quid est ὑπέμυξα?
Schweighauserus tentabat ὑπέμειξα, quod non magis huc qua-
drat. Quomodo Graece dicitur sese in alicuius gratiam immiscere!
Credebam id satis notum esse et legam:

ὑπὸ τοῦτον ὑπέδυν εὐθὺς ἐκβεβηκότα.

Meinekus p. 402 Diphili fragmentum ita edidit:

ἔρχεον σὺ δὴ πιεῖν.

εὐζωρότερόν γε νῆ Δί', ὦ παῖ, δός· τὸ γάρ
ὕδαρες ἄπαν τοῦτ' ἐστὶ τῇ ψυχῇ κακόν,

itaque non videtur animadvertisse inter duas personas hoc frag-
mentum distribuendum esse. Qui prior loquitur, vinum pin-
cernam infundere jubet: ἔρχεον σὺ δὴ πιεῖν reliqua alius qui

convivio adest, pronunciat. P. 408 locum a Photio servan, nunc ita suppleo:

τίς ποτ' ἐστὶν (οὗτος); ὡς ῥαγδαῖος ἐξελήλυθεν.

414 Meinekius edidit:

πρίσις, τραγέλαφος, βατιάκη, λαβρώνιος.

B. ἀνδραπόδι' ἤδη ταῦθ' ὄρᾳς; A. ἤκιστά γε.

ἐκπωμάτων δ' ὀνόματα.

henaei codex habet: ἀνδραπόδιον δῆ, quod manu ducit ad:

ἀνδραπόδιον δὴν ταῦθ' ὄρᾳς; A. ἤκιστά γε.

des quam lenis ea mutatio sit; unam tantummodo lineolam didi. Itidem parvula mutatione in integrum restitui poterunt rba quae ibidem leguntur:

πολιὸς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένε.

χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χεῖρονα.

ο πολιὸς correctum fuit σκελιός, vel σκχιός, vel φαῦλος, quoniam nihil sufficit, nec multo magis arridet quod Herwerdenus commendat Mnem. XVII 80: ποῖος τεχνίτης. Unius literulae mutatione lucrabimur veram poetae manum, quae fuit: δόλιος χνίτης.

Apollodori locum sic scripsit Meinekius p. 439:

ἐφεξῆς τρώματ' ἀργυρώματα

θηρίκλεια καὶ τορευτὰ πολυτελῆ ποτήρια

ἕτερα.

serta coniunctione versus fient aliquanto numerosiores, sic:

ἐφεξῆς τρώματ' ἀργυρώματα

(καὶ) θηρίκλεια καὶ τορευτὰ πολυτελῆ

ποτήρι' ἕτερα.

id exiguum hoc vitium est prae gravi mendo, quod relictum est p. 442. Disputat ibi nescio quis barbaram esse, non Graecum Fortunam Deam, quae Graecos transversos agat:

πῶς γὰρ μᾶλλον ἂν προείλετο

Ἑλλην ἀληθῶς οὔσα λεπομένους ὄρᾳν

αὐτοὺς ὕφ' αὐτῶν καὶ καταπίπτοντας νεκρούς,

ἐξὸν ἰλαροὺς παίζοντας ὑποπεπωκότας

αὐλουμένους;

id est λεπομένους, sed cum libri ducant ad λυπομένους, satis tuto emendabimus:

σεΨ' ἢ Ψύρα.

In Philippidis versibus quos Plutarchus serv
metrii c. 26:

ὁ τὸν ἐνιαυτὸν συντεμῶν εἰς μῆν' ἕνα,

ὁ τὴν ἀκρόπολιν πανδοκεῖον ὑπολαβὼν

καὶ τὰς ἑταίρας εἰσαγαγὼν τῇ παρ'

multo acrius et convenientius verbum erit: ἐ
hoc fortasse leve est; itaque experiemur, nun
possimus Euphronis loco, quem Meinekius habe

πολλῶν μαθητῶν γενομένων ἐμοί, Λύκε,

διὰ τὸ νοεῖν αἰεὶ τι καὶ ψυχὴν ἔχειν,

ἅπει γεγονῶς μάγειρος ἐκ τῆς οἰκίας

ἐν οὐχ ὅλοις δέκα μῆσι πολὺ νεώτατο

Qui hic loquitur, coquus est; copiose laudat
eximios brevi tempore profectus Lyci, quem
tandam instituerat. Semper autem magister π
discipulos. non quod habebat ψυχὴν, sed quod
bat. Miror id non observatum fuisse Herwerde
fragmento haud semel dixit et nuperrime Mn
Incredibile dictu est, quoties hoc modo errati
librariis perinde fuisse scriberentne ψυχὴ, τύχη
gitur apud Procopium Epist. 73: ἡσινοσοῦν τι
ἐπὶ τῇ πόλει. Porro quidem dum Philippi-

iemus, nam abest omnis evidentia a tali mutatione. Quid tem si Euphro scripsit *συνετώτατος*? Palaeographi non repugnant, sed erunt qui post tribrachyn anapaestum inferre non deant. Ego autem, si in hoc erravero, socium Cobetum habeo, qui, quum olim ad Platonem comicum p. 169 nil tale textum ausus fuisset inferre, post tamen e coniectura scrip- Mnem. IV, 101: *τηρῶν ὁπότε κατὰ χειρὸς οἴσει τις* et Var. ct. p. 200: *πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς δαιμόνιε γεγονώς ἔτη*. Contra sinekius qui olim hanc licentiam tutatus fuerat, post factus severior, quod efficitur ex adnotatione quadam vol. IV 498. Medium iter tenere videtur Herwerdenus, qui dumdo bene intelligo quae disputat Mnem. XVII, 83, tribrachyn te anapaestum ferendum putat, dactylum autem non ferendum. Huius certe opinionis probabilem causam non video et medium iter non semper tam est tutum, quam vulgo creditur esse. Mihi licentia, de qua quaerimus, in poetis utique novae troediae ferri posse videtur et afferuntur quidam versus, quos nemo propter conjunctum tribrachyn vel dactylum cum anapaesto nemo satis prudenter in corruptelae suspicionem possit ducere. Veluti illud *συνετώτατος* tam est aptum, ut per se eum spectatum litem jam fere dirimat. Ceterum cf. Arist. c. 169, Av. 1368, Lysistr. 1148 et Thesm. 822.

Restat tertium in hoc fragmento vitium longe gravissimum. Regius discipulus Lycus apud magistrum splendide furari dixit, nam hic eam artem primus invenerat et in culinam inlerat. Res sic describitur a magistro, qui meliorem se umiam discipulum habuisse negat. Erant senes quidam, quibus acrum hoedum Lycus parare debebat: apparatus minime Persei et nullum inde emolumentum poterat expectari, sed tu:

*ἐτέρους πορίσασθαι δὴ ἐρίφους ἡνάγκασας·
τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενων,
καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα τὴν μίαν λαθὼν
ἔρριψας εἰς τὸν λάκκον ἰταμῶς τὸν νεφρόν.*

Unde, uti Herwerdenus vere correxisse mihi videtur:

*πολὺν ἐποίησας θόρυβον οὐκ ἔχει νεφρόν·
λέγων.*

Aliaque vide apud poetam ipsum. Renes igitur callidus juvenis eripuit et abiecit; portentum id esse creditum est et quum

renes in victima deficerent, alter hoedus immolatus est. Sed quid est καθεῖς κάτω τὴν χεῖρα τὴν μίαν λαθών? Καθεῖς κάτω τὴν χεῖρα intelligo et fuit coquus non minus callidus quam ἀλλαντοπώλης in simili negotio apud Aristophanem iu Equitibus. Sed diciturne ἡ μία χεῖρ pro ἡ ἑτέρα χεῖρ? Quod omnes concedent, corruptum est τὴν μίαν λαθών. Locum ut emendarem, Phrynichum contuli, qui ita scribit p. 300 Lob.: *Ψύα· οἱ μὲν ἀπλῶς ἀμαρτάνοντες διὰ τοῦ Τ· οἱ δὲ διπλῆ ἀμαρτάνοντες διὰ τοῦ ΟΙ, ὅσον ψόα. ἔσι δὲ τὸ ὄνομα πολὺ κίβδηλον. νεφρὸν οὐ λέγε.* Itaque dubitabatur de nominis forma, unde Photius: *ψόας ἢ ψόας ἢ ὅπη χρὴ καλεῖν παρ' οὐδενὶ τῶν Ἀττικῶν εὖρη· οἱ δὲ παλαιοὶ γυμνασαι ἀλώπεκα προσαγορεύουσιν.* Quenam corporis pars hoc nomine intelligatur, Pollux tradidit II. 185: *οἱ δ' ἐνδοθεν κατὰ τὴν ὀσφὺν μύες καλοῦνται ψόαι καὶ νευρμῆτραι καὶ ἀλώπεκες. Κλέαρχος δὲ οὕτως ὀνομάζει τοὺς κατὰ τῆς ῥάχεως μῦς.* Itaque dixeris non prorsus convenire inter doctos viros, quae ψόαι sint, quum alii ἐνδοθεν quaerant, alii ἐξωθεν, sed constat certe μῦς fuisse a renibus non multum remotos, adeo ut Phrynichus, sicuti vidimus, νεφρὸν appellare potuerit, quas alii ψόας. Non meae provinciae est, eam rem ulterius indagare et, si qui philologi praeter humanitatis studia etiam humani corporis structuram explorant, eos ablegabo ad Lobekium, qui ex Hippocrate, Aristotele et Galeno nubem exemplorum attulit. Non magis definiam utra vera nominis forma sit ψύα an ψόα, sed ψόα ab gravioribus testibus videtur commendari, etiamsi paenultima syllaba in epica poesi producatur. Fortasse ψόας nomine tota regio renalis et lumbaris intelligitur, nam hoc nomen medicis in usu esse, fuisse certe, Nunnesius me docuit. Hinc Caelius Aurelianus *psoadicos* dixit, qui clunium dolore laborant, nam, uti Forcellinus ait, musculos clunium sub spinae finem ex interioribus atque exterioribus adhaerentes, ψόας vocaverunt. Nisi metuerem, ne mihi tantum graculo pennae detraherentur, hic complura addere possem ex Henrico Stephano, sed satis est Athenaeum adhibere, qui IX. 399 multos locos attulit, inter quos eum ipsum Clearchi locum, quem Pollux in animo habuit. Simaristo sunt ὀσφύες καὶ ἐκ πλαγίων σάρκες ἐπανεσηκυῖαι et hinc Cyclicus poeta recte scribere potuit:

Ἴσον δ' Ἑρμιονεὺς ποσὶ κραιπαλίμοισι μετασπῶν
ψύας ἔγχεϊ νύξε.

Verum, inquires, quantumvis docte haec disputata sint, quid undique corrassa et intempestiva doctrina ad Euphronem, quum Phrynichus diserte doceat, ψάας nomen ab Atticis scriptoribus non usurpari? Bene factum quod in paucissimis huius ipsius Euphronis fragmentis quae supersunt, illud etiam habemus, quo res nisi fallor conficitur:

λοβός τίς ἐστὶ καὶ ψάαι καλούμεναι.

Atque eodem modo ibi quoque scribam:

καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα τὴν ψάαν λαβών

ἔρριψας εἰς τὸν λάκκον ἰταμῶς τὸν νεφρόν.

Aut hoc certum est, aut nihil in re critica satis certum est.

Eiusdem Euphronis quod legitur p. 492 Mk.:

ἴτω πρὸς ἡμᾶς καὶ τάχ' οὐδὲν μεταλάβοι.

requiro: οὐδὲν ἂν λάβοι. Posidippus vix scribere potuit p. 519:

οὕτω τι πολὺ πουν ἐστὶν ἡ λύπη κακόν,

pro ποικίλον. Deinde affert Meinekius e sexto Bekkeri lexico p. 462. 25: λέγεται δὲ αὐθέκασα καὶ τὰ αὐτόματα καὶ σκληρά. Μένανδρος φησι· πικροῦ γέροντος αὐθεκάσου τὸν τρόπον. **Ferri** non potest αὐτόματα et non sufficit quod infelix hora **Meineki**o suppeditavit αὐτένομα vel αὐτογνώμονα. Uti multa **alia** in hoc Bekkeri lexico, haec quoque adnotatio e Phrynicho fluxit, quem vide idem fere praecipientem p. 17. 24. Estne **autem** adjectivum quod σκληρὸν significat et facile in αὐτόματων potuit depravari? Est, opinor: λέγεται δὲ αὐθέκασα καὶ τὰ ἀτέραμνα καὶ σκληρά. Docte de hoc adjectivo omnia congestit Ruhnkenii diligentia ad Timaeum p. 156 ipseque Phrynichus hoc adjectivum interpretatus fuerat supra p. 8. 16.

Parasitus quidam apud Critonem p. 538 in insulam Delon proficiscitur, nam creditur haec terra tria habere bona plane singularia:

εὖοψον ἀγοράν, παντοδαπὸν οἰκοῦντ' ὄχλον,

αὐτοὺς παρασίτους τοῦ θεοῦ τοὺς Δηλίους.

Non est haec lectio Veneti Codicis in quo invenitur: παντοδαπᾶν οἰκοῦντ' ὄχλον. Coniicit Meinekius: πλουτοῦντ' ὄχλον, quod rei

(δ) κατακολουθῶν ἔνδοθεν σου.

Apud Athenionem p. 558;

ὥς δ' ἤρεσ' αὐτοῖς ὕπερον καὶ τοὺς ἄλλι
προσάγουσιν ἤδη τῶν ἱερῶν γεγραμμ
simplicissimum fuerit rescribere: γεγεννημένων.

ὕπερ εὐσεβείας οὖν ἄφες παῦσαι λέγωνι
Coraës scripsit ἃ φής, Jacobsius ἀφείς. quod Mei
equidem de adverbio ἄλλις cogitaram. Sed lev
immani vitio in Croblyli fragmento p. 566:

τὸ γὰρ ἐνδελεχῶς μεθύειν τίν' ἡδονὴν ἔχ
ἀποσεροῦντα ζῶνθ' ἑαυτὸν τοῦ φρονεῖν,
ὃ μέγιστον ἡμῶν ἀγαθὸν ἔσχεν ἢ φύσις;

Quam absurdum hic est participium ζῶντα! H
Athenaeus duobus locis, quibus hoc fragmentum
appareat eum in Codice suo hoc ipsum inveni
satis novimus, eum saepe corruptis librorum su
bus deceptum fuisse. Hic certe minime dubi
rum sit:

ἀποσεροῦνθ' ἐκόνθ' ἑαυτὸν τοῦ φρονεῖν
Hoc est stultissimum, quod ebrius sponte insanit.

Parvulum est vitium, sed grave sententiae d
Nicolai fragmento p. 579. Parasitus ibi hominem

πάντες τελῶναι πάντες εἰσὶν ἄρπαγες.,
 e num probari possit: ἄνδρες τελῶναι.

Restat ut pauca dicam de fragmentis Comicorum Anonymo-
 m, quibus multa admixta sunt perexigui pretii. P. 604 affert
 Meinekius ex Aristotele hexametrum:

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς.

Templum est amphiboliae, quod Meinekius incompertum est,
 de petito sit, deinde addit Cyclici fortasse carminis versum
 se. Sed potuitne quis umquam nisi fortasse per iocum tam
 alte scribere? Repone *κτάνε* pro *λίπε*, sententiae perinde erit
 nihil lucrabimur. Fierine poterit umquam, ut talis versiculus
 l mediocri poeta non prorsus indignus videatur? Potest id,
 inor, fieri et quidem sic:

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν κτάνε δῖος Ἀχιλλεύς,

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς.

ε gustibus non est disputandum; nobis tale artificium displi-
 t, at veteribus placuit. Ovidius certe:

Et superesse videt de tot modo millibus *unum*,

Et superesse videt de tot modo millibus *unam*.

Quod fragmentum Meinekius affert p. 608, id nuper ad
 ceratē ostendimus in Mnem. XVIII. 75 sic supplendum esse:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν

(Θησαυρὸν) ἐν δῆμῳ φορεῖν καλῶν λόγων ἀείνων,

ἧ πάντα νικήσεις λέγων.

Clemente Alexandrino Meinekius affert fragmentum p. 612,
 od ita corrigitur a Cobeto Mnem. V. 194:

ἀν μῦς διορύξη βωμὸν ἔντα πῆλινον

κἄν μηδὲν ἄλλ' ἔχων διατράγη θύλακον.

ἀλεκτρυὼν τρεφόμενος ἀν ἄνδ' ἐσπέρας

ἥσυχ, τιθέμεθα τοῦτο σημειὸν τινος.

overbium quoddam hic respici, apparebit tibi ex locis, quos
 betus collegit. Primum autem offensioni est participium
 ων et propter Bionis Borysthenitae dictum, quod vide apud
 adem: τί δὲ καὶ θυμασὸν εἰ ὁ μῦς τὸν θύλακον διέτραπε
 ε εὐρῶν ὃ τι φάγη, apud comicum quoque εὐρῶν malim
 am ἔχων. Miror autem βωμοῦς πῆλινος. Πῆλινον ποτήριον et

πηλίνους ἀνδριάντας novi, sed fiuntne etiam arae ex luto sive argilla et si fient, cur mures eas adrodent? Mures autem τιν-
χωρύχοι sunt et perfodiunt parietes. Τοίχους διορύττειν saepe
legitur, veluti apud Arist. Plut. 565:

πάνυ γὰρ κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν καὶ τοὺς τοίχους διορύττει.
Suidas qui, quod raro fit, nunc quidem meliorem lectionem
exhibet quam Photius quem describit, τοίχου ὅπην appellat
τοιχωρύχημα γαλήης. Sed quid plura?

ἂν μῦς διορύξῃ τοῖχον ὄντα πήλινον.
hoc intelligo: deinde perforato pariete venit mus in granarium
ibique invenit non θύλακον ἀλφίτων (μεσόν), sed θύλακον ἀλ-
φιτηρόν. hunc arrodit et superstitiosi homines portentum id
esse existimant. Quid autem proderit βωμὸν διορύττειν? Nihil
conditum servat, quo mus vescatur. Babrius scripsit:

ἀπῆγε τὸν μῦν τὸν γεηρόνον πείσας
εἰς οἶκον ἐλθεῖν ὑπὸ τε τοῖχον ἀνθρώπου.

Id superest videre, quomodo τοῖχον in βωμὸν abire potuerit.

P. 618 Meinekios incerti poetae testimonium e Diodoro Si-
culo affert de Charondae lege, ne quis liberis suis novercam
daret: tres postremi versus ita audiunt:

εἴτ' ἐπέτυχες γάρ, Φησι, γήμας τὸ πρότερον
εὐήμερων κατὰ παυσον· εἴτ' οὐκ ἐπέτυχες,
μανικὸν τὸ πείραν δευτέρα λαβεῖν πάλιν.

Meinekios pro κατὰ παυσον suspicatur legendum esse κατάληπτον
equidem incideram in ἀγάπησον, quod vide an praestet. P.
642 ex Hesychio affertur: κυνὸφάλλοι· Κορίνθιοι Φυλή. Pri-
mum cum Meinekio κυνὸφάλλοι restituo, deinde sub Φυλή
latere dixerim: ἰθύφάλλοι. P. 652 senarium ita suppleo:

βαὺ βαὺ (βαῦζων) καὶ κυνὸς Φωνὴν ἰεῖς.

P. 654 affertur versiculus:

ἤμην ποτ' ἤμην τῶν σφριγόντων ἐν λόγοις.

Favorinus, cui locum debemus, attulit propter eam ipsam for-
mam ἤμην, sed, si satis antiquus versus est, malo: ἤμεν πο-
τ' ἤμεν, ut in Spartanorum cantilena, Proverbium p. 650:

πεζῇ βὰδιζω, νεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.,

vel puer corrigat, nam βὰδιζε requiritur ut apud alios legitur
πεζῇ πορεύου, non πορεύομαι. Non scripsit Phrynichus ap. Bk.

15: ἄπλυτον πώγωνα· εἰ θελοῖς ἀνεπαχθῶς σκῶψαί τινι
 ὠνίαν. sed ἄπλυτοπώγωνα, sicuti τιλλοπώγων apud eun-
 1 est p. 56. 3. Fragmentum 293 ex coniectura sic scribebam
 em. XV. 345:

Βακχίς θεόν σ' ὠνόμασεν, εὐδαῖμον λύχνε,

κᾶτ' ὦ θεῶν μέγισ', ἔχει σ' ὁ πανδοκεύς.

gmentum 296: σκληρὰν ἄκαρπον καὶ φυτεύεσθαι κακὴν,
 efero: καὶ μφυτεύεσθαι. Denique quod Polybius habet 31.
 , inter comica fragmenta relatum fuit ab Jacobsio in Suppl.
 d. p. 361:

τόλμα τι, κινδύνευε, πᾶττ', ἀποτύγχανε,

ἐπίτυχε· πάντα μᾶλλον ἢ στυτὸν προῦ.,

a ratio ducit ad: ἐπιτύγχανε, ἀπότυχε.

Amstelodami,

l. 28 m. April. 1880.

ARISTIDES.

Tom. II. pag. 679 Dind. ὅποι' ἄττ' ἂν εἴπῃ τοιαῦτ' ἄν
 ὕσεσθαι χρὴ προσδοκᾶν.

Soloecum est ἂν cum futuro coniunctum, at tu scribe τοιαῦτ'
 ΝΤακούσεσθαι χρὴ προσδοκᾶν.

Tom. II. pag. 462 Dind. καὶ τᾶλλα, φασὶν οἱ ΠΑΡΡΗΣΙΑΖΟ-
 νοι, φίλος ἀνὴρ.

Nulla est in his παρρησία. Corrige: φασὶν οἱ ΠΑΡΟΙΜΙΑΖΟ-
 νοι, nam proverbium est.

Tom. I. pag. 586. Dind. πάντες γὰρ ἄνθρωποι συνήσονται —
 ἐ μικρὸν αὐτοὺς ἀντᾶραι δυνηθέντας.

Non est Graecum συνήσονται. Emenda συνείσονται.

C. G. C.

THUCYDIDEA.

AD LIBRUM IV.

Thucyd. IV. 1. 3. ἐσεβεβλήκεσαν ἐς τὴν Ῥηγίνων οἱ Λοκρεῖ-
 ξυν᾽Επχρόντων Ῥηγίνων Φυγάδων. Non poterant Rheginorum ex-
 siles ἐπάγειν Locrenses adversus suam patriam. Legendum est
 ξυν᾽ΕΝαχρόντων. Frequens est apud Thucydidem ἐνάγειν *excitare,*
stimulare, instigare. cf. IV. 24. καὶ μάλιστα ἐνήγαν οἱ Λοκροὶ τῶ
 Ῥηγίνων κατ' ἐχθρῶν. IV. 21. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνήγεν ὁ Κλέων.
 VI. 61. ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν.

Thucyd. IV. 1. 4. αἱ δὲ νῆες Μεσσηνίαν ἐφρούρου, καὶ ἄλλαι
 αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκυβερνισάμεναι τὸν πόλεμον ἐν
 τεῦθεν ποιήσεσθαι. Legendum est: καὶ ἄλλαι αἱ ἌΕΙ πληρούμε-
 ναι. cf. III. 77 παρσκευάζοντο — ἐξήκοντα ναῦς καὶ τὰς ἌΕΙ
 πληρουμένας ἐξέπεμπον.

Facillime post AI excidere potuit ἌΕΙ (AI).

Thucyd. IV. 3. 2. ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἡξίου τευχίσθαι τὸ
 χωρίον (ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνέπλευσε). Unice vera est altera lectio
 ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνεκπλεύσαι, quia perspicuum est non ex Thu-
 cydidis persona haec dici sed ex ipsius Demosthenis.

Lectio ξυνεκπλεύσαι non est „bona auctoritate munita” Herwerd.
 sed sua ipsius bonitate satis munita est ab aliquo acuto lectore
 feliciter excogitata.

Thucyd. IV. 4. ὥς δ' οὐκ ἔπειθεν — ἡσύχαζεν [ὑπ' ἀπλοῖα:]
 Recte Dobree ἡσύχαζεν pro lectione librorum ἡσύχαζον. See

: Demosthenes ὕπ' ἀπλοίας ἡσύχαζεν, sed quia neque neque milites in suam sententiam pertrahere poterat, a to desistebat, namque hoc est ἡσύχαζεν. Expunge igitur a emblema.

ηq. αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐνέπεσε περι-
έκτειχίται τὸ χωρίον. Quid sit in tali re περιεῖναι nullo
computare possum. Requiro aliquid quale legitur VI. 24.
έπεσε τοῖς πᾶσιν ἑμοίως ἐκπλεῦσαι.

Thucydides IV. 6. scripserat: οἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοπον-
— ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου νομίζοντες μὲν οἰκεῖον
ὃ περὶ τὴν Πύλον, ἅμα δὲ — ἐσπάνιζον τροφῆς, sed post
τες μὲν insulsum Scholion in textum se insinuavit: [οἱ
μιόνιοι καὶ Ἄγρις ὁ βασιλεύς] adscriptum olim ad verba:
ἢ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι.

herrimus locus IV. 4. 2. duplici fatuo additamento de-
is est. Thucydides γρηφικῶς sic scripserat: καὶ τὸν πηλὸν
νείων ἀπορίᾳ ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον ἐγκεκυφότες τε καὶ τῷ
ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες. Rectissime ad hanc scripturam
sta annotavit: τῶν καθ' ὑπερβολὴν ἐνχρηστῶς εἰρημένων ἐς
In libris nostris post ἐγκεκυφότες τε inserunt: ὡς μάλιστα
ἐπιμένειν, et post ξυμπλέκοντες frigidissime ὅπως μὴ
τοί.

issime coniuncta erant ἐγκεκυφότες ΤΕ ΚΑΙ — ξυμπλέ-

cyd. IV. 4. 3. παντὶ τρόπῳ ἡπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακε-
ους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι [πρὶν ἐπιβοηθῆσαι].
bis idem dicitur. Plane idem inest in φθῆναι.

cyd. IV. 8. 3. Δημοσθένης — ὑπεκπέμπει δύο ναῦς ἀγ-
Εὐρυμέδοντι — πρεῖναι — καὶ αἱ νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον
ἀ ἐπεσχυμένῃ [ὑπὸ Δημοσθένους]. quid esse potest puerilius?

cyd IV. 8. 9. οἱ δὲ τελευταῖοι [καὶ] ἐγκαταληφθέντες εἰκοσι
πρυμνοῖσι ἦσαν. Bene expungitur καί, sed substituendus
ticleus: οἱ δὲ τελευταῖοι Οἱ ἐγκαταληφθέντες.

Thucyd. IV. 9. τὰς τριήρεις — ὑπὸ τὸ τείχισμα ΠΡΟCεσαύρωσε. Sic libri: Herwerden recepit Dobrei coniecturam προῦσαύρωσε, sed multo melius est ΠΕΡΙεσαύρωσε. Cf. II. 75: πρῶτον μὲν περιεσαύρωσαν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μὴδὲν ἔτι ἐξιέναι.

Thucyd. IV. 10. 3. τὸν πολέμιον δεινότερον ἔξομεν μὴ ἰσθίαιC αὐτῷ πάλιν οὕσης τῆς ἀναχωρήσεως. Imo vero μὴ ἰσθίαιC. Praeterea πάλιν ante ἀναχωρήσεως collocandum. Frequens est apud Thucydidem πάλιν ἀναχωρεῖν, ἢ πάλιν ἀναχωρήσις.

Thucyd. IV. 11. 2. ἐπέπλει Θρασυμηλίδας. Ridiculum nomen est Θρασύμηλος et Θρασυμηλίδας, ut in Stobaei Append. Florent. Ὀξίθεος pro Ἐξίθεος. Ut enim ὄξος et θεός numquam coalescere in unum potuerunt, sic τὸ μῆλον sive *malum* est sive *ovis* cum θρασύς componi non potest. Emendemus igitur Θρασυμηλίδας, ut Θρασυμήδης et Θρασύβουλος nota sunt nomina. Legebatur in Iliad. II. 462. Θρασύμηλον, sed in vetere A Veneto annotatur: ἐν ἄλλῳ θρασύδημον, ἐν ἄλλῳ θρασύβηλον, quorum illud receptum est.

Thucyd. IV. 11. 4. ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν. Manifesto mendosa haec sunt. Violentius Madwig ξύντριψιν reponebat pro μὴ ξυντρίψωσιν. Restituendum censeo ΦΕΙΔομένοὺς τῶν νεῶν. Iracunde Brasidas eodem verbo usus ἐβόα ὡς οὐκ εἰκὸς εἶη ξύλων Φειδομένους τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρῃ περιδεῖν τεῖχος πεποιημένους. Contemptim naves ξύλα appellat Spartanorum fastidio, qui naves τὰ κᾶλα vocare solebant, ut in illa epistola: ἔρρει τὰ κᾶλα pro ἀπολώλασιν αἰνῆς.

Thucyd. IV. 11. 4. ἐβόα — τὰς σφετέρας ναῦς — καταγνῶναι [ἐκέλευε]. Submiror inutile et iners ἐκέλευε Herwerdeno non esse de fraude suspectum. Mecum optime novit quam saepe κελεύων, ἐκέλευε, ἐκέλευον soleant a sciolis de suo inseri.

Thucyd. IV. 12. ἡ ἀσπίς περιερρύη ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἐξενεχθείσης [αὐτῆς] ἐς τὴν γῆν κτέ. In huiusmodi verborum conforma-

e Graeculi addunt αὐτῆς, Veteres non item. praesertim quia rime praecedit: καὶ πεσόντος αὐτοῦ.

Thucyd. IV. 14. 3. ἐγένετο ὁ θόρυβος μέγας [καὶ] ἀντηλλαγ-
ου τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς νυκτ. Libri ἀντηλλαγμένος,
d bene correctum sed eadem opera καὶ expunctum oportuit,
d nunc vitiose abundat.

n libris est IV. 15. ἔδοξεν αὐτοῖς — τὰ τέλη καταβάοντας
τὸ στρατόπεδον βουλευεῖν παραχρῆμα ὁρῶντας ὃ, τι ἂν δοκῇ.
absurdo ὁρῶντας restitui quod ratio postulat ὁρῶντας et mul-
exemplis ostendi ἔρᾶν et ὄρᾶν inter se misceri. Hinc corri-
da est Herwerdeni annotatio.

Thucyd. IV. 16. 2. ὃ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι
ἢ ὅτιοῦν τότε] λελύσθαι τὰς σπονδάς. Non possunt in eadem
sententia coniungi ὃ, τι et ὅτιοῦν. Dicam unde molesta verba
perserint: nempe ex cap. 23. εἴρητο ἔαν καὶ ὅτιοῦν παρα-
χῇ λελύσθαι τὰς σπονδάς. Utuntur Athenienses acriore verbo
idem significante. Ex eodem loco apparet τότε esse delen-
i nam temporis significatio a loci sententia abhorret.

Thucyd. IV. 16. 2. ἐσπεῖσθαι δ' αὐτὰς μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν
ἐκ τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμονίων πρέσβεις. Delendus est arti-
is, namque nunc primum de legatis Athenas mittendis sermo
οἱ πρέσβεις dicitur ubi de legatis ante erat actum, ut in
§ 3. καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεσάλησαν.

Thucyd. IV. 17. 2. τοὺς δὲ λόγους [μακροτέρους] οὐ παρὰ τὸ
ὅς μηχανοῦμεν ἄλλ' ἐπιχώριον ὃν ἡμῖν οὐ μὲν ἂν βραχεῖς ἀρ-
μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δ' ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκον-
τι τῶν προὔργου [λόγοις] τὸ δέον πράσσειν. Facile persuasi
werdeno μακροτέρους perinepte additum expungi oportere.
sim legitur eo sensu aut μηχανύειν absolute aut μηχανύειν τὸν
ν aut τοὺς λόγους aut apud Tragicos μηχανύειν λόγους. He-
tus II. 15. ἔρχομαι περὶ Αἰγύπτου μηχανέων τὸν λόγον. Sub-
t aliquid Graeco homini, qui annotavit: περιττὸν τὸ „μα-
έρους” ἥρκει γὰρ εἰπεῖν „τοῦς δὲ λόγους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς

μηκυνούμεν." sed nemo illa aetate suspicari poterat importunum vocabulum spurium et interpolatum esse.

Sequitur in libris: οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, quod soloecum est. Dicebant aut οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσιν, aut οὗ μὲν (ἂν) βραχεῖς ἀρκῶσι, quod Herwerden reposuit.

Ut supra μακροτέρους inepte abundat, sic λόγοις in sqq. πλείοι δέ (λόγοις χρησθῆναι) ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκοντές τι τῶν προύργου [λόγοις] τὸ δέον πράσσειν. Non poterant enim aliter quam λόγοις διδάσκειν τι τῶν προύργου, et id ipsum λόγοις proxime praestitit in πλείοι δέ. Insulsum enim est dicere χρώμεθα δὲ πλείοι λόγοις ὅπου δεῖ λόγοις διδάσκειν τι τῶν προύργου.

Thucyd. IV. 17. 4. καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τι ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων. αἰεὶ γὰρ τοῦ πλείονος [ἐλπίδι] ἐργαται. Sine controversia ἐλπίδι est delendum. Coniunguntur enim sic necessario τοῦ πλείονος ἐλπίδι, quum manifesto τοῦ πλείονος δρέγονται sint coniungenda, ut cap. 21. 2. τοῦ δὲ πλείονος ἔργοντο. Itaque prorsus assentior Herwerdeno, qui annotat: *interpositum ἐλπίδι sapit glossema.*"

Thucyd. IV. 19. Λακεδαιμόνιοι ὁμᾶς προκαλοῦνται ἐς διελυσιν πολέμου διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν -- ἀνταπαιτῶντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας, [καὶ] ἄμεινον ἡγούμενοι αὐτοῖσι μὴ διακινδυνεύεσθαι εἴτε [βίᾳ] διαφύγοιεν παρατυχοῦσης τινὸς σωτηρίας εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες μάλλον [ἂν] χειρωθεῖεν. Primum si locum diligenter consideraveris expunges καὶ in καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι. nam coniuncta sunt προκαλοῦνται ἐς διελυσιν ἄμεινον ἡγούμενοι ἄμφοτέρους.

Deinde recte damnavit Herwerden stulte additum βίᾳ, nam inter se pugnant βίᾳ διαφύγειν imprimis ubi sequitur παρατυχοῦσης τινὸς σωτηρίας. Recte idem ἂν expunxit in verbis μάλλον [ἂν] χειρωθεῖεν.

Praeterea animadvertendum est discrimen quod inter διακινδυνεύειν et διακινδυνεύεσθαι intercedit. Διακινδυνεύειν est quod omnes novimus in adeundo periculo usque ad extremum periclitari, ut in fine capitis 19: πρὸς δὲ τῇ ὑπερρυχοῦντα καὶ τὴν γνῆμην διακινδυνεύειν. Sed διακινδυνεύεσθαι quid est? Ipsa forma declarat esse e numero verborum, quae certamen et contentionem

nificant ut ἀπειλεῖν διαπειλεῖσθαι, βοᾶν διαβοᾶσθαι, τοξεύειν τοξεύεσθαι et alia sexcenta, quae omnia praeter διαπίνειν verbi dii formam assumunt et sic ex κινδυνεύειν διακινδυνεύεσθαι nascitur. Itaque haec est verborum sententia: *satius esse rati utrisque lrum non in alea ineunda audacia et pertinacia inter nos contere*, nos εἴπως διαφύγοιεν οἱ ἄνδρες, vos εἴπως ἐκπολιορκηθέντες ραθεῖεν.

Est denique operae pretium in Scholiis ad hunc locum obware quam leves, quam pueriles sint Scholiastarum, quorum eter nomina nihil novimus, animadversiones et interpretationes. Non sunt, credo, obscura verba Thucydidis ἄμεινον ὑμένοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, ut cap. 20. ἡμῖν δὲ ᾧς, εἴπερ ποτέ, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγή. Annotatur ad 1. 19. ἀμφοτέροις: ἡμῖν καὶ ὑμῖν, ὡς Ἄντυλλός Φησιν, ἵνα ᾧσι Λακεδαιμόνιοι καὶ τοῦ τῶν Ἀθηναίων προνοεῖσθαι συμφέτος. Satis levia et tenuia haec esse putes, sed vera tamen. iter visum Scholiastae, qui addidit: ἡ ἀμφοτέροις λέγει ἀμφοτέροις ἡ διαφυγεῖν τοὺς ἄνδρας ἡ ἐκπολιορκηθῆναι, ὃ ἢ μᾶλλον εἰκός ἐστιν. Haud vidi magis. Quod homini λλον εἰκός esse videtur manifesto pugnat et cum loci sententia cum loquendi usu.

Thucyd. IV. 19. 2. ἐὰν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ εἰώ τοῦ πολεμίου (libri omnes πολέμου) κατ' ἀνάγκην ὅροις καταλαμβάνων μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ. Coniunctis Kruegeri Herwerdeni correctionibus locus persanatus erit sic scriptus: Ἀμυνόμενός τις ἐπικρατήσας (Krueg.) τὰ πλείω ΤΟΝ πολεΙΟΝ (Herwerd.) κατ' ἀνάγκην ὅροις Καταλαμβάνων (Krueg.) ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ.

Thucyd. IV. 19. πεφύκασι τοῖς μὲν ἐκουσίῳC ἐνδοῦσιν ἀνθισθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην κινδυνεύειν. Thucydidis manus servata est in Bekkeri *Aneceis* pag. 126. 1. τοῖς μὲν ἐκοῦσΙΝ ἐνδοῦσιν. Cf. III. 39. 7. — τοῖς ἐκοῦσιν ἀποσᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προθήσετε, ubi Scholiasta interpretatur: τοῖς ἐκουσίως ἀποσᾶσιν. Thucydidem dicebat: οἱ ἐκόντες ἐνδόντες vel ἀποσάντες, Graeculi pro vτες usurpabant ἐκουσίως.

Thucyd. IV. 20. 3. *ἐάν τε γνῶτε Λακεδαιμονίους ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως αὐτῶν τε προκαλεσαμένους χαρισμένους τε μᾶλλον ἢ βίπταμένους*. Thucydides dixerat *Λακεδαιμονίους ἔξεστι* — *προκαλεσαμένους* ut ὑμῖν — *χαρισμένους*. Perinde bene dicitur *φίλοι Λακεδαιμονίων* et *Λακεδαιμονίοις*.

Thucyd. IV. 21. 2. *οἱ δὲ (Ἀθηναῖοι) τὰς μὲν σπονδὰς [ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ] ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἐτοίμους εἶναι, ὅπταν βούλωνται [ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς], τοῦ δὲ πλείονος ἄργοντο*. Expunxi olim importuna verba *ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς*, quae Herwerden optime deleuit. Compara locum II. 84. 2. *καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ ἐνόμιζεν εἶναι, ὅπταν βούληται*.

Praeterea gravis suspicio premit verba *ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ*, nam qua tandem ratione illo tempore Athenienses dici possunt aut sibi videri *ἔχειν τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ*? Praeterea nominativus *ἔχοντες* non satis sententiae congruit et verba suspecta non suo loco posita sunt, nam arcte coniuncta sunt *τὰς σπονδὰς ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἐτοίμους εἶναι*.

Thucyd. IV. 21. 3. *μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεωνίου [ἄνὴρ δημογωγός κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὦν καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος]*. Evidens in paucis emblema tandem Herwerden sustulit recte componens locum III. 36. 6. *Κλέων ὁ Κλεωνίου — ὦν καὶ ἐς τᾶλλα βικιώτατος τῶν πολιτῶν τῷ τε δήμῳ πλεονεχὲς πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος*. Hinc sciulus sua sumsit sed vide quam inepte. Apud verum Thucydidem omnia optime procedunt: apud Thucydidem personatum primum *ἄνὴρ δημογωγός* vitiose et contra Atticorum consuetudinem dictum est, sed per absurdum est quod sequitur: *κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὦν*, sive per se spectanda haec verba sunt, non poterat enim pacem impedire nisi illo tempore vixisset, sive coniungenda sunt *κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὦν ἄνὴρ δημογωγός*, non solebant enim Oratores artem desinere.

Similis huic apud Thucydidem locus est VI. 35. *Ἀθηναῖος, ὃς δήμου τε προσήτης ἦν καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς*, quo pertinet annotatio Aelii Dionysii apud Photium *Πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς: ὁ πισικώτατος καὶ πείθων τοὺς πολλοὺς παρὰ Θουκυδίδην*.

Multorum additamentorum simul originem vides: si quid apud Thucydidem alio loco de eadem re scriptum est Graeculi sedulo annotant in margine, unde facile in textum irrepunt aut ipsis auctoris verbis aut ad praesentem locum utcumque accommodatis, ut hoc loco factum est.

Thucyd. IV. 23. ἀφικομένων δ' αὐτῶν διελύοντο εὐθύς αἱ σπονδαί. Ineptum est imperfectum pro plusquamperfecto et praepositio ΔΙ vitiose abundat. Perpetuum est in ea re et necessarium ἑΛΕΑΤΝΤΟ εὐθύς αἱ σπονδαί. ut cap. 16. 2. ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσι — λελύσθαι τὰς σπονδάς. et post pauca iterum: ἐλθόντων δὲ τὰς σπονδάς λελύσθαι, et cap. 23 εἴρητο ἔαν καὶ οἱ τοῦτον παραβαθῇ λελύσθαι τὰς σπονδάς.

Eodem modo omnes constanter dicebant λύειν τὰς σπονδάς, non διαλύειν. I. 53. ἀδικεῖτε — πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδάς λύντες, et sic passim.

Thucyd. IV. 23. 2. Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν — τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν. Imo vero ἀπάσαι, nempe οἱ Ἀθηναῖοι. Cf. VII. 13. ἀναγκάζόμενοι — πάσαις φυλάσσειν. et VIII. 36. ταῖς ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον φυλάσσειν. In libro VIII. 8. διαφέρειν δὲ τὸν Ἰσθμὸν τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν πρῶτον καὶ εὐθύς ταύτας ἀποπλεῖν, corrigendum ταύτας.

Thucyd. IV. 23. 2. Πελοποννήσιοι δ' ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατοπεδεύμενοι. Non audet Herwerden rescribere Ἑστρατοπεδεύμενοι „sed στρατοπεδεύεσθαι pro ἐστρατοπεδεῦσθαι dici potuisse praene fidei facit exemplorum numerus.” Sed nulla exemplorum copia umquam efficere poterit ut quod fieri non possit tamen esse factum videatur. Librarii ubi semel errorem imbiberunt sine fine errant. Ut Latine differunt *castra ponere (metari)* et *castra habere (in castris esse)*, quae nemo umquam confundet, sic Graece στρατοπεδεύεσθαι et ἐστρατοπεδεῦσθαι.

Thucyd. IV. 24. 3. ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας δλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείοσι — πυρθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. Herwerden: „δλίγας est praedicativum.” Fieri non potest

ut haec sit sana et integra verborum compositio. Graecum est ὁρῶντες τὰς μὲν παρούσας ναῦς δλίγας ΟΤCΑC, neque ullo modo οὔσας omitti potest. Neque tamen οὔσας addi potest διὰ τὸ κακόφωνον. Suspicionem autem olim sic scriptum fuisse: ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις δλίγας μὲν ναῦς παρούσας, ταῖς δὲ πλείοσι κτέ.

Thucyd. IV. 25. 6. οὐκ ἔλασσαν ἔρχοντες — παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν Μεσσηνί λιμένα. Necessary est aoristus ἔχοντες. Tralaticium hoc mendum est.

Thucyd. IV. 25. 7. τῇ δ' ὑπεραίῳ ταῖς ναυσὶ ΠΕΡΙπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκείνιν ποταμὸν τὴν γῆν ἐδήουν. Situs locorum declarat eos *littus legisse*; itaque ΠΑΡΑπλεύσαντες verum est. Quis nescit παραπλεῖν et περιπλεῖν sexcenties inter se permutari?

Thucyd. IV. 25. 9. ὥς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες [ξύμμαχοι] ἐς τιμωρίαν ἔΠέρχονται. Corrige ἔρχονται, ut solet Thucydides dicere ἵεναι ἐς πόλεμον, ἐς μάχην, ἐς χεῖρας, sic ἵεναι ἐς τιμωρίαν. Ἐπιέναι semper est *aggredi, adoriri, impetum facere*.

Praeterea quia qui opem ferunt sunt omnes socii et amici importunum ξύμμαχοι expunxerim.

Thucyd. IV. 25. 11. ἰδόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ] ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν. Perperam καὶ interpositum est. Sensus est Ἀθηναῖοι δ' ὥς εἶδον ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν. Vulgata lectio significat: ὥς εἶδον καὶ ἀπέβησαν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν.

Thucyd. IV. 26. 3. σενοχωρία ἐν δλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο, id est *castra ponentibus*, absurde. Etiam hic repone: ἔστρατοπεδεύμενοις.

Thucyd. IV. 27. πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς ὅτι ταλαιπωρεῖται καὶ σῆτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ [ὅτι] ἐσπλεῖ. Neque iterari potest ὅτι neque illo loco interponi.

Thucyd. IV. 27. 4. καὶ γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἡ ταῦτα

λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τάναντία εἰπὼν ψευδὴς Φανήσεσθαι. Si genuinum esset ἢ ταῦτ' ἀλέγειν pro Φανήσεσθαι necesse erat φαίνεσθαι scribere, nempe ἀναγκασθήσεται. Sed vitiose prius ἢ interpositum est et vera lectio haec est: γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ταῦτ' ἀλέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τάναντία εἰπὼν ψευδὴς Φανήσεσθαι. Quis in animum inducere serio potest ἀναγκάζομαι φαίνεσθαι Graece dici posse pro φαίνεσθαι? Cleon ita cogitabat: ἀναγκασθήσομαι τὰ αὐτὰ λέγειν — ἢ ψευδὴς Φανήσομαι sive ἢ ψευδόμενος ἀλώσομαι.

Thucyd. IV. 28. τῶν Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων. Neque ὑποθορυβεῖν Graecum est et τι illo loco poni non potuit. Legendum τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τι θορυβησάντων. Notum est eo sensu ὑπὸ τι et exempla plena manu dedit Porsonus et in *Aristophaneis* ad *Vespas* vs. 1281. et in *Adversar.* pag. 147.

ὡς ὑπὸ τι νυσάζειν γε καὺτὸς ἄρχομαι.
et similia complura passim.

Thucyd. IV. 28. 3. rectissime Herwerden scholion: [καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι] adscriptum ad verba quae praecedunt: οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφίεναι, una litura deleri iussit. Quod ante haec verba legitur δεδιῶς ἤδη in suam sedem revocandum esse censeo in hunc modum: γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσειόντα (δεδιῶς ἤδη) ἀνεχώρει καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλ' ἐκείνῳ στρατηγεῖν.

Thucyd. IV. 28. 5. λογιζόμενοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἐτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπίζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμῃς Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι. Mirum ni Thucydides scripserit: δυοῖν ἀγαθοῖν θατέρου, ut omnes dicebant δυοῖν θάτερον. Praeterea χειρώσεσθαι (libri χειρώσασθαι) non satisfacit et propter σφαλεῖσι γνώμῃς requiro perfecti futurum σφίσι κεχειρώσεσθαι. Ita cogitabant: ἤτοι τοῦ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσόμεθα ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡμῖν κεχειρωμένοι ἔσονται.

Thucyd. IV. 29. 2. τὸν δὲ Δημοσθένη προσέλαβε πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆστον διανοεῖσθαι. Et olim suspicabar et nunc suspicor propter ὁμοιοτέλευτον excidisse ποιεῖσθαι, id est

διανοεῖσθαι αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον ἀποβαίνειν, ut passim legitur ποιεῖσθαι τὴν ἐπέξοδον pro ἐπεξιέναι, ποιεῖσθαι τὴν ἀναχώρησιν pro ἀναχωρεῖν et similia complura. Opponitur mihi locus IV. 32. 4. ὁ Δημοσθένης — τὴν ἐπίβασιν ἐπενόει, sed non est idem. Ἐπινοεῖν enim cum accusativo componitur, ut in ὀλίγον ἐπενόουν οὐδέν, sed διανοεῖσθαι habet infinitivum vel praesentis temporis, ut passim, vel futuri more Herodoteo, ut IV. 115. πῦρ ἐνήσειν διεννοῦντο, et IV. 121. τὸν πόλεμον διεννοῦντο προθύμως οἶσιν. et VII. 56. διεννοῦντο κλῆσειν. et VIII. 55. διεννοῦντο βοηθήσειν. Perinde est igitur ἐπενόει τὴν ἀπόβασιν et διεννοεῖτο ἀποβαίνειν sive τὴν ἀπόβασιν ποιεῖσθαι, sed διεννοεῖτο τὴν ἀπόβασιν vitiose dictum est.

Paene gemellus locus est V. 9. τὴν δ' ἐπιχείρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι διδάξω.

Thucyd. IV. 29. οὐκ οὔσης τῆς ΠΡΟCόψεως ἢ χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. Miror quo pacto Herwerden spreverit emendationem ΠΡΟCόψεως, qua nihil verius. Nullus hic verbo προσορᾶν conspiciere, intueri locus est; requiritur prospicere, prospectare. cf. cap. 34. 3. ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν. et II. 89. 8. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλευσεῖ τις ὡς χρῆ ἐς ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόσφιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ. et V. 8. ἄνευ προόψεως αὐτῶν. et III. 21. ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν οὐ προῖδόντων αὐτῶν. et IV. 34. 2. ἄπορον ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων.

Thucyd IV. 30. 4. Κλέων — προπέμψας ἄγγελον ὡς ἦξων [καί] ἔχων στρατιὰν ἣν ᾗτήσατο. Mirum neminem vidiisse quam inepte καί sit interpositum. Quis nescit quam saepe dicatur ἔρχεται ἔχων, ἦλθεν ἔχων, ἦκει ἔχων pro *affert* (*adducit*) secum, *attulit* (*adduxit*) secum. I. 9. ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίης ἔχων. II. 80. 5. οὗς αὐτὸς ἔχων ἦλθεν. IV. 70. ἔχων ἦλθεν ἐπτακοσίους — ὀπλίτας. VIII. 8. χρήματα ἃ ἦλθον ἔχοντες. VIII. 33. ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων.

Quod in libris est: Κλέων δ' ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον — ἀφικνεῖται ἐς Πύλον. vitiosum est et delendum τε, cui nihil respondet. Postquam καί est interpolatum in ἦξων [καί] ἔχων nescio quis τε inseruit.

Thucyd. IV. 30. 4. πέμπουσι πρῶτον — κήρυκα. IV. 31. 1. οὐ προσδεξαμένων δὲ [αὐτῶν] — ἐπέσχον. Ubi praecedat πρῶτον, μέχρι του, τέως aut simile quid, pronomen αὐτῶν participio non additur. Dicam de ea re copiosius infra, nunc unum exemplum proferam IV. 135. μέχρι μὲν του ἔλαθεν — ἔπειτα μέντοι εὐθύς αἰσθομένων — ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν.

Thucyd. IV. 31. ἀνηγάγοντο μὲν νυκτὸς 'ΕΠ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὀπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες, πρὸ δὲ τῆς ἑω ὀλίγον ἀπέβαινον. Supplendum: νυκτὸς ἑΤΙ ἐπ', namque opponuntur inter se νυκτὸς ἔτι et ὀλίγον πρὸ τῆς ἑω. Νυκτὸς ἔτι dicitur de extrema parte noctis. IV. 26. 6. καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς. Fortasse etiam IV. 70. 2. supplendum: ἔτυχε γὰρ νυκτὸς (ἑΤΙ) 'ΕΠὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθών. Sequens ΕΠ necessariam voculam absorbsit.

Cf. etiam IV. 110. ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον.

Thucyd. IV. 31. 2. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ [πρώτῃ] Φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὀπλίται. Exime πρώτῃ, ne etiam altera πρώτη Φυλακὴ fuisse videatur.

Thucyd. IV. 31. 2. μέρος τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου. Pro αὐτό in libris est αὐτοῦ, in quo latet antiqua crasis τεῦσχατον, et sic expunge αὐτό nihil hic significans.

Thucyd. IV. 32. 3. τῶν χωρίων τὰ μετεωρόΤΑΤΑ λαβόντες. Emenda: καταλαβόντες. Loca superiora non ceperunt (ἔλαβον, εἶλον), quae nemo tuebatur, sed occuparunt (κατέλαβον). Vides cur praepositio perierit.

Thucyd. IV. 32. 4. κατὰ νότου αἰὲ ἔμελλον αὐτοῖς — οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι φίλοι καὶ εἰ ἀπορώτατοι. Frustra haec adhuc tentata sunt. Duabus literulis repetitis scribendum: καὶ οἷοι ἀπορώτατοι, quo sensu solet οἷος cum superlativis coniungi. Plato in *Symposio* pag. 220 b. πάγιν οἷον δεινοτάτου. et in *Aprologia* pag. 22. c. ἀπέχθεται οἷαι χαλεπώταται. Xenophon in

Anabasi IV. 8. 2. χωρίον οἶον χαλεπώτατον, et VII. 1 24. χωρίον οἶον κάλλιστον. et sic passim apud alios.

Thucyd. IV. 33. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδην [καὶ ὅπερ ἦν πλείστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ]. Stulte additur καί, namque iidem sunt οἱ περὶ τὸν Ἐπιτάδην et ὅπερ ἦν πλείστον, sed reliqua etiam interpolata sunt. Paulo ante dixerat cap. 31 περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλείστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων.

Thucyd. IV. 34. γνόντες αὐτοὺς οἱ φιλοὶ βραδυτέρους ἔντα: [τῷ] ἀμύνασθαι. Et loci sententia et dicendi usus suadent ut articulus tollatur.

Thucyd. IV. 36. προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέων. Herwerden: „*nomen ei fuit Comon, teste Pausania* IV. 26.” Unde hoc Pausanias scire potuit nisi ex hoc loco? Itaque suppleverim: — στρατηγὸς (Κόμων) Κλέωνι.

Thucyd. IV. 36. ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς. εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν περιέναι κατὰ νότου αὐτοῖς ὁδῷ ἢ ἂν αὐτὸς εὖρη δοκεῖν βιάσασθαι τὴν Ἑφῶν. Vera lectio haec esse videtur: ΚΑΙ δοκεῖν βιάσασθαι τὴν Ἑφῶν. Coniungenda enim sunt: ἔφη περιέναι (futurum est) καὶ δοκεῖν βιάσασθαι. Δοκεῖν enim est νομίζειν, quod quamquam in Atticis rarum tamen non inauditum est ut V. 14. δοκούντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι, *existimantes* se fore superiores.

Thucyd. IV. 36. 2. ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας [ὥς μὴ ἰδεῖν ἐκείνους] — μόλις περιελθὼν ἔλαθεν. Frigidissime bis idem dicitur. cf. IV. 29. ἐξ ἀφανοῦς χωρίου. IV. 96. ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.

Thucyd. IV. 36. 3. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοι τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι, ὥς σμικρὸν μέγαν εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις, ἐκείνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῇ περιελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν, οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη

ες οὐκέτι ἀντεῖχον. Multa in his vehementer de fraude suspecta
 1t. Primum quid interest inter βαλλόμενοι ἀμφοτέρωθεν ἤδη
 ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες? Nihil prorsus, planissime idem est,
 i quod ἀμφίβολοι εἶναι vel γίγνεσθαι (cap. 32. 3. 5.) exqui-
 ius est quam ἀμφοτέρωθεν βάλλεσθαι. Deinde περιελθόντων τῶν
 ρσῶν risum movet, namque ea verba sic collocata sunt quasi
 artani in insula quoque a Persis circumventi essent. Itaque
 alius τῶν Περσῶν deleri iussit. Quid prodest? Nam περιελθόν-
 ν sic dici non potest et nihil quo referatur habet. Dixisset
 tem περιελθόντων τῶν πολεμίων. Sed in hoc quoque loco ne-
 tium nobis est cum nugatoribus, qui ineptis additamentis
 mplicem et perspicuam Thucydidis orationem deformarunt.
 ucydides haec tantum scripserat: καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλ-
 μενοὶ τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώ-
 ετι, ὡς σμικρὸν μεγάλῃ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις, οὐκέτι ἀν-
 ῖχον. Quis erat Graecorum, quis nostrum est, cui sit necesse
 arrare quid sit ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι τῷ ἐν Θερμοπύλαις?
 tua est Scholiastae interpretatio: ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ
 ριελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν οὗτοί τε et περιελθόντων τῶν
 ρσῶν ut apud Thucydidem non est ferendum, ita in negli-
 enti Graeculi oratione mirandum non est. Scholiastae Thucy-
 dis optime noverant Herodotum, quem saepe laudant: ex illo
 notatiuncula sumta est cum ipsis Herodoti verbis τῇ ἀτραπῷ
 περιέναι. Reddamus igitur suum cuique et stolidum em-
 ema in Thucydidis loco deleamus.

In sqq. scribe σιτόδειαν (ut ἄδειαν, ἔνδειαν) pro σιτοδείαν.

Thucyd. IV. 38. 2. ἔλεγε δ' ὁ Στύφων [καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ]
 ε βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῃ Λακεδαι-
 νίους. Sciolus de suo addidit καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ob sequens
 ὕλονται. Styphon enim solus cum solis Cleone et Demosthene
 conditionibus egit: ξυνῆλθον ἐς λόγους ὃ τε Κλέων καὶ ὁ Δη-
 σθένης καὶ ἐκείνων Στύφων ὁ Φάρακος.

Thucyd. IV. 38. 3. καὶ ἐκείνων μὲν (id est τῶν Ἀθηναίων)
 δένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ [τῶν Ἀθηναίων] recte delevit Krueger)
 λούντων ἐκ τῆς ἡπείρου κήρυκας. Latet adhuc in his mendum.
 ceta oratio haec est: οἱ Ἀθηναῖοι οὐδένα ἠφίεσαν, αὐτοὶ δὲ

ἐκάλουν. Ergo pro ἀφέντων restituendum est ἀφιέντων, quod imperfecti participium est.

Perelegans Thucydidis brachylogia sciolorum additamentis obscurata est IV. 38. 5. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοῖδε· εἴκοσι μὲν ὀπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὁκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, [οἱ δ' ἄλλοι ἀπέθανον] καὶ Σπαρτιάται τούτων ἦσαν [τῶν ζώντων] περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Arguit fraudem τῶν ζώντων alienissimo loco insertum. Postquam inutile ac futile additamentum οἱ δ' ἄλλοι ἀπέθανον irrepsit, sequens τούτων de mortuis dicebatur: itaque τῶν ζώντων aliquis inseruit. Non est haec heri aut nudius tertius nata interpolatio. Dionysius Halicarnassensis non aliter haec in suo libro nihil mali suspicatus legit.

Thucyd. IV. 39. 2. ὁ γὰρ [ἄρχων] Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρω ἐπέσχετο παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. Semel et iterum paullo ante dixerat ὅτι ὁ Ἐπιτάδας ἄρχων ἦν. Itaque nunc ἄρχων expungendum.

Thucyd. IV. 40. 2. καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον — ΔΓ' ἀχθηδόνα ἓνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων εἰ οἱ τεθνεῶτες (μῆλον) καλοὶ καὶ γαστοὶ, ἀπεκρίνατο [αὐτῷ] πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον κτέ. Lectio librorum non est integra sed male correcta. Non existimo Graecum esse μᾶλλον καλὸς καὶ γαστός: et desidero verbum praeteriti temporis. Sed nihil quod satisfaciat reperio.

Caeterum pro δι' ἀχθηδόνα Philostratus Thucydidis manum ΚΑΤ' ἀχθηδόνα imitando servavit in *vita Apollonii* IV. 31. pag. 171. ἐρομένου δὲ Κερινθίου τινὸς κατ' ἀχθηδόνα. Sic solet Philostratus hortulos suos flosculis Thucydideis exornare. Praeterea ineptum αὐτῷ abiiciendum.

In sqq. retineam ea quae Herwerden expellebat sed addita una vocola scribendum: δήλωσιν ποιοῦμενος ὅτι ὁ (ἌΕΙ) ἐννηχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο. Quis Graeculorum aut Scholiastarum dixisset δήλωσιν ποιοῦμενος pro δηλῶν?

Thucyd. IV. 41. τῆς Πύλου Φυλακὴν κατεσχέσαντο καὶ οἱ ἐκ

ἥς Ναυπάκτου Μεσσήνιοι ὡς ἐς πατρίδα ταύτην [ἔτι γὰρ ἡ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς] πέμψαντες σφῶν αὐτῶν οὓς ἐπιτηδαιοτάτους ἐλέγχοντο τὴν Λακωνικὴν. Meminerat aliquis e legisse IV. 3. 2. ἡ Πύλος — ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔση γῆς, quod in textum receptum vide quam moleste orationis curam interrumpat.

Thucyd. IV. 41. 3. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ ἔργῳ χρόνῳ ληθείας καὶ τοιούτου πολέμου. Herwerdeno ληθείας καὶ expungenti non assentior sed idem optime coniecit ἀπαιθεῖς pro ἀμαθεῖς. Dicitur enim quis ἀμαθὴς τοῦ λησεύειν, sed ἀπαιθὴς τοῦ λησεύεσθαι.

Thucyd. IV. 41. 4. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο καὶ πολλάκις ποιεῖν αὐτοῦς [αὐτοῦς] ἀπράκτους ἀπέπεμπον. Deleto αὐτοῦς oratio Traecum colorem habebit. Minus vitiosum esset ἀπράκτους αὐτοῦς ἀπέπεμπον, sed boni scriptores omittunt inutile pronomen, quod sedulo magistelli inferciunt. In libro V. 35. οὕτε Πύλον ἀπαιτούντων [αὐτῶν] ἀπέδωκεν delendum αὐτῶν.

Thucyd. IV. 43. 3. καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ Ἀπῆσαν αὐτῶν πεντακόσιοι Φρουροί. Deleta literula male repetita scribe καὶ ἐν Λευκαδίᾳ. Λευκαδία. (ut supra vidimus) est *Leucadiae ager* ut passim apud Thucydidem legitur ἡ Κορινθία (IV. 45) ἡ Ἐπιδαυρία (ibid.) ἡ Σικυωνία, ἡ Τροιζηνία, ἡ Ὀρωμία, ἡ Ἀλιάς et sim. Cur igitur ἐν Λευκαδίᾳ retineri non potest? Quia haec omnia semper habent articulum et ἡ Λευκαδία optime dicitur, non item Λευκαδία.

Thucyd. IV. 44. 6. ἀπέθανον δὲ — Ἀθηναίων ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα. Lege: ἐλάσσους (ἢ) πεντήκοντα, namque aut sic dicebant aut ἐλάσσους τῶν πεντήκοντα.

Thucyd. IV. 46. 3. καὶ αὐτοῦς ἐς τὴν νῆσον [οἱ στρατηγοὶ del.] ἦν Πτυχίαν ἐς Φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους — ὥς ἂν τις λῶ ἀποδιδράσκων ἅπασιν λελύσθαι τὰς σπονδάς. Herwerden ultima verba ὥς ἂν τις — τὰς σπονδάς expungebat, sed necesse erat hanc durissimam conditionem commemorari ut intelligeren-

tur sequentia: οἱ τοῦ δήμου προσάται — πείθουσί τινας ὈΛΙΓΟΥΣ — ἀποδρᾶναι et in cap. 47. ὥς δ' — ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κορκυραίοις παρεδίδοντο οἱ ΠΑΝΤΕΣ. Quae est haec immanis crudelitas quum pauci quidam deliquissent universos ad supplicium inimicis tradere? Nempe ita convenerat: εἴαν τις ἀλφ' ἀποδιδράσκων ἄκασι λελύσθαι τὰς σπονδὰς. Sed „ea verba omittunt optimi codices,” incuria quidem dormitantis scribae, et in plerisque a correctore supplentur in margine.

Thucyd. IV. 46. 5. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους καὶ διδάξαντες ὥς κατ' εὖνοιαν δὴ [λέγειν] ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὥς τάχιστα ἀποδρᾶναι. Paene ridiculum est διδάξαντες τοὺς φίλους λέγειν, quasi id esset difficile negotium. Imo vero ἐδίδξαν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι αὐτοῖς κράτιστον εἴη κατέ. Itaque λέγειν expungendum.

Thucyd. IV. 47. ὥς δ' — ἐλήφθησαν ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κορκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες. Herwerden: „ὥσθι deteriores παρεδίδοντο.” quae unice vera lectio est ab acuto Graeco reperta.

Thucyd. IV. 47. 3. καὶ ὕστερον ἐξάγοντες — διῆγον διὰ δουρί σοίχοιν ὀπλιτῶν. Legendum ἐξαγαγόντες. Ἄγων et ἀγχιῶν cum compositis sexcenties confunduntur. Editur cap. 53. Ἀθηναῖοι — Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες ἐσράτευσαν, imo vero ἄγοντες, quos secum ducebant. Recte cap. 47. — μὴ ἐν βούλεσθαι — τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. Recte cap. 57. τοὺς Αἰγινήτας — ἄγοντες ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας. et II. 103. κατέπλευσαν — ἄγοντες — τὰς ναῦς ἅς εἶλον.

Thucyd. IV. 48. 4. τὰς δὲ — ἡνδραποδίσαντο τοιοῦτ' κτῆ. Recte Stahl ἡνδραπόδισαν. Mirifica est enim Thucydides in nonnullis formis constantia semper τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν. Et reliqui et Herodotus in tali re usurpabant ἀνδραποδίσασθαι et ἐξανδραποδίσασθαι. Thucydides ubique ἀνδραποδίσαι. Quid hoc loco vitium pepererit vides. In aliis variat: amat dicere μεταπέμπω, sed nonnumquam cum populo μεταπέμπωμαι dicit.

Thucyd. IV. 48. 6. ἐς τὴν Σικελίαν ἸΝΑπερ τὸ πρῶτον ὤρ-
μηντο ἀποπλεύσαντες. et cap. 74. ἸΝΑπερ καὶ τὸ πρῶτον ὤρμητο.
Aperte mendosum est Ἰναπερ, id est ὅπου, ubi, ut in scolio:

νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ Φασιν εἶναι

Ἰναπερ ποδώκης Ἀχιλεὺς.

Reponendum utrobique arbitror ἘΝΘΑπερ.

Thucyd. IV. 50. 3. πυθόμενοι αὐτόθι [βασιλέα] Ἀρταξέρξην
τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα. Vehementer mihi de fraude suspec-
tum est additum βασιλέα.

Thucyd. IV. 50. 2. οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ἐπιστολάς — ἀνέγνωσαν,
ἐν αἷς — κεφάλαιον ἦν [πρὸς] Λακεδαιμονίους οὐ γινώσκειν ὃ,
τι βούλονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων οὐδένα ταῦτα λέγειν.
Herwerden πρὸς expungit et annotat: „*subiectum verbi γινώ-
σκειν est βασιλεὺς Not. c. Inf.*” idque verum esse loci senten-
tia clamat. Sed sic pro πρὸς necesse est τοὺς substituere. Recta
regis oratio est: τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ γινώσκω ὃ, τι βούλον-
ται. Semper in hac verborum compositione articulus additur.
I. 87. οὐκ ἔφη διαγινώσκειν τὴν βοὴν ὁποτέρᾳ μεῖζων. I. 88.
Φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν II. 57. δει-
σαντες τὸν Ἀριστεά μὴ αὐθις σφᾶς κακουργῆ. IV. 108. καὶ τοὺς
ξυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀποσῶσιν. et sic alibi passim.

Thucyd. IV. 51. κελυσάντων Ἀθηναίων [καὶ] ὑποπτευσάντων
[ἐς] αὐτούς τι νεωτεριεῖν. Non satis est καὶ delere, etiam ἐς
spurium est: αὐτούς est τοὺς Χίους. non poterant enim ἐς ἄλλους
τι νεωτερίζειν nisi ἐς τοὺς Ἀθηναίους, et eo sensu ἐς αὐτούς
inepte abundaret.

Thucyd. IV. 53. Ἀθηναῖοι δὲ — Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς
ἈΓΑγόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα, imo vero ἈΓοντες, de quo
errore supra notavimus.

C. G. COBET.

(continuabitur).

INDEX SCRIP-
QUORUM LOCI TR
IN VOL. VI, VII

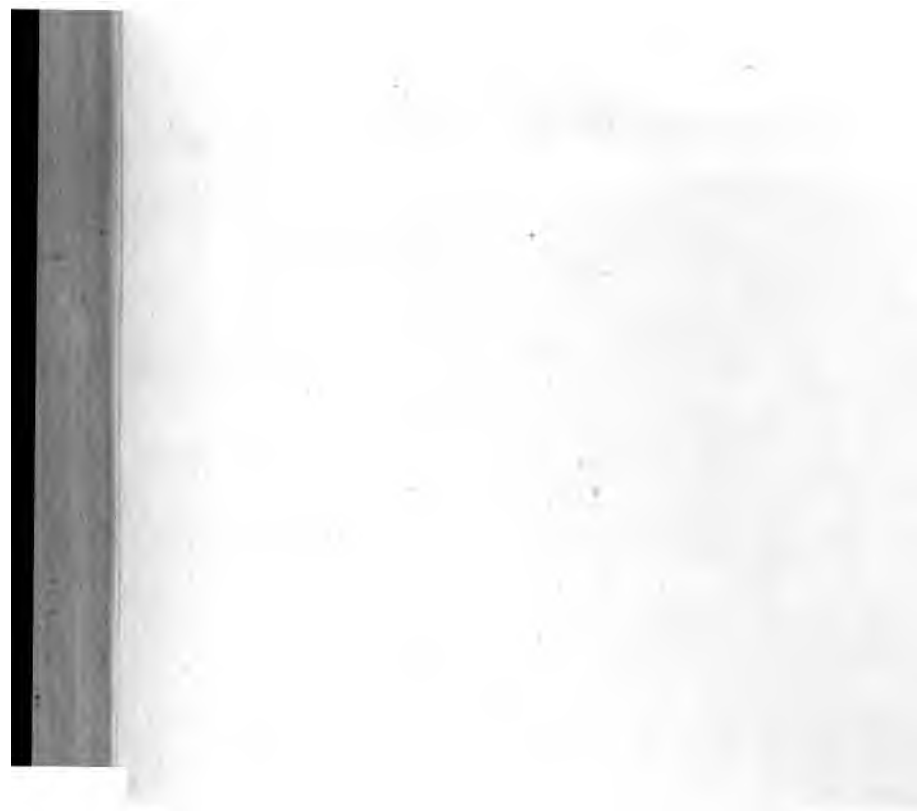
- ALCIPHON VI. 238—258.
AMMIANUS VI. 313.
ANECDOTA BEKKERI VI. 104. VI. 22.
ANTHOLOGIA PALATINA VI. 215—224
ANTIPHON VIII. 269—291.
APOLLODORUS VIII. 400.
ARCHIPPUS COMICUS VI. 162.
ARISTAENETUS VI. 238—258.
ARISTODEMUS VI. 225—237.
CARCINUS VIII. 231.
CATULLUS VI. 305—307.
CHARITON VI. 190—214.
CHARON LAMPSACENUS VIII. 406.
CICERO VI. 283—304.
VI. 307—309.
VII. 113—179.
VII. 300—307.
VII. 399—410.
VIII. 109.
VIII. 182—200.
VIII. 201—229.
VIII. 361—390.
CICERONIS ET BRUTI EPISTOLAE VII. ;
CICERONIS EPISTOLAE VIII. 182—200
COMICORUM FRAGMENTA. VIII. 21—55
VIII. 100—111.
VIII. 246—268.
VIII. 407—435.

- CORNELIUS NEPOS VIII. 346—361.
 DEMOSTHENES VII. 28—30.
 VIII. 245.
 VIII. 401—403.
 DIO CASSIUS VI. 446—448.
 DIODORUS SICULUS VI. 314. 386. 412. 431. 444.
 VII. 24. 39. 183. 204. 261. 307. 422. 445.
 VII. 144.
 EROTIANUS VIII. 325.
 EUNAPIUS VI. 315—336.
 VIII. 1—20.
 EURIPIDES VI. 135.
 VII. 30.
 VIII. 56—67.
 FLORUS VI. 312.
 GALENUS VI. 214—224.
 VIII. 20. 112.
 VIII. 231—232.
 VIII. 233—245.
 VIII. 268—306.
 GELLIIUS VI. 111—112.
 VII. 85. 97. 179. 410.
 VII. 20.
 HIEROCLES VI. 396.
 HORATIUS VI. 309.
 HYPERIDES VI. 110.
 ISAEUS VI. 109.
 ISOCRATES VII. 49—85.
 LONGINUS VII. 411—422.
 LUCIANUS VI. 394—402.
 VII. 86—97. 205—220. 225—261. 313—336. 337—398.
 VIII. 231.
 LUCILII ARTNA VI. 312.
 LUCRETIUS VI. 305.
 MACROBIUS VII. 48.
 MANETHO VI. 108.
 NOVUM TESTAMENTUM VI. 85—104. 357—372.
 VIII. 326—328.
 ODYSSEAM (SCHOLIA AD) VII. 110—112. 424—445.
 OVIDIUS VI. 106. 309—310. 408.
 PETRONIUS VI. 311.
 PHAEDRUS VI. 106.
 PHILODEMUS *περὶ ἀργῆς* VI. 373—386.
 PHRYNICHUS COMICUS VI. 168.

- PHRYNICHUS GRAMMATICUS** VI. 173.
PLATO VI. 258.
 VII. 25—28.
 VIII. 181. 234. 328—344. 390—400. 405—406.
PLAUTUS VI. 163. 411.
 VII. 184—204.
PLINIUS MAIOR VII. 298—299.
PLUTARCHI MORALIA VI. 1—48.
PLUTARCHI VITAE VI. 113—173.
 VII. 1—24.
POETAE SCENICI VI. 55—84. 264—282.
POLIORCETICA VI. 345.
PORPHYRIUS (VITA PLOTINI) VI. 337—356.
PROPERTIUS VII. 98—110.
SALLUSTIUS VI. 310.
SCHOLIASTA AD ODYSSEAM VII. 110—112. 424—445.
SENECA VI. 310.
 VIII. 230.
SOLON VI. 141. 143.
STATIUS VII. 301—312.
SUETONIUS VI. 313.
THEOCRITUS VI. 108.
THEOGNIS VIII. 307—325.
THEOPOMPUS VIII. 406.
THUCYDIDES VII. 446—448.
 VIII. 68—108. 113—144. 145—181. 292—306. 403—405.
 436—453.
TIBULLUS VI. 174—189.
 VII. 221—224.
TIMAEI ΛΕΞΙΣ. VI. 345.
TRAGICORUM FRAGMENTA VIII. 56—67.
VALERIUS FLACCUS VI. 313.

Index rerum et verborum in vol. VI—IX. addetur volumini IX.

7.0. 110

FEB 7 1938

—

The first part of the paper discusses the importance of the research and the objectives of the study. It then proceeds to a literature review, followed by a description of the methodology used. The results of the study are presented in the next section, followed by a discussion of the findings and their implications. The paper concludes with a summary of the main points and a list of references.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of good research practice. The data collected was analyzed using appropriate statistical methods, and the results were presented in a clear and concise manner. The findings of the study are discussed in detail, and their implications for practice and policy are explored. The paper is well-structured and easy to read, and it provides a valuable contribution to the field.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of good research practice. The data collected was analyzed using appropriate statistical methods, and the results were presented in a clear and concise manner. The findings of the study are discussed in detail, and their implications for practice and policy are explored. The paper is well-structured and easy to read, and it provides a valuable contribution to the field.